Risale-i Nur Müellifi

Bediüzzaman Said Nursî

Tarihçe-i Hayatı

Tarihçe-i Hayatı

Risale-i Nur Müellifi
Bedîüzzaman Said Nursî

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ
وَ بِهِ نَسْتَعِينُ

Önsöz

[Bu önsöz Medine-i Münevvere'de bulunan mühim bir âlim tarafından yazılmıştır.]

Büyük İkbal'e ait olan "Önsöz"de demiştim ki: Büyüklerin tarih-i hayatları okunurken, ulvî menkıbeler söylenip, aziz hatıraları anılırken; insan, başka bir âleme girdiğini hissediyor. Gönlünü, tertemiz sevgi hislerinin ulvî ateşi yakıyor ve İlahî feyzi sarıyor. Tarih öyle büyük insanlar kaydeder ki, birçok büyükler, onlara nisbetle küçük kalır.

Tarihe şerefler veren erler anılırken
Yükselmede ruh en geniş âlemlere yerden
Bin rayihanın feyzi sarar ruhu derinden
Geçmiş gibi Cennet'teki gül bahçelerinden...

Bu derin hakikatı, "Önsöz"ü yazarken bütün azamet ve ihtişamıyla idrak etmiş bulunuyorum. Zira aziz ve muhterem okuyucularımıza en derin bir ihlas ve samimiyetle takdim ettiğimiz bu eser, hemen bir asra yaklaşan uzun ve bereketli

ömrünün her safhası, binlerle hârikaya sahne olan, gönüller fâtihi büyük Üstad Bedîüzzaman Said Nursî'ye, onun yüzotuz parçadan ibaret olan Risale-i Nur Külliyatı'na; ve ahlâk ve faziletleri, ihlas ve samimiyetleri, iman ve irfanları ile hayatın her safhasında sadece bir ülkeye değil, bütün insanlık âlemine tertemiz örnekler vermekte devam eden Nur Talebelerine aittir.

Bir kitabın "Mukaddeme"sini, o kitabın hülâsası diye tarif ederler. Halbuki her mevzuu müstakil bir esere sığmayacak kadar derin ve geniş olan bu muazzam kitabın muhteviyatını, böyle birkaç sahifelik mukaddemeye sığdırmak kabil midir?

Bugüne kadar âcizane yazdığım manzum ve mensur yazılarımın hiçbirisinde bu kadar acz ve hayret içerisinde kalmamıştım. Binaenaleyh bu eseri derin bir zevk, İlahî bir neş'e ve coşkun bir heyecanla okuyacak olanlar, hayranlıkla görecekler ki; Bedîüzzaman, çocukluğundan beri müstesna bir şekilde yetişen ve bütün ömrü boyunca İlahî tecellilere mazhar olan bambaşka bir âlim ve mümtaz bir şahsiyettir.

Ben bu büyük zâtı, eserlerini ve talebelerini inceden inceye tedkik edip de o nur âleminde hissen, fikren ve ruhen yaşadıktan sonra, büyük ve eski bir Arab şâirinin bir beytiyle, çok derin bir hakikatı ifade ettiğini öğrendim. "Bütün âlemi bir şahsiyette toplamak, Cenab-ı Hakk'a zor gelmez..."

* * *

Gayesinin ulviyetinden, davasının ihtişamından ve imanının azametinden feyz ü ilham alan bu kutbun cazibesine takılanların adedi günden güne çoğalmaktadır.

Akıllara hayret veren bu ulvî hâdise; münkirleri kahrettiği gibi, mü'minleri de şâd ve mesrur eylemekte devam edip gidiyor.

İmanlı gönüllerde manevî bir rabıta halinde yaşayan bu İlahî hâdiseyi büyük bir mücahid, kalbleri vecd içinde bırakan bir üslûbla bakınız nasıl ifade ediyor:

“Ahlâksızlık çirkefinin bir tufan halinde her istikamete taşıp uzanarak her fazileti boğmaya koyulduğu kara günlerde, onun yani Bedîüzzaman’ın feyzini bir sır gibi kalbden kalbe, mukavemeti imkânsız bir hamle halinde intikal eder görmekle teselli buluyoruz… Gecelerimiz çok karardı ve çok kararan gecelerin sabahları pek yakın olur.”

Evet bir sır gibi kalbden kalbe mukavemeti imkânsız bir halde yayılıp dağılan bu nurun, memleketin her köşesinde feyz ü tesirini görenler, hayret ve dehşetler içinde sormaya başladılar: “Şöhreti memleketimizin her tarafını kaplayan bu zât kimdir? Hayatı, eserleri, meslek ve meşrebi nedir? Tuttuğu yol bir tarîkat mı, bir cem’iyet mi, yoksa siyasî bir teşekkül müdür?”

Bununla da kalmadı; derhal gerek idarî ve gerek adlî çok mühim takibler ve pek ciddî tedkikler, uzun ve müselsel mahkemeler cereyan etti… Neticede, bu İlahî tecellinin gönüller ülkesine kurulan bir “İman ve İrfan Müessesesi”nden başka birşey olmadığı tahakkuk edince, adaletin İlahî bir surette tecellisi şu şekilde zuhur etti: “Bedîüzzaman Said Nursî ve bütün Risale-i Nur eserlerinin beraeti” kararı resmen ilân edildi. Ve artık ruhun maddeye, hakkın bâtıla, nurun zulmete, imanın küfre her zaman galebe çalacağı, ezelden ebede değişmeyecek olan İlahî kanunların başında gelen bir hakikat olduğu, güneşler gibi belirdi.

Herhangi bir iklimde zuhur eden bir ıslahatçının mahiyet ve hakikatını, sadakat ve samimiyetini gösteren en gerçek miyar, davasını ilâna başladığı ilk günlerle, muzaffer olduğu son günler arasında ferdî ve içtimaî, uzvî ve ruhî hayatında vücuda gelen değişiklik farklarıdır, derler.

Meselâ: O adam ilk günlerde mütevazi, âlîcenab, feragat ve mahviyetkâr, hülâsa; bütün ahlâk ve fazilet bakımından cidden örnek olan gayet temiz ve son derecede mümtaz bir şahsiyetti. Bakalım, cihadında muzaffer olup hislerde, emellerde, gönüllerde yer tuttuktan sonra yine o eski temiz ve örnek halinde kalabilmiş mi? Yoksa, zafer neş’esiyle

birçok büyük sanılan kimseler gibi, yere göğe sığmaz mı olmuş?

İşte büyük küçük herhangi bir dava ve gaye sahibinin mahiyet ve hakikatını, şahsiyet ve hüviyetini en hakikî çehresiyle aksettirecek olan en berrak âyine budur.

Tarih boyunca, bu müdhiş imtihanı kazanmanın şaheser misalini, evvelâ Peygamberler ve bilhâssa Sultan-ül Enbiya Sallallahü Aleyhi Vesellem Efendimiz, sonra onun halife ve sahabeleri ve daha sonra onların nurlu yolunda yürüyen büyük zâtlar vermişlerdir.

* * *

Peygamber Efendimiz, şu اَلْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ اْلاَنْبِيَاءِ yani: "Âlimler, Peygamberlerin vârisleridirler." hadîs-i şerifleriyle âlim olmanın pek kolay bir şey olmadığını, i'cazkâr belâgatları ile beyan buyuruyorlar.

Zira mademki bir âlim, Peygamberlerin vârisidir; o halde hak ve hakikatın tebliğ ve neşri hususunda, aynen onların tutmuş oldukları yolu takib etmesi lâzımdır. Her ne kadar bu yol; bütün dağ, taş, çamur, çakıl, uçurum, daha beteri takib, tevkif, muhakeme, hapis, zindan, sürgün, tecrid, zehirlenme, i'dam sehpaları ve daha akl u hayale gelmeyen nice bin zulüm ve işkencelerle dolu da olsa...

İşte Bedîüzzaman; yarım asırdan fazla o mukaddes cihadı ile bütün ömrü boyunca bu çetin yolda yürüyen ve karşısına çıkan binlerle engeli bir yıldırım sür'ati ile aşan ve Peygamberlerin vârisi olan bir âlim olduğunu amelî bir surette isbat eden bir zâttır.

Kendisinin ilmî, ahlâkî, edebî, birçok fazilet ve meziyetleri arasında beni en çok meftun eden şey; onun o, dağlardan daha sağlam, denizlerden daha derin, semalardan daha yüksek ve geniş olan imanıdır.

Rabbim, o ne muazzam iman! O ne bitmez ve tükenmez sabır! O ne çelikten irade! Hayal ve hatıralara ürpermeler veren bunca tazyik, tehdid, tazib ve işkencelere rağmen; o ne eğilmez baş, ne boğulmaz ses ve nasıl kısılmaz nefestir!

Büyük İkbal’in heyecanlı şiirlerinden aldığım coşkun bir ilham neş’esi ile vaktiyle yazdığım “Mücahid” ünvanını taşıyan bir manzumede, aşağıdaki mısraları okuyanlardan, belki şâirane bir mübalağada bulunduğumu söyleyenler olmuştur. Lâkin şu mukaddemesini yazmakla şeref duyduğum şaheseri okuyanlar, vecdle dolu bir hayranlıkla anlayacaklar ki, Allah’ın ne kulları varmış. Eğer bir iman, kemalini bulursa, neler yapar ve ne hârikalar doğururmuş.

Bir azm, eğer iman dolu bir kalbe girerse
İnsan da, o imandaki son sırra ererse
En azgın ölümler ona zincir vuramazlar
Volkan gibi coşkun akıyor durduramazlar
Rabbimden iner azmine kuvvet veren ilham
Peygamber’i rü’yada görür belki her akşam
Hep nur onun iman dolu kalbindeki mihrab
Kandil olamaz ufkuna dünyadaki mehtab
Kar, kış demez, irkilmez, üzülmez, acı duymaz
Mevsim bütün ömrünce ılık gölgeli bir yaz
Cennet’teki âlemleri dünyada görür de
Mahvolsa eğilmez sıradağlar gibi derde
En sarp uçurumlar gelip etrafını sarsa
Ay batsa, güneş sönse, ufuklar da kararsa
Gökler yıkılıp çökse, yolundan yine dönmez
Ruhundaki imanla yanan meş’ale sönmez
Kalbinde yanardağ gibi, iman ne mukaddes
Vicdanına her an şunu haykırmada bir ses:
Ey yolcu! Şafaklar sökecek durma, ilerle
Zulmetlere kan ağlatacak meş’alelerle
Yıldızlara bas, çık yüce âlemlere yüksel
İnsanlığı kurtarmaya Cennet’ten inen el!..

Sanki bu mısralar iman kahramanı büyük mücahid Bedîüzzaman Hazretleri için yazılmış. Zira bu yüksek sıfatlar, hep onun sıfatlarıdır. Cenab-ı Hak şu âyet-i kerimede bakınız mücahidlere neler va’dediyor:

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَاِنَّ اللّٰهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ

Meal-i şerifi: “Bizim uğrumuzda mücahede edenlere mutlaka yollarımızı gösteririz. Ve hiç şübhe yok ki, Allah muhsinlerle -Allah’ı görür gibi ibadet eden mücahidlerle- beraberdir.”

Demek ki, iman ve Kur’an uğrunda, candan ve cihandan geçen mücahidlere, büyük Allah, hakikat ve hidayet yollarını göstereceğini va’d buyuruyor. Hâşâ, Cenab-ı Hak va’dinde hulfetmez.. yeter ki, bu azîm va’d-i İlahîyi îcab ettirecek şartlar tahakkuk etsin.

Bu âyet-i kerime, “Üstad”ın karakter ve şahsiyetini tahlil hususunda bize nurdan bir rehber oluyor ve o nurun billur ışığı altında artık en ince çizgileri ve en hassas noktaları görüp sezebiliyoruz. Zira madem ki bir insan Cenab-ı Hakk’ın hıfz u himayesinde bulunmak nimetine mazhar olmuştur; artık onun için korku, endişe, üzüntü, yılma, usanma vesaire gibi şeyler bahis mevzuu olamaz.

Allah’ın nuru ile nurlanan bir gönlün semasını hangi bulutlar kaplayabilir? Her an huzur-u İlahîde bulunmak bahtiyarlığına eren bir kulun ruhunu, hangi fâni emel ve arzular, hangi zavallı teveccüh ve iltifatlar ve hangi pespaye gaye ve ihtiraslar tatmin, teskin ve teselli edebilir?

Allah’tır onun yârı, mürebbisi, velisi
Andıkça bütün nur oluyor duygusu, hissi
Yükselmededir marifet iklimine her an
Bambaşka ufuklar açıyor ruhuna Kur’an
Kur’an ona yâdettiriyor “Bezm-i Elest”i
Âşık, o tecellinin ezelden beri mesti…

İşte Bedîüzzaman, böyle hârikalar hârikası bir inayete mazhar olan mübarek bir şahsiyettir. Ve bunun içindir ki, zindanlar ona bir gülistan olmuş; oradan ebediyetlerin nurlu ufuklarını görür. İ’dam sehpaları, birer va’z u irşad kürsüsüdür. Oradan insanlığa ulvî bir gaye uğrunda sabr u sebat, metanet ve celadet dersleri verir. Hapishaneler birer Medrese-i Yusufiyeye inkılab eder. Oraya girerken, bir profesörün üniversiteye ders vermek için girdiği gibi girer. Zira oradakiler, onun feyz ü irşadına muhtaç olan

talebeleridir. Her gün birkaç vatandaşın imanını kurtarmak ve cânileri melek gibi bir insan haline getirmek, onun için dünyalara değişilmez bir saadettir.

Böyle bir yüksek iman ve ihlas şuuruna mâlik olan insan, hiç şübhesiz ki, zaman ve mekân mefhumlarının fâniler üzerinde bıraktığı yaldızlı tesirleri kesif madde âleminde bırakarak; ruhu ile maneviyat âleminin pırıl pırıl nurlar saçan ufuklarına yükselmiş bir haldedir.

Büyük mutasavvıfların (R.A.) Fena fillah, Beka billah diye tarif ve tavsif buyurdukları yüksek mertebe, işte bu kudsî şerefe nail olmaktır.

Evet her mü'minin kendine mahsus bir huzur, huşu', tefeyyüz, tecerrüd ve istiğrak hali vardır. Ve herkes iman ve irfanı, salah ve takvası, feyiz ve maneviyatı nisbetinde bu İlahî hazdan feyizyab olabilir. Lâkin bu güzel hal, bu tatlı visal ve bu emsalsiz haz; geçen âyet-i kerimedeki ihsan erbabı olan o büyük mücahidlerde her zaman devam ediyor. Ve işte onlar bu sebebden dolayıdır ki, Mevlâ'yı unutmak gafletine düşmüyorlar. Nefisleri ile, arslanlar gibi bütün ömürleri boyunca çarpışıyorlar. Ve hayatlarının her lahzası, en yüksek terakki ve tekâmül hatıraları kaydediyor. Ve bütün varlıkları; o cemal, kemal ve celal sıfatları ile muttasıf olan Rabb-ül Âlemîn'in rızasında erimiş bulunuyorlar.

Mevlâ, bizleri de o bahtiyarlar zümresine ilhak eylesin, âmîn.

* * *

Yukarıdaki sahifelerde, büyük Üstadın, dostlarını meftun ve hayran ettiği kadar da düşmanlarını dehşetler içerisinde bırakan azametli imanından bahsettik. Biraz da mümtaz şahsiyeti, nurdan bir hâle halinde sarmakta olan üstün meziyetlerinden, ahlâk ve kemalâtından bahsedelim.

Malûm ya, her şahsiyeti, muhtelif ve muayyen meziyetler çerçeveler. Binaenaleyh Üstad'ın şahsiyetini tekvin eden başlıca sıfatlar şunlardır:

Feragatı:

Bir dava sahibinin ve bilhâssa ıslahatçının muvaffakıyet şartlarının en mühimmi feragattır. Zira gözler ve gönüller, bu mühim noktayı en ince bir hassasiyetle tedkik ve takibe meyyaldirler. Üstadın bütün hayatı ise, baştanbaşa feragatın şaheser misalleri ile dolup taşmaktadır.

Allâme Şeyhülislâm Mustafa Sabri Efendi merhumdan, feragate ait şöyle bir söz işitmiştim: "İslâm, bugün öyle mücahidler ister ki; dünyasını değil, âhiretini dahi feda etmeye hazır olacak."

Büyük adamdan sâdır olan bu büyük sözü tamamen kavrayamadığım için, mutasavvıfların istiğrak hallerinde söyledikleri esrarlı sözlere benzeterek, herkese söylememiş ve olur olmaz yerlerde de açmamıştım.

Vaktâki aynı sözü Bedîüzzaman'ın ateşler saçan heyecanlı ifadelerinde de okuyunca anladım ki, büyüklere göre feragatın ölçüsü de büyüyor… Evet; İslâm için bu kadar acıklı bir feragata katlanmaya razı olan mücahidleri, Erhamürrâhimîn olan Allah-u Zülkerim Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri bırakır mı? O fedai kulunu lütf u kereminden, inayet ve merhametinden mahrum etmek şanına -hâşâ- yakışır mı?

İşte Bedîüzzaman, bu müstesna tecellinin en parlak misalidir. Bütün ömrü boyunca mücerred yaşadı. Dünyanın bütün meşru lezzetlerinden tamamen mahrum kaldı. Bir yuva kurmak ve orada mes'ud bir aile hayatı geçirmek sevdasına düşmeye vakit ve fırsat bulamadı. Fakat Cenab-ı Hak, kendisine öyle şeyler ihsan etti ki, fâni kalemlerle tarif olunamayacak kadar muazzam ve muhteşemdir.

Bugün, dünyada hangi bir aile reisi -manen- Bedîüzzaman Hazretleri kadar mes'uddur? Hangi bir baba, milyonlarla evlâda sahib olmuştur? Hem de nasıl evlâdlar!.. Ve hangi bir üstad, bu kadar talebe yetiştirebilmiştir?

Bu kudsî ve ruhî rabıta -biiznillah-i teâlâ- dünyalar durdukça duracak ve nurdan bir sel halinde ebediyetlere kadar akıp gidecektir. Çünki bu İlahî dava, Kur'an-ı Kerim'in nur deryasında tebellür eden bir varlık olduğu gibi, Kur'andan doğmuş ve Kur'anla beraber yaşayacaktır…

Şefkat ve Merhameti:

Büyük Üstad, hak ve hakikatı tâ çocukluğunda bulmuştu. Kalbinin feryadını ve ruhunun münacatını dinlemek için mağaralara kapandığı günlerde bile, ibadet ve taattan, tefekkür ve murakabelerden feyiz ve huzur almanın zevkine ermiş olan bir "Ârif-i Billah" idi.

Lâkin karanlık gece dalgalarını andıran korkunç küfür ve ilhad kâbusunun Müslüman dünyasını ve dolayısıyla memleketimizi kaplamak üzere olduğu o tehlikeli günlerde, yatağından fırlayan bir arslan gibi, yanardağları andıran bir kükreyişle cihad meydanına atıldı. Bütün rahat ve huzurunu bu mukaddes davaya feda etti. Ve işte bu hikmete mebnidir ki; o günden beri her sözü bir dilim lav, her fikri bir ateş parçası olmuş. Düştüğü gönülleri yakıyor; hisleri, fikirleri alevlendiriyor…

Büyük Üstad'ın tam bir uzlet ve inzivadan sonra, tekrar irşad ve cem'iyet hayatına atılması, aynen İmam-ı Gazalî'nin hayatında geçirmiş olduğu o mühim ve tarihî merhaleye benzemektedir.

Demek ki, Cenab-ı Hak büyük mürşidleri böyle bir müddet inzivada terbiye, tasfiye ve tezkiye ettikten sonra tenvir ve irşad vazifesiyle mükellef kılıyor. Ve bu sebebledir ki, bir mâ-i mukattardan daha temiz ve berrak olan yüreklerinden kopup gelen nefesler, kalblere akseder etmez bambaşka tesirler icra ediyor…

Arzettiğim gibi, İmam-ı Gazalî'nin bundan dokuzyüz sene evvel ahlâk ve fazilet sahasında yapmış olduğu fütuhatı; bu

asırda Bedîüzzaman, iman ve ihlas vâdisinde başarmıştır.

Evet Hazret-i Üstad'ı bu müdhiş cihad meydanlarına sevkeden, hep bu eşsiz şefkat ve merhameti olmuştur. Ve bunu bizzât kendisinden dinleyelim:

Bana: "Sen şuna buna niçin sataştın?" diyorlar. Farkında değilim; karşımda müdhiş bir yangın var.. alevleri göklere yükseliyor, içinde evlâdım yanıyor, imanım tutuşmuş yanıyor. O yangını söndürmeye, imanımı kurtarmaya koşuyorum. Yolda birisi beni kösteklemek istemiş de, ayağım ona çarpmış; ne ehemmiyeti var? O müdhiş yangın karşısında bu küçük hâdise, bir kıymet ifade eder mi? Dar düşünceler, dar görüşler..."

İstiğnası:

Üstad'ın hayatı boyunca cem'iyetimizin her tabakasına vermekte olduğu binlerle istiğna örnekleri, dillere destan olmuş bir ulviyeti haizdir.

Masivadan tam manasıyla istiğna ederek, uzvî ve ruhî bütün varlığı ile Rabb-ül Âlemîn'in bitmez ve tükenmez hazinesine dayanmayı, müddet-i hayatında bir itiyad değil, âdeta bir mezheb, meşreb ve meslek olarak kabul etmiştir. Ve bunda da ne pahasına olursa olsun sebat eylemekte hâlâ devam etmektedir.

İşin orijinal tarafı: Bu meslek, kendi şahsına münhasır kalmamış, talebelerine de kudsî bir mefkûre halinde intikal etmiştir. Nur deryasında yıkanmak şerefine mazhar olan bir Nur talebesinin istiğnasına hayran olmamak kabil değildir…

Bakınız, Üstad; Mektubat ünvanını taşıyan şaheserin İkinci Mektub'unda bu mühim noktayı altı vecih ile ne kadar asil bir iman ve irfan şuuru ile izah eder:

"**Birincisi**: Ehl-i dalalet, ehl-i ilmi; ilmi vasıta-i cer etmekle ittiham ediyorlar. İlmi ve dini kendilerine medar-ı

maişet yapıyorlar deyip insafsızcasına onlara hücum ediyorlar. Binaenaleyh bunları fiilen tekzib lâzımdır.

İkincisi: Neşr-i hak için Enbiyaya ittiba’ etmekle mükellefiz. Kur’an-ı Hakîm’de, hakkı neşredenler اِنْ اَجْرِىَ اِلاَّ عَلَى اللّٰهِ ❊ اِنْ اَجْرِىَ اِلاَّ عَلَى اللّٰهِ diyerek, insanlardan istiğna göstermişler...”

İşte Risale-i Nur Külliyatı’nın mazhar olduğu İlahî fütuhat, hep bu Enbiya mesleğinde sebat kahramanlığının şaheser misali ve hârikulâde neticesidir. Ve bu sayede Üstad, izzet-i ilmiyesini, cihankıymet bir elmas gibi muhafaza eylemiştir.

Artık herkesin uğrunda esir olduğu maaş, rütbe, servet ve daha nice bin şahsî ve maddî menfaatlerle aslâ alâkası olmayan bir insan, nasıl olur da gönüller fâtihi olmaz? İmanlı gönüller, nasıl onun feyiz ve nuru ile dolmaz?

İktisadçılığı:

İktisad, bundan evvel bahsettiğimiz istiğnanın tefsir ve izahından başka bir şey değildir. Zâten iktisad sarayına girebilmek için, evvelâ istiğna denilen kapıdan girmek lâzımdır. Bu sebeble iktisadla istiğna, lâzımla melzum kabîlindendir.

Üstad gibi, istiğna hususunda Peygamberleri kendine örnek kabul eden bir mücahidin iktisadcılığı kendiliğinden husule gelecek kadar tabiî bir haslet halini alır ve artık ona günde bir tas çorba, bir bardak su ve bir parça ekmek kâfi gelebilir. Zira bu büyük insan; büyük ve munsif Fransız şâiri Lamartin’in dediği gibi: “Yemek için yaşamıyor, belki yaşamak için yiyor.”

Üstad’ın meşreb ve mesleğini tamamen anladıktan sonra, artık onun yüksek iktisadcılığını böyle yemek içmek gibi basit şeylerle mukayese etmeyi çok görüyorum. Zira bu büyük insanın yüksek iktisadcılığını manevî sahalarda tatbik etmek ve maddî olmayan ölçülerle ölçmek lâzım gelir.

Meselâ Üstad, bu yüksek iktisadcılık kudretini sırf yemek, içmek, giymek gibi basit şeylerle değil; bilakis fikir, zihin, istidad, kabiliyet, vakit, zaman, nefis ve nefes gibi manevî ve mücerred kıymetlerin israf ve heder edilmemesi ile ölçen bir dâhîdir. Ve bütün ömrü boyunca bir karakter halinde takib ettiği bu titiz muhasebe ve murakabe usûlünü, bütün talebelerine de telkin etmiştir. Binaenaleyh bir Nur talebesine olur olmaz eseri okutturmak ve her sözü dinlettirmek kolay bir şey değildir. Zira onun gönlünün mihrak noktasında yazılı olan şu “Dikkat!” kelimesi, en hassas bir kontrol vazifesi görmektedir.

İşte Bedîüzzaman, kudretli bir ıslahatçı ve hârikalar hârikası bir “Pedagog” -mürebbi- olduğunu, yetiştirdiği tertemiz nesille fiilen isbat etmiş ve iktisad tarihine nurdan pırıltılarla yazılan bir atlas sahife daha ilâve eden bir nadire-i fıtrattır.

Tevazuu ve Mahviyetkârlığı:

Nur Risalelerinin bu kadar hârikulâde bir şekilde cihana yayılmasında, bu iki hasletin çok faydası olmuş ve pek derin tesirleri görülmüştür.

Çünki Üstad sohbet ve te’liflerinde kendine bir kutb-ül ârifîn ve bir gavs-ül vâsılîn süsü vermediği için, gönüller ona pek çabuk ısınmış, onu tertemiz bir samimiyetle sevmiş ve derhal ulvî gayesini benimsemiştir.

Meselâ: Ahlâk ve fazilete, hikmet ve ibrete ait olan birçok sohbet ve telkinlerini, doğrudan doğruya nefsine tevcih eder. Keskin ve ateşîn hitabelerinin ilk ve yegâne muhatabı öz nefsidir. Oradan -merkezden muhite yayılırcasına- bütün nur ve sürura, saadet ve huzura müştak olan gönüllere yayılır.

Üstad hususî hayatında gayet halîm-selim ve son derece mütevazidir. Bir ferdi değil, hiçbir zerreyi incitmemek için

a’zamî fedakârlıklar gösterir. Sayısız zahmet ve meşakkatlere, ızdırab ve mahrumiyetlere katlanır... Fakat imanına, Kur’anına dokunulmamak şartıyla...

Artık o zaman bakmışsınız ki; o sâkin deniz, dalgaları semalara yükselen bir tufan, sahillere heybet ve dehşet saçan bir umman kesilmiştir. Çünki o, Kur’an-ı Kerim’in sadık hizmetkârı ve iman hududlarını bekleyen kahraman ve fedai bir neferidir. Kendisi bu hakikatı veciz bir cümle ile şu şekilde ifade eder: “Bir nefer nöbette iken, başkumandan da gelse, silâhını bırakmayacak. Ben de, Kur’anın bir hizmetkârı ve bir neferiyim. Vazife başında iken karşıma kim çıkarsa çıksın, hak budur derim, başımı eğmem...”

Vazife başında ve cihad meydanında iken şu mısralar, lisan-ı halidir:

Şahlanan bir ata benzer, kırarım kanlı gemi
Sinsi düşmanlara hâşâ satamam benliğimi
Benliğimden uzak olmaktır esaret bence
Böyle bir zillete düşmek ne hazîn işkence
Ebedî vuslatın aşkıyla geçer her ânım
Dest-i kudretle yapılmış kal’adır imanım
Bu mukaddes emelimden ne kadar dilşâdım
Görmek ister beni Cennet’te şehid ecdadım
Ruhum oldukça müebbed, ebedîdir ömrüm
En büyük vuslata, Allah’a çıkan yoldur ölüm.

* * *

Kitaba girmezden evvel, Üstad’ı ilmî, fikrî, tasavvufî ve edebî cebheleri ile de mütalaa etmek isterdim... Fakat çok derin ve pek şümullü olan bu mevzuların birkaç sahife ile hülâsa edilemeyeceğini kat’î bir surette idrak ettikten sonra, artık adı geçen mevzulara birkaç cümle ile temas etmeyi münasib gördüm.

Rabbim imkânlar lütfederse, bu derin mevzuları, Risale-i Nur Külliyatı ve Nur Talebeleri ile birlikte, büyük ve müstakil bir eserle, tahlilî bir surette tedkik ve mütalaa etmeyi bütün ruhumla arzu ediyorum. Bu hususta, büyük üstadımızın ve aziz kardeşlerimin kıymetli dualarını niyaz eylerim!

Üstad'ın ilmî cebhesi:

Merhum Ziya Paşa, şu:

Âyinesi iştir kişinin lâfa bakılmaz,
Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde.

beyti ile, nesilden nesile bir düstur halinde intikal edecek olan çok büyük bir hakikatı ifade etmiştir.

Evet Müslüman ırkımıza Risale-i Nur Külliyatı gibi muazzam bir iman ve irfan kütübhanesini hediye eden, gönüller üzerinde mukaddes bir nur müessesesi kuran mümtaz ve müstesna zâtın kudret-i ilmiyesi hakkında tafsilata girişmek, öğle vakti güneşi tarif etmek kadar fuzulî bir iştir.

Yalnız yanık bir şâirimizin:

Hüsn olur kim, seyrederken ihtiyar elden gider.

dediği gibi, hayatının her lahzasında İlahî tecellilere mazhar bulunan bu mübarek zâtın; ilm ü irfanından, ahlâk ve kemalâtından bahsetmek, insana bambaşka bir zevk ve İlahî bir haz veriyor. Bunun için sözü uzatmaktan kendimi alamıyorum.

Üstad, Risale-i Nur Külliyatı'nda dinî, içtimaî, ahlâkî, edebî, hukukî, felsefî ve tasavvufî en mühim mevzulara temas etmiş ve hepsinde de hârikulâde bir surette muvaffak olmuştur.

İşin asıl hayret veren noktası; birçok ülemanın tehlikeli yollara saptıkları en çetin mevzuları, gayet açık bir şekilde ve en kat'î bir surette hallettiği gibi, en girdablı derinliklerden, Ehl-i Sünnet ve Cemaat'in tuttuğu nurlu yolu takib ederek sahil-i selâmete çıkmış ve eserlerini okuyanları da öylece çıkarmıştır.

Bu sebeble, Risale-i Nur Külliyatı'nı aziz milletimizin her tabakasına kemal-i emniyet ve samimiyetle takdim etmekle şeref duyuyoruz. Nur Risaleleri, Kur'an-ı Kerim'in nur deryasından alınan berrak katreler ve hidayet güneşinden süzülen billur huzmelerdir. Binaenaleyh her müslümana

düşen en mukaddes vazife, imanı kurtaracak olan bu nurlu eserlerin yayılmasına çalışmaktır. Zira tarihte pek çok defalar görülmüştür ki, bir eser nice ferdlerin, ailelerin, cem'iyetlerin ve sayısız insan kitlelerinin hidayet ve saadetine sebeb olmuştur... Ah! Ne bahtiyardır o insan ki, bir mü'min kardeşinin imanının kurtulmasına sebeb olur!..

Üstadın Fikrî Cebhesi:

Malûm ya; her mütefekkirin kendine mahsus bir tefekkür sistemi, fikrî hayatında takib ettiği bir gayesi ve bütün gönlü ile bağlandığı bir ideali vardır. Ve onun tefekkür sisteminden, gaye ve idealinden bahsetmek için uzun mukaddemeler serdedilir. Fakat Bedîüzzaman'ın tefekkür sistemi, gaye ve ideali, uzun mukaddemelerle filan yorulmaksızın bir cümle ile hülâsa edilebilir:

Bütün semavî kitabların ve bilumum Peygamberlerin yegâne davaları olan "Hâlık-ı Kâinat'ın uluhiyet ve vahdaniyetini ilân" ve bu büyük davayı da, ilmî, mantıkî ve felsefî delillerle isbat eylemektir.

-O halde Üstad'ın mantık, felsefe ve müsbet ilimlerle de alâkası var?

-Evet, mantık ve felsefe, Kur'anla barışıp hak ve hakikata hizmet ettikleri müddetçe Üstad en büyük mantıkçı ve en kudretli bir feylesoftur. Mukaddes ve cihanşümul davasını isbat vâdisinde kullandığı en parlak delilleri ve en kat'î bürhanları, Kur'an-ı Kerim'in Allah kelâmı olduğunu her gün bir kat daha isbat ve ilân eden "Müsbet ilim"dir.

Zâten felsefe, aslında hikmet manasına geldikçe, Vâcib-ül Vücud Teâlâ ve Tekaddes Hazretlerini, Zât-ı Bâri'sine lâyık sıfatlarla isbata çalışan her eser, en büyük hikmet ve o eserin sahibi de en büyük hakîmdir.

İşte Üstad böyle ilmî bir yolu, yani Kur'an-ı Kerim'in nurlu yolunu takib ettiği için, binlerle üniversitelinin imanını

kurtarmak şerefine mazhar olmuştur. Hazret'in bu hususta haiz olduğu ilmî, edebî ve felsefî daha pek çok meziyetleri vardır. Fakat onları, eserlerinden misaller getirerek inşâallah müstakil bir eserde arzetmek emelindeyim. Ve minallahittevfik.

Tasavvuf Cebhesi:

Nakşibendî meşayihinden, her harekâtını Peygamber-i Zîşan Efendimiz Hazretlerinin harekâtına tatbik etmeğe çalışan ve büyük bir âlim olan bir zâta sordum:

-Efendi Hazretleri, ülema ile mutasavvife arasındaki gerginliğin sebebi nedir?

-Ülema, Resul-i Ekrem Efendimizin ilmine, mutasavvıflar da ameline vâris olmuşlar. İşte bu sebebden dolayıdır ki, Fahr-i Cihan Efendimizin hem ilmine ve hem ameline vâris olan bir zâta "Zülcenaheyn", yani "İki kanatlı" deniliyor... Binaenaleyh tarîkattan maksad, ruhsatlarla değil, azimetlerle amel edip ahlâk-ı Peygamberî ile ahlâklanarak bütün manevî hastalıklardan temizlenip Cenab-ı Hakk'ın rızasında fâni olmaktır. İşte bu ulvî dereceyi kazanan kimseler, şübhesiz ki ehl-i hakikattırlar. Yani, tarîkattan maksud ve matlub olan gayeye ermişler demektir. Fakat bu yüksek mertebeyi kazanmak, her adama müyesser olamayacağı için, büyüklerimiz matlub olan hedefe kolaylıkla erebilmek için, muayyen kaideler vaz'eylemişlerdir. Hülâsa; tarîkat, şeriat dairesinin içinde bir dairedir. Tarîkattan düşen şeriata düşer, fakat -maazallah- şeriattan düşen ebedî hüsranda kalır.

Bu büyük zâtın beyanatına göre, Bedîüzzaman'ın açtığı nur yolu ile, hakikî ve şaibesiz tasavvuf arasında cevherî hiçbir ihtilaf yoktur. Her ikisi de Rıza-yı Bari'ye ve binnetice Cennet-i A'lâ'ya ve dîdar-ı Mevlâ'ya götüren yollardır.

Binaenaleyh bu asil gayeyi istihdaf eden herhangi mutasavvıf bir kardeşimizin, Risale-i Nur Külliyatını seve seve okumasına hiçbir mani' kalmadığı gibi, bilakis Risale-i Nur tasavvuftaki "murakabe" dairesini, Kur'an-ı Kerim yolu ile genişleterek, ona bir de tefekkür vazifesini en mühim bir vird olarak ilâve etmiştir.

Evet insanın gözüne gönlüne bambaşka ufuklar açan bu "Tefekkür" sebebiyle sadece kalbinin murakabesi ile meşgul olan bir sâlik, kalbi ve bütün letaifi ile birlikte zerrelerden kürelere kadar bütün kâinatı azamet ve ihtişamı ile seyr ü temaşa, murakabe ve müşahede ederek, Cenab-ı Hakk'ın o âlemlerde binbir şekilde tecelli etmekte olan esma-i hüsnasını, sıfât-ı ulyasını kemal-i vecd ile görerek, artık sonsuz bir mabedde olduğunu aynelyakîn, ilmelyakîn ve hakkalyakîn derecesinde hisseder. Çünki içine girdiği "Mabed" öyle ulu bir mabeddir ki; milyarlara sığmayan cemaatin hepsi aşk ve şevk, huşu' ve istiğraklar içinde Hâlıkını zikrediyor. Yanık, tatlı ve güzel lisanları, şive, nağme, ahenk ve besteleri ile bir ağızdan سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ diyorlar.

Risale-i Nur'un açtığı iman ve irfan ve Kur'an yolunu takib eden, işte böyle muazzam ve muhteşem bir mabede girer. Ve herkes de iman ve irfanı, feyiz ve ihlası nisbetinde feyizyab olur.

Edebî Cebhesi:

Eskiden beri lafz ve mana, üslûb ve muhteva bakımından, edibler ve şâirler, mütefekkirler ve âlimler ikiye ayrılmışlardır. Bunlardan bazıları, sadece üslûb ve ifadeye, vezin ve kafiyeye kıymet vererek, manayı ifadeye feda etmişlerdir. Ve bu hal de kendini en çok şiirde gösterir.

Diğer zümre ise; en çok mana ve muhtevaya ehemmiyet vererek özü söze kurban etmemişlerdir.

Artık Bedîüzzaman gibi büyük bir mütefekkirin edebî cebhesi bu küçük mukaddeme ile kolayca anlaşılır sanırım. Zira üstad o kıymetli ve bereketli ömrünü, kulaklarda kalacak olan sözlerin tanzim ve tertibi ile değil, bilakis kalblerde, ruhlarda, vicdan ve fikirlerde kudsî bir ideal halinde insanlıkla beraber yaşayacak olan din hissinin, iman şuurunun, ahlâk ve fazilet mefhumunun asırlara, nesillere telkini ile meşgul olan bir dâhîdir. Artık bu kadar ulvî bir gayenin tahakkuku için candan ve cihandan geçen bir mücahid, pek tabiîdir ki, fâni şekillerle meşgul olamaz.

Bununla beraber Üstad zevk inceliği, gönül hassasiyeti, fikir derinliği ve hayal yüksekliği bakımından hârikulâde denecek derecede edebî bir kudret ve melekeyi haizdir. Ve bu sebeble üslûb ve ifadesi, mevzua göre değişir. Meselâ: İlmî ve felsefî mevzularda mantıkî ve riyazî delillerle aklı ikna' ederken, gayet veciz terkibler kullanır. Fakat gönlü mestedip, ruhu yükselteceği anlarda ifade o kadar berraklaşır ki tarif edilemez. Meselâ: Semalardan, güneşlerden, yıldızlardan, mehtablardan ve bilhâssa bahar âleminden ve Cenab-ı Hakk'ın o âlemlerde tecelli etmekte olan kudret ve azametini tasvir ederken, üslûb o kadar latif bir şekil alır ki; artık her teşbih, en tatlı renklerle çerçevelenmiş bir levhayı andırır ve her tasvir, hârikalar hârikası bir âlemi canlandırır.

İşte bu hikmete mebnidir ki, bir Nur talebesi Risale-i Nur Külliyatı'nı mütalaası ile -üniversitenin herhangi bir fakültesine mensub da olsa- hissen, fikren, ruhen, vicdanen ve hayalen tam manasıyla tatmin edilmiş oluyor.

Nasıl tatmin edilmez ki, Risale-i Nur Külliyatı, Kur'an-ı Kerim'in cihanşümul bahçesinden derilen bir gül demetidir. Binaenaleyh onda, o mübarek ve İlahî bahçenin nuru, havası, ziyası ve kokusu vardır...

Ruhun bu ihtiyacını söyler akan sular
Kur'ana her zaman beşerin ihtiyacı var.

Ali Ulvî Kurucu

Giriş

Evvelâ şunu itiraf edelim ki; bu Tarihçe-i Hayat, büyük Üstad'ın hayatını tam manasıyla ifade etmekten çok uzaktır. Pek çok noktalar kısa kesilmiştir.

Hem onun şahsiyetine ait hususları aydınlatacak ve açacak mahiyetteki vak'a ve hâdiselerden bir çoğu zikredilmemiştir. Serdedilen fikir ve kanaatleri teyid eden vak'a ve hâdiseler pek çoktur. Bahsetmeyişimizin yegâne sebebi, kendisinin razı olmamasıdır.

Evvelden beri hem sohbetlerinde, hem mektublarında bu zamanın cemaat zamanı olup, şahsî kemalât ve meziyetlerin hizmet-i imaniyede şahs-ı manevî kadar tesiri olmadığını zikretmesi.. hem fâni şahsından ziyade, Kur'an-ı Hakîm'den nebean eden Risale-i Nur'a nazar edilmesini, bütün kıymet ve faziletin Risale-i Nur'da tecelli eden hakikat-ı Kur'aniyeye ait olduğunu defalarca ihtar etmesi.. ve kendisine ait böyle bir tarihçe-i hayat hazırlandığını duyduğu zaman: "Tafsilâta lüzum yok. Yalnız Risale-i Nur hizmetine dair bahisler yazılsın." diye haber göndermesi gibi sebeblere binaen, şahsına ait bahisler gayet kısa kesilmiştir. Üstad'ın hayatına temas eden ve daha ziyade hizmet-i Nuriyeye ait mektublar, müdafaalar, muhtelif zamanlara ait o zamandaki ahvalini bir derece ifade eden makale ve hatıralarını olduğu gibi koyduk. Bu suretle bu eser, istikbaldeki münevver Nur talebeleri için hakikî bir me'haz teşkil etmektedir. Muhterem edib ve muharrirler, bundan istifade ile inşâallah daha mükemmel, daha hakikatlı ve faydalı tarihçe-i hayatlar hazırlayacaklardır.

Şurasını da hatırlatmak isteriz ki; bu eser, muhtelif meslek ve meşreblere mensub bulunan muharrirlerin indî mütalaalarına ve ediblerin yersiz mübalağalara kaçan kalemlerine havale edilerek safiyeti bozulmamıştır.

Hem yine itiraf edelim ki: Risale-i Nur'un parlak ve nurlu vasfına ve Said Nursî'nin baştanbaşa iffet-i mücesseme ve

şecaat-i hârika teşkil eden hayat ve ahlâkına lâyık izah, ifade ve üslûb ile meydana çıkamadık. Bu zâtın îfa ettiği binler küllî hizmetten bir tek hizmet, yaşadığı müteaddid zamanlardan tek bir zamanda gösterdiği kahramanlık ve hârika şecaati, te'lif ettiği âsârından bir tek eseri dahi onun için muazzam bir tarihçe-i hayat hazırlanmasına sebeb olabilirken; binler ayrı ayrı seciye, ahlâk-ı âliye, hizmet-i Kur'aniye, şehamet-i imaniye ile dolu ve yüzotuz kadar eserleriyle değil bir kasaba, bir vilayet, bir memlekette; belki milletler, devletler müvacehesinde âlem-i İslâm ve insaniyete şamil ve müessir hizmet-i külliye ile mücehhez tarihçesi, elbette bu esere sığışmaz.. ve sığışamadı...

Hem Üstad'ın mesleğini, meşrebini ve hususî ahvalini, pek çok seciye ve hasletleri şahsında ve hizmetinde toplayan şahsiyetini tarif edemedik. Onun yaşadığı müteaddid hayat safhalarını yakından gören ve içinde bulunan talebe ve hizmetkârlarını birer birer dinlemek ve görüşmek lâzımdır ki, tarihçe-i hayatı bir derece mufassal hazırlanabilsin.

* * *

Bu eserin mütalaasıyla görülecek ki: Bugün, yalnız Anadolu ve âlem-i İslâm için değil, bütün insaniyet için kayda değer büyük bir hakikat meydana çıkmıştır. Bu hakikat, umumun iştirakiyle külliyet kesbederek, Risale-i Nur hizmet-i imaniyesi ve Bedîüzzaman ve Nur Talebeleri diye adlandırılmaktadır. Bu hakikatın ve bu cereyanın neden ibaret bulunduğu, menşe'i, gaye ve ideali ne olduğu, halk tabakalarındaki tesiri, ferd ve cem'iyetin hayat-ı maddiye ve maneviyesine, istikbaldeki milletçe emniyet ve saadetimizin teminine ait tesiri, bu Tarihçe-i Hayatla tebarüz etmektedir.

Netice itibariyle, zehirlemekten zevk alan akrep misillü ve anarşist ruhlu olmayan herbir ferd, bu davanın karşısında ancak sevinç duyar.

Belki bize şöyle bir sual sorulabilir: "Acaba bu Tarihçe-i Hayatla Said Nursî beşerin efkârına insan üstü bir varlık olarak gösterilmek mi isteniyor?"

Hâyır!..

Dünyanın ve hayatın mahiyetini bilen insanlar için, muvakkat âlâyişin, şan ve şöhretin hiçbir kıymeti yoktur. Hakikatı müdrik bir insan, fânilerin sahte iltifatlarına kıymet vermez ve arkasına dönüp bakmaz. İşte Said Nursî bu noktadan da manevî büyük bir kahramandır. Hayatı, insanı hayrette bırakan çeşitli kahramanlıklarla dolu olmakla beraber; Hak'ta, Hak yolunda fâni olup, şahsından feragat etmede de mümtaz bir fedakâr olarak nazara çarpmaktadır. İlahî bir inayete mazhariyetle, dağ gibi engelleri aşıp; bu asrın yüzlerce menfî cereyanları karşısında kudsî davasını çekinmeyerek ilân edip selâmete çıkarması, kendisinin fâni şahsiyetinden tamamıyla feragat ettiğini, Hak yolunda fedai olduğunu göstermektedir.

Evet Said Nursî şahsî dehâsıyla insanlık âleminde yeni bir çığır açmamıştır. Bu zât, bütün istidadını ve benliğini ezelî bir hakikata feda ederek; bütün zamanlarda hükümran olan bir hakikatı dava edinmiştir. Şahsında ve hizmetinde görünen bütün yüksek vasıf ve kemalât, ancak kudsî davasından aksetmektedir. Nasılki binler âyine ortasında bulunan bir lâmba, nuranî ışığa mâlik olduğu için karşısındaki âyineler adedince külliyet kesbeder ve o kadar kıymet alır. Zira her bir âyinede bir lâmba, ışığıyla beraber mevcuddur.. aynen öyle de, Bedîüzzaman şu kâinatın ve umum zamanların manevî güneşi olan Kur'an-ı Hakîm'e ve Din-i Mübin-i İslâm'ın mübelliği Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'a müteveccih olmuştur. Ve onların ziyasına ma'kes Risale-i Nur'un zuhuruna, inkişafına vesile olduğu için; eserinden ışık alan, davasından feyiz ve kuvvet alan yüzbinler, hattâ milyonlarca insanın âyine-misal akıl, kalb ve ruhlarında manen yaşamakta ve örnek bir insan, büyük bir mütefekkir olarak kabul ve yâd edilmektedir.

İşte onu manen yaşatan bu gibi kıymetlerdir. Dalalet cereyanlarının karşısında ehl-i iman fedakârlarından büyük bir şahs-ı manevî meydana çıkararak, muhkem bir sedd-i Kur'anî ve imanî tesis edip mü'minlerin nokta-i istinadı

olmasıdır. İnandığı kudsî davaya gösterdiği azm ü sebatla, mü'minlerin kalblerini ihtizaza vererek, ruhlarda İslâmî aşk ve heyecanı uyandırmasıdır. Fânilere perestiş eden bîçare insanlara, bâki ve lâyemut bir hakikatı gösterip nazarları oraya çevirmeğe çalışmasıdır. Vazifesinin böyle ulviyeti ile beraber, -fakat beşeriyet itibariyle- ubudiyet vazifesiyle de kendini herkesten ziyade kusurlu, noksan ve âciz gören ve öyle bilen, dergâh-ı rahmette acz ve fakr ile niyaz eden ve insanlığa rahmeti, saadeti taleb eden bir abd-i azizdir, bir fakir-i müstağnidir. Evet o, "Bir kimsenin imanını kurtarırsam, o zaman bana Cehennem dahi gül gülistan olur." demektedir. Nefsindeki enaniyet ve gurur putunu kırmakla kalmamış; âlemdeki tabiatperestlerin putlarını dahi târumâr etmek gibi bir vazife gördüğü dost ve düşman, herkesin malûmu olmuştur.

İşte Bedîüzzaman hakkında takdir ve tebriki ifade eden bütün yazılar bu mana içindir.

Bazı gazetelerin zaman zaman yaptıkları neşriyattan anlaşılıyor ki: Din ve İslâmiyet düşmanları, ekseriya perde ardından bahaneler icad ederek dine saldırmaktadırlar. Doğrudan doğruya dinin ve İslâmiyetin aleyhinde bulunmuyorlar; dine hizmet eden, bu uğurda türlü fedakârlıklara katlananları nazar-ı âmmede kötülemek, halkın sevgisini çürütmek için hücuma geçiyorlar; tâ ki dine hizmet edenleri âtıl vaziyete getirip, dinî inkişafa mani' olsunlar. İmansızlığın, ahlâksızlığın revaç bulmasını temin etsinler. Demokrasi devrinde ve din hürriyetine müsaade edildiği bu zamanda böyle olursa; "Din zehirdir." diye millet kürsüsünden ilânat yapıldığı bir devirde dindarlara, hususan İslâmî gelişme ve inkişafa hizmet edenlere nasıl davranıldığı kolayca anlaşılır.

Devr-i sâbıkta, Üstad ve Nur talebelerini mahkemeye sevkedenler arasında öyleleri çıkmış ki; kanun perdesi altında menfî ideolojilerine, şahsî kin ve ihtiraslarına göre hareket etmişler. Vazifelerinin îcabını yapmaları lâzım gelirken; sanki vatan ve millet hainlerini yakalamış gibi

çeşitli hakaret ve iftiralarla Bedîüzzaman ve talebelerine hücum etmişler; mahkeme beraet vermişken, kanunu tatbik etmekle mükellef bazıları, Said Nursî için yakında i'dam edileceği şayiasını etrafa yaymaktan sıkılmamışlardır. Biz, bu yazılarla onlar aleyhinde konuşmak değil, bir hakikatı beyan etmek istiyoruz. Belki onlardan birçoğu, bu hareketinde mazurdur, mecburen yapmıştır. Her ne olursa olsun bu muameleler isbat ediyor ki; Bedîüzzaman'ın muhakeme olunduğu, mahkemeye sevkedildiği tarihlerde gizli dinsizler, ifsad komiteleri faaliyette idiler. Mahkeme eliyle mahkûm edemedikleri ve davasına mani' olamadıkları Said Nursî'ye, insafsızca iftiralarda, yalan propagandalarda bulunacaktılar ve bulundular. Bu elîm vaziyeti gören her insaf sahibi, onun müstakim bir din adamı, hakikat adamı olduğunu söylemekten çekinmemiştir. Binaenaleyh Bedîüzzaman ve Risale-i Nur hakkında tekrarla ve ısrarla devam edegelen takdirkâr yazı ve takrizlerin neşredilmesinin bir mühim âmili de bu olsa gerektir ve tenkid edilmemelidir. Nazar-ı dikkatle bu zâtı ve eserlerini temaşa edenler, kemal-i takdirle tebrik ve senadan kendilerini alamamışlardır.

Bilhâssa mahkûm ettirilmek için sevkedildiği mahkemeler ve ehl-i vukuflar, eserlerini ve hayatını tedkikten sonra, eserlerinde görünen kemalât ve güzelliği tasdik etmişlerdir. Şu halde; milletin en zeki ve ferasetli tabakasının, ehl-i akıl ve kalbin yarım asırdan beri devam edegelen ve gittikçe umumiyet kesbeden Said Nursî ve Risale-i Nur hakkındaki kanaat ve ifadeleri, gerçekten büyük bir hakikatın tezahürü olarak kabul edilmek îcab eder.

* * *

Sual: Madem Allah Alîm'dir. Onun bilmesi ve iltifatı kâfidir. Ehl-i kemal büyük zâtlar, daima kendilerini setretmişler. Hem bâki bir âlemde hakikatler bütün çıplaklığıyla ortaya döküleceğine göre; ne için Risale-i Nur'un meziyetleri, İlahî inayet ve ikramlar çoklukla zikredilmiş. Said Nursî'nin hizmet-i Kur'aniyesi esnasında

mazhar olduğu hârika muvaffakıyet ve kemalât beyan edilmiş ve bunlar ne için neşredilmiş? Hattâ ilmî eserlerinin bir çoğunun arkasında bu nevi takrizler konulmuş?

Cevab: Bu hususta mukni' cevablar bazı mektublarda vardır. Bir hülâsası şudur:

Bedîüzzaman'ın Risale-i Nur'un neşriyle hizmeti, doğrudan doğruya Kur'an hesabınadır. İman hakikatlarının neşri, müslümanların imanlarının takviyesi, kuvvetlenmesi, dolayısıyla İslâm dininin teali etmesi, din düşmanlarının müfsid hücumlarının def' edilmesi ve İslâm dininin insanlar arasında maddî ve manevî kemalâtın zübde ve hülâsası olduğunu âleme ilân etmek ve herkese kanaat-ı kat'iyye vermek için zikredilmiştir. Yukarıda bahsedildiği gibi aleyhte olanlar öyle insafsızca hücumlarda bulunmuşlardır ki; Said Nursî hadsiz muarızlara, çok kuvvetli ve kesretli düşmanlara karşı; az, fakir ve zayıf olan Risale-i Nur talebelerine kuvve-i maneviye, gaybî imdad, teşci', sebat ve metanet vermek için Risale-i Nur hakkındaki ikram-ı İlahî ve hizmetin makbuliyetine ait inayet-i Rabbaniyeyi zikretmiş; insafsız hücum ve asılsız iftiralara karşı mecburiyetle müdafaaya geçilmiştir.

Hem Tarihçe-i Hayata geçen bir mektubunda, Bedîüzzaman:

"Ben itiraf ediyorum ki; böyle makbul bir eserin mazharı olmağa hiçbir vecihle liyakatım yoktur. Fakat çok ehemmiyetsiz bir çekirdekten koca dağ gibi bir ağacı halketmek kudret-i İlahiyenin şe'nindendir ve âdetidir ve azametine delildir. Ben kasemle temin ederim ki; Risale-i Nur'u senadan maksadım, Kur'anın hakikatlarını ve imanın rükünlerini teyid ve isbat ve neşirdir. Hâlık-ı Rahîmime yüzbinler şükür olsun ki; beni kendime beğendirmemiş, nefsimin ayıblarını ve kusurlarını bana göstermiş ve o nefs-i emmareyi başkalara beğendirmek arzusu kalmamış. Kabir kapısında bekleyen bir adamın arkasındaki fâni dünyaya riyakârane bakması, acınacak bir hamakattır ve dehşet verici bir hasarettir. İşte bu halet-i ruhiye ile, yalnız hakaik-i

imaniyenin tercümanı olan Risale-i Nur'un, Kur'anın malı olarak meziyetlerini izhar ediyorum. Sözlerdeki hakaik ve kemalât benim değil, Kur'anındır ve Kur'andan tereşşuh etmiştir. Madem ben fâniyim, gideceğim; elbette bâki olacak bir şey ve bir eser benimle bağlanmamak gerektir ve bağlanmamalı. Evet lezzetli üzüm salkımlarının hâsiyetleri, kuru çubuğunda aranılmaz. İşte ben de öyle kuru çubuk hükmündeyim."

Evet Said Nursî Risale-i Nur'la dinsizliğe ve İslâmiyet aleyhindeki cereyanlara karşı giriştiği Kur'an ve iman hizmetinde çok yardımcılara, hükûmet ve milletçe teşvik ve müzaherete muhtaç iken, bilakis çeşitli iftira, tezvir ve ithamlarla hapse sürülmek, eserlerini imha etmek, halkı kendinden soğutmak için aleyhinde türlü isnadlar yapılmıştır. Elbette hak bildiği mesleğini; Kur'anın şerefine ve Hazret-i Peygamber'in nübüvvetinin tealisine ait hizmetini aleyhdeki iftiralardan müberra kılmak için hakikatı söyleyecek, müdafaada bulunacak. Farazâ bazılar tarafından şahsî bir noksanlık telakki edilse bile, umumun istifade ve saadeti için şahsî zararına da razı olacaktır. Onun için Risale-i Nur hakkında beyan edilen ve neşredilen senalara, bu gibi noktalardan bakmak lâzımdır; yoksa hizmete zarar olur. Dar düşünce ile hareket etmek zamanında değiliz. İmansızlar, kendi muzır mesleklerini, menfî ideolojilerini, sahte kahramanları hattâ İslâm düşmanlarını, -onlar aslâ lâyık olmadığı halde- çeşitli medh ü sena ile insanlığın nazarına göstermeğe, alkış toplamağa çalışıyorlar. Uzağa gitmeğe lüzum yok; dünyayı saran dehşetli dinsizlik cereyanını idare edenler büyük kahramanlar olarak ilân edilirken, neden müslümanlar hak dinlerini medh ü sena etmesinler? Onun kemalâtını, ulviyetini neşretmesinler; Kur'ana âyine olan ve bu zamanın dinsizlik cereyanlarına meydan okuyup, dine en büyük hizmeti îfa eden bir eser külliyatı ve onun muhterem, mütevazi ve hadsiz zulümlere maruz kalmış müellifi, medhedilmesin? Halbuki yazılan yazılar, mücerred mevzular

olarak değil, ekseriyetle müdafaa kabîlinden, aleyhteki iftiralara cevab olarak neşredilmiş hakikatlardır.

* * *

Üstad'ın hayatı, küllî hizmeti noktasından topluca iki büyük safha arzetmektedir:

Birincisi: Doğuşundan itibaren tahsil hayatı, Van'daki ikameti, İstanbul'a gelişi, siyasî hayatı, seyahatleri, harb-i umumîye iştiraki, Rusya'daki esareti, İstanbul'da Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye a'zâlığında bulunuşu, Kuva-yı Milliyede İstanbul'daki hizmeti, Ankara'ya gelerek ilk Meclis-i Meb'usandaki faaliyetleri ve kısa bir müddet sonra Van'a çekilip inzivayı ihtiyar etmesi gibi.. her biri ayrı bir hayat sahnesi olan Üstad'ın hayatının bu birinci safhası; iman ve Kur'an hizmeti itibariyle ikinci safha hayatının mukaddemesi hükmündedir. İkinci büyük hizmetine hazırlıktır. Ömrünün ellinci senesine kadardır.

İkincisi: Van'da inzivada iken garba nefyedilip Isparta'nın Barla Nahiyesinde ikamete memur edildiği zamandan başlar ki; "Risale-i Nur'un zuhuru ve intişarıdır." A'zamî ihlas, a'zamî fedakârlık, a'zamî sadakat, metanet ve dikkat ve iktisad içinde Risale-i Nur'la giriştiği hizmet-i imaniye ve manevî cihad-ı diniyedir.

Hayatının bu ikinci safhası: Harb-i Umumî neticesinde Osmanlı Hilafetinin inkıraz bulmasıyla insanlık âleminde medeniyet-i beşeriyeyi mahveden ve semavî dinlerle mücadeleyi esas ittihaz edinen komünizm rejiminin insaniyetin yarısını istila ederek dünyayı dehşete saldığı ve memleketimizi tehdide yeltendiği ve manevî tahribatının tehlikesine maruz kaldığımız bir devreye rastlar. Bu devre, bin senedir Kur'ana bayraktarlık yapmış, İslâmiyete asırlarca hizmet etmiş kahraman bir millet için dikkatle incelenmesi lâzım gelen bir devredir.

Üstad, Risale-i Nur'u te'lif ederken, Kur'anın i'cazî lem'aları olan bu eserlerin her taife-i insaniyede inkişaf edeceğini, dinsizliğin memleketimizi istilasına mani' olacağını, memleket ve millet için bir sedd-i Kur'anî

vazifesini göreceğini, Risale-i Nur hizmetinin umumiyet kesbedip Türk Milletinin yine İslâmiyetin kahraman bir ordusu ve fedakârı olacağını, Risale-i Nur'un neşri ve ileride resmen intişarı milletçe benimsenmesi ve maarif dairesinin hakikat-ı Kur'aniyeye yapışması neticesi maddeten ve manen milletin terakki edeceğini, İslâmiyetin büyük kuvvet bulacağını zikretmiştir.

Risale-i Nur bir alemdir, ünvandır. Bu zamanda zuhur eden Kur'anî hakikatler manzumesidir. Necib milletimizin, insaniyet-i kübra olan İslâmiyete sarılması, yepyeni bir ruh ve taze bir iman aşkı ve heyecanı içinde uyanmasının ifadesidir. İçinde bulunduğumuz asrın değiştirdiği hayat şartları ve yeni bir dünya nizamı ve görüşü karşısında imanın tahkim ve takviyesi ile feveran eden hamiyet-i İslâmiyenin manasıdır. Mütenebbih, kalbleri iman ve muhabbet-i Nebevî ile coşkun ve cihandeğer şeref-i intisabıyla serefraz fedakârların yetişmesi ve bu milletin mazisine mütenasib kahramanlığı, yüksek iman ve ahlâkı izhar etmesi işaretidir.

Bedîüzzaman, Risale-i Nur'u hiçbir makam ve meşrebin tesiri altında kalmadan, maddî-manevî hiçbir menfaat ve hissiyat karışmadan, doğrudan doğruya Kur'an-ı Hakîm'in umumun istifade edebileceği ve umuma hitab eden hakikatlarını tefsir etmiş, bu hakikatların tercümanlığını yapmıştır. Te'lif ettiği âsârından herkes istifade edebilmektedir. Bir taifeye, bir sınıf halka mahsus değildir. Bu Tarihçe-i Hayat, okuyucuların nazarını -bu zamanda- Kur'anın hikmet nurları olan Risale-i Nur'a çevirip, ondan istifadeyi gösterecektir. Said Nursî ise; Kur'anın hizmetinde fedakârane çalışmış, Sünnet-i Peygamberîye ittiba' etmiş, nümune-i imtisal bir zât olarak görünmektedir.

Tarihçe-i Hayatta geçen bazı mektublardan anlaşılacağı üzere:

Said Nursî, bir zamanlar felsefe mesleğinde çok ileri gitmiş, sonra Kur'an-ı Hakîm'in irşadıyla, hak ve hakikata erişmiş ve bu zamanda fen ve felsefe ile iştigal edip şekk ve

şübhelere maruz kalanları, aklî delillerle şübhelerden kurtaracak eserler te'lif etmiştir.

Risale-i Nur'un yolu, mesleği; bu zamandaki hayat şartlarına, insanların ahval-i ruhiyelerine göre en selâmetli, en kısa ve umumî bir cadde-i Kur'andır. Serapa ilim ve tefekkür üzerine gitmektedir. İçtimaî hayatta çeşitli hizmetler gören ferdlerin istifadesi büyüktür.

Risale-i Nur'u okuyan ve ondan ders alarak tefekkür-ü imaniyeyi kazananlar, dünyevî vazife ve mesleklerini, âhiret hayatına ve ebedî saadete vesile yaparak büyük bahtiyarlığa erişecektir. İslâm dinindeki bu büyük hakikatı derkeden münevverler; elbette hak dininin hizmetini büyük bir saadetle deruhde edecekler, hakikatı arayan fakat bulamayan insanlığa da neşre çalışacaklar. Evet talebe, profesör, meb'us, kim olursa olsun, mes'uliyet dairesi olanlar, muhitini tenvir ile mükelleftir. Bir vilayet, hattâ bir memleketin saadet ve selâmeti, tenvir ve irşadı ile mükellef olanlar, elbette çok daha ziyade müteyakkız davranmak mecburiyetindedirler. Said Nursî, Risale-i Nur'la bu millete en büyük hizmeti, iyiliği yapmıştır. Mukabilinde, şahsı için bir teşekkür dahi istemiyor; gerçi şahsına tevcih edilen yüksek medih ve tavsifatı hâvi mektublar var. Bunları, okuyucuların Nurlardan istifadelerine bir alâmet olduğu cihetle, Risale-i Nur hesabına kabul etmiş. -Hakikatte- Said Nursî'nin bu milletten, gençlikten istediği: İmanla, dünyevî ve uhrevî saadeti kazanmalarıdır. Bunun için Kur'anın bu zamana ait dersi olan Risale-i Nur'u esas tutup; her yerde, her dairede neşrini, iman hakikatlarının öğrenilmesini istemektedir. Kendisi defalarca, bu millet ve memleket aleyhindeki cereyanlara karşı yegâne çarenin Risale-i Nur olduğunu ihtar etmekte ve müjdelemektedir.

Üstadın rıza-yı İlahîye matuf hizmet, hareket ve faaliyetlerini başka maksad ve gayelere yorumlamak isteyenler, ancak basiretsizliklerini ilân ediyorlar.

İnsanın yüksek mahiyet ve ruhunun istediği hakikî saadet, ancak Kur'anın gösterdiği yolda ve rıza-yı İlahînin

parıldadığı ufuktadır. Bedîüzzaman, Risale-i Nur'la insanlığa bu yolu ve bu ufku göstermekte, sırat-ı müstakim ashabının nurlu kafilesine iltihak etmenin insan için elzem olduğunu duyurmakta ve isbat etmektedir.

İşte biz, âcizane hazırladığımız bu eserle bu hakikata bir nebze hizmet etmek istedik. İstikbalin münevver bahtiyarlarına bir me'haz olarak bu eseri neşrediyoruz. Daha derin ve geniş bir tarihçe hazırlanması dileğimizdir.

Hazırlayanlar

وَ مِنَ اللّٰهِ التَّوْفِيقُ

* * *

Birinci Kısım

İlk Hayatı

Bedîüzzaman Said Nursî (Rumi 1293) tarihinde Bitlis Vilayeti'ne bağlı Hizan Kazası'nın İsparit Nahiyesi'nin Nurs Köyü'nde doğmuştur. Babasının adı Mirza, anasının adı Nuriye'dir. Dokuz yaşına kadar peder ve vâlidesinin yanında kaldı. O esnada bir halet-i ruhiye, tahsilde bulunan büyük biraderi Molla Abdullah'ın, ilimden ne derece feyizyab olduğunu tedkike sevketti. Molla Abdullah'ın gittikçe tekâmül ederek köydeki okumamış arkadaşlarından okumakla tezahür eden meziyetini düşünüp hayran kaldı. Bunun üzerine ciddî bir şevk ile tahsili gözüne aldı ve bu niyetle nahiyeleri İsparit Ocağı dâhilinde bulunan Tağ Köyü'nde Molla Mehmed Emin Efendi'nin medresesine gitti. Fakat fazla duramadı. Halet-i fıtriyeleri îcabı, daima izzetini [1](Haşiye) koruması ve hattâ âmirane söylenen küçük bir söze dahi tahammül edememesi; medreseden ayrılmasına sebeb oldu. Tekrar Nurs'a döndü. Nurs'ta ayrıca bir medrese olmadığından dersini büyük biraderinin haftada bir defa sılaya geldiği günlere hasrederdi. Bir müddet sonra Pirmis karyesine, sonra Hizan Şeyhi'nin yaylasına gitti. Burada da tahakküme tahammülsüzlüğü, dört talebe ile geçinmemesine sebeb oldu. Bu dört talebe birleşip, kendisini daima taciz ettiklerinden bir gün Şeyh Seyyid Nur Muhammed Hazretlerinin huzuruna çıkıp, izhar-ı acz ile arkadaşlarını şikayet etmeyerek şöyle dedi:

-Şeyh efendi, bunlara söyleyiniz, benimle döğüştükleri vakit, dördü birden olmasınlar, ikişer ikişer gelsinler.

Seyyid Nur Muhammed, küçük Said'in bu mertliğinden hoşlanarak:

-Sen benim talebemsin, kimse sana ilişemez! buyurdu.

(Resim: Seyyid Nur Muhammed Hazretleri'nin Medresesi)

Bu hâdiseden sonra "Şeyh Talebesi" diye yâdedildi. Burada bir müddet kaldıktan sonra, biraderi Molla Abdullah ile beraber Nurşin köyüne geldiler. Yaz olması dolayısıyla, ahali ve talebelerle birlikte Şeyhan yaylasına gittiler. Orada biraderi Molla Abdullah ile bir gün döğüşmüş. Tagî Medresesi müderrisi Mehmed Emin Efendi, küçük Said'e:

-Ne için kardeşinin emrinden çıkıyorsun? diye işe karışmış.

Bulundukları medrese, meşhur şeyh Abdurrahman Hazretlerinin olması dolayısıyla, hocasına şu yolda cevab verir:

-Efendim, şu tekyede bulunmak hasebiyle, siz de benim gibi talebesiniz. Şu halde burada hocalık hakkınız yoktur! diyerek, gündüz vakti bile herkesin güçlükle geçebileceği cesîm bir ormandan geceleyin geçerek Nurşin'e gelir.

Şarkî Anadolu'da medrese teşkilatındaki hususiyetlerden birisi şudur ki: İcazet almış bir âlim, istediği köyde hasbeten lillah bir medrese açar; medrese talebelerinin ihtiyacı, iktidarı olursa medrese sahibi tarafından, iktidarı yoksa halk tarafından temin edilir. Hoca meccanen ders verir, talebelerin iaşe ve levazımatını da halk deruhde ederdi. Bunların içinde yalnız Molla Said, hiçbir suretle zekat

almıyordu. Zekat ve başkasının eser-i minneti olan bir parayı kat’iyyen kabul etmiyordu. [2](Haşiye)

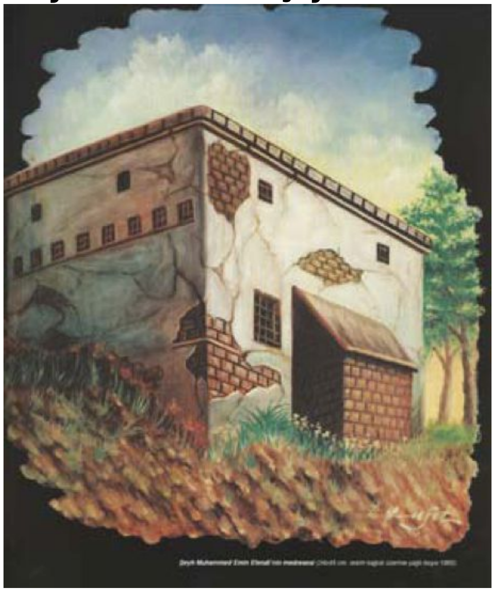

(Resim: Şeyh Muhammed Emin Efendi' nin Medresesi)

Nurşin’de bir müddet kaldıktan sonra Hizan’a döndü. Sonra medrese hayatını terkederek pederinin yanına geldi ve bahara kadar evde kaldı. O sırada şöyle bir rü’ya görür:

Kıyamet kopmuş, kâinat yeniden dirilmiş. Molla Said, Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm’ı nasıl ziyaret edebileceğini düşünür. Nihayet Sırat Köprüsü’nün başına gidip durmak hatırına gelir. “Herkes oradan geçer, ben de orada beklerim.” der ve Sırat Köprüsü’nün başına gider. Bütün Peygamberan-ı İzam hazeratını birer birer ziyaret eder, Peygamber Efendimizi de ziyarete mazhar olunca uyanır.

Artık bu rü’yadan aldığı feyiz, tahsil-i ilim için [3](Haşiye) büyük bir şevk uyandırır. Pederinden izin alarak, tahsil yapmak üzere Arvas nahiyesine gider. Burada icra-yı tedris eden meşhur Molla Mehmed Emin Efendi kendisine ders vermeye tenezzül etmeyip talebelerinden birisine okutmasını tavsiye edince, izzetine ağır gelir. Bir gün bu meşhur müderris câmide ders okutmakta iken, Molla Said itiraz ederek:

-Efendim, öyle değil!

Hitabında bulunur. Okutmasına tenezzül etmediğini hatırlatır. Orada bir müddet kaldıktan sonra, Mîr Hasan-ı Veli Medresesi'ne gitti. Aşağı derecede okuyan yeni talebelere ehemmiyet verilmemek bu medresenin âdeti olduğunu anlayınca, sıra ile okunması îcabeden yedi ders kitabını terkederek, sekizinci kitabdan okuduğunu söyledi.

Birkaç gün sonra Vastan kasabasına gitti ise de, orada tebdil-i hava için ancak bir ay kadar kaldı, bilâhere Molla Mehmed isminde bir zâtın refakatinde Erzurum Vilayetine tâbi' Bayezid'e hareket etti. Hakikî tahsiline işte bu tarihte başlar. Bu zamana kadar hep "Sarf ve Nahiv" mebadileriyle meşgul olmuştu ve "İzhar"a kadar okumuştu. Bayezid'de Şeyh Mehmed Celalî Hazretlerinin nezdinde yaptığı bu hakikî ve ciddî tahsili, üç ay kadar devam etmiştir. Fakat pek garibdir. Zira Şarkî Anadolu usûl-ü tedrisiyle, "Molla Câmî"den nihayete kadar ikmal-i nüsah etti. Buna da her kitabdan bir veya iki ders, nihayet on ders tederrüs etmekle muvaffak oldu ve mütebâkisini terkeyledi. Hocası Şeyh Mehmed Celalî Hazretleri ne için böyle yaptığını sual edince Molla Said cevaben:

-Bu kadar kitabı okuyup anlamaya muktedir değilim. Ancak bu kitablar bir mücevherat kutusudur, anahtarı sizdedir. Yalnız sizden şu kutuların içinde ne bulunduğunu göstermenizin istirhamındayım. Yani bu kitabların neden bahsettiklerini anlayayım da, bilâhere tab'ıma muvafık olanlara çalışırım, demiştir.

Maksadı ise, esasen kendisinde fıtraten mevcud bulunan icad ve teceddüd fikrini medrese usûllerinde göstermek ve bir teceddüd vücuda getirmek [4](Haşiye) ve bir sürü haşiye ve şerhlerle vakit zayi' etmemekti. Bu suretle alelusûl yirmi sene tahsili lâzım gelen ulûm ve fünunun zübde ve hülâsasını üç ayda tahsil ve ikmal etmiştir.

Bunun üzerine hocalarının; hangi ilim tab'ına muvafık olduğu sualine cevaben:

-Bu ilimleri birbirinden tefrik edemiyorum. Ya hepsini biliyorum veyahut hiçbirisini bilmiyorum, der.

Herhangi bir kitabı eline alırsa, anlardı. Yirmidört saat zarfında "Cem'-ül Cevami'", "Şerh-ül Mevakıf", "İbn-ül Hacer" gibi kitabların ikiyüz sahifesini, kendi kendine anlamak şartıyla mütalaa ederdi. O derece ilme dalmıştı ki, hayat-ı zahirî ile hiç alâkadar görünmezdi. Hangi ilimden olursa olsun sorulan suale tereddüdsüz derhal cevab verirdi.

* * *

O Zamanki Hayatına Kısa Bir Bakış

Evvelâ: Hükema-yı İşrakiyyunun mesleklerine sülûk ederek, zühd ve riyazete başladı. Hükema-yı İşrakiyyun, tedric kanunu mûcibince vücudlarını riyazete alıştırmışlardı. O ise tedrice riayet etmiyerek birdenbire riyazete daldı. Gün geçtikçe, vücudu tahammül etmeyerek zaîf düşmeye başladı. Üç günde bir parça ekmekle idare ediyordu. Ülema-yı İşrakiyyunun, "Riyazetin küşayiş-i fikre hizmet ettiği" nazariyesi üzerine, onlar gibi yapacağım diye çalışıyordu.

Sâniyen: İmam-ı Gazalî Hazretlerinin "İhya-ül Ulûm"unda tasavvuf nokta-i nazarında دَعْ مَا يُرِيبُكَ اِلَى مَالاَ يُرِيبُكَ kaidesine ittibaen, ekmeği bile bir zaman terkedip, ot ile idareye koyuldu.

Sâlisen: Nadir konuşuyordu. Kürdlerin edib dâhîlerinden Molla Ahmed Hanî Hazretlerinin, gündüzleyin bile havf ile girilen kubbe-i saadetine kapanır, bazan geceleyin de orada kalırdı. Bundan dolayı ahali, Bedîüzzaman'a: "Ahmed Hanî Hazretlerinin feyzine mazhar olmuştur." diyordu. Bu hali, müşarün'ileyhin kerametine hamlederlerdi. O vakitlerde kendisi onüç-ondört yaşlarında idi. Sonra ülemadan mümtaz sîmalarla mülâkat etmeye karar verdi ve Bağdad'a ziyaret kasdıyla hocasından izin istedi. Derviş kıyafetine girdi. Yolları

takib etmeden dağlarda, ormanlarda gece dolaşarak Bağdad'a gitmek niyetinde iken Bitlis'e geldi. Bitlis'te Şeyh Mehmed Emin Efendi Hazretlerinin yanına giderek, iki gün kadar dersinde bulundu. Şeyh Mehmed Emin Efendi, kendisine kisve-i ilmiyeye girmesini teklif etti. Molla Said cevaben:

-Ben henüz sinn-i büluğa vâsıl olmadığımdan, muhterem bir müderris kıyafetini kendime yakıştıramıyorum. Ve ben bir çocuk iken, nasıl hoca olabilirim? diyerek teklifini kabul etmemiştir.

Bundan sonra, Şirvan'daki biraderinin yanına gitti. Orada büyük kardeşiyle ilk görüşmede aralarında şöylece kısa bir muhavere cereyan etti.

Molla Abdullah: Sizden sonra ben Şerh-i Şemsî kitabını bitirdim, siz ne okuyorsunuz?

Bedîüzzaman: Ben seksen kitab okudum.

Molla Abdullah: Ne demek?

Bedîüzzaman: İkmal-i nüsah ettim ve sıranıza dâhil olmayan birçok kitabları da okudum.

Molla Abdullah: Öyle ise seni imtihan edeyim?

Bedîüzzaman: Hazırım, ne sorarsanız sorunuz!

Molla Abdullah, biraderini imtihan eder. Kifayet-i ilmiyesini takdir ile, sekiz ay evvel talebesi bulunan Molla Said'i kendisine üstad kabul etti ve talebelerinden gizli olarak küçük biraderinden ders almaya başladı. Ve bittabi, daha evvel okuttuğu kardeşini kendisine üstad yaptığını sezdirmiyordu. Nihayet talebeler, Molla Abdullah'ın Molla Said nezdinde ders okuduğunu kapıdan, anahtar deliğinden gizlice görünce taaccüb ederek sormuşlarsa da; Molla Abdullah cevaben: "Nazar değmemek için, ben ona ders veriyorum." demiş ve talebelerini aldatmıştı.

Molla Abdullah'ın yanında bir müddet kaldıktan sonra Siirt'e gelir.

Orada bulunan Molla Fethullah Efendi'nin medresesine gider. Molla Fethullah, Molla Said'e:

-Geçen sene “Süyûtî” okuyordunuz, bu sene Molla Câmî’yi mi okuyorsunuz?

Bedîüzzaman: Evet “Câmî”yi bitirdim.

Molla Fethullah hangi kitabı sordu ise, “bitirdim” cevabını alınca, tahayyürde kaldı. Bu kadar kitabı bitirdiğini, hem de az zamanda bitirdiğini aklına sığıştıramadı, taaccüb etti ve dedi:

-Geçen sene deli idin, bu senede mi delisin?

Bedîüzzaman: İnsan başkasına karşı kesr-i nefs için hakikatı ketmedebilir. Fakat babadan daha muhterem olan üstadına karşı hakikat-ı mahzdan başka bir şey söyleyemez. Emrederseniz söylediğim kitablardan beni imtihan ediniz der.

Molla Fethullah hangi kitabdan sordu ise, cevabını güzelce verir.

Bunun üzerine bu muhavereyi dinleyen ve bir sene evvel Said’in hocasının hocası bulunan Molla Ali-i Suran namındaki zât, kendilerinden ders almaya başladı.

Molla Fethullah: Pekâlâ, zekâda hârikasınız, fakat hıfzınız nasıldır? Makamat-ı Harîriye’den birkaç satırını iki defa okumakla hıfzedebilir misiniz? diyerek kitabı uzatır.

Molla Said alarak, bir yaprağını bir defa okumakla hıfzetti ve okudu.

Molla Fethullah: Zekâ ile hıfzın ifrat derecede bir kimsede tecemmuu nâdirdir, diyerek hayrette kaldı.

Bedîüzzaman orada iken, Cem’-ül Cevami’ kitabını, günde bir-iki saat iştigal etmek üzere bir haftada hıfzetti. Bunun üzerine Molla Fethullah şu kelâmı söyliyerek kitabın üzerine yazdı:

قَدْ جَمَعَ فِى حِفْظِهِ جَمْعُ الْجَوَامِعِ جَمِيعَهُ فِى جُمْعَةٍ

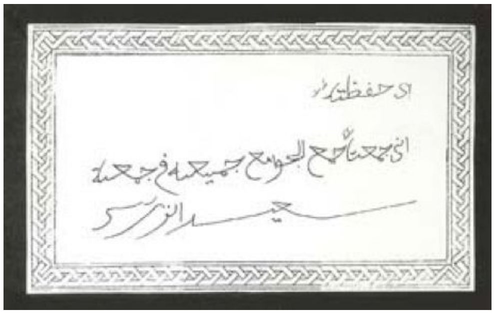

(Resim: Molla Fethullah'ın Cem'ül Cevami kitabının üzerine yazdığı yazı: "Cem'ü'l-Cevâmi' kitabının tamamını bir Cuma'da hıfzında cem etmiştir.")

Bu hal Siirt'te şüyû' bulmuş ve Molla Fethullah, ülemaya:

-Bizim medreseye gayet genç bir talebe geldi. Her ne sual ettimse bilâ-tevakkuf cevab verdi. Bu yaşta zekâsına ve ilmine ve fazlına hayran kaldım diyerek pek çok medheder. Bunun üzerine ülema bir yerde toplanarak Bedîüzzaman'ı davet ederler. Bedîüzzaman intihab ettikleri bütün suallerine bilâ-tereddüd cevab verirken, Molla Fethullah'ın yüzüne bakıyordu. Sanki kitaba bakıyor gibi kendilerinden okuyarak cevab veriyordu. Bunu gören ülema, Bedîüzzaman'ın hârikulâde bir genç olduğuna hükmedip, faziletini takdir ve sena ettiler. Bu hal etrafta işitilir. Ahali, kendisine veliyyullah derecesinde ihtiram eder ve o nazarla bakarlar. Bu vaziyet, ikinci derecede bulunan bir takım âlim ve talebelerin rekabetlerini arttırdı. Genç, tecrübesiz talebelerden bir kısmı, ilmen mağlub edemedikleri Bedîüzzaman'ı kavga yoluyla iskât etmek teşebbüsünde bulunmuşlarsa da, mes'eleden haberdar olan Siirt ahalisi, kendisini kurtarmak için gelmişler. Ahali nazarında büyük mevkii olduğu için, derhal muarızların ellerinden kurtarılmış ve bir odaya bırakılmış ise de Bedîüzzaman, mesleklerine olan fevkalâde muhabbetinden, muarızları bulunan talebe ve ehl-i ilmin cahillere hedef olmamasını temin için kendisi odadan çıkıp muarızları tarafından telef edilse bile ehl-i ilmin işine cahillerin karışmamasını müdafaa eder. Bu ihtilafı kaldırmak maksadıyla herhangi bir talebeye:

-Beni öldürünüz, ilmin haysiyetini muhafaza ediniz! diyerek yüzünü çevirmiş ise de hiçbir talebe kendisine hücum etmemiş ve nihayet ihtilaf bertaraf edilmiştir. Siirt Mutasarrıfı, kendisini muhafaza etmek üzere yanına çağırdığı ve o talebeleri nefyedeceği haberini tebliğ etmeye gönderdiği jandarmaya karşı Bedîüzzaman:

-Biz talebeyiz, birbirimizle döğüşürüz, barışırız. Binaenaleyh mesleğimiz haricinde bulunan birisinin bize karışması muvafık olmadığından gelemiyeceğim ve hata da benimdir. Cevabında bulunarak jandarmaları reddetmiştir.

Bu esnada onbeş-onaltı yaşlarında bulunuyordu. Lâkin kuvve-i bedeniyece pek çevik ve metindi. “Said-ül-Meşhur” lakabıyla yâdediliyordu.

Siirt’te kendisiyle mücadele etmek isteyen bütün arkadaşlarına karşı hazır bulunduğu ve aynı zamanda sorulacak bütün suallere cevab vereceğini, kimseye sual sormayacağını ilân etti. Sonra tekrar Bitlis’e geldi. Bitlis’te bir-iki şeyh hanedanının, âlim ve talebelerin arasında geçimsizlik olduğunu işitir. Fesadı netice veren sözlerin, bilhâssa gıybetin İslâmiyete yakışmadığını onlara ihtar edince; Molla Said’i, Şeyh Emin Efendi’ye şikayet ederler. Şeyh Emin ise:

-Henüz çocuk olduğundan, kabil-i hitab değildir, der.

Bu söz Molla Said’e tebliğ edildiği anda, zâten bu gibi sözlere fıtraten tahammülsüz olduğundan Şeyh Emin Efendi’nin huzuruna çıkarak elini öper ve:

-Efendim, beni imtihan ediniz; kabil-i hitab olduğumu isbat etmek isterim, der.

Şeyh Emin Efendi mütenevvi ilimlerden ve en müşkil mes’elelerden onaltı sual tertib ederek sorar. Molla Said, suallerin umumuna cevab verdikten sonra, Kureyş Câmiine gider, ahaliye va’z u nasihat etmeye başlar. Bunun üzerine Bitlis ahalisinin bir kısmı Molla Said’e, bir kısmı da Şeyh Emin Efendi’ye yardım etmek isterler. Bundan dolayı vali, büyük bir vukuata meydan vermemek için Bedîüzzaman’ı nefyeder. Bu defa da Şirvan’a gider. Zâten infirad eden böyle

zâtların muarızları pek çok bulunur. Bilhâssa mücadele-i ilmiyede mağlub düşenlerden bazı zahir hocalar, Molla Said'i ahali nazarında küçük düşürmek için var kuvvetleriyle çalışıyorlardı. Her hususatını tecessüs ettirirlerdi. Bir gün nasılsa, kazaen sabah namazını geçirmiş. Buna vâkıf olan hasımları, "Molla Said, namazı terketmiştir." diyerek ahali arasında işaada bulundular. Molla Said'den soruldu ki:

-Niçin herkes bunu böyle söylüyor?

Molla Said:

Evet, esassız bir şey âlemin içinde çabuk yayılmaz. Hata bendedir. Onun için, iki cezaya uğradım: Birisi Allah'ın itabı, diğeri nâsın ta'rizi. Bunun esas sebebi ise, geceleyin âdet edindiğim vird-i şerifi terkettiğimdir. İşte âlemin ruhu bu hakikata temas etmişse de, tamamını kavrayamayarak ismini bilemeyip şu vechile hatayı isimlendirmişler, cevabını verir.

Şirvan'da bulunduğu sırada Siirt civarından birisi gelerek:

-Aman efendim, Siirt'e bir çocuk gelmiş, kendisi ondört-onbeş yaşında, umum ülemayı ilzam etti. Şunu ilzam etmek için sizi davete geldim, der.

Molla Said de şu davete icabet ederek Siirt'e gitmek için hazırlanır. Yola düşerler, iki saat gittikten sonra, o küçük hocanın evsaf ve kıyafetini sorar. O adam:

-Efendim, ismini bilmiyorum; fakat ilk gelişte derviş kıyafetinde olup omuzunda bir posteki vardı. Bilâhere talebe kıyafetine girdi ve umum ülemayı ilzam etti.

Bunu dinlediğinde, kendisinden bahsettiğini ve bir sene evvelki kendi vukuatının şimdi civar köylerde şüyû' bulduğunu anlayarak geriye döner, davete icabet etmez.

Bilâhere Siirt'e bağlı Tillo kasabasına gitti. Meşhur bir türbeye kapandı. Orada hârika olarak Kamus-u Okyanus'u Bâb-üs Sin'e kadar hıfzetti. Ne fikre binaen kamusu hıfzettiği sorulduğunda:

-Kamus her kelimenin kaç manaya geldiğini yazıyor. Ben de bunun aksine olarak her manaya kaç kelime kullanıldığını gösterir bir kamus vücuda getirmek merakına düştüm,

cevabında bulundu. Mezkûr türbeye kapandığı vakit küçük biraderi Mehmed, yemeğini getiriyordu. Yemek içindeki taneleri kubbenin etrafında bulunan karıncalara vererek kendisi ekmeğini yemeğin suyuna batırarak kanaat ediyordu.

-Neden dolayı taneleri karıncalara veriyorsun? denildiğinde:

-Bunlarda hayat-ı içtimaiyeye mâlikiyet ve fevkalâde vazifeşinaslık ve çalışma bulunduğunu müşahede ettiğim için cumhuriyetperverliklerine mükâfaten kendilerine muavenet etmek istiyorum, cevabında bulunmuştur... [5](Haşiye)

Tillo'da iken, bir gece Şeyh Abdülkādir-i Geylanî (K.S.) Hazretlerini rü'yasında görür. Geylanî Hazretleri (K.S.) kendisine hitaben:

-Molla Said! Mîran Aşireti reisi Mustafa Paşa'ya gidiniz ve kendisini tarîk-ı hidayete davet ediniz. Yaptığı zulümden vazgeçerek namaza ve emr-i marufa müdavim olmasını tavsiye ediniz. Aksi takdirde öldürünüz.

Molla Said, bu rü'yayı görür görmez, hemen tedarikini yaparak Mîran Aşireti'ne doğru Tillo'dan hareket eder, doğruca Mustafa Paşa'nın çadırına girer. Paşa orada bulunmadığından, biraz istirahat eder. Sonra Mustafa Paşa içeri girer. Orada hazır olanların hepsi kıyam ettikleri halde Molla Said yerinden bile kımıldanmaz. Paşa'nın nazar-ı dikkatini celbedince, aşiret binbaşılarından Fettah Bey'den kim olduğunu sorar. Fettah Bey, meşhur Molla Said olduğunu bildirir. Halbuki Paşa, ülemadan hiç hoşlanmazdı. Şübhesiz bunun üzerine daha fazla kızmış ise de izhar etmemişti. Molla Said'e ne için buraya geldiğini sorunca, Molla Said cevaben:

-Seni hidayete getirmeye geldim. Ya zulmü terkedip namazını kılacaksın veyahud seni öldüreceğim! demesinden paşa hiddetlenerek dışarı çıkar. Biraz dolaştıktan sonra yine

çadıra girer ve Molla Said'e ne için geldiğini tekrar sorar. Molla Said:

-Sana söyledim ya.. onun için geldim, der. Mustafa Paşa çadırın direğinde asılı bulunan Said'in kılıncına işaret ederek:

-Bu pis kılınçla mı?

Bedîüzzaman: Kılınç kesmez, el keser cevabında bulunur.

Mustafa Paşa tekrar dışarıya çıkarak biraz gezindikten sonra içeriye girer. Bedîüzzaman'a:

-Benim Cezire'de çok âlimlerim var; eğer hepsini ilzam edebilirsen senin dediğini yaparım, eğer ilzam edemezsen seni Fırat Nehri'ne atarım.

Molla Said:

-Bütün ülemayı ilzam etmek benim haddim olmadığı gibi, beni de nehre atmak senin haddin değildir. Fakat ülemaya cevab verince sizden birşey isterim ki, o da mavzer tüfeğidir. Şayet sözünde durmazsan, seni onunla öldüreceğim, der.

Bu muhavereden sonra Paşa ile birlikte atlarla Cezire'ye giderler. Yolda Paşa kat'iyyen Molla Said'le konuşmaz. Bani Hanı dedikleri mevkie gelince, yorgunluğundan Molla Said orada biraz yatar; uykudan uyanır uyanmaz etrafında bütün Cezire âlimlerinin, kitabları ellerinde beklediklerini görür. Biraz görüştükten sonra çay ikram edilir. Cezire âlimleri Molla Said'in şöhretini işittikleri için, mebhut ve hayran bir vaziyette çaylarını bile unutarak Molla Said'in sualine intizar etmekte idiler. Molla Said ise kendi çayını içtikten sonra dalgın dalgın karşısında bulunan bir-iki âlimin çayını da içer, onlar farkedemezler. Mustafa Paşa, hocalara hitaben:

-Ben okumuş değilim, fakat Molla Said ile mücadelenizde mağlub olacağınızı şimdi anlıyorum. Zira bakıyorum ki, siz düşünmekten çaylarınızı unuttuğunuz halde, Molla Said kendi çayını içtikten başka iki-üç bardak da sizin çayınızı içti.

Bunun üzerine, biraz latife ettikten sonra Molla Said bu âlimlere karşı:

-Efendiler! Bendeniz va’detmişim, hiç kimseye sual sormam. Binaenaleyh suallerinize muntazırım, der.

Bu hocalar kırk kadar sual sorarlar. Umumuna cevab verdikten sonra, her nasılsa Molla Said bir sualin cevabını yanlış söylediği halde karşısındakiler doğru telakki ederek tasdik etmişlerdi. Meclis dağılınca Molla Said hatırlar, hemen arkalarından koşarak:

-Affedersiniz, bir sualin cevabını yanlış söylediğim halde farkına varmadınız, diyerek cevabını tashih eder.

Hocalar dediler:

-İşte şimdi hakkıyla bizi tam ilzam ettiniz!

Sonra o hocalardan bir kısmı Molla Said’den ders almaya gelirler.

Bundan sonra Mustafa Paşa, ahdettiği mavzer tüfeğini hediye eder ve namaz kılmaya başlar.

Molla Said, ilimdeki emsalsiz hârika istidadı derecesinde vücudca da gayet idmanlı ve kuvvetli idi. Güreş tutmaktan pek hoşlanırdı. Medreselerde bulunan umum talebelerle güreşirdi. Hiçbirisi güreşte bile onu mağlub edemezdi.

Mustafa Paşa ile bir gün at yarışına çıkarlar. Fakat kasdî olarak Mustafa Paşa gayet serkeş ve talimsiz ve hiç binilmemiş bir at hazırlanmasını emreder. Molla Said’e binmek için verir. (Allahu a’lem, attan düşüp ölmesini istemiş.) Onaltı yaşında bulunan Molla Said, serkeş atı biraz dolaştırdıktan sonra koşturmayı arzu eder. At, onun verdiği istikametten çıkarak başka bir istikamete doğru koşar. Var kuvvetiyle durdurmak ister ise de muvaffak olamaz. Nihayet çocukların bulunduğu yere gider. Cezire ağalarından birisinin oğlu yol üstünde iken hayvan iki ayağını kaldırıp çocuğun omuzları arasına vurunca çocuk yere düşerek hayvanın ayakları altında çırpınmaya başlar. Nihayet etraftan imdada ulaşırlar. Çocuğu hareketsiz ölü suretinde görünce Molla Said’i öldürmek isterler. Ağanın hizmetçileri hançerlerini çekince, Molla Said hemen rovelverine el atar ve adamlara hitaben:

-Hakikata bakılırsa çocuğu Allah öldürmüş, zahire bakılırsa at öldürmüş, sebebe bakılırsa Kel Mustafa öldürmüş, çünki bu atı bana o verdi. Durunuz, ben gelip çocuğa bakayım, ölmüş ise sonra muharebe edelim, diyerek attan inerek çocuğu kucaklar; çocukta hareket görmeyince soğuk suyun içine batırıp çıkarır. Çocuk gülerek gözünü açar. Bunun üzerine bütün ahali mütehayyir kalırlar. Bu acib vak'a üzerine bir müddet Cezire'de kaldıktan sonra, talebesi Molla Sâlih ile bedevi arabların meskeni olan Biro'ya giderler. Orada biraz kalınca tekrar Mustafa Paşa'nın eskisi gibi zulme başladığını işitir, yanına gider ve ona nasihat eder, tehdid eder. Bir gün bir münakaşa arasında Mustafa Paşa'ya:

-Yine mi zulme başladın, seni Hak namına öldüreceğim! tehdidinde bulunur. Paşa'nın kâtibi ortaya atılır.

O sırada Molla Said, Mustafa Paşa'yı zulmünden dolayı çok tahkir eder.

Paşa bu tahkire tahammül edemiyerek, öldürmek için üzerine hücum eder; fakat Mîran ağaları zabtederler. Nihayet Mustafa Paşa'nın oğlu Abdülkerim Molla Said'e yaklaşarak:

-Onun akidesi yanlıştır; rica ederim, şimdilik buradan başka yere teşrif ediniz, der.

Abdülkerim'in sözünü kırmaz, yalnız olarak bedevilerin meskeni olan Biro Çölü'ne doğru hareket eder. Yolda bedevi eşkiyalarına tesadüf eder. Bedevilerin silâhları mızrak ve Molla Said'in silâhı mavzer olduğundan, eşkiyalara doğru kurşun atmaya başlar, eşkiyalar çekilirler. Yoluna devam ederken ikinci çeteye tesadüf eder. Bu defa eşkiyalar çok olduğundan etrafını çevirirler. Kendisini öldürecekleri sırada içlerinden birisi tanıyarak:

-Ben bunu Mîran Aşireti'nin içinde gördüm. Bu meşhur bir adamdır deyince, derhal bedeviler çekilerek kusurlarının afv buyurulmasını dilerler. Ve korkulu olan yerlerde kendilerine muhafızlık yapmak istemişlerse de Molla Said reddedip, yalnız olarak yoluna devam eder. Birkaç gün sonra Mardin'e gelir. Mardin üleması muarazaya kalkışırlarsa da muvaffak

olamazlar, evlâdları yaşında olan genç Said'de hârika bir şekildeki ilmî kudreti görünce kendilerine üstad kabul ederler.

Bu esnada, Mardin'e gelen iki talebeye tesadüf etti. Bunlardan birisi, Cemaleddin-i Efganî'ye mensub olup; diğeri, tarîkat-ı Sünûsiyeden idi. Bunlar vasıtasıyla hem Cemaleddin-i Efganî'nin mesleğine, hem de tarîk-ı Sünûsî'ye aşinalık peyda etti.

Molla Said çok genç yaşta iken siyasî hayata atılır, vatan ve millete hizmete başlar. İlk hayat-ı siyasiyesi Mardin'de başlamıştır. Bunun üzerine bir mutasarrıfın pençe-i kahrıyla, elleri bağlı, muhafız nezaretinde Bitlis'e nefyedildi. Jandarmalarla yolda giderken namaz vakti gelir. Namaz kılmak için, kayıdların açılmasını jandarmalara ihtar eder. Jandarmalar kabul etmeyince, demir kayıdları bir mendil gibi açarak önlerine atar. Jandarmalar, bu hali keramet addedip hayretler içinde kalırlar. Teslimiyetle, rica ve istirham ile:

-Biz şimdiye kadar muhafızınız idik, bundan sonra hizmetçiniziz! derler. [6](*)

Bitlis'te iken bir gün kendilerine vali ile bir kısım memurların içki içtikleri ihbar olununca, hiddetlenerek:

-Bitlis gibi dindar bir memlekette hükûmeti temsil eden bir zâtın irtikâb ettiği bu muameleyi kabul edemem! diyerek içki meclisine gider. Evvelâ içki hakkında bir hadîs-i şerif okuduktan sonra pek acı sözler söyler; valinin vurdurmak için işaret etmesi ihtimaline binaen de bir elini rovelverinin bulunduğu yerde tutar. Fakat vali fevkalâde mütehammil ve hamiyetli bir zât olduğundan, kat'iyyen ses çıkarmaz. Oradan ayrılınca valinin yaveri genç Said'e:

-Ne yaptınız? Söyledikleriniz, i'damınızı mûcibdir, der.

Genç Said:

-İ'dam hayalime gelmedi, hapis ve nefiy zannederdim. Her ne ise, bir münkeri def'etmek için ölürsem ne zararı var? cevabında bulunur.

Oradan avdetinden bir-iki saat sonra, iki polis vasıtasıyla vali kendisini istetir. Valinin odasına girerken; vali hürmet ve ta'zimle genç Said'i karşılayarak, elini öpmek ister. İltifatla yer göstererek:

-Herkesin bir üstadı vardır. Sen de benim üstadımsın, der.

* * *

Genç Said fıtraten, bir kanun altında yaşamayı ve harekâtının tahdid olunmasını sevmez. Her halinde, her hareketinde gayet serbest olmasını arzu eder ve daima "Ben, hürriyet ve serbestiyetimi hiçbir keyfî kanunla tahdid ettirmem." derdi. Bunun içindir ki, ilk İstanbul'a teşriflerinde yine her kayıddan uzak kalmakta ısrar etmiş ve hayatının bütün safhalarında bu vaziyet müşahede edilmiştir. Ondaki bu serbestiyet ve hürriyet aşkı, hayatının yarısından sonra Avrupa'dan gelen müdhiş bir dalalet ve zındıka taarruzuna karşı koymayı ve felsefe-i tabiiyeden doğan dehşetli bir istibdad-ı mutlakın hilaf-ı Kur'an prensiplerine boyun eğmemeyi, onlara itaat etmemeyi ve hakikî hürriyet-i meşrua olan İslâmî hürriyet ve medeniyete çalışmayı netice vermiştir.

Molla Said, Bitlis'te iken onbeş-onaltı yaşlarında idi. Henüz sinn-i büluğa vâsıl olmuştu. O zamana kadar bütün malûmatı sünuhat kabîlinden olduğu için, uzun uzadıya mütalaaya lüzum görmezdi. Fakat o zaman sinn-i büluğa vâsıl olduğundan mı veyahut siyasete karıştığından mı, her nedense eski sünuhat yavaş yavaş kaybolmağa başladı. Bunun üzerine her türlü fenne ait eserleri tedkike koyuldu. Bilhâssa Din-i İslâma vârid olan şekk ve şübheleri reddetmek için "Metali" ve "Mevakıf" nam eserler ile ulûm-u âliye آليه (Sarf, Nahiv, Mantık vesaire) ve âliyeye عاليه (Tefsir ve İlm-i Kelâm)a dair kırk kadar kitabı iki sene zarfında hıfzeyledi. Hattâ her gün okumak şartıyla, hıfzettiği kitabların üç ayda bir kerre devrine muvaffak oluyordu. Molla Said'in iki mutezad hali vardı:

Birincisi: Fikrinin münkeşif bulunduğu vakitler ki; her ne eline alırsa, onu anlamaması mümkün değildi.

İkincisi: Fikrinin münkabız bulunduğu vakitler ki; mütalaa değil, konuşmaktan bile hoşlanmazdı.

Molla Said günde bir-iki cüz' okumak suretiyle Kur'anı hıfza başladı. Her gün iki cüz' ezber etmekle, Kur'anın mühim bir kısmını hıfzına aldı, fakat iki sünuhat ile, tekmili müyesser olmadı:

Birincisi, Kur'anın çok sür'atle okunması bir hürmetsizlik olmasın diye; ikincisi, Kur'an hakaikının hıfzının daha ziyade lüzumu var diye kalbine gelmiş. Onun için Kur'an hakaikının anahtarı olacak ve şübehata karşı muhafaza ve mukabele edecek hikmet ve fünun-u İslâmiyeye dair kırk risaleyi iki senede hıfzına aldı. Her gün bir parça ezberden okumak suretiyle, hepsini üç ayda ancak devrediyordu.

"Mirkat" ismindeki kitabı, haşiye ve şerh olmaksızın hıfzetmeye başladı. Bilâhere eline geçen mezkûr kitabın haşiye ve şerhi ile kendi nokta-i nazarını karşılaştırmış, bütün mes'eleler muvafık olup ancak üç kelime tevafuk etmemiş. Bu tevcihleri de ülemanın tahsinine mazhar olarak kabul edilmiştir.

Bir gün Bitlis meşayihinden Şeyh Mehmed Küfrevî Hazretlerinin kendilerine beddua ettiğini birisi yalandan söyler. Bunun üzerine müşarün'ileyhi ziyarete gider. Şeyh Hazretleri Molla Said'e iltifat eder, teberrüken bir ders verir. İşte Molla Said'in en son aldığı ders bu olmuştur.

Bir gece Molla Said, rü'yasında Şeyh Mehmed Küfrevî Hazretlerini görür. Kendisine hitaben:

-Molla Said; gel beni ziyaret et, gideceğim demesi üzerine hemen gider; ziyaret eder. Ve şeyhin uçup gittiğini görünce, uyanır. Saate bakar, saat gecenin yedisidir. Tekrar yatar. Sabahleyin Şeyh'in hanesinden matem seslerinin yükseldiğini işitir, oraya gider ve Şeyh Hazretlerinin gece saat yedide vefat ettiğini haber alır. اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ ❊ رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْهِ آمِينَ Mahzun olarak geriye döner.

Molla Said şarkın büyük ülema ve meşayihinden olan Seyyid Nur Mehmed, Şeyh Abdurrahman-ı Tagî, Şeyh Fehim ve Şeyh Mehmed Küfrevî gibi zevat-ı âliyenin herbirisinden

ilm ü irfan hususunda ayrı ayrı derslere nail olduğundan, onları fevkalâde severdi. Ülemadan Şeyh Emin Efendi, Molla Fethullah ve Şeyh Fethullah Efendilere de ziyade muhabbeti vardı.

(Resim: Van Kalesi'nin arkasında bulunan eski Van Şehri)

Van'da maruf ülema bulunmadığından, Hasan Paşa'nın daveti üzerine Molla Said Van'a gitti. Van'da onbeş sene kalarak, aşairin irşadı için aralarında seyahatla tedris ve tederrüs vazifesiyle hayat geçirdi. Van'da bulunduğu müddet, vali ve memurîn ile ihtilat ederek, bu asırda yalnız eski tarzdaki İlm-i Kelâm'ın İslâm Dini hakkındaki şekk ve şübhelerin reddine kâfi olmadığına kanaat hasıl etmiş ve fününun tahsiline lüzum görmüştür. [7](Haşiye)

Bu kanaatı hasıl ettiği o zamanda, ulûm-u müsbete denilen bütün fenleri tetebbua başlayarak pek kısa bir zamanda Tarih, Coğrafya, Riyaziyat, Jeoloji, Fizik, Kimya, Astronomi, Felsefe gibi ilimlerin esaslarını elde etmiştir. Bu ilimleri bir hocadan ders alarak değil, yalnız kendi mütalaası sayesinde hakkıyla anlamıştır. Meselâ; Bir Coğrafya muallimini, mübahaseye girişmeden evvel, yirmidört saat içerisinde eline geçirdiği bir coğrafya kitabını hıfzetmek suretiyle, ertesi gün Van Valisi merhum Tahir Paşa'nın konağında onu ilzam eder. Ve yine aynı surette bir muaraza neticesinde beş gün zarfında Kimya-yı Gayr-ı Uzvî'yi (İnorganik Kimya) elde ederek, Kimya muallimiyle

muarazaya girişir ve onu da ilzam eder. İşte pek genç yaşındaki mezkûr hârikulâdeliklere ve bahr-i umman halinde bir ilme mâlikiyetine şahid olan ehl-i ilim, Molla Said'e "Bedîüzzaman" lakabını vermiştir. Bedîüzzaman Van'da bulunduğu müddet zarfında, o zamana kadar edindiği fikir ve mütalaalar ve ilmî ve dinî tedris usûllerini görmek ile ve zamanın ihtiyac-ı zarurîlerini nazar-ı itibara almakla kendisine mahsus bir usûl-ü tedris icad eder. Bu da, hakaik-i diniyeyi asrın fehmine uygun en yeni izah ve beyan tarzlarıyla isbat etmek suretiyle talebelerini tenvir etmektir.

Molla Said Van'da bulunduğu zamanlarda, bazı hususlarda o havalinin ülemasına muhalif bulunuyordu. [8](Haşiye) Bu hususlar şunlardır:

1- Kat'iyyen hiç kimseden hediye olarak para almamak ve maaş bile kabul etmemek. Evet hayatta hiçbir maddî mülkiyeti olmayıp, fakir ve kimsesiz ve daimî nefiy ve hapislerle çok sıkıntılı ve dehşetli musibetler içerisinde yaşadığı halde, kimseden para ve mukabelesiz hediye almadığı, bilmüşahede görülmüştür.

2- Hiçbir âlimden sual sormamak. Yirmi sene zarfında, daima ancak sorulanlara cevab vermişti. Bu hususta kendileri derlerdi ki: "Ben ülemanın ilmini inkâr etmem; binaenaleyh kendilerinden sual sormak fazladır. Benim ilmimden şübhe edenler varsa, sorsunlar onlara cevab vereyim."

3- Yanında bulunan talebelerini aynı kendisi gibi zekat ve hediye almaktan men'etmek. Onları da yalnız rıza-yı İlahî için çalıştırırdı. Hattâ çok zamanlar, talebelerini kendi iaşe ederdi.

4- Daima mücerred kalmak ve dünyada hiçbir şeyle alâka peyda etmemek. Bunun içindir ki: "Bütün malımı bir elimle kaldırıp götürebilmeliyim." demiştir. Bu halin sebebi sorulunca, "Bir zaman gelecek, herkes benim halime gıbta edecektir. Sâniyen, mal ve servet bana lezzet vermiyor; dünyaya ancak bir misafirhane nazarıyla bakıyorum." derdi.

Van'da bulunduğu vakit, merhum vali Tahir Paşa, Avrupa kitablarını tetebbu' ederek kendisine sualler tertib edip sorardı. Bunların hiçbirisini görmediği ve Türkçeyi de yeni konuşmağa başladığı halde, cevabında tereddüd etmezdi. Bir gün kitabları görür ve Tahir Paşa'nın bunlardan sual tertib ettiğini anlayarak az bir zamanda kitabların muhtevasını elde eder.

O zamanda en büyük gaye ve düşüncesi, Mısır'daki Câmi-ül Ezher'e mukabil Bitlis ve Van'da "Medreset-üz Zehra" isminde bir dârülfünun vücuda getirmekti. Bu teşebbüsünü kuvveden fiile çıkarmak niyetinde olup bunu tasarlıyordu.

Van'da yaz zamanlarını, Bâşit ve Beytüşşebab namındaki yaylalarda geçiriyordu. Bir gün Tahir Paşa'ya, mezkûr dağların başında Temmuz'da bile buz bulunduğunu söyler. Tahir Paşa itiraz eder ve "Temmuz'da kat'iyyen oralarda buz bulunmaz." iddiasında bulunur. Yaylada iken bir gün bunu hatırlıyarak Tahir Paşa'ya yazdığı ilk Türkçe mektubunda der:

-Ey Paşa! Bâşit başında buz tuttu. Görmediğin şeyi inkâr etme. Her şey senin malûmatında münhasır değildir, vesselâm!

Molla Said, aşiretler arasında olan herhangi bir geçimsizliği işitince hemen müdahale ederek, irşad yoluyla her iki tarafı da derhal barıştırırdı. Hattâ hükûmetin bile barıştırmaktan âciz kaldığı Şeker Ağa ile Mîran Reisi Mustafa Paşa'yı barıştırdı. Ve Mustafa Paşa'ya:

-Daha tövbe etmedin mi? diye sorunca, Mustafa Paşa da cevaben:

-Seydâ! Ne söylerseniz sözünüzden çıkmam, demiştir.

Mustafa Paşa, at ile para teberru' etmek ister. Bedîüzzaman reddederek:

-Şimdiye kadar kimseden para almadığımı işitmediniz mi? Bahusus sizin gibi zalimden nasıl para alırım? Ve siz galiba tövbenizi bozdunuz, şu takdirde Cezire'ye ulaşamazsınız, demiştir.

Ve hakikaten Cezire'ye yetişmeden yolda öldüğünü haber alır.

Bedîüzzaman, riyaziyede hârikulâde bir sür'at-i intikale mâlik idi. Herhangi bir müşkil mes'eleyi, zihnen hemen hallederdi. Hattâ Cebir Mukabele ilminde bir risale te'lif etmişti. Tahir Paşa nezdinde hesab mes'eleleri münakaşa mevzuu olduğunda hesaba dair hangi mes'ele bahsedilse, başkaları ve en mahir kâtibler neticeyi bulamadan, Molla Said zihnen çıkarıyordu. Çok defalar böyle yarışlara girişir ve umumunda daima birinci gelirdi. Bir defasında şöyle bir sual sordular:

-Onbeş müslim, onbeş gayr-ı müslim farzedilerek, birbiri ardına dizilince bunlara yapılacak her kur'ada gayr-ı müslime isabet etmesi matlubdur. Nasıl taksim edilir?

Bu suale cevaben:

-Bunların yüz yirmi dört vaziyet-i muhtemelesi vardır, diyerek yapar.

Hem de der:

-Bundan daha müşkilini de kendim icad ederim. İki bin beşyüz vaziyet-i muhtemeleye göre yaparım.

İki saat zarfında yüz adamdan elli adet gayr-ı müslimi o vaziyette taksim eder ki, daima kur'ayı gayr-ı müslime düşürür. Ve hattâ beşyüz gayr-ı müslim olmakla ikiyüz ellibin vaziyet-i muhtemele üzerine bir mes'ele çıkarttı ve Tahir Paşa'ya göstererek bir risale şeklinde yazdı [9](Haşiye).

Bedîüzzaman Van'da bulunduğu zamanlarda, vali Tahir Paşa ile bazı gazetelerden havadis okurdu. Bilhâssa İslâmiyeti alâkadar eden hususlara dikkat ederdi. Van'daki ikameti esnasında, âlem-i İslâmın vaziyetini bir derece öğrenmiş bulunuyordu. Bir gün Tahir Paşa bir gazetede şu müdhiş haberi ona göstermişti. Haber şu idi:

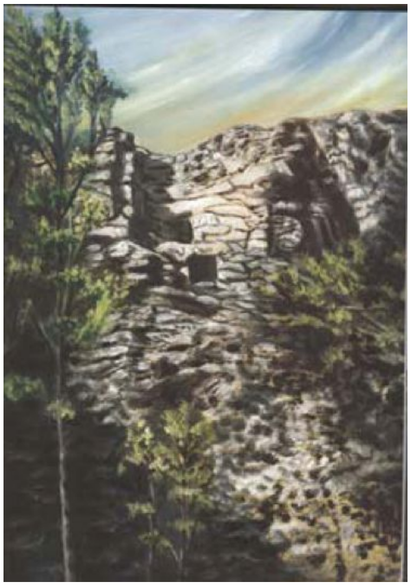

(Resim: Bedîüzzaman Said Nursî Hazretlerinin Van'daki Horhor Medresesi'nin bahçesinden Van Kal'ası ve mağaraların görünüşü.)

İngiliz Meclis-i Meb'usanında Müstemlekât Nâzırı, elinde Kur'an-ı Kerim'i göstererek söylediği bir nutukta:

Bu Kur'an, İslâmların elinde bulundukça biz onlara hâkim olamayız. Ne yapıp yapmalıyız, bu Kur'anı onların elinden kaldırmalıyız; yahut Müslümanları Kur'andan soğutmalıyız, diye hitabede bulunmuş.

İşte bu müdhiş haber, onda tarifin fevkinde bir tesir uyandırmıştı. İstidadı şimşek gibi alevli, duyguları ve bütün letaifi uyanık ve ilim, irfan, ihlas, cesaret ve şecaat gibi hârika inayet ve seciyelere mazhar olan Bedîüzzaman'ın, bu havadis üzerine: "Kur'anın sönmez ve söndürülmez manevî bir güneş hükmünde olduğunu, ben dünyaya isbat edeceğim ve göstereceğim!" diye kuvvetli bir niyet ruhunda uyanır ve bu saikle çalışır. [10](Haşiye)

Bedîüzzaman Şarkî Anadolu'da "Medresetüzzehra" namında bir dârülfünun açmak, ya Van'da veyahut da Diyarbakır'da dârülfünun derecesinde bir medrese tesisine çalışmak için İstanbul'a geldi. İstanbul'a gelişini bir muharrir şöyle tasvir etmişti: "Şarkın yalçın kayalıklarından, bir ateşpare-i zekâ, İstanbul âfâkında tulû' etti."

İstanbul’a gelmeden evvel bir gün Tahir Paşa:

-Şark ülemasını ilzam ediyorsun, fakat İstanbul’a gidip o denizdeki büyük balıklara da meydan okuyabilecek misin? demişti.

(Resim: İstanbul'daki Şekerci Hacı)

İstanbul’a gelir gelmez ülemayı münazaraya davet etti. Bunun üzerine İstanbul’daki meşhur âlimler grup grup ziyarete gelip sualler soruyorlar ve o hepsinin de cevablarını sahih olarak veriyordu. Bundan maksadı, Şarkî Anadolu’daki ilm ü irfan faaliyetine nazar-ı dikkati celbetmekti. Yoksa Molla Said, kat’iyyen hodfüruşluğu sevmezdi. Her türlü gösteriş ve alayişten müberra olarak hareket ederdi. İlim, cesaret, hâfıza ve zekâ itibariyle pek hârika idi. Aynı derecede belki daha ziyade olarak hâlis ve muhlis idi. Tasannu ve tekellüften kat’iyyen hoşlanmazdı. İstanbul’daki ikametgâhının kapısında şöyle bir levha asılı idi: “Burada her müşkil halledilir, her suale cevab verilir, fakat sual sorulmaz.”

[11](Haşiye).

İstanbul’da grup grup gelen ülemanın suallerini cevablandırıyordu. Genç yaşında böyle bilâ-istisna bütün suallere cevab vermesi ve gayet mukni’ ve belig ifade ve hârika hal ve tavırlarıyla, ehl-i ilmi hayranlıkla takdire

sevkediyordu. Ve “Bedîüzzaman” ünvanına bihakkın lâyık görüyorlar ve bu fevkalâde zâtı, bir “nadire-i hilkat” olarak tavsif ediyorlardı.

Hattâ bu zamanlarda Mısır Câmi-ül Ezher Üniversitesi reislerinden meşhur Şeyh Bahit Efendi İstanbul’a bir seyahat için geldiğinde; Kürdistan’ın sarp, yalçın kayaları arasından gelerek İstanbul’da bulunan Bedîüzzaman Said Nursî’yi ilzam edemeyen İstanbul üleması, Şeyh Bahit’ten bu genç hocanın ilzam edilmesini isterler. Şeyh Bahit de bu teklifi kabul ederek bir münazara zemini arar. Ve bir namaz vakti Ayasofya Câmiinden çıkıp çayhaneye oturulduğunda bunu fırsat telakki eden Şeyh Bahit Efendi, yanında ülema hazır bulunduğu halde Bedîüzzaman’a hitaben: مَا تَقُولُ فِى حَقِّ اْلاَوْرُوبَائِيَّةِ وَ الْعُثْمَانِيَّةِ

Yani: “Avrupa ve Osmanlılar hakkında ne diyorsunuz, fikriniz nedir?” der.

Şeyh Bahit Efendi’nin bu sualden maksadı; Bedîüzzaman’ın şekk olmayan bir bahr-i umman gibi ilmini ve ateşpare-i zekâsını tecrübe etmek değil, belki zaman-ı istikbale ait şiddet-i ihatasını ve idare-i âlemdeki siyasetini anlamak idi. Buna karşı Bedîüzzaman’ın verdiği cevab şu oldu:

اِنَّ اْلاَوْرُوبَا حَامِلَةٌ بِاْلاِسْلاَمِيَّةِ فَسَتَلِدُ يَوْمًا مَا وَ اِنَّ الْعُثْمَانِيَّةَ حَامِلَةٌ بِاْلاَوْرُوبَائِيَّةِ فَسَتَلِدُ يَوْمًا مَا

Yani “Avrupa, bir İslâm devletine hâmiledir, günün birinde onu doğuracak. Osmanlılar da Avrupa ile hâmiledir, o da onu doğuracak.”

Bu cevaba karşı Şeyh Bahit Hazretleri:

-Bu gençle münazara edilmez, ben de aynı kanaatteyim. Fakat bu kadar veciz ve beligane bir tarzda ifade etmek, ancak Bedîüzzaman’a hastır [12](*) demiştir.

Bedîüzzaman’ın İstanbul’da hayatı, bir derece siyasîdir. Siyaset yoluyla İslâmiyete hizmet edilecek, diye kanaat besliyordu. Siyasî hayata karışması, İslâmiyete hizmet aşkının bir neticesi idi. Daima hürriyet taraftarı idi. Gördüğü

haksızlıklardan dolayı Jön Türklere daima muhalefette bulunarak:

-Siz dini incittiniz, gayretullaha dokundunuz, şeriatı tezyif ettiniz; neticesi vahîm olacaktır, diye izhar-ı muhalefetten çekinmiyordu.

Hürriyetten sonra mücahid arkadaşlarıyla beraber İttihad-ı Muhammedî (A.S.M.) Cem'iyeti'ni kurmuşlar, cem'iyet pek kısa bir zamanda inkişafa başlamış, hattâ Bedîüzzaman'ın bir makalesiyle Adapazarı ve İzmit havalisinde elli bin kişi cem'iyete dâhil olmuştu.

Hürriyeti sû'-i tefsir etmemek ve meşrutiyeti meşrutiyet-i meşrua olarak kabul etmek lâzım geldiğini ileri sürerek bu hususta dinî gazetelerde makaleler neşrediyor ve hitabelerde bulunuyordu. Bu makale ve hitabeleri, emsalsiz denecek kadar belig ve mukni' idi. Ehl-i ilim ve ehl-i siyaset, Said Nursî'nin bu yazılarından ve derslerinden çok istifade etmişlerdir. O zamandaki intibah-ı millîyi, Anadolu ve Asya'nın saadet-i dünyeviyesinin fecr-i sadıkı olarak müjde veriyor, fakat elden kaçmaması için evamir-i şer'iyeyi çabuk imtisal etmenin zarurî olduğunu ileri sürüyordu. "Eğer meşrutiyeti hürriyet-i şer'iye ile kabul etmezsek ve öyle tatbik edilmezse, elimizden kaçacak, müstebid bir idareye yerini terkedecek." diye ihtar ediyordu. O nutuk ve makalelerden nümune olarak cüz'î bir kısmını buraya dercediyoruz:

Bedîüzzaman Said Nursî'nin ilân-ı hürriyetin üçüncü gününde irticalen söylediği ve sonra Selânik'te Hürriyet Meydanı'nda tekrar ettiği ve o zamanın gazetelerinin neşrettikleri nutkunun suretidir.

Hürriyete Hitab

Ey hürriyet-i şer'î! Öyle müdhiş ve fakat güzel ve müjdeli bir sadâ ile çağırıyorsun ki, benim gibi bir bedeviyi tabakat-ı

gaflet altında yatmışken uyandırıyorsun. Sen olmasaydın, ben ve umum millet, zindan-ı esarette kalacaktık. Seni ömr-ü ebedî ile tebşir ediyorum. Eğer aynülhayat-ı şeriatı menba-ı hayat yapsan ve o cennette neşv ü nema bulsan, bu millet-i mazlûmenin de eski zamana nisbeten bin derece terakki edeceğini müjde veriyorum. Eğer hakkıyla seni rehber etse ve ağraz-ı şahsî ve fikr-i intikam ile sizi lekedar etmezse…

Ya Rab! Ne saadetli bir kıyamet ve ne güzel bir haşir ki, “vel-ba’sü ba’de-l mevt” hakikatının küçük bir misalini bu zaman bize tasvir ediyor. Şöyle ki:

Asya’nın ve Rumeli’nin köşelerinde medfun olan medeniyet-i kadîme hayata başlamış; menfaatini mazarrat-ı umumiyede arayan ve istibdadı arzu edenler يَا لَيْتَنِى كُنْتُ تُرَابًا demeye başladılar. Yeni Hükûmet-i Meşrutamız mu’cize gibi doğduğu için inşâallah bir seneye kadar, نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِى الْمَهْدِ صَبِيًّا sırrına mazhar olacağız. Mütevekkilane, sabûrane tuttuğumuz otuz sene ramazan-ı sükûtun sevabıdır ki, azabsız cennet-i terakki ve medeniyet kapılarını bize açmıştır. Hâkimiyet-i milliyenin beraat-i istihlali olan kanun-u şer’î, hâzin-i Cennet gibi bizi duhûle davet ediyor.

Ey mazlum ihvan-ı vatan! Gidelim dâhil olalım! Birinci kapısı, şeriat dairesinde ittihad-ı kulûb; ikincisi, muhabbet-i milliye; üçüncüsü, maarif; dördüncüsü, sa’y-i insanî; beşincisi, terk-i sefahettir. Ötekilerini sizin zihninize havale ediyorum.

………

Sakın ey ihvan-ı vatan! Sefahetlerle ve dinde lâübaliliklerle tekrar öldürmeyiniz. Ve bütün efkâr-ı fasideye ve ahlâk-ı rezileye ve desais-i şeytaniyeye ve tabasbusata karşı; şeriat-ı garra üzerine müesses olan kanun-u esasî Azrail hükmüne geçti, onları öldürdü.

Sakın ey ihvan-ı vatan! İsrafat ve hilaf-ı şeriat ve lezaiz-i nâmeşrua ile tekrar ihya etmeyiniz! Demek şimdiye kadar mezarda idik, çürüyorduk. Şimdi bu ittihad-ı millet ve meşrutiyet ile rahm-ı madere geçtik, neşv ü nema bulacağız. Yüz bu kadar sene geri kaldığımız mesafe-i terakkiden

inşâallah mu'cize-i Peygamberî ile, şimendifer-i kanun-u şer'iye-i esasiyeye amelen ve burak-ı meşveret-i şer'iyeye fikren bineceğiz. Bu vahşet-engiz sahra-yı kebiri kısa zamanda tayyetmekle beraber, milel-i mütemeddine ile omuz omuza müsabaka edeceğiz. Zira onlar kâh öküz arabasına binmişler, yola gitmişler. Biz birdenbire şimendifer ve balon gibi mebadiye bineceğiz, geçeceğiz. Belki câmi'-i ahlâk-ı hasene olan hakikat-ı İslâmiyenin ve istidad-ı fıtrînin ve feyz-i imanın ve şiddet-i açlığın hazma verdiği teshil yardımıyla fersah fersah geçeceğiz. Nasıl ki vaktiyle geçmiştik.

Talebeliğin bana verdiği vazife ile ve hürriyetin ferman-ı mezuniyetiyle ihtar ediyorum ki:

Ey ebna-yı vatan! Hürriyeti sû'-i tefsir etmeyiniz, tâ elimizden kaçmasın. Ve müteaffin olan eski esareti başka kabda bize içirmekle bizi boğmasın. [13](Haşiye) Zira hürriyet, müraat-ı ahkâm ve âdâb-ı şeriat ve ahlâk-ı hasene ile tahakkuk eder ve neşvünema bulur.

....

Bedîüzzaman

* * *

Yaşasın Şeriat-ı Ahmedî (A.S.M.)

Dinî Ceride: 77
5 Mart 1325 (18 Mart 1909)

Şeriat-ı garra, kelâm-ı ezelîden geldiğinden ebede gidecektir. Nefs-i emmarenin istibdad-ı rezilesinden selâmetimiz, İslâmiyete istinad iledir. O hablülmetine temessük iledir. Ve haklı hürriyetten hakkıyla istifade etmek, imandan istimdad iledir. Zira Sâni'-i Âlem'e hakkıyla abd ve hizmetkâr olanın, halka ubudiyete tenezzül etmemesi gerektir. Herkes kendi âleminde bir kumandan olduğundan, âlem-i asgarında cihad-ı ekber ile mükelleftir. Ve ahlâk-ı

Ahmediye ile tahalluk ve Sünnet-i Nebeviyeyi ihya ile muvazzaftır.

Ey evliya-i umûr! Tevfik isterseniz, kavanin-i âdetullah'a tevfik-i hareket ediniz. Yoksa tevfiksizlik ile cevab-ı red alacaksınız. Zira maruf umum enbiyanın memalik-i İslâmiye ve Osmaniyeden zuhuru, kader-i İlahînin bir işaret ve remzidir ki, bu memleket insanlarının makine-i tekemmülâtının buharı diyanettir. Ve bu Asya ve Afrika tarlasının ve Rumeli bostanının çiçekleri, ziya-yı İslâmiyetle neşv ü nema bulacaktır. Dünya için din feda olunmaz. Gebermiş istibdadı muhafaza için, vaktiyle mesail-i şeriat rüşvet verilirdi. Dinin mes'eleleri terk ve feda edilmesinden, zarardan başka ne faydası görüldü? Milletin kalb hastalığı za'f-ı diyanettir. Bunu takviye ile sıhhat bulabilir. Bizim cemaatımızın meşrebi: Muhabbete muhabbet ve husumete husumettir. Yani beyn-el İslâm muhabbete imdad ve husumet askerini bozmaktır. Mesleğimiz ise, ahlâk-ı Ahmediye ile tahalluk ve Sünnet-i Peygamberîyi ihya etmektir. Ve rehberimiz Şeriat-ı Garra ve kılıncımız da berahin-i katıa ve maksadımız i'lâ-i Kelimetullahtır.

Bedîüzzaman

* * *

Hakikat

Dinî Ceride: 70
26 Şubat 1324 (Mart 1909)

Biz Kālû Belâ'dan Cem'iyet-i Muhammedî'de dâhiliz.

Cihet-ül vahdet-i ittihadımız tevhiddir. Peyman ve yeminimiz imandır. Mademki muvahhidiz, müttehidiz. Herbir mü'min i'lâ-i Kelimetullah ile mükelleftir. Bu zamanda en büyük sebebi, maddeten terakki etmektir. Zira ecnebiler fünun ve sanayi silâhıyla bizi istibdad-ı manevîleri altında eziyorlar. Biz de fen ve san'at silâhıyla i'lâ-i Kelimetullahın

en müdhiş düşmanı olan cehil ve fakr ve ihtilaf-ı efkâra cihad edeceğiz. Amma cihad-ı haricîyi şeriat-ı garranın berahin-i katıasının elmas kılınçlarına havale edeceğiz. Zira medenîlere galebe çalmak ikna iledir, söz anlamayan vahşiler gibi icbar ile değildir. Biz muhabbet fedaileriyiz, husumete vaktimiz yoktur!...

Meşrutiyet ki, adalet ve meşveret ve kanunda inhisar-ı kuvvetten ibarettir. Onüç asır evvel şeriat-ı garra teessüs ettiğinden, ahkâmda Avrupa'ya dilencilik etmek, din-i İslâma büyük bir cinayettir. Ve şimale müteveccihen namaz kılmak gibidir.

Kuvvet kanunda olmalı. Yoksa istibdad tevzi olunmuş olur. اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْقَوِىُّ الْمَتِينُ hâkim ve âmir-i vicdanî olmalı. O da marifet-i tam ve medeniyet-i âmm veyahut din-i İslâm namıyla olmalı. Yoksa istibdad daima hükümferma olacaktır. İttifak hüdadadır, heva ve heveste değil. İnsanlar hür oldular amma yine abdullahtırlar. Herşey hür oldu. Başkasının kusuru, insanın kusuruna sened ve özür olamaz. Yeis, mani'-i herkemaldir. "Neme lâzım, başkası düşünsün!" istibdadın yadigârıdır.

....

Bedîüzzaman

* * *

İstanbul Hahambaşısı Yahudi Karasso ile Bedîüzzaman arasında Selânik'te cereyan eden bir konuşma sırasında, Karasso konuşmayı yarıda bırakarak dışarıya fırlamış ve arkadaşlarına: "Eğer yanında biraz daha kalsaydım, az kalsın beni de Müslüman edecek idi." diyerek mağlubiyetini hayret ve telaşla izhar etmiştir. Karasso ki, Osmanlı İmparatorluğu'nu parçalamak için sinsi ve tertibli bir şekilde çalışan gizli bir teşkilâta mensub olup, ortada fevkalâde bir rol oynuyordu. Karasso'nun Bedîüzzaman'ı ziyaret etmekten maksadı, onu kendi fikrine çevirmek ve meş'um gayesine âlet etmek idi. Fakat heyhat!...

* * *

Nihayet menhus 31 Mart Hâdisesi meydana gelir. Şeriat isteyen ve o hâdisede ismi karışan onbeş kadar hoca i'dam edilir. Bedîüzzaman, onlar mahkeme binasının bahçesinde asılı durdukları ve kendisi de pencereden onları gördüğü bir halde muhakeme olunur. Mahkeme reisi Hurşid Paşa sorar:

-Sen de şeriat istemişsin?

Bedîüzzaman cevab verir:

-Şeriatın bir hakikatına, bin ruhum olsa feda etmeye hazırım. Zira şeriat, sebeb-i saadet ve adalet-i mahz ve fazilettir. Fakat ihtilâlcilerin isteyişi gibi değil!

Bedîüzzaman'ın divan-ı harbdeki bu kahramanca müdafaası, o zaman iki defa tab'edilip neşredilmiştir. O dehşetli mahkemeden i'damını beklerken beraet etmiş ve mahkemeye teşekkür etmeyerek, yolda Bayezid'den tâ Sultanahmed'e kadar arkasında kalabalık bir halk kitlesi mevcud olduğu halde: "Zalimler için yaşasın Cehennem! Zalimler için yaşasın Cehennem!" nidalarıyla ilerlemiştir.

Divan-ı Harb'deki müdafaasının bir kısmı bu tarihçe-i hayatta yazılmıştır. Tâ ki 31 Mart Hâdisesinin içyüzü ve Bedîüzzaman'ın kahramanca müdafaası bir derece anlaşılabilsin.

* * *

İki Mekteb-i Musibet Şehadetnamesi yahut Divan-ı Harb-i Örfî ve Said Nursî adlı eserden parçalar

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

Mukaddime

Vakta ki hürriyet divanelikle yâdolunurdu; zayıf istibdad tımarhaneyi bana mekteb eyledi.

Vakta ki itidal, istikamet; irtica ile iltibas olundu; meşrutiyette şiddetli istibdad, hapishaneyi mekteb eyledi.

Ey şehadetnamemi temaşa eden zevat! Lütfen ruh ve hayalinizi misafireten, yeni medeniyete karışmış asabî bir bedevi talebenin hâl-i ihtilâlde olan cesed ve dimağına gönderiniz. Tâ tahtie ile hataya düşmeyiniz. 31 Mart Hâdisesinde Divan-ı Harb-i Örfî'de dedim ki:

– Ben talebeyim, onun için her şeyi mizan-ı Şeriatla müvazene ediyorum. Ben milliyetimizi, yalnız İslâmiyet biliyorum. Onun için her şeyi de İslâmiyet nokta-i nazarından muhakeme ediyorum.

Ben hapishane denilen âlem-i berzahın kapısında dururken ve darağacı denilen istasyonda âhirete giden şimendiferi beklerken, cem'iyet-i beşeriyenin gaddarane hallerini tenkid ederek; değil yalnız sizlere, belki bu zamandaki nev'-i benî-beşere îrad ettiğim bir nutuktur. Onun için يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ sırrınca kabr-i kalbden hakaik çıplak çıktı. Nâmahrem olan kimseler nazar etmesin. Âhirete kemal-i iştiyakla müheyyayım, bu asılanlarla beraber gitmeye hazırım. Nasılki bir bedevi garaibperest, İstanbul'un acaib ve mehasinini işitmiş, fakat görmemiş; nasıl kemal-i hâhişle görmeyi arzu eder! Ben de ma'rez-i acaib ve garaib olan âlem-i âhireti o hâhişle görmek istiyorum. Şimdi de öyleyim. Beni oraya nefyetmek, bana ceza değil; sizin elinizden gelirse, beni vicdanen tazib ediniz! Ve illâ başka suretle azab, azab değil, benim için bir şandır!

Bu hükûmet zaman-ı istibdadda akla husumet ediyordu; şimdi de hayata adavet ediyor. Eğer hükûmet böyle olursa; yaşasın cünun, yaşasın mevt!.. Zalimler için de yaşasın Cehennem!.. Ben zâten bir zemin istiyordum ki, efkârımı onda beyan edeyim. Şimdi bu Divan-ı Harb-i Örfî iyi bir zemin oldu.

Bidayetlerde herkesten sual olunduğu gibi, Divan-ı Harb'de bana da sual ettiler: "Sen de şeriat istemişsin?"

Dedim: Şeriatın bir hakikatına, bin ruhum olsa feda etmeğe hazırım! Zira şeriat, sebeb-i saadet ve adalet-i mahz ve fazilettir. Fakat ihtilâlcilerin isteyişi gibi değil.

Hem de dediler: İttihad-ı Muhammediye'ye (A.S.M.) dâhil misin?

Dedim: Maal'iftihar! En küçük efradındanım. Fakat benim tarif ettiğim vechile... O ittihaddan olmayan, dinsizlerden başka kimdir? Bana gösterin.

İşte o nutku şimdi neşrediyorum. Tâ ki, Meşrutiyeti lekeden ve ehl-i şeriatı me'yusiyetten ve ehl-i asrı tarih nazarında cehil ve cünundan ve hakikatı evham ve şübheden kurtarayım. İşte başlıyorum:

Dedim: Ey Paşalar, Zabitler! Hapsimi iktiza eden cinayetlerin icmali:

اِذًا مَحَاسِنِى اللاَّتِى اَدَلُّ بِهَا كَانَتْ ذُنُوبِى فَقُلْ لِى كَيْفَ اَعْتَذِرُ

Yani: Medar-ı iftiharım olan mehasinim, şimdi günah sayılıyor. Artık nasıl itizar edeyim, mütehayyirim.

Mukaddeme olarak söylüyorum: Mert olan cinayete tenezzül etmez. Şayet isnad olunsa cezadan korkmaz. Hem de haksız yere i'dam olunsam, iki şehid sevabını kazanırım. Şayet hapiste kalsam, böyle hürriyeti lafızdan ibaret bulunan gaddar bir hükûmetin en rahat mevkii hapishane olsa gerektir. Mazlumiyetle ölmek, zalimiyetle yaşamaktan daha hayırlıdır.

Bunu da derim ki: Siyaseti dinsizliğe âlet yapan bazı adamlar, kabahatlerini setr için başkasını irtica ile ve dinini siyasete âlet yapmakla itham ederler. Şimdiki hafiyeler eskilerden beterdirler. Bunların sadakatına nasıl itimad olunur? Adalet onların sözlerine nasıl bina olunur? Hem de cerbeze ile insan, adalet yaparken zulme düşüyor. Zira insan kusursuz olmaz. Fakat uzun zamanda ve efrad-i kesîre içinde ve tahallül-ü mehasinle ta'dil olunan müteferrik kusurları cerbeze ile cem'edip, bir zaman-ı vâhidde bir şahs-ı vâhidden sudûrunu tevehhüm ederek şedid cezaya müstehak görür. Halbuki bu tarz, bir zulm-ü şediddir.

Şimdi gelelim onbir buçuk cinayetlerimin ta'dadına: [14](Haşiye)

BİRİNCİ CİNAYET: Geçen sene bidayet-i hürriyette elli-altmış telgraf umum şark aşîretlerine sadaret vasıtasıyla çektim. Meali şu idi:

"Meşrutiyet ve kanun-u esasî işittiğiniz mes'ele ise; hakikî adalet ve meşveret-i şer'iyeden ibarettir. Hüsn-ü telakki ediniz. Muhafazasına çalışınız. Zira, dünyevî saadetimiz meşrutiyettedir. Ve istibdaddan herkesten ziyade biz zarardîdeyiz."

Her yerden bu telgrafın cevabı, müsbet ve güzel olarak geldi. Demek vilayat-ı şarkıyeyi tenbih ettim, gafil bırakmadım. Tâ yeni bir istibdad onların gafletinden istifade etmesin. Neme lâzım demediğimden cinayet işledim ki, bu mahkemeye girdim...

İKİNCİ CİNAYET: Ayasofya'da, Bayezid'de, Fatih'te, Süleymaniye'de umum ülema ve talebeye hitaben müteaddid nutuklar ile şeriatın ve müsemma-yı meşrutiyetin münasebet-i hakikiyesini izah ve teşrih ettim. Ve mütehakkimane istibdadın, şeriatla bir münasebeti olmadığını beyan ettim. Şöyle ki: سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ hadîsinin sırrıyla; şeriat âleme gelmiş, tâ istibdadı ve zalimane tahakkümü mahvetsin.

Herhangi bir nutuk îrad ettim ise; herbir kelimesine kimsenin bir itirazı varsa, bürhan ile isbata hazırım. Ve dedim ki: "Asıl şeriatın meslek-i hakikîsi, hakikat-ı meşrutiyet-i meşruadır." Demek meşrutiyeti, delail-i şer'iye ile kabul ettim. Başka medeniyetçiler gibi, taklidî ve hilaf-ı şeriat telakki etmedim. Ve şeriatı rüşvet vermedim. Ve ülema ve şeriatı, Avrupa'nın zunûn-u fasidesinden iktidarıma göre kurtarmağa çalıştığımdan cinayet ettim ki, bu tarz muamelenizi gördüm...

ÜÇÜNCÜ CİNAYET: İstanbul'da yirmi bine yakın hemşehrilerimi, -hammal ve gafil ve safdil olduklarından- bazı particiler onları iğfal ile vilayat-ı şarkıyeyi lekedar

etmelerinden korktum. Ve hammalların umum yerlerini ve kahvelerini gezdim. Geçen sene anlayacakları surette meşrutiyeti onlara telkin ettim. Şu mealde:

"İstibdad, zulüm ve tahakkümdür. Meşrutiyet, adalet ve şeriattır. Padişah, Peygamberimizin emrine itaat etse ve yoluna gitse halifedir. Biz de ona itaat edeceğiz. Yoksa, Peygambere tâbi olmayıp zulüm edenler, padişah da olsalar haydutturlar. Bizim düşmanımız cehalet, zaruret, ihtilaftır. Bu üç düşmana karşı; san'at, marifet, ittifak silâhıyla cihad edeceğiz. Ve bizi bir cihette teyakkuza ve terakkiye sevkeden hakikî kardeşlerimiz Türklerle ve komşularımızla dost olup el ele vereceğiz. Zira husumette fenalık var, husumete vaktimiz yoktur. Hükûmetin işine karışmayacağız. Zira, hikmet-i hükûmeti bilmiyoruz..."

İşte o hammalların, Avusturya'ya karşı -benim gibi bütün Avrupa'ya karşı- [15](*) boykotları ve en müşevveş ve heyecanlı zamanlarda âkılane hareketlerinde bu nasihatın tesiri olmuştur. Padişaha karşı irtibatlarını ta'dil etmeye ve boykotajlarla Avrupa'ya karşı harb-i iktisadî açmağa sebebiyet verdiğimden, demek cinayet ettim ki, bu belaya düştüm...

DÖRDÜNCÜ CİNAYET: Avrupa, bizdeki cehalet ve taassub müsaadesiyle, şeriatı -hâşâ ve kellâ- istibdada müsaid zannettiklerinden, nihayet derecede kalben üzülmüştüm. Onların zannını tekzib etmek için, meşrutiyeti herkesten ziyade şeriat namına alkışladım. Lâkin yine korktum ki, başka bir istibdad tekrar o zannı tasdik eder diye, ne kadar kuvvetim varsa Ayasofya Câmiinde meb'usana hitaben feryad ettim. Ve söyledim ki: Meşrutiyeti, meşruiyet ünvanı ile telakki ve telkin ediniz. Tâ yeni ve gizli ve dinsiz bir istibdad, pis eliyle o mübareki ağrazına siper etmekle lekedar etmesin. Hürriyeti, âdâb-ı şeriatla takyid ediniz. Zira cahil efrad ve avam-ı nâs kayıdsız hür olsa, şartsız tam serbest olsa, sefih ve itaatsız olur. Adalet namazında kıbleniz dört mezheb olsun. Tâ ki, namaz sahih

ola. Zira hakaik-i meşrutiyetin sarahaten ve zımnen ve iznen dört mezhebden istihracı mümkün olduğunu dava ettim. Ben ki, bir âdi talebeyim. Ülemaya farz olan bir vazifeyi omuzuma aldım, demek cinayet ettim ki, bu tokadı yedim.

BEŞİNCİ CİNAYET: Gazeteler iki kıyas-ı fasid cihetiyle ve haysiyet kırıcı bir neşriyat ile ahlâk-ı İslâmiyeyi sarstılar. Ve efkâr-ı umumiyeyi perişan ettiler. Ben de gazetelerle, onları reddeden makaleler neşrettim. Dedim ki:

Ey gazeteciler! Edibler edebli olmalı, hem de edeb-i İslâmiye ile müteeddib olmalı. Ve onların sözleri, kalb-i umumî-i müşterek-i milletten bîtarafane çıkmalı. Ve matbuat nizamnamesini, vicdanınızdaki hiss-i diyanet ve niyet-i hâlise tanzim etmeli. Halbuki, siz iki kıyas-ı fasidle, yani taşrayı İstanbul'a ve İstanbul'u Avrupa'ya kıyas ederek efkâr-ı umumiyeyi bataklığa düşürdünüz. Ve şahsî garazları ve fikr-i intikamı uyandırdınız. Zira elifbâ okumayan çocuğa, felsefe-i tabiiye dersi verilmez. Ve erkeğe, tiyatrocu karı libası yakışmaz. Ve Avrupa'nın hissiyatı, İstanbul'da tatbik olunmaz. Akvamın ihtilafı; mekânların ve aktarın tehalüfü, zamanların ve asırların ihtilafı gibidir. Birisinin libası, ötekinin endamına gelmez. Demek Fransız büyük ihtilâli, bize tamamen hareket düsturu olamaz. Yanlışlık, tatbik-i nazariyat ve mukteza-yı hâli düşünmemekten çıkar.

Ben ki ümmi bir köylüyüm, böyle cerbezeli ve mugalatalı ve ağrazlı muharrirlere nasihat ettim; demek cinayet işledim…

ALTINCI CİNAYET: Kaç defa büyük içtimalarda, heyecanları hissettim. Korktum ki, avam-ı nâs siyasete karışmakla asayişi ihlâl etsinler. Türkçeyi yeni öğrenen köylü bir talebenin lisanına yakışacak lafızlarla heyecanı teskin ettim. Ezcümle: Bayezid'de talebenin içtimaında ve Ayasofya mevlidinde ve Ferah Tiyatrosu'ndaki heyecana yetiştim. Bir derece heyecanı teskin ettim. Yoksa bir fırtına daha olacaktı. Ben ki, bedevi bir adamım. Medenîlerin entrikalarını bildiğim halde işlerine karıştım. Demek cinayet ettim…

YEDİNCİ CİNAYET: İşittim, İttihad-ı Muhammedî (A.S.M.) namıyla bir cem'iyet teşekkül etmiş. Nihayet derecede korktum ki; bu ism-i mübarekin altında bazılarının bir yanlış hareketi meydana gelsin. Sonra işittim: Bu ism-i mübareki bazı mübarek zevat, -Süheyl Paşa ve Şeyh Sadık gibi zâtlar- daha basit ve sırf ibadete ve Sünnet-i Seniyeye tebaiyete nakletmişler. Ve o siyasî cem'iyetten kat'-ı alâka ettiler. Siyasete karışmayacaklar. Lâkin tekrar korktum, dedim: Bu isim umumun hakkıdır, tahsis ve tahdid kabul etmez. Ben nasıl ki, dindar müteaddid cem'iyete bir cihetle mensubum. Zira maksadlarını bir gördüm. Kezalik o ism-i mübareke intisab ettim. Lâkin tarif ettiğim ve dâhil olduğum İttihad-ı Muhammedînin (A.S.M.) tarifi budur ki:

Şarktan garba, cenubdan şimale uzanan bir silsile-i nuranî ile merbut bir dairedir. Dâhil olanlar da bu zamanda üçyüz milyondan ziyadedir. Bu ittihadın cihet-ül vahdeti ve irtibatı, tevhid-i İlahîdir. Peyman ve yemini, imandır. Müntesibleri, Kālû Belâ'dan dâhil olan umum mü'minlerdir. Defter-i esmaları da Levh-i Mahfuz'dur. Bu ittihadın naşir-i efkârı, umum kütüb-ü İslâmiyedir. Günlük gazeteleri de i'lâ-i Kelimetullahı hedef-i maksad eden umum dinî gazetelerdir. Kulüp ve encümenleri, câmi ve mescidlerdir ve dinî medreseler ve zikirhanelerdir. Merkezi de Haremeyn-i Şerifeyn'dir. Böyle cem'iyetin reisi, Fahr-i Âlem'dir (A.S.M.). Ve mesleği, herkes kendi nefsiyle mücahede; yani ahlâk-ı Ahmediye (A.S.M.) ile tahalluk ve Sünnet-i Nebeviyeyi ihya ve başkalara da muhabbet ve -eğer zarar etmezse- nasihat etmektir. Bu ittihadın nizamnamesi Sünnet-i Nebeviye ve kanunnamesi evamir ve nevahi-i şer'iyedir. Ve kılınçları da, berahin-i katıadır. Zira medenîlere galebe çalmak ikna iledir, icbar ile değildir. Taharri-i hakikat, muhabbet iledir. Husumet ise vahşet ve taassuba karşı idi. Hedef ve maksadları da i'lâ-i Kelimetullah'tır. Şeriatta yüzde doksandokuz ahlâk, ibadet, âhiret ve fazilete aittir. Yüzde bir nisbetinde siyasete müteallıktir; onu da ulü-l emirlerimiz düşünsünler.

Şimdiki maksadımız, o silsile-i nuraniyeyi ihtizaza getirmekle, herkesi bir şevk-i hâhiş-i vicdaniye ile tarîk-i terakkide kâ'be-i kemalâta sevketmektir. Zira i'lâ-i Kelimetullahın bu zamanda bir büyük sebebi, maddeten terakki etmektir.

İşte ben bu ittihadın efradındanım. Ve bu ittihadın tezahürüne teşebbüs edenlerdenim. Yoksa sebeb-i iftirak olan fırkalardan, partilerden değilim.

Elhasıl: Sultan Selim'e biat etmişim. Onun ittihad-ı İslâmdaki fikrini kabul ettim. Zira o vilayat-ı şarkıyeyi ikaz etti. Onlar da ona biat ettiler. Şimdiki şarklılar, o zamandaki şarklılardır. Bu mes'elede seleflerim, Şeyh Cemaleddin-i Efganî, allâmelerden Mısır müftüsü merhum Muhammed Abdüh, müfrit âlimlerden Ali Suavi, Hoca Tahsin ve ittihad-ı İslâmı hedef tutan Namık Kemal ve Sultan Selim'dir ki, demiş:

İhtilaf u tefrika endişesi
Kûşe-i kabrimde hattâ bîkarar eyler beni.
İttihadken savlet-i a'dayı def'e çaremiz
İttihad etmezse millet, dağdar eyler beni...

Yavuz Sultan Selim

Ben zahiren buna teşebbüs ettim, iki maksad-ı azîm için:

Birincisi: O ismi tahdid ve tahsisten halâs etmek ve umum mü'minlere şümulünü ilân etmek. Tâ ki, tefrika düşmesin ve evham çıkmasın.

İkincisi: Bu geçen musibet-i azîmeye sebebiyet veren fırkaların iftirakının, tevhid ile önüne sed olmaktı. Vâ esefâ ki, zaman fırsat vermedi. Sel geldi, beni de yıktı. Hem derdim: Bir yangın olsa, bir parçasını söndüreceğim. Fakat hocalık elbisem de yandı. Ve uhdesinden gelemediğim bir yalancı şöhret de maalmemnuniye ref' oldu.

Ben ki, âdi bir adamım. Böyle meclis-i meb'usan ve a'yan ve vükelanın en mühim vazifelerini düşündürecek bir emri, uhdeme aldım. Demek cinayet ettim(!)...

....

SEKİZİNCİ CİNAYET: Ben işittim ki: Askerler bazı cem'iyetlere intisab ediyorlar. Yeniçerilerin hâdise-i müdhişesi hatırıma geldi. Gayet telaş ettim. Bir gazetede yazdım ki: Şimdi en mukaddes cem'iyet, ehl-i iman askerlerin cem'iyetidir. Umum mü'min ve fedakâr askerlerin mesleğine girenler, neferden ser-askere kadar dâhildir. Zira ittihad, uhuvvet, itaat, muhabbet ve i'lâ-i Kelimetullah, dünyanın en mukaddes cem'iyetinin maksadıdır. Umum mü'min askerler tamamıyla bu maksada mazhardırlar. Askerler merkezdir. Millet ve cem'iyet onlara intisab etmek lâzımdır. Sair cem'iyetler, milleti, asker gibi mazhar-ı muhabbet ve uhuvvet etmek içindir. Amma ittihad-ı Muhammedî (A.S.M.) ki, umum mü'minlere şamildir. Cem'iyet ve fırka değildir. Merkezi ve saff-ı evveli gaziler, şehidler, âlimler, mürşidler teşkil ediyor. Hiçbir mü'min ve fedakâr asker -zabit olsun, nefer olsun- hariç değil ki, tâ intisaba lüzum kalsın. Lâkin bazı cem'iyet-i hayriye, kendine İttihad-ı Muhammedî diyebilir. Buna karışmam.

Ben ki, âdi bir talebeyim. Böyle büyük ülemanın vazifelerini gasbettim. Demek cinayet ettim…

DOKUZUNCU CİNAYET: Mart'ın 31'inci günündeki dehşetli hareketi, iki-üç dakika uzaktan temaşa ettim. Müteaddid metalibi işittim. Fakat yedi renk sür'atle çevrilse yalnız beyaz göründüğü gibi; o ayrı ayrı matlablardaki fesadatı binden bire indiren ve avamı anarşilikten kurtaran ve efrad elinde kalan umum siyaseti, mu'cize gibi muhafaza eden lafz-ı şeriat yalnız göründü. Anladım iş fena, itaat muhtel, nasihat tesirsizdir. Yoksa her vakit gibi, yine o ateşin söndürülmesine teşebbüs edecektim. Fakat avam çok, bizim hemşehriler gafil ve safdil; ben de şöhret-i kâzibe ile görünüyorum. Üç dakikadan sonra çekildim. Bakırköyü'ne gittim. Tâ beni tanıyanlar karışmasınlar. Rast gelenlere de karışmamak tavsiye ettim. Eğer zerre mikdar dahlim olsaydı, zâten elbisem beni ilân ediyor, istemediğim bir şöhret de beni herkese gösteriyordu. Bu işde pek büyük görünecektim. Belki Ayastafanos'a kadar tek başıma olsun Hareket

Ordusuna mukabele ederek isbat-ı vücud edecektim, merdane ölecektim. O vakit dahlim bedihî olurdu. Tahkike lüzum kalmazdı.

İkinci günde bir ukde-i hayatımız olan itaat-ı askeriyeden sual ettim. Dediler ki: “Askerlerin zabitleri asker kıyafetine girmiş. İtaat çok bozulmamış.”

Tekrar sual ettim: “Kaç zabit vurulmuş?” Beni aldattılar, dediler: “Yalnız dört tane. Onlar da müstebid imişler. Hem Şeriatın âdâb ve hududu icra olunacak.”

Bir de gazetelere baktım; onlar da o kıyamı meşru gibi tasvir ediyorlardı. Ben de bir cihette sevindim. Zira en mukaddes maksadım, şeriatın ahkâmını tamamen icra ve tatbiktir. Fakat itaat-ı askeriyeye halel geldiğinden, nihayet derecede me’yus ve müteessir oldum. Ve umum gazetelerle askere hitaben neşrettim ki:

“Ey askerler! Zabitleriniz bir günah ile nefislerine zulmediyorlarsa, siz o itaatsizlikle otuz milyon Osmanlı ve üçyüz milyon nüfus-u İslâmiyenin haklarına bir nevi zulmediyorsunuz. Zira umum İslâm ve Osmanlıların haysiyet, saadet ve bayrak-ı tevhidi, bu zamanda bir cihette sizin itaatınızla kaimdir. Hem de şeriat istiyorsunuz. Fakat itaatsizlikle şeriata muhalefet ediyorsunuz.”

Ben onların hareketini, şecaatlarını okşadım. Zira efkâr-ı umumiyenin yalancı tercümanı olan gazeteler, nazarımıza hareketlerini meşru göstermişlerdi. Ben de takdir ile beraber, nasihatımı bir derece tesir ettirdim. İsyanı bir derece bastırdım. Yoksa böyle âsân olmazdı.

Ben ki bilfiil tımarhaneyi ziyaret etmiş bir adamım, “Neme lâzım, böyle işleri akıllılar düşünsün.” demediğimden cinayet ettim…

ONUNCU CİNAYET: Harbiye nezaretindeki askerler içine cuma günü ülema ile beraber gittim. Gayet müessir nutuklarla sekiz tabur askeri itaata getirdim. Nasihatlarım tesirini sonradan gösterdi. İşte nutkun sureti:

Ey asakir-i muvahhidîn! Otuz milyon Osmanlı ve üçyüz milyon İslâmın nâmusu ve haysiyeti ve saadeti ve bayrak-ı

tevhidi, bir cihette sizin itaatınıza vâbestedir. Sizin zabitleriniz bir günah ile kendi nefsine zulmetse, siz bu itaatsizlikle üçyüz milyon İslâma zulmediyorsunuz. Zira bu itaatsizlikle uhuvvet-i İslâmiyeyi tehlikeye atıyorsunuz. Biliniz ki: Asker ocağı cesîm ve muntazam bir fabrikaya benzer. Bir çark itaatsizlik etse, bütün fabrika herc ü merc olur. Asker neferatı siyasete karışmaz. Yeniçeriler şahiddir.

Siz Şeriat dersiniz, halbuki Şeriata muhalefet ediyorsunuz ve lekedar ediyorsunuz. Şeriatla, Kur'anla, hadîsle, hikmetle, tecrübeyle sabittir ki: Sağlam dindar, hakperest ulü-l emre itaat farzdır. Sizin ulü-l emriniz, üstadınız; zabitlerinizdir. Nasılki mahir mühendis, hâzık tabib bir cihette günahkâr olsalar, tıb ve hendeselerine zarar vermez. Kezalik münevver-ül efkâr ve fenn-i harbe aşina, mektebli, hamiyetli, mü'min zabitlerinizin bir cüz'î nâmeşru hareketi için itaatınıza halel vermekle Osmanlılara, İslâmlara zulmetmeyiniz! Zira itaatsizlik yalnız bir zulüm değil, milyonlarca nüfusun hakkına bir nevi tecavüz demektir. Bilirsiniz ki, bu zamanda bayrak-ı tevhid-i İlahî sizin yed-i şecaatinizdedir. O yed'in kuvveti de itaat ve intizamdır. Zira bin muntazam ve muti' asker, yüzbin başı-bozuğa mukabildir. Ne hacet, yüz sene zarfında otuz milyon nüfusun vücuda getirmediği böyle pekçok kan döktüren inkılabları siz itaatınızla kan dökmeden yaptınız.

Bunu da söylüyorum ki: Hamiyetli ve münevver-ül fikir bir zabiti zayi' etmek, manevî kuvvetinizi zayi' etmektir. Zira şimdi hüküm-ferma, şecaat-i imaniye ve akliye ve fenniyedir. Bazan bir münevver-ül fikir, yüze mukabildir. Ecnebiler size bu şecaatle galebeye çalışıyorlar. Yalnız şecaat-i fıtriye kâfi değil...

Elhasıl: Fahr-i Âlem'in fermanını size tebliğ ediyorum ki: İtaat farzdır. Zabitinize isyan etmeyiniz. Yaşasın askerler!.. Yaşasın meşruta-i meşrua!..

Demek ki ben, bu kadar âlim varken, böyle mühim vazifeleri deruhde ettiğimden cinayet ettim!..

ONBİRİNCİ CİNAYET: Ben vilayat-ı şarkıyede aşiretlerin hal-i perişaniyetini görüyordum. Anladım ki: Dünyevî saadetimiz, bir cihetle fünun-u cedide-i medeniye ile olacak. O fününun da gayr-ı müteaffin bir mecrası ülema ve bir menbaı da medreseler olmak lâzımdır. Tâ ülema-i din, fünun ile ünsiyet peyda etsin.

Zira, o vilayatta yarı bedevi vatandaşların zimam-ı ihtiyarı, ülema elindedir. Ve o saik ile Dersaadet'e geldim. Saadet tevehhümü ile o vakitte -şimdi münkasım olmuş, şiddetlenmiş olan- istibdadlar, merhum Sultan-ı Mahlu'a isnad edildiği halde; onun Zabtiye Nâzırı ile bana verdiği maaş ve ihsan-ı şahanesini kabul etmedim, reddettim. Hata ettim. Fakat o hatam, medrese ilmi ile dünya malını isteyenlerin yanlışlarını göstermekle hayır oldu. Aklımı feda ettim, hürriyetimi terk etmedim. O şefkatli sultana boyun eğmedim. Şahsî menfaatımı terk ettim.

Şimdiki sivrisinekler beni cebirle değil, muhabbetle kendilerine müttefik edebilirler. Bir buçuk senedir burada memleketimin neşr-i maarifi için çalışıyorum. İstanbul'un ekserîsi bunu bilir.

Ben ki bir hammalın oğluyum. Bu kadar dünya bana müyesser iken kendi nefsimi hammal oğulluğundan ve fakr-ı halden çıkarmadım. Ve dünya ile kökleşemediğim ve en sevdiğim mevki olan vilayat-ı şarkıyenin yüksek dağlarını terketmekle millet için tımarhaneye ve tevkifhaneye ve meşrutiyet zamanında işkenceli hapishaneye düşmeme sebebiyet veren öyle umûrlara teşebbüs etmekle büyük bir cinayet eyledim ki; bu dehşetli mahkemeye girdim!..

YARI CİNAYET: Şöyle ki: Daire-i İslâm'ın merkezi ve rabıtası olan nokta-i hilafeti elinden kaçırmamak fikriyle ve sâbık sultan merhum Abdülhamid Han Hazretleri, sâbık içtimaî kusuratını derk ile nedamet ederek kabul-ü nasihata istidad kesbetmiş zannıyla ve "Aslah tarîk, musalahadır." mülahazasıyla, şimdiki en çok ağraz ve infialâta mebde ve tohum olan bu vukua gelen şiddet suretini daha ahsen

surette düşündüğümden, merhum Sultan-ı Sâbık'a, ceride lisanıyla söyledim ki:

"Münhasif Yıldız'ı dâr-ül fünun et, tâ Süreyya kadar âlî olsun! Ve oraya seyyahlar, zebaniler yerine, ehl-i hakikat melaike-i rahmeti yerleştir; tâ cennet gibi olsun! Ve Yıldız'daki milletin sana hediye ettiği servetini, milletin baş hastalığı olan cehaletini tedavi için büyük dinî darülfünunlara sarf ile millete iade et ve milletin mürüvvet ve muhabbetine itimad et. Zira senin şahane idarene millet mütekeffildir. Bu ömürden sonra sırf âhireti düşünmek lâzım. Dünya seni terk etmeden evvel sen dünyayı terket! Zekat-ül ömrü, ömr-ü sâni yolunda sarfeyle.

Şimdi müvazene edelim: Yıldız, eğlence yeri olmalı veya darülfünun olmalı? Ve içinde seyyahlar gezmeli veya ülema tedris etmeli? Ve gasbedilmiş olmalı veyahut hediye edilmiş olmalı? Hangisi daha iyidir? İnsaf sahibleri hükmetsin."

Ben ki bir gedayım, bir büyük padişaha nasihat ettim, demek yarı cinayet ettim.

Cinayetin öteki yarısını söylemek zamanı gelmedi. [16](Haşiye)

....

Yazık! Eyvahlar olsun! Saadetimiz olan meşrutiyet-i meşrûa, bir menba-ı hayat-ı içtimaiyemiz ve İslâmiyete uygun olan maarif-i cedideye, millet nihayet derecede müştak ve susamış olduğu halde, bu hâdisede ifratperver olanlar meşrutiyete garazlar karıştırmakla ve fikren münevver olanlar da dinsizce harekât-ı lâübaliyane ile milletin rağbetine karşı maatteessüf sed çektiler. Bu seddi çekenler, ref etmelidirler. Vatan namına rica olunur.

Ey paşalar, zabitler! Bu onbir buçuk cinayetin şahidleri binlerle adamdır. Belki, bazılarına İstanbul'un yarısı şahiddir. Bu onbir buçuk cinayetin cezasına rıza ile beraber, onbir buçuk sualime de cevab isterim. İşte bu seyyiatıma bedel bir hasenem de var. Söyleyeceğim:

Herkesin şevkini kıran ve neş’esini kaçıran ve ağrazlar ve taraftarlıklar hissini uyandıran ve sebeb-i tefrika olan ırkçılık cem’iyat-ı akvamiye teşkiline sebebiyet veren ve ismi meşrutiyet ve manası istibdad olan ve “İttihad ve Terakki” ismini de lekedar eden buradaki şube-i müstebidaneye muhalefet ettim.

Herkesin bir fikri var. İşte sulh-u umumî, aff-ı umumî ve ref’-i imtiyaz lâzım. Tâ ki biri bir imtiyaz ile, başkasına haşerat nazarıyla bakmakla nifak çıkmasın. Fahr olmasın, derim: Biz ki hakikî müslümanız. Aldanırız, fakat aldatmayız. Bir hayat için, yalana tenezzül etmeyiz. Zira biliyoruz ki: اِنَّمَا الْحِيلَةُ فِى تَرْكِ الْحِيَلِ

Fakat meşru, hakikî meşrutiyetin müsemmasına ahd ü peyman ettiğimden, istibdad ne şekilde olursa olsun, meşrutiyet libası giysin ve ismini taksın; rast gelsem sille vuracağım.

Fikrimce meşrutiyetin düşmanı; meşrutiyeti gaddar, çirkin ve hilaf-ı şeriat göstermekle meşveretin de düşmanlarını çok edenlerdir. “Tebeddül-ü esma ile hakaik tebeddül etmez.” En büyük hata, insan kendini hatasız zannetmek olduğundan, hatamı itiraf ederim ki; nâsın nasihatını kabul etmeden nâsa nasihatı kabul ettirmek istedim. Nefsimi irşad etmeden başkasının irşadına çalıştığımdan, emr-i bilmarufu tesirsiz etmekle tenzil ettim. Hem de tecrübe ile sabittir ki: Ceza bir kusurun neticesidir. Fakat bazan o kusur, işlenmemiş başka kusurun suretinde kendini gösterir. O adam masum iken cezaya müstehak olur. Allah musibet verir, hapse atar, adalet eder. Fakat hâkim ona ceza verir, zulmeder.

Ey ulü-l emr! Bir haysiyetim vardı, onunla İslâmiyet milliyetine hizmet edecektim; kırdınız. Kendi kendine olmuş, istemediğim bir şöhret-i kâzibem vardı; onunla avama nasihatı tesir ettiriyordum, maal-memnuniye mahvettiniz. Şimdi usandığım bir hayat-ı zaîfem var. Kahrolayım, eğer i’dama esirger isem. Mert olmayayım, eğer ölmeye gülmekle gitmezsem. Sureten mahkûmiyetim, vicdanen

mahkûmiyetinizi intac edecektir. Bu hal bana zarar değil, belki şandır. Fakat millete zarar ettiniz. Zira nasihatımdaki tesiri kırdınız. Sâniyen: Kendinize zarardır. Zira hasmınızın elinde bir hüccet-i katıa olurum. Beni mihenk taşına vurdunuz. Acaba fırka-i hâlise dediğiniz adamlar böyle mihenge vurulsalar, kaç tanesi sağlam çıkacaktır. Eğer meşrutiyet, bir fırkanın istibdadından ibaret ise ve hilaf-ı şeriat hareket ise: [17] فَلْيَشْهَدِ الثَّقَلاَنِ اَنِّى مُرْتَجِعٌ(Haşiye) Zira yalanlarla ittihad yalandır ve ifsadat üzerine müesses olan ism-i meşrutiyet fasiddir. Müsemma-yı meşrutiyet; hak, sıdk ve imtiyazsızlık üzerine beka bulacaktır.

………

31 Mart hâdisesi denilen o sâıka ve müdhiş fırtına, esbab-ı adîde tahtında öyle bir istidad-ı tabiîyi müheyya etmişti ki; neticesi herc ü merc olduğu halde, min-indillah ehl-i kıyamın lisanına daima mu'cizesini gösteren ism-i Şeriat geldi. O fırtınayı gayet hafif geçirdiğinden, Nisan'ın nısfından sonraki gazeteleri indallah mahkûm ediyor. Zira o hâdiseye sebebiyet veren yedi mes'ele ve onunla beraber yedi hal nazar-ı mütalaaya alınsa, hakikat tezahür eder. Onlar da bunlardır:

1- Yüzde doksanı İttihad ve Terakki'nin aleyhinde, hem onların tahakkümü ve istibdadı aleyhinde bir hareket idi.

2- Fırkaların meydan-ı münakaşatı olan vükelayı tebdil idi.

3- Sultan-ı mazlumu sukut-u musammemden kurtarmaktı.

4- Hissiyat-ı askeriyenin ve âdâb-ı dindaranelerinin muhalif telkinatının önüne sed çekmekti.

5- Pekçok büyütülen Hasan Fehmi Bey'in kātilini meydana çıkarmaktı.

6- Kadro haricine çıkanları ve alay zabitlerini mağdur etmemekti.

7- Hürriyeti, sefahete şümulünü men' ve âdâb-ı şeriatla tahdid ve avamın siyaset-i şer'î bildikleri yalnız kısâs ve kat'-ı yed haddini icra idi.

Fakat zemin bataklık ve dam (tuzak) ve plân serilmişti. Mukaddes olan itaat-ı askeriye feda edildi. Üss-ül esas esbab, fırkaların tarafdarane ve garazkârane münakaşatı ve gazetelerin belâgat yerine mübalagat ve yalan ve ifrat-perverane keşmekeşleri idi. Bu metalib-i seb'ada; nasılki yedi renk çevrilse yalnız beyaz görünür, bunda da yalnız ziya-yı şeriat-ı beyza tecelli etti, fesadın önüne sed çekti....

Bütün kuvvetimle derim ki: Terakkimiz, ancak milliyetimiz olan İslâmiyetin terakkisiyle ve hakaik-i şeriatın tecellisiyledir. Yoksa "Yürüyüşünü terk etti, başkasının da yürüyüşünü öğrenmedi." olan darb-ı mesele mâsadak olacağız.

Evet hem şan ü şeref-i millet-i İslâmiye, hem sevab-ı âhiret, hem hamiyet-i milliye, hem hamiyet-i İslâmiye, hem hubb-u vatan, hem hubb-u din ile mütehassis olmalıyız.

Ey paşalar, zabitler! Cinayetlerime ceza ve şimdi suallerime de cevab isterim. İslâmiyet ise insaniyet-i kübra ve şeriat ise medeniyet-i fuzla (en faziletli medeniyet) olduğundan; âlem-i İslâmiyet, medine-i fâzıla-i Eflatuniye olmağa sezadır.

Birinci Sual: [18](Haşiye) Gazetelerin aldatmalarıyla meşru bilerek, buradaki görenek ve âdâta binaen cereyan-ı umumîye kapılan safdillerin cezası nedir?

İkinci Sual: Bir insan yılan suretine girse, yahut bir veli haydut kıyafetine girse veyahut meşrutiyet, istibdad şekline girse ona taarruz edenlerin cezası nedir? Belki hakikaten onlar yılandırlar, haydutturlar ve istibdaddırlar.

Üçüncü Sual: Acaba müstebid yalnız bir şahıs mı olur? Müteaddid şahıslar müstebid olmaz mı? Bence, kuvvet kanunda olmalı, yoksa istibdad münkasim olmuş olur. Ve komitecilikle tam şiddetlenir.

Dördüncü Sual: Bir masumu i'dam etmek mi, yoksa on câniyi affetmek mi daha zarardır?

Beşinci Sual: Maddî tazyikler, ehl-i meslek ve fikre galebe etmediği gibi, daha ziyade nifak ve tefrika vermez

mi?

Altıncı Sual: Bir maden-i hayat-ı içtimaiyemiz olan ittihad-ı millet, ref'-i imtiyazdan başka ne ile olur?

Yedinci Sual: Müsavatı ihlâl ve yalnız bazılara tahsis ve haklarında kanunu tamamıyla tatbik etmek zahiren adalet iken, bir cihette acaba müsavatsızlıkla zulüm ve garaz olmaz mı? Hem de tebrie ve tahliye ile masumiyetleri tebeyyün eden ekser-i mahpusînin, belki yüzde sekseni masum iken; acaba ekseriyet nokta-i nazarında bu hâl hüküm-ferma olsa, garaz ve fikr-i intikam olmaz mı? Divan-ı Harb'e diyeceğim yok, ihbar edenler düşünsünler.

Sekizinci Sual: Bir fırka kendisine bir imtiyaz taksa, herkesin en hassas nokta-i asabiyesine daima dokundura dokundura zorla herkesi meşrutiyete muhalif gibi gösterse ve herkes de onların kendilerine taktığı ism-i meşrutiyet altında olan muannid istibdada ilişmiş ise, acaba kabahat kimdedir?

Dokuzuncu Sual: Acaba bahçıvan bir bahçenin kapısını açsa, herkese ibahe etse, sonra da zayiat vuku bulsa kabahat kimdedir?

Onuncu Sual: Fikir ve söz hürriyeti verilse, sonra da muahaze olunsa, acaba bîçare milleti ateşe atmak için bir plân olmaz mı? Böyle olmasa idi, başka bahaneyle mevki-i tatbike konulacağı hayale gelmez mi idi?

Onbirinci Sual: Herkes meşrutiyete yemin ediyor. Halbuki ya müsemma-yı meşrutiyete kendi muhalif veya muhalefet edenlere karşı sükût etse, acaba keffaret-i yemin vermek lâzım gelmez mi? Ve millet yalancı olmaz mı? Ve masum olan efkâr-ı umumiye; yalancı, bunak ve gayr-ı mümeyyiz addolunmaz mı?

Elhasıl: Şedid bir istibdad ve tahakküm, cehalet cihetiyle şimdi hükümfermadır. Güya istibdad ve hafiyelik tenasüh etmiş. Ve maksad da Sultan Abdülhamid'den istirdad-ı hürriyet değilmiş. Belki hafif ve az istibdadı, şiddetli ve kesretli yapmakmış!

Yarım Sual: Nazik ve zayıf bir vücud ki, sivrisineklerin ve arıların ısırmasına tahammül edemediği için, gayet telaş ve zahmetle onları def'e çalışırken biri çıksa, dese ki: Maksadı sivrisinekleri, arıları def'etmek değil.. belki büyük arslanı ikaz edip kendine musallat etmek ister. Acaba böyle demekle, hangi ahmağı kandıracaktır?

Sualin diğer yarısı çıkmağa izin yoktur.

....

Ey paşalar, zabitler! Bütün kuvvetimle derim ki:

Gazetelerde neşrettiğim umum makalatımdaki umum hakaikte nihayet derecede musırrım. Şayet zaman-ı mazi canibinden, asr-ı saadet mahkemesinden adaletname-i şeriatla davet olunsam; neşrettiğim hakaikı aynen ibraz edeceğim. Olsa olsa o zamanın ilcaatının modasına göre bir libas giydireceğim.

Şayet müstakbel tarafından üçyüz sene sonraki tenkidat-ı ukalâ mahkemesinden tarih celbnamesiyle celb olunsam, yine bu hakikatları tevessü' ve inbisat ile çatlayan bazı yerlerini yamalamakla beraber, taze olarak orada da göstereceğim.

Demek, hakikat tahavvül etmez; hakikat haktır. اَلْحَقُّ يَعْلُو وَلاَ يُعْلَى عَلَيْهِ

Millet uyanmış, mugalata ve cerbeze ile iğfal olunsa, devam etmeyecektir. Hakikat telakki olunan hayalin ömrü kısadır. Feveran eden efkâr-ı umumiye ile, o aldatmalar ve mugalatalar dağılacak ve hakikat meydana çıkacaktır inşâallah...

Sizin işkenceli hapishanenizin hâli; zaman müdhiş, mekân muvahhiş, mahpusîn mütevahhiş, gazeteler mürcif, efkâr müşevveş, kalbler hazîn, vicdanlar müteessir ve me'yus, bidayet-i halde memurlar şematetli, nöbetçiler müz'iç olmakla beraber vicdanım beni tazib etmediği için o hâl bana eğlence gibi idi. Musibetlerin tenevvüü, musikînin nağmelerinin tenevvüü gibi bana geliyordu.

Hem de geçen sene tımarhanede tahsil ettiğim dersi, şimdi bu mektebde itmam ettim. Musibet zamanının

uzunluğundan, uzun dersler gördüm. Dünyanın ruhanî lezzeti olan hüzn-ü masumane ve mazlumaneden, zaife şefkat ve gadre şiddet-i nefret dersini aldım.

Ümidim kavîdir ki: Çok masumların kalblerinden hararet-i hüzün ile tebahhur eden Ây! Vây! ve Âh! lar, rahmetli bir bulut teşkil edecektir. Ve Âlem-i İslâm'daki yeni yeni İslâm devletlerinin teşekkülleriyle o rahmetli bulut teşekküle başlamıştır.

Eğer medeniyet böyle haysiyet kırıcı tecavüzlere ve nifak verici iftiralara ve insafsızcasına intikam fikirlerine ve şeytancasına mugalatalara ve diyanette lâübalicesine hareketlere müsaid bir zemin ise; herkes şahid olsun ki, o saadet-saray-ı medeniyet tesmiye olunan böyle mahall-i ağraza bedel, vilayat-ı şarkıyenin hürriyet-i mutlakanın meydanı olan yüksek dağlarındaki bedeviyet ve vahşet çadırlarını tercih ediyorum. Zira bu mimsiz medeniyette görmediğim hürriyet-i fikir ve serbestî-i kelâm ve hüsn-ü niyet ve selâmet-i kalb, Şarkî Anadolu'nun dağlarında tam manasıyla hükümfermadır.

Bildiğime göre edibler edebli olurlar. Edebsiz bazı gazeteleri naşir-i ağraz görüyorum. Eğer edeb böyle ise ve efkâr-ı umumiye böyle karmakarışık olsa; şahid olunuz ki, böyle edebiyattan vazgeçtim. Bunda da dâhil değilim. Vatanımın yüksek dağlarında yani Başit başındaki ecram ve elvah-ı âlemi, gazetelere bedel mütalaa edeceğim.

Muarradır feza-yı feyzimiz şeyn-i temennadan
Bize dâd-ı ezeldir, zîrden bâlâdan istiğna
Çekildik neşve-i ümidden, tûl-i emellerden
Öyle mecnunuz ki, ettik vuslat-ı leyladan istiğna…

Tenbih: Medeniyetten istifam, sizi düşündürecek. Evet böyle istibdad ve sefahete ve zilletle memzuç medeniyete, bedeviyeti tercih ediyorum. Bu medeniyet, eşhası fakir ve sefih ve ahlâksız eder. Fakat hakikî medeniyet nev'-i insanın terakki ve tekemmülüne ve mahiyet-i nev'iyesinin kuvveden fiile çıkmasına hizmet ettiğinden, bu nokta-i nazardan medeniyeti istemek, insaniyeti istemektir.

Hem de mana-yı meşrutiyete ibtila ve muhabbetimin sebebi şudur ki: Asya'nın ve Âlem-i İslâm'ın istikbalde terakkisinin birinci kapısı, meşrutiyet-i meşrua ve şeriat dairesindeki hürriyettir. Ve tali' ve taht ve baht-ı İslâm'ın anahtarı da meşrutiyetteki şûradır. Zira şimdiye kadar üçyüz yetmiş milyon İslâm, ecanibin istibdad-ı manevîsi altında eziliyordu. Şimdi hâkimiyet-i İslâmiye, âlemde bahusus bundan sonra Asya'da hükümferma olduğu halde herbir ferd-i müslüman, hâkimiyetin bir cüz-ü hakikîsine mâlik olur. Ve hürriyet, üçyüz yetmiş milyon İslâmı esaretten halâs etmeğe bir çare-i yegânedir. Farz-ı muhal olarak burada yirmi milyon nüfus, tesis-i hürriyette çok zarardîde olsalar da feda olsunlar. Yirmiyi verir, üçyüzü alırız.

Yazık!. Eyvahlar olsun! Bizdeki unsurlar, ırklar, hava gibi muhtelittir. Su gibi memzuç olmamışlar. İnşâallah elektrik-i hakaik-i İslâmiyetle imtizac ederek, ziya-yı maarif-i İslâmiye hararetiyle kuvvet tevlid ederek, bir mizac-ı mutedile-i adalet vücuda gelecektir.

Yaşasın meşrutiyet-i meşrua!.. Sağ olsun hakikat-ı Şeriatın terbiyesinden tam ders alan neyyir-i hürriyet!

İstibdadın Garibüzzamanı
Meşrutiyetin Bedîüzzamanı
Şimdikinin de Bid'atüzzamanı
Said Nursî

* * *

Bundan sonra; İstanbul'da fazla kalmaz, Van'a gitmek üzere İstanbul'dan ayrılır. Batum yoluyla Van'a giderken Tiflis'e uğrar. Tiflis'te, Şeyh San'an Tepesi'ne çıkar. Dikkatle etrafı temaşa ederken yanına bir Rus polisi gelir ve sorar:

-Niye böyle dikkat ediyorsun?

Bedîüzzaman der: Medresemin plânını yapıyorum.

O der: Nerelisin?

Bedîüzzaman:

-Bitlisliyim.

Rus polisi: Bu Tiflis'tir!

Bedîüzzaman: Bitlis, Tiflis birbirinin kardeşidir.

Rus polisi: Ne demek?

Bedîüzzaman:

-Asya'da âlem-i İslâm'da üç nur birbiri arkasında inkişafa başlıyor. Sizde birbiri üstünde üç zulmet inkişafa başlayacaktır. Şu perde-i müstebidane yırtılacak, takallüs edecek, ben de gelip burada medresemi yapacağım.

Rus polisi: Heyhat! Şaşarım senin ümidine.

Bedîüzzaman: Ben de şaşarım senin aklına! Bu kışın devamına ihtimal verebilir misin? Her kışın bir baharı, her gecenin bir neharı vardır.

Rus polisi: İslâm parça parça olmuş?

Bedîüzzaman:

-Tahsile gitmişler. İşte Hindistan, İslâm'ın müstaid bir veledidir; İngiliz mekteb-i idadîsinde çalışıyor. Mısır, İslâm'ın zeki bir mahdumudur; İngiliz mekteb-i mülkiyesinden ders alıyor. Kafkas ve Türkistan, İslâm'ın iki bahadır oğullarıdır; Rus mekteb-i harbiyesinde talim ediyorlar. İlâ âhir...

Yahu, şu asilzade evlâd, şehadetnamelerini aldıktan sonra, herbiri bir kıt'a başına geçecek, muhteşem âdil pederleri olan İslâmiyet'in bayrağını âfâk-ı kemalâtta temevvüc ettirmekle, kader-i ezelînin nazarında feleğin inadına, nev'-i beşerdeki hikmet-i ezeliyenin sırrını ilân edecektir.

* * *

Van'a muvasalat ettikten sonra, aşairi (aşiretleri) dolaşarak içtimaî, medenî, ilmî derslerle onları irşada çalışmıştır. Bu hususta, sual-cevab halinde, "Münazarat" isimli bir kitab neşretmiştir.

Bedîüzzaman'ın bir taraftan ehl-i siyasetle, diğer taraftan halk tabakası ve aşiretlerle muhaveresi, şübhesiz ki gayet merakaverdir. Bütün bunlarda; bu zâtın yegâne azim ve gayesinin İslâmiyet nurunun ve Kur'an hakikatlarının dünyaya yayılması olduğu ve kendisinin de bir dellâl-ı Kur'an vazifesini bütün hayatında îfa ettiği görülmektedir.

* * *

Bedîüzzaman'ın, Şarkdaki aşairle muhavere ve münazaralarından birkaç misal

Sual: Dine zarar olmasın, ne olursa olsun?

Elcevab: İslâmiyet güneş gibidir, üflemekle sönmez. Gündüz gibidir, göz yummakla gece olmaz. Gözünü kapayan, yalnız kendine gece yapar. Hem de mağlub bîçare bir reise yahut müdahin memurlara veyahut mantıksız bir kısım zabitlere itimad edilirse ve dinin himayesi onlara bırakılırsa mı daha iyidir, yoksa efkâr-ı âmme-i milletin arkasındaki hissiyat-ı İslâmiyenin madeni olan ve herkesin kalbindeki şefkat-i imaniye olan envâr-ı İlahînin lemaatının içtima'larından ve hamiyet-i İslâmiyenin şerarat-ı neyyiranesinin imtizacından hasıl olan amud-u nuranînin ve o seyf-i elmasın hamiyetine bırakılırsa mı daha iyidir, siz muhakeme ediniz.

Evet şu amud-u nuranî, dinin himayetini, şehametinin başına, murakabesinin gözüne, hamiyetinin omuzuna alacaktır. Görüyorsunuz ki, lemaat-ı müteferrika tele'lüe başlamış. Yavaş yavaş incizab ile imtizac edecektir. Fenn-i hikmette takarrur etmiştir ki: Hiss-i dinî, bâhusus din-i hakk-ı fıtrînin sözü daha nafiz, hükmü daha âlî, tesiri daha şediddir.

Evet, evet.. eğer sivrisinek tantanasını kesse, bal arısı demdemesini bozsa; sizin şevkiniz hiç bozulmasın, hiç teessüf etmeyiniz. Zira kâinatı nağamatıyla raksa getiren ve hakaikın esrarını ihtizaza veren musika-i İlahiye hiç durmuyor. Mütemadiyen güm güm eder.

Padişahlar padişahı olan Sultan-ı Ezelî, Kur'an denilen musika-i İlahiyesi ile umum âlemi doldurarak kubbe-i âsumanda şiddetli ses getirmekle, sadef-i kehf-misal olan ülema ve meşayih ve hutebanın dimağ, kalb ve femlerine vurarak, aks-i sadâsı onların lisanlarından çıkıp seyr ü seyelan ederek, çeşit çeşit sadâlarla dünyayı güm güm ile ihtizaza getiren o sadânın tecessüm ve intibaıyla; umum

kütüb-ü İslâmiyeyi bir tanbur ve kanunun bir teli ve bir şeridi hükmüne getiren ve her bir tel, bir nev'iyle onu ilân eden o sadâ-yı semavî ve ruhanîyi kalbin kulağı ile işitmeyen veya dinlemeyen; acaba o sadâya nisbeten sivrisinek gibi bir emîrin demdemelerini ve karasinekler gibi bir hükûmetin adamlarının vızvızlarını işitecek midir? ....

S– Hürriyeti bize çok fena tefsir etmişler. Hattâ âdeta hürriyette insan her ne sefahet ve rezalet işlerse, başkasına zarar etmemek şartıyla birşey denilmez diye bize anlatmışlar. Acaba böyle midir?

C– Öyleler hürriyeti değil, belki sefahet ve rezaletlerini ilân ediyorlar ve çocuk bahanesi gibi hezeyan ediyorlar. Zira nazenin hürriyet, âdâb-ı şeriatla müteeddibe ve mütezeyyine olmak lâzımdır. Yoksa sefahet ve rezaletteki hürriyet, hürriyet değildir. Belki hayvanlıktır, şeytanın istibdadıdır, nefs-i emmareye esir olmaktır.

Hürriyet-i umumî, efradın zerrat-ı hürriyatının muhassalıdır. Hürriyetin şe'ni odur ki: Ne nefsine, ne gayriye zararı dokunmasın.

Fakat ey göçerler! Sizde olan yarı hürriyettir. Diğer yarısı da başkasının hürriyetini bozmamaktır. Hem de kut-u lâyemut ve vahşetle âlûde olan hürriyet, sizin dağ komşularınız olan hayvanlarda da bulunuyor. Vakıâ, şu bîçare vahşi hayvanların bir lezzeti ve tesellisi varsa, o da hürriyetleridir. Lâkin güneş gibi parlak, ruhun maşukası ve cevher-i insaniyetin küfvü o hürriyettir ki: Saadet-saray-ı medeniyette oturmuş ve marifet ve fazilet ve İslâmiyet terbiyesiyle ve hulleleriyle mütezeyyine olan hürriyettir....

S- Nasıl, hürriyet imanın hâssasıdır?

C- Zira rabıta-i iman ile Sultan-ı Kâinat'a hizmetkâr olan adam, başkasına tezellül ile tenezzül etmeye ve başkasının tahakküm ve istibdadı altına girmeye, o adamın izzet ve şehamet-i imaniyesi bırakmadığı gibi; başkasının hürriyet ve hukukuna tecavüz etmeyi dahi o adamın şefkat-i imaniyesi bırakmaz. Evet bir padişahın doğru bir hizmetkârı, bir çobanın tahakkümüne tezellül etmez. Bir bîçareye

tahakküme dahi, o hizmetkâr tenezzül etmez. Demek iman ne kadar mükemmel olursa, o derece hürriyet parlar. İşte Asr-ı Saadet...

S- Bir büyük adama ve bir veliye ve bir şeyhe ve bir büyük âlime karşı nasıl hür olacağız? Onlar meziyetleri için bize tahakküm etmek haklarıdır. Biz onların faziletlerinin esiriyiz.

C- Velayetin, şeyhliğin, büyüklüğün şe'ni tevazu ve mahviyettir. Tekebbür ve tahakküm değildir. Demek tekebbür eden, sabiyy-i müteşeyyihtir. Siz de büyük tanımayınız....

S- Heyhat! Bize teselli veren şu ulvî emeli ye'se inkılab ettiren ve etrafımızda hayatımızı zehirlendirmek ve devletimizi parça parça etmek için ağızlarını açmış olan o müdhiş yılanlara ne diyeceğiz?

C- Korkmayınız. Medeniyet, fazilet ve hürriyet; âlem-i insaniyette galebe çalmağa başladığından, bizzarure terazinin öteki yüzü şey'en fe-şey'en hafifleşecektir. Farz-ı muhal olarak, Allah etmesin, eğer bizi parça parça edip öldürseler; emin olunuz, biz yirmi olarak öleceğiz, üçyüz olarak dirileceğiz. Başımızdan rezail ve ihtilafatın gubarını silkip, hakikî münevver ve müttehid olarak kervan-ı benî-beşere pişdarlık edeceğiz. Biz, en şedid, en kavî ve en bâki hayatı intac eden öyle bir ölümden korkmayız. Biz ölsek de, İslâmiyet sağ kalır. O millet-i kudsiye sağ olsun.

S- Gayr-ı müslimlerle nasıl müsavi olacağız?

C- Müsavat ise, fazilet ve şerefte değildir; hukuktadır. Hukukta ise, şah ve geda birdir. Acaba bir şeriat, karıncaya bilerek ayak basmayınız dese, tazibinden men'etse; nasıl benî-Âdemin hukukunu ihmal eder? Kellâ... Biz imtisal etmedik. Evet İmam-ı Ali'nin (R.A.) âdi bir Yahudi ile muhakemesi ve medar-ı fahriniz olan Salahaddin-i Eyyübî'nin miskin bir Hristiyan ile mürafaası, sizin şu yanlışınızı tashih eder zannederim. [19](Haşiye)

Zira meşrutiyet, hâkimiyet-i millettir. Hükûmet hizmetkârdır. Meşrutiyet doğru olursa; kaymakam ve vali reis değiller, belki ücretli hizmetkârlardır. Gayr-ı müslim reis olamaz, fakat hizmetkâr olur. Farzediniz, memuriyet bir nevi riyaset ve bir ağalıktır. Gayr-ı müslimlerden üç bin adamı ağalığımıza, riyasetimize şerik ettiğimiz vakitte; millet-i İslâmiyeden aktar-ı âlemde üç yüz bin adamın riyasetine yol açılıyor. Biri zayi' edip, bini kazanan zarar etmez.

Otuz Bir Mart Hâdisesi Hakkında Bir Cevabı

Ben 31 Mart hâdisesinde şuna yakın bir hal gördüm. Zira İslâmiyet'in meşrutiyetperver ve hamiyetli fedaileri, cevher-i hayat makamında bildikleri nimet-i meşrutiyeti şeriata tatbik edip, ehl-i hükûmeti adalet namazında kıbleye irşad ve nam-ı mukaddes şeriatı meşrutiyet kuvvetiyle i'lâ; ve meşrutiyeti şeriat kuvvetiyle ibka; ve bütün seyyiat-ı sâbıkayı, muhalefet-i şeriat üzerine ilka etmek için bazı telkinatta ve teferruatın tatbikatında bulundular. Sonra, sağını solundan farketmeyenler, hâşâ şeriatı istibdada müsaid zannederek, tuti kuşları taklidi gibi "Şeriat isteriz!" demekle, hakikî maksad ortada anlaşılmaz oldu. Zâten plânlar serilmişti. İşte o zaman yalan olarak hamiyet maskesini takınan bazı herifler, o ism-i mukaddese tecavüz ettiler. İşte cây-ı ibret bir nokta-i siyah! [20](Haşiye)

Hakikaten bence, müslüman neslinden gelen bir adamın akıl ve fikri İslâmiyet'ten tecerrüd etse bile, fıtratı ve vicdanı hiçbir vakit İslâmiyet'ten vazgeçemez. En ebleh ve en sefih bile, sedd-i rasîn-i istinadımız olan İslâmiyet'e bütün mevcudiyetiyle tarafdardır; lâsiyyema siyasetten haberdar olanlar…

Hem zaman-ı saadetten şimdiye kadar hiçbir tarih bize bildirmiyor ki; bir müslüman muhakeme-i akliyesiyle başka bir dini, İslâmiyet'e tercih etmiş olsun ve delil ile başka bir

dine dâhil olmuş olsun. Dinden çıkanlar var, o başka mes'ele.. taklid ise, ehemmiyetsizdir. Halbuki edyan-ı saire müntesibleri mutlaka fevc fevc, muhakeme-i akliye ile ve bürhan-ı kat'î ile daire-i İslâmiyet'e dâhil olmuşlar ve olmaktadırlar. Eğer biz, doğru İslâmiyet'i ve İslâmiyet'e lâyık doğruluğu ve istikameti göstersek, bundan sonra onlardan fevc fevc dâhil olacaklardır.

Hem de tarih bize bildiriyor ki: Ehl-i İslâm'ın temeddünü, hakikat-ı İslâmiyete ittiba'ları nisbetindedir. Başkalarının temeddünü ise, dinleriyle makûsen mütenasibdir. Hem de hakikat bize bildiriyor ki: Mütenebbih olan beşer, dinsiz olamaz. Lâsiyyema uyanmış, insaniyeti tatmış, müstakbele ve ebede namzed olmuş adam dinsiz yaşayamaz. Zira uyanmış bir beşer, kâinatın tehacümüne karşı istinad edecek ve gayr-ı mahdud âmâline (emellerine) neşv ü nema verecek ve istimdadgâhı olacak noktayı -yani din-i hak olan dane-i hakikatı- elde etmezse yaşamaz. Bu sırdandır ki; herkeste din-i hakkı bulmak için bir meyl-i taharri uyanmıştır. Demek istikbalde nev'-i beşerin din-i fıtrîsi İslâmiyet olacağına beraat-ül istihlal vardır.

Ey insafsızlar! Umum âlemi yutacak, birleştirecek, besleyecek, ziyalandıracak bir istidadda olan hakikat-ı İslâmiyeti nasıl dar buldunuz ki, fukaraya ve mutaassıb bir kısım hocalara tahsis edip, İslâmiyet'in yarı ehlini dışarıya atmak istiyorsunuz. Hem de, umum kemalâtı câmi' ve bütün nev'-i beşerin hissiyat-ı âliyesini besleyecek mevaddı muhit olan o kasr-ı nuranî-yi İslâmiyeti, ne cür'etle matem tutmuş bir siyah çadır gibi bir kısım fukaraya ve bedevilere ve mürteci'lere has olduğunu tahayyül ediyorsunuz? Evet herkes âyinesinin müşahedatına tâbi'dir. Demek sizin siyah ve yalancı âyineniz size öyle göstermiştir.

S- İfrat ediyorsun, hayali hakikat görüyorsun. Bizi de techil ile tahkir ediyorsun. Zaman âhirzamandır, gittikçe daha fenalaşacak?..

C- Neden dünya herkese terakki dünyası olsun da, yalnız bizim için tedenni dünyası olsun?... Öyle mi? İşte ben de

sizinle konuşmayacağım, şu tarafa dönüyorum, müstakbeldeki insanlarla konuşacağım:

Ey üçyüz seneden sonraki yüksek asrın arkasında gizlenmiş ve sâkitane Nur'un sözünü dinleyen ve bir nazar-ı hafî-i gaybî ile bizi temaşa eden Said'ler, Hamza'lar, Ömer'ler, Osman'lar, Tahir'ler, Yusuf'lar, Ahmed'ler vesaireler!.. Sizlere hitab ediyorum. Başlarınızı kaldırınız, "Sadakte" deyiniz. Ve böyle demek sizlere borç olsun. Şu muasırlarım, varsın beni dinlemesinler. Tarih denilen mazi derelerinden sizin yüksek istikbalinize uzanan telsiz telgrafla sizin ile konuşuyorum. Ne yapayım, acele ettim, kışta geldim; sizler cennet-âsâ bir baharda geleceksiniz. Şimdi ekilen nur tohumları, zemininizde çiçek açacaktır. Biz hizmetimizin ücreti olarak sizden şunu bekliyoruz ki: Mazi kıt'asına geçmek için geldiğiniz vakit, mezarımıza uğrayınız; o bahar hediyelerinden birkaç tanesini medresemin [21](Haşiye-1) mezar taşı denilen ve kemiklerimizi misafir eden ve Horhor toprağının kapıcısı olan kal'anın başına takınız. Kapıcıya tenbih edeceğiz; bizi çağırınız. Mezarımızdan هَنِيئًا لَكُمْ sadâsını işiteceksiniz.

Şu zamanın memesinden bizimle süt emen ve gözleri arkada maziye bakan ve tasavvuratları kendileri gibi hakikatsız ve ayrılmış olan bu çocuklar, varsınlar şu kitabın [22](Haşiye-2) hakaikını hayal tevehhüm etsinler. Zira ben biliyorum ki; şu kitabın mesaili hakikat olarak sizde tahakkuk edecektir.

Ey muhatablarım! Ben çok bağırıyorum. Zira asr-ı sâlis-i aşrın (yani onüçüncü asrın) minaresinin başında durmuşum, sureten medenî ve dinde lâkayd ve fikren mazinin en derin derelerinde olanları câmiye davet ediyorum.

İşte ey iki hayatın ruhu hükmünde olan İslâmiyet'i bırakan iki ayaklı mezar-ı müteharrik bedbahtlar! Gelen neslin kapısında durmayınız. Mezar sizi bekliyor, çekiliniz; tâ ki, hakikat-ı İslâmiyeyi hakkıyla kâinat üzerinde temevvücsâz edecek olan nesl-i cedid gelsin!..

S- Eskiler bizden a'lâ veya bizim gibi; gelenler bizden daha fena gelecekler?

C- Ey Türkler ve Kürdler, acaba şimdi bir miting yapsam; sizin bin sene evvelki ecdadınızı ve iki asır sonradaki evlâdlarınızı şu gürültühane olan asr-ı hazır meclisine davet etsem... Acaba sağ tarafta saf tutan eski ecdadınız demiyecekler mi:

"Hey mirasyedi yaramaz çocuklar! Netice-i hayatımız siz misiniz? Heyhat! Bizi akîm bir kıyas ettiniz, bizi kısır bıraktınız!" Hem de sol safında duran ve şehristan-ı istikbalden gelen evlâdlarınız, sağdaki ecdadlarınızı tasdik ederek demiyecekler mi ki:

"Ey tenbel pederler! Siz misiniz hayatımızın suğra ve kübrası? Siz misiniz şu şanlı ecdadımızla bizi rabteden rabıtamızın hadd-i evsatı? Heyhat!.. Ne kadar hakikatsız ve karıştırıcı ve müşagabeli bir kıyas oldunuz!"

İşte ey bedevi göçerler (ve ey inkılab softaları!) [23](*) Manzara-i hayal [24](Haşiye-1) üstünde gördünüz ki, şu büyük mitingde iki taraf da sizi protesto ettiler.

Cevablardan Bir Kısım

Öyle ise ben derim: Hakikaten sizin hârikulâde şecaate istidadınız vardır. Zira bir menfaat veya cüz'î bir haysiyet veya itibarî bir şeref için veya "Filan yiğittir." sözlerini işitmek gibi küçük emirlere hayatını istihfaf eden veya ağasının namusunu isti'zam için kendini feda eden kimseler eğer uyansalar, hazinelere değer olan İslâmiyet milliyetine [25](Haşiye-2) yani üçyüz milyon İslâmın uhuvvetlerini ve manevî yardımlarını kazandıran İslâmiyet milliyetine, binler ruhu da olsa, acaba istihfaf-ı hayat etmezler mi? Elbette hayatını on paraya satan, on liraya binler şevkle satar.

Maatteessüf güzel şeylerimiz gayr-ı müslimler eline geçtiği gibi, güzel olan ahlâklarımızı da yine gayr-ı

müslimler çalmışlar. Güya bizim bir kısım içtimaî ahlâk-ı âliyemiz yanımızda revac bulmadığından, bize darılıp onlara gitmiş. Ve onların bir kısım rezaili, kendileri içinde çok revaç bulmadığından cehaletimizin pazarına getirilmiş!..

Hem büyük bir taaccüb ile görmüyor musunuz ki: Terakkiyat-ı hazıranın üss-ül esası ve belki din-i hakkın muktezası olan “Ben ölürsem; devletim, milletim ve ahbablarım sağdırlar.” gibi kelime-i beyza ve haslet-i hamrayı gayr-ı müslimler çalmışlar. Çünki onların bir fedaisi der: “Ben ölürsem milletim sağ olsun, içinde bir hayat-ı maneviyem vardır.” Ve bütün sefaletin ve şahsiyatın esası olan “Ben öldükten sonra dünya ne olursa olsun. İsterse tufan olsun.” Veyahut وَاِنْ مُتُّ عَطْشًا فَلاَ نَزَلَ الْقَطْرُ olan kelime-i hamka ve seciye-i avrâ’, himmetimizin elini tutmuş rehberlik ediyor.

İşte en iyi haslet ki, dinimizin muktezasıdır. Biz ruhumuzla, canımızla, vicdanımızla, fikrimizle ve bütün kuvvetimizle demeliyiz ki: “Biz ölsek, milletimiz olan İslâmiyet haydır, ilelebed bâkidir. Milletim sağ olsun. Sevab-ı uhrevî bana kâfidir. Milletin hayatındaki hayat-ı maneviyem beni yaşattırır, âlem-i ulvîde beni mütelezziz eder. وَالْمَوْتُ يَوْمُ نَوْرُوزِنَا “ deyip, Nur’un ve hamiyetin nurlu rehberlerini kendimize rehber etmeliyiz.

....

S- Herşeyden evvel bize lâzım olan nedir?

C- Doğruluk.

S- Daha?

C- Yalan söylememek.

S- Sonra?

C- Sıdk, sadakat, ihlas, sebat, tesanüddür.

S- Neden?

C- Küfrün mahiyeti yalandır. İmanın mahiyeti sıdktır. Şu bürhan kâfi değil midir ki; hayatımızın bekası, imanın ve sıdkın ve tesanüdün devamıyladır.

S- En evvel rüesamız ıslah olunmalı?

C- Evet reisleriniz malınızı ceplerine indirip hapsettikleri gibi, akıllarınızı da sizden almışlar veya dimağınızda hapsetmişler. Öyle ise, şimdi onların yanındaki akıllarınızla konuşacağım:

Eyyüherrüus verrüesa!.. Tekasülî olan tevekkülden sakınınız. İşi birbirinize havale etmeyiniz. Elinizdeki malımızla ve yanınızdaki aklımızla bize hizmet ediniz. Çünki şu mesakini istihdam etmekle ücretinizi almışsınız.

فَعَلَيْكُمْ بِالتَّدَارُكِ لِمَا ضَيَّعْتُمْ فِى الصَّيْفِ ...

İşte şimdi hizmet vaktidir.

....

Elhasıl: İslâm [26](Haşiye) uyandı ve uyanıyor. Fenalığı fena, iyiliği iyi olarak gördüler. Evet şu dereler aşairini tövbekâr eden işte bu sırdır. Hem de bütün İslâm yavaş yavaş bu istidadı almakta ve kesbetmektedir. Lâkin sizler bedevi olduğunuzdan ve fıtrat-ı asliyeniz oldukça bozulmamış olduğundan, İslâmiyetin kudsî milliyetine daha yakınsınız.

....

Seyahatımda beni tanımayanlar kıyafetime bakıp, beni tacir zannettiklerinden derlerdi ki:

S- Tacir misin?

C- Evet hem tacirim, hem de kimyagerim.

S- Nasıl?

C- İki madde var, mezcettiriyorum: Birinden tiryak-ı şâfî, birinden elektrik-i muzi tevellüd eder.

S- Bunlar nerede bulunur?

C- Medeniyet ve fazilet çarşısında; cebhesinde insan yazılı, iki ayak üstünde gezen sandık içindeki, üstünde kalb yazılan ya siyah veya pırlanta gibi parlak olan bir kutudadır.

S- İsimleri nedir?

C- İman, muhabbet, sadakat, hamiyet.

Ceride-i Seyyare, Ebu lâşey, İbnüzzaman,
Ehu-l acaib, İbn-ü ammi-l garaib
Said Nursî

* * *

Sonra Van’dan Şam’a gider. Şam ülemasının ilhahı ve ısrarı üzerine, Câmi-ül Emevî’de on bine yakın ve içerisinde yüz ehl-i ilim bulunan azîm bir cemaate karşı bir hutbe îrad eder. Bu hutbe fevkalâde takdir ve tahsin ile kabule mazhar olur. Bilâhere buradaki hutbesi, “Hutbe-i Şamiye” namıyla tab’edilmiştir.

Bu Hutbe-i Şamiye; İslâm âleminin içinde bulunduğu maddî manevî hastalıkların nelerden ibaret bulunduğunu, felâket ve esarete hangi sebeblerden dolayı maruz kaldıklarını bildiren ve buna karşı çare-i halas gösteren ve bundan sonra İslâmiyet’in zemin yüzünde maddî-manevî en yüksek terakkiyi göstereceğini, İslâmî medeniyetin kemal-i haşmetle meydana geleceğini ve zemin yüzünü pisliklerden temizleyeceğini delail-i akliye ile isbat eden, müjde veren çok kıymetdar, bütün müslümanlara, hattâ insanlığa şamil bir derstir, bir hutbedir.

Hutbe-i Şamiye’nin baş taraflarında diyor:

Ben bu zaman ve zeminde, beşerin hayat-ı içtimaiye medresesinde ders aldım ve bildim ki: Ecnebiler, Avrupalılar terakkide istikbale uçmalarıyla beraber bizi maddî cihette kurûn-u vustâda durduran ve tevkif eden altı tane hastalıktır. O hastalıklar da bunlardır:

1– Ye’sin, ümidsizliğin içimizde hayat bulup dirilmesi.

2– Sıdkın hayat-ı içtimaiye-i siyasiyede ölmesi.

3– Adavete muhabbet.

4– Ehl-i imanı birbirine bağlayan nuranî rabıtaları bilmemek.

5– Çeşit çeşit sâri hastalıklar gibi intişar eden istibdad.

6– Menfaat-ı şahsiyesine himmeti hasretmek.

Bu altı dehşetli hastalığın ilâcını da bir tıp fakültesi hükmünde hayat-ı içtimaiyemize, eczahane-i Kur’aniye’den ders aldığım “altı kelime” ile beyan ediyorum. Mualecenin esasları onları biliyorum.

BİRİNCİ KELİME: “El-emel”. Yani rahmet-i İlahiyeden kuvvetle ümid beslemek. Evet ben kendi hesabıma aldığım

derse binaen: Ey İslâm cemaati! Müjde veriyorum ki: Şimdiki âlem-i İslâm'ın saadet-i dünyeviyesi, bahusus Osmanlıların saadeti ve bilhâssa İslâm'ın terakkisi onların intibahıyla olan Arab'ın saadetinin fecr-i sadıkının emareleri inkişafa başlıyor ve saadet güneşinin de çıkması yakınlaşmış. Ye'sin rağmına olarak ben dünyaya işittirecek [27](Haşiye) derecede kanaat-ı kat'iyyemle derim:

İstikbal yalnız ve yalnız İslâmiyet'in olacak. Ve hâkim, hakaik-i Kur'aniye ve imaniye olacak. Bu davama çok bürhanlardan ders almışım. Şimdi o bürhanlardan mukaddematlı bir buçuk bürhanı zikredeceğim. O bürhanın mukaddematına başlıyoruz:

İslâmiyet hakaikı hem manen, hem maddeten terakki etmeye kabil ve mükemmel bir istidadı var.

Birinci cihet olan manen terakki ise: Biliniz! Hakikî vukuatı kaydeden tarih, hakikata en doğru şahiddir. İşte tarih bize gösteriyor. Hattâ Rus'u mağlub eden Japon başkumandanının İslâmiyetin hakkaniyetine şehadeti de şudur ki:

Hakikat-ı İslâmiyenin kuvveti nisbetinde ve Müslümanlar o kuvvete göre hareket etmeleri derecesinde ehl-i İslâm temeddün edip terakki ettiğini tarih gösteriyor. Ve ehl-i İslâm'ın hakikat-ı İslâmiye'de za'fiyeti derecesinde tevahhuş ettiklerini, vahşete ve tedenniye düştüklerini ve herc ü merc içinde belalara, mağlubiyetlere düştüklerini tarih gösteriyor. Sair dinler ise bilakistir....

Eğer biz ahlâk-ı İslâmiyenin ve hakaik-i imaniyenin kemalâtını ef'alimizle izhar etsek, sair dinlerin tâbileri elbette cemaatlerle İslâmiyete girecekler; belki Küre-i Arz'ın bazı kıt'aları ve devletleri de İslâmiyet'e dehalet edecekler....

Ey bu Câmi-i Emevî'deki kardeşlerim gibi âlem-i İslâm'ın câmi-i kebirinde olan kardeşlerim! Siz de ibret alınız. Bu kırkbeş senedeki bu dehşetli hâdisattan ibret alınız. Tam

aklınızı başınıza alınız. Ey mütefekkir ve akıl sahibi ve kendini münevver telakki edenler!

Hasıl-ı kelâm: Biz Kur’an şakirdleri olan Müslümanlar, bürhana tâbi oluyoruz. Akıl ve fikir ve kalbimizle hakaik-i imaniyeye giriyoruz. Başka dinlerin bazı efradları gibi ruhbanları taklid için bürhanı bırakmıyoruz. Onun için akıl ve ilim ve fennin hükmettiği istikbalde, elbette bürhan-ı aklîye istinad eden ve bütün hükümlerini akla tesbit ettiren Kur’an hükmedecek.

Hem de İslâmiyet güneşinin inkişafına ve beşeri tenvir etmesine mümanaat eden perdeler açılmaya başlamışlar. O mümanaat edenler çekilmeye başlıyorlar. Kırkbeş sene evvel o fecrin emareleri göründü. Yetmişbir’de fecr-i sadık başladı veya başlayacak. Eğer bu fecr-i kâzib de olsa, otuz-kırk sene sonra fecr-i sadık çıkacak.

Evet hakikat-ı İslâmiyet’in mazi kıt’asını tamamen istilasına sekiz dehşetli maniler mümanaat ettiler:

Birinci, İkinci, Üçüncü Maniler: Ecnebilerin cehli ve o zamanda vahşetleri ve dinlerine taassublarıdır. Bu üç mani, marifet ve medeniyetin mehasini ile kırıldı, dağılmağa başlıyor.

Dördüncü, Beşinci Maniler: Papazların, ruhanî reislerin riyasetleri ve tahakkümleri ve ecnebilerin körükörüne onları taklid etmeleridir. Bu iki mani dahi fikr-i hürriyet ve meyl-i taharri-i hakikat, nev’-i beşerde başlamasıyla zeval bulmağa başlıyor.

Altıncı, Yedinci Maniler: Bizdeki istibdad ve şeriatın muhalefetinden gelen sû’-i ahlâkımız mümanaat ediyordular. Bir şahıstaki münferid istibdad kuvveti şimdi zeval bulması, cemaat ve komitenin dehşetli istibdadlarının otuz-kırk sene sonra zeval bulmasına işaret etmekle ve hamiyet-i İslâmiyenin şiddetli feveranı ile ve sû’-i ahlâkın çirkin neticeleri görülmesiyle bu iki mani de zeval buluyor ve bulmağa başlamış. İnşâallah tam zeval bulacak.

Sekizinci Mani: Fünun-u cedidenin bazı müsbet mesaili, hakaik-i İslâmiyenin zahirî manalarına muhalif ve muârız

tevehhüm edilmesiyle, zaman-ı mazideki istilasına bir derece sed çekmiş. Meselâ: Küre-i Arzda emr-i İlahî ile nezarete memur Sevr ve Hut namlarında iki ruhanî melaikeyi dehşetli cismanî bir öküz, bir balık tevehhüm edip ehl-i fen ve felsefe hakikatı bilmediklerinden İslâmiyete muârız çıkmışlar.

Bu misal gibi yüz misal var ki, hakikatı bilindikten sonra en muannid feylesof da teslim olmağa mecbur oluyor. Hattâ Risale-i Nur, Mu'cizat-ı Kur'aniyede fennin iliştiği bütün âyetlerin her birisinin altında Kur'anın bir lem'a-i i'cazını gösterip, ehl-i fennin medar-ı tenkid zannettikleri Kur'an-ı Kerim'in cümle ve kelimelerinde fennin eli yetişmediği yüksek hakikatları izhar edip en muannid feylesofu da teslime mecbur ediyor. Meydandadır, isteyen bakabilir ve baksın. Bu mani, kırkbeş sene evvel söylenen o sözden sonra nasıl kırıldığını görsün.

Evet bazı muhakkikîn-i İslâmiyenin bu yolda te'lifatları var. Bu sekizinci dehşetli manianın zîr ü zeber olacağına dair emareler görünüyor.

Evet şimdi olmasa da otuz-kırk sene sonra fen ve hakikî marifet ve medeniyetin mehasini, bu üç kuvveti tam techiz edip, cihazatını verip o sekiz manileri mağlub edip dağıtmak için taharri-i hakikat meyelanını ve insafı ve muhabbet-i insaniyeti, o sekiz düşman taifesinin sekiz cephesine göndermiş. Şimdi onları kaçırmağa başlamış. İnşâallah yarım asır sonra onları darmadağın edecek.

Evet meşhurdur ki: "En kat'î fazilet odur ki, düşmanları dahi o faziletin tasdikine şehadet etsin."...

Bedîüzzaman; misal olarak, İslâmiyetin hakkaniyeti hakkında takdirkâr ifadelerde bulunan "Prens Bismark" ile "Mister Karlayl"ın sözlerini naklettikten sonra diyor:

İşte Amerika ve Avrupa'nın zekâ tarlaları Mister Karlayl ve Bismark gibi böyle dâhî muhakkikleri mahsulât vermesine istinaden ben de bütün kanaatimle derim ki: Avrupa ve Amerika, İslâmiyetle hâmiledir. Günün birinde bir İslâmî

devlet doğuracak. Nasılki Osmanlılar Avrupa ile hâmile olup bir Avrupa devleti doğurdu.

Ey Câmi-i Emevî'deki kardeşlerim ve yarım asır sonraki Âlem-i İslâm Câmiindeki ihvanlarım! Acaba baştan buraya kadar olan mukaddemeler netice vermiyor mu ki; istikbalin kıt'alarında hakikî ve manevî hâkim olacak ve beşeri, dünyevî-uhrevî saadete sevkedecek yalnız İslâmiyettir ve İslâmiyete inkılab etmiş ve hurafattan, tahrifattan sıyrılacak İsevîlerin hakikî dinidir ki Kur'an'a tâbi olur, ittifak ederler.

İkinci Cihet: Yani maddeten İslâmiyet'in terakkisinin kuvvetli sebebleri gösteriyor ki: İslâmiyet, maddeten dahi istikbale hükmedecek. Birinci Cihet, maneviyat cihetinde terakkiyatı isbat ettiği gibi; bu İkinci Cihet dahi maddî terakkiyatını ve istikbaldeki hâkimiyetini kuvvetli gösteriyor. Çünki Âlem-i İslâm'ın şahs-ı manevîsinin kalbinde, gayet kuvvetli, kırılmaz beş kuvvet içtima ve imtizac edip yerleşmiş.

Birincisi: Bütün kemalâtın üstadı ve üçyüz yetmiş milyon nefisleri bir tek nefis hükmüne getirebilen ve hakikî bir medeniyetle ve müsbet ve doğru fenlerle teçhiz edilmiş olan ve hiçbir kuvvet onu kıramayacak bir mahiyette bulunan hakikat-ı İslâmiyettir.

İkinci Kuvvet: Medeniyetin ve san'atın hakikî üstadı ve vesilelerin ve mebadilerin tekemmülüyle cihazlanmış olan şedid bir ihtiyaç ve belimizi kıran tam bir fakr, öyle bir kuvvettir ki, susmaz ve kırılmaz.

Üçüncü Kuvvet: Yüksek şeylere müsabaka suretinde beşere yüksek maksadları ders veren, o yolda çalıştıran ve istibdadatı parça parça eden ve ulvî hisleri heyecana getiren ve gıbta ve hased ve kıskançlık ve rekabetle ve tam uyanmakla ve müsabaka şevkiyle ve teceddüd meyliyle ve temeddün meyelanıyla teçhiz edilen üçüncü kuvvet, yalnız hürriyet-i şer'iyedir. Yani insaniyete lâyık en yüksek kemalâta olan meyl ve arzu ile cihazlanmış olmak.

Dördüncü Kuvvet: Şefkatle cihazlanmış şehamet-i imaniyedir. Yani tezellül etmemek; haksızlara, zalimlere

zillet göstermemek, mazlumları da zelil etmemek. Yani hürriyet-i şer'iyenin esasları olan; müstebidlere dalkavukluk etmemek ve bîçarelere tahakküm ve tekebbür etmemektir.

Beşinci Kuvvet: İzzet-i İslâmiyedir ki, i'lâ-yı Kelimetullahı ilân ediyor. Ve bu zamanda i'lâ-yı Kelimetullah, maddeten terakkiye mütevakkıf ve medeniyet-i hakikiyeye girmekle i'lâ-yı Kelimetullah edilebilir. İzzet-i İslâmiye'nin iman ile kat'î verdiği emri, elbette âlem-i İslâmın şahs-ı manevîsi o kat'î emri, istikbalde tam yerine getireceğine şübhe edilmez.

Evet nasılki eski zamanda İslâmiyet'in terakkisi, düşmanın taassubunu parçalamak ve inadını kırmak ve tecavüzatını def'etmek, silâh ile kılınç ile olmuş. İstikbalde silâh, kılınç yerine hakikî medeniyet ve maddî terakki ve hak ve hakkaniyetin manevî kılınçları düşmanları mağlub edip dağıtacak.

Biliniz ki: Bizim muradımız medeniyetin mehasini ve beşere menfaati bulunan iyilikleridir. Yoksa medeniyetin günahları, seyyiatları değil ki; ahmaklar o seyyiatları, o sefahetleri mehasin zannedip, taklid edip malımızı harab ettiler. Ve dini rüşvet verip, dünyayı da kazanamadılar. Medeniyetin günahları iyiliklerine galebe edip seyyiatı hasenatına racih gelmekle, beşer iki harb-i umumî ile iki dehşetli tokat yiyip, o günahkâr medeniyeti zîr ü zeber edip öyle bir kustu ki, yeryüzünü kanla bulaştırdı. İnşâallah istikbaldeki İslâmiyet'in kuvveti ile medeniyetin mehasini galebe edecek, zemin yüzünü pisliklerden temizleyecek, sulh-u umumîyi de temin edecek.

Evet, Avrupa'nın medeniyeti fazilet ve hüda üstüne tesis edilmediğinden, belki heves ve heva, rekabet ve tahakküm üzerine bina edildiğinden, şimdiye kadar medeniyetin seyyiatı hasenatına galebe edip, ihtilâlci komitelerle kurtlaşmış bir ağaç hükmüne girdiği cihetle; Asya medeniyetinin galebesine kuvvetli bir medar, bir delil hükmündedir. Ve az vakitte galebe edecektir.

Acaba istikbale karşı ehl-i iman ve İslâm için böyle maddî ve manevî terakkiyata vesile ve kuvvetli, sarsılmaz esbab varken ve demiryolu gibi istikbal saadetine yol açıldığı halde, nasıl me’yus olup ye’se düşüyorsunuz ve âlem-i İslâmın kuvve-i maneviyesini kırıyorsunuz? Ve yeis ve ümidsizlikle zannediyorsunuz ki, dünya herkese ve ecnebilere terakki dünyasıdır, fakat yalnız bîçare ehl-i İslâm için tedenni dünyası oldu diye pek yanlış bir hataya düşüyorsunuz.

Madem meyl-ül istikmal (tekemmül meyli) kâinatta fıtrat-ı beşeriyede fıtraten dercedilmiş. Elbette beşerin zulüm ve hatasıyla başına çabuk bir kıyamet kopmazsa; istikbalde hak ve hakikat, âlem-i İslâm’da nev’-i beşerin eski hatiatına keffaret olacak bir saadet-i dünyeviye de gösterecek inşâallah…

Evet bakınız, zaman hatt-ı müstakim üzerine hareket etmiyor ki, mebde ve müntehası birbirinden uzaklaşsın. Belki küre-i arzın hareketi gibi bir daire içinde dönüyor. Bazan terakki içinde yaz ve bahar mevsimi gösterir. Bazan tedenni içinde kış ve fırtına mevsimi gösterir.

Her kıştan sonra bir bahar, her geceden sonra bir sabah olduğu gibi, nev’-i beşerin dahi bir sabahı, bir baharı olacak inşâallah. Hakikat-ı İslâmiyenin güneşi ile, sulh-u umumî dairesinde hakikî medeniyeti görmeyi, rahmet-i İlahiyeden bekliyebilirsiniz.

………

İKİNCİ KELİME: müddet-i hayatımda tecrübelerimle fikrimde tevellüd eden şudur:

Yeis en dehşetli bir hastalıktır ki, Âlem-i İslâm’ın kalbine girmiş. İşte o yeistir ki bizi öldürmüş gibi, garbda bir-iki milyonluk küçük bir devlet, şarkta yirmi milyon Müslümanları kendine hizmetkâr ve vatanlarını müstemleke hükmüne getirmiş. Hem o yeistir ki, yüksek ahlâkımızı öldürmüş, menfaat-ı umumiyeyi bırakıp menfaat-ı şahsiyeye nazarımızı hasrettirmiş. Hem o yeistir ki, kuvve-i maneviyemizi kırmış. Az bir kuvvetle, imandan gelen kuvve-i

maneviye ile şarktan garba kadar istila ettiği halde; o kuvve-i maneviye-i hârika, me'yusiyetle kırıldığı için, zalim ecnebiler dörtyüz seneden beri üçyüz milyon Müslümanı kendilerine esir etmiş. Hattâ bu yeis ile başkasının lâkaydlığını ve füturunu kendi tenbelliğine özür zanneder "Neme lâzım!" der, "Herkes benim gibi berbaddır." diye şehamet-i imaniyeyi terkedip hizmet-i İslâmiyeyi yapmıyor. Madem bu derece bu hastalık bize bu zulmü etmiş, bizi öldürüyor; biz de o kātilimizden kısâsımızı alıp öldüreceğiz.

لاَ تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ kılıncı ile o yeisin başını parçalayacağız.

مَا لاَ يُدْرَكُ كُلُّهُ لاَ يُتْرَكُ كُلُّهُ hadîsinin hakikatı ile belini kıracağız inşâallah.

Yeis; ümmetlerin, milletlerin "seretan" denilen en dehşetli bir hastalığıdır. Ve kemalâta mani ve اَنَا عِنْدَ حُسْنِ ظَنِّ عَبْدِى بِى hakikatına muhaliftir; korkak, aşağı, âcizlerin şe'nidir, bahaneleridir. Şehamet-i İslâmiyenin şe'ni değildir. Hususan Arab gibi nev'-i beşerde medar-ı iftihar yüksek seciyelerle mümtaz bir kavmin şe'ni olamaz. Âlem-i İslâm milletleri Arab'ın metanetinden ders almışlar. İnşâallah yine Arablar ye'si bırakıp İslâmiyet'in kahraman ordusu olan Türklerle hakikî bir tesanüd, ittifak ile el ele verip Kur'an'ın bayrağını dünyanın her tarafında ilân edeceklerdir.

ÜÇÜNCÜ KELİME: Bütün hayatımdaki tahkikatımla ve hayat-ı içtimaiyenin çalkamasıyla hülâsa ve zübdesi bana kat'î bildirmiş ki: Sıdk, İslâmiyetin üss-ül esasıdır ve ulvî seciyelerinin rabıtasıdır ve hissiyat-ı ulviyesinin mizacıdır. Öyle ise, hayat-ı içtimaiyemizin esası olan sıdkı, doğruluğu içimizde ihya edip onunla manevî hastalıklarımızı tedavi etmeliyiz.

Evet sıdk ve doğruluk, İslâmiyetin hayat-ı içtimaiyesinde ukde-i hayatiyesidir. Riyakârlık, fiilî bir nevi yalancılıktır. Dalkavukluk, tasannu, alçakça bir yalancılıktır. Nifak ve münafıklık, muzır bir yalancılıktır. Yalancılık ise, Sâni'-i Zülcelal'in kudretine iftira etmektir.

Küfür, bütün enva'ıyla kizbdir, yalancılıktır. İman sıdktır, doğruluktur. Bu sırra binaen kizb ve sıdkın ortasında hadsiz bir mesafe var; şark ve garb kadar birbirinden uzak olmak lâzım geliyor. Nar ve nur gibi birbirine girmemek lâzım. Halbuki gaddar siyaset ve zalim propaganda birbirine karıştırmış, beşerin kemalâtını da karıştırmış. [28](Haşiye)

Ey bu Câmi-i Emevî'deki kardeşlerim! Ve kırk-elli sene sonra âlem-i İslâm mescid-i kebirindeki dörtyüz milyon ehl-i iman olan ihvanımız! Necat yalnız sıdkla, doğrulukla olur. "Urvet-ül vüska" sıdktır. Yani, en muhkem ve onunla bağlanacak zincir doğruluktur. Amma maslahat için kizb ise, zaman onu neshetmiştir.

....

DÖRDÜNCÜ KELİME: Bütün hayatımda, hayat-ı içtimaiye-i beşeriyeden kat'î bildiğim ve tahkikatların bana verdiği netice şudur ki:

Muhabbete en lâyık şey muhabbettir ve husumete en lâyık sıfat husumettir. Yani hayat-ı içtimaiye-i beşeriyeyi temin eden ve saadete sevk eden muhabbet ve sevmek sıfatı, en ziyade sevilmeğe ve muhabbete lâyıktır. Ve hayat-ı içtimaiye-i beşeriyeyi zîr ü zeber eden düşmanlık ve adavet, her şeyden ziyade nefrete ve adavete ve ondan çekilmeğe müstehak ve çirkin ve muzır bir sıfattır...

BEŞİNCİ KELİME: Meşveret-i şer'iyeden aldığım ders budur: Şu zamanda bir adamın bir günahı, bir kalmıyor. Bazan büyür, sirayet eder, yüz olur. Bir tek hasene bazan bir kalmıyor. Belki bazan binler dereceye terakki ediyor. Bunun sırr-ı hikmeti şudur:

Hürriyet-i şer'iye ile meşveret-i meşrua, hakikî milliyetimizin hâkimiyetini gösterdi. Hakikî milliyetimizin esası, ruhu ise İslâmiyet'tir. Ve hilafet-i Osmaniye ve Türk Ordusunun o milliyete bayraktarlığı itibariyle, o İslâmiyet milliyetinin sadefi, kal'ası hükmündedir. Arab-Türk hakikî iki kardeş, o kal'a-i kudsiyenin nöbettarlarıdır.

İşte bu kudsî milliyetin rabıtasıyla, umum ehl-i İslâm bir tek aşiret hükmüne geçiyor. Aşiretin efradı gibi İslâm taifeleri de, birbirine uhuvvet-i İslâmiye ile mürtebit, alâkadar olur. Birbirine manen, lüzum olsa maddeten yardım eder. Güya bütün İslâm taifeleri bir silsile-i nuraniye ile birbirine bağlıdır. Nasılki bir aşiretin bir ferdi bir cinayet işlese, o aşiretin bütün efradı, o aşiretin düşmanı olan başka aşiretin nazarında bütün efradı müttehem olur. Güya herbir ferd o cinayeti işlemiş gibi, o düşman aşiret onlara düşman olur. O tek cinayet, binler cinayet hükmüne geçer. Eğer o aşiretin bir ferdi o aşiretin mahiyetine temas eden medar-ı iftihar bir iyilik yapsa, o aşiretin bütün efradı onunla iftihar eder. Güya herbir adam, aşirette o iyiliği yapmış gibi iftihar eder.

İşte bu mezkûr hakikat içindir ki, bu zamanda, hususan kırk-elli sene sonra seyyie, fenalık işleyenin üstünde kalmaz. Belki milyonlar nüfus-u İslâmiyenin hukukuna tecavüz olur. Kırk-elli sene sonra çok misalleri görülecek.

Ey bu sözlerimi dinleyen bu Câmi-i Emevî'deki kardeşler ve kırk-elli sene sonra Âlem-i İslâm Câmiindeki ihvan-ı Müslimîn! "Biz zarar vermiyoruz, fakat menfaat vermeğe iktidarımız yok, onun için mazuruz." diye özür beyan etmeyiniz. Bu özrünüz makbul değil. Tenbelliğiniz ve "Neme lâzım!" deyip çalışmamanız ve ittihad-ı İslâm ile, milliyet-i hakikiye-i İslâmiye ile gayrete gelmediğiniz, sizlere gayet büyük bir zarar ve bir haksızlıktır.

İşte seyyie böyle binlere çıktığı gibi, bu zamanda hasene -yani İslâmiyetin kudsiyetine temas eden iyilik- yalnız işleyene münhasır kalamaz. Belki bu hasene, milyonlar ehl-i imana manen faide verebilir. Hayat-ı maneviye ve maddiyesinin rabıtasına kuvvet verebilir. Onun için "Neme lâzım!" deyip kendini tenbellik döşeğine atmak zamanı değil!..

Ey bu câmi'deki kardeşlerim ve kırk-elli sene sonraki Âlem-i İslâm mescid-i kebirindeki ihvanlarım! Zannetmeyiniz ki, ben bu ders makamına size nasihat etmek için çıktım.

Belki buraya çıktım, sizde olan hakkımızı dava ediyorum. Yani: küçük taifelerin menfaatı ve saadet-i dünyeviyeleri ve uhreviyeleri, sizin gibi büyük muazzam taife olan Arab ve Türk gibi hâkim üstadlarla bağlıdır. Sizin tenbelliğiniz ve füturunuzla biz bîçare küçük kardeşleriniz olan İslâm taifeleri zarar görüyor.

Hususan ey muazzam ve büyük ve tam intibaha gelmiş veya gelecek olan Arablar! En evvel bu sözlerle sizinle konuşuyorum. Çünki bizim ve bütün İslâm taifelerinin üstadları, imamları ve İslâmiyet'in mücahidleri sizlerdiniz. Sonra muazzam Türk Milleti o kudsî vazifenize tam yardım ettiler. Onun için tenbellikle günahınız büyüktür. Ve iyiliğiniz ve haseneniz de gayet büyük ve ulvîdir. Hususan kırk-elli sene sonra Arab taifeleri, Cemahir-i Müttefika-i Amerika gibi en ulvî bir vaziyete girmeğe, esarette kalan hâkimiyet-i İslâmiyeyi eski zaman gibi küre-i arzın nısfında, belki ekserîsinde tesisine muvaffak olmanızı rahmet-i İlahiyeden kuvvetle bekliyoruz. Bir kıyamet çabuk kopmazsa, inşâallah nesl-i âti görecek.

Sakın kardeşlerim! Tevehhüm, tahayyül etmeyiniz ki, ben bu sözlerimle siyasetle iştigal için himmetinizi tahrik ediyorum. Hâşâ! Hakikat-ı İslâmiye bütün siyasâtın fevkindedir. Bütün siyasetler ona hizmetkâr olabilir. Hiçbir siyasetin haddi değil ki, İslâmiyeti kendine âlet etsin.

Ben kusurlu fehmimle şu zamanda, heyet-i içtimaiye-i İslâmiyeyi çok çark ve dolapları bulunan bir fabrika suretinde tasavvur ediyorum. O fabrikanın bir çarkı geri kalsa, yahut bir arkadaşı olan başka çarka tecavüz etse, makinenin mihanikiyeti bozulur. Onun için ittihad-ı İslâmın tam zamanı gelmeye başlıyor. Birbirinizin şahsî kusurlarına bakmamak gerektir.

Bunu da teessüf ve teellüm ile size beyan ediyorum ki: Ecnebilerin bir kısmı, nasıl kıymetdar malımızı ve vatanlarımızı bizden aldılar. Onun bedeline çürük bir mal verdiler.

Aynen öyle de, yüksek ahlâkımızı ve yüksek ahlâkımızdan çıkan ve hayat-ı içtimaiyeye temas eden seciyelerimizin bir kısmını bizden aldılar. Terakkilerine medar ettiler. Ve onun fiatı olarak bize verdikleri sefihane ahlâk-ı seyyieleridir, sefihane seciyeleridir. Meselâ:

Bizden aldıkları seciye-i milliye ile, bir adam onlarda der: "Eğer ben ölsem milletim sağ olsun. Çünki milletimin içinde bir hayat-ı bâkiyem var." İşte bu kelimeyi bizden almışlar ve terakkiyatlarında en metin esas budur. Bizden hırsızlamışlar. Bu kelime ise, din-i haktan ve iman hakikatlarından çıkar. O bizim, ehl-i imanın malıdır. Halbuki ecnebilerden içimize giren pis, fena seciye itibariyle bir hodgâm adam bizde diyor: "Ben susuzluktan ölsem, hiç yağmur bir daha dünyaya gelmesin. Eğer ben görmezsem bir saadeti, dünya istediği gibi bozulsun." İşte bu ahmakane kelime dinsizlikten çıkıyor, âhireti bilmemekten geliyor. Hariçten içimize girmiş, zehirliyor. Hem o ecnebilerin bizden aldıkları fikr-i milliyetle bir ferdi, bir millet gibi kıymet alıyor. Çünki bir adamın kıymeti, himmeti nisbetindedir. Kimin himmeti milleti ise, o kimse tek başıyla küçük bir millettir.

Bazılarımızdaki dikkatsizlikten ve ecnebilerin zararlı seciyelerini almamızdan, kuvvetli ve kudsî İslâmî milliyetimizle beraber herkes "nefsî! nefsî" demekle ve milletin menfaatini düşünmemekle ve menfaat-ı şahsiyesini düşünmekle bin adam, bir adam hükmüne sukut eder.

مَنْ كَانَ هِمَّتُهُ نَفْسَهُ فَلَيْسَ مِنَ اْلاِنْسَانِ لاَنَّهُ مَدَنِىٌّ بِالطَّبْعِ

Yani: Kimin himmeti yalnız nefsi ise, o insan değil. Çünki insanın fıtratı medenîdir. Ebna-i cinsini mülahazaya mecburdur. Hayat-ı içtimaiye ile hayat-ı şahsiyesi devam edebilir. Meselâ: Bir ekmeği yese kaç ellere muhtaç ve ona mukabil o elleri manen öptüğünü ve giydiği libasla kaç fabrikayla alâkadar olduğunu kıyas ediniz. Hayvan gibi bir postla yaşamadığından ebna-i cinsiyle fıtraten alâkadar olmasından ve onlara manevî bir fiat vermeğe mecbur olduğundan fıtratıyla medeniyetperverdir. Menfaat-ı şahsiyesine hasr-ı nazar eden, insanlıktan çıkar, masum

olmayan câni bir hayvan olur. Birşey elinden gelmese, hakikî özrü olsa o müstesna!.

ALTINCI KELİME: Müslümanların hayat-ı içtimaiye-i İslâmiyedeki saadetlerinin anahtarı, meşveret-i şer’iyedir. وَ اَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ âyet-i kerimesi, şûrayı esas olarak emrediyor. Evet nasılki nev’-i beşerdeki “telahuk-u efkâr” ünvanı altında asırlar ve zamanların tarih vasıtasıyla birbiriyle meşvereti, bütün beşeriyetin terakkiyatı ve fününunun esası olduğu gibi; en büyük kıt’a olan Asya’nın en geri kalmasının bir sebebi, o şûra-yı hakikiyeyi yapmamasıdır.

Asya kıt’asının ve istikbalinin keşşafı ve miftahı, şûradır. Yani nasıl ferdler birbiriyle meşveret eder; taifeler, kıt’alar dahi o şûrayı yapmaları lâzımdır ki, üçyüz belki dörtyüz milyon İslâmın ayaklarına konulmuş çeşit çeşit istibdadların kayıdlarını, zincirlerini açacak, dağıtacak, meşveret-i şer’iye ile şehamet ve şefkat-i imaniyeden tevellüd eden hürriyet-i şer’iyedir ki; o hürriyet-i şer’iye, âdâb-ı şer’iye ile süslenip, garb medeniyet-i sefihanesindeki seyyiatı atmaktır. İmandan gelen hürriyet-i şer’iye, iki esası emreder:

اَنْ لاَ يُذَلِّلَ وَ لاَ يَتَذَلَّلَ مَنْ كَانَ عَبْدًا لِلّٰهِ لاَ يَكُونُ عَبْدًا لِلْعِبَادِ
وَ لاَ يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا اَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللّٰهِ ❊ نَعَمْ اَلْحُرِّيَّةُ الشَّرْعِيَّةُ عَطِيَّةُ الرَّحْمٰنِ

Yani: İman bunu iktiza ediyor ki; tahakküm ve istibdad ile başkasını tezlil etmemek ve zillete düşürmemek ve zalimlere tezellül etmemek. Allah’a hakikî abd olan, başkalara abd olamaz. Birbirinizi -Allah’tan başka- kendinize Rab yapmayınız!... Yani Allah’ı tanımayan; her şeye, herkese nisbetine göre bir rububiyet tevehhüm eder, başına musallat eder. Evet hürriyet-i şer’iye; Cenab-ı Hakk’ın Rahman, Rahîm tecellisiyle bir ihsanıdır ve imanın bir hâssasıdır.

فَلْيَحْيَى الصِّدْقُ وَلاَ عَاشَ الْيَاْسُ فَلْتَدُمِ الْمَحَبَّةُ وَلْتَقْوَى الشُّورَى
اَلْمَلاَمُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهَوَى وَالسَّلاَمُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى

Yaşasın sıdk! Ölsün yeis! Muhabbet devam etsin!. Şûra kuvvet bulsun!. Bütün levm ve itab ve nefret, heva hevese

tâbi olanlara olsun. Selâm ve selâmet Hüda'ya tâbi olanların üstüne olsun. Âmîn...

* * *

Şam'da fazla kalmadı. Şarkî Anadolu'da Medresetüzzehra nâmiyle vücuda getirmek istediği dârülfününun küşadı için çalışmak üzere İstanbul'a geldi. Sultan Reşad'ın Rumeli'ye seyahati münasebetiyle Vilayat-ı Şarkiye nâmına refakat etti. Yolda şimendiferde iki mekteb muallimi ile aralarında bir bahis açılır. Şimendiferde yaptıkları bu mübahasenin hülâsası, Hutbe-i Şamiye adlı eserin zeylinde yazılmıştır. Birkaç cümlesini aynen alıyoruz:

Hürriyetin başında Sultan Reşad'ın Rumeliye seyahati münasebetiyle vilayat-ı şarkıye namına ben de refakat ettim. Şimendiferimizde iki mektebli mütefennin arkadaşla bir mübahase oldu. Benden sual ettiler ki: "Hamiyet-i diniye mi, yoksa hamiyet-i milliye mi daha kuvvetli, daha lâzım?"

Dedim: Biz müslümanlar indimizde ve yanımızda din ve milliyet bizzât müttehiddir. İtibarî, zahirî, ârızî bir ayrılık var. Belki din, milliyetin hayatı ve ruhudur. İkisine birbirinden ayrı ve farklı bakıldığı zaman; hamiyet-i diniye, avam ve havassa şamil oluyor. Hamiyet-i milliye, yüzden birisine -yani menfaat-i şahsiyesini millete feda edene- münhasır kalır. Öyle ise, hukuk-u umumiye içinde hamiyet-i diniye esas olmalı. Hamiyet-i milliye ona hâdim ve kuvvet ve kal'ası olmalı. Hususan biz şarklılar, garblılar gibi değiliz. İçimizde kalblerde hâkim, hiss-i dinîdir. Kader-i Ezelî ekser enbiyayı şarkta göndermesi işaret ediyor ki; yalnız hiss-i dinî şarkı uyandırır, terakkiye sevkeder. Asr-ı Saadet ve Tâbiîn, bunun bir bürhan-ı kat'îsidir.

Ey bu hamiyet-i diniye ve milliyeden hangisine daha ziyade ehemmiyet vermek lâzım geldiğini soran, bu şimendifer denilen medrese-i seyyarede ders arkadaşlarım! Ve şimdi zamanın şimendiferinde istikbal tarafına bizimle beraber giden bütün mektebliler! Size de derim ki:

"Hamiyet-i diniye ve İslâmiyet milliyeti, Türk ve Arab içinde tamamıyla mezcolmuş ve kabil-i tefrik olamaz bir hale

gelmiş. Hamiyet-i İslâmiye, en kuvvetli ve metin ve arştan gelmiş bir zincir-i nuranîdir. Kırılmaz ve kopmaz bir urvet-ül vüskadır. Tahrib edilmez, mağlub olmaz bir kudsî kal'adır." dediğim vakit o iki münevver mekteb muallimleri bana dediler: "Delilin nedir? Bu büyük dâvaya büyük bir hüccet ve gayet kuvvetli bir delil lâzım. Delil nedir?"

Birden şimendiferimiz tünelden çıktı. Biz de başımızı çıkardık, pencereden baktık. Altı yaşına girmemiş bir çocuğu şimendiferin tam geçeceği yolun yanında durmuş gördük. O iki muallim arkadaşlarıma dedim:

İşte bu çocuk lisan-ı haliyle sualimize tam cevab veriyor. Benim bedelime o masum çocuk, bu seyyar medresemizde üstadımız olsun. İşte lisan-ı hali bu gelecek hakikatı der:

Bakınız bu dabbetülarz, dehşetli hücum ve gürültüsü ve bağırmasıyla ve tünel deliğinden çıkıp hücum ettiği dakikada, geçeceği yola bir metre yakınlıkta o çocuk duruyor. O dabbetülarz tehdidiyle ve hücumunun tahakkümü ile bağırarak tehdid ediyor. "Bana rast gelenlerin vay haline!" dediği halde o masum yolunda duruyor. Mükemmel bir hürriyet ve hârika bir cesaret ve kahramanlıkla beş para onun tehdidine ehemmiyet vermiyor. Bu dabbetülarzın hücumunu istihfaf ediyor ve kahramancıklığıyla diyor: "Ey şimendifer! Sen gök gürültüsü gibi bağırmanla beni korkutamazsın."

Sebat ve metanetinin lisan-ı haliyle güya der: "Ey şimendifer! Sen bir nizamın esirisin. Senin gem'in, dizginin, seni gezdirenin elindedir. Senin bana tecavüz etmek haddin değil. Beni istibdadın altına alamazsın. Haydi yoluna git, kumandanının izniyle yolundan geç."

İşte ey bu şimendiferdeki arkadaşlarım ve elli sene sonra fenlere çalışan kardeşlerim! Bu masum çocuğun yerinde Rüstem-i İranî veya Herkül-ü Yunanî o acib kahramanlıklarıyla beraber tayy-ı zaman ederek, o çocuğun yerinde bulunduğunu farzediniz. Onların zamanında şimendifer olmadığı için, elbette şimendifer bir intizam ile hareket ettiğine bir itikadları olmayacak. Birden bu tünel

deliğinden, başında ateş ve nefesi gök gürültüsü gibi, gözlerinde elektrik berkleri olduğu halde birden çıkan şimendiferin dehşetli tehdid hücumuyla Rüstem ve Herkül tarafına koşmasına karşı o iki kahraman ne kadar korkacaklar, ne kadar kaçacaklar!.. O hârika cesaretleriyle bin metreden fazla kaçacaklar. Bakınız nasıl bu dabbetülarzın tehdidine karşı hürriyetleri, cesaretleri mahvolur. Kaçmaktan başka çare bulamıyorlar. Çünki onlar, onun kumandanına ve intizamına itikad etmedikleri için muti' bir merkeb zannetmiyorlar. Belki gayet müdhiş, parçalayıcı, vagon cesametinde yirmi arslanı arkasına takmış bir nevi arslan tevehhüm ederler.

Ey kardeşlerim ve ey elli sene sonra bu sözleri işiten arkadaşlarım! İşte altı yaşına girmeyen bu çocuğa o iki kahramandan ziyade cesaret ve hürriyet ve çok mertebe onların fevkinde bir emniyet ve korkmamak haletini veren, o masumun kalbinde hakikatın bir çekirdeği olan şimendiferin intizamına ve dizgini bir kumandanın elinde bulunduğuna ve cereyanı bir intizam altında ve birisi onu kendi hesabıyla gezdirmesine olan itikadı ve itminanı ve imanıdır. Ve o iki kahramanı gayet korkutan ve vicdanlarını vehme esir eden, onların onun kumandanını bilmemek ve intizamına inanmamak olan cahilane itikadsızlıklarıdır...

O iki temsilde, o iki acib kahramanın pek acib korku ve telaşlarına ve elemlerine sebeb, onların adem-i itikadları ve cehaletleri ve dalaletleri olduğu gibi.. Risale-i Nur'un yüzer hüccetlerle isbat ettiği bir hakikatı ki, bu risalenin mukaddemesinde bir-iki misali söylenmiş. Mes'ele şudur ki:

Küfür ve dalalet, bütün kâinatı ehl-i dalalete binler müdhiş düşman taifeleri ve silsileleri gösteriyor. Kör kuvvet, serseri tesadüf, sağır tabiat elleriyle, manzume-i şemsiyeden tut, tâ kalbdeki verem mikroplarına kadar binler taife düşmanlar bîçare beşere hücum ettiklerini ve insanın câmi' mahiyeti ve küllî istidadatı ve hadsiz ihtiyacatı ve nihayetsiz arzularına karşı mütemadiyen korku, elem, dehşet ve telaş vermesiyle küfür ve dalalat bir Cehennem zakkumu

olduğunu ve bu dünyada da sahibini bir Cehennem içine koyduğunu ve din ve imandan hariç binler fen ve terakkiyat-ı beşeriye o Rüstem ve Herkül'ün kahramanlıkları gibi beş para fayda vermediğini gösterip, yalnız ibtal-i his nev'inden muvakkaten o elîm korkuları hissetmemek için sefahet ve sarhoşlukla şırınga ediyor.

İşte iman ve küfrün müvazenesi âhirette Cennet ve Cehennem gibi meyveleri ve neticeleri verdiği gibi; dünyada da iman bir manevî Cenneti temin ve ölümü bir terhis tezkeresine çevirmesini ve küfür dünyada dahi bir manevî Cehennem ve hakikî saadet-i beşeriyeyi mahvetmesi ve ölümü bir i'dam-ı ebedî mahiyetine getirmesini, kat'î ve his ve şuhuda istinad eden Risale-i Nur'un yüzer hüccetlerine havale edip kısa kesiyoruz.

Bu temsilin hakikatını görmek isterseniz başınızı kaldırınız, bu kâinata bakınız. Ne kadar şimendifer misillü balon, otomobil, tayyare, berriye ve bahriye gemiler.. karada, denizde, havada kudret-i ezeliyenin nizam ve hikmetle halkettiği yıldızların kürelerine ve kâinat ecramına ve hâdisatın silsilelerine ve müteselsil vakıatlarına bakınız.

Hem âlem-i şehadette ve cismanî kâinatta bunların vücudu gibi, âlem-i ruhanî ve maneviyatta kudret-i ezeliyenin daha acib müteselsil nazireleri var olduğunu aklı bulunan tasdik eder, gözü bulunan çoğunu görebilir.

İşte kâinat içindeki maddî ve manevî bütün bu silsileler, imansız ehl-i dalalete hücum ediyor, tehdid ediyor, korkutuyor, kuvve-i maneviyesini zîr ü zeber ediyor. Ehl-i imana değil tehdid ve korkutmak belki sevinç, saadet, ünsiyet, ümid ve kuvvet veriyor. Çünki ehl-i iman, imanla görüyor ki; o hadsiz silsileleri, maddî ve manevî şimendiferleri, seyyar kâinatları mükemmel intizam ve hikmet dairesinde birer vazifeye sevkeden bir Sâni'-i Hakîm onları çalıştırıyor. Zerre miktar vazifelerinde şaşırmıyorlar, birbirine tecavüz edemiyorlar. Ve kâinattaki kemalât-ı san'ata ve tecelliyat-ı cemaliyeye mazhar olduklarını görüp

kuvve-i maneviyeyi tamamıyla eline verip, saadet-i ebediyenin bir nümunesini iman gösteriyor.

İşte ehl-i dalaletin imansızlıktan gelen dehşetli elemlerine ve korkularına karşı hiçbir şey, hiçbir fen, hiçbir terakkiyat-ı beşeriye bir teselli veremez, kuvve-i maneviyeyi temin edemez. Cesareti zîr ü zeber olur. Fakat muvakkat gaflet perde çeker, aldatır.

Ehl-i iman, iman cihetiyle değil korkmak, kuvve-i maneviyesi kırılmak, belki o temsildeki masum çocuk gibi fevkalâde bir kuvve-i maneviye ve bir metanetle ve imandaki hakikatla onlara bakıyor. Bir Sâni'-i Hakîm'in hikmet dairesinde tedbir ve idaresini müşahede eder, evham ve korkulardan kurtulur. "Sâni'-i Hakîm'in emri ve izni olmadan bu seyyar kâinatlar hareket edemezler, ilişemezler." deyip anlar. Kemal-i emniyetle hayat-ı dünyeviyesinde derecesine göre saadete mazhar olur. Kimin kalbinde imandan ve din-i haktan gelen bu hakikat çekirdeği bulunmazsa ve nokta-i istinadı olmazsa, bilbedahe temsildeki Rüstem ve Herkül'ün cesaretleri ve kahramanlıkları kırıldığı gibi, onun cesareti ve kuvve-i maneviyesi müzmahil olur ve vicdanı tefessüh eder. Ve kâinatın hâdisatına esir olur. Herşeye karşı korkak bir dilenci hükmüne düşer. İmanın bu sırr-ı hakikatını ve dalaletin de bu dehşetli şekavet-i dünyeviyesini Risale-i Nur yüzer kat'î hüccetlerle isbat ettiğine binaen, bu pek uzun hakikatı kısa kesiyoruz.

Acaba en ziyade kuvve-i maneviyeye ve teselliye ve metanete ihtiyacını hissetmiş bu asırdaki beşer, bu zamanda o kuvve-i maneviyeyi ve teselliyi ve saadeti temin eden İslâmiyet ve imandaki nokta-i istinad olan hakaik-i imaniyeyi bırakıp, garblılaşmak ünvanı ile İslâmiyet milliyetinden istifade yerine, bütün bütün kuvve-i maneviyeyi kırıp ve teselliyi mahveden ve metanetini kıran dalalet ve sefahete ve yalancı politika ve siyasete dayanması, ne kadar maslahat-ı beşeriyeden ve menfaat-ı insaniyeden uzak bir hareket olduğunu; pek yakın bir zamanda intibaha gelmiş,

başta İslâm olarak, beşer hissedecek ve dünyanın ömrü kalmışsa Kur'an'ın hakaikına yapışacak.

* * *

O vakit Kosova'da, büyük bir İslâm dârülfünununun tesisine teşebbüs edilmişti. Orada hem İttihadcılara, hem Sultan Reşad'a der ki: "Şark, böyle bir dârülfünuna daha ziyade muhtaç ve âlem-i İslâmın merkezi hükmündedir." Bunun üzerine şarkta bir dârülfünun açılacağını va'dederler. Bilâhere Balkan Harbi çıkmasıyla, o medrese yeri, yani Kosova istila edilir. Bunun üzerine müracaatla

Kosova'daki dârülfünun için tahsis edilen ondokuz bin altun liranın şark dârülfünunu için verilmesini taleb eder, bu talebi kabul edilir.

Bedîüzzaman tekrar Van'a hareket eder. Van Gölü kenarındaki Artemit'te (Edremit) o dârülfünunun temeli atılır. Fakat ne çare ki harb-i umumînin zuhuruyla, teşebbüs geri kalır. Zâten o kış Molla Said, talebelerine: "Hazır olunuz, büyük bir musibet ve felâket bize yaklaşıyor." diye haber vermişti.

Resim (Üstad Bedîüzzaman Said Nursî'nin temelini attığı Dârülfünun'un yeri.)

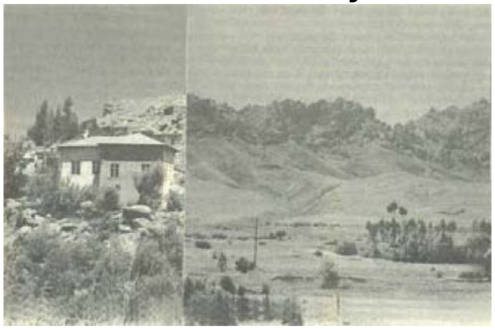

Resim (Bedîüzzaman Hazretlerinin Van'daki hayatına ait Çoravanis köyündeki medresesinin yanından Erek Dağı'nın görünüşü.)

Bedîüzzaman Said Nursî'nin Gönüllü Alay Kumandanı olarak vatan ve millete fedakârane hizmetleri

Bedîüzzaman Kafkas cephesinde Enver Paşa ve fırka kumandanının hayranlıkla takdir ettikleri hizmet-i cihadiyeyi yaptıktan sonra, Rus kuvvetlerinin ilerlemesinden dolayı Van'a çekildi. Van'ın tahliyesi ve Rusların hücumu sırasında, bir kısım talebeleriyle Van kal'asında şehid oluncaya kadar müdafaaya kat'î karar verdikleri halde, geri çekilen Van valisi Cevdet Bey'in ısrarıyla, Vastan kasabasına çekildi. Vali, kaymakam, ahali ve asker Bitlis tarafına çekilirken, bir alay Kazak süvarisi Vastan üzerine hücum etmişti. Molla Said, Van'dan kaçan ahalinin mal ve çoluk çocuklarının düşman eline geçmemesi için otuz-kırk kadar kaçamamış asker ve bir kısım talebeleriyle o Kazaklara karşı koymuş ve hepsinin kurtulmasını sağlamıştır. Hattâ hücum eden Kazaklara dehşet vermek için, geceleyin onların üstündeki yüksek bir tepeye hücum tarzında çıkıyor, güya büyük bir imdad kuvveti gelmiş zannettirerek, Kazakları oyalayıp ilerletmiyordu. Böylelikle, Vastan'ın Rus istilasından kurtulmasına sebeb olmuştur.

O muharebe zamanlarında sipere döndüğü vakit, kıymetdar talebesi Molla Habib ile "İşarat-ül İ'caz" namındaki tefsirini te'lif ediyordu. Bazan avcı hattında, bazan at üzerinde, bazan da sipere girdikleri zaman; kendisi söylüyor, Molla Habib de yazıyordu. "İşarat-ül İ'caz"ın büyük bir kısmı bu vaziyette te'lif edilmiştir. [29](Haşiye) Bu hârika

tefsirin başındaki “İfade-i Meram”ı tefsir hakkında bir derece malûmat vermesi itibariyle aynen dercediyoruz.

İfade-i Meram

Kur’an-ı Azîmüşşan bütün zamanlarda gelip geçen nev’-i beşerin tabakalarına, milletlerine, ferdlerine hitaben Arş-ı A’lâdan îrad edilen İlahî ve şümullü bir nutuk ve umumî ve Rabbanî bir hitabe olduğu gibi; bilinmesi, bir ferdin veya küçük bir cemaatin iktidarından hariç olan, bilhâssa bu zamanda, dünya maddiyatına ait pek çok fenleri, ilimleri câmi’dir.

Bu itibarla zamanca, mekânca, ihtisasça daire-i ihatası pek dar olan bir ferdin fehminden, karihasından çıkan bir tefsir, bihakkın Kur’an-ı Azîmüşşan’a tefsir olamaz. Çünki Kur’anın hitabına muhatab olan milletlerin, insanların ahval-i ruhiyelerine, maddiyatına ve câmi’ bulunduğu ince fenlere, ilimlere bir ferd vâkıf ve sahib-i ihtisas olamaz ki, ona göre bir tefsir yapabilsin. Maahâza; bir ferdin mesleği, meşrebi, taassubdan hâlî olamaz ki, hakaik-i Kur’aniyeyi görsün, bîtarafane beyan etsin. Maahâza; ferdin fehminden çıkan bir dava, kendisine has olup, başkası o davanın kabulüne davet edilemez. Meğer ki bir nevi icmaın tasdikine mazhar ola.

Binaenaleyh Kur’anın ince manalarının ve tefsirlerde dağınık bir surette bulunan mehasininin ve zamanın tecrübesiyle fennin keşfi sayesinde tecelli eden hakikatlarının tesbitiyle, herbiri birkaç fende mütehassıs olmak üzere muhakkikîn-i ülemadan yüksek bir heyetin tedkikatıyla, tahkikatıyla bir tefsirin yapılması lâzımdır. Nitekim kanunî hükümlerin tanzim ve ıttıradı, bir ferdin fikrinden değil, yüksek bir heyetin nazar-ı dikkat ve tedkikatından geçmesi lâzımdır ki, umumî bir emniyeti ve cumhur-u nâsın itimadını kazanmak üzere millete karşı bir

kefalet-i zımniye husule gelsin ve icma-ı ümmet hücceti elde edebilsin.

Evet Kur’an-ı Azîmüşşan’ın müfessiri, yüksek bir dehâ sahibi ve nafiz bir içtihada mâlik ve bir velayet-i kâmileyi haiz bir zât olmalıdır. Bilhâssa bu zamanda, bu şartlar ancak yüksek ve azîm bir heyetin tesanüdüyle telahuk-u efkârından ve ruhlarının tenasübüyle birbirine yardım etmekten ve hürriyet-i fikirle taassubdan âzade olmakla tam ihlaslarından doğan dâhî bir şahs-ı manevîde bulunur. Ve o şahs-ı manevî Kur’anı tefsir edebilir. Çünki “Cüzde bulunmayan, küllde bulunur.” kaidesine binaen, her ferdde bulunmayan bu gibi şartlar, heyette bulunur. Böyle bir heyetin zuhurunu çoktan beri bekliyorken, hiss-i kabl-el vuku’ kabîlinden, memleketi yıkıp yakacak büyük bir zelzelenin arefesinde bulunduğumuz zihne geldi. [30](Haşiye)

“Bir şey tamamıyla elde edilemediği takdirde tamamıyla terketmek caiz değildir.” kaidesine binaen, acz ve kusurumla beraber; Kur’anın bazı hakikatlarıyla, nazmındaki i’cazına dair bazı işaretleri tek başıma kaydetmeye başladım. Fakat Birinci Harb-i Umumî’nin patlamasıyla Erzurum’un Pasinler’in dağlarına ve derelerine düştük. O kıyametlerde, o dağ ve tepelerde fırsat buldukça, kalbime gelenleri, birbirine uymayan ibarelerle, o dehşetli ve muhtelif hallerde yazıyordum. O zamanlarda, o gibi yerlerde, müracaat edilecek tefsirlerin, kitabların bulunması mümkün olmadığından; yazdıklarım yalnız sünuhat-ı kalbiyemden ibaret kaldı. Şu sünuhatım eğer tefsirlere muvafık ise, nurun alâ nur; şayet muhalif cihetleri varsa, benim kusurlarıma atfedilebilir. Evet tashihe muhtaç yerleri vardır, fakat hatt-ı harbde büyük bir ihlas ile, şehidler arasında yazılıp giydirilen o yırtık ibarelerin tebdiline (şehidlerin kan ve elbiselerinin tebdili gibi) cevaz veremedim ve kalbim razı olmadı. Şimdi de razı değildir. Çünki, hakikat-ı ihlâs ile baktım, tashih yerini bulamadım. Demek sünuhat-ı Kur’aniye olduğundan, i’caz-ı Kur’aniye onu yanlışlardan himaye etmiş.

Maahâza kaleme aldığım şu İşarat-ül İ'caz adlı eserimi, hakikî bir tefsir niyetiyle yapmadım; ancak ülema-yı İslâmdaki ehl-i tahkikin takdirlerine mazhar olduğu takdirde, uzak bir istikbalde yapılacak yüksek bir tefsire bir örnek ve bir me'haz olmak üzere o zamanların insanlarına bir yadigâr maksadıyla yaptım.

* * *

O muharebede; yirmi talebe kadar kıymetdar ve "İşarat-ül İ'caz" tefsirinin kâtibi olan Molla Habib, İran cephesinde kumandan Halil Paşa ile mühim bir muhabere vazifesini temin ettikten sonra Vastan'da şehid düşer.

O muharebeler esnasında, Ermeni fedaileri bazı yerlerde çoluk çocuğu kesiyorlardı. Buna karşı Ermenilerin çocukları da bazan öldürülüyordu. Bedîüzzaman'ın bulunduğu nahiyeye binlerle Ermeni çocuğu toplanmıştı. Molla Said askerlere: "Bunlara ilişmeyiniz!" diye emretti. Daha sonra bu Ermeni çoluk çocuğunu serbest bıraktı; onlar da, Rusların içerisindeki ailelerinin yanına döndüler. Bu hareket Ermeniler için büyük bir ibret dersi olup, Müslümanların ahlâkına hayran kalmışlardı. Bu hâdise üzerine, Ruslar bizi istila ettiklerinde, fedai komitelerin reisleri müslüman çoluk çocuğunu kesmek âdetini bırakıp, "Madem Molla Said bizim çoluk çocuklarımızı kesmedi, bize teslim etti; biz de bundan sonra Müslümanların çocuklarını kesmeyeceğiz." diye ahdettiler. Molla Said, bu suretle o havalideki binlerle masumların felâketten kurtulmasını temin etmiş oldu.

Bir müddet sonra Ruslar, Van ve Muş tarafını istila edip, üç fırka ile Bitlis'e hücum ettiği sırada, Bitlis Valisi Memduh Bey ile Kel Ali, Bedîüzzaman'a:

-Elimizde bir tabur asker ve iki bin kadar gönüllünüz var; biz geri çekilmeye mecburuz, dediler.

Bedîüzzaman onlara:

-Etraftan kaçıp gelen ahalinin ve hem de Bitlis halkının malları, çoluk ve çocukları düşman eline düşecek; biz mahvoluncaya kadar dört-beş gün mukavemete mecburuz, demesi üzerine onlar:

-Muş’un sukut etmesi dolayısıyla otuz topumuzu askerler bu tarafa kaçırmaya çalışıyorlar. Eğer sen, o otuz topu gönüllülerinle ele geçirebilirsen, birkaç gün o toplarla mukabele ederiz ve ahali de kurtulur, dediler.

Bedîüzzaman:

-Öyle ise ben, ya ölürüm veya o topları getiririm, diyerek üçyüz gönüllünün başına geçti. Geceleyin, Nurşin tarafına, topların getirildiği cihete gitti. Topları takib eden bir alay Rus Kazağına kendi muhbirleri: “Bitlis’i müdafaa eden gönüllü kumandanı üç bin adamla ve dağdaki meşhur Musa Bey bin kişi ile topları kurtarmaya geliyorlar.” diyerek pek ziyade mübalağa ile ihbar etmeleri üzerine, Kazak kumandanı korkmuş, ilerleyememişti. Bedîüzzaman da, beraberindeki üçyüz gönüllüyü rastgeldikleri toplara birer ikişer taksim edip Bitlis’e gönderir; kendisi ise ilerleyerek topları birer birer kurtarıp, en son topu da üç arkadaşıyla birlikte ele geçirir. Bu şekilde, otuz topun Bitlis’e gelmesini temin eder. O toplarla üç-dört gün asker ve gönüllüler düşmana mukabele edip, bütün ahali ve cihazat ve mallar kurtulur.

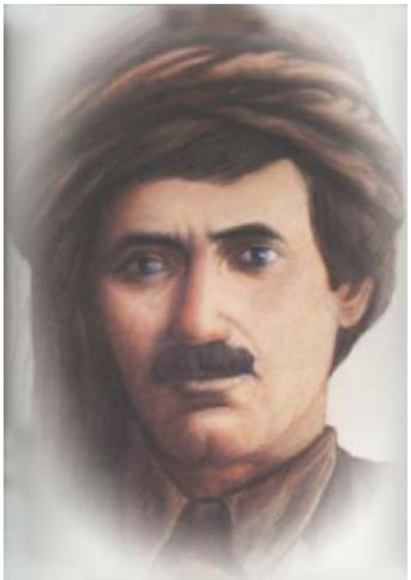

Resim (Üstad Bedîüzzaman Hazretleri Birinci Cihan Harbi’nin sonlarında.)

Bedîüzzaman, o harbde gönüllülere cesaret vermek için sipere girmeyerek avcı hattında dolaşırdı. Avcı hattında en

ileride atını sağa sola koştururken, birden hatırına gelir ve ruhuna ilişir ki: "Şu anda şehid olsam; bu vaziyetim, yani en ilerde göze çarpan şu halim, sakın mertebe-i şehadetin bir esası olan ihlasıma zarar vermesin, bir hodfüruşluk manası olmasın." diyerek, birden atını döndürür ve arkadaşlarının yanına gelir. [31](Haşiye)

Avcı hattında dolaşırken vücuduna dört gülle isabet etmiş, fakat geri çekilmemiş ve gönüllülerin cesareti kırılmaması için sipere dahi girmemiştir. Hattâ bunu işiten vali Memduh Bey ve kumandan Kel Ali, "Aman geri çekilsin!" diye haber gönderdikleri zaman, demiş:

-Bu kâfirlerin güllesi beni öldürmeyecek...

Hakikaten üç gülle, ölecek yerine isabet ettiği halde; biri hançerini, diğeri tütün tabakasını delip geçmiş ve kendisine bir zarar vermemiştir.

Geceleyin vali ve kumandan Kel Ali ve ahali kurtulduktan, gönüllüler ve askerler çekildikten sonra; bir kısım fedakâr talebeleriyle Bitlis'te bakiyye kalan bir kısım bîçareler için, kendilerini feda etmek fikriyle kaçmazlar. Sabahleyin düşmanın bir taburu ile müsademe ederler, arkadaşlarının çoğu şehid olur. Hattâ yeğeni ve fedakâr bir talebesi olan Ubeyd dahi kendi bedeline şehid düştükten sonra düşmanın üç sıra askerini yararak geçip, hayatta kalan üç talebesiyle pek acib bir surette su üzerinde bulunan bir sütreye girer. Hem yaralı, hem ayağı kırık bir halde; otuzüç saat su ve çamur içinde kalır. Tüfek ellerinde, o vaziyet-i müdhişe içinde, üst kattaki odada düşman askeri ve zabitleri bulunduğu halde, kemal-i istirahat-ı kalble ve ahalinin kurtulmasının sevinciyle sürur içinde, beraberindeki arkadaşlarına teselli vererek der:

-Karşımıza ne vakit çoklukla düşman askerleri gelirse; o vakit silâhlarımızı kullanacağız, kendimizi ucuza satmayacağız, bir-iki düşmana kurşun atmayacağız...

Latif bir inayet-i İlahiyedir ki; otuzüç saat, onlar Rus askerlerini gördükleri ve Ruslar da onları aradıkları halde

bulamadılar. Bu esnada Bedîüzzaman, talebeleri olan gönüllü fedailere hitaben:

-Arkadaşlar! Durmayınız… Sizlere hakkımı helâl ettim, beni bırakınız, siz kendinizi kurtarmaya çalışınız, demesi üzerine, fedakâr ve kahraman talebeler:

-Sizi bu halde bırakıp gidemeyiz; şehid olursak, yine hizmetinizde olsun, deyip kalırlar. Sonra Ruslar esir edip; Van, Celfa, Tiflis, Kiloğrif, Kosturma'ya sevkederler.

Ermeni fedaileri meşhurdur; hattâ öyle rivayet ederler ki: "Fedailerin yüzleri, kızarmış kömür üstüne tutulup gözleri patlama derecesine gelse dahi, yine sır vermezler." İşte Ruslar o zaman diyorlardı ki: "Bedîüzzaman'ın gönüllüleri, Ermeni fedailerinin fevkindedir! Bunun içindir ki, bizim Kazaklarımızı imhada fazla muvaffak olmuşlardır."

Bedîüzzaman'ı üsera kampına götürürler. Burada şu şekilde şâyan-ı takdir bir hâdise cereyan eder. Şöyle ki:

Bir gün Rus Başkumandanı esirleri teftişe gelir. Teftiş esnasında, Bedîüzzaman kumandana selâm vermez ve yerinden kalkmaz. Kumandan kızar, belki tanımamıştır diyerek tekrar önünden geçtiği zaman yine yerinden kalkmayınca, kumandan tercüman vasıtasıyla der:

- Beni herhalde tanımadılar?

Bedîüzzaman:

-Tanıyorum, Nikola Nikolaviç'tir.

Kumandan: Şu halde Rus ordusuna, dolayısıyla Rus Çarına hakaret ediyorlar.

Bedîüzzaman: Hakaret etmedim. Ben bir Müslüman âlimiyim. İmanlı bir kimse, Cenab-ı Hakk'ı tanımayan bir adamdan üstündür. Binaenaleyh ben sana kıyam etmem, der.

Bunun üzerine Bedîüzzaman divan-ı harbe verilir. Birkaç zabit arkadaşı, hemen özür dileyerek vahîm neticenin önlenmesine çalışmasını istirham ederler.

Fakat Bedîüzzaman:

- Bunların i'dam kararı, benim ebedî âleme seyahat etmem için bir pasaport hükmündedir, deyip kemal-i izzet

ve şecaatle hiç ehemmiyet vermez.

Nihayet i'damına karar verilir. Hüküm infaz edileceği vakit, namaz kılmak için müsaade ister; vazife-i diniyesini ifadan sonra, atılacak kurşunlara göğsünü gereceğini beyan eder. Tam bu esnada, namazını eda ederken, Rus kumandanı gelerek, Bedîüzzaman'dan özür dileyip:

- "O hareketinizin, mukaddesatınıza olan bağlılıktan ileri geldiğine kanaat getirdim, rica ederim, beni affediniz." diyerek verilen i'dam hükmünü geri aldırır.

* * *

Bedîüzzaman, iki buçuk sene kadar Sibirya taraflarında esarette kalır. Bütün hayatını, fisebilillah Kur'ana, İslâmiyete, Sünnet-i Seniyenin ihyasına hasr ve vakfeden bu fedakâr-ı İslâm, buralarda da kat'iyyen boş durmaz. İçerisinde bulunduğu muhiti tenvir ve irşad için çalışır. Bu müddet içinde kendisiyle beraber esarette bulunan zabitlere dersler veriyordu. Bir gün, doksan zabit arkadaşına ders verdiği sırada, bir Rus kumandanı gelir. "Siyasî ders veriyor." diye dersine mani' olursa da, faaliyetinin dinî, ilmî, içtimaî olduğunu öğrenince serbest bıraktırır.

Nihayet esaretten firar ile kurtulup; Petersburg ve Varşova'ya gelmeye muvaffak olur. Bilâhere Viyana tarîkıyla (R. 1334) senesinde İstanbul'a teşrif eder.

Harb-i Umumîde gönüllü alay kumandanı olan Bedîüzzaman Said Nursî, bu esaret hayatını bir eserinde [32](Haşiye) şöyle anlatıyor:

وثیقه نومروسی - ١١٧٩ -

Offener Befehl
Nr. 63
ОТКРИТЪ ЛИСТЪ
N°

آچیق امر
...... számú
Nyilt paranes

für Herrn / за Господина: Said Mirza

Truppenteil / Csapattest: Kurd ... Alayi

Staatsangehörigkeit / Honosság: Osmanli

Reist von / Utazik: Sofia

nach / за: istanboul

Zweck der Reise / Az utazás célja: esaretden avdet

Dieser Ausweis - offene Befehl - ist nur gültig im Zuzammenhang mit ......
...... ausgestellt von ......

ÖN YÜZÜ

Ismi	:	**Said Mirza Efendi**
Rütbesi	:	**Fahri Kaymakam**
Kıt'ası	:	**Gönüllü Kürt Süvari Alayı**
Tabiiyeti	:	**Osmanlı**
Seyahat mebdei	:	**Sofya**
Gideceği mahal	:	**İstanbul (Dersaadet)**
Sebeb-i seyahat	:	**Esaretten avdet 17 HAZİRAN 1918**

Resim (Bedîüzzaman Hazretleri Rusya esaretinden avdet edip Almanya'ya uğradığı zaman Almanlar tarafından 1918 tarihinde alınmış fotoğrafı.)

Das Einverständnis zur Benutzung des Balkanzuges*) wird nicht erteilt**). erteilt.

A Balkánvonat használására való beleegyezés nem adatik meg**) megadatik

Die Fahrkosten sind zu Lasten der ... Heeresverwaltung ... sind bar zu zahlen**).

Unterschrift des Inhabers.

Ort und Datum. Hely és keltezés

17/Juin 1918

Stempel und Unterschrift. Pecsét és aláírás.

*) Die endgültige Genehmigung zur Benutzung des Balkanzuges ist den hierfür zuständigen Dienststellen vorbehalten.

**) Nicht Zutreffendes ist zu durchstreichen.

Resim (Bedîüzzaman'ın, Rusya esaretinden firar edip Almanya yolu ile Sofya'ya geldiği zaman, Sofya Ateşemiliterliği tarafından verilen pasaportudur.)

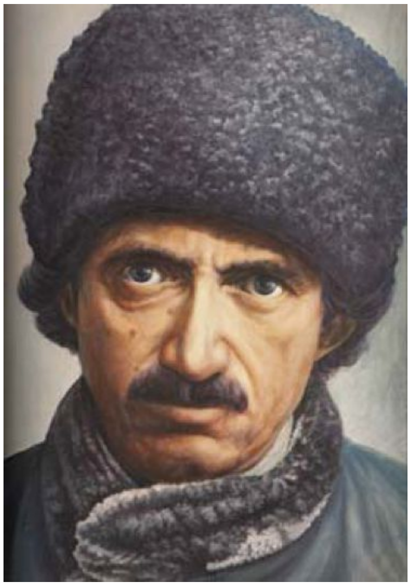

Resim (Bedîüzzaman'ın "vatana avdet" belgesinin arka yüzü.)

Yirmi Altıncı Lem'anın Dokuzuncu Ricasından Bir Kısım

Harb-i Umumî'de esaretle, Rusya'nın şark-ı şimalîsinde, çok uzak olan Kosturma vilayetinde bulunuyordum. Orada Tatarların küçük bir câmii, meşhur Volga Nehri'nin kenarında bulunuyordu. Oradaki arkadaşlarım olan esir zabitler içinde sıkılıyordum. Yalnızlık istedim; dışarıda izinsiz gezemiyordum. Tatar mahallesi, kefaletle beni o Volga Nehri'nin kenarındaki küçük câmiye aldılar. Ben yalnız olarak câmide yatıyordum. Bahara yakın, o şimal kıt'asının pek çok uzun gecelerinde çok uyanık kalıyordum. O karanlıklı gecelerde ve karanlıklı gurbette ve Volga Nehri'nin hazîn şırıltıları ve yağmurun rikkatli şıpıltıları ve rüzgârın firkatli esmesi, beni derin gaflet uykusundan muvakkaten uyandırdı. Gerçi daha kendimi ihtiyar bilmiyordum, fakat Harb-i Umumî'yi gören ihtiyardır. Güya يَوْمَ يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا

sırrına mazhar olarak, öyle günlerdir ki; çocukları ihtiyarlandırdığı cihetle, kırk yaşında iken, kendimi seksen yaşında bir vaziyette buldum. O karanlıklı uzun gece ve hazîn gurbet, hazîn vaziyet içinde hayattan bir me'yusiyet geldi. Aczime, yalnızlığıma baktım, ümidim kesildi. O halette iken Kur'an-ı Hakîm'den imdad geldi; dilim حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ dedi, kalbim de ağlayarak dedi:

Garibem, bîkesem, zaîfem, nâtuvanem el-eman gûyem, afv cûyem, meded hâhem zidergâhet İlahî!

Ruhum dahi vatanımdaki eski dostları düşünüp o gurbette vefatımı tahayyül ederek, Niyazi-i Mısrî gibi dedim:

Dünya gamından geçip, yokluğa kanat açıp,
Şevk ile her dem uçup, çağırırım dost, dost!

diye, dostları arıyordu. Her ne ise... O hüzünlü, rikkatli, firkatli uzun gurbet gecesinde, dergâh-ı İlahîde za'f u aczim o kadar büyük bir şefaatçı ve vesile oldu ki, şimdi de hayretteyim. Çünki birkaç gün sonra, gayet hilaf-ı me'mul bir surette, yayan gidilse bir senelik mesafede, tek başımla Rusça bilmediğim halde firar ettim. Za'f u aczime binaen gelen inayet-i İlahiye ile hârika bir surette kurtuldum. Tâ Varşova ve Avusturya'ya uğrayarak İstanbul'a kadar geldim ki, bu surette kolaylıkla kurtulmak pek hârika olmuştu. Rusça bilen en cesur ve en kurnaz adamların muvaffak olamadıkları, çok teshilât ve çok kolaylıkla, o uzun firarî seyahatı bitirdim.

Fakat o Volga Nehri kenarındaki câmideki mezkûr gecenin vaziyeti bana bu kararı verdirmiş ki; bakiyye-i ömrümü mağaralarda geçireceğim. Bu insanların hayat-ı içtimaiyesine karışmak artık yeter. Madem sonunda kabre yalnız gideceğim; yalnızlığa alışmak için, şimdiden yalnızlığı ihtiyar edeceğim, demiştim. Fakat maatteessüf, İstanbul'daki ciddî ve çok ahbab ve İstanbul'un şaşaalı hayat-ı dünyeviyesi, hususan haddimden çok fazla bana teveccüh eden şan ü şeref gibi neticesiz şeyler, o kararımı muvakkaten bana unutturdular. Güya o gurbet gecesi, hayatımın gözünde nurlu siyahlık idi. Ve İstanbul'un beyaz

şaşaalı gündüzü, o hayat gözümün nursuz beyaz parçası idi ki, ileriyi göremedi, yine yattı.. tâ iki sene sonra Gavs-ı Geylanî Fütuh-ul Gayb kitabıyla tekrar gözümü açtırdı.

....

İstanbul'u tekrar şereflendirmesi, ehl-i ilmi ve halkı çok fazla memnun ve mesrur etti. Kendisine haber verilmeden, Meşihat dairesindeki "Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye" a'zâlığına tayin olundu. Dâr-ül Hikmet, o zaman Mehmed Âkif, İzmirli İsmail Hakkı, Elmalılı Hamdi gibi İslâm âlimlerinden mürekkeb bir İslâm akademisi mahiyetinde idi.

Çok zeki, kahraman ve gayyur bir âlim olan veled-i manevîsi ve biraderzadesi Abdurrahman (Rahmetullahi Aleyh) şöyle anlatıyor:

1334 senesinde esaretten geldikten sonra, amcam rızası olmadan Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye'ye a'zâ tayin edildi. Fakat esarette çok sarsılmış olduğundan, bir müddet mezunen vazifeye gidemedi. Çok defa istifa etmek teşebbüsünde bulundu, fakat dostları bırakmadılar. Bunun üzerine Dâr-ül Hikmet'e devama başladı. Haline dikkat ediyordum ki, zaruretten fazla kendine masraf yapmıyordu. Maişetçe neden bu kadar muktesid yaşıyorsun diyenlere cevaben:

-Ben sevad-ı a'zama tâbi' olmak isterim. Sevad-ı a'zam ise, bu kadar tedarik edebilir. Ben, ekalliyet-i müsrifeye tâbi' olmak istemem, demişlerdir.

Dâr-ül Hikmet'ten aldığı maaştan mikdar-ı zarureti ayırdıktan sonra, mütebâkisini bana vererek, "Hıfzet!" derdi. Ben de, bir sene zarfındaki fazla kalmış paraları amcamın bana olan şefkatine; hem malı istihkar etmesine itimaden, haberi olmadan tamamen sarfettim. Sonra bana dedi ki: "Bu para bize helâl değildi, millet malı idi, niçin sarfettin? Madem ki öyledir, ben de seni vekilharçlıktan azl ile kendimi nasbettim!"

Bir müddet aradan geçti... Hakaikten oniki te'lifatını tab'ettirmek kalbine geldi. Maaştan toplanan paraları, o te'lifatların tab'ına verdi. Yalnız bir-iki küçüğü müstesna olmak üzere, diğerlerini etrafa meccanen dağıttı. Niçin

sattırmadığını sual ettim. Dedi ki: Maaştan bana kut-u lâyemut caizdir; fazlası millet malıdır. Bu suretle millete iade ediyorum...

Dâr-ül Hikmet'teki hizmeti, hep böyle şahsî teşebbüsü ile idi. Çünki orada müştereken iş görmek için bazı maniler görüyordu. Onu tanıyanlar biliyorlar ki, Bedîüzzaman kefenini boynuna takmış ve ölümünü göze almıştır. Onun içindir ki; Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye'de demir gibi dayandı. Ecnebi tesiratı, Dâr-ül Hikmet'i kendine âlet edemedi. Yanlış fetvalara karşı, pervasızca mücadele etti. İslâmiyet'e muzır bir cereyan ortaya atıldığı vakit, o cereyanı kırmak için eser neşrederdi.

Esaretten avdetinden sonraki İstanbul hayatına dair kaleme aldığı bir parçadır

(Yirmi Altıncı Lem'adan Onuncu Rica)

Bir zaman esaretten geldikten sonra, İstanbul'da bir iki sene yine gaflet galebe etti. Siyaset havası, nazarımı nefsimden kaldırıp âfâka dağıtmış iken, bir gün İstanbul'un Eyyüb Sultan kabristanının dereye bakan yüksek bir yerinde oturuyordum. İstanbul etrafındaki âfâka baktım. Birden, bakıyorum benim hususî dünyam vefat ediyor, bazı cihette ruh çekiliyor gibi bir halet-i hayaliye bana geldi. Dedim: "Acaba bu kabristanın mezar taşlarındaki yazılar mıdır ki, bana böyle hayal veriyor?" diye nazarımı çektim. Uzağa değil, o kabristana baktım, kalbime ihtar edildi ki: "Bu senin etrafındaki kabristanın yüz İstanbul içinde vardır. Çünki yüz defa İstanbul buraya boşalmış. Bütün İstanbul halkını buraya boşaltan bir Hâkim-i Kadîr'in hükmünden kurtulup müstesna kalamazsın, sen de gideceksin." Ben kabristandan çıkıp, bu dehşetli hayal ile Sultan Eyyüb Câmii'nin

mahfelindeki küçük bir odaya çok defa girdiğim gibi, bu defa da girdim. Düşündüm ki; ben üç cihette misafirim; bu menzilcikte misafir olduğum gibi, İstanbul'da da misafirim, dünyada da misafirim. Misafir, yolunu düşünmeli. Nasılki bu odadan çıkacağım, bir gün de İstanbul'dan çıkacağım, diğer bir gün de dünyadan çıkacağım.

İşte bu halette, gayet rikkatli ve firkatli elemli bir hüzün ve gam kalbime, başıma çöktü. Çünki ben yalnız bir-iki dostu kaybetmiyorum; İstanbul'da binler sevdiğim dostlarımdan müfarakat gibi, çok sevdiğim İstanbul'dan da ayrılacağım. Dünyada yüzbinler dostlarımdan iftirak gibi, çok sevdiğim ve mübtela olduğum o güzel dünyadan da ayrılacağım, diye düşünürken, yine kabristanın o yüksek yerine gittim. Arasıra sinemaya -ibret için- gittiğimden; bana, İstanbul içindeki insanlar, o dakikada sinemada geçmiş zamanın gölgelerini hazır zamana getirmek cihetiyle, ölmüş olanları ayakta gezer suretinde gösterdikleri gibi aynen ben de o vakit gördüğüm insanları, ayakta gezen cenazeler vaziyetinde gördüm. Hayalim dedi ki: "Madem bu kabristanda olanlardan bir kısmı sinemada gezer gibi görülüyor; ileride kat'iyyen bu kabristana girecekleri, girmiş gibi gör; onlar da cenazelerdir, geziyorlar." Birden Kur'an-ı Hakîm'in nuruyla ve Gavs-ı A'zam Şeyh-i Geylanî (K.S.) Hazretlerinin irşadıyla, o hazîn halet, sürurlu ve neş'eli bir vaziyete inkılab etti. Şöyle ki:

O hazîn hale karşı Kur'andan gelen nur böyle ihtar etti ki; senin, Şimal-i Şarkîde, Kosturma'daki gurbetinde bir iki esir zabit dostun vardı. Bu dostların her halde İstanbul'a gideceklerini biliyordun. Sana birisi dese idi: "Sen İstanbul'a mı gideceksin, yoksa burada mı kalacaksın?" Elbette zerre mikdar aklın varsa, İstanbul'a ferah ve sürurla gitmesini kabul edecektin. Çünki bin birden dokuzyüz doksandokuz ahbabın İstanbul'dadırlar. Burada bir iki tane kalmış, onlar da oraya gidecekler. Senin için İstanbul'a gitmek; hazîn bir firak, elîm bir iftirak değil. Hem de geldin, memnun olmadın mı? O düşman memleketindeki pek karanlık uzun

gecelerinden ve pek soğuk fırtınalı kışlarından kurtuldun. Bu güzel (dünya cenneti gibi) İstanbul'a geldin. Aynen öyle de; senin küçüklüğünden bu yaşına kadar, sevdiklerinden yüzde doksandokuzu sana dehşet veren kabristana göçmüşler. Bu dünyada kalan bir iki dostun var, onlar da oraya gidecekler. Dünyada vefatın firak değil, visaldir; o ahbablara kavuşmaktır. Onlar, yani o ervah-ı bâkiye, eskimiş yuvalarını toprak altında bırakıp bir kısmı yıldızlarda, bir kısmı âlem-i berzah tabakatında geziyorlar diye ihtar edildi.

Evet bu hakikatı Kur'an ve iman o derece kat'î bir surette isbat etmiştir ki; bütün bütün kalbsiz, ruhsuz olmazsa veyahud dalalet kalbini boğmamış ise, görüyor gibi inanmak gerektir. Çünki bu dünyayı hadsiz enva'-ı lütuf ve ihsanatıyla böyle tezyin edip mükrimane ve şefikane rububiyetini gösteren ve tohumlar gibi en ehemmiyetsiz cüz'î şeyleri dahi muhafaza eden bir Sâni'-i Kerim ve Rahîm; masnuatı içinde en mükemmel ve en câmi', en ehemmiyetli ve en çok sevdiği masnuu olan insanı, elbette ve bilbedahe sureten göründüğü gibi böyle merhametsiz, akibetsiz i'dam etmez, mahvetmez, zayi' etmez. Belki bir çiftçinin toprağa serptiği tohumlar gibi, başka bir hayatta sünbül vermek için, Hâlık-ı Rahîm o sevdiği masnuunu bir rahmet kapısı olan toprak altına muvakkaten atar. [33](Haşiye)

İşte bu ihtar-ı Kur'anîyi aldıktan sonra, o kabristan, İstanbul'dan ziyade bana ünsiyetli oldu. Halvet ve uzlet, bana sohbet ve muaşeretten daha ziyade hoş geldi. Ben de Boğaz tarafındaki Sarıyer'de, bir halvethane kendime buldum. Gavs-ı A'zam (K.S.) Fütuh-ul Gayb'ıyla, bana bir üstad ve tabib ve mürşid olduğu gibi, İmam-ı Rabbanî de (K.S.) Mektubat'ıyla, bir enis, bir müşfik, bir hoca hükmüne geçti. O vakit ihtiyarlığa girdiğimden ve medeniyetin ezvakından çekildiğimden ve hayat-ı içtimaiyeden sıyrıldığımdan pek çok memnun oldum. Allah'a şükrettim.

* * *

Onbirinci Rica

Esaretten geldikten sonra, İstanbul’da Çamlıca tepesinde bir köşkte, merhum biraderzadem Abdurrahman (R. Aleyh) ile beraber oturuyorduk. Bu hayatım, hayat-ı dünyeviye cihetinde bizim gibilere en mes’udane bir hayat sayılabilirdi. Çünki esaretten kurtulmuştum, Dâr-ül Hikmet’te meslek-i ilmiyeme münasib en âlî bir tarzda neşr-i ilme muvaffakıyet vardı. Bana teveccüh eden haysiyet ve şeref, haddimden çok fazla idi. Mevkice İstanbul’un en güzel yeri olan Çamlıca’da oturuyordum. Hem herşeyim mükemmeldi. Merhum biraderzadem Abdurrahman gibi gayet zeki, fedakâr, hem talebe, hem hizmetkâr, hem kâtib, hem evlâd-ı maneviyem beraberdi. Dünyada herkesten ziyade kendimi mes’ud bilirken âyineye baktım; saçımda, sakalımda beyaz kılları gördüm. Birden esarette, Kosturma’daki câmideki intibah-ı ruhî yine başladı. Onun eseri olarak, kalben merbut olduğum ve medar-ı saadet-i dünyeviye zannettiğim hâlâtı, esbabı tedkike başladım. Hangisini tedkik ettimse, baktım ki; çürüktür, alâkaya değmiyor, aldatıyor. O sıralarda en sadakatli zannettiğim bir arkadaşımda, umulmadık bir sadakatsizlik ve hatıra gelmez bir vefasızlık gördüm. Hayat-ı dünyeviyeden bir ürkmek geldi. Kalbime dedim: “Acaba ben bütün bütün aldanmış mıyım? Görüyorum ki; hakikat noktasında acınacak halimize, pek çok insanlar gıbta ile bakıyorlar. Bütün bu insanlar divane mi olmuşlar, yoksa şimdi ben divane mi oluyorum ki, bu dünyaperest insanları divane görüyorum?” Her ne ise...

Ben, ihtiyarlığın verdiği şiddetli intibah cihetinde, en evvel alâkadar olduğum fâni şeylerin fâniliğini gördüm. Kendime de baktım, nihayet-i aczde gördüm. O vakit, beka isteyen ve beka tevehhümüyle fânilere mübtela olan ruhum bütün kuvvetiyle dedi ki: “Madem cismen fâniyim, bu fânilerden bana ne hayır gelebilir? Madem ben âcizim, bu âcizlerden ne bekleyebilirim? Benim derdime çare bulacak

bir Bâki-i Sermedî, bir Kadîr-i Ezelî lâzım.” diyerek taharriye başladım.

Resim (Üstad Bedîüzzaman Hazretleri Birinci Cihan Harbi’nin akabinde, İstanbul’da biraderzadesi Abdurrahman ile birlikte.)

O vakit herşeyden evvel, eskiden beri tahsil ettiğim ilme müracaat edip, bir teselli, bir rica aramaya başladım. Maatteessüf o vakte kadar ulûm-u felsefeyi, ulûm-u İslâmiye ile beraber havsalama doldurup o ulûm-u felsefeyi pek yanlış olarak maden-i tekemmül ve medar-ı tenevvür zannetmiştim. Halbuki o felsefî mes’eleler ruhumu pek çok fazla kirletmiş ve terakkiyat-ı maneviyemde engel olmuştu. Birden Cenab-ı Hakk’ın rahmet ve keremiyle Kur’an-ı Hakîm’deki hikmet-i kudsiye imdada yetişti. Çok risalelerde beyan edildiği gibi; o felsefî mes’elelerin kirlerini yıkadı, temizlettirdi. Ezcümle: Fünun-u hikmetten gelen zulümat-ı ruhiye, ruhumu kâinata boğduruyordu. Hangi cihete baktım, nur aradım; o mes’elelerde nur bulamadım, teneffüs edemedim. Tâ Kur’an-ı Hakîm’den gelen ve “Lâ İlahe İlla Hu” cümlesiyle ders verilen tevhid, gayet parlak bir nur olarak

bütün o zulümatı dağıttı; rahatla nefes aldım. Fakat nefis ve şeytan, ehl-i dalalet ve ehl-i felsefeden aldıkları derse istinad ederek, akıl ve kalbe hücum ettiler. Bu hücumdaki münazarat-ı nefsiye lillahilhamd kalbin muzafferiyetiyle neticelendi. Çok risalelerde kısmen o münazaralar yazılmış. Onlara iktifa edip, burada yalnız binde bir muzafferiyet-i kalbiyeyi göstermek için, binler bürhandan bir tek bürhan beyan edeceğim. Tâ ki, gençliğinde hikmet-i ecnebiye veya fünun-u medeniye namı altındaki kısmen dalalet, kısmen malayaniyat mes'eleleriyle ruhunu kirletmiş, kalbini hasta etmiş, nefsini şımartmış bir kısım ihtiyarların ruhunda temizlik yapsın. Tevhid hakkında şeytan ve nefsin şerrinden kurtulsun. Şöyle ki:

Ulûm-u felsefiyenin vekaleti namına nefsim dedi ki: Bu kâinattaki eşyanın, tabiatıyla bu mevcudata müdahaleleri var. Herşey bir sebebe bakar. Meyveyi ağaçtan, hububatı topraktan istemeli. En cüz'î, en küçük bir şey'i de Allah'tan istemek ve Allah'a yalvarmak ne demektir?

O vakit nur-u Kur'an ile sırr-ı tevhid, şu gelecek suretle inkişaf etti. Kalbim o mütefelsif nefsime dedi: En cüz'î ve en küçük şey; en büyük şey gibi, doğrudan doğruya bütün kâinat Hâlıkının kudretinden gelir ve hazinesinden çıkar. Başka surette olamaz. Esbab ise bir perdedir. Çünki en ehemmiyetsiz ve en küçük zannettiğimiz mahluklar, bazan san'at ve hilkat cihetinde en büyüğünden daha büyük olur. Sinek tavuktan san'atça ileri geçmezse de, geri de kalmaz. Öyle ise büyük küçük tefrik edilmeyecek. Ya bütünü esbab-ı maddiyeye taksim edilecek veyahud bütünü birden bir tek zâta verilecektir. Birinci şık muhal olduğu gibi, bu şık vâcibdir, zarurîdir. Çünki bir tek zâta, yani bir Kadîr-i Ezelî'ye verilse; madem bütün mevcudatın intizamat ve hikmetleriyle vücudu kat'î tahakkuk eden ilmi, herşeyi ihata ediyor.. ve madem ilminde herşeyin mikdarı taayyün ediyor.. ve madem bilmüşahede her vakit hiçten, nihayetsiz sühuletle, nihayetsiz san'atlı masnular vücuda geliyor.. ve madem o Kadîr-i Alîm'in bir kibrit çakar gibi emr-i Kün

Feyekûn ile hangi şey olursa olsun icad edebildiğini, hadsiz kuvvetli deliller ile, çok risalelerde beyan ettiğimiz ve hususan Yirminci Mektub ve Yirmiüçüncü Lem'anın âhirinde isbat edildiği gibi, hadsiz bir kudreti var; elbette bilmüşahede görülen hârikulâde sühulet ve kolaylık, o ihata-i ilmiyeden ve azamet-i kudretten geliyor.

Meselâ nasılki göze görülmeyen eczalı bir mürekkeple yazılan bir kitaba, o yazıyı göstermeye mahsus bir ecza sürülse; o koca kitab, birden herbir göze vücudunu gösterip kendini okutturur. Aynen öyle de; o Kadîr-i Ezelî'nin ilm-i muhitinde, herşeyin suret-i mahsusası bir mikdar-ı muayyen ile taayyün ediyor. O Kadîr-i Mutlak emr-i Kün Feyekûn ile, o hadsiz kudretiyle ve nafiz iradesiyle, o yazıya sürülen ecza gibi, gayet kolay ve sühulet ile kudretin bir cilvesi olan kuvvetini o mahiyet-i ilmiyeye sürer, o şeye vücud-u haricî verir; göze gösterir, nukuş-u hikmetini okutturur. Eğer bütün eşya birden o Kadîr-i Ezelî'ye ve Alîm-i Külli Şey'e verilmezse; o vakit sinek gibi en küçük bir şeyin vücudunu, dünyanın ekser nevilerinden hususî bir mizan ile toplamak lâzım gelmekle beraber, o küçücük sineğin vücudunda çalışan zerreler o sineğin sırr-ı hilkatini ve kemal-i san'atını bütün dekaikiyle bilmekle olabilir. Çünki esbab-ı tabiiye ile esbab-ı maddiye, bilbedahe ve umum ehl-i aklın ittifakıyla, hiçten icad edemez. Öyle ise, her halde onlar icad etse, elbette toplayacak. Madem toplayacak, hangi zîhayat olursa olsun, ekser anasır ve enva'ından nümuneler, içinde vardır. Âdeta kâinatın bir hülâsası, bir çekirdeği hükmündedir. Elbette o halde bir çekirdeği bütün bir ağaçtan, bir zîhayatı bütün rûy-i zeminden ince elekle eleyip ve en hassas bir mizan ile ölçüp toplattırmak lâzım geliyor. Ve madem esbab-ı tabiiye cahildir, camiddir; bir ilmi yoktur ki bir plân, bir fihriste, bir model, bir proğram takdir etsin, ona göre manevî kalıba gelen zerratı eritip döksün; tâ dağılmasın, intizamını bozmasın. Halbuki herşeyin şekli, heyeti hadsiz tarzlarda olabildiği için, hadsiz hadd ü hesaba gelmez eşkâller, mikdarlar içinde, bir tek şekil ve mikdarda sel gibi akan

anasırın zerreleri dağılmayarak, muntazaman, mikdarsız, kalıbsız birbiri üstünde kütle halinde durdurmak ve zîhayata muntazam bir vücud vermek; ne derece imkândan, ihtimalden, akıldan uzak olduğu görünüyor. Elbette kimin kalbinde körlük yoksa, görür.

Evet bu hakikata binaen اِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوِ اجْتَمَعُوا لَهُ bu âyet-i azîmenin sırrıyla [34](Haşiye) bütün esbab-ı maddiye toplansa, onların ihtiyarları da olsa, bir tek sineğin vücudunu ve o vücudun cihazatını mizan-ı mahsusla toplayamazlar. Toplasalar da, o vücudun mikdar-ı muayyenesinde durduramazlar. Durdursalar da, daima tazelenmekte olan ve o vücuda gelip çalışan zerratı, muntazaman çalıştıramazlar. Öyle ise; bilbedahe esbab, bu eşyaya sahib çıkamazlar. Demek sahib-i hakikîleri başkadır. Evet öyle bir sahib-i hakikîleri var ki; مَا خَلْقُكُمْ وَلاَ بَعْثُكُمْ اِلاَّ كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ âyetinin sırrıyla, bütün zeminin yüzündeki zîhayatı, bir sineğin ihyası kadar kolay yapar. Bir baharı, bir tek çiçek kolaylığında icad eder. Çünki toplamağa muhtaç değil. Emr-i Kün Feyekûn'e mâlik olduğundan ve her baharda hadsiz mevcudat-ı bahariyenin madde-i unsuriyesinden başka, hadsiz sıfât ve ahval ve eşkâllerini hiçten icad ettiğinden ve ilminde herşeyin plânı, modeli, fihristesi ve proğramı taayyün ettiğinden ve bütün zerrat onun ilim ve kudreti dairesinde hareket ettiklerinden, kibrit çakar gibi herşeyi nihayet kolaylıkla icad eder. Ve hiçbir şey, zerre mikdar hareketini şaşırmaz. Seyyarat muti' bir ordusu olduğu gibi, zerrat dahi muntazam bir ordusu hükmüne geçer. Madem o kudret-i ezeliyeye istinaden hareket ediyorlar ve o ilm-i ezelînin düsturlariyle çalışıyorlar; elbette o eserler, o kudrete göre vücuda gelir. Yoksa o küçük, ehemmiyetsiz şahsiyetlerine bakmakla o eserler küçülmez. O kudrete intisab kuvvetiyle bir sinek, bir Nemrud'u gebertir. Karınca, Firavun'un sarayını harab eder. Zerre gibi küçük çam tohumu, dağ gibi koca bir çam ağacının yükünü omuzunda taşıyor. Bu hakikatı çok risalelerde isbat ettiğimiz gibi,

nasılki bir nefer, askerlik vesikasıyla padişaha intisab noktasında yüzbin defa kendi kuvvetinden fazla, bir şahı esir etmek gibi eserlere mazhar olur. Öyle de herşey, o kudret-i ezeliyeye intisabıyla, yüzbin defa esbab-ı tabiiyenin fevkinde mu'cizat-ı san'ata mazhar olabilir.

Elhasıl; herşeyin nihayet derecede hem san'atlı, hem sühuletli vücudu gösteriyor ki, muhit bir ilim sahibi olan bir Kadîr-i Ezelî'nin eseridir. Yoksa yüzbin muhal içinde, değil vücuda gelmek, belki imkân dairesinden çıkıp, imtina' dairesine girecek ve mümkün suretinden çıkıp, mümteni' mahiyetine girecek ve hiçbir şey vücuda gelmeyecek, belki de vücuda gelmesi muhal olacaktır.

İşte bu gayet ince ve gayet kuvvetli ve gayet derin ve gayet zahir bir bürhan ile şeytanın muvakkat bir şakirdi ve ehl-i dalaletin ve ehl-i felsefenin bir vekili olan nefsim sustu. Ve lillahilhamd, tam imana geldi. Ve dedi ki: Evet bana öyle bir Hâlık ve Rab lâzım ki, en küçük hatırat-ı kalbimi ve en hafî niyazımı bilecek ve en gizli ihtiyac-ı ruhumu yerine getirdiği gibi, bana saadet-i ebediyeyi vermek için, koca dünyayı âhirete tebdil edecek ve bu dünyayı kaldırıp âhireti yerine kuracak, hem sineği halkettiği gibi semavatı da icad edecek, hem Güneş'i semanın yüzüne bir göz olarak çaktığı gibi bir zerreyi de gözbebeğimde yerleştirecek bir kudrete mâlik olsun. Yoksa sineği halkedemeyen, hatırat-ı kalbime müdahale edemez, niyaz-ı ruhumu işitemez.. semavatı halketmeyen, saadet-i ebediyeyi bana veremez. Öyle ise benim Rabbim odur ki; hem hatırat-ı kalbimi ıslah eder, hem cevv-i havayı bulutlarla bir saatte doldurup boşalttığı gibi, dünyayı âhirete tebdil edip, Cennet'i yapıp, kapısını bana açar; "Haydi gir!" der.

İşte ey nefsim gibi bedbahtlık neticesinde bir kısım ömrünü nursuz felsefî ve ecnebi fününuna sarfeden ihtiyar kardeşlerim! Kur'anın lisanındaki mütemadiyen "Lâ İlahe İllâ Hu" ferman-ı kudsîsinden ne kadar kuvvetli ve ne kadar hakikatlı ve hiçbir cihette sarsılmaz ve zedelenmez ve

tegayyür etmez bir rükn-ü imanîyi anlayınız ki, nasıl bütün manevî zulümatı dağıtır ve manevî yaraları tedavi eder.

* * *

İstanbul'da Dârülhikmet'te bulunduğu zaman, Sünuhat Risalesinde yazdığı gayet acib bir vakıa-i ruhaniye:

Rü'yada Bir Hitabe

1335 senesi Eylülünde, dehrin hâdisatının verdiği yeis ile şiddetle muzdarib idim. Şu kesif zulmet içinde bir nur arıyordum. Manen rü'ya olan yakazada bulamadım. Hakikaten yakaza olan rü'ya-yı sadıkada bir ziya gördüm. Tafsilatı terk ile, bana söylettirilmiş noktaları kaydedeceğim. Şöyle ki:

Bir Cuma gecesinde nevm ile âlem-i misale girdim. Biri geldi dedi: "Mukadderat-ı İslâm için teşekkül eden bir meclis-i muhteşem seni istiyor."

Gittim gördüm ki: Münevver, emsalini dünyada görmediğim, selef-i sâlihînden ve a'sarın meb'uslarından her asrın meb'usları içinde bulunur bir meclis gördüm. Hicab edip kapıda durdum.

Onlardan bir zât dedi ki: "Ey felâket helâket asrının adamı! Senin de re'yin var, fikrini beyan et."

Ayakta durup dedim: "Sorun, cevab vereyim."

Biri dedi: "Bu mağlubiyetin neticesi ne olacak? Galibiyette ne olurdu?"

Dedim: Musibet, şerr-i mahz olmadığı için, bazan saadette felâket olduğu gibi, felâketten dahi saadet çıkar. Eskiden beri i'la-yı kelimetullah ve beka-yı istiklaliyet-i İslâm için farz-ı kifaye-i cihadı deruhde ile, kendini yek-vücud olan âlem-i İslâma fedaya vazifedar ve hilafete bayraktar görmüş olan bu devlet-i İslâmiyenin felâketi, âlem-i İslâmın saadet-i müstakbelesiyle telafi edilecektir. Zira şu musibet, maye-i

hayatımız ve âb-ı hayatımız olan uhuvvet-i İslâmiyenin inkişaf ve ihtizazını hârikulâde ta'cil etti. Biz incinir iken, âlem-i İslâm ağlıyor. Avrupa ziyade incitse, bağıracaktır. Şayet ölsek, yirmi öleceğiz, üçyüz dirileceğiz. Hârikalar asrındayız. İki-üç sene mevtten sonra meydanda dirilenler var. Biz mağlubiyetle bir saadet-i âcile-i (عَاجِلَهٍ) muvakkata kaybettik; fakat bir saadet-i âcile-i (آجِلَهٍ) müstemirre bizi bekliyor. Pek cüz'î ve mütehavvil ve mahdud olan hali, geniş istikbal ile mübadele eden kazanır.

Birden meclis tarafından denildi: İzah et!

Dedim: Devletler, milletler muharebesi, tabakat-ı beşer muharebesine terk-i mevki ediyor. Zira beşer esir olmak istemediği gibi, ecîr olmak da istemez. Galib olsa idik, hasmımız düşmanımız elindeki cereyan-ı müstebidaneye belki daha şedidane kapılacak idik. Halbuki o cereyan hem zalimane, hem tabiat-ı âlem-i İslâma münafî, hem ehl-i imanın ekseriyet-i mutlakasının menfaatine mübayin, hem ömrü kısa, parçalanmaya namzeddir. Eğer ona yapışsa idik, âlem-i İslâmı fıtratına, tabiatına muhalif bir yola sürecek idik. Şu medeniyet-i habise ki, biz ondan yalnız zarar gördük. Ve nazar-ı şeriatta merdud ve seyyiatı hasenatına galebe ettiğinden; maslahat-ı beşer fetvasıyla mensuh ve intibah-ı beşerle mahkûm-u inkıraz, sefih, mütemerrid, gaddar, manen vahşi bir medeniyetin himayesini Asya'da deruhde edecek idik.

Meclisten biri dedi: Neden şeriat şu medeniyeti [35] (*) reddediyor?

Dedim: Çünki beş menfî esas üzerine teessüs etmiştir. Nokta-i istinadı kuvvettir. O ise şe'ni, tecavüzdür. Hedef-i kasdı, menfaattır. O ise şe'ni, tezahümdür. Hayatta düsturu cidaldir. O ise şe'ni, tenazu'dur. Kitleler mabeynindeki rabıtası, âheri yutmakla beslenen unsuriyet ve menfî milliyettir. O ise şe'ni, böyle müdhiş tesadümdür. Cazibedar hizmeti, heva ve hevesi teşci' ve arzularını tatmin ve metalibini teshildir. O heva ise şe'ni, insaniyeti derece-i

melekiyeden dereke-i kelbiyete indirmektir, insanın mesh-i manevîsine sebeb olmaktır. Bu medenîlerden çoğu, eğer içi dışına çevrilse kurt, ayı, yılan, hınzır, maymun postu görülecek gibi hayale gelir. İşte onun için bu medeniyet-i hazıra, beşerin yüzde seksenini meşakkate şekavete atmış; onunu mümevveh (hayalî) saadete çıkarmış, diğer onu da beyne-beyne (ikisi ortası) bırakmış. Saadet odur ki: Külle ya eksere saadet ola. Bu ise ekall-i kalilindir ki, nev'-i beşere rahmet olan Kur'an ancak umumun, lâakal ekseriyetin saadetini tazammun eden bir medeniyeti kabul eder. Hem serbest hevanın tahakkümüyle, havaic-i gayr-ı zaruriye havaic-i zaruriye hükmüne geçmişlerdir. Bedeviyette bir adam dört şeye muhtaç iken; medeniyet yüz şeye muhtaç ve fakir etmiştir. Sa'y masrafa kâfi gelmediğinden hileye harama sevketmekle, ahlâkın esasını şu noktadan ifsad etmiştir. Cemaate nev'e verdiği servet haşmete bedel, ferdi şahsı fakir, ahlâksız etmiştir.

Kurûn-u ûlânın mecmu-u vahşetini bu medeniyet bir defada kustu!

Âlem-i İslâm'ın şu medeniyete karşı istinkâfı ve soğuk davranması ve kabulde ızdırabı cây-ı dikkattir. Zira istiğna ve istiklaliyet hâssasıyla mümtaz olan şeriattaki İlahî hidayet, Roma felsefesinin dehâsıyla aşılanmaz, imtizac etmez, bel' olunmaz, tâbi' olmaz… Bir asıldan tev'em (ikiz) olarak neş'et eden eski Roma ve Yunan iki dehâlarıyla; su ve yağ gibi mürur-u a'sar (asırlar), medeniyet ve Hristiyanlığın temzicine çalıştığı halde, yine istiklallerini muhafaza, âdeta tenasühle o iki ruh şimdi de başka şekillerde yaşıyorlar. Onlar tev'em ve esbab-ı temzic varken imtizac olunmazsa, şeriatın ruhu olan nur-u hidayet, o muzlim pis medeniyetin esası olan Roma dehâsıyla hiçbir vakit mezc olunmaz, bel' olunmaz…

Dediler: Şeriat-ı Garra'daki medeniyet nasıldır?

Dedim: Şeriat-ı Ahmediye'nin (A.S.M) tazammun ettiği ve emrettiği medeniyet ise ki, medeniyet-i hazıranın inkişaından inkişaf edecektir. Onun menfî esasları yerine

müsbet esaslar vaz'eder. İşte nokta-i istinad, kuvvete bedel haktır ki, şe'ni adalet ve tevazündür. Hedef de menfaat yerine fazilettir ki, şe'ni muhabbet ve tecazübdür. Cihet-ül vahdet de unsuriyet ve milliyet yerine, rabıta-i dinî, vatanî, sınıfîdir ki, şe'ni samimî uhuvvet ve müsalemet ve haricin tecavüzüne karşı yalnız tedafü'dür. Hayatta düstur-u cidal yerine düstur-u teavündür ki, şe'ni ittihad ve tesanüddür. Heva yerine hüdadır ki, şe'ni insaniyeten terakki ve ruhen tekâmüldür. Hevayı tahdid eder, nefsin hevesat-ı süfliyesinin teshiline bedel, ruhun hissiyat-ı ulviyesini tatmin eder. Demek biz mağlubiyetle ikinci cereyana takıldık ki, mazlumların ve cumhurun cereyanıdır. Başkalarından yüzde seksen fakir ve mazlumsa; İslâm'dan doksan, belki doksanbeştir. Âlem-i İslâm şu ikinci cereyana karşı lâkayd veya muarız kalmakla, hem istinadsız hem bütün emeğini heder hem onun istilasıyla istihaleye maruz kalmaktan ise, âkılane davranıp onu İslâmî bir tarza çevirip kendine hâdim kılmaktır. Zira düşmanın düşmanı, düşman kaldıkça dosttur. Nasılki düşmanın dostu, dost kaldıkça düşmandır. Şu iki cereyan birbirine zıd, hedefleri zıd, menfaatleri zıd olduğundan; birincisi dese "Öl!", diğeri diyecek "Diril!" Birinin menfaatı, zarar - ihtilaf - tedenni - za'f - uyumamızı istilzam ettiği gibi; ötekinin menfaatı dahi, kuvvetimizi ittihadımızı bizzarure iktiza eder.

Şark husumeti, İslâm inkişafını boğuyordu; zâil oldu ve olmalı. Garb husumeti, İslâm'ın ittihadına, uhuvvetin inkişafına en müessir sebebdir, bâki kalmalı.

Birden meclisten tasdik emareleri tezahür etti. Dediler: "Evet ümidvar olunuz, şu istikbal inkılabı içinde en yüksek gür sadâ, İslâm'ın sadâsı olacaktır!"

Tekrar biri sordu: Musibet cinayetin neticesi, mükâfatın mukaddemesidir. Hangi fiilinizle kadere fetva verdiniz ki, şu musibetle hükmetti? Musibet-i âmme, ekseriyetin hatasına terettüb eder. Hazırda mükâfatınız nedir?

Dedim: Mukaddemesi, üç mühim erkân-ı İslâmiyedeki ihmalimizdir: Salât, savm, zekat. Zira yirmidört saattan

yalnız bir saatı, beş namaz için Hâlık Teâlâ bizden istedi. Tenbellik ettik. Beş sene yirmidört saat talim, meşakkat, tahrik ile bir nevi namaz kıldırdı. Hem senede yalnız bir ay oruç için nefsimizden istedi. Nefsimize acıdık. Keffareten beş sene oruç tutturdu. On'dan kırktan yalnız biri, ihsan ettiği maldan zekat istedi. Buhl ettik, zulmettik. O da bizden müterakim zekatı aldı. اَلْجَزَاءُ مِنْ جِنْسِ الْعَمَلِ

Mükâfat-ı hazıramız ise; fâsık, günahkâr bir milletten humsu olan dört milyonu velayet derecesine çıkardı; gazilik, şehadetlik verdi. Müşterek hatadan neş'et eden müşterek musibet, mazi günahını sildi.

Yine biri dedi: Bir âmir, hata ile felâkete atmış ise?

Dedim: Musibetzede mükâfat ister. Ya âmir-i hatadarın hasenatı verilecektir (o ise hiç hükmünde) veya hazine-i gayb verecektir. Hazine-i gaybda böyle işlerdeki mükâfatı ise, derece-i şehadet ve gaziliktir.

Baktım meclis istihsan etti. Heyecanımdan uyandım. Terli, el-pençe yatakta oturmuş kendimi buldum. O gece böyle geçti.

* * *

Bedîüzzaman, yanında başka kitablar bulundurmuyordu.

-Neden başka kitablara bakmıyorsun? denildiğinde, buyururlardı ki:

-Her şeyden zihnimi tecrid ile Kur'andan fehmediyorum.

Eserlerden nakletse de, bazı mühim gördüğü mesaili, tağyir etmeden alırdı.

-Ne için aynen böyle tekrar ediyorsun? diye sorulduğunda:

-Hakikat usandırmaz, libası değiştirmek istemem, buyururdu.

Yukarıda bir nebze zikredilmişti ki, Bedîüzzaman hakaik-i Kur'aniyeye [36](Haşiye) ait oniki te'lifatını tab'ettirmişti. Bu eserlerden üç-dördü Türkçe olup, mütebâkisi Arabîdirler. Bu zamana kadar hiçbir kitabda emsali bulunmayan bir tarz-ı beyan ve ifade ile hakikatları isbat ediyorlar.

Dâr-ül Hikmet'te bulunduğu zamanlarda geçirdiği bir inkılab-ı ruhîyi, bilâhere neşrettiği bir eserinde şöyle beyan ediyor:

Eski Said'in gafil kafasına müdhiş tokatlar indi, "El-mevtü hakk" kaziyesini düşündü. Kendini bataklık çamurunda gördü. Meded istedi, bir yol aradı, bir halaskâr taharri etti. Gördü ki, yollar muhtelif; tereddüdde kaldı. Gavs-ı A'zam olan Şeyh-i Geylanî'nin (R.A.) "Fütuh-ul Gayb" namındaki kitabıyla tefe'ül etti. Tefe'ülde şu çıktı: اَنْتَ فِى دَارِ الْحِكْمَةِ فَاطْلُبْ طَبِيبًا يُدَاوِى قَلْبَكَ Acibdir ki; o vakit ben, Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye a'zâsı idim. Güya ehl-i İslâmın yaralarını tedaviye çalışan bir hekim idim. Halbuki en ziyade hasta ben idim. Hasta evvelâ kendine bakmalı, sonra hastalara bakabilir.

İşte Hazret-i Şeyh bana der ki: "Sen kendin hastasın, kendine bir tabib ara!" Ben dedim: "Sen tabibim ol!" Tuttum, kendimi ona muhatab addederek, o kitabı bana hitab ediyor gibi okudum. Fakat kitabı çok şiddetli idi. Gururumu dehşetli kırıyordu. Nefsimde şiddetli ameliyat-ı cerrahiye yaptı. Dayanamadım, yarısına kadar kendimi ona muhatab ederek okudum; bitirmeye tahammülüm kalmadı. O kitabı dolaba koydum. Fakat sonra, ameliyat-ı şifakâraneden gelen acılar gitti, lezzet geldi. O birinci üstadımın kitabını tamam okudum ve çok istifade ettim. Ve onun virdini ve münacatını dinledim, çok istifaza ettim.

Sonra İmam-ı Rabbanî'nin Mektubat kitabını gördüm, elime aldım. Hâlis bir tefe'ül ederek açtım. Acaibdendir ki, bütün Mektubatında yalnız iki yerde "Bedîüzzaman" lafzı var. O iki mektub bana birden açıldı. Pederimin ismi Mirza olduğundan, o mektubların başında "Mirza Bedîüzzaman'a Mektub" diye yazılı olarak gördüm. Fesübhanallah dedim, bu bana hitab ediyor. O zaman Eski Said'in bir lakabı, "Bedîüzzaman" idi. Halbuki hicretin üçyüz senesinde, Bedîüzzaman-ı Hemedanî'den başka o lakabla iştihar etmiş zâtları bilmiyordum. Demek İmamın zamanında dahi öyle bir adam vardı ki, ona o iki mektubu yazmış. O zâtın hali, benim halime benziyormuş ki, o iki mektubu kendi derdime deva

buldum. Yalnız İmam, o mektublarında tavsiye ettiği gibi çok mektublarında musırrane şunu tavsiye ediyor: “Tevhid-i kıble et.” Yani: Birini üstad tut, arkasından git, başkasıyla meşgul olma. Şu en mühim tavsiyesi, benim istidadıma ve ahval-i ruhiyeme muvafık gelmedi. Ne kadar düşündüm: “Bunun arkasından mı, yoksa ötekinin mi arkasından gideyim?” tahayyürde kaldım. Herbirinde ayrı ayrı cazibedar hâsiyetler var. Biriyle iktifa edemiyordum. O tahayyürde iken, Cenab-ı Hakk’ın rahmetiyle kalbime geldi ki: Bu muhtelif turukların başı ve şu cedvellerin menbaı ve şu seyyarelerin güneşi, Kur’an-ı Hakîm’dir. Hakikî tevhid-i kıble bunda olur. Öyle ise, en a’lâ mürşid de ve en mukaddes üstad da odur. Ona yapıştım. [37](Haşiye)

* * *

Harb-i Umumî’de mağlubiyetimizden dolayı fazla müteessir olduğunuzu görüyoruz diyenlere cevaben:

Ben kendi elemlerime tahammül ettim; fakat ehl-i İslâmın eleminden gelen teellümat beni ezdi. Âlem-i İslâma indirilen darbelerin, en evvel kalbime indiğini hissediyorum. Onun için bu kadar ezildim. Fakat bir ışık görüyorum ki, o elemlerimi unutturacak inşâallah diyerek tebessüm eylerdi.

İstanbul’da en büyük ve en ehemmiyetli ve tesirli hizmet-i vataniye ve milliyesinden birisi de “Hutuvat-ı Sitte” adlı eseriyle gaddar zalimlerin yüzlerine tükürüp, izzet-i diniyeyi ve şeref-i İslâmiyeyi muhafaza etmesidir. İstanbul’un yabancılar tarafından işgali sıralarında, İngiliz Anglikan Kilisesi’nin Meşihat-ı İslâmiye’den sorduğu altı sualine, altı tükürük manasında verdiği makul ve sert cevabları, onun derece-i cesaret ve kemalât ve şecaatını fiilen göstermektedir. “Hutuvat-ı Sitte”yi neşrettiği zaman, Çanakkale’de muharebe oluyordu. İstanbul’un işgalini müteakib İngiliz Başkumandanı’na bu eser gösterilir ve Bedîüzzaman’ın bütün kuvvetiyle aleyhte bulunduğu kendisine ihbar edilir. O cebbar kumandan, i’dam kararıyla vücudunu ortadan kaldırmak istedi ise de; fakat kendisine,

Bedîüzzaman i'dam edilirse bütün Şarkî Anadolu İngiliz'e ebediyen adavet edeceği ve aşiretler her ne pahasına olursa olsun isyan edecekleri söylenmesi üzerine bir şey yapamaz.

İstanbul'da İngilizler desiseleriyle Şeyhülislâmı ve diğer bazı ülemayı lehlerine çevirmeğe çalışmalarına mukabil, Bedîüzzaman "Hutuvat-ı Sitte" adlı eseri ve İstanbul'daki faaliyeti ile; İngiliz'in âlem-i İslâm ve Türkler aleyhindeki müstemlekecilik siyasetini ve entrikalarını, tarihî düşmanlığını etrafa neşrederek Anadolu'daki Millî Kurtuluş Hareketini desteklemiş, bu hususta en büyük âmillerden birisi olmuştu.

Bu hizmetine dair kendi ifadesinden bir parça:

Bir zaman İngiliz Devleti, İstanbul Boğazı'nın toplarını tahrib ve İstanbul'u istila ettiği hengâmda; o devletin en büyük daire-i diniyesi olan Anglikan Kilisesi'nin başpapazı tarafından Meşihat-ı İslâmiye'den dinî altı sual soruldu. Ben de o zaman Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye'nin a'zâsı idim. Bana dediler: "Bir cevab ver. Onlar altı suallerine, altı yüz kelime ile cevab istiyorlar." Ben dedim: "Altıyüz kelime ile değil, altı kelime ile değil, hattâ bir kelime ile değil; belki bir tükürük ile cevab veriyorum! Çünki o devlet, işte görüyorsunuz ayağını boğazımıza bastığı dakikada, onun papazı mağrurane üstümüzde sual sormasına karşı, yüzüne tükürmek lâzım geliyor. Tükürün o ehl-i zulmün o merhametsiz yüzüne!.." demiştim.

* * *

İstanbul'daki bu çok ehemmiyetli ve muvaffakıyetli hizmetinden, Türk Milletine pek ziyade menfaatler husule geldiğini müşahede eden Ankara Hükûmeti; Bedîüzzaman'ın kıymet ve ehemmiyetini takdir ederek Ankara'ya davet ederler. M. Kemal Paşa şifre ile davet etmiş ise de, cevaben:

Ben tehlikeli yerde mücahede etmek istiyorum. Siper arkasında mücahede etmek hoşuma gitmiyor. Anadolu'dan ziyade, burayı daha tehlikeli görüyorum, demiştir.

Üç defa şifre ile davet ediliyor. Eski Van Valisi, dostu meb'us Tahsin Bey vasıtasıyla davet edildiği için, nihayet

karar verir ve Ankara'ya gelir. Ankara'da alkışlarla karşılanır. Fakat ümid ettiği muhiti bulamaz. Kendisi Hacı Bayram civarında ikamet eder. Meclis-i Meb'usan'da dine karşı gördüğü lâkaydlık ve garblılaşmak bahanesi altında, Türk Milleti'nin kudsî mefahir-i tarihiyesi olan şeair-i İslâmiyeden bir soğukluk gördüğü için, meb'usların ibadete, bilhâssa namaza müdavim olmalarının lüzum ve ehemmiyetine dair bir beyanname neşreder ve meb'uslara dağıtır. Kâzım Karabekir Paşa da M. Kemal'e okur. O beyanname şudur:

يَا اَيُّهَا الْمَبْعُوثُونَ اِنَّكُمْ لَمَبْعُوثُونَ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ

Ey mücahidîn-i İslâm ve ey ehl-i hall ü akd!..

Bu fakirin, bir mes'elede on sözünü, birkaç nasihatını dinlemenizi rica ediyorum.

1- Şu muzafferiyetteki hârikulâde nimet-i İlahiye bir şükür ister ki devam etsin, ziyade olsun. Yoksa nimet böyle şükür görmezse, gider. Madem ki Kur'anı, Allah'ın tevfikiyle düşmanın hücumundan kurtardınız. Kur'anın en sarih ve en kat'î emri olan salât gibi feraizi imtisal etmeniz lâzımdır. Tâ onun feyzi, böyle hârika suretinde üstünüzde tevali ve devam etsin.

2- Âlem-i İslâm'ı mesrur ettiniz, muhabbet ve teveccühünü kazandınız. Lâkin o teveccüh ve muhabbetin idamesi, şeair-i İslâmiyeyi iltizam ile olur. Zira müslümanlar, İslâmiyet hasebiyle sizi severler.

3- Bu âlemde, evliyaullah hükmünde olan gazi ve şühedalara kumandanlık ettiniz! Kur'anın evamir-i kat'îsine imtisal etmekle, öteki âlemde de o nuranî güruha refik olmaya çalışmak, âlîhimmetlilerin şe'nidir. Yoksa burada kumandan iken, orada bir neferden istimdad-ı nur etmeğe muztar kalacaksınız. Bu dünya-yı deniyye, şan ü şerefiyle öyle bir meta' değil ki, aklı başındaki insanları işba' etsin, tatmin etsin ve maksud-u bizzât olsun.

4- Bu millet-i İslâm'ın cemaatleri, her ne kadar bir cemaat namazsız kalsa, hattâ fâsık da olsa, yine başlarındakini mütedeyyin görmek ister. Hattâ umum Kürdistan'da, umum memurlara dair en evvel sordukları sual bu imiş: Acaba

namaz kılıyorlar mı? derler, namaz kılarsa mutlak emniyet ederler; kılmazsa, ne kadar muktedir olsa nazarlarında müttehemdir.

Bir zaman Beytüşşebab aşairinde isyan vardı. Ben gittim sordum: “Sebeb nedir?”

Dediler ki: “Kaymakamımız namaz kılmıyordu; öyle dinsizlere nasıl itaat edeceğiz?” Halbuki bu sözü söyliyenler de namazsız, hem de eşkiya idiler.

5- Enbiyanın ekseri şarkta ve hükemanın ağlebi garbda gelmesi kader-i ezelînin bir remzidir ki, şarkı ayağa kaldıracak din ve kalbdir; akıl ve felsefe değildir. Madem şarkı intibaha getirdiniz, fıtratına muvafık bir cereyan veriniz. Yoksa sa’yiniz ya hebaen-mensura gider veya sathî kalır.

6- Hasmınız ve İslâmiyet düşmanı İngiliz, dindeki kayıdsızlığınızdan pek fazla istifade ettiler ve ediyorlar. Hattâ diyebilirim ki; Yunan kadar İslâm’a zarar veren, dinde ihmalinizden istifade eden insanlardır. Maslahat-ı İslâmiye ve selâmet-i millet namına bu ihmali, a’male tebdil etmeniz gerektir. Görülüyor ki; İttihadcıların o kadar azm ü sebat ve fedakârlıklarıyla; hattâ İslâm’ın şu intibahına da sebeb oldukları halde, bir kısmı dinde lâübalilik tavrını gösterdikleri için, dâhildeki milletten nefret ve tezyif gördüler. Hariçteki İslâmlar, dindeki ihmallerini görmedikleri için, onlara takdir ve hürmet verdiler ve veriyorlar.

7- Âlem-i küfür bütün vesaitiyle ve medeniyetiyle, felsefesiyle, fünunuyla, misyonerleriyle âlem-i İslâm’a hücum ve maddeten uzun zamandan beri galebe ettikleri halde âlem-i İslâm’a dinen galebe edemedi. Ve dâhilî bütün fırak-ı dâlle-i İslâmiye, birer kemmiye-i kalile-i muzırra suretinde mahkûm kaldığı ve İslâmiyet metanetini ve salabetini sünnet ve cemaatle muhafaza eylediği bir zamanda, lâübaliyane, Avrupa medeniyet-i habisesinden süzülen bir cereyan-ı bid’akârane sinesinde yer tutamaz. Demek âlem-i İslâm içinde mühim ve inkılabvari bir iş

görmek; İslâmiyet'in desatirine inkıyad ile olabilir, başka olamaz. Hem olmamış, olmuş ise çabuk ölüp sönmüş.

8- Za'f-ı dine sebeb olan Avrupa medeniyet-i sefihanesi yırtılmaya yüz tuttuğu bir zamanda ve medeniyet-i Kur'an'ın zaman-ı zuhuru geldiği bir anda, lâkaydane ve ihmalkârane müsbet bir iş görülmez. Menfîce tahribkârane iş ise, bu kadar rahnelere maruz kalan İslâm, zâten muhtaç değildir.

9- Sizin muzafferiyetinizi ve hizmetinizi takdir eden ve sizi seven, cumhur-u mü'minîndir ve bilhâssa tabaka-i avamdır ki, sağlam müslümanlardır. Sizi ciddî sever ve tutar ve size minnetdardır ve fedakârlığınızı takdir ederler ve intibaha gelmiş en cesîm ve müdhiş bir kuvveti size takdim ederler. Siz dahi, evamir-i Kur'aniyeyi imtisal ile onlara ittisal ve istinad etmeniz, maslahat-ı İslâm namına zarurîdir. Yoksa İslâmiyet'ten tecerrüd eden bedbaht, milliyetsiz, Avrupa meftunu, firenk mukallidlerini avam-ı müslimîne tercih etmek, maslahat-ı İslâm'a münafî olduğundan; âlem-i İslâm nazarını başka tarafa çevirecek ve başkasından istimdad edecektir.

10- Bir yolda dokuz ihtimal-i helâket, tek bir ihtimal-i necat varsa; hayatından vazgeçmiş mecnun bir cesur lâzım ki, o yola sülûk etsin. Şimdi, yirmidört saatten bir saati işgal eden namaz gibi zaruriyat-ı diniyenin imtisalinde yüzde doksan dokuz ihtimal-i necat var; yalnız gaflet, tenbellik haysiyetiyle, bir ihtimal zarar-ı dünyevî olabilir. Halbuki feraizin terkinde, doksan dokuz ihtimal-i zarar var. Yalnız gaflete, dalalete istinad eden tek bir ihtimal-i necat olabilir.

Acaba, dine ve dünyaya zarar olan ihmal ve feraizin terkine ne bahane bulunabilir? Hamiyet nasıl müsaade eder? Bahusus bu mücahidîn kumandanlar ve büyük meclis taklid edilir. Kusurlarını, millet ya taklid veya tenkid edecek. İkisi de zarardır. Demek onlarda hukukullah, hukuk-u ibadı da tazammun ediyor. Sırr-ı tevatür ve icmaı tazammun eden hadsiz ihbaratı ve delaili dinlemeyen ve safsata-i nefis ve vesvese-i şeytandan gelen bir vehmi kabul eden adamlarla,

hakikî ve ciddî iş görülmez. Şu inkılab-ı azîmin temel taşları sağlam gerek…

Şu meclisin şahsiyet-i maneviyesi, sahib olduğu kuvvet cihetiyle, mana-yı saltanatı deruhde etmiştir. Eğer şeair-i İslâmiyeyi bizzât imtisal etmek ve ettirmekle mana-yı hilafeti dahi vekaleten deruhde etmezse; hayat için dört şeye muhtaç, fakat an'ane-i müstemirre ile günde lâakal beş defa dine muhtaç olan şu fıtratı bozulmayan ve lehviyat-ı medeniye ile ihtiyacat-ı ruhiyesini unutmayan milletin hacat-ı diniyesini Meclis tatmin etmezse; bilmecburiye mana-yı hilafeti tamamen kabul ettiğiniz isme ve resme ve lafza verecek ve o manayı idame etmek için kuvveti dahi verecek. Halbuki Meclis elinde bulunmayan ve Meclis tarîkiyle olmayan öyle bir kuvvet, inşikak-ı asâya sebebiyet verecektir. İnşikak-ı asâ ise, وَ اعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمِيعًا âyetine zıddır.

Zaman, cemaat zamanıdır. Cemaatın ruhu olan şahs-ı manevî daha metindir ve tenfiz-i ahkâm-ı şer'iyeye daha ziyade muktedirdir. Halife-i şahsî, ancak ona istinad ile vezaifini deruhde edebilir. Cemaatın ruhu olan şahs-ı manevî eğer müstakim olsa, ziyade parlak ve kâmil olur. Eğer fena olsa, pek çok fena olur. Ferdin iyiliği de, fenalığı da mahduddur. Cemaatın gayr-ı mahduddur. Harice karşı kazandığınız iyiliği, dâhildeki fenalıkla bozmayınız. Bilirsiniz ki; ebedî düşmanlarınız ve zıdlarınız ve hasımlarınız, İslâm'ın şeairini tahrib ediyorlar. Öyle ise zarurî vazifeniz, şeairi ihya ve muhafaza etmektir. Yoksa şuursuz olarak, şuurlu düşmana yardımdır. Şeairde tehavün, za'f-ı milliyeti gösterir. Za'f ise, düşmanı tevkif etmez, teşci' eder. حَسْبُنَا اللّٰهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ

* * *

Bu meb'usana hitab, namaz kılanlara altmış meb'us daha ilâve eder. Namazgâh olan küçücük odayı, büyük bir odaya tebdil ettirir.

Bu parça meb'uslara ve umum kumandanlara ve ülemalara okutturulmakla, reisle şiddetli bir münakaşaya

sebebiyet verir. Bir gün divan-ı riyasette, elli-altmış meb'us içinde, karşılıklı fikir teatisinde, M. Kemal Paşa:

—Sizin gibi kahraman bir hoca bize lâzımdır; sizi, yüksek fikirlerinizden istifade etmek için buraya çağırdık. Geldiniz, en evvel namaza dair şeyleri yazdınız, aramıza ihtilaf verdiniz, der. Bu söz üzerine Bedîüzzaman, birkaç makul cevabı verdikten sonra, şiddetle ve hiddetle iki parmağını ileri uzatarak:

—Paşa.. paşa! İslâmiyet'te imandan sonra en yüksek hakikat namazdır. Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduddur, der. Fakat Paşa tarziye verir, ilişemez.

Bedîüzzaman Ankara'da bulunduğu müddetçe, en birinci maksadı olan, Şark Dârülfünununun tesisi için uğraşmaktan kat'iyyen geri durmadı. Bir gün meb'uslar heyetine der:

Bütün hayatımda bu dârülfünunu takib ediyorum. Sultan Reşad ve İttihadcılar, yirmi bin altun lira verdiler. Siz de o kadar ilâve ediniz…

O zaman, yüz elli bin banknot vermeye karar verdiler. Bunun üzerine, "Bunu meb'uslar imza etmelidirler." der. Bazı meb'uslar diyorlar ki: Yalnız sen medrese usûlüyle, sırf İslâmiyet noktasında gidiyorsun; halbuki şimdi garblılara benzemek lâzım.

Bedîüzzaman: O vilayat-ı şarkıye, âlem-i İslâmın bir nevi merkezi hükmündedir; fünun-u cedide yanında, ulûm-u diniye de lâzım ve elzemdir. Çünki ekser enbiyanın şarkta, ekser hükemanın garbda gelmesi gösteriyor ki; şarkın terakkiyatı dinle kaimdir. Başka vilayetlerde sırf fünun-u cedide okuttursanız da, şarkta her halde millet, vatan maslahatı namına, ulûm-u diniye esas olmalıdır. Yoksa Türk olmayan müslümanlar, Türk'e hakikî kardeşliğini hissedemeyecek. Şimdi bu kadar düşmanlara karşı, teavün ve tesanüde muhtacız. Hattâ bu hususta size bir hakikatlı misal vereyim:

Eskiden, Türk olmayan bir talebem vardı. Eski medresemde, hamiyetli ve gayet zeki o talebem, ulûm-u diniyeden aldığı hamiyet dersi ile her vakit derdi: "Sâlih bir

Türk, elbette fâsık kardeşimden ve babamdan bana daha ziyade kardeştir ve akrabadır.” Sonra aynı talebe, talihsizliğinden, sırf maddî fünun-u cedide okumuş. Sonra ben -dört sene sonra- esaretten gelince onunla konuştum. Hamiyet-i milliye bahsi oldu. O dedi ki: Ben şimdi, Râfızî bir Kürd’ü, sâlih bir Türk hocasına tercih ederim.

Ben de: Eyvah! dedim, ne kadar bozulmuşsun? Bir hafta çalıştım, onu kurtardım; eski hakikatlı hamiyete çevirdim.

İşte ey meb’uslar! O talebenin evvelki hali, Türk Milletine ne kadar lüzumu var. İkinci hali, ne kadar vatan menfaatine uygun olmadığını fikrinize havale ediyorum. Demek -farz-ı muhal olarak- siz başka yerde dünyayı dine tercih edip, siyasetçe dine ehemmiyet vermeseniz de; her halde şark vilayetlerinde din tedrisatına a’zamî ehemmiyet vermeniz lâzım.

Bu hakikatlı maruzat üzerine, muhalifler dışarı çıkıp, 163 meb’us o kararı imza ederler.

* * *

Bedîüzzaman küçük yaşında iken tasavvur ettiği ve hayatını o yolda feda etmeye azmettiği ve hayatının bir gayesi ve neticesi olarak kabul ettiği “Âlem-i İslâm’da büyük bir intibah ve inkişaf” emeliyle Ankara’ya gelmişti. Daha meşrutiyetin ilânından evvel, İstanbul’a gelmeden Şarkî Anadolu’da yüzlerce ehl-i ilim ve erbab-ı fazilet kimselerle mübahaseleri; ve İstanbul’da birdenbire meydana çıkarak, ülemayı hayrete sevketmesi; ve ehl-i siyaseti telaşa düşürmesi; ruhunda büyük bir İslâmî inkılabın müessisi halinin mevcud olduğunu gösteriyordu. Ve kendisi; daha eskiden ruhunda bu vazifenin mes’uliyetini, hem şevk ve sürurunu hissetmişti.

Hürriyetin ilânını müteakib; gazetelerde meşrutiyeti şeriata hâdim yapmakla, Anadolu ve âlem-i İslâm kıt’asında büyük bir saadetin zuhuruna vesile olunacak ümidiyle neşrettiği makaleler ve muhtelif içtimalardaki nutukları, hep bu mezkûr niyet ve tasavvurunun neticesi idi. “El-Hutbet-üş Şamiye”, “Sünuhat” ve “Lemaat” gibi bazı eserlerinde de

görüldüğü gibi, “Şu istikbal zulümatı ve inkılabları içerisinde en gür ve en muhteşem sadâ, Kur’anın sadâsı olacaktır!” diye beyanatı vardı.

Abbasileri müteakiben, âlem-i İslâm içinde İslâmî idareyi ele alan Türklerin bin senelik muazzam idaresinden ve hilafet sürmelerinden sonra, bütün dünyayı dehşete veren bir harb-i umumî meydana gelmiş, Osmanlı Devleti inkıraz bulmuş; İslâm’ın ebedî düşmanları, merkez-i hükûmeti istila ederek, müslümanlığın mahvolduğu kanaatına varmışlardı! İşte Bedîüzzaman, İlahî kudretin tecellisiyle ve ihsanıyla, böyle en elzem bir vakitte, dine revaç verebilecek bir teşekkülün zuhuru dolayısıyla ve kendisi de beraber çalışmak ümidiyle Ankara’ya gelmişti. Avn-i İlahî ve mu’cize-i Peygamberî ile düşman taarruzlarını def’eden ve milletin idaresinin başına geçen yeni Hükûmet-i Cumhuriyede, doğrudan doğruya Kur’an’a istinad eden ve Âlem-i İslâm’ın vahdetini nokta-i istinad yapacak ve İslâmiyet’in hakikatında mevcud kuvve-i ulviye ile maddî ve manevî medeniyeti meydana getirecek bir niyet ve gayeyi bulundurmak ve aşılamak üzere mecliste çalışıyordu. Fakat pek kuvvetli maniler karşısına çıktı.

Âlem-i İslâm’ı alâkadar eden ve bin üçyüz yıllık ümmetin, dehşetli tehlikesinden istiaze ettiği (Allah’a sığındığı) bir zamanın ve fitneyi ateşlendireceklerin kimler olduğunu anlamış bulunuyordu. Bir gün riyaset odasında, M. Kemal Paşa ile iki saat kadar konuştular. İslâm ve Türk düşmanlarının arasında nam kazanmak emeliyle, şeair-i İslâmiyeyi tahrib etmenin, bu millet ve vatan ve Âlem-i İslâm hakkında büyük zarar tevlid edeceğini; eğer bir inkılab yapmak îcab ediyorsa, doğrudan doğruya İslâmiyet’e müteveccihen Kur’an’ın kudsî kanun-u esasîsi noktasından yapmak lâzım geldiği mealinde ihtarlarda bulunur ve şu temsili ders verir. (Mektubat Sahife: 413)

Meselâ: Ayasofya Câmii, ehl-i fazl u kemalden mübarek ve muhterem zâtlarla dolu olduğu bir zamanda, tek-tük, sofada ve kapıda haylaz çocuklar ve serseri ahlâksızlar

bulunup câmiin pencerelerinin üstünde ve yakınında ecnebilerin eğlenceperest seyircileri bulunsa, bir adam o câmiye girip ve o cemaat içine dâhil olsa; eğer güzel bir sadâ ile şirin bir tarzda Kur'andan bir aşır okusa, o vakit binler ehl-i hakikatın nazarları ona döner, hüsn-ü teveccühle, manevî bir dua ile, o adama bir sevab kazandırırlar. Yalnız, haylaz çocukların ve serseri mülhidlerin ve tek-tük ecnebilerin hoşuna gitmeyecek. Eğer o mübarek câmiye ve o muazzam cemaat içine o adam girdiği vakit, süfli, edebsizcesine fuhşa ait şarkıları bağırıp çağırsa, raksedip zıplasa; o vakit haylaz çocukları güldürecek, o serseri ahlâksızları fuhşiyata teşvik ettiği için hoşlarına gidecek ve İslâmiyetin kusurunu görmekle mütelezziz olan ecnebilerin istihzakârane tebessümlerini celbedecek. Fakat umum o muazzam ve mübarek cemaatın bütün efradından, bir nazar-ı nefret ve tahkir celbedecektir. Esfel-i safilîne sukut derecesinde nazarlarında alçak görünecektir.

İşte aynen bu misal gibi; âlem-i İslâm ve Asya, muazzam bir câmidir. Ve içinde ehl-i iman ve ehl-i hakikat, o câmideki muhterem cemaattir. O haylaz çocuklar ise, çocuk akıllı dalkavuklardır. O serseri ahlâksızlar; firenkmeşreb, milliyetsiz, dinsiz heriflerdir. Ecnebi seyirciler ise, ecnebilerin naşir-i efkârı olan gazetecileridir. Herbir müslüman, hususan ehl-i fazl u kemal ise; bu câmide derecesine göre bir mevkii olur, görünür, nazar-ı dikkat ona çevrilir. Eğer İslâmiyetin bir sırr-ı esası olan ihlas ve rıza-yı İlahî cihetinde, Kur'an-ı Hakîm'in ders verdiği ahkâm ve hakaik-i kudsiyeye dair harekât ve a'mal ondan sudûr etse, lisan-ı hali manen âyât-ı Kur'aniyeyi okusa; o vakit manen âlem-i İslâmın herbir ferdinin vird-i zebanı olan اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ duasında dâhil olup hissedar olur ve umumu ile uhuvvetkârane alâkadar olur. Yalnız hayvanat-ı muzırra nev'inden bazı ehl-i dalaletin ve sakallı çocuklar hükmündeki bazı ahmakların nazarlarında kıymeti görünmez. Eğer o adam, medar-ı şeref tanıdığı bütün ecdadını ve medar-ı iftihar bildiği bütün geçmişlerini ve

ruhen nokta-i istinad telakki ettiği selef-i sâlihînin cadde-i nuranîlerini terkedip heveskârane, hevaperestane, riyakârane, şöhretperverane, bid'akârane işlerde ve harekâtta bulunsa; manen bütün ehl-i hakikat ve ehl-i imanın nazarında en alçak mevkie düşer. اِتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَاِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللّٰهِ sırrına göre; ehl-i iman ne kadar âmi ve cahil de olsa, aklı derketmediği halde, kalbi öyle hodfüruş adamları soğuk görür; manen nefret eder.

İşte hubb-u câha meftun ve şöhretperestliğe mübtela adam -ikinci adam-, hadsiz bir cemaatin nazarında esfel-i safilîne düşer. Ehemmiyetsiz ve müstehzi ve hezeyancı bazı serserilerin nazarında, muvakkat ve menhus bir mevki kazanır. اَلْاَخِلاَّءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ اِلاَّ الْمُتَّقِينَ sırrına göre; dünyada zarar, berzahta azab, âhirette düşman bazı yalancı dostları bulur.

Birinci suretteki adam, farazâ hubb-u câhı kalbinden çıkarmazsa, fakat ihlas ve rıza-yı İlahîyi esas tutmak ve hubb-u câhı hedef ittihaz etmemek şartıyla; bir nevi meşru makam-ı manevî, hem muhteşem bir makam kazanır ki, o hubb-u câh damarını tamamıyla tatmin eder. Bu adam az, hem pek az ve ehemmiyetsiz bir şey kaybeder; ona mukabil, çok hem pek çok kıymetdar, zararsız şeyleri bulur. Belki birkaç yılanı kendinden kaçırır; ona bedel, çok mübarek mahlukları arkadaş bulur, onlarla ünsiyet eder. Veya ısırıcı yabani eşek arılarını kaçırıp, mübarek rahmet şerbetçileri olan arıları kendine celbeder. Onların ellerinden bal yer gibi, öyle dostlar bulur ki; daima dualarıyla âb-ı kevser gibi feyizler, âlem-i İslâmın etrafından onun ruhuna içirilir ve defter-i a'maline geçirilir.

M. Kemal Paşa itiraz ile, içindeki niyet ve halet-i ruhiyesini ifade ile, Bedîüzzaman'ı kendine çekmek ve nüfuzundan istifade etmek ister. Ve Bedîüzzaman'a meb'usluk, hem Dâr-ül Hikmet'teki eski vazifesini, hem şarkta Şeyh Sünusî'nin yerine vaiz-i umumî, hem bir köşk tahsisi gibi teklifler yapar.

Bedîüzzaman, rivayetlerde gelen eşhas-ı âhirzamana ait haberlerin mühim bir kısmını ve hürriyetten evvel İstanbul’da tevilini söylediği hadîslerin ihbar ettiği âhirzamanın dehşetli şahıslarının Âlem-i İslâm ve insaniyette zuhur ettiğini görür. Ve yine gelen rivayetlerden, onlara karşı çıkacak ve mukabele edecek olan Hizb-ül Kur’an hakkında, “O zamana yetiştiğiniz zaman, siyaset canibiyle onlara galebe edilmez; ancak manevî kılınç hükmünde i’caz-ı Kur’an’ın nurlarıyla mukabele edilebilir.” tavsiyesine müraatla, Ankara’da teşrik-i mesaî edemeyeceği için, kendisine tevdi’ edilmek istenen meb’usluk, Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye gibi Diyanet’teki a’zâlığı, hem vilayat-ı şarkıye vaiz-i umumîliği tekliflerini kabul etmez. Kendisini fikrinden vazgeçirmek için çalışan ve Ankara’dan ayrılmamasını rica için istasyona kadar gelen bir kısım meb’usların da arzularına uyamayacağını bildirerek Ankara’dan ayrılır, Van’a gider. Ve orada hayat-ı içtimaiyeden uzaklaşarak Erek Dağı eteğinde, Zernebad Suyu başında bir mağaracıkta idame-i hayat etmeye başlar…

* * *

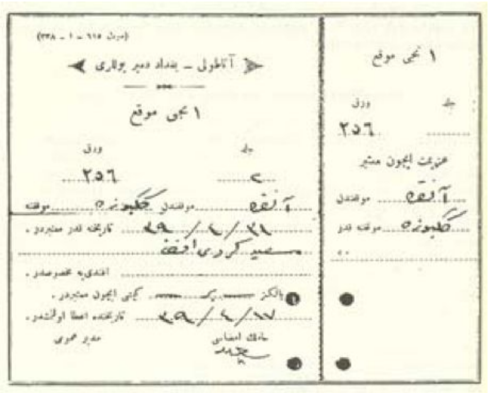

Resim (Bedîüzzaman, kendisine tevdi edilen meb’usluğu ve teklif edilen Diyanet’teki Müşavere A’zâlığını ve Şark Vilayetleri Umumî Vaizliğini kabul etmeyerek Ankara’dan Van’a giderken “Eski Said”i Yeni Said’e götüren tren bileti.)

Ankara’daki hayatına dair Risale-i Nur’dan bir parça

(Yirmiüçüncü Lem’a “Tabiat Risalesi”nden)

…1338’de Ankara’ya gittim. İslâm ordusunun Yunan’a galebesinden neş’e alan ehl-i imanın kuvvetli efkârı içinde, gayet müdhiş bir zındıka fikri, içine girmek ve bozmak ve zehirlendirmek için dessasane çalıştığını gördüm. Eyvah dedim, bu ejderha imanın erkânına ilişecek! O vakit, şu âyet-i kerimenin bedahet derecesinde vücud ve vahdaniyeti ifham ettiği cihetle ondan istimdad edip, o zındıkanın başını dağıtacak derecede Kur’an-ı Hakîm’den alınan kuvvetli bir bürhanı, Arabî bir risalede yazdım. Ankara’da, Yeni Gün Matbaası’nda tab’ettirmiştim. Fakat maatteessüf Arabî bilen az ve ehemmiyetle bakanlar da nadir olmakla beraber, gayet muhtasar ve mücmel bir surette o kuvvetli bürhan tesirini göstermedi. Maatteessüf, o dinsizlik fikri hem inkişaf etti, hem kuvvet buldu…

* * *

İkinci Kısım

Barla Hayatı

Risale-i Nur'un zuhuru

Üstad Bedîüzzaman Said Nursî'nin Şarkî Anadolu'da dünyaya gelişinden itibaren geçirdiği hayat safhalarını buraya kadar birer birer gördük, temaşa ettik. Şimdi; geçen kırk-elli senelik hayatının neticesi ve meyvesi hükmünde, tarihin pek ender kaydettiği cihan vüs'atindeki muazzam bir davaya giriyoruz. Bütün maddî ve manevî zulmetleri izale edip, âlemi nuruyla ziyalandıracak olan Risale-i Nur meydana çıkıyor; dünya ilm ü irfan sahasına Türkiye'den bir güneş doğuyor!..

* * *

Bedîüzzaman Hazretlerinin Vilayat-ı Şarkıyeden Garbî Anadolu'ya nefyedilmesi, Risale-i Nur'un zuhuru, te'lif ve neşri

Van'da mezkûr mağarada yaşamakta iken, şarkta ihtilal ve isyan hareketleri oluyor. "Sizin nüfuzunuz kuvvetlidir." diyerek yardım isteyen bir zâtın mektubuna: "Türk Milleti

asırlardan beri İslâmiyet’e hizmet etmiş ve çok veliler yetiştirmiştir. Bunların torunlarına kılınç çekilmez, siz de çekmeyiniz; teşebbüsünüzden vazgeçiniz. Millet, irşad ve tenvir edilmelidir!” diye cevab gönderiyor. Fakat yine hükûmet, Bedîüzzaman’ı Garbî Anadolu’ya nefyediyor.

Van’da mağaradan çıkarılıp Anadolu’ya hareket etmek üzere jandarmalarla sevkedilirken, yollara dökülüp “Aman efendi hazretleri bizi bırakıp gitme. Müsaade buyur sizi göndermeyelim. Arzu ederseniz Arabistan’a götürelim.” diye yalvaran silâhlı gruplara, ahaliye ve ileri gelen zâtlara: “Ben Anadolu’ya gideceğim, onları istiyorum.” diyerek, hepsini teskin ediyor. Evvelâ, Burdur Vilayeti’ne askerî muhafızlarla nefyediliyor. Burdur’da zulüm ve tarassudlar altında işkenceli bir esaret hayatı geçiriyor. Fakat aslâ boş durmuyor; onüç ders olan “Nur’un İlk Kapısı” kitabındaki hakikatları bir kısım ehl-i imana ders verip, gizli olarak kitab haline getiriyor. Bu hikmet cevherlerinin kıymetini takdir eden müştak ehl-i iman, el yazılarıyla bu kitabı çoğaltıyorlar. Nihayet “Burada Said Nursî boş durmuyor, dinî musahabelerde bulunuyor.” diye gizli din düşmanları tarafından rapor tanzim ettiriliyor ve burada da “Hücra bir köşede, mahrumiyetler, kimsesizlik ve gurbet hayatı içinde kendi kendine ölür gider.” düşüncesiyle dağlar arasında tenha bir yer olan Isparta Vilayeti’ne bağlı Barla Nahiyesine gönderilmeye karar veriliyor.

Bedîüzzaman Said Nursî Burdur’da iken bir gün, o zamanın Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisi Mareşal Fevzi Çakmak Burdur’a geliyor. Vali, Mareşal’e: “Said Nursî hükûmete itaat etmiyor, gelenlere dinî dersler veriyor.” diye şekvada bulunuyor. Mareşal Fevzi Çakmak, Bedîüzzaman’ın ne kadar dâhî ve ne kadar manevî büyük ve müstakim bir zât olduğunu bildiği için diyor ki: “Bedîüzzaman’dan zarar gelmez, ilişmeyiniz. Hürmet ediniz.”

Sürgün edildiği bütün yerlerde, Bedîüzzaman aleyhinde cebirle resmî kimseler vasıtasıyla dehşetli propagandalar yaptırılarak; ehl-i imanın, Üstad Bedîüzzaman’a

yaklaşmamaları ve dinî derslerinden istifade etmemeleri için çok menfî gayretler sarfediliyor. Fakat Üstad'ın imanî derslerinin nüfuz ve kıymeti, ahali arasında kalbden kalbe sirayet ediyor ve eserlerine olan aşk ve muhabbet, kalbleri istila ediyor.

Barla

Barla, ehl-i imanın manevî imdadına gönderilen Risale-i Nur Külliyatı'nın te'lif edilmeye başlandığı ilk merkezdir. Barla, Millet-i İslâmiyenin, hususan Anadolu halkının başına gelen dehşetli bir dalalet ve dinsizlik cereyanına karşı, Kur'andan gelen bir hidayet nurunun, bir saadet güneşinin tulû' ettiği beldedir. Barla, rahmet-i İlahiyenin ve ihsan-ı Rabbanînin ve lütf-u Yezdanînin bu mübarek Anadolu hakkında, bu kahraman İslâm Milletinin evlâdları ve Âlem-i İslâm hakkında, hayat ve mematlarının, ebedî saadetlerinin medarı olan eserlerin lemaan ettiği bahtiyar yerdir.

Bedîüzzaman Said Nursî; Barla nahiyesinde daimî ve çok şiddetli bir istibdad ve zulüm ve tarassud altında bulunduruluyordu. Barla'ya nefiy sebebi ise; kalabalık şehirlerden uzaklaştırıp, böyle hücra bir köye atılarak ruhunda mevcud hamiyet-i İslâmiyenin feveran etmesine mani' olmak, onu konuşturmamak, söyletmemek, İslâmî imanî eserler yazdırmamak, âtıl bir vaziyete düşürüp dinsizlerle mücahededen ve Kur'ana hizmetten men'etmek idi. Bedîüzzaman ise, bu plânın tamamen aksine hareket etmekte muvaffak oldu; bir an bile boş durmadan, Barla gibi tenha bir yerde Kur'an ve iman hakikatlarını ders veren Risale-i Nur eserlerini te'lif ederek perde altında neşrini temin etti. Bu muvaffakıyet ve bu muzafferiyet ise, çok muazzam bir galibiyet idi. Zira o pek dehşetli dinsizlik devrinde, hakikî bir tek dinî eser bile yazdırılmıyordu. Din

adamları susturulup, yok edilmeğe çalışılıyordu. Dinsizler, Bedîüzzaman'ı yok edememişler, uyuşmuş kalb ve akılları ihtizaza getiren İslâmî ve imanî neşriyatına mani' olamamışlardı. Bedîüzzaman'ın yaptığı bu dinî neşriyat, yirmibeş senelik eşedd-i zulüm ve istibdad-ı mutlak devrinde hiçbir zâtın yapamadığı bir iş idi.

Bedîüzzaman, Barla'ya 1925-1926 senelerinde nefyedilmiştir. Bu tarihler, Türkiye'de yirmibeş sene devam edecek bir istibdad-ı mutlakın icra-yı faaliyetinin ilk seneleri idi. Gizli dinsiz komiteleri, "İslâmî şeairleri birer birer kaldırarak İslâm ruhunu yok etmek, Kur'anı toplatıp imha etmek" plânlarını güdüyorlardı. Buna muvaffak olunamayacağını iblisane düşünerek, "Otuz sene sonra gelecek neslin kendi eliyle Kur'anı imha etmesini intac edecek bir plân yapalım." demişler ve bu plânı tatbike koyulmuşlardı. İslâmiyeti yok etmek için, tarihte görülmemiş bir tahribat ve tecavüzat hüküm sürmüştür.

Resim (Üstad Bedîüzzaman Said Nursî Hazretlerinin Barla'ya ilk geldikleri zaman çekilmiş resmi.)

Evet altıyüz sene, belki Abbasiler zamanından beri yani bin seneden beri Kur'an-ı Hakîm'in bir bayraktarı olarak bütün cihana karşı meydan okuyan Türk Milletini, bu vatan evlâdlarını, İslâmiyet'ten uzaklaştırmak ve mahrum

bırakmak için, müslümanlığa ait her türlü bağların koparılmasına çalışılıyor ve bilfiil de muvaffak olunuyordu. Bu vakıa cüz'î değil, küllî ve umumî idi. Milyonlarca insanın hususan gençlerin ve milyonlar masumların, talebelerin iman ve itikadlarına, dünyevî ve uhrevî felâketlerine taalluk eden çok geniş ve şümullü bir hâdise idi. Ve kıyamete kadar gelip geçecek Anadolu halkının ebedî hayatlarıyla alâkadardı. O zaman ve o senelerde, bin yıllık parlak mazinin delalet ve şehadetiyle, Kur'anın bayraktarı olarak en yüksek bir mevki-i muallâyı ihraz etmiş bulunan kahraman bir milletin hayatında, İslâmiyet ve Kur'an aleyhinde dehşetli tahavvüller ve tahribler yapılıyor ve cihanın en namdar ordusunun bin senelik cihad-ı diniye ile geçen parlak mazisi ve o mazide medfun muhterem ecdadı, yeni nesillere ve mektebli talebelere unutturulmaya çalışılıyor ve mazi ile irtibatları kesilerek bir takım maskeli ve sureta parlak kelâmlarla iğfalatta bulunularak, komünizm rejimine zemin hazırlanıyordu! İslâmiyet'in hakikatında mevcud maddî-manevî en yüksek terakki ve medeniyet umdeleri yerine; dinsiz felsefenin bataklığındaki nursuz prensipler, edebsiz edib ve feylesofların fikir ve ideolojileri; gizli komünistler, farmasonlar, dinsizler tarafından telkin ediliyor ve çok geniş bir çapta tedris ve talime çalışılıyordu. Bilhâssa İngiliz, Fransız gibi İslâm düşmanlarının İslâm âlemini maddeten ve manen yıpratmak, sömürmek emellerinin başında kahraman Türk Milletinin dinî bağlardan uzaklaştırılması; örf âdet, an'ane ve ahlâk bakımından tamamen İslâmiyete zıd bir duruma getirilmek plânları vardı ve bu plânlar maalesef tatbik sahasına konmuştu!

İşte Bedîüzzaman Said Nursî'nin, Risale-i Nur'la Anadolu'daki hizmet-i imaniye ve Kur'aniyesine cansiperane çalışan bir fedai-yi İslâm olarak başladığı seneler ki, zemin yüzünün görmediği pek dehşetli bir dinsizlik devrinin başlangıcı ve teessüs zamanı idi. Bunun için Bedîüzzaman'ın Risale-i Nur'la hizmetine nazar edildiği vakit, böyle dehşetli bir zamanı göz önünde bulundurmak îcab eder. Zira tarihte

emsali görülmemiş bu kadar ağır şerait tahtında yapılan zerre kadar hizmet, dağ gibi bir kıymet kazanabilir; ufacık bir hizmet, büyük bir değeri ve neticeyi haiz olabilir!

İşte Risale-i Nur, böyle dehşetli ve ehemmiyetli bir zamanın mahsulü ve neticesidir. Risale-i Nur'un müellifi, yirmibeş senelik din yıkıcılığının hükmettiği dehşetli bir devrin cihad-ı diniye meydanının en büyük kahramanı ve tâ kıyamete kadar Ümmet-i Muhammediyeyi (A.S.M.) dâr-üs selâma davet eden ve beşeriyete yol gösteren rehber-i ekmelidir. Ve hem Risale-i Nur, Kur'anın elmas bir kılıncıdır ki, zaman ve zemin ve fiiliyat bunu kat'iyyetle isbat etmiş ve gözlere göstermiştir. İşte öyle elîm ve feci' ve dehşetli bir devri ihdas eden dinsizlerin icraatı olan pek ağır şartlar dâhilinde Bedîüzzaman'ın inayet-i Hak'la te'life muvaffak olduğu Risale-i Nur eserleri, dinsizliğin istilasına karşı, yıkılması gayr-ı kabil olan muazzam ve muhteşem bir sed teşkil etmiştir. Risale-i Nur; maddiyyunluk, tabiiyyunluk gibi dine muarız felsefenin muhal, bâtıl ve mümteni' olduğunu; cerhedilmez bürhanlarla, aklî, mantıkî delillerle isbat ederek en dinsiz feylesofları dahi ilzam etmiştir. Küfr-ü mutlakı mağlubiyete dûçar etmiş, dinsizliğin istilasını durdurmuştur.

Evet Bedîüzzaman'a yapılan o tarihî zulüm ve işkence ve ihanetler altında feveran edip parlayan Risale-i Nur, bu zamanda ve istikbalde bir seyf-ül İslâm'dır. Risale-i Nur ruhların sevgilisi, kalblerin mahbubu, âşıkların maşuku, canların cananı olmuş; îcabında bu canan için canlar feda edilmiştir. Risale-i Nur, beşerin sertacı ve halaskârı mevki-i muallâsında hizmet yapmış ve yapmaktadır. Risale-i Nur, Kur'anın son asırlarda beklenen bir mu'cize-i maneviyesi olarak tulû' etmiş ve başta müellifi Bedîüzzaman Said Nursî olarak milyonlarla talebeleri ve kardeşleri, bu hakikat-ı Kur'aniye etrafında pervaneler gibi dönerek onun nuruyla nurlanmışlar, ondaki Kur'an ve iman hakikatlarını massetmişler (emmişler), imanlarını kuvvetlendirmişler ve bu hakikat-ı kübrayı bütün dünyaya ilân etmek ve ölünceye

kadar onu okumak ve ona hizmet etmek gayesini azmetmişlerdir.

Evet Türk Milletini ve bu vatan ahalisini ve âlem-i İslâm'ı ebede kadar şerefle yaşatacak ve mazide olduğu gibi istikbalde de, tarihin altın sahifelerine, Kur'an ve İslâmiyet hizmetinde âlem-i İslâm'ın pişdarı ve namdar kumandanı olarak kaydettirecek medar-ı iftiharı Risale-i Nur'dur. Büyük bir vüs'at ve külliyeti taşıyan ve Anadolu'da ve İslâm âleminde zuhur edip her tarafta hüsn-ü kabule ve tesire mazhariyetle gittikçe inkişaf ve intişar eden bu eser; Kur'anın malıdır, âlem-i İslâm'ın ve ehl-i imanın malıdır ve bu vatan ahalisinin İslâmî bir medar-ı iftiharıdır. Bu memlekette hükmeden bir hükûmetin nokta-i istinadı, hem aynı zamanda bütün dünyaya duyuracağı muazzam hakikatlar manzumesidir ki, inşâallah bir zaman gelip radyo ile bütün âlemlere ders verilecek ve ilân edilecektir.

Evet dünya ilm ü irfan sahasına Türkiye'den bir güneş doğmuştur. Bu yeni doğan güneş, bin üçyüz yıl evvel âlem-i beşeriyete doğmuş olan güneşin bir in'ikasıdır ve o manevî güneşin her asırda parlayan lem'alarından birisidir ve beklenilen son mu'cize-i manevîsidir! Yalnız maneviyat sahasında değil, zahiren ve maddeten dahi tesirini göstermiştir.

Evet Risale-i Nur, bütün dünya milletlerinin hayatlarını muhafaza ve müdafaa için sarıldıkları ve güvendikleri atom ve emsali bomba ve silâhlarının fevkinde muazzam bir tesire sahibdir! Bunun böyle olduğunu, bir parça ilim ve basiret nazarıyla Nur Risalelerine bakanlar ve Risale-i Nur müellifi Bedîüzzaman Said Nursî'nin otuz seneden beri Anadolu'daki hizmet-i imaniyelerine dikkat edenler görür, anlar ve tasdik ederler. Hakikata nüfuz eden zâtlar için Risale-i Nur'un tulû'undan bugüne kadar geçen zaman içerisindeki yapılan hizmetin neticeleri, nihayet derecede muhteşem ve muazzamdır, milyarlar takdir ve tebrike lâyıktır!

Evet Risale-i Nur iman-ı tahkikîyi bu vatanda neşretmekle imanı kuvvetlendirip, bu memleketteki dinsizlik ve

imansızlık, dalalet ve sefahete karşı mukabele ve müsbet bir tarzda mücadele ederek bunları mağlub etmiştir. Büyük ve küllî ve umumî mücahede-i diniyesinde muzaffer olmuştur. Taife-i mücahidîn olan Nur Talebeleri; a'zamî sadakat ve ittihaddan neş'et eden azîm, manevî, makbul bir sır ile rahmet-i İlahiyenin celbine ve teveccühüne vesile olmuştur. Bu ihlaslı taife-i mücahidîn küçük bir çekirdek gibi dar bir dairede iken, o çekirdekte âlemi istila edecek bir Şecere-i Tûbâ'nın mahiyeti bulunduğu misillü; ondördüncü asr-ı Muhammedîde (Aleyhissalâtü Vesselâm) Kur'andan çıkan Risale-i Nur'un Anadolu'da tulû' ve intişar etmesiyle, neticede neşv ü nema ederek âlem-i İslâm ve insaniyete kadar genişlemiş ve daha da genişleyecektir!

İşte Risale-i Nur, hem fevkalâde ihlası ve hem yalnız tevhid ve iman akidelerinin hizmetini esas meslek ittihaz ederek bir kudsiyet kazanması ve mahiyetinde bütün hakaik-i Kur'aniye ve İslâmiye mevcud bulunarak her tarafı kaplayacak bir nur-u hakikat olması dolayısıyla, rahmet-i İlahiye canibinde bu millet-i İslâmiyeyi, maddî-manevî felâket ve helâket tehlikelerinden, bir sedd-i Kur'anî ve nur-u imanî olarak muhafazaya vesile olmuştur.

Risale-i Nur, iman ve Kur'an muhaliflerine karşı mücadelesinde cebr ve münazaa yolunu değil, ikna' ve isbat yolunu ihtiyar etmiştir.

Risale-i Nur yüz otuz risalelerinde, doğrudan doğruya hakikatın berrak vechesini bütün vuzuh ve çıplaklığıyla göstermiştir. Din-i Hak olan İslâmiyet'i ve âlem-i insaniyetin hidayet güneşi olan Kur'anın mu'cizeliğini bütün dünya efkârı müvacehesinde ve bütün fikir ve felsefe sahasında cerhedilmez kat'î deliller ile göstermiştir. Ve mantıkî hüccetlerle isbat etmiştir ki; yeryüzündeki bil'umum kemalât ve medeniyet ve terakki umdeleri, semavî dinler ve peygamberler eliyle gelmiş ve bilhâssa İslâmiyet'in zuhuruyla âlem-i insaniyet, İslâm âleminin taht-ı riyasetinde cehalet gayyasından kurtulmuş ve kurtulacaktır! Felsefe ve hikmetin içerisinde görünen fazilet, menfaat-ı umumiye

vesaire gibi insanî esaslar ise: Güneş'in doğmasıyla ondan yayılan ve aydınlanan gece âleminin nurları gibi, Nübüvvet güneşinin tulû'u, beşeriyetin fikir ve kalblerinde akisler ve lem'alar husule getirmiş olmasındandır. Hakikatlı felsefe ve hikmetin, fen ve san'atın üzerinde görünen bu ışıklar, Kur'an güneşinin ve Nübüvvet kandilinin âlem-i beşeriyete akislerinden ve cilvelerinden mütevelliddir.

Ey âlem-i İslâm! Uyan, Kur'ana sarıl; İslâmiyet'e maddî ve manevî bütün varlığınla müteveccih ol!

Ve ey Kur'ana bin yıllık tarihinin şehadetiyle hâdim olan ve İslâmiyet nurunun zemin yüzünde naşiri bulunan yüksek ecdadın evlâdı! Kur'ana yönel ve onu anlamaya, okumaya ve onu anlatacak, onun bu zamanda bir mu'cize-i maneviyesi olan Nur Risalelerini mütalaa etmeye çalış. Lisanın, Kur'anın âyetlerini âleme duyururken, hal ve etvar ve ahlâkın da onun manasını neşretsin; lisan-ı halin ile de Kur'anı oku. O zaman sen, dünyanın efendisi, âlemin reisi ve insaniyetin vasıta-i saadeti olursun!

Ey asırlardan beri Kur'anın bayraktarlığı vazifesiyle cihanda en mukaddes ve muhterem bir mevki-i muallâyı ihraz etmiş olan ecdadın evlâd ve torunları! Uyanınız! Âlem-i İslâm'ın fecr-i sadıkında gaflette bulunmak, kat'iyyen akıl kârı değil! Yine Âlem-i İslâm'ın intibahında rehber olmak, arkadaş, kardeş olmak için Kur'anın ve imanın nuruyla münevver olarak, İslâmiyet'in terbiyesiyle tekemmül edip hakikî medeniyet-i insaniye ve terakki olan medeniyet-i İslâmiyeye sarılmak ve onu, hal ve harekâtında kendine rehber eylemek lâzımdır.

Avrupa ve Amerika'dan getirilen ve hakikatta yine İslâm'ın malı olan fen ve san'atı, nur-u tevhid içinde yoğurarak, Kur'anın bahsettiği tefekkür ve mana-yı harfî nazarıyla, yani onun san'atkârı ve ustası namıyla onlara bakmalı ve saadet-i ebediye ve sermediyeyi gösteren hakaik-i imaniye ve Kur'aniye mecmuası olan Nurlara doğru "İleri, arş!" demeli ve dedirmeliyiz!

Ey eski çağların cihangir Asya ordularının kahraman askerlerinin torunları olan muhterem din kardeşlerim!

Beşyüz senedir yattığınız yeter! Artık Kur'anın sabahında uyanınız. Yoksa Kur'an-ı Kerim'in güneşinden gözlerinizi kapatarak gaflet sahrasında yatmakla, vahşet ve gaflet sizi yağma edip perişan edecektir.

Kur'anın mecrasından ayrılarak birleşmeyen su damlaları gibi toprağa düşmeyiniz. Yoksa toprak gibi sefahet ve şehvet-i medeniye sizi emerek yutacaktır. Birleşen su damlaları gibi, Kur'an-ı Kerim'in saadet ve selâmet mecrasında ittihad ederek, sefahet ve rezalet-i medeniyeyi süpürüp, bu vatana âb-ı hayat olan, hakikat-ı İslâmiye sularını akıtınız.

O hakikat-ı İslâmiye suları ile bu topraklarda iman ziyası altında hakikî medeniyetin fen ve san'at çiçekleri açacak, bu vatan maddî ve manevî saadetler içinde gül ve gülistana dönecektir inşâallah.

Sadede dönüyoruz. Evet Bedîüzzaman Said Nursî Barla'da ikamete memur edilip Risale-i Nur'u te'lif ettiği seneler, yukarıda bir nebze zikrettiğimiz gibi, zerreyi dağ gibi kıymetlendiren ehemmiyetli seneler idi. Nasılki kışın dondurucu soğuğunda ve ağır şerait altında bir saatlik nöbet, bir sene ibadetten hayırlıdır; aynen öyle de: O zaman-ı müdhişede, değil yüz otuz risaleyi, belki iman ve İslâmiyete dair hakikî bir tek risale yazabilmek dahi, binler risale kıymet ve ehemmiyetinde idi.

Evet dinsizliğin hükümferma olduğu o dehşetli devirde, ehl-i din, terzil edilmeye çalışılıyordu. Hattâ Kur'anı dahi tamamen kaldırmak ve Rusya'daki gibi dinî akideleri tamamen imha etmek düşünülmüş; fakat millet-i İslâmiyece bir aks-ül ameli netice verebilmesi ihtimali ileri sürülünce bundan vazgeçilmiş, yalnız şu karar alınmıştı: "Mekteblerde yaptıracağımız yeni öğretim usûlleriyle yetişecek gençlik, Kur'anı ortadan kaldıracak ve bu suretle milletin İslâmiyet'le olan alâkası kesilecek!" Bütün bu dehşet-engiz plânları çeviren o müdhiş fitnenin menbaları, şimdiki dinî inkişafın

muarızı ve düşmanları olan haricî dinsiz cereyanların reisleri ve adamları idi. Evet Türk milleti içerisinde meydana getirilen o dehşetli hâdisatın içyüzünü, tafsilatını, istikbalin hakikatperest tarihçilerine ve bunları şimdi Demokrat idaredeki serbestiyetle bir derece neşretmekte olan İslâm-Türk muharrirlerine havale ediyoruz. Bizim vazifemiz, yalnız ve yalnız hakaik-i imaniye ve Kur'aniye ile meşgul olmaktır. Biz yalnız ve yalnız iman ve İslâmiyet cereyanındayız.

Evet o dalalet ve zındıkanın en azgın devirlerinde Bedîüzzaman Said Nursî, daimî nezaret ve tarassud altında ve böyle müdhiş ve pek çok ağır şerait içerisinde idi. Nemrudların, Firavunların, Şeddadların ve Yezidlerin yapamadığı zulümlerin enva'ı Bedîüzzaman'a yapılıyordu. Ve yirmibeş sene böyle devam etti. O zaman âlem-i İslâm, maddeten fakirdi ve müstevlilerin esaretinde bulunuyordu. Bütün gizli fesad ve dinsizlik komiteleri, hem Türkiye'de, hem âlem-i İslâmda müdhiş faaliyetler yapıyor ve tarafdarları onları destekliyor ve hepsi de İslâmiyet aleyhinde ittifak ediyorlardı.

İşte Risale-i Nur, Asr-ı Saadet'te İslâm'ın cihanı fetih anahtarları hükmünde olan Bedir, Uhud muharebelerinin ehemmiyeti nev'inden bir kıymeti ihtiva eden bir zamanın mahsulüdür ki; vesile olduğu hizmet-i imaniye ve îfasında bulunduğu manevî cihad-ı diniye, tarihte Asr-ı Saadet'ten maada hiçbir zamanda görülmemiş bir azamettedir. Eli kolu bağlı hükmünde olan Bedîüzzaman Said Nursî, öyle dehşetli bir esarette, nefiy ve inzivada te'lif ve neşrettiği yüz otuz parça Risale-i Nur eserleriyle, belig bir hatib olarak Anadolu mescidinde ve âlem-i İslâm câmiinde konuşuyor, ehl-i İslâm'a Kur'andan aldığı dersini tekrar ediyor; güya Bedîüzzaman Said Nursî, ondördüncü asr-ı Muhammedî'nin ve yirminci asr-ı miladinin minaresinin tepesinde durup, muasırları olan ehl-i İslâm ve insaniyete bağırıyor ve bu asrın arkasında dizilmiş ve müstakbel sıralarında saf tutmuş

olan nesl-i âti [38](Haşiye) ile bir mürşid-i a'zam, bir müceddid-i ekber olarak konuşuyor…

Risale-i Nur'un Te'lifi ve Neşri

Bedîüzzaman Said Nursî Hazretleri öyle müşkil ve ağır vaziyetler altında Risale-i Nur Külliyatını te'lif ediyor ki, tarihte hiçbir ilim adamının karşılaşmadığı zorluklara maruz kalıyor. Fakat sönmeyen bir azim, irade ve hizmet aşkına mâlik olduğu için; yılmadan, yıpranmadan, usanıp bıkmadan, bütün kuvvetini sarfederek emsalsiz bir sabır ve tahammül ve feragat-ı nefs ile, bu millet ve memleketi komünizm ejderinden, mason âfâtından, dinsizlikten muhafaza edecek -eden ve etmekte olan- ve âlem-i İslâmı ve beşeriyeti tenvir ve irşadda büyük bir rehber olan bu hârikulâde Risale-i Nur eserlerini meydana getiriyor. Yüz otuz parça olan Risale-i Nur Külliyatının te'lifi, yirmiüç senede hitama eriyor. Nur Risaleleri, şiddetli ihtiyaç zamanında te'lif edildiğinden, her yazılan risale, gayet şifalı bir tiryak ve ilâç hükmünü taşıyor ve öyle de tesir edip pek çok kimselerin manevî hastalıklarını tedavi ediyor. Risale-i Nur'u okuyan herbir kimse; güya o risale kendisi için yazılmış gibi bir halet-i ruhiye içinde kalarak büyük bir iştiyak ve şiddetli bir ihtiyaç hissederek mütalaa ediyor. Nihayet öyle eserler vücuda geliyor ki; bu asır ve gelecek asırların bütün insanlarının imanî, İslâmî, fikrî, ruhî, kalbî, aklî ihtiyaçlarına tam cevab verecek ve kâfi gelecek Kur'anî hakikatlar ihsan ediliyor.

Risale-i Nur, Kur'an-ı Hakîm'in hakikî bir tefsiridir. Âyetler, sırasıyla değil; devrin ihtiyacına cevab veren imanî hakikatları mübeyyin âyetler tefsir edilmiştir.

Tefsir iki kısımdır: Biri, âyetin ibaresini ve lafzını tefsir eder; biri de, âyetin mana ve hakikatlarını izah ile isbat eder. Risale-i Nur, bu ikinci kısım tefsirlerin en kuvvetlisi ve en

kıymetdarı ve en parlağı ve en mükemmeli olduğu, ehl-i tahkik ve tedkikten binlercesinin şehadetiyle ve tasdikiyle sabittir.

Risale-i Nur'un te'lifi ve neşriyatı, şimdiye kadar misli görülmemiş bir tarzdadır. Bedîüzzaman Said Nursî kendi eliyle risaleleri yazıp teksir edecek derecede bir yazıya mâlik değildir, yarım ümmidir. Bunun için kâtiblere sür'atle söyler ve sür'atle yazılır. Günde bir-iki saat te'lifatla meşgul olarak on, oniki ve bir-iki saatte yazılan hârika eserler vardır.

Üstad Bedîüzzaman'ın te'lif ettiği risaleleri, talebeler elden ele ulaştırmak suretiyle müteaddid nüshalar yazarlar, yazılan nüshaları müellifine getirirler. Müellif, müstensihlerin yanlışlarını düzeltir. Bu tashihatı yaparken, eserin aslı ile karşılaştırmadan kontrol eder. Şimdi de yirmibeş-otuz sene evvel te'lif ettiği bir eseri tashih ederken aslına bakmaz.

Yazılan risaleleri etraf köylerden ve kazalardan gelenler, büyük bir merak ve iştiyakla alıp gidiyorlar ve el yazısıyla neşrediyorlardı.

Üstad Bedîüzzaman, Kur'an'dan başka hiçbir kitaba müracaat etmeden ve te'lifat zamanında yanında hiçbir kitab bulunmadan Nur Risalelerini te'lif etmiştir.

Merhum Mehmed Âkif'in:

Doğrudan doğruya Kur'an'dan alıp ilhamı,

Asrın idrakine söyletmeliyiz İslâmı. beytiyle ifade ettiği idealini tahakkuk ettirmek, Bedîüzzaman'a müyesser olmuştur.

Risale-i Nur'un neşir keyfiyeti de tarihte hiçbir eserde görülmemiştir. Şöyle ki:

Kur'an hattını muhafaza etmek hizmetiyle de muvazzaf olan Risale-i Nur'un, muhakkak Kur'an yazısıyla neşredilmesi lâzımdı. Eski yazı yasak edilmiş ve matbaaları kaldırılmıştı. Bedîüzzaman'ın parası, serveti yoktu; fakirdi, dünya metaiyle alâkası yoktu. Risaleleri el ile yazarak çoğaltanlar da, ancak zarurî ihtiyaçlarını temin ediyorlardı. Risale-i Nur'u yazanlar, karakollara götürülüyor, işkence ve eziyetler yapılıyor, hapislere atılıyordu. Bedîüzzaman aleyhinde

hükûmet eliyle yaptırılan propaganda ve tazyiklerle her tarafa dehşetler saçılıyor; ahali, Hazret-i Üstad'a yaklaşmaya, ondan din, iman dersi almaya cesareti kalmayacak derecede evhamlandırılıyordu. Vaktiyle de din adamlarının, hakikatperestlerin, sırf dindar oldukları için darağaçlarında can vermeleri, bir korku ve yılgınlık havası meydana getirmişti. Hüküm sürmekte olan eşedd-i zulüm ve istibdad-ı mutlak içinde, ehl-i diyanet sükût-u mutlaka mahkûm edilmişti. Ne dinin hakikatlarından bahseden hakikî bir risale neşrettiriliyor ve ne de o hakikatlar millete ders verdiriliyordu. Bu suretle İslâmiyet, ruhsuz bir cesed haline getirilmeye çalışılıyor; Din-i İslâm'ın mahiyeti ve esaslarını ders vermek, kat'iyyen men'ediliyordu. [39](Haşiye).

İşte başlangıçta pek azgın olan bu dinsizlik devri, Risale-i Nur'un umumiyet kesbeden neşriyatıyla yıkılmış; ehl-i imanın manevî ve maddî (bilhâssa manevî) hayatına tatbik edilen istibdad zincirleri parçalanmıştır. Risale-i Nur, dinsizliğin belini kırmış ve temel taşlarını târumâr etmiştir.

Evet o zamanlar ki, dinsizliğin mukabil cephesinde Risale-i Nur şimşekler gibi parlamış ve Kur'an-ı Hakîm'in bu nuru bütün satvet ve şevketiyle zuhur ederek perde altında neşrolunmuştur.

Risale-i Nur'dan tahkikî iman dersi alan ve gittikçe ziyadeleşen Nur Talebelerinin imanları inkişaf etmiş, imanî bir şehamet ve İslâmî bir cesarete sahib olmuşlardır. Nasılki cesur bir kumandan, yüzlerce askere lisan-ı haliyle cesaret verir ve nokta-i istinad olursa; aynen öyle de Risale-i Nur şahs-ı manevîsinin mümessili olan Bedîüzzaman Said Nursî Hazretleri başta olarak, tahkikî iman dersleriyle imanları kuvvetlenen yüzbinlerce, şimdi milyonlarca Nur Talebeleri, ehl-i imana bir nokta-i istinad ve bir hüsn-ü misal olmuşlardır. Nur Talebelerinin bu iman kuvvetleri ve dinsizliğe karşı kahramanca mücadeleleri, halkın üzerinde çok tesir yapmış ve bir intibah (uyanıklık) husule getirmiştir. Böylelikle, milletin içindeki korku ve evhamları da Risale-i

Nur'la izale etmişler, vatan ve millete umumî bir cesaret, ümid ve ferahlık husule getirip müslümanları yeisten kurtarmışlardır.

Risale-i Nur'u gaye-i hayat edinen bir Nur Talebesi, yüz adam kuvvetinde olduğu ve yüz nâsih kadar iman ve İslâmiyete hizmet ettiği, ehl-i hakikatça müsellem ve musaddaktır. Nur talebeleri; dinsizliğin şaşaalı taarruzlarına, tantanalı yaygaralarına, zulümlerine, hapislerine; üstadları gibi, kıymet vermeden, korkmadan, lüzumunda canlarını, mallarını, evlâd ü iyallerini dahi çekinmeden Risale-i Nur'la iman ve İslâmiyete hizmet uğrunda feda etmişlerdir. Nur Talebeleri, tek bir şeyi gaye edinmiştir: "İmanlarını kurtarmak niyetiyle Risale-i Nur'u okumak ve rıza-yı İlahî için iman ve İslâmiyete Risale-i Nur'la hizmet etmek." Bu gayelerinde muvaffak olmak için, her şeylerini bu hizmete hizmetkâr yapmışlardır.

Evet Nur Talebeleri, Ümmet-i Muhammediyeyi sahil-i selâmete çıkaran bir sefine-i Rabbaniyenin hademeleri olduklarına inanmışlardır. Hayatta en büyük gayeleri; Kur'an ve imana hizmet ederek, ümmet-i Muhammed'in refah ve saadet içinde yaşamasına vesile olmaktır. Risale-i Nur'un el yazısıyla neşri senelerinde, evlerinden yedi-sekiz sene çıkmadan Risale-i Nur'u yazıp neşredenler olmuştur. O zamanlar Isparta havalisinde erkek, kadın, genç ve ihtiyarlardan binlerce Nur Talebesi, hattâ Nur dershanesi olan Sav Köyü bin kalemle, senelerce Nur Risalelerini yazıp çoğaltıyorlardı. (Risale-i Nur, te'lifinden yirmi sene sonra, teksir makinesi ile neşredilmiş ve otuzbeş sene sonra da matbaalarda basılmaya başlanmıştır. İnşâallah bir zaman gelecek, Risale-i Nur Külliyatı altınla yazılacak ve radyo diliyle muhtelif lisanlarda okunacak ve zemin yüzünü geniş bir dershane-i Nuriyeye çevirecektir.)

Risale-i Nur'un neşrinde, mübarek hanımlar da ehemmiyetli fedakârlıklara mazhar olmuşlardır. Hattâ Hazret-i Üstad'a gelip, "Üstadım! Ben efendimin göreceği dünyevî işleri de yapmaya çalışacağım; o senindir, Risale-i

Nur'undur." diyen ve erkeklerinin Risale-i Nur hizmetinde çalışmalarına daha fazla imkânlar veren kahraman hanımlar görülmüştür. Risale-i Nur'u yazan efendilerine geceleri lâmba tutarak, onların din, iman hizmetlerine canla başla iştirak etmişlerdir. Risale-i Nur'u hanımlar, kızlar elleriyle yazmışlar, göz nurları dökmüşler, mübarek kâtibeler olarak imana hizmet etmişlerdir. Hattâ öyle Nur Talebesi hanımlar vardır ki, kendilerini son nefeste iman nuruyla hüsn-ü hâtimeye nail edecek Nur Risalelerini hararetle okumuşlar ve diğer din kardeşleri olan hanımlara da okuyup tanıtmışlar; Nurları hanımlar içinde neşrederek, çok hanımların Kur'an ve iman nurlarıyla nurlanmalarına vesile olup kahramanca hizmette bulunmuşlardır. Risale-i Nur'u okuyup okutmakla iman mertebelerinde terakki edip âdeta birer mürşid mertebesine yükselmişlerdir. Hanımlar sırf Allah rızasını tahsil için, safvet ve ihlasla, Risale-i Nur'daki parlak ve çok feyizli Kur'an nurlarına bağlanmış ve kalblerinde sönmez bir muhabbet ve sevgi besleyerek dünya ve âhirette bahtiyar olacak bir vaziyete kavuşmuşlardır. Risale-i Nur'un kıymet ve büyüklüğü, temiz kalblerine o kadar yerleşmiş ki; onu beraberce okuyup dinledikçe içleri nurlarla, feyizlerle dolup taşmış, nuranî gözyaşları dökerek cûş u huruşa gelmişlerdir. Ne bahtiyardır o hanımlar ki; Risale-i Nur'un bu mukaddes imanî hizmetinde çalıştıkları için onlar daima hayırla yâdedilecek, âhiretlerine nurlar gönderilecek, kabirleri cennet-misal pür-nur olacak ve âhirette de en yüksek mertebelere ulaşacaklardır inşâallah. En başta Bedîüzzaman Hazretlerinin dualarına dâhil olmakla beraber, Nur Talebeleri mabeynindeki şirket-i maneviye sırrıyla defter-i hasenatlarına hayırlar kaydedilmektedir. Risale-i Nur'a samimî alâkaları, o fedakâr hanımları, milyonlarca Nur talebelerinin dualarına nail etmektedir. Risale-i Nurları okuyup okutmakla büyük manevî kazançlara, yüksek derecelere erişmektedirler. İnşâallah, ekserî hanımların böyle olmasını, rahmet-i İlahiyeden kuvvetle itikad ve ümid ve niyaz ediyoruz.

Basiretli Nur naşirleri; otuz beş sene evvel Risale-i Nur'daki yüksek hakikatları görmüş, o kudsî dersleri almış ve o zamandan beri ihlas ve sadakatla gizli din düşmanlarına göğüs germiştir. Nur kahramanlarının haneleri müteaddid defalar arandığı ve kendileri defalarca hapislere atılarak orada şiddetli azablar ve sıkıntılar çektirildiği halde, elmas kalemleriyle Risale-i Nur'un bu kadar senedir naşirliğini yapmışlardır. İstedikleri takdirde dünya nimetleri kendilerine yâr olduğu halde; her türlü şahsî, dünyevî rütbelerden, varlıklardan feragatla, ömürlerini Risale-i Nur'un hizmetine vakfetmişlerdir.

Acaba, Risale-i Nur şakirdlerindeki bu cehd ve kuvvetin, bu feragat ve fedakârlığın ve bu derece sebat ve sadakatın sebebi nedir? diye bir sual sorulursa, bu sualin cevabı muhakkak ki şu olacaktır: Risale-i Nur'daki cerhedilmez yüksek hakikatlar, iman hizmetinin yalnız ve yalnız rıza-yı İlahî için yapılması ve Bedîüzzaman Hazretlerinin a'zamî ihlasıdır.

Bedîüzzaman Said Nursî Hazretleri, Barla'da sekiz sene kadar kalmıştır. Ekserî zamanlarını kırlarda, bağ ve bahçelerde geçiriyordu. İki-üç saat kadar uzaklıktaki tenha dağlara veya bağlara çekilir, Nur Risalelerini te'lif eder; bir taraftan da te'lif ettiği risaleler Isparta ve havalisinde el yazısıyla istinsah edilip kendisine gönderildiğinde bunları tashih ederdi. Bir gün içinde hem tashihat yapar, hem gidip gelme dört-beş saat süren yerlere yaya olarak gider, hem aynı günün üç-dört saatini te'lifata hasreder ve hem de çok zaman yemeğini kendisi hazırlardı. O zamanlarda kırk yerde risaleler, Risale-i Nur'a müştak ilk talebeler tarafından el yazısıyla çoğaltılıyordu. Üstad bu kitabları sırtına yüklenir; dağ, bağ veya kırlara kadar gider, orada tashihini yapar, evine gelirdi. Nefye mahkûm edilerek, zamanın en dehşetli zulmüne maruz bırakılmış ve kimse ile görüşmesine müsaade edilmemişti. Fakat o, bu yokluk içinde tükenmez bir varlığa kavuşmuştu. Çünki o, âlem-i İslâm ve insaniyeti tenvir ve irşad edecek Kur'andan gelen iman hakikatlarını

te'lif ediyor ve aynı zamanda neşrediyordu. Bütün meşgalesini, te'lif etmekte olduğu eserlere hasretmişti. Bir gün gelecek bu eserler Anadolu'ya yayılacak, âlem-i İslâm merkezlerine gidecek, ehl-i siyasetin nazar-ı dikkatini celbedecek ve o zaman, âlem-i İslâmın asırlardır bayraktarlığını yapmış bir millet içerisinde yerleştirilmek istenen dinsizlik, imansızlık ideolojilerini parçalayacak; son asırların dalalet tagutlarının şahs-ı manevîsinden ibaret olan ehl-i küfür, ehl-i sefahet ve ehl-i dalalet cereyanlarının bu vatanı istilasına sed çekecek, istikbal nesillerinin ebedî kurtuluş ve saadetini temine medar olacaktır.

İşte o, tarihin en muazzam bir hâdisesinin mebdeini izn-i İlahî ve tasarruf-u Rabbanî ile hazırladığı için böyle çok mukaddes bir manayı hâvi davanın hâmili bulunduğu itibariyle dünyanın en mes'udu, zamanın en bahtiyarı idi. Giyinişinde, gayesinde, idealinde zerre kadar değişiklik ve tezelzül olmamıştı. Bilakis hal-i âlemin itikadlarını düzeltecek, zulmeti izale edecek bir meş'ale-i hidayeti hâmil idi. Vazifesi ve hizmeti, bütün insanların iki cihana ait saadet ve refahını tazammun ettiği için bir cehd ü azim içinde bulunuyordu.

* * *

Üstadın Barla'daki ikametgâhı, iki odadan ibaret bir evdir. Esasen müstakil bir evi ve yeryüzünde taht-ı tasarruf ve temellükünde bir karış yeri dahi yoktur. Barla'da sekiz sene müddetle ikamet ettiği ev, üç yüz elli milyon ehl-i İslâmın merkezi hükmünde ilk dershane-i Nuriyesidir. Bu dershane-i Nuriyenin altında, daimî akan bir çeşme vardır. Ve önünde, dershane-i Nuriyeye bitişik çok kalın ve üç sütun halinde semaya yükselen gayet muhteşem bir çınar ağacı vardır. Çınar ağacının dalları arasında bir kulübecik yapılmıştır. Burası, Hazret-i Üstad'ın bahar ve yaz mevsimlerindeki istirahatı ve vazife-i tefekküriye ve ubudiyeti için en münasib bir menzildir. Üstad'ın sıddık hizmetkârları, talebeleri ve Barla ahalisi diyorlar ki: "Üstadı, geceleri, dershane-i Nuriyenin önündeki bir şecere-i mübareke olan

çınar ağacının dalları arasında bulunan kulübecikte sabahlara kadar tesbihat ile, ezkâr ile terennüm eder görürdük. Hele bahar ve yaz mevsimlerinde bu muhteşem ağacın binlerce dalları arasında şevk u cezbe içinde uçuşan kuşlar arasında Üstad'ın böyle sabahlara kadar çalışmasını görürdük de; ne zaman uyur, ne zaman kalkar bilemezdik."

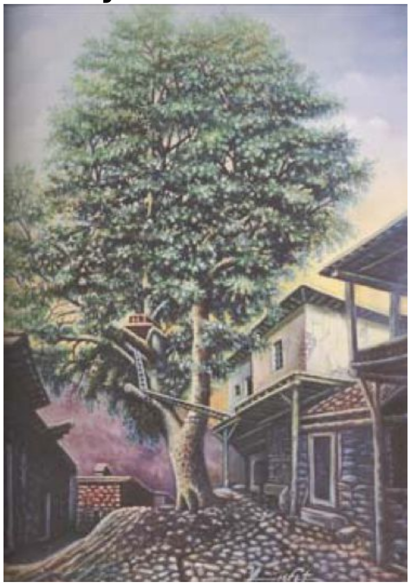

Resim (Üstad Bedîüzzaman'ın Barla'daki medresesi ve üzerinde ders ve evrad okudukları çınar ağacı.)

Üstad çok hasta olur, çok vakitleri de hastalık ve sıkıntı ile geçerdi. Pek az yer, o da bir parça çorba gibi mahdud bir şeydi. Geceleri, Kur'an-ı Kerim'den vird edindiği sureleri ve Resul-ü Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın münacat-ı meşhuresi olan Cevşen-ül Kebir namındaki münacatını ve Şah-ı Geylanî ve Şah-ı Nakşibend gibi eazım-ı evliyanın münacat ve hizblerini ve salavat-ı Nuriyeleri ve bilhâssa Risale-i Nur'un menbaı olan "Hizb-ün Nuriye"yi ve âyât-ı Kur'aniyenin lemaatı olan ve bir silsile-i tefekkür bulunan ve Yirmidokuzuncu Lem'ada cem'edilen hizb ve münacatları okur, bunları tamam edince de yine Risale-i Nur'la meşgul olurdu. Gündüzleri ise, daima Risale-i Nur'un mütalaası ve tashihi ile meşgul olur; Risale-i Nur hizmetini herşeye tercih eder, Risale-i Nur'a ait yetişecek acele bir iş zamanında diğer meşguliyetlerini bırakır, evvelâ o işi tamamlardı.

Said Nursî, bahar mevsiminde menzilinin önündeki muhteşem çınar ağacının dalları arasındaki kulübeciğe çıkar, vazifesini orada îfa eder; Risale-i Nur'un hakikatlarını, menba' ve maden-i hakikîsi olan mele-i a'lâda tefeyyüz ve temaşa ve tefekkür ederdi. Üstadın, gerek شَجَرَةٌ مُبَارَكَةٌ sırrına mazhar olan bu çınar ağacı ve gerekse Çam Dağlarındaki o çok ünsiyet ettiği ağaçların ve dağların başındaki tefekkür ve hissiyatını ifade edebilmek acaba mümkün müdür? Aslâ mümkün değildir! Cenab-ı Hak kemal-i rahmetiyle bu ferd-i ferîdi, kemalât-ı insaniyenin bütün enva'ını câmi' bir istidadda yaratmış ve bu istidadların da a'zamî şekilde inkişafını irade etmiş ki; bu müstesna zâtı, İslâmiyet ağacının son asırlara uzanan ve binler dal budak salan Risale-i Nur şahs-ı manevîsi itibariyle bütün hakaikte "üstad-ı küll" hükmüne getirmiş ve topyekûn İslâmiyet hakikatlarının bir aks-i nurunu ve tecellisini Risale-i Nur şahs-ı manevîsinde dercederek, ehl-i hakikat ve kemali hayretle baktırmış ve böylece risalet-i Ahmediye ve hakikat-ı Muhammediyenin câmi' bir âyinesi olan Risale-i Nur ile Said Nursî, bir Said olarak çürümüş, erimiş; fakat manen bütün âlem-i İslâm olarak tevellüd etmiş, beka bulmuştur. Ve tâ kıyamete kadar Risale-i Nur bâki kalacak ve daima tekemmül edecektir. Hiç mümkün müdür ki; sinek kanadının icadından lâkayd kalmayan ve o kanadın zerrelerinde pek çok hikmet ve maslahatları takib eden Sâni'-i Zülcelal, Risale-i Nur ile onun te'lif edildiği menzillerle ve Nur Müellifinin kudsî vazifelerini gördüğü yerlerle alâkadar olmasın ve öyle kudsî hizmetlere hâdim (hizmet eden) olan mekânlar ve dershane-i Nuriyeler ve şecere-i mübarek, rahmetin kasd-ı tahsisinden hariç kalsın? Kat'iyyen mümkün değildir!

Said Nursî Hazretleri Barla'da iken, yaz aylarında bazan Çam Dağı'na çıkar, bir müddet yalnız olarak orada kalırdı. Bulundukları dağ hayli yüksekti. Barla dershane-i Nuriyesinin önündeki çınar ağacının tepesindeki kulübeciği gibi, Çam Dağı'nın en yüksek tepesinde olan iki büyük ağaç

üzerinde dershane-i Nuriye manasında birer menzili vardı. Bu çam ve katran ağaçlarının tepelerinde, Risale-i Nur'la meşgul oluyordu. Hem ekser zamanlar, Barla'dan bu ormanlık havaliye gelip giderdi. Ve derdi ki: "Ben bu menzilleri, Yıldız Sarayı'na değişmem!"

Şimdi sözü burada keserek, Üstad'ın Risale-i Nur'u te'lif ettiği mezkûr Çam Dağı'nda ve Barla nahiyesindeki hayatına ve Risale-i Nur'un mahiyetine ait risale ve mektublardan birkaçını aşağıya dercediyoruz.

* * *

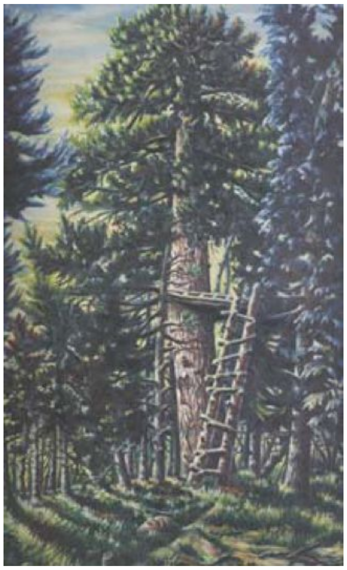

Resim (Üstad Hazretlerinin yaz aylarında kaldığı Çam Dağlarından Eğirdir Gölü'ne nâzır tepedeki Katran Ağacı.)

Resim (Üstad Bedîüzzaman Hazretlerinin ibadet ve tefekkür ettiği, aynı zamanda Nur'un ilk mektublarının yazıldığı Çam Ağacı.)

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

سَلاَمُ اللّهِ وَ رَحْمَتُهُ وَ بَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ وَ عَلَى اِخْوَانِكُمْ لاَسِيَّمَا...الخره

Aziz kardeşlerim!

Ben şimdi Çam Dağı'nda, yüksek bir tepede, büyük bir çam ağacının tepesinde bir menzilde bulunuyorum. İnsten tevahhuş ve vuhuşa ünsiyet ettim. İnsanlarla sohbet arzu ettiğim vakit, hayalen sizleri yanımda bulur, bir hasbihal ederim, sizinle müteselli olurum. Bir mani olmazsa, bir-iki ay burada yalnız kalmak arzusundayım. Barla'ya dönsem, arzunuz vechile sizden ziyade müştak olduğum şifahî bir musahabe çaresini arayacağız. Şimdi bu çam ağacında hatıra gelen iki-üç hatırayı yazıyorum.

Birincisi: Bir parça mahrem bir sırdır; fakat senden sır saklanmaz. Şöyle ki:

Ehl-i hakikatın bir kısmı nasılki İsm-i Vedud'a mazhardırlar ve a'zamî bir mertebede o ismin cilveleriyle, mevcudatın pencereleriyle Vâcib-ül Vücud'a bakıyorlar.. öyle de: Şu hiç-ender hiç olan kardeşinize, yalnız hizmet-i Kur'ana istihdamı hengâmında ve o hazine-i bînihayenin dellâlı olduğu bir vakitte, İsm-i Rahîm ve İsm-i Hakîm

mazhariyetine medar bir vaziyet verilmiş. Bütün Sözler, o mazhariyetin cilveleridir. İnşâallah o Sözler, وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ اُوتِىَ خَيْرًا كَثِيرًا sırrına mazhardırlar.

İkincisi: Tarîk-ı Nakşî hakkında denilen: “Der tarîk-ı Nakşibendî lâzım âmed çâr terk; terk-i dünya, terk-i ukbâ, terk-i hestî, terk-i terk” olan fıkra-i ra’nâ birden hatıra geldi. O hatıra ile beraber, birden şu fıkra tulû’ etti:

“Der tarîk-ı acz-mendî lâzım âmed çâr çîz: fakr-ı mutlak, acz-i mutlak, şükr-ü mutlak, şevk-i mutlak ey aziz!”

Sonra senin yazdığın: “Bak kitab-ı kâinatın safha-i rengînine, ilâ âhir..” olan rengîn ve zengin şiir hatırıma geldi. O şiir ile semanın yüzündeki yıldızlara baktım. “Keşke şâir olsaydım, bunu tekmil etseydim.” dedim. Halbuki şiir ve nazma istidadım yokken yine başladım, fakat nazım ve şiir yapamadım; nasıl hutur etti ise, öyle yazdım. Benim vârisim olan sen, istersen nazma çevir, tanzim et. İşte birden hatıra gelen şu:

Dinle de yıldızları şu hutbe-i şirinine
Name-i nurîn-i hikmet, bak ne takrir eylemiş.
Hep beraber nutka gelmiş, hak lisanıyla derler:
“Bir Kadîr-i Zülcelal”in haşmet-i Sultanına
Birer bürhan-ı nur-efşanız biz, vücud-u Sâni’a
Hem vahdete, hem kudrete şahidleriz biz.
Şu zeminin yüzünü yaldızlayan
Nazenin mu’cizatı çün melek seyranına.
Şu semanın arza bakan, cennete dikkat eden
Binler müdakkik gözleriz biz [40](Haşiye)
Tûbâ-i hilkatten semavat şıkkına
Hep kehkeşan ağsanına..
Bir Cemil-i Zülcelal’in, dest-i hikmetiyle takılmış
Pek güzel meyveleriz biz.
Şu semavat ehline birer mescid-i seyyar,
Birer hane-i devvar, birer ulvî âşiyane,
Birer misbah-ı nevvar, birer gemi-i cebbar,
Birer tayyareleriz biz.

Bir Kadîr-i Zülkemal'in, bir Hakîm-i Zülcelal'in
Birer mu'cize-i kudret, birer hârika-i san'at-ı hâlıkane,
Birer nadire-i hikmet, birer dâhiye-i hilkat,
Birer nur âlemiyiz biz.
Böyle yüzbin dil ile yüzbin bürhan gösteririz,
İşittiririz insan olan insana.
Kör olası dinsiz gözü, görmez oldu yüzümüzü,
Hem işitmez sözümüzü, hak söyleyen âyetleriz biz.
Sikkemiz bir, turramız bir, Rabbimize müsebbihiz, zikrederiz abîdane.
Kehkeşan'ın halka-i kübrasına mensub birer meczublarız biz.

اَلْبَاقِى هُوَ الْبَاقِى

Said Nursî

Altıncı Mektub

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
سَلاَمُ اللّٰهِ وَ رَحْمَتُهُ وَ بَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمَا وَ عَلَى اِخْوَانِكُمَا مَادَامَ الْمَلَوَانِ وَ تَعَاقَبَ الْعَصْرَانِ وَ مَادَارَ الْقَمَرَانِ وَ اسْتَقْبَلَ الْفَرْقَدَانِ

Gayretli kardeşlerim, hamiyetli arkadaşlarım ve dünya denilen diyar-ı gurbette medar-ı tesellilerim!

Madem Cenab-ı Hak sizleri, fikrime ihsan ettiği manalara hissedar etmiştir; elbette hissiyatıma da hissedar olmak hakkınızdır. Sizleri ziyade müteessir etmemek için, gurbetimdeki firkatimin ziyade elîm kısmını tayyedip, bir kısmını sizlere hikâye edeceğim. Şöyle ki:

Şu iki-üç aydır pek yalnız kaldım. Bazan onbeş-yirmi günde bir defa misafir yanımda bulunur. Sair vakitlerde yalnızım. Hem yirmi güne yakındır, dağcılar yakınımda yok, dağıldılar...

İşte gece vakti, şu garibane dağlarda; sessiz, sadâsız, yalnız ağaçların hazînane hemhemeleri içinde kendimi birbiri içinde beş muhtelif renkli gurbetlerde gördüm.

Birincisi: İhtiyarlık sırrıyla, hemen ekseriyet-i mutlaka ile, akran ve ahbabım ve akaribimden yalnız ve garib kaldım. Onlar beni bırakıp âlem-i berzaha gittiklerinden neş’et eden hazîn bir gurbeti hissettim. İşte şu gurbet içinde ayrı diğer bir daire-i gurbet açıldı. O da geçen bahar gibi alâkadar olduğum ekser mevcudat beni bırakıp gittiklerinden hasıl olan firkatli bir gurbeti hissettim. Ve şu gurbet içinde bir daire-i gurbet daha açıldı ki, vatanımdan ve akaribimden ayrı düşüp, yalnız kaldığımdan tevellüd eden firkatli bir gurbeti hissettim. Ve şu gurbet içinde, gecenin ve dağların garibane vaziyeti bana rikkatli bir gurbeti daha hissettirdi. Ve şu gurbetten dahi, şu fâni misafirhaneden ebed-ül âbâd tarafına harekete âmâde olan ruhumu fevkalâde bir gurbette gördüm. Birden Fesübhanallah dedim; bu gurbetlere ve karanlıklara nasıl dayanılır düşündüm. Kalbim feryad ile dedi:

Yâ Rab! Garibem, bîkesem, zaîfem, nâtüvanem, alîlem, âcizem, ihtiyarem.

Bî-ihtiyarem, el-eman gûyem, afv cûyem, meded hâhem zidergâhet İlahî!

Birden nur-u iman, feyz-i Kur’an, lütf-u Rahman imdadıma yetiştiler. O beş karanlıklı gurbetleri, beş nuranî ünsiyet dairelerine çevirdiler. Lisanım حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ söyledi. Kalbim فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِىَ اللّٰهُ لاَ اِلَهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ âyetini okudu. Aklım dahi ızdırabından ve dehşetinden feryad eden nefsime hitaben dedi:

Bırak bîçare feryadı, beladan kıl tevekkül. Zira feryad; bela-ender hata-ender beladır bil.

Bela vereni buldunsa eğer; safa-ender, vefa-ender, atâ-ender beladır bil.

Madem öyle, bırak şekvayı şükret, çün belâbil, demâ keyfinden güler hep gül mül.

Ger bulmazsan, bütün dünya cefa-ender, fena-ender, heba-ender beladır bil.

Cihan dolu bela başında varken, ne bağırırsın küçücük bir beladan gel tevekkül kıl.

Tevekkül ile bela yüzünde gül, tâ o da gülsün; o güldükçe küçülür, eder tebeddül.

Hem üstadlarımdan Mevlâna Celaleddin'in nefsine dediği gibi dedim:

اُو گُفْتْ اَلَسْتُ و تُو گُفْتِى بَلَى شُكْرِ بَلَى چِيسْتْ كَشِيدَنْ بَلاَ ❊ سِرِّ بَلاَ
چِيسْتْ كِه يَعْنِى مَنَمْ حَلْقَه زَنِ دَرْگَهِ فَقْرُ و فَنَا

O vakit nefsim dahi: "Evet evet.. acz ve tevekkül ile, fakr ve iltica ile nur kapısı açılır, zulmetler dağılır. Elhamdülillahi alâ nur-il iman ve-l İslâm" dedi. Meşhur Hikem-i Atâiye'nin şu fıkrası:

مَاذَا وَجَدَ مَنْ فَقَدَهُ ❊ وَ مَاذَا فَقَدَ مَنْ وَجَدَهُ

Yani: "Cenab-ı Hakk'ı bulan, neyi kaybeder? Ve Onu kaybeden, neyi kazanır?"

Yani: "Onu bulan herşey'i bulur; Onu bulmayan hiçbir şey bulmaz, bulsa da başına bela bulur." ne derece âlî bir hakikat olduğunu gördüm ve طُوبَى لِلْغُرَبَاءِ hadîsinin sırrını anladım, şükrettim.

İşte kardeşlerim, karanlıklı bu gurbetler, çendan nur-u imanla nurlandılar; fakat yine bende bir derece hükümlerini icra ettiler ve şöyle bir düşünceyi verdiler: "Madem ben garibim ve gurbetteyim ve gurbete gideceğim; acaba şu misafirhanedeki vazifem bitmiş midir? Tâ ki sizleri ve Sözler'i tevkil etsem ve bütün bütün alâkamı kessem." fikri hatırıma geldi. Onun için sizden sormuştum ki: "Acaba yazılan Sözler kâfi midir, noksanı var mı? Yani: Vazifem bitmiş midir? Tâ ki rahat-ı kalble kendimi nurlu, zevkli hakikî bir gurbete atıp, dünyayı unutup, Mevlâna Celaleddin'in dediği gibi

دَانِى سَمَاعِ چِه بُوَدْ بِى خُودْ شُدَنْ زِهَسْتِى
اَنْدَرْ فَنَاىِ مُطْلَقْ ذَوْقِ بَقَا چَشِيدَنْ

deyip, ulvî bir gurbeti arayabilir miyim?" diye sizi o sualler ile tasdi' etmiştim.

اَلْبَاقِى هُوَ الْبَاقِى

Said Nursî

* * *

Onüçüncü Mektub

بِاسْمِهِ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
السَّلاَمُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى وَالْمَلاَمُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهَوَى

Aziz kardeşlerim!

Hâl ve istirahatımı ve vesika için adem-i müracaatımı ve hâl-i âlem siyasetine karşı lâkaydlığımı pek çok soruyorsunuz. Şu sualleriniz çok tekerrür ettiğinden, hem manen de benden sorulduğundan; şu üç suale, Yeni Said değil, belki Eski Said lisanıyla cevab vermeğe mecbur oldum.

Birinci Sualiniz: İstirahatın nasıl? Hâlin nedir?

Elcevab: Cenab-ı Erhamürrâhimîn'e yüzbin şükür ediyorum ki; ehl-i dünyanın bana ettiği enva'-ı zulmü, enva'-ı rahmete çevirdi. Şöyle ki:

Siyaseti terk ve dünyadan tecerrüd ederek bir dağın mağarasında âhireti düşünmekte iken, ehl-i dünya zulmen beni oradan çıkarıp nefyettiler. Hâlık-ı Rahîm ve Hakîm o nefyi bana bir rahmete çevirdi. Emniyetsiz ve ihlası bozacak esbaba maruz o dağdaki inzivayı; emniyetli, ihlaslı Barla Dağlarındaki halvete çevirdi. Rusya'da esarette iken niyet ettim ve niyaz ettim ki, âhir ömrümde bir mağaraya çekileyim. Erhamürrâhimîn bana Barla'yı o mağara yaptı, mağara faidesini verdi. Fakat sıkıntılı mağara zahmetini, zaîf vücuduma yüklemedi. Yalnız Barla'da, iki-üç adamda bir vehhamlık vardı. O vehhamlık sebebiyle bana eziyet verildi. Hattâ o dostlarım, güya istirahatımı düşünüyorlar. Halbuki o vehhamlık sebebiyle hem kalbime, hem Kur'anın hizmetine zarar verdiler. Hem ehl-i dünya bütün menfîlere vesika verdiği ve cânileri hapisten çıkarıp afvettikleri halde, bana zulüm olarak vermediler. Benim Rabb-ı Rahîmim, beni Kur'anın hizmetinde ziyade istihdam etmek ve Sözler namıyla envâr-ı Kur'aniyeyi bana fazla yazdırmak için, dağdağasız bir surette beni şu gurbette bırakıp, bir büyük merhamete çevirdi. Hem ehl-i dünya, dünyalarına

karışabilecek bütün nüfuzlu ve kuvvetli rüesaları ve şeyhleri, kasabalarda ve şehirlerde bırakıp akrabalarıyla beraber herkesle görüşmeye izin verdikleri halde, beni zulmen tecrid etti, bir köye gönderdi. Hiç akraba ve hemşehrilerimi, -bir-iki tanesi müstesna olmak üzere- yanıma gelmeye izin vermedi. Benim Hâlık-ı Rahîmim o tecridi, benim hakkımda bir azîm rahmete çevirdi. Zihnimi safi bırakıp, gıll u gıştan âzade olarak Kur'an-ı Hakîm'in feyzini olduğu gibi almağa vesile etti. Hem ehl-i dünya bidayette, iki sene zarfında iki âdi mektub yazdığımı çok gördü. Hattâ şimdi bile, on veya yirmi günde veya bir ayda bir-iki misafirin sırf âhiret için yanıma gelmesini hoş görmediler, bana zulmettiler. Benim Rabb-ı Rahîmim ve Hâlık-ı Hakîmim o zulmü bana merhamete çevirdi ki, doksan sene manevî bir ömrü kazandıracak şu şuhur-u selâsede, beni bir halvet-i mergubeye ve bir uzlet-i makbuleye koymağa çevirdi. "Elhamdülillahi alâküllihal" İşte hal ve istirahatim böyle...

İkinci Sualiniz: Neden vesika almak için müracaat etmiyorsun?

Elcevab: Şu mes'elede ben kaderin mahkûmuyum, ehl-i dünyanın mahkûmu değilim. Kadere müracaat ediyorum. Ne vakit izin verirse, rızkımı buradan ne vakit keserse, o vakit giderim. Şu mananın hakikatı şudur ki: Başa gelen her işde iki sebeb var; biri zahirî, diğeri hakikî. Ehl-i dünya zahirî bir sebeb oldu, beni buraya getirdi. Kader-i İlahî ise, sebeb-i hakikîdir; beni bu inzivaya mahkûm etti. Sebeb-i zahirî zulmetti; sebeb-i hakikî ise adalet etti. Zahirîsi şöyle düşündü: "Şu adam, ziyadesiyle ilme ve dine hizmet eder, belki dünyamıza karışır." ihtimaliyle beni nefyedip üç cihetle katmerli bir zulüm etti. Kader-i İlahî ise benim için gördü ki, hakkıyla ve ihlasla ilme ve dine hizmet edemiyorum; beni bu nefye mahkûm etti. Onların bu katmerli zulmünü muzaaf bir rahmete çevirdi. Madem ki nefyimde kader hâkimdir ve o kader âdildir; ona müracaat ederim. Zahirî sebeb ise, zâten bahane nev'inden birşeyleri var. Demek onlara müracaat manasızdır. Eğer onların elinde bir hak veya kuvvetli bir

esbab bulunsaydı, o vakit onlara karşı da müracaat olunurdu.

Başlarını yesin, dünyalarını tamamen bıraktığım ve ayaklarına dolaşsın, siyasetlerini büsbütün terkettiğim halde; düşündükleri bahaneler, evhamlar, elbette asılsız olduğundan, onlara müracaatla o evhamlara bir hakikat vermek istemiyorum. Eğer uçları ecnebi elinde olan dünya siyasetine karışmak için bir iştiham olsaydı; değil sekiz sene, belki sekiz saat kalmayacak tereşşuh edecekti, kendini gösterecekti. Halbuki sekiz senedir bir tek gazete okumak arzum olmadı ve okumadım. Dört senedir burada taht-ı nezarette bulunuyorum; hiçbir tereşşuh görünmedi. Demek Kur'an-ı Hakîm'in hizmetinin bütün siyasetlerin fevkinde bir ulviyeti var ki, çoğu yalancılıktan ibaret olan dünya siyasetine tenezzüle meydan vermiyor.

Adem-i müracaatımın ikinci sebebi şudur ki: Haksızlığı hak zanneden adamlara karşı hak dava etmek, hakka bir nevi haksızlıktır. Bu nevi haksızlığı irtikâb etmek istemem.

Üçüncü Sualiniz: Dünyanın siyasetine karşı ne için bu kadar lâkaydsın? Bu kadar safahat-ı âleme karşı tavrını hiç bozmuyorsun? Bu safahatı hoş mu görüyorsun? Veyahut korkuyor musun ki, sükût ediyorsun?

Elcevab: Kur'an-ı Hakîm'in hizmeti, beni şiddetli bir surette siyaset âleminden men'etti. Hattâ düşünmesini de bana unutturdu. Yoksa bütün sergüzeşt-i hayatım şahiddir ki, hak gördüğüm meslekte gitmeye karşı korku elimi tutup men' edememiş ve edemiyor. Hem neden korkum olacak? Dünya ile, ecelimden başka bir alâkam yok. Çoluk çocuğumu düşüneceğim yok. Malımı düşüneceğim yok. Hanedanımın şerefini düşüneceğim yok. Riyakâr bir şöhret-i kâzibeden ibaret olan şan ü şeref-i dünyeviyenin muhafazasına değil, kırılmasına yardım edene rahmet... Kaldı ecelim. O, Hâlık-ı Zülcelal'in elindedir. Kimin haddi var ki, vakti gelmeden ona ilişsin. Zâten izzetle mevti, zilletle hayata tercih edenlerdeniz. Eski Said gibi birisi şöyle demiş:

وَ نَحْنُ اُنَاسٌ لاَ تَوَسُّطَ بَيْنَنَا ❊ لَنَا الصَّدْرُ دُونَ الْعَالَمِينَ اَو الْقَبْرُ

Belki hi̇́zmet-i Kur'an, beni hayat-ı içtimaiye-i siyasiye-i beşeriyeyi düşünmekten men'ediyor. Şöyle ki: Hayat-ı beşeriye bir yolculuktur. Şu zamanda, Kur'anın nuruyla gördüm ki, o yol bir bataklığa girdi. Mülevves ve ufûnetli bir çamur içinde kafile-i beşer düşe kalka gidiyor. Bir kısmı, selâmetli bir yolda gider. Bir kısmı, mümkün olduğu kadar çamurdan, bataklıktan kurtulmak için bazı vasıtaları bulmuş. Bir kısm-ı ekseri o ufûnetli, pis, çamurlu bataklık içinde karanlıkta gidiyor. Yüzde yirmisi sarhoşluk sebebiyle, o pis çamuru misk ü anber zannederek yüzüne gözüne bulaştırıyor.. düşerek kalkarak gider, tâ boğulur. Yüzde sekseni ise, bataklığı anlar, ufûnetli, pis olduğunu hisseder.. fakat mütehayyirdirler, selâmetli yolu göremiyorlar.

İşte bunlara karşı iki çare var:

- **Birisi:** Topuz ile o sarhoş yirmisini ayıltmaktır.
- **İkincisi:** Bir nur göstermekle mütehayyirlere selâmet yolunu irae etmektir.

Ben bakıyorum ki; yirmiye karşı seksen adam, elinde topuz tutuyor. Halbuki o bîçare ve mütehayyir olan seksene karşı hakkıyla nur gösterilmiyor. Gösterilse de; bir elinde hem sopa, hem nur olduğu için emniyetsiz oluyor. Mütehayyir adam "Acaba nurla beni celbedip, topuzla dövmek mi istiyor?" diye telaş eder. Hem de bazan ârızalarla topuz kırıldığı vakit, nur dahi uçar veya söner.

İşte o bataklık ise, gafletkârane ve dalalet-pîşe olan sefihane hayat-ı içtimaiye-i beşeriyedir. O sarhoşlar, dalaletle telezzüz eden mütemerridlerdir. O mütehayyir olanlar, dalaletten nefret edenlerdir, fakat çıkamıyorlar; kurtulmak istiyorlar, yol bulamıyorlar.. mütehayyir insanlardır. O topuzlar ise, siyaset cereyanlarıdır. O nurlar ise, hakaik-i Kur'aniyedir. Nura karşı kavga edilmez, ona karşı adavet edilmez. Sırf şeytan-ı racîmden başka ondan nefret eden olmaz. İşte ben de nur-u Kur'anı elde tutmak için اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَ السِّيَاسَةِ deyip, siyaset topuzunu atarak,

iki elim ile nura sarıldım. Gördüm ki: Siyaset cereyanlarında hem muvafıkta, hem muhalifte o nurların âşıkları var. Bütün siyaset cereyanlarının ve tarafgirliklerin çok fevkinde ve onların garazkârane telakkiyatlarından müberra ve safi olan bir makamda verilen ders-i Kur'an ve gösterilen envâr-ı Kur'aniyeden hiçbir taraf ve hiçbir kısım çekinmemek ve ittiham etmemek gerektir. Meğer dinsizliği ve zındıkayı siyaset zannedip ona tarafgirlik eden insan suretinde şeytanlar ola veya beşer kıyafetinde hayvanlar ola...

Elhamdülillah, siyasetten tecerrüd sebebiyle, Kur'anın elmas gibi hakikatlarını propaganda-i siyaset ittihamı altında cam parçalarının kıymetine indirmedim. Belki gittikçe o elmaslar kıymetlerini her taifenin nazarında parlak bir tarzda ziyadeleştiriyor.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى هَدَينَا لِهذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِىَ لَوْلاَ اَنْ هَدَينَا اللّٰهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ

اَلْبَاقِى هُوَ الْبَاقِى

Said Nursî

* * *

Yirmiikinci Lem'a

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Isparta'nın âdil valisine ve adliyesine ve zabıtasına.. en mahrem ve en has ve hâlis kardeşlerime mahsus olarak yirmiiki sene evvel Isparta'nın Barla nahiyesinde iken yazdığım gayet mahrem bu risaleciğimi Isparta milletiyle ve hükûmetiyle alâkadarlığını gösterdiği için takdim ediyorum. Eğer münasib görülse, ya yeni veya eski harfle daktilo ile birkaç nüsha yazılsın ki, yirmibeş otuz senedir esrarımı arayanlar ve tarassud edenler de anlasınlar; gizli hiçbir sırrımız yok. Ve en gizli bir sırrımız, işte bu risaledir; bilsinler!

İşarat-ı Selâse

Onyedinci Lem'anın Onyedinci Notasının Üçüncü Mes'elesi iken suallerinin şiddet ve şümulüne ve cevablarının kuvvet ve parlaklığına binaen, Otuzbirinci Mektub'un Yirmiikinci Lem'ası olarak Lemaat'a karıştı. Lem'alar bu Lem'aya yer vermelidirler. Mahremdir; en has ve hâlis ve sadık kardeşlerimize mahsustur.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهُ اِنَّ اللّٰهَ بَالِغُ اَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللّٰهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا

Bu Mes'ele "Üç İşaret"tir.

BİRİNCİ İŞARET: Şahsıma ve Risale-i Nur'a ait mühim bir sual.

Çoklar tarafından deniliyor ki: Sen, ehl-i dünyanın dünyasına karışmadığın halde, nedendir ki, her fırsatta onlar senin âhiretine karışıyorlar. Halbuki hiçbir hükûmetin kanunu, târik-üd dünya ve münzevilere karışmıyor?

Elcevab: Yeni Said'in bu suale karşı cevabı sükûttur. Yeni Said: "Benim cevabımı kader-i İlahî versin." der. Bununla beraber mecburiyetle, emaneten istiare ettiği Eski Said'in kafası diyor ki:

Bu suale cevab verecek, Isparta vilayetinin hükûmetidir ve şu vilayetin milletidir. Çünki bu hükûmet ve şu millet, benden çok ziyade bu sualin altındaki mana ile alâkadardırlar. Madem binler efradı bulunan bir hükûmet ve yüzbinler efradı bulunan bir millet benim bedelime düşünmeye ve müdafaa etmeye mecburdur. Ben neden lüzumsuz olarak müddeilerle konuşup müdafaa edeyim. Çünki dokuz senedir ben bu vilayetteyim; gittikçe daha ziyade dünyalarına arkamı çeviriyorum. Hiçbir halim de mestur kalmamış. En gizli, en mahrem risalelerim dahi

hükûmetin ve bazı meb'usların ellerine geçmiş. Eğer ehl-i dünyayı telaşa ve endişeye düşürecek dünyevî bir karışmak halim ve karıştırmak teşebbüsüm ve fikrim olsaydı, bu vilayet ve kazalardaki hükûmet, dokuz sene dikkat ve tecessüs ettikleri halde ve ben de çekinmeyerek yanıma gelenlere esrarımı beyan ettiğim halde, hükûmet bana karşı sükût edip ilişmediler. Eğer milletin ve vatanın saadetine ve istikbaline zarar verecek bir kabahatim varsa, dokuz seneden beri valisinden tut, köy karakol kumandanına kadar kendilerini mes'ul eder. Onlar kendilerini mes'uliyetten kurtarmak için, hakkımda habbeyi kubbe yapanlara karşı, kubbeyi habbe yapıp beni müdafaa etmeye mecburdurlar. Öyle ise bu sualin cevabını onlara havale ediyorum.

Amma şu vilayetin milleti, umumiyetle benden ziyade beni müdafaa etmek mecburiyetleri şundandır ki; bu dokuz senedir hem kardeş, hem dost, hem mübarek olan bu milletin hayat-ı ebediyesine ve kuvvet-i imaniyesine ve saadet-i hayatiyesine bilfiil ve maddeten tesirini gösteren yüzer risalelerle çalıştığımızı ve hiçbir dağdağa ve zarar, hiç kimseye o risaleler yüzünden gelmediği ve hiçbir garazkârane tereşşuhat-ı siyasiye ve dünyeviye görülmediği ve "Lillahilhamd" şu Isparta vilayeti, eski zamanın Şam-ı Şerifinin mübarekiyeti ve âlem-i İslâmın medrese-i umumîsi olan Mısır'ın Câmi-ül Ezher'in mübarekiyeti nev'inden, kuvve-i imaniye ve salabet-i diniye cihetinde bir mübarekiyet makamını Risale-i Nur vasıtasıyla kazanarak; bu vilayette, imanın kuvveti lâkaydlığa ve ibadetin iştiyakı sefahete hâkim olmasını ve umum vilayetlerin fevkınde bir meziyet-i dindaraneyi Risale-i Nur bu vilayete kazandırdığından, elbette bu vilayetteki umum insanlar, hattâ farazâ dinsizi de olsa, beni ve Risale-i Nur'u müdafaaya mecburdur. Onların çok ehemmiyetli müdafaa hakları içinde, benim gibi vazifesini bitirmiş ve "Lillahilhamd" binlerle şakirdler benim gibi bir âcizin yerinde çalışmış ve çalıştığı hengâmda, ehemmiyetsiz cüz'î hakkım beni müdafaaya sevketmiyor. Bu kadar binlerle dava

vekilleri bulunan bir adam, kendi davasını kendi müdafaa etmez.

İKİNCİ İŞARET: Tenkidkârane bir suale cevabdır.

Ehl-i dünya tarafından deniliyor ki: Sen neden bizden küstün? Bir defa olsun hiç müracaat etmeyip sükût ettin? Bizden şiddetli şekva edip "Bana zulmediyorsunuz!" diyorsun. Halbuki bizim bir prensibimiz var, bu asrın muktezası olarak hususî düsturlarımız var. Bunların tatbikini sen kendine kabul etmiyorsun. Kanunu tatbik eden zalim olmaz, kabul etmeyen isyan eder. Ezcümle: Bu asr-ı hürriyette ve bu yeni başladığımız cumhuriyetler devrinde, müsavat esası üzerine tahakküm ve tagallübü kaldırmak düsturu, bizim bir kanun-u esasîmiz hükmüne geçtiği halde, sen kâh hocalık, kâh zâhidlik suretinde teveccüh-ü âmmeyi kazanarak, nazar-ı dikkati kendine celbederek, hükûmetin nüfuzu haricinde bir kuvvet, bir makam-ı içtimaî elde etmeye çalıştığın, zahir halin ve eski zamandaki macera-yı hayatının delaletiyle anlaşılıyor. Bu hal ise, -şimdiki tabir ile- burjuvaların müstebidane tahakkümleri içinde hoş görünebilir. Fakat bizim tabaka-i avamın intibahıyla ve galebesiyle tezahür eden tam sosyalizm ve bolşevizm düsturları, bizim daha ziyade işimize yaradığı için; o sosyalizm düsturlarını kabul ettiğimiz halde, senin vaziyetin bize ağır geliyor, prensiplerimize muhalif düşüyor. Onun için sana verdiğimiz sıkıntıdan şekvaya ve küsmeye hakkın yoktur?

Elcevab: Hayat-ı içtimaiye-i beşeriyede bir çığır açan, eğer kâinattaki kanun-u fıtrata muvafık hareket etmezse; hayırlı işlerde, terakkide muvaffak olamaz. Bütün hareketi şerr ve tahrib hesabına geçer. Madem kanun-u fıtrata tatbik-i harekete mecburiyet var; elbette fıtrat-ı beşeriyeyi değiştirmek ve nev'-i beşerin hilkatindeki hikmet-i esasiyeyi kaldırmakla, mutlak müsavat kanunu tatbik edilebilir. Evet ben, neseben ve hayatça avam tabakasındanım. Ve meşreben ve fikren "müsavat-ı hukuk" mesleğini kabul edenlerdenim. Ve şefkaten ve İslâmiyetten gelen sırr-ı adalet

ile, burjuva denilen tabaka-i havassın istibdad ve tahakkümlerine karşı eskiden beri muhalefetle çalışanlardanım. Onun için bütün kuvvetimle adalet-i tâmme lehinde, zulüm ve tagallüb ve tahakküm ve istibdadın aleyhindeyim.

Fakat nev'-i beşerin fıtratı ve sırr-ı hikmeti, müsavat-ı mutlaka kanununa zıddır. Çünki Fâtır-ı Hakîm, kemal-i kudret ve hikmetini göstermek için, az bir şeyden çok mahsulât aldırır ve bir sahifede çok kitabları yazdırır ve birşey ile çok vazifeleri yaptırdığı gibi, beşer nev'i ile de binler nev'in vazifelerini gördürür.

İşte o sırr-ı azîmdendir ki: Cenab-ı Hak, insan nev'ini binler nevileri sünbül verecek ve hayvanatın sair binler nevileri kadar tabakat gösterecek bir fıtratta yaratmıştır. Sair hayvanat gibi kuvalarına, latifelerine, duygularına hadd konulmamış; serbest bırakıp hadsiz makamatta gezecek istidad verdiğinden, bir nevi iken binler nevi hükmüne geçtiği içindir ki, arzın halifesi ve kâinatın neticesi ve zîhayatın sultanı hükmüne geçmiştir.

İşte nev'-i insanın tenevvüünün en mühim mayesi ve zenbereği; müsabaka ile, hakikî imanlı fazilettir. Fazileti kaldırmak, mahiyet-i beşeriyenin tebdiliyle, aklın söndürülmesiyle, kalbin öldürülmesiyle, ruhun mahvedilmesiyle olabilir. Evet şu hürriyet perdesi altında müdhiş bir istibdadı taşıyan şu asrın gaddar yüzüne çarpılmaya lâyık iken ve halbuki o tokada müstehak olmayan gayet mühim bir zâtın yanlış olarak yüzüne savrulan kâmilane şu sözün:

Ne mümkün zulm ile, bîdâd ile, imha-yı hürriyet;
Çalış idraki kaldır, muktedirsen âdemiyetten.

Sözünün yerine, bu asrın yüzüne çarpmak için ben de derim:

Ne mümkün zulm ile, bîdâd ile, imha-yı hakikat;
Çalış kalbi kaldır, muktedirsen âdemiyetten.

Veyahut:

Ne mümkün zulm ile, bîdâd ile, imha-yı fazilet;
Çalış vicdanı kaldır, muktedirsen âdemiyetten.

Evet imanlı fazilet, medar-ı tahakküm olmadığı gibi, sebeb-i istibdad da olamaz. Tahakküm ve tagallüb etmek, faziletsizliktir. Ve bilhâssa ehl-i faziletin en mühim meşrebi, acz ve fakr ve tevazu ile hayat-ı içtimaiye-i beşeriyeye karışmak tarzındadır. “Lillahilhamd” bu meşreb üstünde hayatımız gitmiş ve gidiyor. Ben kendimde fazilet var diye fahr suretinde dava etmiyorum. Fakat nimet-i İlahiyeyi tahdis suretinde, şükretmek niyetiyle diyorum ki: Cenab-ı Hak fazl u keremiyle, ulûm-u imaniye ve Kur’aniyeye çalışmak ve fehmetmek faziletini ihsan etmiştir. Bu ihsan-ı İlahîyi bütün hayatımda “Lillahilhamd” tevfik-i İlahî ile şu millet-i İslâmiyenin menfaatine, saadetine sarfederek; hiçbir vakit vasıta-i tahakküm ve tagallüb olmadığı gibi; ekser ehl-i gafletçe matlub olan teveccüh-ü nâs ve hüsn-ü kabul-ü halk dahi, mühim bir sırra binaen benim menfurumdur; onlardan kaçıyorum. Yirmi sene eski hayatımı zayi’ ettiği için onları kendime muzır görüyorum. Fakat Risale-i Nur’u beğenmelerine bir emare biliyorum, onları küstürmüyorum.

İşte ey ehl-i dünya! Dünyanıza hiç karışmadığım ve prensiplerinizle hiçbir cihet-i temasım bulunmadığı ve dokuz sene esaretteki bu hayatımın şehadetiyle yeniden dünyaya karışmaya hiçbir niyet ve arzum yokken, bana eski bir mütegallib ve daima fırsatı bekleyen ve fikr-i istibdad ve tahakkümü taşıyan bir adam gibi yapılan bunca tarassud ve tazyikiniz, hangi kanun iledir? Dünyada hiçbir hükûmet böyle fevk-al kanun ve hiçbir ferdin tasvibine mazhar olmayan bir muameleye müsaade etmediği halde, bana karşı yapılan bu kadar bed muamelelere, yalnız değil benim küsmem, belki eğer bilse nev’-i beşer küser, belki kâinat küsüyor!..

ÜÇÜNCÜ İŞARET: Mağlatalı divanecesine bir sual.

Bir kısım ehl-i hüküm diyorlar ki: Madem sen bu memlekette duruyorsun; şu memleketin cumhurî kanunlarına inkıyad etmek lâzım gelirken sen neden inziva

perdesi altında kendini o kanunlardan kurtarıyorsun? Ezcümle; şimdiki hükûmetin kanununda, vazife haricinde bir meziyeti, bir fazileti kendine takıp, onunla bir kısım millete tahakküm edip nüfuzunu icra etmek, müsavat esasına istinad eden cumhuriyetin bir düsturuna münafîdir. Sen neden vazifesiz olduğun halde elini öptürüyorsun? Halk beni dinlesin diye hodfüruşane bir vaziyet takınıyorsun?

Elcevab: Kanunu tatbik edenler evvelâ kendilerine tatbik ettikten sonra başkasına tatbik edebilirler. Siz kendinize tatbik etmediğiniz bir düsturu başkasına tatbik etmekle, herkesten evvel siz düsturunuzu, kanununuzu kırıyorsunuz ve karşı geliyorsunuz. Çünki bu müsavat-ı mutlaka kanununun bana tatbikini istiyorsunuz. Ben de derim: Ne vakit bir nefer, bir müşirin makam-ı içtimaîsine çıkarsa ve milletin o müşire karşı gösterdikleri hürmet ve teveccühe iştirak ederse ve onun gibi o teveccüh ve hürmete mazhar olursa veyahut o müşir, o nefer gibi âdileşirse ve o neferin sönük vaziyetini alırsa ve o müşirin vazife haricinde hiçbir ehemmiyeti kalmazsa.. hem eğer, en zeki ve bir ordunun muzafferiyetine sebebiyet veren bir erkân-ı harb reisi, en aptal bir neferle teveccüh-ü âmmede ve hürmet ve muhabbette müsavata girerse; o vakit sizin bu müsavat kanununuz hükmünce bana şöyle diyebilirsiniz: “Kendine hoca deme! Hürmeti kabul etme! Faziletini inkâr et! Hizmetçine hizmet et! Dilencilere arkadaş ol!”

Eğer deseniz: Bu hürmet ve makam ve teveccüh, vazife başında olduğu vakte mahsustur ve vazifedarlara hastır. Sen vazifesiz bir adamsın; vazifedarlar gibi milletin hürmetini kabul edemezsin!

Elcevab: Eğer insan yalnız bir cesedden ibaret olsa ve insan dünyada lâyemutane daimî kalsa ve kabir kapısı kapansa ve ölüm öldürülse, o vakit vazife yalnız askerlik ve idare memurlarına mahsus kalırsa; sözünüzde dahi bir mana olurdu. Fakat madem insan yalnız cesedden ibaret değil. Cesedi beslemek için; kalb, dil, akıl, dimağ koparılıp o cesede yedirilmez, onlar imha edilmez. Onlar da idare ister.

Ve madem kabir kapısı kapanmıyor ve madem kabrin öbür tarafındaki endişe-i istikbal her ferdin en mühim mes'elesidir. Elbette milletin itaat ve hürmetine istinad eden vazifeler, yalnız milletin hayat-ı dünyeviyesine ait içtimaî ve siyasî ve askerî vazifelere münhasır değildir.

Evet yolculara seyahat için vesika vermek bir vazife olduğu gibi, ebed tarafına giden yolculara da hem vesika, hem o zulümatlı yolda nur vermek öyle bir vazifedir ki, hiçbir vazife o vazife kadar ehemmiyetli değildir. Böyle bir vazifenin inkârı, ölümün inkârıyla ve her gün اَلْمَوْتُ حَقٌّ davasını, cenazelerinin mührüyle imza edip tasdik eden otuzbin şahidin şehadetini tekzib ve inkâr etmekle olur. Madem manevî hacat-ı zaruriyeye istinad eden manevî vazifeler var. Ve o vazifelerin en mühimmi, ebed yolunda seyahat için pasaport varakası ve berzah zulümatında kalbin cep feneri ve saadet-i ebediyenin anahtarı olan imandır ve imanın ders ve takviyesidir. Elbette o vazifeyi gören ehl-i marifet herhalde küfran-ı nimet suretinde kendine edilen nimet-i İlahiyeyi ve fazilet-i imaniyeyi hiçe sayıp, sefihler ve fâsıkların makamına sukut etmeyecektir. Kendini, aşağıların bid'alarıyla, sefahetleriyle bulaştırmayacaktır!.. İşte beğenmediğiniz ve müsavatsızlık zannettiğiniz inziva bunun içindir.

İşte bu hakikatla beraber, beni işkence ile taciz eden sizin gibi enaniyette ve bu kanun-u müsavatı kırmakta firavunluk derecesinde ileri giden mütekebbirlere karşı demiyorum. Çünki mütekebbirlere karşı tevazu, tezellül zannedildiğinden, tevazu etmemek gerektir. Belki ehl-i insaf ve mütevazi ve âdil kısmına derim ki: Ben felillahilhamd kendi kusurumu, aczimi biliyorum. Değil müslümanlar üstünde mütekebbirane bir makam-ı ihtiram istemek, belki her vakit nihayetsiz kusurlarımı, hiçliğimi görüp, istiğfar ile teselli bulup, halklardan ihtiram değil, dua istiyorum. Hem zannederim benim bu mesleğimi, benim bütün arkadaşlarım biliyorlar. Yalnız bu kadar var ki: Kur'an-ı Hakîm'in hizmeti esnasında ve hakaik-i imaniyenin dersi vaktinde o hakaik

hesabına ve Kur'an şerefine o makamın iktiza ettiği izzet ve vakar-ı ilmiyeyi ders vaktinde muhafaza edip, başımı ehl-i dalalete eğmemek için, o izzetli vaziyeti muvakkaten takınıyorum. Zannederim, ehl-i dünyanın kanunlarının haddi yoktur ki, bu noktalara karşı çıkabilsin!

Cây-ı hayret bir tarz-ı muamele: Malûmdur ki; her yerde ehl-i maarif, marifet ve ilim noktasında muhakeme eder. Nerede ve kimde marifet ve ilmi görse, meslek itibariyle ona karşı bir dostluk ve bir hürmet besler. Hattâ düşman bir hükûmetin bir profesörü bu memlekete gelse, ehl-i maarif, onun ilim ve marifetine hürmeten onu ziyaret ederler ve ona hürmet ederler. Halbuki İngiliz'in en yüksek meclis-i ilmiyesinin, Meşihat-ı İslâmiye'den sorduğu altı sualin cevabını, altıyüz kelime ile Meşihat-ı İslâmiye'den istedikleri zaman, bura maarifinin hürmetsizliğine uğrayan bir ehl-i marifet, o altı suale altı kelime ile mazhar-ı takdir olmuş bir cevab veren ve ecnebilerin en mühim ve hükemaların en esaslı düsturlarına hakikî ilim ve marifetle muaraza edip galebe çalan ve Kur'andan aldığı kuvvet-i marifet ve ilme istinaden Avrupa feylesoflarına meydan okuyan ve hürriyetten altı ay evvel İstanbul'da hem ülemayı ve hem de mekteblileri münazaraya davet edip kendisi hiç sual sormadan suallerine noksansız olarak doğru cevab veren [41](Haşiye) ve bütün hayatını bu milletin saadetine hasreden ve yüzer risale, o milletin Türkçe olan lisanıyla neşredip o milleti tenvir eden.. hem vatandaş, hem dindaş, hem dost, hem kardeş bir ehl-i marifete karşı en ziyade sıkıntı veren ve hakkında adavet besleyen ve belki hürmetsizlik eden; bir kısım maarif dairesine mensub olanlarla az bir kısım resmî hocalardır. İşte gel bu hale ne diyeceksin? Medeniyet midir? Maarifperverlik midir? Vatanperverlik midir? Milliyetperverlik midir? Cumhuriyetperverlik midir? Hâşâ! Hâşâ! Hiçbir şey değil. Belki bir kader-i İlahîdir ki, o kader-i İlahî, o ehl-i marifet adamın dostluk ümid ettiği yerden adavet gösterdi ki, hürmet yüzünden ilmi riyaya girmesin ve ihlası kazansın.

Hâtime

Kendimce cây-ı hayret ve medar-ı şükran bir taarruz:

Bu fevkalâde enaniyetli ehl-i dünyanın enaniyet işinde o kadar hassasiyet var ki, eğer şuuren olsa idi, keramet derecesinde veyahud büyük bir dehâ derecesinde bir muamele olurdu. O muamele de şudur: Kendi nefsim ve aklım bende hissetmedikleri bir parça riyakârane enaniyet vaziyetini, onlar enaniyetlerinin hassasiyet mizanıyla hissediyorlar gibi, şiddetli bir surette ben hissetmediğim enaniyetimin karşısına çıkıyorlar. Bu sekiz dokuz senede, sekiz dokuz defa tecrübem var ki, onların zalimane bana karşı muamelelerinin vukuundan sonra, kader-i İlahîyi düşünüp "Ne için bunları bana musallat etti?" diye nefsimin desiselerini arıyordum. Her defada, ya nefsim şuursuz olarak enaniyete fıtrî meyletmiş veyahud bilerek beni aldatmış, anlıyorum. O vakit kader-i İlahî, o zalimlerin zulmü içerisinde hakkımda adalet etmiş, derdim. Ezcümle: Bu yazın arkadaşlarım güzel bir ata beni bindirdiler. Bir seyrangâha gittim. Şuursuz olarak nefsimde hodfüruşane bir keyf arzusu uyanmakla ehl-i dünya öyle şiddetli o arzumun karşısına çıktılar ki, yalnız o gizli arzuyu değil, belki çok iştihalarımı kestiler. Hattâ ezcümle, bu defa Ramazandan sonra, eski zamanda gayet büyük, kudsî bir imamın bize karşı gaybî kerametiyle iltifatından sonra kardeşlerimin takva ve ihlasları ve ziyaretçilerin hürmet ve hüsn-ü zanları içinde -ben bilmeyerek- nefsim müftehirane, güya müteşekkirane perdesi altında riyakârane bir enaniyet vaziyetini almak istedi. Birden bu ehl-i dünyanın hadsiz hassasiyetle ve hattâ riyakârlığın zerrelerini de hissedebilir bir tarzda, birden bana iliştiler. Ben Cenab-ı Hakk'a şükrediyorum ki, bunların zulmü bana bir vasıta-i ihlas oldu.

❊ رَبِّ اَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ❊ وَاَعُوذُ بِكَ رَبِّ اَنْ يَحْضُرُونِ

اَللّٰهُمَّ يَا حَافِظُ يَا حَفِيظُ يَا خَيْرَ الْحَافِظِينَ اِحْفَظْنِى وَ احْفَظْ رُفَقَائِى مِنْ شَرِّ

النَّفْسِ وَ الشَّيْطَانِ وَ مِنْ شَرِّ الْجِنِّ وَ الاِنْسَانِ وَ مِنْ شَرِّ اَهْلِ الضَّلاَلَةِ وَ اَهْلِ

الطّٓغْيَانِ آمِينَ آمِينَ آمِينَ
سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ
* * *

Yirmialtıncı Lem'anın Altıncı Ricası

Bir zaman elîm bir esaretimde, insanlardan tevahhuş edip Barla Yaylasında Çam Dağı'nın tepesinde yalnız kaldım. Yalnızlıkta bir nur arıyordum. Bir gece, o yüksek tepenin başındaki yüksek bir çam ağacının üstündeki üstü açık odacıkta idim. Üç dört gurbeti birbiri içinde ihtiyarlık bana ihtar etti. Altıncı Mektub'da izah edildiği gibi; o gece ıssız, sessiz, yalnız ağaçların hışırtılarından ve hemhemelerinden gelen hazîn bir sadâ, bir ses rikkatime, ihtiyarlığıma, gurbetime ziyade dokundu. İhtiyarlık bana ihtar etti ki; gündüz nasıl şu siyah bir kabre tebeddül etti, dünya siyah kefenini giydi, öyle de; senin ömrünün gündüzü de geceye ve dünya gündüzü de berzah gecesine ve hayatın yazı dahi ölümün kış gecesine inkılab edeceğini kalbimin kulağına söyledi. Nefsim bilmecburiye dedi: Evet ben vatanımdan garib olduğum gibi, bu elli sene zarfındaki ömrümde zeval bulan sevdiklerimden ayrı düştüğümden ve arkalarında onlara ağlayarak kaldığımdan, bu vatan gurbetinden daha ziyade hazîn ve elîm bir gurbettir. Ve bu gece ve dağın garibane vaziyetindeki hazîn gurbetten daha ziyade hazîn ve elîm bir gurbete yakınlaşıyorum ki, bütün dünyadan birden müfarakat zamanı yakınlaştığını ihtiyarlık bana haber veriyor. Bu gurbet gurbet içinde ve bu hüzün hüzün içindeki vaziyetten bir rica, bir nur aradım. Birden iman-ı billah imdada yetişti. Öyle bir ünsiyet verdi ki; bulunduğum muzaaf vahşet bin defa tezauf etse idi, yine o teselli kâfi gelirdi.

Evet ey ihtiyar ve ihtiyareler! Madem Rahîm bir Hâlıkımız var; bizim için gurbet olamaz. Madem o var, bizim için herşey var. Madem o var, melaikeleri de var. Öyle ise bu dünya boş değil, hâlî dağlar, boş sahralar Cenab-ı Hakk'ın ibadıyla doludur. Zîşuur ibadından başka, onun nuruyla, onun hesabıyla taşı da ağacı da birer munis arkadaş hükmüne geçer; lisan-ı hal ile bizim ile konuşabilirler ve eğlendirirler. Evet bu kâinatın mevcudatı adedince ve bu büyük kitab-ı âlemin harfleri sayısınca vücuduna şehadet eden ve zîruhların medar-ı şefkat ve rahmet ve inayet olabilen cihazatı ve mat'umatı ve nimetleri adedince rahmetini gösteren deliller, şahidler, bize Rahîm, Kerim, Enîs, Vedud olan Hâlıkımızın, Sâni'imizin, Hâmimizin dergâhını gösteriyorlar. O dergâhta en makbul bir şefaatçı, acz ve za'ftır. Ve acz ve za'fın tam zamanı da, ihtiyarlıktır. Böyle bir dergâha makbul bir şefaatçı olan ihtiyarlıktan küsmek değil, sevmek lâzımdır.

* * *

Bedîüzzaman Said Nursî'nin birkaç mektubu ve Nur risalelerinin te'lifi zamanlarında Risale-i Nur'u el yazılariyle neşredenlerden bazılarının fıkralarıdır.

[Yirmisekizinci Mektub'un Üçüncü Mes'elesinin tetimmesi olabilir küçük ve hususî bir mektubdur.]

Âhiret kardeşlerim ve çalışkan talebelerim Hüsrev Efendi ve Re'fet Bey!

Sözler namındaki envâr-ı Kur'aniyede üç keramet-i Kur'aniyeyi hissediyorduk. Sizler dahi, gayret ve şevkinizle bir dördüncüsünü ilâve ettirdiniz. Bildiğimiz üç ise:

Birincisi: Te’lifinde fevkalâde sühulet ve sür’attir. Hattâ beş parça olan Ondokuzuncu Mektub iki-üç günde ve her günde üç-dört saat zarfında -mecmuu oniki saat eder- kitabsız, dağda, bağda te’lif edildi. Otuzuncu Söz hastalıklı bir zamanda, beş-altı saatte te’lif edildi. Yirmisekizinci Söz olan Cennet bahsi bir veya iki saatte, Süleyman’ın dere bahçesinde te’lif edildi. Ben ve Tevfik ile Süleyman, bu sür’ate hayrette kaldık. Ve hâkeza…

Te’lifinde bu keramet-i Kur’aniye olduğu gibi…

İkincisi: Yazmasında dahi fevkalâde bir sühulet, bir iştiyak ve usanmamak var. Şu zamanda ruhlara, akıllara usanç veren çok esbab içinde, bu Sözlerden biri çıkar, birden çok yerlerde kemal-i iştiyakla yazılmaya başlanıyor. Mühim meşgaleler içinde, onlar herşey’e tercih ediliyor. Ve hâkeza…

Üçüncü Keramet-i Kur’aniye: Bunların okunması dahi usanç vermiyor. Hususan ihtiyaç hissedilse, okundukça zevk alınıyor, usanılmıyor.

İşte siz dahi, “Dördüncü bir Keramet-i Kur’aniye”yi isbat ettiniz. Hüsrev gibi, kendine tenbel diyen ve beş senedir Sözler’i işittiği halde yazmaya cidden tenbellik edip başlamayan bir kardeşimiz, bir ayda ondört kitabı güzel ve dikkatli yazması, şübhesiz dördüncü bir keramet-i esrar-ı Kur’aniyedir. Hususan Otuzüçüncü Mektub olan otuzüç pencerelerin kıymeti tamamen takdir edilmiş ki, gayet dikkatle ve güzel yazılmış. Evet o risale, marifetullah ve İman-ı Billah için en kuvvetli ve en parlak bir risaledir. Yalnız baştaki pencereler gayet icmal ve ihtisar ile gidilmiştir. Fakat gittikçe inkişaf eder, daha ziyade parlar. Zâten sair te’lifata muhalif olarak ekser Sözler’in başları mücmel başlar, gittikçe genişlenir, tenevvür eder.

* * *

Yirmisekizinci Mektubun Yedinci Mes’elesi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
قُلْ بِفَضْلِ اللّٰهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذٰلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ

Şu mes'ele "Yedi İşaret"tir.

Evvelâ tahdis-i nimet suretinde birkaç sırr-ı inayeti izhar eden "Yedi Sebeb"i beyan ederiz:

Birinci Sebeb: Eski Harb-i Umumî'den evvel ve evâilinde, bir vakıa-i sadıkada görüyorum ki: Ararat Dağı denilen meşhur Ağrı Dağı'nın altındayım. Birden o dağ, müdhiş infilâk etti. Dağlar gibi parçaları, dünyanın her tarafına dağıttı. O dehşet içinde baktım ki, merhum vâlidem yanımdadır. Dedim: "Ana korkma! Cenab-ı Hakk'ın emridir; o Rahîm'dir ve Hakîm'dir." Birden o halette iken, baktım ki mühim bir zât, bana âmirane diyor ki: "İ'caz-ı Kur'anı beyan et." Uyandım, anladım ki: Bir büyük infilâk olacak. O infilâk ve inkılabdan sonra, Kur'an etrafındaki surlar kırılacak. Doğrudan doğruya Kur'an kendi kendini müdafaa edecek. Ve Kur'ana hücum edilecek, i'cazı onun çelik bir zırhı olacak. Ve şu i'cazın bir nev'inin şu zamanda izharına, haddimin fevkınde olarak, benim gibi bir adam namzed olacak ve namzed olduğumu anladım.

Madem i'caz-ı Kur'anı bir derece beyan, Sözler'le oldu. Elbette o i'cazın hesabına geçen ve onun reşehatı ve berekâtı nev'inden olan hizmetimizdeki inayatı izhar etmek, i'caza yardımdır ve izhar etmek gerektir.

İkinci Sebeb: Madem Kur'an-ı Hakîm mürşidimizdir, üstadımızdır, imamımızdır, herbir âdâbda rehberimizdir; O, kendi kendini medhediyor. Biz de onun dersine ittibaen, onun tefsirini medhedeceğiz.

Hem madem yazılan Sözler onun bir nevi tefsiridir ve o risalelerdeki hakaik, Kur'anın malıdır ve hakikatlarıdır. Ve madem Kur'an-ı Hakîm ekser surelerde, hususan الر larda حم lerde kendi kendini kemal-i haşmetle gösteriyor, kemalâtını söylüyor, lâyık olduğu medhi kendi kendine ediyor. Elbette Sözler'de in'ikas etmiş Kur'an-ı Hakîm'in lemaat-ı i'caziyesinden ve o hizmetin makbuliyetine alâmet olan

inayat-ı Rabbaniyenin izharına mükellefiz. Çünki o üstadımız öyle eder ve öyle ders verir.

Üçüncü Sebeb: Sözler hakkında tevazu suretinde demiyorum; belki bir hakikatı beyan etmek için derim ki: Sözler'deki hakaik ve kemalât, benim değil Kur'anındır ve Kur'andan tereşşuh etmiştir. Hattâ Onuncu Söz, yüzer âyât-ı Kur'aniyeden süzülmüş bazı katarattır. Sair risaleler dahi umumen öyledir. Madem ben öyle biliyorum ve madem ben fâniyim, gideceğim; elbette bâki olacak birşey ve bir eser, benimle bağlanmamak gerektir ve bağlanmamalı. Ve madem ehl-i dalalet ve tuğyan, işlerine gelmeyen bir eseri, eser sahibini çürütmekle eseri çürütmek âdetleridir; elbette sema-yı Kur'anın yıldızlarıyla bağlanan risaleler, benim gibi çok itirazata ve tenkidata medar olabilen ve sukut edebilen çürük bir direk ile bağlanmamalı. Hem madem örf-i nâsta, bir eserdeki mezaya, o eserin masdarı ve menba'ı zannettikleri müellifin etvarında aranılıyor ve bu örfe göre, o hakaik-i âliyeyi ve o cevahir-i galiyeyi kendim gibi bir müflise ve onların binde birini kendinde gösteremeyen şahsiyetime mal etmek, hakikata karşı büyük bir haksızlık olduğu için risaleler kendi malım değil, Kur'anın malı olarak, Kur'anın reşehat-ı meziyyatına mazhar olduklarını izhar etmeye mecburum. Evet lezzetli üzüm salkımlarının hâsiyetleri, kuru çubuğunda aranılmaz. İşte ben de öyle bir kuru çubuk hükmündeyim.

Dördüncü Sebeb: Bazan tevazu', küfran-ı nimeti istilzam ediyor; belki küfran-ı nimet olur. Bazan da tahdis-i nimet, iftihar olur.

İkisi de zarardır. Bunun çare-i yegânesi ki; ne küfran-ı nimet çıksın, ne de iftihar olsun. Meziyet ve kemalâtları ikrar edip, fakat temellük etmeyerek, Mün'im-i Hakikî'nin eser-i in'amı olarak göstermektir. Meselâ: Nasılki murassa' ve müzeyyen bir elbise-i fahireyi biri sana giydirse ve onunla çok güzelleşsen, halk sana dese: "Mâşâallah çok güzelsin, çok güzelleştin." Eğer sen tevazukârane desen: "Hâşâ!.. Ben neyim, hiç. Bu nedir, nerede güzellik?" O vakit küfran-ı

nimet olur ve hulleyi sana giydiren mahir san'atkâra karşı hürmetsizlik olur. Eğer müftehirane desen: "Evet ben çok güzelim, benim gibi güzel nerede var, benim gibi birini gösteriniz." O vakit, mağrurane bir fahrdir.

İşte fahirden, küfrandan kurtulmak için demeli ki: "Evet ben güzelleştim, fakat güzellik libasındır ve dolayısıyla libası bana giydirenindir, benim değildir."

İşte bunun gibi, ben de sesim yetişse, bütün Küre-i Arz'a bağırarak derim ki: Sözler güzeldirler, hakikattırlar; fakat benim değildirler, Kur'an-ı Kerim'in hakaikinden telemmu' etmiş şualardır.

وَ مَا مَدَحْتُ مُحَمَّدًا بِمَقَالَتِى ❊ وَ لكِنْ مَدَحْتُ مَقَالَتِى بِمُحَمَّدٍ

düsturuyla derim ki:

وَ مَا مَدَحْتُ الْقُرْآنَ بِكَلِمَاتِى ❊ وَ لكِنْ مَدَحْتُ كَلِمَاتِى بِالْقُرْآنِ

yani: "Kur'anın hakaik-i i'cazını ben güzelleştiremedim, güzel gösteremedim; belki Kur'anın güzel hakikatları, benim tabiratlarımı da güzelleştirdi, ulvîleştirdi." Madem böyledir; hakaik-i Kur'anın güzelliği namına, Sözler namındaki âyinelerinin güzelliklerini ve o âyinedarlığa terettüb eden inayat-ı İlahiyeyi izhar etmek, makbul bir tahdis-i nimettir.

Beşinci Sebeb: Çok zaman evvel bir ehl-i velayetten işittim ki; o zât, eski velilerin gaybî işaretlerinden istihrac etmiş ve kanaatı gelmiş ki: "Şark tarafından bir nur zuhur edecek, bid'alar zulümatını dağıtacak." Ben, böyle bir nurun zuhuruna çok intizar ettim ve ediyorum. Fakat çiçekler baharda gelir. Öyle kudsî çiçeklere zemin hazır etmek lâzım gelir. Ve anladık ki, bu hizmetimizle o nuranî zâtlara zemin ihzar ediyoruz. Madem kendimize ait değil, elbette Sözler namındaki nurlara ait olan inayat-ı İlahiyeyi beyan etmekte medar-ı fahr ve gurur olamaz; belki medar-ı hamd ve şükür ve tahdis-i nimet olur.

Altıncı Sebeb: Sözler'in te'lifi vasıtasıyla Kur'ana hizmetimize bir mükâfat-ı âcile ve bir vasıta-i teşvik olan inayat-ı Rabbaniye, bir muvaffakıyettir. Muvaffakıyet ise, izhar edilir. Muvaffakıyetten geçse; olsa olsa bir ikram-ı İlahî olur. İkram-ı İlahî ise, izharı bir şükr-ü manevîdir. Ondan dahi

geçse, olsa olsa hiç ihtiyarımız karışmadan bir keramet-i Kur'aniye olur. Biz mazhar olmuşuz. Bu nevi ihtiyarsız ve habersiz gelen bir kerametin izharı, zararsızdır. Eğer âdi keramatın fevkıne çıksa, o vakit olsa olsa Kur'anın i'caz-ı manevîsinin şu'leleri olur. Madem i'caz izhar edilir, elbette i'caza yardım edenin dahi izharı i'caz hesabına geçer; hiç medar-ı fahr u gurur olamaz, belki medar-ı hamd ü şükrandır.

Yedinci Sebeb: Nev'-i insanın yüzde sekseni ehl-i tahkik değildir ki, hakikata nüfuz etsin ve hakikatı hakikat tanıyıp kabul etsin. Belki surete, hüsn-ü zanna binaen, makbul ve mutemed insanlardan işittikleri mesaili takliden kabul ederler. Hattâ kuvvetli bir hakikatı, zaîf bir adamın elinde zaîf görür ve kıymetsiz bir mes'eleyi, kıymetdar bir adamın elinde görse, kıymetdar telakki eder. İşte ona binaen, benim gibi zaîf ve kıymetsiz bir bîçarenin elindeki hakaik-i imaniye ve Kur'aniyenin kıymetini, ekser nâsın nokta-i nazarında düşürmemek için, bilmecburiye ilân ediyorum ki: İhtiyarımız ve haberimiz olmadan, birisi bizi istihdam ediyor; biz bilmeyerek, bizi mühim işlerde çalıştırıyor. Delilimiz de şudur ki: Şuurumuz ve ihtiyarımızdan hariç bir kısım inayata ve teshilâta mazhar oluyoruz. Öyle ise, o inayetleri bağırarak ilân etmeye mecburuz.

İşte geçmiş yedi esbaba binaen, küllî birkaç inayet-i Rabbaniyeye işaret edeceğiz.

Birinci İşaret: Yirmisekizinci Mektub'un Sekizinci Mes'elesinin Birinci Nüktesi'nde beyan edilmiştir ki, "tevafukat"tır. Ezcümle: Mu'cizat-ı Ahmediye Mektubatında, Üçüncü İşaretinden tâ Onsekizinci İşaretine kadar altmış sahife; habersiz, bilmeyerek bir müstensihin nüshasında iki sahife müstesna olmak üzere mütebâki bütün sahifelerde -kemal-i müvazenetle- ikiyüzden ziyade "Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm" kelimeleri birbirine bakıyorlar. Kim insaf ile iki sahifeye dikkat etse, tesadüf olmadığını tasdik edecek. Halbuki tesadüf, olsa olsa bir sahifede kesretli emsal kelimeleri bulunsa, yarı yarıya tevafuk olur, ancak bir-iki sahifede tamamen tevafuk edebilir. O halde böyle umum

sahifelerde Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm kelimesi; iki olsun, üç olsun, dört olsun veya daha ziyade olsun, kemal-i mizan ile birbirinin yüzüne baksa; elbette tesadüf olması mümkün değildir. Hem sekiz ayrı ayrı müstensihin bozamadığı bir tevafukun, kuvvetli bir işaret-i gaybiye, içinde olduğunu gösterir. Nasılki ehl-i belâgatın kitablarında, belâgatın derecatı bulunduğu halde; Kur'an-ı Hakîm'deki belâgat, derece-i i'caza çıkmış. Kimsenin haddi değil ki ona yetişsin. Öyle de; mu'cizat-ı Ahmediyenin bir âyinesi olan Ondokuzuncu Mektub ve mu'cizat-ı Kur'aniyenin bir tercümanı olan Yirmibeşinci Söz ve Kur'anın bir nevi tefsiri olan Risale-i Nur eczalarında tevafukat, umum kitabların fevkinde bir derece-i garabet gösteriyor. Ve ondan anlaşılıyor ki; mu'cizat-ı Kur'aniye ve mu'cizat-ı Ahmediye'nin bir nevi kerametidir ki, o âyinelerde tecelli ve temessül ediyor.

İkinci İşaret: Hizmet-i Kur'aniyeye ait inayat-ı Rabbaniyenin ikincisi şudur ki: Cenab-ı Hak, benim gibi kalemsiz, yarım ümmi, diyar-ı gurbette, kimsesiz, ihtilattan men'edilmiş bir tarzda; kuvvetli, ciddî, samimî, gayyur, fedakâr ve kalemleri birer elmas kılınç olan kardeşleri bana muavin ihsan etti. Zaîf ve âciz omuzuma çok ağır gelen vazife-i Kur'aniyeyi, o kuvvetli omuzlara bindirdi. Kemal-i kereminden, yükümü hafifleştirdi. O mübarek cemaat ise; -Hulusi'nin tabiriyle- telsiz telgrafın âhizeleri hükmünde ve -Sabri'nin tabiriyle- nur fabrikasının elektriklerini yetiştiren makineler hükmünde ayrı ayrı meziyetleri ve kıymetdar muhtelif hâsiyetleriyle beraber, -yine Sabri'nin tabiriyle- bir tevafukat-ı gaybiye nev'inden olarak, şevk ve sa'y ü gayret ve ciddiyette birbirine benzer bir surette esrar-ı Kur'aniyeyi envâr-ı imaniyeyi etrafa neşretmeleri ve her yere eriştirmeleri ve şu zamanda (yani hurufat değişmiş, matbaa yok, herkes envâr-ı imaniyeye muhtaç olduğu bir zamanda) ve fütur verecek ve şevki kıracak çok esbab varken, bunların fütursuz, kemal-i şevk ve gayretle bu hizmetleri, doğrudan doğruya bir keramet-i Kur'aniye ve zahir bir inayet-i İlahiyedir. Evet velayetin kerameti olduğu gibi, niyet-i

hâlisenin dahi kerameti vardır. Samimiyetin dahi kerameti vardır. Bahusus Lillah için olan bir uhuvvet dairesindeki kardeşlerin içinde ciddî, samimî tesanüdün çok kerametleri olabilir. Hattâ şöyle bir cemaatin şahs-ı manevîsi bir veliyy-i kâmil hükmüne geçebilir, inayata mazhar olur.

İşte ey kardeşlerim ve ey hizmet-i Kur'anda arkadaşlarım! Bir kal'ayı fetheden bir bölüğün çavuşuna bütün şerefi ve bütün ganîmeti vermek nasıl zulümdür, bir hatadır; öyle de şahs-ı manevînizin kuvvetiyle ve kalemleriniz ile hasıl olan fütuhattaki inayatı benim gibi bir bîçareye veremezsiniz. Elbette böyle mübarek bir cemaatte, tevafukat-ı gaybiyeden daha ziyade kuvvetli bir işaret-i gaybiye var ve ben görüyorum; fakat herkese ve umuma gösteremiyorum.

Üçüncü İşaret: Risale-i Nur eczaları, bütün mühim hakaik-i imaniye ve Kur'aniyeyi hattâ en muannide karşı dahi parlak bir surette isbatı, çok kuvvetli bir işaret-i gaybiye ve bir inayet-i İlahiyedir. Çünki hakaik-i imaniye ve Kur'aniye içinde öyleleri var ki; en büyük bir dâhî telakki edilen İbn-i Sina, fehminde aczini itiraf etmiş, "Akıl buna yol bulamaz!" demiş. Onuncu Söz Risalesi, o zâtın dehâsıyla yetişemediği hakaiki; avamlara da, çocuklara da bildiriyor.

Hem meselâ: Sırr-ı Kader ve cüz'-i ihtiyarînin halli için, koca Sa'd-ı Taftazanî gibi bir allâme; kırk-elli sahifede, meşhur Mukaddemat-ı İsna Aşer namıyla telvih nam kitabında ancak hallettiği ve ancak havassa bildirdiği aynı mesaili, kadere dair olan Yirmialtıncı Söz'de, İkinci Mebhasın iki sahifesinde tamamıyla, hem herkese bildirecek bir tarzda beyanı, eser-i inayet olmazsa nedir?

Hem bütün ukûlü hayrette bırakan ve hiçbir felsefenin eliyle keşfedilemeyen ve sırr-ı hilkat-i âlem ve tılsım-ı kâinat denilen ve Kur'an-ı Azîmüşşan'ın i'cazıyla keşfedilen o tılsım-ı müşkilküşa ve o muamma-yı hayretnüma, Yirmidördüncü Mektub ve Yirmidokuzuncu Söz'ün âhirindeki remizli nüktede ve Otuzuncu Söz'ün tahavvülât-ı zerratın altı aded hikmetinde keşfedilmiştir. Kâinattaki faaliyet-i hayretnümanın tılsımını ve hilkat-i kâinatın ve akibetinin

muammasını ve tahavvülât-ı zerrattaki harekâtın sırr-ı hikmetini keşf ve beyan etmişlerdir, meydandadır, bakılabilir.

Hem sırr-ı ehadiyet ile, şeriksiz vahdet-i rububiyeti; hem nihayetsiz kurbiyet-i İlahiye ile, nihayetsiz bu'diyetimiz olan hayretengiz hakikatları kemal-i vuzuh ile Onaltıncı Söz ve Otuzikinci Söz beyan ettikleri gibi; kudret-i İlahiyeye nisbeten zerrat ve seyyarat müsavi olduğunu ve haşr-i a'zamda umum zîruhun ihyası, bir nefsin ihyası kadar o kudrete kolay olduğunu ve şirkin hilkat-i kâinatta müdahalesi imtina' derecesinde akıldan uzak olduğunu kemal-i vuzuh ile gösteren Yirminci Mektub'daki وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ kelimesi beyanında ve üç temsili hâvi onun zeyli, şu azîm sırr-ı vahdeti keşfetmiştir.

Hem hakaik-i imaniye ve Kur'aniyede öyle bir genişlik var ki, en büyük zekâ-i beşerî ihata edemediği halde; benim gibi zihni müşevveş, vaziyeti perişan, müracaat edilecek kitab yokken, sıkıntılı ve sür'atle yazan bir adamda, o hakaikin ekseriyet-i mutlakası dekaikiyle zuhuru; doğrudan doğruya Kur'an-ı Hakîm'in i'caz-ı manevîsinin eseri ve inayet-i Rabbaniyenin bir cilvesi ve kuvvetli bir işaret-i gaybiyedir.

Dördüncü İşaret: Elli-altmış risaleler öyle bir tarzda ihsan edilmiş ki; değil benim gibi az düşünen ve zuhurata tebaiyet eden ve tedkike vakit bulamayan bir insanın; belki büyük zekâlardan mürekkeb bir ehl-i tedkikin sa'y ü gayretiyle yapılmayan bir tarzda te'lifleri, doğrudan doğruya bir eser-i inayet olduklarını gösteriyor. Çünki bütün bu risalelerde, bütün derin hakaik, temsilât vasıtasıyla, en âmi ve ümmi olanlara kadar ders veriliyor. Halbuki o hakaikin çoğunu büyük âlimler "Tefhim edilmez." deyip, değil avama, belki havassa da bildiremiyorlar.

İşte en uzak hakikatları, en yakın bir tarzda, en âmi bir adama ders verecek derecede; benim gibi Türkçesi az, sözleri muğlak, çoğu anlaşılmaz ve zahir hakikatları dahi müşkilleştiriyor diye eskiden beri iştihar bulmuş ve eski eserleri o sû'-i iştiharı tasdik etmiş bir şahsın elinde bu

hârika teshilât ve sühulet-i beyan; elbette bilâ-şübhe bir eser-i inayettir ve onun hüneri olamaz ve Kur'an-ı Kerim'in i'caz-ı manevîsinin bir cilvesidir ve temsilât-ı Kur'aniyenin bir temessülüdür ve in'ikasıdır.

Beşinci İşaret: Risaleler umumiyetle pek çok intişar ettiği halde, en büyük âlimden tut, tâ en âmi adama kadar ve ehl-i kalb büyük bir veliden tut, tâ en muannid dinsiz bir feylesofa kadar olan tabakat-ı nâs ve taifeler o risaleleri gördükleri ve okudukları ve bir kısmı tokatlarını yedikleri halde tenkid edilmemesi ve her taife derecesine göre istifade etmesi, doğrudan doğruya bir eser-i inayet-i Rabbaniye ve bir keramet-i Kur'aniye olduğu gibi, çok tedkikat ve taharriyatın neticesiyle ancak husul bulan o çeşit risaleler, fevkalâde bir sür'atle, hem idrakimi ve fikrimi müşevveş eden sıkıntılı inkıbaz vakitlerinde yazılması dahi, bir eser-i inayet ve bir ikram-ı Rabbanîdir.

Evet ekser kardeşlerim ve yanımdaki umum arkadaşlarım ve müstensihler biliyorlar ki; Ondokuzuncu Mektub'un beş parçası, birkaç gün zarfında her gün iki-üç saatte ve mecmuu oniki saatte hiçbir kitaba müracaat edilmeden yazılması; hattâ en mühim bir parça ve o parçada lafz-ı Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm kelimesinde zahir bir hâtem-i nübüvveti gösteren dördüncü cüz, üç-dört saatte, dağda, yağmur altında ezber yazılmış; ve Otuzuncu Söz gibi mühim ve dakik bir risale, altı saat içinde bir bağda yazılmış; ve Yirmisekizinci Söz, Süleyman'ın bahçesinde bir, nihayet iki saat içinde yazılması gibi, ekser risaleler böyle olması; ve eskiden beri sıkıntılı ve münkabız olduğum zaman, en zahir hakikatları dahi beyan edemediğimi, belki bilemediğimi yakın dostlarım biliyorlar. Hususan o sıkıntıya hastalık da ilâve edilse, daha ziyade beni dersten, te'liften men'etmekle beraber; en mühim Sözler ve risaleler, en sıkıntılı ve hastalıklı zamanımda, en sür'atli bir tarzda yazılması; doğrudan doğruya bir inayet-i İlahiye ve bir ikram-ı Rabbanî ve bir keramet-i Kur'aniye olmazsa nedir?

Hem hangi kitab olursa olsun, böyle hakaik-i İlahiyeden ve imaniyeden bahsetmiş ise, alâküllihal bir kısım mesaili, bir kısım insanlara zarar verir ve zarar verdikleri için, her mes'ele herkese neşredilmemiş. Halbuki şu risaleler ise; şimdiye kadar hiç kimsede, -çoklardan sorduğum halde- sû'-i tesir ve aks-ül amel ve tahdiş-i ezhan gibi bir zarar vermedikleri, doğrudan doğruya bir işaret-i gaybiye ve bir inayet-i Rabbaniye olduğu bizce muhakkaktır.

Altıncı İşaret: Şimdi bence kat'iyyet peyda etmiştir ki; ekser hayatım ihtiyar ve iktidarımın, şuur ve tedbirimin haricinde öyle bir tarzda geçmiş ve öyle garib bir surette ona cereyan verilmiş; tâ Kur'an-ı Hakîm'e hizmet edecek olan bu nevi risaleleri netice versin. Âdeta bütün hayat-ı ilmiyem, mukaddemat-ı ihzariye hükmüne geçmiş. Ve Sözler ile i'caz-ı Kur'anın izharı, onun neticesi olacak bir surette olmuştur. Hattâ şu yedi sene nefyimde ve gurbetimde ve sebebsiz ve arzumun hilafında tecerrüdüm ve meşrebime muhalif yalnız bir köyde imrar-ı hayat etmekliğim; ve eskiden beri ülfet ettiğim hayat-ı içtimaiyenin çok rabıtalarından ve kaidelerinden nefret edip terketmekliğim; doğrudan doğruya bu hizmet-i Kur'aniyeyi hâlis, sâfi bir surette yaptırmak için bu vaziyet verildiğine şübhem kalmamıştır. Hattâ çok defa bana verilen sıkıntı ve zulmen bana karşı olan tazyikat perdesi altında, bir dest-i inayet tarafından merhametkârane, Kur'anın esrarına hasr-ı fikr ettirmek ve nazarı dağıtmamak için yapılmıştır kanaatindeyim. Hattâ eskiden mütalaaya çok müştak olduğum halde; bütün bütün sair kitabların mütalaasından bir men', bir mücanebet ruhuma verilmişti. Böyle gurbette medar-ı teselli ve ünsiyet olan mütalaayı bana terkettiren, anladım ki, doğrudan doğruya âyât-ı Kur'aniyenin üstad-ı mutlak olmaları içindir.

Hem yazılan eserler, risaleler, -ekseriyet-i mutlakası- hariçten hiçbir sebeb gelmeyerek, ruhumdan tevellüd eden bir hacete binaen, âni ve def'î olarak ihsan edilmiş. Sonra bazı dostlarıma gösterdiğim vakit, demişler: "Şu zamanın yaralarına devadır." İntişar ettikten sonra ekser

kardeşlerimden anladım ki, tam şu zamandaki ihtiyaca muvafık ve derde lâyık bir ilâç hükmüne geçiyor.

İşte ihtiyar ve şuurumun dairesi haricinde, mezkûr haletler ve sergüzeşt-i hayatım ve ulûmların enva'larındaki hilaf-ı âdet ihtiyarsız tetebbuatım; böyle bir netice-i kudsiyeye müncer olmak için, kuvvetli bir inayet-i İlahiye ve bir ikram-ı Rabbanî olduğuna bende şübhe bırakmamıştır.

Yedinci İşaret: Bu hizmetimiz zamanında, beş-altı sene zarfında, bilâ-mübalağa yüz eser-i ikram-ı İlahî ve inayet-i Rabbaniye ve keramet-i Kur'aniyeyi gözümüzle gördük. Bir kısmını, Onaltıncı Mektub'da işaret ettik; bir kısmını, Yirmialtıncı Mektub'un Dördüncü Mebhası'nın mesail-i müteferrikasında; bir kısmını, Yirmisekizinci Mektub'un Üçüncü Mes'elesinde beyan ettik. Benim yakın arkadaşlarım bunu biliyorlar. Daimî arkadaşım Süleyman Efendi çoklarını biliyor. Hususan Sözler'in ve risalelerin neşrinde ve tashihatında ve yerlerine yerleştirmekte ve tesvid ve tebyizinde, fevkalme'mul kerametkârane bir teshilâta mazhar oluyoruz. Keramet-i Kur'aniye olduğuna şübhemiz kalmıyor. Bunun misalleri yüzlerdir.

Hem maişet hususunda o kadar şefkatle besleniyoruz ki; en küçük bir arzu-yu kalbimizi, bizi istihdam eden sahib-i inayet tatmin etmek için; fevkalme'mul bir surette ihsan ediyor. Ve hâkeza... İşte bu hal gayet kuvvetli bir işaret-i gaybiyedir ki, biz istihdam olunuyoruz. Hem rıza dairesinde, hem inayet altında bize hizmet-i Kur'aniye yaptırılıyor. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ هٰذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّى

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلاَةً تَكُونُ لَكَ رِضَاءً وَ لِحَقِّهِ اَدَاءً وَ عَلَى آلِهِ وَ صَحْبِهِ وَ سَلِّمْ تَسْلِيمًا كَثِيرًا آمِينَ

* * *

Mahrem bir suale cevabdır

[Şu sırr-ı inayet eskiden mahremce yazılmış, Ondördüncü Söz'ün âhirine ilhak edilmişti. Her nasılsa ekser müstensihler unutup yazmamışlardı. Demek münasib ve lâyık mevkii burası imiş ki, gizli kalmış.]

Benden sual ediyorsun: "Neden senin Kur'andan yazdığın Sözler'de bir kuvvet, bir tesir var ki, müfessirlerin ve âriflerin sözlerinde nâdiren bulunur. Bazan bir satırda, bir sahife kadar kuvvet var; bir sahifede, bir kitab kadar tesir bulunuyor?"

Elcevab: Şeref, i'caz-ı Kur'ana ait olduğundan ve bana ait olmadığından, bilâ-perva derim: Ekseriyet itibariyle öyledir. Çünki:

Yazılan Sözler tasavvur değil tasdiktir; teslim değil, imandır; marifet değil, şehadettir, şuhuddur; taklid değil tahkiktir; iltizam değil, iz'andır; tasavvuf değil hakikattır; dava değil, dava içinde bürhandır. Şu sırrın hikmeti budur ki:

Eski zamanda, esasat-ı imaniye mahfuzdu, teslim kavî idi. Teferruatta, âriflerin marifetleri delilsiz de olsa, beyanatları makbul idi, kâfi idi. Fakat şu zamanda dalalet-i fenniye, elini esasata ve erkâna uzatmış olduğundan, her derde lâyık devayı ihsan eden Hakîm-i Rahîm olan Zât-ı Zülcelal, Kur'an-ı Kerim'in en parlak mazhar-ı i'cazından olan temsilâtından bir şu'lesini; acz u za'fıma, fakr u ihtiyacıma merhameten hizmet-i Kur'ana ait yazılarıma ihsan etti. Felillahilhamd sırr-ı temsil dûrbîniyle, en uzak hakikatlar gayet yakın gösterildi. Hem sırr-ı temsil cihet-ül vahdetiyle, en dağınık mes'eleler toplattırıldı. Hem sırr-ı temsil merdiveniyle, en yüksek hakaike kolaylıkla yetiştirildi. Hem sırr-ı temsil penceresiyle; hakaik-i gaybiyeye, esasat-ı İslâmiyeye şuhuda yakın bir yakîn-i imaniye hasıl oldu. Akıl ile beraber vehim ve hayal, hattâ nefs ve heva teslime mecbur olduğu gibi, şeytan dahi teslim-i silâha mecbur oldu.

Elhasıl: Yazılarımda ne kadar güzellik ve tesir bulunsa, ancak temsilât-ı Kur'aniyenin lemaatındandır. Benim hissem; yalnız şiddet-i ihtiyacımla talebdir ve gayet aczimle tazarruumdur. Derd benimdir, deva Kur'anındır.

* * *

Yedinci Mes'elenin Hâtimesidir

[Sekiz inayet-i İlahiye suretinde gelen işarat-ı gaybiyeye dair gelen veya gelmek ihtimali olan evhamı izale etmek ve bir sırr-ı azîm-i inayeti beyan etmeye dairdir.]

Şu Hâtime "Dört Nükte"dir:

Birinci Nükte: Yirmisekizinci Mektub'un Yedinci Mes'elesinde yedi-sekiz küllî ve manevî inayat-ı İlahiyeden hissettiğimiz bir işaret-i gaybiyeyi, "Sekizinci İnayet" namıyla "tevafukat" tabiri altındaki nakışta o işaratın cilvesini gördüğümüzü iddia etmiştik. Ve iddia ediyoruz ki: Bu yedi-sekiz küllî inayatlar, o derece kuvvetli ve kat'îdirler ki, herbirisi tek başıyla o işarat-ı gaybiyeyi isbat eder. Farz-ı muhal olarak bir kısmı zaîf görülse, hattâ inkâr edilse; o işarat-ı gaybiyenin kat'iyyetine halel vermez. O sekiz inayatı inkâr edemeyen, o işaratı inkâr edemez. Fakat tabakat-ı nâs muhtelif olduğu, hem kesretli tabaka olan tabaka-i avam gözüne daha ziyade itimad ettiği için; o sekiz inayatın içinde en kuvvetlisi değil, belki en zahirîsi tevafukat olduğundan; -çendan ötekiler daha kuvvetli, fakat bu daha umumî olduğu için- ona gelen evhamı def'etmek maksadıyla, bir müvazene nev'inden, bir hakikatı beyan etmeye mecbur kaldım. Şöyle ki:

O zahirî inayet hakkında demiştik: Yazdığımız risalelerde, Kur'an kelimesi ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm kelimesinde öyle bir derece tevafukat görünüyor; hiçbir şübhe bırakmıyor ki, bir kasd ile tanzim edilip, müvazi bir vaziyet verilir. Kasd ve irade ise, bizlerin olmadığına delilimiz: Üç-dört sene sonra muttali' olduğumuzdur. Öyle ise bu kasd ve irade, bir inayet eseri olarak gaybîdir. Sırf i'caz-ı Kur'an ve mu'cizat-ı Ahmediye'yi teyid suretinde ve

iki kelimede tevafuk suretinde o garib vaziyet verilmiştir. Bu iki kelimenin mübarekiyeti, i'caz-ı Kur'an ve mu'cizat-ı Ahmediyeye bir hâtem-i tasdik olmakla beraber; sair misil kelimeleri dahi, ekseriyet-i azîme ile tevafuka mazhar etmişler. Fakat onlar, birer sahifeye mahsus. Şu iki kelime, bir-iki risalenin umumunda ve ekser risalelerde görünüyor. Fakat mükerrer demişiz: Bu tevafukun aslı, sair kitablarda da çok bulunabilir; amma kasd ve irade-i âliyeyi gösterecek bu derece garabette değildir. Şimdi bu davamızı çürütmek kabil olmadığı halde, zahir nazarlarda çürümüş gibi görmekte bir-iki cihet olabilir:

Birisi: "Sizler düşünüp, böyle bir tevafuku rast getirmişsiniz." diyebilirler. "Böyle bir şey yapmak kasd ile olsa, rahat ve kolay bir şeydir." Buna karşı deriz ki: Bir davada iki şahid-i sadık kâfidir. Bu davamızdaki kasd ve irademiz taalluk etmeyerek, üç-dört sene sonra muttali' olduğumuza yüz şahid-i sadık bulunabilir. Bu münasebetle bir nokta söyleyeceğim: Bu keramet-i i'caziye, Kur'an-ı Hakîm belâgat cihetinde derece-i i'cazda olduğu nev'inden değildir. Çünki i'caz-ı Kur'anda, kudret-i beşer o yolda giderek o dereceye yetişemiyor. Şu keramet-i i'caziye ise, kudret-i beşerle olamıyor; kudret, o işe karışamıyor. Karışsa sun'î olur, bozulur. [42](Haşiye)

Üçüncü Nükte: İşaret-i hâssa, işaret-i âmme münasebetiyle bir sırr-ı dakik-i rububiyet ve Rahmaniyete işaret edeceğiz:

Bir kardeşimin güzel bir sözü var. O sözü, bu mes'eleye mevzu edeceğim. Sözü de şudur ki: Bir gün güzel bir tevafukatı ona gösterdim, dedi: "Güzel! Zâten her hakikat güzeldir. Fakat bu Sözler'deki tevafukat ve muvaffakıyet daha güzeldir." Ben de dedim: Evet herşey ya hakikaten güzeldir, ya bizzât güzeldir veya neticeleri itibariyle güzeldir. Ve bu güzellik, rububiyet-i âmmeye ve şümul-ü rahmete ve tecelli-i âmmeye bakar. Dediğin gibi, bu muvaffakıyetteki işaret-i gaybiye daha güzeldir. Çünki bu,

rahmet-i hâssaya ve rububiyet-i hâssaya ve tecelli-i hâssaya bakar bir surettedir. Bunu bir temsil ile fehme takrib edeceğiz. Şöyle ki:

Bir padişahın umumî saltanatı ve kanunu ile, merhamet-i şahanesi umum efrad-ı millete teşmil edilebilir. Her ferd, doğrudan doğruya o padişahın lütfuna, saltanatına mazhardır. O suret-i umumiyede, efradın çok münasebat-ı hususiyesi vardır.

İkinci cihet, padişahın ihsanat-ı hususiyesidir ve evamir-i hâssasıdır ki; umumî kanunun fevkınde, bir ferde ihsan eder, iltifat eder, emir verir.

İşte bu temsil gibi; Zât-ı Vâcib-ül Vücud ve Hâlık-ı Hakîm ve Rahîm'in umumî rububiyet ve şümul-ü rahmeti noktasında herşey hissedardır. Her şey'in hissesine isabet eden cihette, hususî onunla münasebetdardır. Hem kudret ve irade ve ilm-i muhitiyle her şeye tasarrufatı, her şey'in en cüz'î işlerine müdahalesi, rububiyeti vardır. Herşey, her şe'ninde ona muhtaçtır. Onun ilim ve hikmetiyle işleri görülür, tanzim edilir. Ne tabiatın haddi var ki, o daire-i tasarruf-u rububiyetinde saklansın ve tesir sahibi olup müdahale etsin ve ne de tesadüfün hakkı var ki, o hassas mizan-ı hikmet dairesindeki işlerine karışsın. Risalelerde yirmi yerde kat'î hüccetlerle tesadüfü ve tabiatı nefyetmişiz ve Kur'an kılıncıyla i'dam etmişiz, müdahalelerini muhal göstermişiz. Fakat rububiyet-i âmmedeki daire-i esbab-ı zahiriyede, ehl-i gafletin nazarında hikmeti ve sebebi bilinmeyen işlerde, tesadüf namını vermişler. Ve hikmetleri ihata edilmeyen bazı ef'al-i İlahiyenin kanunlarını -tabiat perdesi altında gizlenmiş- görememişler, tabiata müracaat etmişler.

İkincisi, hususî rububiyetidir ve has iltifat ve imdad-ı Rahmanîsidir ki, umumî kanunların tazyikatı altında tahammül edemeyen ferdlerin imdadına Rahman-ı Rahîm isimleri imdada yetişirler. Hususî bir surette muavenet ederler, o tazyikattan kurtarırlar. Onun için her zîhayat,

hususan insan, her anda ondan istimdad eder ve meded alabilir.

İşte bu hususî rububiyetindeki ihsanatı, ehl-i gaflete karşı da tesadüf altına gizlenmez ve tabiata havale edilmez.

İşte bu sırra binaendir ki; İ'caz-ı Kur'an ve Mu'cizat-ı Ahmediye'deki işarat-ı gaybiyeyi, hususî bir işaret telakki ve itikad etmişiz. Ve bir imdad-ı hususî ve muannidlere karşı kendini gösterecek bir inayet-i hâssa olduğunu yakîn ettik. Ve sırf lillah için ilân ettik. Kusur etmişsek Allah afvetsin. Âmîn.

رَبَّنَا لاَ تُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسِينَا اَوْ اَخْطَاْنَا

* * *

Kardeşlerim!

Size, üstad ve talebeler ve ders arkadaşları içinde faide verecek bir fikrimi beyan edeceğim, şöyle ki:

Sizler -haddimin fevkinde- bir cihette talebemsiniz ve bir cihette ders arkadaşlarımsınız ve bir cihette muin ve müşavirlerimsiniz.

Aziz kardeşlerim! Üstadınız lâyuhtî değil. Onu hatasız zannetmek hatadır. Bir bahçede çürük bir elma bulunmakla bahçeye zarar vermez. Bir hazinede silik para bulunmakla, hazineyi kıymetten düşürtmez. Hasenenin on sayılmasıyla, seyyienin bir sayılmak sırrıyla insaf odur ki: Bir seyyie, bir hata görünse de, sair hasenata karşı kalbi bulandırıp itiraz etmemektir. Hakaika dair mesailde külliyatları ve bazan da tafsilâtları sünuhat-ı ilhamiye nev'inden olduğundan hemen umumiyetle şübhesizdir, kat'îdir.

Biliniz, kardeşlerim ve ders arkadaşlarım! Benim hatamı gördüğünüz vakit serbestçe bana söyleseniz mesrur olacağım. Hattâ başıma vursanız, Allah razı olsun diyeceğim. Hakk'ın hatırını muhafaza için başka hatırlara bakılmaz. Nefs-i emmarenin enaniyeti hesabına, Hakk'ın hatırı olan bilmediğimiz bir hakikatı müdafaa değil, alerre'si vel'ayn kabul ederim.

Bilirsiniz ki; şu zamanda şu vazife-i imaniye çok mühimdir. Benim gibi, zaîf, fikri çok cihetlerle inkısam etmiş

bir bîçareye yükletmemeli, elden geldiği kadar yardım etmeli.

Cenab-ı Hak kemal-i rahmetinden iki senedir ciddî hakaike nisbeten yemişler, fakiheler nev'inden tevafukat-ı latife ile ezhanımızı taltif etti, zihnimizi neş'elendirdi. Kemal-i merhametinden o tevafukat-ı latife meyveleriyle, ciddî bir hakikat-ı Kur'aniyeye zihnimizi sevketti ve ruhumuza o meyveleri gıda ve kut yaptı. Hurma gibi, hem fakihe, hem kut oldu. Hem hakikat, hem zînet ve meziyet birleşti.

Kardeşlerim; bu zamanda dalalet ve gaflete karşı pek çok manevî kuvvete muhtacız. Maatteessüf ben şahsım itibariyle çok zaîf ve müflisim. Hârika kerametim yok ki, bu hakaiki onunla isbat edeyim ve kudsî bir himmetim yok ki, onunla kulûbü celbedeyim. Ulvî bir dehâm yok ki, onunla ukûlü teshir edeyim. Belki Kur'an-ı Hakîm'in dergâhında, bir dilenci hâdim hükmündeyim. Bu muannid ehl-i dalaletin inadını kırmak ve insafa getirmek için, Kur'an-ı Hakîm'in esrarından bazan istimdad ederim. Keramat-ı Kur'aniye olarak, tevafukatta bir ikram-ı İlahî hissettim, iki elimle sarıldım.

Evet Kur'an'dan tereşşuh eden İşarat-ül İ'caz ve Risale-i Haşir'de kat'î bir işaret hissettim. Emsalleri bulunsun, bulunmasın bence bir keramet-i Kur'aniyedir.

* * *

Aziz, sıddık, çalışkan kardeşim!

Senin gördüğün vazife-i Kur'aniyenin hepsi mübarektir. Cenab-ı Hak sizi muvaffak etsin, fütur vermesin, şevkinizi artırsın.

Uhuvvet için bir düstur beyan edeceğim. O düsturu cidden nazara almalısınız. Hayat, vahdet ve ittihadın neticesidir. İmtizackârane ittihad gittiği vakit, manevî hayat da gider. وَ لاَ تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَ تَذْهَبَ رِيحُكُمْ işaret ettiği gibi, tesanüd bozulsa cemaatın tadı kaçar. Bilirsiniz ki; üç elif ayrı ayrı yazılsa kıymeti üçtür. Tesanüd-ü adedî ile yazılsa, yüzonbir kıymetinde olduğu gibi.. sizin gibi üç-dört hâdim-i hak, ayrı ayrı ve taksim-ül a'mal olmamak cihetiyle hareket etseler, kuvvetleri üç-dört adam kadardır. Eğer hakikî bir

uhuvvetle, birbirinin faziletleriyle iftihar edecek bir tesanüdle, birbirinin aynı olmak derecede bir tefani sırrıyla hareket etseler; o dört adam, dörtyüz adam kuvvetinin kıymetindedirler.

Sizler koca Isparta değil, belki büyük bir memleketi tenvir edecek elektriklerin makinistleri hükmündesiniz. Makinenin çarkları birbirine muavenete mecburdur. Birbirini kıskanmak değil, belki bilakis birbirinin fazla kuvvetinden memnun olurlar. Şuurlu farzettiğimiz bir çark, daha kuvvetli bir çarkı görse memnun olur. Çünki vazifesini tahfif ediyor. Hak ve hakikatın, Kur'an ve imanın hizmeti olan büyük bir hazine-i âliyeyi omuzlarında taşıyan zâtlar, kuvvetli omuzlar altına girdikçe iftihar eder, minnetdar olur, şükreder. Sakın birbirinize tenkid kapısını açmayınız. Tenkid edilecek, kardeşlerinizden hariç dairelerde çok var. Ben nasıl meziyetinizle iftihar ediyorum, o meziyetlerden ben mahrum kaldıkça, sizde bulunduğundan memnun oluyorum, kendimindir telakki ediyorum. Siz de üstadınızın nazarıyla birbirinize bakmalısınız. Âdeta her biriniz ötekinin faziletlerine naşir olunuz.

Said Nursî

* * *

Sevgili ve Muhterem Üstadım!

Sözlerinizin (yani Risalelerinizin) her biri birer deva-yı azîmdir. Sözlerinizden pek çok feyz alıyorum. O kadar ki, okudukça tekrar etmeyi istiyorum. Ve tekrarında duyduğum İlahî bir zevki tarif edemeyeceğim. Bugün Sözlerinizden değil hepsini, bir tanesini alan insaf ile okursa, hakkı teslime ve münkir ise gittiği yolu terke, fâsık ise tövbeye mecbur olacağına kat'iyyen ümidvarım.

Hüsrev

* * *

Nur Risalelerine çok müştak ve onların mütalaasından intibaha gelen bir doktora yazılan mektubdur:

Merhaba ey kendi hastalığını teşhis edebilen bahtiyar doktor, samimî ve aziz dostum!

Senin hararetli mektubunun gösterdiği intibah-ı ruhî şâyan-ı tebriktir. Biliniz ki mevcudat içinde en kıymetdar, hayattır. Ve vazifeler içinde en kıymetdar, hayata hizmettir. Ve hidemat-ı hayatiye içinde en kıymetdar, hayat-ı fâniyenin hayat-ı bâkiyeye inkılab etmesi için sa'y etmektir. Şu hayatın bütün kıymeti ve ehemmiyeti ise hayat-ı bâkiyeye çekirdek ve mebde ve menşe cihetindedir. Yoksa hayat-ı ebediyeyi zehirleyecek ve bozacak bir tarzda şu hayat-ı fâniyeye hasr-ı nazar etmek; âni bir şimşeği, sermedî bir güneşe tercih etmek gibi bir divaneliktir.

Hakikat nazarında herkesten ziyade hasta olan, maddî ve gafil doktorlardır. Eğer eczahane-i kudsiye-i Kur'aniyeden tiryak-misal imanî ilâçları alabilseler, hem kendi hastalıklarını, hem beşeriyetin yaralarını tedavi ederler, inşâallah. Senin şu intibahın senin yarana bir merhem olacağı gibi, seni dahi doktorların marazına bir ilâç yapar.

Hem bilirsin, me'yus ve ümidsiz bir hastaya manevî bir teselli, bazan bin ilâçtan daha nâfi'dir. Halbuki tabiat bataklığında boğulmuş bir tabib, o bîçare marîzin elîm ye'sine bir zulmet daha katar. İnşâallah bu intibahın seni öyle bîçarelere medar-ı teselli ve nurlu bir tabib yapar. Bilirsin ki; ömür kısadır, lüzumlu işler pek çoktur. Acaba benim gibi sen dahi kafanı teftiş etsen, malûmatın içinde ne kadar lüzumsuz, faidesiz, ehemmiyetsiz, odun yığınları gibi camid şeyleri bulursun. Çünki ben teftiş ettim, çok lüzumsuz şeyleri buldum. İşte o fennî malûmatı, o felsefî maarifi; faideli, nurlu, ruhlu yapmak çaresini aramak lâzımdır. Sen dahi Cenab-ı Hak'tan bir intibah iste ki, senin fikrini Hakîm-i Zülcelal'in hesabına çevirsin, o odunlara bir ateş verip nurlandırsın. Lüzumsuz maarif-i fenniye, kıymetdar maarif-i İlahiye hükmüne geçsin.

Zeki dostum! Kalb çok arzu ederdi; ehl-i fenden envâr-ı imaniyeye ve esrar-ı Kur'aniyeye iştiyak derecesinde ihtiyacını hissetmek cihetinde Hulusi Bey'e benzeyecek adamlar ileri atılsın. Hem madem Sözler senin vicdanınla konuşabilirler. Her bir Söz'ü, şahsımdan değil belki Kur'an'ın

dellâlından sana bir mektubdur ve eczahane-i kudsiye-i Kur'aniyeden birer reçetedir farzet. Gaybubet içinde hazırane bir musahabe dairesini onlarla aç. Hem arzu ettiğin vakit bana mektub yaz. Ben cevab vermesem de gücenme. Çünki eskiden beri mektubları pek az yazarım. Hattâ üç senedir kardeşimin çok mektublarına karşı bir tek cevap yazdım.

Said Nursî

* * *

Risale-i Nur tesvidinde çok hizmeti sebkat eden temiz kalbli, ihlaslı bir hâfız, müdakkik bir hoca olan Hâfız Hâlid'in bir fıkrasıdır.

Risale-i Nur'un müellifi Bedîüzzaman, nâdire-i cihan, hâdim-i Kur'an Said Nursî hakkında hissiyatımdan binden birini beyan ediyorum:

Üstadım -kendisi- Nur ism-i celiline mazhardır. Bu ism-i şerif, kendileri hakkında bir ism-i a'zamdır. Kendi karyesinin adı Nurs, vâlidesinin ismi Nuriye, Kādirî üstadının ismi Nureddin, Nakşî üstadının ismi Seyyid Nur Mehmed, Kur'an üstadlarından Hâfız Nuri, hizmet-i Kur'aniyede hususî imamı Zinnureyn; fikrini ve kalbini tenvir eden âyet-i Nur olması ve müşkil mesailini izaha vasıta olan nur temsilâtı gayet kıymetdardır. Resailin mecmuuna Risale-i Nur tesmiyesi, Nur ismi onun hakkında ism-i a'zam olduğunu teyid etmektedir.

Risale-i Nur adlı hârika te'lifatının bir kısmı Arabî olmakla beraber, Risale-i Nur eczaları şimdiye kadar yüz ondokuza baliğ olmuştur. [43] (*) Her bir risale, kendi mevzuunda hârikadır. Gayet yüksek olmakla beraber, Onuncu Söz ismiyle iştihar eden haşre ait olan risalesi pek hârikadır, câmi'dir. Ülemaca sırf naklî olan haşri ve neşri, gayet kuvvetli ve kat'î delail-i akliye ile isbat etmiştir. Onunla çokları imanını kurtarmış.

هُوَ الَّذِى جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَ الْقَمَرَ نُورًا âyetinin sırrıyla diyebilirim ki, Risale-i Nur bir kamer-i marifettir ki, şems-i hakikat olan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'dan nurunu istifaza

eylemiş ki, نُورُ الْقَمَرِ مُسْتَفَادٌ مِنَ الشَّمْسِ olan meşhur kaziye-i felekiyeye mâsadak olmuştur. Hem diyebilirim ki, üstadım Kur'an hakkında bir kamer hükmünde olup, sema-i risaletin şemsi olan Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'dan nuru istifade edip, Risale-i Nur şeklinde tezahür etmiş.

Üstadım, başkalarında nâdiren bulunan mümtaz hasletlerin, zahirî tavrının pek fevkinde bir vaziyet gösteriyor. Zahir hale bakılsa, ilm-i hali bilmiyor gibi görünür; birden, bakarsın bir derya kesiliyor. Me'zun olduğu mikdarı, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'dan istifade derecesi nisbetinde söyler. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'dan istifadesi olmadığı vakitlerde, yeni ay gibi mahviyet gösterir. Bende nur yok, kıymet yok der. Bu hasleti de, tam tevazu'dur ve مَنْ تَوَاضَعَ رَفَعَهُ اللّٰهُ hadîsiyle tam âmil olmasıdır. İşte bu haslet îcabatındandır ki; bizim gibi talebelerinden bazı mesail-i ilmiyede muhalefet bulunsa, onların sözlerini içinde arar, hak bulduğu vakit, kemal-i tevazu ile ve lezzetle kabul ederek teslim eder. "Mâşâallah, siz benden daha iyi bildiniz, Allah razı olsun." der. Hak ve hakikatı, nefsin gurur ve enaniyetine daima tercih eder. Hattâ ben bazı mes'elelerde muhalefet ediyordum. Bana karşı gayet mültefit, memnunane bir tavır alır; eğer yanlış yapsam, güzelce, damarıma dokunmayarak beni ikaz eder. Eğer güzel birşey söylemiş isem çok memnun olur.

Üstadım bilhâssa hikmet-i hakikiye fenninde, yani hikmet-i şeriat ve İslâmiyet noktasında pek hârikadır ve hikmet-i beşeriyede dahi çok ileridir. Hattâ o ilimde, Eflatun ve İbn-i Sina'yı geçmiş diyebilirim.

Bundan onüç sene evvel, "Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye" âzâsından iken, küçükten beri şimdiye kadar izn-i İlahî ile onun bir muini ve nâsırı ve muhafızı olan kutb-u Rabbanî ve kandil-i nuranî Abdülkādir-i Geylanî (R.A.) Hazretlerinin Fütuh-ul Gayb risalesini tefe'ülen açtığı esnada, اَنْتَ فِى دَارِ الْحِكْمَةِ فَاطْلُبْ طَبِيبًا يُدَاوِى قَلْبَكَ ibaresi çıktı. O ibare, onun hakkında pek manidar olarak, Eski Said'i (R.A.) Yeni Said'e (R.A.) çevirmesine sebebiyet vermiştir. Eski Said olduğu

zamanlarda, İngilizlerin dinî suallerine gayet latif ve müskit bir cevab vermiştir. Ve ilm-i mantıkta, İbn-i Sina'nın te'lifatını geçecek "Ta'likat" namında hârika bir risalesi var. İşkal-i mantıkıyeyi kıyas-ı istikraî cihetiyle on bine kadar iblağ edip, hiçbir âlimin yetişemediği bir derece-i ihata göstermiş. "Sünuhat" isminde bir risalesinde gördüm ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, âlem-i manada, bir medresede ona ders verdiğini görmüş. O ders-i manevîye binaen "İşarat-ül İ'caz" namındaki hârika tefsiri yazmış. Bana bir gün dedi ki:

"Harb-i Umumî hâdisat ve netaicleri mani' olmasa idi, İşarat-ül İ'caz'ı Allah'ın izniyle altmış cild yazacaktım. İnşâallah Risale-i Nur, ahîren o mutasavver hârika tefsirin yerini tutacak."

Üstadımla yedi-sekiz sene musahabetim esnasında mühim meşhudatım çoktur. Fakat اَلْقَطْرَةُ تَدُلُّ عَلَى الْبَحْرِ mûcibince, deryaya delalet maksadıyla bu fıkra kâfi görüldü. Çünki Üstadımdan iftirak zamanı idi, acele yazdım. Üstadım, وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ âyetinin sırrıyla çok defa yanlarında beni musahib bulmak hakkını ve teveccüh duasıyla yerine getireceklerine eminim.

Hâfız Hâlid (R.H.)

* * *

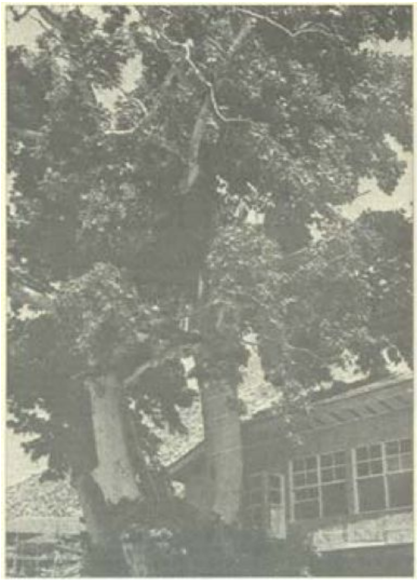

Resim (Üstad Hazretlerinin Barla'da 8,5 sene kaldığı Nur'un ilk medresesi, önündeki muhteşem çınar ağacı ile, dallar arasında tefekkür ve ibadet ettiği köşkü.)

Üçüncü Kısım

Eskişehir Hayatı

Risale-i Nur'un gittikçe inkişaf ettiğini, iman ve İslâmiyet'in kuvvetlenmeye başladığını anlayan gizli din düşmanları, "Bedîüzzaman gizli cem'iyet kuruyor, rejim aleyhindedir, rejimin temel nizamlarını yıkıyor!" gibi uydurma ve hükûmeti aldatıcı tertib ve ittihamlarla 1935 senesinde Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesinde, i'dam kasdıyla ve muhakkak surette mahkûm edilmesi direktifiyle hakkında dava açtırılıyor. Bunun üzerine Dâhiliye Vekili ve Jandarma Umum Kumandanı, teçhiz edilmiş askerî bir kıt'a ile birlikte Isparta'ya geliyorlar. Isparta-Afyon yolu boyunca süvari askerleri yerleştiriliyor. Isparta Vilayeti ve civarı askerî birliklerle kontrol altında bulunduruluyor. Bir sabah vakti; masum ve mazlum Bedîüzzaman inzivagâhından çıkarılarak, talebeleriyle beraber, elleri kelepçeli olarak kamyonlarla Eskişehir'e sevkediliyor. Yolda, Bedîüzzaman ve talebelerine yakın bir alâka duyan Müfreze Kumandanı Ruhi Bey, kelepçeleri çözdürüyor. Bu suretle, namazlar kazaya bırakılmadan yola devam ediliyor. Hakikatı ve Bedîüzzaman'ın masumiyetini idrak eden Müfreze Kumandanı, Bedîüzzaman ve talebelerinin bir dostu olmuştur…

Yüz yirmi talebesiyle Eskişehir Hapishanesine getirilen Said Nursî, tam bir tecrid-i mutlak içerisine alınarak, kendisine ve talebelerine dehşetli işkenceler tatbikine başlanıyor… Bedîüzzaman Said Nursî; kendisine yapılan bu

işkence ve azablara rağmen, Otuzuncu Lem'a ve Birinci ve İkinci Şuaları te'lif ediyor. Hapisteki birçok kimseler Üstad Bedîüzzaman hapse girdikten sonra ıslah-ı nefs ederek mütedeyyin bir hale geliyorlar.

Gizli dinsizler, Isparta havalisinde: "Bedîüzzaman ve talebeleri i'dam edilecek." diye propagandalar yaptırarak, korku ve dehşet saçıyorlar. [44](Haşiye) Diğer taraftan Bedîüzzaman hapse konulmasından mütevellid muhtemel bir isyan hareketinin vukuundan korkan istibdad ve ceberut devrinin hükûmet reisi, Şark Vilayetlerine seyahate çıkıyor.

Halbuki Bedîüzzaman, ömrü boyunca müsbet hareket etmeyi düstur edinmiş; "Birkaç adamın hatasıyla yüzer adamların zarar görmesine sebeb olunamaz." demiştir. Bunun içindir ki, yapılan o kadar gaddarane zulümler esnasında bir tek hâdise meydana gelmemiş ve Bedîüzzaman Said Nursî, talebelerine daima sabır ve tahammül ve yalnız iman ve İslâmiyete çalışmayı tavsiye etmiştir. Ve bu gibi evhamların, dinsizlik hesabına, maksad-ı mahsusla husule getirildiğini herkes anlamıştır.

Bedîüzzaman yüz yirmi talebesiyle beraber 1935'te Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesine sevkediliyor. Ani yapılan araştırmalarla elde edilen bütün risale ve mektublar meydanda olduğu halde, mahkûmiyetlerini intac edecek bir delile rastgelinememiş ve neticede kanaat-ı vicdaniye ile keyfî bir surette Said Nursî'ye onbir ay ve onbeş arkadaşına da altışar ay ceza vererek; mütebâki kalan yüz beş kişiyi beraet ettirmiştir. Halbuki isnad edilen suç sabit olsaydı, Bedîüzzaman Said Nursî'nin i'damına ve arkadaşlarının da hiç olmazsa ağır hapsine hükmedilecekti. Nitekim bu yersiz karara Bedîüzzaman itiraz etmiş ve bu cezanın bir beygir hırsızına veya bir kız kaçırıcısına lâyık olduğunu belirterek kendisinin ya beraetine veya i'damına veyahut yüz bir sene hapse mahkûmiyetine hükmedilmesini ısrarla istemiştir.

Burada, hârika bir hâdiseyi nakletmeden geçemeyeceğiz. Şöyle ki:

Bedîüzzaman hapiste iken bir gün, o zamanın Eskişehir müddeiumumîsi

Üstad'ı çarşıda görür. Hayret ve taaccüble ve vazifesine son vereceği ihtarıyla, hapishane müdürüne:

-Ne için Bedîüzzaman'ı çarşıya çıkardınız? Şimdi çarşıda gördüm, der. Müdür de:

-Hâyır efendim, Bedîüzzaman hapishanede, hattâ tecriddedir; bakınız, diye cevab verir.

Bakarlar ki, Üstad yerindedir. Bu hârika vakıa adliyede şayi' olur. Hâkimler, "Bu hale akıl erdiremiyoruz." diye birbirlerine naklederler. [45](Haşiye)

* * *

Bedîüzzaman Said Nursî'nin Eskişehir Mahkemesi Müdafaatından Bir Kısmı

1935

Eskişehir Mahkemesinde, Said Nursî'nin siyasî şeylerle meşgul olmadığı tahakkuk etmiş, sadece bir âyet-i kerimeyi tefsir eden bir risalesinden dolayı ceza verilmiştir ki; âyet-i kerime tefsirinden dolayı bir müfessiri cezalandırmak, dünyanın hiçbir mahkemesinde görülmemiştir; elbette ve elbette büyük bir adlî hatadır.

O Müdafaadan Bir Parça

Ey heyet-i hâkime! Beni, dört-beş madde ile ittiham edip tevkif ettiler.

Birinci Madde: İrtica fikriyle dini âlet edip, emniyet-i umumiyeyi ihlâl edebilecek bir teşebbüs niyeti olduğu ihbar edilmiş.

Elcevab: Evvelâ; imkânat başkadır, vukuat başkadır. Herbir ferd, çok adamları öldürebilmesi mümkündür. Bu imkân-ı katl cihetiyle mahkemeye verilir mi? Herbir kibrit, bir

haneyi yakması mümkündür. Bu yangın imkânıyla, kibritler imha edilir mi?

Sâniyen: Yüzbin defa hâşâ! İştigal ettiğimiz ulûm-u imaniye, rıza-yı İlahiyeden başka hiçbir şeye âlet olamaz. Evet Güneş Kamer'e peyk ve tâbi' olmadığı gibi, saadet-i ebediyenin nuranî ve kudsî anahtarı ve hayat-ı uhreviyenin bir güneşi olan iman dahi, hayat-ı içtimaiyenin âleti olamaz. Evet bu kâinatın en muazzam mes'elesi ve şu hilkat-i âlemin en büyük muamması olan sırr-ı imandan daha ehemmiyetli bir mes'ele-i kâinat yoktur ki, bu mes'ele-i sırr-ı iman ona âlet olsun.

Ey heyet-i hâkime! Eğer bu işkenceli tevkifim, yalnız hayat-ı dünyeviyeme ve şahsıma ait olsa idi; emin olunuz ki, on seneden beri sükût ettiğim gibi yine sükût edecektim. Fakat tevkifim, çokların hayat-ı ebediyelerine ve muazzam tılsım-ı kâinatın keşfini tefsir eden Risale-i Nur'a ait olduğundan, yüz başım olsa ve her gün biri kesilse, bu sırr-ı azîmden vaz geçmeyeceğim; ve sizin elinizden kurtulsam, elbette ecel pençesinden kurtulamayacağım. Ben ihtiyarım, kabir kapısındayım. İşte o müdhiş tılsım-ı kâinat keşşafı olan Kur'an-ı Hakîm'in o muazzam keşfini göze gösterir bir surette tefsir eden Risale-i Nur'un, o tılsıma ait yüzer mes'elelerinden, bu herkesin başına gelecek olan ecele ve kabre ait yalnız bu sırr-ı imana bakınız ki:

Acaba bu dünyanın bütün muazzam mesail-i siyasiyesi, ölüme ecele inanan bir adama daha büyük olabilir mi ki; bunu, ona âlet etsin? Çünki vakit muayyen olmadığından, her vakit baş kesebilen ecel, ya i'dam-ı ebedîdir veyahut daha güzel bir âleme gitmeye terhis tezkeresidir. Hiçbir vakit kapanmayan kabir; ya hiçlik ve zulümat-ı ebediye kuyusunun kapısıdır veyahut daha daimî ve daha nuranî bâki bir dünyanın kapısıdır.

İşte Risale-i Nur, keşfiyat-ı kudsiye-i Kur'aniyenin feyziyle, iki kerre iki dört eder derecesinde kat'iyyetle gösterir ki, eceli i'dam-ı ebedîden terhis vesikasına ve kabri dipsiz, hiçlik kuyusundan müzeyyen bir bahçe kapısına çevirmeleri,

şübhesiz kat'î bir çaresi var. İşte bu çareyi bulmak için, bütün dünya saltanatı benim olsa bilâ-tereddüd feda ederim. Evet hakikî aklı başında olan feda eder...

İşte efendiler, bu mes'ele gibi yüzer mesail-i imaniyeyi keşf ve izah eden Risale-i Nur'a, evrak-ı muzırra gibi, hâşâ yüzbin defa hâşâ siyaset cereyanlarına âlet edilmiş garazkâr kitablar nazarıyla bakmak; hangi insaf müsaade eder, hangi akıl kabul eder, hangi kanun iktiza eder? Acaba istikbal nesl-i âtîsi ve hakikî istikbal olan âhiretin ehli ve Hâkim-i Zülcelal'i, bu suali müsebbiblerinden sormayacaklar mı? Hem bu mübarek vatanda bu fıtraten dindar millete hükmedenler, elbette dindarlığa tarafdar olması ve teşvik etmesi, vazife-i hâkimiyet cihetiyle lâzımdır. Hem madem lâik cumhuriyet, prensibiyle bîtarafane kalır ve o prensibiyle dinsizlere ilişmez; elbette dindarlara dahi bahaneler ile ilişmemek gerektir.

Sâlisen: Bundan oniki sene evvel Ankara reisleri, İngilizlere karşı "Hutuvat-ı Sitte" namındaki mücahedatımı takdir edip, beni oraya istediler. Gittim. Gidişatları, benim ihtiyarlık hissiyatıma uygun gelmedi. "Bizimle çalış." dediler. Dedim: "Yeni Said öteki dünyaya çalışmak istiyor, sizinle çalışamaz; fakat size de ilişmez."

Evet ilişmedim ve ilişenlere de iştirak etmedim. Çünki an'anat-ı milliye-i İslâmiye lehinde istimal edilebilir bir dehâ-yı askerîyi, an'ane aleyhine çevirmeye maatteessüf bir vesile oldu. Evet ben, Ankara reislerinde, hususan reisicumhurda bir dehâ hissettim ve dedim: "Bu dehâyı kuşkulandırmakla an'anat aleyhine çevirmek caiz değildir." Onun için, ne kadar elimden gelmişse dünyalarından çekindim, karışmadım. Onüç seneden beri siyasetten çekildim; hattâ bu yirmi bayramdır, bir-ikisinden başka umumlarında, bu gurbette, kendi odamda yalnız mahpus gibi geçirdim; tâ ki siyasete bulaşmam tevehhüm edilmesin.

Hükûmetin işlerine ilişmediğime ve karışmak istemediğime delalet eden:

Birinci Delil: Onüç senedir, siyaset lisanı olan gazeteleri bu müddet zarfında hiç okumadığım; dokuz sene oturduğum Barla köyünde, dokuz ay ikamet ettiğim Isparta'da dostlarım biliyorlar. Yalnız Isparta tevkifhanesinde, gayet insafsız bir gazetecinin, dinsizcesine, Risale-i Nur'un talebelerine hücumunun bir fıkrası, istemediğim halde kulağıma girdi.

İkinci Delil: On senedir Isparta Vilayetinde bulunuyordum. Dünyanın çok tahavvülâtı içinde siyasete karışmak teşebbüsüne dair hiçbir emare, hiçbir tereşşuhat görülmediğidir.

Üçüncü Delil: Hiçbir hatıra gelmeyen, âni olarak benim ikametgâhım bastırıldı, tam taharri edildi. On seneden beri en mahrem evrakımı ve kitablarımı aldılar. Hem vali dairesi, hem polis dairesi, bu kitablarımda siyaset-i hükûmete ilişecek hiçbir maddeyi bulamadıklarını itiraf etmeleridir. Acaba on sene değil, belki on ay benim gibi sebebsiz nefyedilen ve merhametsizce zulüm gören ve işkenceli tazyik ve tarassud edilen bir adamın en mahrem evrakı meydana çıksa, zalimlerin yüzlerine savrulacak on madde çıkmaz mı?

Eğer denilse: "Yirmiden ziyade mektubların yakalandı?" Ben de derim: O mektublar, birkaç sene zarfında yazılmışlar. Acaba on sene zarfında on dosta, on ve yirmi ve yüz mektub çok mu? Madem muhabere serbesttir ve dünyanıza ilişmezler, bin olsa da bir suç teşkil etmezler.

Dördüncü Delil: Müsadere edilen bütün kitablarımı görüyorsunuz ki, siyasete arkalarını çevirip, bütün kuvvetleri ile imana ve Kur'ana, âhirete müteveccih olmalarıdır. Yalnız iki-üç risalelerde Eski Said sükûtu terkederek bazı gaddar memurların işkencelerine karşı hiddet etmiş; hükûmete değil, belki vazifesini sû'-i istimal eden o memurlara itiraz eylemiş, mazlumane şekvasını yazmış. Fakat yine o iki-üç risaleyi mahrem deyip neşrine izin vermedim, has bir kısım dostlarıma münhasır kalmışlardır. Hükûmet ele bakar ve zahire dikkat eder. Kalbe bakmak, gizli ve hususî işlere

bakmak hakkı yoktur ki, herkes kalbinde ve hanesinde istediğini yapabilir ve padişahları zemmeder, beğenmez.

Ezcümle: Yedi sene evvel -daha yeni ezan çıkmadan- bir kısım memurlar sarığıma, hem hususî Şafiîce ibadetime müdahale etmek istemelerine mukabil, bir kısa risale yazıldı. Bir zaman sonra yeni ezan çıktı; ben o risaleyi mahrem dedim, intişarını men'ettim. Hem ezcümle, Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye'de bulunduğum zaman, tesettür âyeti aleyhinde Avrupa'dan gelen itiraza karşı bir cevab yazmıştım. Bundan bir sene evvel, eski matbu' risalelerimden alınan ve Onyedinci Lem'a namındaki risalenin bir mes'elesi olarak kaydedilmiş ve sonra Yirmidördüncü Lem'a ismini alan kısacık Tesettür Risalesi, ilerideki kanunlara temas etmemek için, o Tesettür Risalesi'ni setrettim. Her nasılsa, yanlışlıkla bir yere gönderilmiş. Hem o risale; medeniyetin, Kur'anın âyetine ettiği itiraza karşı, müskit ve ilmî bir cevabdır. Bu hürriyet-i ilmiye, cumhuriyet zamanında elbette kayıd altına alınamaz.

Beşinci Delil: Dokuz senedir, bir köyde inzivayı ihtiyar ettiğim ve hayat-ı içtimaiyeden ve siyasetten sıyrılmak istediğim ve bu defa gibi müteaddid başıma gelen bütün işkencelere tahammül edip, dünya siyasetine karışmamak için bu on senede hiç müracaat etmediğimdir. Eğer müracaat etseydim, Barla yerine İstanbul'da oturabilirdim. Ve belki bu defadaki gaddarane tevkifimin sebebi; müracaatsızlıktan küsen ve gururlarına dokunan Isparta Valisinin ve hükûmetin bazı memurlarının garazlarından veya iktidarsızlıklarından habbeyi kubbe yapıp, Dâhiliye Vekaletini evhamlandırmasıdır.

Elhasıl: Benim ile temas eden bütün dostlarım bilirler ki; siyasete değil karışmak, değil teşebbüs, belki düşünmesi dahi esas maksadıma ve ahval-i ruhiyeme ve hizmet-i kudsiye-i imaniyeme muhaliftir ve olamıyor. Bana nur verilmiş, siyaset topuzu verilmemiş. Bu halin bir hikmeti şudur ki; hakaik-i imaniyeye müştak ve memuriyet mesleğine giren birçok zâtları, bu hakaike endişeli ve

tenkidkârane baktırmamak, onlardan mahrum etmemek için, Cenab-ı Hak kalbime siyasete karşı şiddetli bir kaçınmak ve bir nefret vermiştir kanaatındayım...

Binbaşı Merhum Asım Bey isticvab edildi; eğer doğru dese, Üstadına zarar gelir ve eğer yalan dese, kırk senelik namuskârane ve müstakimane askerliğinin haysiyetine çok ağır gelir diye düşünüp, “Yâ Rab, canımı al!” diyerek on dakikada teslim-i ruh eyledi. İstikamet şehidi oldu. Ve dünyada hiçbir kanunun hata diyemeyeceği bir muavenet-i hayriyeye ve bir tasdike hata tevehhüm edenlerin çirkin hatalarına kurban oldu. Evet Risale-i Nur’dan tam ders alan, bir su içer gibi kolayca terhis tezkeresi telakki ettiği ecel şerbetini içer. Eğer benden sonra dünyada kalan kardeşlerimin teellümlerini düşünmeseydim, ben de âlîcenab kardeşim Asım Bey gibi “Yâ Rab! Canımı da al!” diyecektim. Her ne ise. Benim sebeb-i ittihamımdan olan:

Üçüncü Madde: Risale-i Nur’un müsaade-i hükûmet alınmadan intişarı ve hissiyat-ı imaniyeyi kuvvetleştirmesiyle, ileride belki hükûmetin serbestane prensiplerine sed çeker ve emniyet-i umumiyeyi ihlâl eder.

Elcevab: Risale-i Nur, nurdur. Nurdan zarar gelmez. Siyaset topuzunu onüç seneden beri elinden atmıştır ve bu vatanın ve bu milletin hayatlarının temel taşları olan hakikat-ı kudsiyeyi tesbit eder ve bu mübarek milletin yüzde doksan dokuzuna zararsız menfaati olduğuna, eczalarını okuyan bütün zâtları işhad edebilirim. Haydi biri çıksın, desin: “Bunda bir zarar gördüm.” Ve sâniyen: Benim matbaam yok ve müteaddid kâtiblerim yok. Birisini zor ile bulabilirim. Ve hüsn-ü hattım yok, yarım ümmiyim, bir saatte ancak bir sahifeyi çok noksan yazımla yazabilirim. Merhum Asım Bey gibi bazı zâtlar benim için bir yâdigâr olarak güzel yazılarıyla yardım ettiler. Benim, çok hazîn gurbetimdeki hatıratımı yazdılar. Sonra o envâr-ı imaniyeyi derdine tam derman bulan bir kısım zâtlar onları okumak istediler ve okudular; hayat-ı ebediyelerine tam bir tiryak olduğunu hakkalyakîn gördüler, kendilerine istinsah ettiler.

Elinize geçen ve nazar-ı teftişinizde bulunan “Fihriste Risalesi” gösteriyor ki; Risale-i Nur’un her bir cüz’ü, bir âyet-i Kur’aniyenin hakikatını tefsir eder ve hususan erkân-ı imaniyeye dair âyetleri öyle vuzuhla tefsir eder ki, Avrupa feylesoflarının bin seneden beri Kur’an aleyhinde hazırladıkları hücum plânlarını ve esaslarını bozuyor. Şimdilik elinizde İhtiyar Risalesi’nin Onbirinci Ricasında binler imanî ve tevhidî bürhanlardan bir tek bürhan var. Nümune için ona bakınız, dikkat ediniz. Davam doğru mudur, yanlış mıdır anlarsınız. Hem bu vatana ve bu millete ne kadar menfaatli olduğunu, nümune için, Risale-i Nur’un eczalarından olan İktisad Risalesi ve hastalara imandan gelen yirmibeş devalı risale ve ihtiyarlara imandan gelen onüç rica ve teselli risaleleri, bu mübarek milletin yarısından ziyade bir yekûn teşkil eden fakirler, hastalar, ihtiyarlar taifelerine gayet kıymetdar bir hazine-i servet ve tiryak ve ziya olduğunu insaf ile bakan herkes kabul eder kanaatındayım.

Hem vazife-i tahkikatınıza yardım için derim: Fihriste Risalesi yirmi senelik risalelerimin bir kısmının fihristesidir. İçindeki risalelerin bir kısmının asılları Dâr-ül Hikmet’ten başlar. Fihristedeki numaralar, te’lif tertibiyle değildirler. Muselâ: Yirmiikinci Söz, Birinci Söz’den daha evvel te’lif edilmiş ve Yirmiikinci Mektub, Birinci Mektub’dan daha evvel yazılmış. Bunlar gibi çok var...

Sâlisen: İman ilminden ibaret olan Risale-i Nur eczaları, emniyet ve asayişi temin ve tesis ederler. Evet güzel seciyelerin ve iyi hasletlerin menşe’ ve menbaı olan iman; elbette emniyeti bozmaz, temin eder. İmansızlıktır ki, seciyesizliği ile emniyeti ihlâl eder.

Hem bunu biliniz ki, yirmi-otuz sene evvel bir gazetede gördüm ki; İngilizlerin bir Müstemlekât Nâzırı demiş: “Bu Kur’an Müslümanların elinde varken, biz onlara hakikî hâkim olamayız. Bunun kaldırılmasına ve çürütülmesine çalışmalıyız.” İşte bu kâfir muannidin bu sözü, otuz senedir nazarımı Avrupa feylesoflarına çevirmiş olduğundan,

nefsimden sonra onlar ile uğraşıyorum. Dâhiliyeye pek bakamıyorum ve dâhildeki kusuru, Avrupa’nın hatası, ifsadıdır derim. Avrupa feylesoflarına hiddet ediyorum, onları vuruyorum. Felillahilhamd Risale-i Nur, o muannid kâfirin hülyasını kırdığı gibi; maddiyyun, tabiiyyun feylesoflarını tam susturur bir vaziyete girmiştir. Dünyada hangi şekilde olursa olsun, hiçbir hükûmet yoktur ki kendi memleketinin böyle mübarek mahsulünü ve sarsılmaz bir maden-i kuvve-i maneviyesini yasak etsin ve naşirini mahkûm eylesin! Avrupa’da rahiblerin serbestiyeti gösteriyor ki; hiçbir kanun, târik-i dünya olanlara ve âhirete ve imana kendi kendine çalışanlara ilişmez.

Elhasıl: On sene kadar sebebsiz bir nefye mahkûm; ihtilattan, muhabereden memnu’ gurbetzede bir ihtiyar adamın, saadet-i ebediyenin anahtarı olan imanına dair hatırat-ı ilmiyesini yazmasını, dünyada hiçbir kanun ona yasak diyemez ve demez kanaatindeyim. Ve şimdiye kadar hiçbir âlim tarafından tenkid edilmemesi, elbette o hatırat, ayn-ı hak ve mahz-ı hakikat olduğunu isbat eder.

Benim ittihamım ve tevkifime sebeb gösterilen,

Dördüncü Madde: Devletçe yasak edilen tarîkat dersini vermekle ihbar edilmiş olmaklığımdır.

Elcevab: Evvelâ, elinizdeki bütün kitablarım şahiddirler ki, ben hakaik-i imaniye ile meşgulüm. Hem müteaddid risalelerde yazmışım ki: “Tarîkat zamanı değil, belki imanı kurtarmak zamanıdır. Tarîkatsız Cennet’e giden pek çok, fakat imansız Cennet’e girecek yok. Onun için imana çalışmak zamanıdır.” diye beyan etmişim.

Sâniyen: On senedir Isparta Vilayetinde bulunuyorum. Biri çıksın, “Bana tarîkat dersi vermiş.” desin. Evet bazı has âhiret kardeşlerime ulûm-u imaniye ve hakaik-i âliye dersini, hocalık itibariyle vermişim. Bu, tarîkat talimi değil, belki hakikat tedrisidir. Yalnız bu kadar var; ben Şafiîyim, namazdan sonraki tesbihatım Hanefî tesbihatından biraz farklıdır. Hem akşam namazından yatsı namazına kadar ve fecirden evvel, hiç kimseyi kabul etmemek şartıyla, kendi

kendime günahlarımdan istiğfar ve âyetler okumak gibi şeylerle meşguliyetim var. Zannederim, dünyada hiçbir kanun bu hale yasak diyemez. Bu mes'ele-i tarîkat münasebetiyle hükûmet ve mahkeme memurları tarafından benden soruluyor:

-Ne ile yaşıyorsun?

Elcevab: Dokuz sene ikamet ettiğim Barla halkının müşahedesiyle, şiddet-i iktisad berekâtıyla, tam kanaat hazinesiyle. Ekser günlerde her bir gün yüz para ile, bazı daha az bir masrafla yaşadığımı, benimle temas eden dostlarım bilirler. Hattâ yedi sene zarfında; elbise, pabuç gibi şeylere yedi banknot ile idare ettim.

Hem elinizde bulunan tarihçe-i hayatımın şehadetiyle, bütün hayatımda halkların hediye ve sadakalarından istinkâf edip, en sadık dostlarımın hatırlarını rencide ederek hediyesini reddetmişim. Eğer mecburiyetle hediye almış isem, mukabilini vermek şartıyla aldığımı, bana hizmet eden dostlarım bilirler. Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye'de aldığım maaştan çoğunu, o zaman yazdığım kitabların tab'ına sarfettim; az bir kısmını, hacca gitmek için sakladım. İşte o cüz'î para, iktisad ve kanaat berekâtıyla on sene bana kâfi geldi ve yüz suyumu döktürmedi; daha o mübarek paradan biraz var.

Ey heyet-i hâkime! Bu uzun ifadatımı dinlemekten usanmamak gerektir. Çünki yirmi-otuz kitab, benim tevkifnamemin evrakı içine girmişler. Bu kadar itham evrakıma karşı, elbette bu uzun ifade kısa kalır. Ben onüç senedir dünya siyasetine karışmadığımdan, kanunları bilmiyorum. Hem kendimi müdafaa için, aldatmağa tenezzül etmediğime tarihçe-i hayatım şahiddir. Ben, hakikat-ı hali olduğu gibi beyan ettim. Sizin vicdanınız var ve kanunların gadirsiz vech-i tatbiklerini bilirsiniz, hakkımda hükmünüzü verirsiniz. Bunu da biliniz ki: Bazı iktidarsız memurların iktidarsızlıklarından veya evhamlarından veya keçi ve kurt bahanesi nev'inden veya kendilerine pâye vermek veya hükûmete yaranmak fikriyle, yeni serbestî kanunlarının

tatbiklerine zemin hazırlamak entrikalarından, hakkımda dûrbîn ile bakarak habbeyi kubbe gösterdiler. Sizlerden ümidimiz şudur ki; iktidarınızdan, onların evhamlarının kubbesinin habbe olduğunu göstermektir. Yani onların dûrbînlerini aksine çevirip bakarsınız... Hem bir ricam var: Müsadere edilen kitablarımın, bin liradan ziyade bence kıymetleri var. Bana iade ediniz. Onların mühim bir kısmı, oniki sene evvel Ankara kütübhanesine iftihar ve teşekkür ile kabul edildiğini, kütübhane nâzırı gazete ile ilân etmiştir. Şimdilik hayatıma hükümleri geçen heyetinizin re'yile, bu ifademin bir suretini müddeiumumîye verip beni bu zarara sokanlar aleyhinde ikame-i dava etmek ve bir suretini Dâhiliye Vekaleti'ne ve bir suretini de Meclis-i Meb'usana vermek istiyorum.

Yukarıdaki müdafaatımın birinci tetimmesi

Beni istintak eden zâtın ve heyet-i hâkimenin nazar-ı dikkatlerine! Evvelki ifademe üç maddeyi ilâve ediyorum.

Birinci Madde: Bizi hayrette bırakan ve gayet şaşırtan ve bir garazı ihsas eden ve bil'iltizam hiçten bir sebeb-i ittiham icad etmek nev'inden, musırrane bir cem'iyet ve teşkilât varmış gibi soruyorlar. "Bu teşkilâtı yapmak için nereden para alıyorsunuz?" diyorlar.

Elcevab: Evvelâ, ben dahi soranlardan soruyorum: Böyle bir cem'iyet-i siyasiyenin, bizim tarafımızdan vücuduna dair hangi vesika, hangi emareler var ve para ile teşkilât yaptığımıza hangi delil, hangi hüccet bulmuşlar ki, bu kadar musırrane soruyorlar? Ben on senedir Isparta Vilayetinde şiddetli tarassud altında bulunmuşum. Bir-iki hizmetkâr ve on günde bir-iki yolcudan başka adamları görmeyen garib, kimsesiz, dünyadan usanmış, siyasetten gayet şiddetle nefret etmiş ve kuvvetli siyasî muhalif cem'iyetlerin ne kadar aks-ül ameller ile zararlı ve akîm kaldığını mükerrer müşahedatla görmüş ve kendi kavim ve binler dostları içinde, en mühim fırsatta, siyasî cem'iyet ve cereyanları reddetmiş ve karışmamış ve iman-ı tahkikînin gayet kudsî ve hiçbir şeyle zedelenmesi caiz olmayan hizmeti bozmak ve

ağraz-ı siyasî ile çürütmeyi en büyük bir cinayet telakki ederek şeytandan kaçar gibi siyasetten kaçan ve on seneden beri اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَ السِّيَاسَةِ kendine düstur eden ve hileyi hilesizlikte bulan, asabî ve bilâ-perva esrarını fâşeden, on sene koca Isparta vilayetinin hassas ve cessas memurlarına böyle teşkilat sezdirmeyen bu adamdan, "Böyle bir teşkilat var ve siyasî bir dolabı çeviriyorsunuz." diyenlere karşı, yalnız ben değil, belki Isparta vilayeti ve bütün beni tanıyanlar, belki bütün ehl-i akıl ve vicdan, onların iftiralarını nefretle karşılar ve "Garazkâr plânlar ile onu itham ediyorsunuz." diyecekler.

Sâniyen: Mes'elemiz imandır. İman uhuvvetiyle bu memlekette ve Isparta'nın yüzde doksandokuz adamları ile uhuvvetimiz var. Halbuki cem'iyet ise, ekser içinde ekalliyetin ittifakıdır. Bir adama karşı, doksandokuz adam cem'iyet olmaz. Meğer gayet insafsız bir dinsiz, herkesi (hâşâ) kendi gibi dinsiz tevehhüm edip, bu mübarek ve dindar milleti tahkir etmek niyetiyle böyle işaa eder…

Sâlisen: Benim gibi pek ciddî bir muhabbetle Türk Milletini seven ve Kur'anın senasına mazhariyetleri cihetiyle Türk Milletini pek çok takdir eden ve altı yüz seneden beri bütün dünyaya karşı koyan ve Kur'anın bayraktarı olan bu millete karşı gayet şiddetli taraftar bulunan ve bin Türk'ün şehadetiyle, bin milliyetçi Türkçüler kadar Türk Milletine bilfiil hizmet eden ve kıymetdar otuz-kırk Türk gençleri, namazsız otuz bin hemşehrilerine tercih etmekle bu gurbeti ihtiyar eden ve hocalık haysiyetiyle izzet-i ilmiyeyi muhafaza eden ve hakaik-i imaniyeyi pek vazıh bir surette ders veren bir insanın; on sene ve belki yirmi-otuz sene zarfında, yirmi-otuz değil, belki yüz, belki binler talebesi, sırf iman ve hakikat ve âhiret noktasında onunla fedakârane bağlansa ve âhiret kardeşi olsalar çok mudur ve zararı mı var? Hiç ehl-i vicdan ve insaf bunları tenkide cevaz verir mi? Ve bunlara cem'iyet-i siyasiye nazarıyla bakabilir mi?

Râbian: On sene zarfında yüz banknot ile idare eden ve günde, bazan kırk para ile geçinen ve yetmiş yamalı bir

abayı yedi sene giyen bir adam hakkında: “Nereden para alıp yaşıyorsun ve teşkilat yapıyorsun?” diyenler, ne kadar insaftan uzak düştüklerini ehl-i insaf anlar.

İkinci Madde: Menemen hâdisesinin bir yalancı taklidini yapıp; millete dehşet verip, serbestî kanunları kolayca tatbik etmek desisesiyle, hükûmeti iğfal ederek, güya “Hükûmetin serbestî kanunlarını kabul ettirmesine yardım ediyor.” entrikasıyla, beni Barla’dan Isparta’ya cebren celbettiler. Baktılar, ben öyle fitnelere âlet olamıyorum ve öyle her cihetçe vatana, millete, dine zararlı olan akîm teşebbüslere hiçbir meylim yoktur, anladılar ki o vakit plânlarını değiştirdiler. Benim beğenmediğim bir şöhret-i kâzibemden istifade edip, hiç hatır u hayalimize gelmeyen entrikalarla başımıza Menemen hâdise-i mazlumesinin bir mevhum taklidini geçirdiler. Hem millete, hem hükûmete, hem masum, mevkuf birçok efrad-ı millete büyük zarar verdiler. Şimdi yalanları meydana çıktıkça, kurdun keçiye bahane bulması nev’inden bahaneleri bulup, memurîn-i adliyeyi şaşırtmak istiyorlar. Adliye memurlarının bu mes’elede çok dikkate ve ihtiyata muhtaç olduklarını, müdafaa-i milliye hukukum noktasında hatırlatıyorum. Asıl ittiham edilecek onlardır ki, hükûmetin bazı erkânına dalkavukluk edip ve sahtekârlıkla, bir yalancı cem’iyet maskesi altında bazı safdil masumları, bîçareleri tehyic ederek küçük bir hâdise çıkarır; sonra şeytan gibi habbeyi kubbe gösterip, hükûmeti şaşırtır, çok masumları ezdirir, memlekete büyük zarar verir, kabahati başkalara yükler. İşte bu mes’elemiz aynen böyledir.

Üçüncü Madde: Hükûmetin daireleri içinde en ziyade hürriyetini muhafaza etmeye ve tesirat-ı hariciyeden en ziyade bîtarafane, hissiyatsız bakmakla mükellef olan elbette mahkemedir. Ben, mahkemenin hürriyet-i tâmmesine istinaden, hürriyetle hukuk-u hürriyetimi bu suretle müdafaa etmeye hakkım vardır. Evet her yerde, adliyede mal ve can mes’eleleri var. Eğer hâkim şahsî hiddet edip bir kātili katletse, o hâkim kātil olur. Demek adliye memurları,

hissiyattan ve tesirat-ı hariciyeden bütün bütün âzade ve serbest olmazsa, sureten adalet içinde müdhiş günahlara girmek ihtimali var. Hem cânilerin, kimsesizlerin ve muhaliflerin dahi bir hakkı var. Ve hakkını aramak için, gayet bîtarafane bir merci' isterler. Adalet noktasından tarafgirlik fikrini verip, adaletin mahiyetini zulme çeviren, hakkımda sarfedilen bir tabirdir ki, Isparta'da ve burada bazı isticvablarda ismim Said Nursî iken, her tekrarında Said Kürdî ve bu Kürd diye beni öyle yâd ediyorlar. Bununla, hem âhiret kardeşlerimin hamiyet-i milliyelerine ilişip aleyhime bir his uyandırmak, hem mahkeme ve adaletinin mahiyetine bütün bütün zıd ve muhalif bir cereyan vermektir. Evet, hâkim ve mahkeme tarafgirlik şaibesinden müberra ve gayet bîtarafane bakması birinci şart-ı adalet olduğuna dair binler vukuat-ı tarihiyeden, Hazret-i Ali Radıyallahü Anh'ın hilafeti zamanında bir Yahudi ile mahkemede beraber oturmaları ve çok padişahların, âdi adamlar ile mahkeme-i adalette görülmesi gibi çok hâdisat-ı tarihiye varken, benim hakkımda bir yabanilik hissini veren ve nazar-ı adaleti şaşırtmak isteyen adamlara derim:

Ey efendiler! Ben, herşeyden evvel Müslümanım ve Kürdistan'da dünyaya geldim. Fakat, Türklere hizmet ettim ve yüzde doksan dokuz menfaatli hizmetim Türklere olmuş ve en çok hayatım Türkler içinde geçmiş ve en sadık ve en hâlis kardeşlerim Türklerden çıkmış ve İslâmiyet ordularının en kahramanı Türkler olduğundan, meslek-i Kur'aniyem cihetiyle, her milletten ziyade Türkleri sevmek ve taraftar olmak kudsî hizmetimin muktezası olduğundan; bana Kürd diyen ve kendini milliyetperver gösteren adamların bini kadar Türk Milletine hizmet ettiğimi, hakikî ve civanmerd bin Türk gençlerini işhad edebilirim.

Hem heyet-i hâkimenin ellerinde bulunan otuz-kırk kitabımı; hususan İktisad, İhtiyarlar, Hastalar Risalelerini işhad ediyorum ki: Türk Milletinin beşten dört kısmını teşkil eden musibetzede, fakirler ve hastalar ve dindar müttakiler taifelerine bin Türkçü kadar hizmet eden o kitablar, Kürdlerin

ellerinde değil, belki Türk gençlerinin ellerindedirler. Heyet-i hâkimenin müsaadesiyle, bizi bu belaya sokan ve hükûmetin mühim bazı erkânını iğfal eden ve milliyetperverlik perdesi altında entrikaları çeviren mülhid zalimlere derim:

Ey efendiler! Benim hakkımda tesbit edilmeyen ve tesbit edilse dahi bir suç teşkil etmeyen ve suç olsa bile yalnız beni mes'ul eden bir madde yüzünden, kırktan fazla Türk'ün en kıymetdar gençlerini ve en muhterem ihtiyarlarını, büyük bir cinayet işlemişler gibi bu belaya atmak, milliyetperverlik midir? Evet sebebsiz böyle işkenceli tevkife düşenler içinde, Türk gençlerinin medar-ı iftiharı olacak bir kısım zâtlar var ki; [46](Haşiye) uzaktan kıymetini hissedip, ona yalnız bir selâm veya imanî bir risale göndermemle, onu bir câni gibi çoluk ve çocukları içinden alıp bu belaya atmak milliyetçilik midir? Ben ki, sizin nazarınızda yabani millettenim diyorum. Bu mevkuf olan civanmerd ve muhterem Türk gençleri ve ihtiyarları içinde öyleleri var ki; onların bir tanesini, kendi milletimden yüz adama değiştirmem. İçinde öyleleri var ki; on sene bana zulüm eden memurlara, beş seneden beri onların hatırları için, o zalimlere bedduayı bıraktım. Ve onların içinde öyleleri var ki; âlî seciyelerin en hâlis nümunelerini o âlîcenab Türk arkadaşlarda kemal-i hayret ve takdirle gördüm ve Türk Milletinin sırr-ı tefevvukunu onlarla anladım. Ben, vicdanımla ve çok emarelerle temin ederim ki; eğer bu masum mevkuflar adedince vücudlarım bulunsaydı veyahud onların umumuna gelen her nevi meşakkatlerini alabilseydim; kasem ederim ki, müftehirane o kıymetdar zâtlara bedel çekmek isterdim. Benim bunlara karşı bu hissim, onların kıymet-i zâtiyeleri içindir; yoksa şahsıma karşı faidesi dokunması değildir. Çünki, bir kısmını yeni görüyorum. Bir kısmı, belki o benden faide görmüş, ben ondan zarar görmüşüm. Fakat binler zarar görsem, yine onların kıymeti nazarımda tenzil etmez.

İşte, ey Türkçülük dava eden mülhid zalimler! Türk Milletinin medar-ı iftiharı olabilecek bu kadar zâtları gayet âdi ve ehemmiyetsiz bahaneler ile -sizin tabirinizle- benim gibi bir Kürd yüzünden perişan etmek, tezlil etmek milliyetçilik midir? Türkçülük müdür? Vatanperverlik midir? Haydi, o insafsız vicdanınıza havale ediyorum.

İşte mahkeme-i âdile, onların masumiyetini anlamakla çoklarını tahliye etti. Eğer ortada bir suç varsa, o suç benimdir. Onlar, ulüvv-ü cenablarından, benim gibi garib bir ihtiyar hocaya; soba yakmak, su getirmek, yemek pişirmek ve kendime mahsus bir risalemi tebyiz etmek gibi cüz'î işlerimi sırf Lillah için yapmışlar ve benim hatırım için hatıra defterim hükmünde olan o iki risalemin âhirlerinde, bir hatıra olmak üzere imzalarını atmışlar. Acaba dünyada, böyleleri, böyle bahanelerle muahaze edecek bir kanun, bir usûl ve bir maslahat var mı?

Müdafaatımın İkinci Tetimmesi

Ey heyet-i hâkime! Gelecek beyanatımda, belki vazifenizce lüzumsuz şeyler bulunacak. Fakat bu mes'eleler ile umum memleket, belki dünya alâkadardır. Yalnız siz değil, onlar dahi manen dinliyorlar. Hem beyanatımda intizamsızlık göreceksiniz. Sebebi ise, mühim bir hakkım bana verilmedi. Benim hüsn-ü hattım yok. Çok rica ettim ki, bu hayat-memat mes'elesidir, bir yazıcı bana veriniz; tâ hakkımı müdafaa için bir istida yazdırayım. Vermediler. Belki beni iki ay, gayet insafsızcasına bütün bütün konuşmaktan men'ettiler. Onun için, gayet noksan ve müşevveş yazımla intizamlı yazamadım. İşte âhir beyanatım budur:

Eğer farz-ı muhal olarak, müfsidlerin, muhbirlerin ihbar ettikleri gibi, Risale-i Nur, hükûmetin bir takım siyasetiyle ve bazı kanunlarıyla tevfik edilmiyor, muaraza ediyor; belki başka siyasî kanaatlardır ve ayrı ayrı fikirlerdir; ve umum

risaleler, imandan değil, belki siyasetten bahseder diye, gayet zahir bir iftira farz ve kabul edilse, cevaben derim: Madem hürriyetin en geniş şekli cumhuriyettir ve madem hükûmet ise, cumhuriyetin en serbest suretini kabul etmiştir; elbette hakikî ve kat'î ve reddedilmez kanaat-ı ilmiyeyi ve efkâr-ı saibeyi asayişe dokunmamak şartıyla, cumhuriyetin hürriyeti, o hürriyet-i ilmiyeyi istibdad altına alamaz ve onu bir suç tanımaz. Evet dünyada hiçbir hükûmet var mıdır ki, bütün bir tek kanaat-ı siyasiyede bulunsun? Haydi -farz-ı muhal olarak- ben, perde altında kendi kendime kanaat-ı siyasiyemi yazmışım ve bir kısım has dostlarıma göstermişim; bunda suç var diyen kanunları işitmemişim. Halbuki Risale-i Nur, iman nurundan bahseder; siyaset zulmetine sukut etmemiş ve tenezzül etmez.

Eğer farazâ, lâik cumhuriyetin mahiyetini bilmeyen bir dinsiz dese: "Senin risalelerin, kuvvetli bir dinî cereyan veriyor, lâdinî cumhuriyetin prensiplerine muaraza ediyor."

Elcevab: Hükûmetin lâik cumhuriyeti dini dünyadan ayırmak demek olduğunu biliyoruz. Yoksa, hiçbir hatıra gelmeyen dini reddetmek ve bütün bütün dinsiz olmak demek olduğunu, gayet ahmak bir dinsiz kabul eder. Evet, dünyada hiçbir millet dinsiz olarak yaşamadığı gibi; Türk milleti misillü bütün asırlarda mümtaz olarak, bütün aktar-ı cihanda, nerede Türk varsa Müslümandır. Sair anasır-ı İslâmiyenin küçük de olsa yine bir kısmı, İslâmiyet haricindedir. Böyle pek ciddî ve hakikî dindar ve bin sene kadar Hak dininin kahraman ordusu olarak zemin yüzünde, mefahir-i milliyesini milyonlar menabi-i diniye ile çakan ve kılınçlarının uçlarıyla yazan bu mübarek milleti, "Dini reddeder veya dinsiz olur." diye itham eden yalancı dinsizler ve milliyetsizler, öyle bir cinayet işliyorlar ki, Cehennem'in esfel-i safilîn tabakasında ceza görmeye müstehak olurlar. Halbuki Risale-i Nur, hayat-ı içtimaiyenin kanunlarını da ihata eden dinin geniş dairesinden bahsetmez. Belki asıl mevzuu ve hedefi; dinin en has ve en yüksek kısmı olan imanın erkân-ı azîmesinden bahseder. Hem ekseriyetle

muhatabım, evvel kendi nefsim, sonra Avrupa feylesoflarıdır. Böyle mesail-i kudsiyeden, doğru olmak şartıyla zarar tevehhüm eden, yalnız şeytanlar olabilir tasavvurundayım. Yalnız üç-dört risale, tenkidkârane şekva suretinde bir kısım memurlara bakmış. Fakat o risaleler, hükûmetle mübareze ve tenkid için değil, belki bana zulmeden ve memuriyetini sû'-i istimal eden bir kısım memurlara karşıdır. Hem sonra da, sû'-i tefehhüme medar olmamak için, o üç-dört risalelere "Mahremdir" deyip neşrini menetmişiz. Sair risalelerin ekser-i mutlakası, dört-beş sene evvel ve bir kısmı sekiz sene evvel, bir kısmı onüç sene evvel te'lif edilmişlerdir. Yalnız İktisad ve İhtiyarlar ve Hastalar Risaleleri geçen sene te'lif edilmişler. Ve bununla beraber risaleler, hükûmetin kanunlarına mugayir olmadığı ve asayişi ihlâl ve halkı idlâl mahiyetinde bulunmadığını ve bilakis hükûmetçe takdirler ile karşılanması lâzım geleceğini, zerre mikdar aklı bulunan, risaleleri bîtarafane tedkik eden tasdik eder. Ve eğer farz-ı muhal olarak, hükûmetin nokta-i nazarına çok noktaları muhalif olsa bile 28 Temmuz 933 tarihinde, evvelki cürümlerin bu kısımlarını affetmekte olan ve ahîren neşredilen Af Kanunu mûcibince o risaleleri takibe mahal kalmadığını iddia edip, bize edilen haksızlığın bir an evvel def'edilmesi ve risalelerin iade olunmasını taleb ederim.

Eğer insaniyetin mahiyetini, hayvaniyetin en bedbaht ve en aşağı derecesinde telakki ve dünyayı daimî ve lâyezal tevehhüm ve insanı bâki ve lâyemut tahayyül eden bir sarhoş vicdansız tarafından denilse: "Senin bütün risalelerin, imanî pek kuvvetli ders veriyor. Dünyadan soğutuyor. Nazarı, âhirete çeviriyor. Biz ise, bütün kuvvet ve dikkat ve zihnimizle dünya hayatına müteveccih olmamız ile bu zamanda yaşayabiliriz. Çünki şimdi yaşamak ve düşmanlardan sakınmak çok müşkilleşmiştir."

Elcevab: İman-ı tahkikînin dersleri, gerçi nazarı âhirete baktırıyor; fakat dünyayı, o âhiretin mezraa ve çarşısı ve bir fabrikası göstermekle, daha ziyade dünya hayatına çalıştırır. Hem imansızlıktaki müdhiş bir surette kırılan kuvve-i

maneviyeyi, gayet kuvvetli bir tarzda kazandırır. Ve me’yusiyet içinde atalet ve lâkaydlığa düşenleri şevk u gayrete, sa’ye sevkeder, çalıştırır. Acaba bu dünyada yaşamak isteyenler; böyle hayat-ı dünyeviyenin lezzetini, hem çalışmaya şevki, hem hadsiz musibetlerine karşı dayanmaya medar kuvve-i maneviyesini temin eden ve itiraz kabul etmeyen deliller ile isbat edilen iman-ı tahkikînin derslerine yasak denecek bir kanunun vücudunu kabul ederler mi ve öyle bir kanun olabilir mi?

Eğer idare-i millet ve asayiş-i memleketin hakikî esaslarını bilmeyen bir cahil hamiyet-füruş dese: “Senin risalelerin, asayişi bozanlara ve idareyi karıştıranlara bir medar olabilir cihetiyle ve sen dahi ihtiyatsızlık edip idare-i hazıraya itiraz etsen, risalelerin kuvvetiyle bir gaile açmak ihtimaliyle sana ilişiyoruz.”

Elcevab: Risale-i Nur’dan ders alan, elbette çok masumların kanını ve hukukunu zayi’ eden fitnelere girmez ve bilhâssa tecrübeleriyle, mükerreren akîm ve zararlı kalan fitnelere hiçbir cihetle yanaşmaz. Ve bu on senedeki on fitnelere, Risale-i Nur’un şakirdlerinin ondan birisi, belki aslâ hiçbirisi karışmadığı gösterir ki, risaleler bu fitnelere zıd ve asayişi temine medardırlar. Acaba idarece ve asayişi muhafazaca; bin imanlı adam mı, yoksa on dinsiz serseri mi daha kolaydır? Evet iman, güzel seciyeler vermekle hem merhamet hissini, hem zarar vermekten sakınmak meylini verir. Amma benim ihtiyatsızlığım ise, bu onüç senedir imkân dairesinde ne kadar elimden gelmişse hükûmetin nazar-ı dikkatini celbetmemek ve onunla uğraşmamak ve işlerine karışmamak için Isparta vilayetine malûm olan hârika bir surette münzeviyane ve merdümgirizane ve müşfikkârane ve siyasetten müctenibane yaşadığımı bu memleket bilir.

Ey beni bu belaya sevkeden insafsızlar! Anlaşılıyor ki, asayiş aleyhinde hareket etmediğimden benden kızdınız, hiddet ettiniz. Asayişe düşmanlık damarıyla beni tevkif ettirdiniz. Evet asayişi bozmak ve idareyi karıştırmak

isteyenler, benim hakkımda hükûmeti iğfal ederek, adliyeyi lüzumsuz işgal edip beni tevkif ettirenlerdir. Onların hakkında değil yalnız biz, belki memleket namına, başta müddeiumumî olarak heyet-i hâkimeye dava etmelidir.

Eğer denilse: “Sen vazifesizsin, milletin hürmetini kabul edip vazifedarlar gibi dinî ders veremezsin. Hem dinî ders verecek resmî bir daire var, onun müsaadesi lâzımdır.”

Elcevab: Evvelâ, benim matbaam ve kâtiblerim yoktur ki vazife-i neşri yapsın. Bizimki hususîdir. Hususî işlere, hususan imanî ve vicdanî olsa, hürriyet-i vicdan düsturu, onun serbestiyetini temin eder.

Sâniyen: Hükûmet-i İttihadiye ittifaklarıyla, Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye’de Avrupa’ya karşı hakaik-i İslâmiyeyi isbat edecek ve millete ders verecek bir vazife ile tavzif etmeleri ve Diyanet Riyaseti’nin Van’da beni vaiz tayin etmesi ve şimdiye kadar yüz risaleden ziyade eserlerim ülema ellerinde gezmesi ve tenkid edilmemesi isbat eder ki, millete ders vermeye hakkım var!

Sâlisen: Eğer kabir kapısı kapansaydı ve insan dünyada lâyemut kalsaydı, o vakit vazifeler yalnız askerî ve idarî ve resmî olurdu. Madem her gün lâakal otuz bin şahid, cenazeleriyle اَلْمَوْتُ حَقٌّ davasını imza ediyorlar; elbette dünyaya ait vazifelerden daha ehemmiyetli imanî vazifeler var. İşte Risale-i Nur o vazifeleri Kur’anın emriyle îfa ediyor. Madem Risale-i Nur’un âmiri, hâkimi, kumandanı olan Kur’an, kumandası üçyüzelli milyona hükmedip talimat yaptırıyor; ve her gün lâakal beş defa, beşten dördünün ellerini dergâh-ı İlahiyeye açtırıyor; ve bütün câmilerde ve cemaatlerde, namazlarda, kudsî, semavî fermanlarını hürmetle okutturuyor; elbette onun hakikî tefsiri ve o güneşin bir nuru ve onun bir memuru olan Risale-i Nur, o vazife-i imaniyesini biiznillah sadmelere uğratmayarak görecektir. Öyle ise ehl-i dünya ve ehl-i siyaset, onunla mübareze değil, belki ondan istifade etmeye pek çok muhtaçtırlar. Evet şu tılsım-ı kâinatın muğlakını keşfeden ve mevcudatın nereden nereye ve ne olacaklarının tılsımını

açan Risale-i Nur'un eczalarından Yirmidokuzuncu Söz ve tahavvülât-ı zerratın muammasını keşfeden Otuzuncu Söz ve kâinatta mütemadiyen fena ve zeval içindeki faaliyet ve hallakıyet-i umumiye tılsım-ı acibini hall ü keşfeden Yirmidördüncü Mektub ve tevhidin en derin ve en mühim muammasını keşf ve hall ve izah eden ve haşr-i beşerî bir sinek ihyası kadar kolay olduğunu isbat eden Yirminci Mektub ve tabiatperestlerin fikr-i küfrîlerini esasıyla bozan ve tahrib eden Tabiat Risalesi namındaki Yirmiüçüncü Lem'a gibi Risale-i Nur'un çok cüzleri var. Bunların yalnız birisindeki muammayı keşfeden bir âlim, bir edib, bir profesör, hangi hükûmette olsa, takdirle mükâfat ve ikramiye verileceğini, bu risaleleri dikkatle mütalaa eden tasdik eyler.

Bu beyanatıma, sadedden hariç tafsilât nazarıyla bakmamak gerektir. Çünki Risale-i Nur'un yüzden ziyade risaleleri benim evrak-ı tevkifiyem hükmüne geçmiş olduğundan, hem heyet-i hâkime tedkik ile mükelleftir, hem ben izah ve cevab vermeye, Kur'ana ve âlem-i İslâma ve istikbale alâkadarlığı cihetiyle mecburum. Madem bir mes'elenin tam tenevvürü, herhalde uzak ve yakın bütün ihtimalleri beyan etmekle olur. Mes'elemize ait uzak bir ihtimali beyan etmeye ihtiyaç var. Şöyle ki:

Eğer dinsizliği ve küfrü kendine meslek ittihaz eden bedbaht bir kısım adamlar, bir maksad-ı siyasînin perdesi altında hükûmetin bazı erkânına hulûl edip iğfal etseler veya memuriyet mesleğine girseler ve Risale-i Nur'u desiselerle imha ve beni tehdidleriyle susturmak için deseler: "Taassub zamanı geçti. Maziyi unutmak ve istikbale bütün kuvvetimizle müteveccih olmak lâzım gelirken, senin irticakârane bir surette dini ve imanı kuvvetli ders vermen işimize gelmez!"

Elcevab: Evvelâ o mazi zannedilen zaman ise, istikbale inkılab etmiş ve hakikî istikbal odur ve oraya gideceğiz.

Sâniyen: Risale-i Nur tefsir olduğu haysiyetiyle, Kur'an-ı Hakîm ile bağlanmış. Kur'an ise, Küre-i Arz'ı Arş'a bağlayan

cazibe-i umumiye gibi bir hakikat-ı cazibedardır. Asya'da hükmedenler, Kur'anın Risale-i Nur gibi tefsirleriyle mübareze edemezler. Belki musalaha ederler, ondan istifade ederler ve himaye ederler.

Amma benim susmam ise; madem âdi bir keşif yolunda ve ehemmiyetsiz bir fikr-i siyasî peşinde ve dünyevî bir haysiyet yüzünden çok ehl-i izzetin başları feda edilse; elbette koca Cennet'in fiatı olacak bir servet ve hayat-ı ebediyeyi kazandıracak bir âb-ı hayat ve bütün feylesofları hayrette bırakacak bir keşfiyat yolunda, vücudum zerreleri adedince başlarım bulunsa ve feda edilmesi lâzım gelse, bilâ-tereddüd feda edilir. Hem beni tehdid veya imha suretiyle susturmak, bir dil yerine bin dil konuşturacak. Yirmi seneden beri ruhlara yerleşen Risale-i Nur; susmuş bir dilime bedel, binler dilleri söylettirmesini Rahîm-i Zülcelal'den ümidvarım.

* * *

Ehemmiyetsiz fakat ehemmiyetli bir suç olarak bana sorulan bir mes'ele

Diyorlar ki: "Sen şapkayı başına koymuyorsun; mahkeme gibi çok resmî yerlerde başını açmıyorsun. Demek o kanunları reddediyorsun. O kanunları reddetmenin cezası şiddetlidir!"

Elcevab: Bir kanunu reddetmek başkadır ve o kanunla amel etmemek bütün bütün başkadır. Evvelkinin cezası i'dam ise, bunun cezası ya bir gün hapis ve bir lira ceza-yı nakdî veya bir tekdir veya bir ihtardır. Ben o kanunlarla amel etmiyorum; hem amel etmekle dahi mükellef olamıyorum. Çünki münzevi yaşıyorum. Bu kanunlar hususî menzillere girmez.

Bir ihtar: Bu iki aydır gayet dikkatle ve ince elekle elemek suretiyle; hem Isparta, hem Eskişehir mahkemeleri, hem Dâhiliye Vekaleti on seneden beri teraküm eden mahrem kitablarımı ve hususî mektublarımı müsadere edip teftiş ettikleri halde, gizli bir komite ve cem'iyet gibi medar-ı itham hiçbir maddeyi tesbit etmediklerini itirafla beraber, daha tedkike devam ediyorlar. Ben de derim:

Ey efendiler! Beyhude yorulmayınız... Eğer aradığınız varsa, hiçbir ucunu bu kadar zaman bulamadığınızdan, biliniz ki; onu idare eden öyle acib bir dehâ vardır ki, mağlub edilmez ve mukabele edilmez. Çare-i yegâne, onunla musalahadır. Yoksa, bu kadar masumlara zarar vermek ve ezmek yeter! Belki gayretullaha dokunur, gala (kıtlık) ve veba gibi belalara vesile olur. Halbuki benim gibi asabî ve en gizli olan sırrını yabani adamlara çekinmeyerek söyleyen ve Divan-ı Harb-i Örfi'de meşhur ve pek merdane ve fedakârane müdafaatı yapan ve ihtiyarlık zamanında en ziyade akibeti tehlikeli ve meçhul sergüzeştlerden sakınmağa meslekçe mecbur olan bir adama, böyle hiç keşfedilmeyecek komiteciliği isnad etmek, belâhet derecesinde bir safdilliktir veyahut bir entrikadır.

Heyet-i hâkimeden bir hakkımı isterim. Benden müsadere edilen kitablarımın bence bin liradan ziyade kıymetleri var. Ve onların mühim bir kısmı, oniki sene evvel Ankara kütübhanesinde iftihar ve teşekkürler ile kabul edilmiş. Hususan sırf uhrevî ve imanî olan Ondokuzuncu Mektub ile Yirmidokuzuncu Söz'ün benim için çok ehemmiyetleri var; benim manevî servetim ve netice-i hayatımdırlar; ve i'caz-ı Kur'anînin on kısmından bir kısmının cilvesini göze gösterdikleri için fevkalâde bence kıymetleri var. Hem onları, kendime mahsus olarak yazdırıp yaldızlatmışım. Hem ihtiyarlığımın gayet hazîn hatıratına dair olan İhtiyarlar Risalesi'nin üç-dört nüshalarından bir tanesini kendime mahsus yazdırmıştım. Madem muahaze edilecek hiçbir dünyevî madde içlerinde yoktur; onları ve arabî risalelerimi bana iade etmenizi bütün ruhumla istiyorum. Hapiste ve

kabirde dahi olsam, o kitablarım, bu garib dünyanın bana yüklediği beş elîm ve hazîn gurbetlerde enislerim ve arkadaşlarımdırlar. Onları benden ayırmakla, tahammülsüz bir altıncı gurbete düşeceğim ve bu çok ağır gurbetin tazyikinden çıkan âhlardan sakınmalısınız.

Mahkemenin Reis ve A'zâlarından ehemmiyetli bir hakkımı taleb ederim

Şöyle ki: Bu mes'elede yalnız şahsım medar-ı bahis değil ki, siz beni tebrie etmekle ve hakikat-ı hale muttali olmanızla mes'ele hallolsun. Çünki ehl-i ilim ve ehl-i takvanın şahs-ı manevîsi, bu mes'elede nazar-ı millette itham altına girdiği ve hükûmete dahi ehl-i takva ve ilme karşı bir emniyetsizlik geldiği ve ehl-i takva ve ilim, tehlikeli ve zararlı teşebbüslerden nasıl sakınacağını bilmesi lâzım olduğu için; benim müdafaatımın kendim kaleme aldığım bu son kısmını, herhalde yeni huruf ile, matbaa vasıtasıyla intişarını isterim. Tâ ki ehl-i takva ve ehl-i ilim, entrikalara kapılmayıp; zararlı, tehlikeli teşebbüslere yanaşmasınlar; ve hükûmetin şahs-ı manevîsi nazar-ı millette ithamdan kurtulsun. Ve hükûmet dahi, ehl-i ilim hakkında emniyet etsin ve bu anlaşılmamazlık ortadan kalksın. Ve hükûmete ve millete ve vatana çok zararlı düşen bu gibi hâdiseler ve anlaşmamazlık daha tekerrür etmesin...

Elhak bundan dokuz sene evvel, Onuncu Söz sekizyüz nüsha yayılmasıyla ehl-i dalaletin kalblerindeki inkâr-ı haşri kalblerinde sıkıştırıp lisanına getirmeye meydan vermedi, ağızlarını tıkadı ve hârika bürhanlarını gözlerine soktu. Evet Onuncu Söz, haşir gibi bir rükn-ü azîm, imanın etrafında çelikten zırh oldu; ehl-i dalaleti susturdu. Elbette Hükûmet-i Cumhuriye bundan memnun oldu ki, meb'usanın ve valilerin

ve büyük memurların ellerinde kemal-i serbestiyet ile Onuncu Söz'ün nüshaları gezdi.

Dört aydan beri bu hayat-memat mes'elesinde, hiçbir yerden benim acınacak halim bir mektubla dahi sordurulmadığı ve benim hakkımda halkı tenfir edecek bir surette teşhir etmekle nefret-i âmmeyi aleyhime celbedip bütün bütün teshilât ve muavenetten mahrum kalmış, garib ve kimsesiz halimi tasvir eden, itiraznamemde izah ettiğim bir hikâye:

Bir zaman, bir padişahın mübtela olduğu bir hastalığın ilâcı, bir çocuğun kanı imiş. O çocuğun pederi, çocuğu, hâkimin fetvasıyla bir para mukabilinde padişaha vermiş. Çocuk, mecliste ağlamak ve şekva yerine gülmüş. Sormuşlar:

-Neden istimdad etmiyorsun, şikayet etmiyorsun, gülüyorsun?

Demiş ki: İnsan, musibete giriftar olduğu vakit; evvel pederine, sonra hâkime, sonra padişaha şekva eder. Benim pederim, beni kesilmek için satıyor; işte hâkim de ölmekliğime karar veriyor; işte padişah benim kanımı istiyor... Bu antika ve pek garib ve şekli çok çirkin ve hiç görülmemiş bu hale karşı, ancak gülmek ile mukabele edilir.

İşte ey Şükrü Kaya Bey! Biz de o çocuk hükmüne geçtik. Derdimizi evvel mahallî hükûmetteki valiye, sonra mahkeme adaletine, sonra Dâhiliye Vekaleti'ne müracaat edip mazlumiyetimizi beyan ederek zalimlerden bizi kurtarmak için arzuhal etmek mukteza-yı hal iken, gördük ki: En son şekvamızı dinleyecek Dâhiliye Vekili'nin hakkımızda kapıldığı asılsız evhamına bir hakikat rengi vermek ve hatasını örtmek fikriyle hatasında ısrar etmesi daha büyük bir hata olduğunu düşünmediğinden; dûçar olduğu gurur hastalığına, kanımızı isteyerek, bizi asılsız bahanelerle perişan etmek istiyor. Biz de Şükrü Kaya'nın şahsını, Dâhiliye Vekili olan Şükrü Kaya Bey'e şekva ediyoruz. [47](Haşiye) Eğer serbestiyeti tam muhafaza etmek isteyen ve

hiçbir tesir karşısında mağlub olmayan ve vicdanlarındaki hiss-i adaletle hükmeden bu mahkeme; bizi, Şükrü Kaya Bey'in şahsı hakkında dinleyeceklerini bilseydim, en evvel biz, Şükrü Kaya'nın şahsı aleyhine ikame-i dava edecektik. Çünki bir seneden beri, her gün veya her hafta hakkımızda rapor isteye isteye aleyhimize casusların, zabıtaların nazar-ı dikkatini celbettirip, kurban koyunu gibi kesmek için bizi beslettiriyordu. Mahkeme ise; adaletten başka hiçbir şey düşünmemek lâzım gelirken ve hakikaten mahkeme içindeki zâtlar da adalete tam bağlı oldukları halde, yüksek makamdaki Şükrü Kaya gibi şahsın tesiratına karşı dayanamadıkları için, bizi tahliye edemeyip süründürüyorlar. Mahallî hükûmet olan Isparta Valisi ve zabıtası ise, herkesten ziyade bizi ve Isparta'lı bîçare, masum mevkufları himaye etmek ve bir an evvel kurtulmasına sa'yetmeleri vazife-i vicdaniyeleri iken, bilakis çok manasız ve asılsız bahaneler ile Isparta mevkuflarının, hususan muhtaç ve fakirlerin tayinlerini verdirmeyip, açlıkla sefalete düşmeleri için onları ezdirmeye çalışıyorlar. İşte bu hale şekva değil, belki ağlamanın nihayet derecesini gösteren bu acı hale, o çocuk gibi gülmek ile mukabele ediyoruz ve tevekkül edip, işimizi Aziz-i Cebbar'a havale ediyoruz.

* * *

Masum kardeşlerimin mazlumiyetinden gelen feryadlarının işitilmediği ve benim de onlarla konuşturulmadığım bir zamanda, onların me'yusiyetlerine bir teselli vermek için yazdığım bir fıkradır.

(Bu makam münasebetiyle ilâve edilmiştir.)

Hafîz-i Zülcelal’in hıfz u himayetine bakınız ki; mes’elemiz münasebetiyle Risale-i Nur’un risaleleri adedine muvafık olarak, yüz yirmi küsur adamın mahrem evrakları ile istintakta oldukları halde; ve ecnebilerin entrikalarıyla ve muhalif komitecilerin dolaplarıyla mevcud ve münteşir müteaddid cem’iyetlerin hiçbirisiyle, Risale-i Nur’un hiçbir şakirdinin münasebetdarlığını gösterecek hiçbir madde bulunmaması, gayet zahir ve parlak bir himaye-i Rabbaniyedir. Muhafaza-i İlahiyeye ve İmam-ı Ali (R.A.) ve Gavs-ı A’zam (K.S.), Risale-i Nur’a ait keramet-i gaybiyelerini cidden teyid eden bir inayet-i Rahmaniyedir. Kırkikilik bir top güllesini, kırkiki masum ve mazlum kardeşlerimizin dergâh-ı İlahiyeye açılan elleriyle durdurup, geri çevirip, atanların başlarında manen patlattırdı. Bizlere yalnız ehemmiyetsiz, sevablı, hafif birkaç yara bereden başka olmadı. Böyle bir seneden beri doldurulan bir toptan, böyle pek az zarar ile kurtulmak hârikadır. Böyle pek büyük bir nimete karşı, şükür ve sürur ve sevinç ile mukabele etmek gerektir. Bundan sonraki hayatımız bize ait olamaz; çünki müfsidlerin plânlarına göre, yüzde yüz mahv idi. Demek bundan sonraki hayatı kendimize değil, belki hak ve hakikata vakfetmeliyiz. Şekva değil, şükrettirecek rahmetin izini, yüzünü, özünü görmeye çalışmalıyız.

* * *

Garib ve bana pek çok ağır gelen ve üç günde bir bardak ayran ve bir bardak sütten başka birşey yedirmeyen grip hastalığının üçüncü gününde, füc’eten hatırıma ihtar edildi. Ben de o hatırayı, teberrük için, mahkemedeki müdafaamın bir mukaddemesi olarak yazdım. Şiddet ve kusuru varsa, hastalığıma aittir. Evet yüz adamın müdafaa edeceği bir hakikatı, yalnız başıma müdafaaya mecbur olduğumdan; teab-ı dimağî ve perişaniyete ve daha çok müz’iç ahval içinde hakikatı doğru olarak, olduğu gibi, bu kadar beyan edebildim.

* * *

Son müdafaata sonradan bir hikmete binaen ilhak edilmiş bir mukaddemedir.

Müdafaatımın bütün safahatında gizli ve müdhiş bir komiteye karşı mübareze vaziyetini gösteren tarz-ı ifademdeki maksadım şudur:

Nasılki Hükûmet-i Cumhuriye "Dini dünyadan tefrik edip bîtarafane kalmak" prensibini kabul etmiş; dinsizlere, dinsizlikleri için ilişmediği gibi; dindarlara da, dindarlıkları için ilişmemesi o prensibin îcabatındandır. Öyle de; ben dahi bîtaraf ve hürriyetperver olması lâzım gelen Hükûmet-i Cumhuriyenin, dinsizliğe tarafdar ve entrikaları çeviren ve hükûmetin memurlarını iğfal eden gizli menfî komitelerden tefrik edilip, hükûmetin onlardan uzak olmasını istiyorum; o entrikacılarla mübareze ediyorum. O komitelerden, tesadüfle hükûmetin memuriyetine girenler, ciddî dindarlara takmak için iki kulp elinde tutmuş, garaz ettikleri dindarlara takıyorlar ve hükûmeti iğfale çalışıyorlar. O iki kulpun birisi: O mülhidlerindinsizliğine temayül göstermemek manasıyla "irtica" kulpunu takıyor. Diğeri: Hâşâ ve hâşâ dinsizliği, bu Hükûmet-i İslâmiyenin ayn-ı siyaseti telakki etmediğimiz manasında "Dini siyasete âlet etmek" kulpu ile lekelemek istiyorlar. [48](Haşiye)

Evet Hükûmet-i Cumhuriye, o gizli müfsidlerin vatana ve millete muzır efkârlarını elbette terviç etmez ve tarafdar olamaz. Men'etmek, Cumhuriyet kanunlarının muktezasıdır. Ve öyle müfsidlere tarafdarlık ile, Cumhuriyetin esaslı prensiplerine zıddı zıddına gidemez. Hükûmet-i Cumhuriye, bizim ile o müfsidler mabeyninde hakem hükmünü alsın. Hangimiz zalim ise ve tecavüz ediyorsa; o vakit hakem hükmünü versin ve hâkimlik noktasında hükmünü icra etsin.

Evet inkâr edilmez ki; kâinatta dinsizlik ile dindarlık, Âdem zamanından beri cereyan edip geliyor ve kıyamete kadar gidecektir. Bu mes'elemizin künhüne vâkıf olan

herkes, bize olan bu hücumun, doğrudan doğruya dinsizlik hesabına dindarlığa bir taarruz olduğunu anlar. Ekser-i hükemanın garbda ve Avrupa'da zuhuru ve ağleb-i Enbiyanın şarkta ve Asya'da tulû'ları kader-i ezelînin bir işaret ve remzidir ki; Asya'da hâkim, galib, din cereyanıdır. Elbette Asya'nın ileri kumandanı olan bu Hükûmet-i Cumhuriye, Asya'nın bu fıtrî hâsiyetinden ve madeninden istifade edecek ve bîtarafane prensibini, değil dinsizlik tarafına, belki dindarlık tarafına temayül ettirecektir.

İkinci Madde: Risale-i Nur'un eczalarında mevadd-ı kanuniyeye muarız mes'eleler bulunması ortaya konulabilir. Bu cihet mahkemeye aittir. Fakat Risale-i Nur, kendi başıyla yüz manevî keşfiyatı hâvi bir eserdir. Bu keşfiyatın bir tekini bile, keşşafın hakk-ı keşfini sıyanet etmekle, ziyaa uğratmamak lâzım gelir. Keşfiyatın ehemmiyeti, ehl-i hakikat ve ehl-i ilim ve edibler ortasında gayet büyüktür ve ehemmiyeti var. Bir kimse, diğerinin keşfiyatını temellük edemez. Eğer etse onun aleyhine ikame-i dava etmek, bütün memleketlerde cari olan bir kanundur. İleride hükûmetin müsaadesini istihsal suretiyle neşretmek istediğim ve yirmi-otuz seneden beri keşif ve te'lifine çalıştığım ve elli seneden beri devam eden tedkikat ve mücahedat-ı fikriye ve muhtelif menba'lardaki taharriyat ve mesaîmin neticesi ve semeresi olarak yazdığım ve manevî yüz keşfiyatı gösteren ve binlerce hakikatı hâvi yüzden ziyade risaleden ibaret olan Risale-i Nur'un te'lifinden sonra neşredilen bazı kanunlara uygun gelmeyen onbeş noktasını ortaya atarak müttehem bir vaziyete koymak, bu hakikatların ve benim onlara taalluk eden hukuklarımın ziya'ını mûcib olmakla beraber, diğerin intihal ve sirkatine ve temellük ve kendine maletmesine zemin ihzar ettiğinden; bu babda, evvel emirde ve herşeyden ziyade hakikat namına ve hukuk hesabına hakkımın muhafazası, âdil mahkemenizin nazara alacağı ilk cihettir. Ve bir cürüm âleti olmak tevehhümüyle müsadere edilen risalelerimin tazammun ettiği hakaik, ehl-i fen ve felsefeye ve akademi muhakkiklerine karşı isbatıma medar

olmak üzere elimde bulunması lâzım geleceğinden; bu keşfiyat ve münazarat-ı ilmiye üzerinde hazırlığımı tesbit etmek için tarafıma iadesini isterim. Beni mahkûm etseniz de, onlar mahkûm olamaz ve hapiste dahi benim arkadaşım olmalıdırlar. Mahkemelerin ihkak-ı hak cihetindeki haysiyetine, şerefine mühim bir nakîse belki zıd olan garazkârların telkinatına tebaiyete, elbette mahkeme-i adalet tenezzül etmeyecek ve garazkârların entrikalarını akîm bırakacaktır. Ve adaletten ve ihkak-ı haktan daha büyük bir makam vazife cihetinde tanımayan mahkemenin, her türlü tesirattan âzade olarak vazifesini yapacağı, esas adaletin muktezası olduğuna istinaden; şahsım namına değil, belki çok hakikatların ve birçok masum hukukların kendine bağlı olduğu bir hakikat-ı âliye namına, hakkındaki asılsız evhamlarını bir an evvel Risale-i Nur'un hürriyetini ilân etmekle ref'etmektir.

Üçüncü Madde: Bize isnad edilen mevhum suç ise; umumî bir tabir ile ve kuyud-u ihtiraziye nazara alınmayarak, Ceza Kanunu'nun 163'üncü maddesi, yalnız zahirine ve umumiyetine temas ettirip, mahkûmiyetim istilzam edilmek istenildiği anlaşılıyor. Bize isnad edilen birkaç maddenin kat'î ve hakikî cevabları, zabtınıza geçen müdafaatımda bulunmakla beraber; on veya onbeş nokta yüzünden, manevî yüz keşfiyatı hâvi, yüzler hakikat-ı mühimmeyi câmi' yüzden ziyade cüzden ibaret olan Risale-i Nur, mükâfat ve takdir yerine mücazat ve tenkid ile karşılanmıştır. Mahkemenizden bu hakkımı ve Risale-i Nur'un hürriyet hakkını istemek, büyük bir hakkımdır. Bu cihetin halli ve faslı lâbüd ve zarurîdir.

Dördüncü Madde: Şimdiye kadar bana hücum eden ve hükûmeti aleyhimize çeviren kimselerin garazkâr oldukları ve sırf garaz ile iliştikleri bununla anlaşılıyor ki, bizi vurmak için her kapıya başvurdular. Evvelâ, "Tarîkatçılık" -birşey bulamadılar-, sonra "Cem'iyetçilik", sonra "Siyasetçilik ve inkılaba muhalif hareket ve muhalif komitecilik ve izinsiz neşriyatçılık" gibi çok cihetlerle itham etmek ve bizi vurmak

için çalıştıkları halde; bunların hiçbirinde tutunacak bir emare bulamadıklarından, en nihayet bir madde-i kanuniyenin, kuyud-u ihtiraziyeyi nazara almayarak, zahirî umumiyetinden istifade edip, hiçbir zîakıl kabul etmeyecek ve onlara hak vermeyecek bir nokta ile bizi itham ve mahkûm etmek istiyorlar. Evet bahsedeceğimiz noktayı, dünyada hiçbir zîakıl hakikat olarak kabul etmez ve zerre mikdarı insafı olan, "İftiradır" diyecek. O nokta şudur:

"Said-i Kürdî dini siyasete âlet ediyor." tabiridir. Bu tabirdeki ithamı çürütecek onbeş-yirmi delilden ziyade ve beş-on kadarı müdafaatımda zabtınıza geçirilenlerden birisi şudur ki:

Yüzler şahidin şehadetiyle isbat etmeye hazır olduğum şu beyan edeceğim halim, o ithamı esasıyla çürütüyor. Şöyle ki:

Dokuz sene oturduğum Barla Köyü halkının müşahedesiyle ve dokuz ay ikamet ettiğim Isparta'daki dostlarımın şehadetleriyle ve beni yakından tanıyan dostlarımın işhadıyla; onüç senedir ki, siyaset lisanı olan hiçbir gazeteyi, ne okudum ve ne de dinledim ve ne de istedim. Hattâ birkaç hâdisede, şahsımla alâkadar zannedilen ve herkesi meraka sevkeden vakıalardan bahseden gazeteleri okumak arzusu bulunmadı ve okumadım ve okutmam.

Onbeş maddeden başka bütün mesaili, âhiretime ve imanıma ve hakikata müteveccih olduğu hükûmetin tedkikat-ı amîkasıyla tezahür eden Risale-i Nur ile, Said dini siyasete âlet ediyor; yani kâinatta yüksek ve mukaddes tanıdığı bir hakikat-ı kudsiye olan din-i hakkı ve iman-ı tahkikîyi siyasete, yani ihtilâlkârane, en tehlikeli ve en günahlı ve çok hukukun ziyaına sebebiyet veren akîm, süflî bir maksada âlet etmiş denilir mi? Böyle diyenler, ne kadar daire-i akıl ve insaf ve vicdandan uzak düştükleri ve uzak hükmettikleri anlaşılmaz mı? Elbette mahkeme-i adalet, böyle asılsız bu evham ve isnadatları def'edip, hakkımızda ihkak-ı hak edecektir. Gerçi kanunları bilmemek eksere göre bir mazeret teşkil etmez. Fakat haksız olarak, hücra bir

köyde, tarassud altında, yabancı bir yerde, şiddetle dünyadan küstürüp, nefiy ile ikamet ettirip, mütemadiyen tarassud ile taciz edilen bir adamın kanunları bilmemesi; elbette ehl-i insafın nazarında bir özür teşkil eder.

İşte ben o adamım. Ve beni yanlış bir vehim ile muahaze ettikleri mevadd-ı kanuniyenin hiçbirini bilmezdim. Hattâ yeni hurufla imzamı atamazdım. Bazan hizmetçimden başka, on günde bir adam ile görüşmedim. Herkes bana muavenetten kaçar. Avukat tutmaya iktidarım yok. Bütün hayatımda "En menfaatli ve en iyi hile, hilesizlik olduğu" düstur olduğundan, bütün müdafaatımda hak ve hakikat ve sıdk ve doğruluk esasını takib ettim. Bu hakikata binaen, müdafaatımda veyahut bazan nadiren bir-iki risalelerimde, zaman-ı hazırın kanunlarına ve resmî merasimlerine tevafuk etmeyen ifadatıma nazar-ı müsamaha ile bakmak adaletin mukteziyat ve îcabatındandır. Benim müdafaatımda mücmel kalan noktalar, iddianameye karşı yazdığım itiraznamemde vardır ve itiraznamemde mücmel kalan noktaların, müdafaatımda izahatı vardır; birbirini tekmil eder. 163'üncü madde-i kanuniyenin tazammun ettiği mana, kuyud-u ihtiraziye ile beraber ve vâzı-ı kanunun irade ettiği maksad, asayişin ihlâline medar olmamak olduğuna binaen; ihlâl-i asayişe işaret ve delalet edecek hiçbir emare ve tereşşuhat, benim ve risalelerim yüzünde görülmediği ve zabtınıza geçen müdafaatımda yirmi defa kat'î bir surette bu kanunun mes'elemizle alâkası olmadığını ve kat'iyyen cezayı müstelzim bir cihet bulunmadığını isbat ettiğim halde; her nasılsa bidayetteki evhamın tesiratıyla, o madde-i kanuniye ile bizi muahaze etmek için mezkûr maddeyi ileri sürmek hiçbir vecihle şan-ı adalete yakışmayacağından, beraetimi taleb eyleyerek, en son sözüm:

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ❊ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِىَ اللّٰهُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

* * *

İddianameye karşı itiraznamem

Ey heyet-i hâkime ve ey müddeiumumî! Bu iddianamede sebeb-i ittihamım herbir maddeye karşı, istintak dairesinde zabtınıza geçen müdafaatımda cevabları vardır. Hususan "Son Müdafaatım" namındaki otuzbeş sahifelik bir müdafaanameyi, itiraz yerine size takdim ediyorum. Bu noktaya nazar-ı adalet ve insafı çevirmek için derim ki:

On seneden beri Isparta vilayetinde, mazlum bir surette, tazyik altında asayiş-i dâhiliye ve emniyet-i umumiyeye zarar verecek hiçbir emare, hiçbir tereşşuhat olmadığı halde, emniyet-i dâhiliyeyi ihlâl etmek teşebbüsü ile ittiham edilmekliğime hangi insaf, hangi vicdan müsaade eder? Eğer 163'üncü madde-i kanuniye manasına bizim hakkımızda vech-i tatbiki gibi mana verilse, o vakit başta Diyanet Riyaseti, bütün imamlar, hatibler ve vaizlere teşmil etmek lâzım gelir. Çünki hayat-ı diniyeyi telkin etmekte onlarla beraberiz. Eğer telkinat-ı diniye, emniyet-i dâhiliyeyi, mutlaka ihlâl etmek gibi manasız bir fikir ileri sürülse, umuma şamil olur. Evet benim, onların fevkinde bir cihet var ki; o da kat'iyyetle, şübhesiz şeksiz hakaik-i imaniyeyi izah etmektir. Bu ise; farz-ı muhal olarak, umum ehl-i dine bir itiraz gelse, bu hal bizi itirazdan kurtarmağa vesile olur. Benim hakkımda bu kadar tahkikatla beraber daha tesbit edilmeyen ve tesbit edilse de adalet-i hakikiye noktasında bir suç teşkil etmeyen ve bir suç teşkil etse de, yalnız beni mes'ul eden bir madde yüzünden, yirmi kadar masum ve bîgünah kimseleri; çoluk çocuğundan, işinden alıkoyup hapiste perişan etmek, elbette adliyenin nazar-ı adaletine uygun gelmez. Benim ile edna bir teması bulunan çok bîçare masumlar, tevkif ile mühim zararlara dûçar oldular.

Şark hâdisesi münasebetiyle nefyedilmem, iddianamede iştiraki ihsas ettiği cihetle cevab veriyorum ki: Hükûmetin dosyalarında, benim künyem altında hiçbir meşruhat yoktur; sırf ihtiyat yüzünden nefyedildiğim, hükûmetçe sabit

olmuştur. Ben o zaman da, şimdiki gibi münzevi yaşıyordum. Bir dağın mağarasında, bir hizmetçi ile yalnız otururken; beni tutup, on sene bilâ-sebeb, müracaat etmediğim için, dokuz sene bir köyde, bir sene de Isparta'da ikamete mahkûm edip, âhirinde bu musibete giriftar ettiler.

Üçüncü İddianame

"Barla'da iken tesis-i münasebet edildiği, uzağında ve yakınında bulunan bu eşhasın maddî ve manevî yardımlarını temin ederek faaliyete giriştiği ve heyet-i umumiyesine Risale-i Nur adını verdiği ve kısım kısım yazdırdığı bu eserlerini muhtelif vasıtalarla gizli gizli çoğalttırarak Antalya, Aydın, Milas, Eğirdir, Dinar ve Van gibi mıntıkalarda, adamlarının delaletiyle neşr ü tamim ettirdiği bu eserlerden devletin emniyet-i dâhiliyesini ihlâl edebilecek olanlarına mahrem ve yarım mahrem diyerek işaretler koyduğu ve bu suretle istihdaf ettiği gayesini kendisinin de kabul ve izhar etmiş bulunduğu" hakkındaki fıkraya karşı, şu kat'î ve izahlı cevabın, sizin evvelce zabtınıza geçen "Son Müdafaa" namındaki otuzbeş sahifelik müdafaatımı itirazname olarak takdim ile beraber derim ki:

Yüzbin defa hâşâ!.. İman ilmini rıza-yı İlahîden başka bir şeye âlet etmemişim ve edemiyorum ve kimsenin de hakkı yoktur ki edebilsin. Ve Risale-i Nur namı altındaki yüz yirmi beş risale, yirmi sene zarfında te'lif edilmiş.

Mahrem dediğimiz risaleler ise, üç tanesi bize gurur ve riyaya medar olmamak için mahrem demişim. Şimdi ise, o setr-i mahremin bir köşesini fâşetmeye mecbur olarak derim ki: O mahremlerden birisi, Keramet-i Gavsiye; ikinci, Keramet-i Aleviye; üçüncü, sırr-ı ihlasa ait risalelerdir ki; o iki keramet, benim haddimden yüz derece fazla ve hizmet-i Kur'aniyemi takdir suretinde Hazret-i Ali ile Hazret-i Gavs'ın

işaretleridir. Ve riyadan, gururdan, enaniyetten kurtaracak sırr-ı ihlasa dair risaleye, en has kardeşlerime mahsus olarak, mahrem denmiştir. Asayiş-i dâhiliye ile bunların ne münasebeti var ki, onlar medar-ı itham oluyorlar? İkinci kısım mahremler ise; Dâr-ül Hikmet'te ve dokuz sene evvel Avrupa itirazatına ve Doktor Abdullah Cevdet'in dinsizce hücumlarına karşı yazdığım bir-iki risale ve bazı memurların bana insafsızcasına ve gaddarane tecavüzlerine karşı şekva suretinde yazdığım iki küçük risaledir ki; son müdafaatımda bahsetmişim. Bu dört risalenin te'lifinden bir zaman sonra, serbestî kanunlarına ve hükûmetin işine hiçbir cihette temas etmemek için, onların neşrini men'edip, "Mahremdir" demişim; en has bir-iki kardeşime mahsus kalmıştır. Delilim de şudur ki: Bu kadar taharriyatınızda, o mahrem denilen risalelerin hiçbir yerde bulunmamasıdır. Yalnız umumunun fihristesi elinize geçmiş, o fihristeye göre bu noktalardan istizaha lüzum görülmüş; ben de cevab vermişim, o cevab da zabtınıza geçmiştir.

İddianamede, müteaddid mıntıkalar ve Risale-i Nur'un neşr ü tamimine adamlar vasıtasıyla çalıştığım beyan ediliyor. Cevaben derim ki:

Ben bir köyde, gurbette, kimsesiz, hüsn-ü hattım yok iken; tarassud altında, herkes benim muavenetimden çekinirken; yalnız gayet mahdud dört-beş ahbabıma bir yâdigâr olarak hatırat-ı imaniyeyi gönderdiğime "Neşr ü tamime çalışıyor." demek, ne kadar hilaf-ı hakikat olduğunu elbette takdir edersiniz. Benim gibi haddinden çok fazla teveccüh-ü âmmeye mazhar bir insanın, onbeş sene Van'da tedris ile meşgul olduğum halde, bir tek dostuma bir-iki imanî risalelerimi göndermekle buna nasıl neşriyat denilir? Benim matbaam yok, kâtiblerim yok, hüsn-ü hattım yok, elbette neşriyat yapamadım. Demek Risale-i Nur cazibedardır, kendi kendine intişar ediyor. Yalnız bu kadar var ki; "Onuncu Söz" namında haşre dair olan risaleyi, daha yeni harfler çıkmadan evvel tab'ettirdik. Hükûmetin büyük memurlarının ve meb'uslarının ve valilerinin ellerine geçti,

kimse itiraz etmedi. Ondan, sekizyüz nüsha intişar etti. Onun intişarı münasebetiyle, onun gibi sırf uhrevî ve imanî bir kısım risaleler, kendi kendine bir kısım insanların eline geçti. Elbette ihtiyarsız, kendi kendine bu intişar benim hoşuma gitmiş. Ben de bazı hususî mektublarımda, bu takdirimi teşvik tarzında yazmışım. Bu üç aydır, bu kadar taharriyat-ı amîka neticesinde, koca bir memlekette, onbeş-yirmi adamın ellerinde kitablarımı bulmuşlar. Benim gibi otuz sene te'lifat ve tedrisatla ömrü geçen bir adamın, yirmi hususî dostunda bazı hususî risaleleri bulunması, ne suretle neşriyat olur? O neşriyat ile nasıl bir hedefi takib edebilir denilir?

Efendiler! Eğer ben dünyevî veyahud siyasî bir maksadı takib etseydim, bu on sene zarfında, onbeş-yirmi değil, yüzbin adamlar ile alâkadarlığım tezahür edecekti. Her ne ise, bu noktaya dair son müdafaatımda daha fazla izahat ve tafsilat vardır...

لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ اْلاُنْثَيَيْنِ ❊ فَلِاُمِّهِ السُّدُسُ âyetlerinin eskiden beri medeniyetin itirazına karşı bütün tefsirlerde bulunan bir hakikat ve gayet kat'î ve şübhesiz bir cevab-ı ilmî, iddianamede benim aleyhimde nasıl istimal edilebilir?

İddianamede, yine fihristeden naklen, huruf-u Kur'aniye ve zikriyenin tercümeleri yerlerini tutmadıklarından medar-ı tenkid beyan ediliyor. Bu mes'ele, sekiz sene mukaddem olmuş bir mes'eledir ve hiçbir itiraz kabul etmez bir hakikat-ı ilmiyedir. Ondan hayli zaman sonra, bu zamanın bazı mukteziyatına göre tercüme edilmesinin hükûmetçe kabulü ne suretle o hakikat-ı ilmiyeyi aleyhime çevirir?

Mescidimizin kapanması münasebetiyle, dört noktadan ibaret, bana vahşiyane zulmeden Nahiye Müdürüyle birkaç arkadaşı ve kaza kaymakamının, şahıslarına ve memuriyetlerinin sû'-i istimallerine karşı bir şekvanamedir ki; o risaleyi kimseye vermedim. Çünki, hiç kimsede bulunmamıştır...

Onuncu Söz'ün tevafukatındandır ki; Onuncu Söz'ün satırları hem te'lif tarihine, hem dini dünyadan tefrik eden

lâdinî cumhuriyetin ilânına tevafuk ediyor ki, haşrin inkârına bir emaredir. Yani o fıkranın meali budur: “Madem cumhuriyet dine, dinsizliğe ilişmiyor, prensibiyle bîtarafane kalıyor; ehl-i dalalet ve ilhad, cumhuriyetin bu bîtaraflığından istifade etmekle, haşrin inkârını izhar etmeleri muhtemeldir.” demektir. Yoksa hükûmete bir taarruz değildir; belki hükûmetin bîtarafane vaziyetine işarettir. Elhak, bundan dokuz sene evvel, Onuncu Söz sekizyüz nüsha yayılmasıyla, ehl-i dalaletin kalblerindeki inkâr-ı haşri kalblerinde sıkıştırdı; lisanlarına getirmelerine meydan vermedi, ağızlarını tıkadı. Onuncu Söz’ün hârika bürhanlarını gözlerine soktu.

Evet Onuncu Söz, haşir gibi bir rükn-ü azîm-i imanın etrafında çelikten bir sur oldu ve ehl-i dalaleti susturdu. Elbette Hükûmet-i Cumhuriye bundan memnun oldu ki, meclisteki meb’usanın ve valilerin ve büyük memurların ellerinde kemal-i serbestî ile gezdi.

Avrupa medeniyet ve felsefesi namına ve belki İngilizlerin ifsad siyaseti hesabına “Tesettür Âyeti”ne ettikleri itiraza karşı, gayet kuvvetli ve müskit bir cevab-ı ilmîdir. Böyle bir cevab-ı ilmî, değil bundan onbeş sene evvel, her zaman takdir ile karşılanır. Bu hürriyet-i ilmiyeyi, elbette hürriyetperver bir Hükûmet-i Cumhuriye tahdid etmez...

Ey heyet-i hâkime! Risale-i Nur’un hedefi dünya olsaydı veya bir maksad-ı dünyevî, içinde niyet edilseydi yüzyirmi risale içinde, nazarınızda onbinler medar-ı tenkid noktalar bulunacaktı. Böyle yüzyirmi bin tatlı meyveler içinde, sizce sulfato gibi acı gelmiş yalnız onbeş meyveler bulunmasıyla, o mübarek bahçeyi yasak etmek ve bahçe sahibini mes’ul etmek caiz olabilir mi? Adaletperver olan vicdanınıza havale ediyorum. Ben, son müdafaatımda beyan etmişim ki; otuz senedir, Avrupa feylesoflarına ve Avrupa feylesofları hesabına dâhilde ecnebi dolabları hesabına çalışan mülhidlere karşı muaraza ederek cevab vermişim ve veriyorum. Muhatabım, ekseriya nefsimden sonra onlar olduğunu, risalelerimi takib eden anlar. Şimdi ben sizlerden

soruyorum: Böyle Avrupa feylesoflarının başına ve ecnebi entrikaları hesabına çalışan dinsiz her bir mülhidin yüzüne indirdiğim kuvvetli ilmî bir tokat, hangi suretle hükûmet hesabına geçiyor? Böylelere ait olan tokadı, hükûmet hesabına almak bizim havsalamız almıyor ve ihtimal de vermiyoruz. Hükûmet namına ve kanun hesabına bu haklı ilmî tokatları medar-ı mes'ul tutmak değil, belki Hükûmet-i Cumhuriyenin hürriyetperverliği, bu tokatları alkışlar.

İtizar

(Üç gün müddetle tebliğ edilen iddianameye karşı itirazname yazmak)

Birinci günü geç geldiği için, akşama kadar ancak okundu. İkinci gün, kısm-ı a'zamı tercüme edildi. Ancak beş-altı saat fırsat bulup, acele bu uzun itiraznameyi yazdım. Evvelki müdafaatımda dediğim gibi: Kanunları, hususan şimdiki resmî işleri bilmediğimden; çoktan beri ihtilattan memnu' olduğumdan ve dört-beş saatta yazılan uzun itirazname, elbette çok müşevveş ve noksan olacaktır. Nazar-ı müsamaha ile bakmanızı temenni ederim.

* * *

Ceza Hâkimine Son Müdafaa

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Altmış küsur sahifeden ibaret olan ithamkârane kararnamedeki -oniki sahife- şahsıma ait kısmına karşı müdafaamdır:

Kararnamede aleyhimizde zikredilen maddelere karşı, mahkemenin zabtına geçen müdafaatımda kat'î cevabları

vardır. Bu kararname namındaki asılsız ve vehimli ithamnameye karşı, ondokuz sahifeden ibaret itiraznamemi ve yirmidokuz sahifeden ibaret son müdafaatımı ibraz ediyorum. Bu iki müdafaa, sorgu hâkimlerinin kararnamelerinin bütün muahaze noktalarını ve esas ithamlarını kat'î bir surette reddile çürütüyor, asılsız olduğunu gösteriyor. Yalnız burada, bu kararnamenin istinad ettiği ve itham edenlerin nereden aldandıklarını, bu asılsız muahazeyi nereden iktibas ettiklerini gösterir "Beş Umde" olarak söyleyeceğim.

Birincisi: Risale-i Nur'un yüzyirmi parçasından iki-üç-dört parçasında onbeş fıkrayı bahane tutup, beni ve Risale-i Nur'u hükûmetin prensiplerine muhalif ve rejimine karşı muarız ve emniyet-i dâhiliyeyi ihlâle teşebbüs ithamı ile gayet asılsız bir davaya elcevab:

Ben de derim: Acaba umum Avrupa'nın mal-ı müşterekesi olan medeniyet ve yalnız bu zaman ilcaatına binaen Hükûmet-i Cumhuriyenin o medeniyetin bir kısım kanunlarını kabul etmesiyle, o medeniyetin menfaatli değil, belki kusurlu kısmına, hakaik-i Kur'aniye hesabına olan müdafaat-ı ilmiyeme hangi suretle "Hükûmetin prensibine ve hükûmetin rejimine muhalif ve hükûmetin inkılabı aleyhine hareket" namı veriliyor? Acaba bu Hükûmet-i Cumhuriye, Avrupa medeniyetinin kusurlu kısmının dava vekilliğine tenezzül eder mi? O kusurlu medeniyetin İslâmiyete muhalif kanunları, eski zamandan beri hükûmetin hedefi midir? Hükûmete muarız vaziyet almak nerede; bu bir kısım kusurlu medeniyet kanunlarına karşı hakaik-i Kur'aniyeyi ilmî bir surette müdafaa etmek nerede? Kur'an-ı Hakîm'in âyât-ı kat'iyyesiyle, binüçyüz seneden beri, milyonlar tefsirlerinde ve halen kütübhanelerde dolu tefsirlerde لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ اْلاُنْثَيَيْنِ ❊ فَلِاُمِّهِ السُّدُسُ ❊ يَا اَيُّهَا النَّبِىُّ قُلْ لِاَزْوَاجِكَ ❊ فَانْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ ilââhir gibi âyetlerin hakaik-i kudsiyelerini Avrupa feylesoflarının itiraz ve tecavüzatına karşı otuz seneden beri yazdığım müdafaat-ı ilmiyemi "Hükûmetin inkılabına, prensibine ve rejimine muhalif kasdı

var.” diye beni itham etmek, öyle bir zahir garaz ve öyle bir esassız vehimdir ki; buradaki mahkeme-i âdileye taalluk etmeseydi, müdafaa ve cevab vermeyi lâyık görmezdim.

Hem acaba eskiden beri bu vatan ve millete zarar niyetiyle, Avrupa’nın dinsiz komiteleri hesabına ve Rum, Ermeniler cem’iyeti vasıtasıyla dinsizlik ve ihtilaf ve fesad tohumlarını saçan mülhidlere karşı müdafaat-ı ilmiyem, hangi suretle hükûmet aleyhine alınıyor? Ve hangi sebeble hükûmete bir taarruz manası veriliyor? Hangi insafla böyle dinsizliği hükûmete maledip ittiham ediliyor? Hükûmet-i Cumhuriyenin kuvvetli esasları, böyle dinsizlerin aleyhinde olduğu halde; dinsizliği hükûmetin bazı prensiplerine maledip, benim vatan ve millet ve hükûmet hesabına öyle müfsidlere karşı yirmi seneden beri galibane müdafaat-ı ilmiyeme “Dini siyasete âlet ve hükûmet aleyhine teşvik” manasını vermek, hangi insaf kabul eder ve hangi vicdan razı olur?

Evet değil bu mahkemeye, belki bütün dünyaya ilân ediyorum: Ben hakaik-i kudsiye-i imaniyeyi, Avrupa feylesoflarına ve bilhâssa dinsiz feylesoflara ve bilhâssa siyaseti dinsizliğe âlet edenlere ve asayişi manen ihlâl edenlere karşı müdafaa etmişim ve ediyorum.

Ben Hükûmet-i Cumhuriyeyi, ilcaat-ı zamana göre bir kısım kanun-u medenîyi kabul etmiş ve vatan ve millete zarar veren dinsizlik cereyanlarına meydan vermeyen bir Hükûmet-i İslâmiye biliyorum. Kararname namındaki ithamnamede, vazifesini yapan müstantıklara değil, belki müstantıkların istinad ettiği mülhid zalimlerin evham ve entrikalarına karşı derim:

Siz beni “Dini siyasete âlet etmek” ile itham ediyorsunuz. Ve o itham, zahir bir iftira olduğu ve esassız, çürük bulunduğunu yüz delil-i kat’î ile isbat etmekle beraber; bu ağır iftiranıza mukabil, ben de sizi, siyaseti dinsizliğe âlet etmek istiyorsunuz diye itham ediyorum!

Bir zaman cerbezeli bir padişah, adalet niyetiyle çok zulüm ediyormuş. Bir muhakkik âlim ona demiş: “Ey hâkim!

Sen raiyetine adalet namıyla zulüm ediyorsun. Çünki tenkidkârane cerbezeli nazarın, zamanen müteferrik kusuratı birden toplar; bir zamanda tasavvur edip, sahibini şiddetli bir cezaya çarpıyorsun. Hem bir kavmin müteferrik efradından vücuda gelen kusuratı, o tenkidkâr cerbezeli nazarında topluyorsun. Sonra o perde ile, o taifenin herbir ferdine karşı bir nefret, bir hiddet size gelir; haksız olarak onlara vurursun. Evet senin bir sene zarfında attığın tükürük, bir günde senden çıkmış bulunsa, içinde boğulacaksın. Müteferrik zamanda istimal ettiğin sulfato gibi acı ilâçları, bir günde birkaç kişi istimal etse, hepsini de öldürebilir. İşte aynen bunun gibi; mehasinin ortalarında bulunmasıyla, arasıra vuku' bulan kusuratı setretmek lâzım gelirken; sen raiyetine karşı kusuratı izale eden mehasini düşünmeden, cerbezeli nazarınla müteferrik kusuratı toplayıp, ağır ceza veriyorsun." İşte o padişah, o muhakkik âlimin ikazatıyla, adalet namına yaptığı zulümden kurtuldu...

Gizli bir kuvvet, bil'iltizam beni mahkûm etmek istiyor. Ve her bahaneyi bulup, bin dereden su getirmek gibi her bir çareye müracaat edip, kurdun keçiye bahanesinden daha garib bahanelerle beni itham altına almak ve mahkûm ettirilmek istenildiğimi hissediyorum. Meselâ, üç aydır bu kelimeyi tekrar ediyorlar: "Said-i Kürdî, dini siyasete âlet ediyor!" Ben de bütün mukaddesata yemin ediyorum ki: Bin siyasetim olsa, hakaik-i imaniyeye feda ediyorum. Ben, nasıl hakaik-i imaniyeyi dünya siyasetine âlet edebilirim? Ben yüz yerde bu ithamı çürüttüğüm halde, yine manasız nakarat gibi tekrar edip ileri sürüyorlar. Demek bil'iltizam ve herhalde beni mes'ul etmek arzusunda bulunuyorlar. Ben de, aleyhimizdeki mülhid zalimleri, siyaseti dinsizliğe âlet etmeleri ile itham ediyorum. Ve onların medar-ı ittihamı olan bu müdhiş manayı bildirmemek için, bana isnad ettikleri "Said, dini siyasete âlet ediyor." cümlesiyle setre çalışıyorlar. Madem öyledir, her halde beni mahkûm etmek istiyorlar. Ben

de ehl-i dünyaya derim: Bu ihtiyarlıktaki bir-iki senelik ömür için, lüzumsuz tezellüle tenezzül etmem.

Beşinci Umde: "Dört Nokta"dır.

Birinci Nokta: Kararnamede, kelimeler üzerinde oynanılıyor. Bir kelimenin, kasdî olmadığı halde, bir manasında ta'riz çıkarıyorlar. Halbuki Risale-i Nur'da hedef bütün bütün ayrı olduğundan, kelimatındaki kasda makrun olmayan ta'rizler değil, belki tasrihler de bulunsa şâyan-ı afv u müsamahadır. Bu noktayı izah eden bu misal mikyastır. Meselâ:

Ben bir maksadımı hedef ederek yoluma koşup gidiyorum. İhtiyarsız, yolumda koşarken büyük bir adama çarpıp, o adam yere düşse… Desem: "Efendim, affet! Ben maksadıma gidiyordum, bilmeyerek çarpıldım." Elbette affeder ve gücenmez. Eğer kasdî olarak bir parmağı o adama taciz suretinde kulağına iliştirsem, hakaret telakki edecek ve benden gücenecek...

Risale-i Nur'un hedefi iman ve âhiret olduğundan, harekât-ı ilmiye ve fikriyesinde ehl-i dünyanın siyasetine çarpsa ve şiddetli kelimat bulunsa, şâyan-ı afv u müsamahadır. Maksadımız size ilişmek değildir, hedefimizde yürüyoruz...

Dünyada hiç misli görülmemiş bir haksızlığa maruz kaldım. Şöyle ki:

Son müdafaatım ve üç itiraznamem ile, yirmi cihetle kat'î delillerle 163'üncü maddenin bana temas etmediğini ve yirmi senede yazılan 120 risalemin içinde, kendilerince medar-ı tenkid yirmi kelimeden aşağı mahdud birkaç nokta bulunmasıyla, ayrı ayrı zamanda yazılmış kıymetdar ve menfaatli ve uhrevî ve Avrupa feylesoflarının dinsiz ve mülhid şakirdlerine karşı, -Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye'nin a'zâlığı münasebetiyle- hakikî ve ilmî müdafaatım; çok zaman sonra ilcaat-ı zamana göre kabul edilen Kanun-u Medenînin bazı maddelerine, yüzbin kelimat içinde on-onbeş kelimenin muvafık gelmemesi sebebiyle hem benim mahkûmiyetim taleb edilmiş; hem mühim keşfiyat-ı

maneviyeyi hâvi yüzyirmi kitab olan Risale-i Nur'un elde bulunan nüshaları müsadere edilmiş ve indelmuhakeme bütün ilmî ve mantıkî ve kanunî iddia ve müdafaatım esbab-ı mûcibe gösterilmeksizin sebebsiz ve kanunsuz reddedilmiştir. 163'üncü madde-i kanuniye, asayişi ihlâl edebilecek hissiyat-ı diniyeyi tahrik edenler mealinde bulunan şu kanunun, elbette bu hadsiz genişlik içinde bir tefsiri var. Elbette kuyud-u ihtiraziyesi bulunacak. Yoksa bu madde, bu geniş mana ile beni mahkûm ettiği gibi, bütün ehl-i diyaneti ve başta Diyanet Riyaseti olarak, bütün vaizlere ve bütün imamlara, bana teşmil edildiği gibi teşmil edilebilir. Çünki yüz sahifeden fazla müdafaat-ı kat'iyye ve hakikiyem ile beraber, bana temas ettirilebilecek bir mana veriliyor ki; o mana her nasihat eden kimseye ve hattâ bir dostunu iyiliğe sevketmek için irşad eden herkesi daire-i hükmü altına alabilir. Bu madde-i kanuniyenin manası şu olmak gerektir ki; taassub perdesi altında muhalif bir siyaseti takib ve terakkiyat-ı medeniyeye sed çekenlere sed çekmek içindir. Bu maddenin bu manada çok kat'î delillerle isbat etmişiz ki, bize bir cihet-i teması yoktur.

Evet bu madde, bu manada, tefsirsiz ve kuyud-u ihtiraziyesiz ve garazkâr, istediği adamları onunla çarpmasına müsaid hududsuz bir manada olamaz. Evet ben on sene nezaret ve dikkat altında ve yirmi senede te'lif ettiğim yüzyirmi risale ile bu kadar hakkımdaki tedkikat-ı amîka neticesinde cüz'î bir derece asayişi ihlâl etmiş bir emare, ne bende ve ne de o risaleleri okuyanlarda bulunmadığı halde ve yirmi vechile isbat ettiğim ve beni yakından tanıyan zâtların şehadetiyle, onüç seneden beri şeytandan kaçar gibi siyasetten kaçtığımı ve hükûmetin işine karışmadığımı ve tahammül-ü beşer fevkinde işkencelere tahammül edip dünyaya karışmadığım ve iman hizmetini bu dünyada en büyük maksad telakki ettiğim halde; "Said dini siyasete âlet edip, asayişi ihlâle teşebbüse niyet ediyor." diye, beni 163'üncü maddeye temas ettirmek, mahkûm etmek bütün rûy-i zemindeki adliye ve

mahkemelerin haysiyetine ilişecek ve nazar-ı dikkati celbedecek hiç görülmemiş bir hâdise-i adliyedir kanaatindeyim.

İşte cihangir hükümdarların ve kahraman kumandanların küçük mahkemelerde diz çöküp kemal-i inkıyad ile mutavaat göstermeleri, mahkemenin hiçbir cihet ile zedelenmeyecek bir haysiyet ve şerefinin mevcudiyetini isbat eder. İşte mahkemelerin bu yüksek ve manevî haysiyetine dayanıp, hukukumu hürriyetle müdafaa ediyorum. Bir makale içindeki zararlı görülen dört-beş kelime sansür edildikten sonra mütebâkisinin neşrine izin verilirken; yüzyirmi kitabın, birbirinden ayrı ve ayrı ayrı zamanlarda te'lif edildiği halde, yalnız bir-iki risalede şimdiki nazarlara zararlı tevehhüm edilen onbeş kelime yüzünden, yüzonbeş masum ve menfaatdar ve mühim bir kısmı Ankara kütübhanesinde mevcud olup iftiharla kabul edilen kitabların ele geçenlerinin müsadere ile mahkûm edilmesi, rûy-i zemindeki adliyenin şerefine elbette ilişecek mahiyettedir. Elbette Mahkeme-i Temyiz bu haysiyet ve şerefi sıyanet eder.

En ziyade tenkid edilen ve umum kitablarımı muahazeye sebebiyet veren beş-on mes'ele içinde en mühimmi, gelecek bu iki mes'eledir: لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ اْلاُنْثَيَيْنِ ❊ فَلِاُمِّهِ السُّدُسُ âyetleridir. İşte benim ve kitablarımın mahkûmiyeti, beş-altı mes'eleden en birinci bu iki mes'eledir. Ben hakikî, menfaatli medeniyete karşı değil, belki kusurlu ve zararlı "mimsiz" tabir ettiğim medeniyete karşı otuz-kırk seneden beri i'caz-ı Kur'anı esas tutup, o medeniyetin muhalif noktalarını aşağı düşürüp, medeniyetin aczi ile i'caz-ı Kur'anı isbat etmek esası üzerine; matbu' ve gayr-ı matbu' Arabça ve Türkçe çok kitablar yazdım. İrsiyet hakkındaki kanun-u medenînin, Kur'anın bu iki âyetine muhalif maddelerini vaktiyle müvazene etmişim. Onların muannid feylesoflarını da ilzam edecek deliller göstermişim. Hükûmet-i Cumhuriyenin ilcaat-ı zamana göre kabul ettiği bir kısım kanun-u medenînin bir kısım maddelerini kabulden evvel, bu mes'eleleri medeniyete ve feylesoflara karşı yazmışım ve müdafaa

etmişim. Kurûn-u ûlâ ve vustâdaki zayi' olan kadınlık hukukunu, Kur'an-ı Hakîm gayet ehemmiyetle muhafaza ettiğini beyan etmişim. Şimdi bu iki mes'eledeki beyanatım, Hükûmet-i Cumhuriyenin kanununa muhaliftir diye, 163'üncü madde ile muahaze edildim. Ben de adliyenin en yüksek mahkemesine derim ki:

1350 senede ve her asırda, 350 milyon insanların hayat-ı içtimaiyesinde en kudsî ve hakikî ve hakikatlı bir düstur-u İlahînin 350 bin tefsirlerin tasdikine ve aynen hükümlerine istinaden ve bütün ecdadımızın ruhlarına hürmeten, i'caz-ı Kur'anı Avrupa mülhidlerine karşı göstermek için, iki nass-ı âyeti, onbeş sene evvel ve on sene evvel ve dokuz sene evvel üç kitabımda zikretmekliğim, beni şimdiki şerait dâhilinde ve ahval-i sıhhiyem noktasında yaşayamayacağım bir mahpusiyete mahkûm edip ve dolayısıyla, bir cihette âdeta i'damıma hükmeden ve 115 risalemi bunun gibi bir-iki mes'ele yüzünden mahkûm eden haksız bir kararı; elbette rûy-i zeminde adalet varsa, bu kararı red ve bu hükmü nakzedecektir.

En ziyade bizi gayet hayretle, nihayet bir me'yusiyete düşüren şudur ki: Isparta'da habbeyi kubbe yapıp, hiçbir hakikata istinad etmeyen evham ve ihbarata binaen hakkımda verdikleri karara karşı, mezhebimizde yalana hiçbir cihetle cevaz verilmediğinden, aleyhimde de olsa, hak ve doğru söylemek mecburiyetiyle, 120 sahife kuvvetli ve mantıkî delillerle kendimi müdafaa ettiğim ve bu kanunla hiçbir cihetle temasım olmadığını isbat ettiğim halde; bu müdafaatımı ve isbatımı hiç nazara almayarak, te'lif tarihiyle istinsah tarihlerini, hattâ bir şahsa irsal eylediğim tarihleri dahi birbirine mağlata ile karıştırıp ve yirmi senelik işi, bir sene zarfında olmuş gibi görerek nakarat gibi, Isparta'daki evhamlı kararı; hem sorgu hâkimlerinin kararnamesinde, hem makam-ı iddianın iddianamesinde, hem bizi mahkûm eden mahkemenin son kararında aynen, haklı müdafaatımız nazara alınmadan tekrar edilmiş ve bizi mahkûm etmişlerdir. Ehl-i hak ve hakikatı titreten bu haksızlığın bir an evvel ref'i

ve Risale-i Nur'un masumiyetinin ilânını, şiddetle adliyenin en yüksek makamı olan mahkemeden beklerim. Eğer pek haklı ve kuvvetli bu feryadımı -farz-ı muhal olarak- adliyenin yüksek makamı işitip dinlemezse, şiddet-i me'yusiyetimden diyeceğim:

Ey beni bu belaya sevkedip, bu hâdiseyi icad eden mülhid zalimler! Madem ve her halde manen ve maddeten beni i'dam etmeye niyet etmiştiniz; neden umum mazlumların ve bîçarelerin hukuklarını muhafaza eden adliyenin çok ehemmiyetli haysiyetini rahnedar edecek entrikalarla, dolaplarla adliyenin eliyle yürüdünüz? Doğrudan doğruya karşımda merdane çıkıp, "Senin vücudunu bu dünyada istemiyoruz." demeli idiniz.

Sorgu hâkimlerinin dört aya yakın bir zamanda -117 adamın isticvabı ve tahkikatıyla- meşgul olduğu bir mes'eleyi, bir buçuk günde Ağır Ceza Mahkemesi gayet sathî bir nazarla bakıp, onların içindeki noksan ve hataları görmeyerek ve bilhâssa Akademi Heyeti müvacehesinde izah ve isbat edeceğimi iddia ettiğim Risale-i Nur'daki mühim keşfiyat-ı maneviyeye ait ilmî müdafaatım, esbab-ı mûcibe ile red ve cerhedilmeksizin, sathî bir nazarla hükümde isti'cal ettiklerinden, hakperest ve adaletperver olmalarına, bu sathî nazar sebebiyle, pek yanlış olan bu kararın isabet-i kanuniyesi olmadığından, mûcib-i tedkik ve nakzdır.

Netice: Bu babda duruşma evrakının ve bilhâssa müsadere edilen matbu' ve gayr-ı matbu' risalelerimin tedkik ve mütalaasından anlaşılacağı üzere, ilmî ve mantıkî ve kanunî bütün itirazat ve müdafaatım nazar-ı teemmüle alınmamış. Gerek Sorgu Hâkimliğince ve gerek mahkemece esbab-ı mûcibe gösterilmeksizin, delilsiz ve kanunsuz, indî mütalaalarla açıktan reddedilmiş ve bu sebeble, otuz senedir Avrupa feylesoflarına ve medeniyetin sefih kısmına karşı Türk-İslâm hukukunu müdafaa eden ve tılsım-ı kâinatın muammasını açan ve manevî keşfiyatı hâvi risalelerim müsadere olunduktan başka; ahval-i sıhhıyem noktasında

tahammül edemeyeceğim cismanî ceza ile mahkûm edilmiş olduğumdan; gerek yukarıda serdedilen sebebler ve gerekse iddianameye karşı verdiğim itiraznamem ve son celse-i muhakemede esasa dair beş umdeyi hâvi tahrirî takdim ettiğim ikinci itiraznamem ve son müdafaatımda tafsilen izahata ve ilmî ve kanunî sebeblere ve indettedkik tesadüf buyurulacak nevakıs-ı kanuniyeye binaen, pek açık ve sarih bir surette mağduriyetimi istilzam eden bu hükmünüzün nakzıyla, adaletin izharını heyetinizden beklerim. وَ اُفَوِّضُ اَمْرِى اِلَى اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ der, tevekkül ile Cenab-ı Hakk'a iltica eylerim.

Sâbık yüz küsur sahifeden ibaret yedi safha müdafaatım müteaddid defa mahkemede okunmakla beraber; müteaddid mahkemenin defterlerinde zabta geçmiş bu gelecek tashih layihası ise, daha temyiz evrakımız gelmediğinden okunmamış ve zabta geçmemiştir; elbette yakında o da zabta geçer.

* * *

Mahkeme-i Temyiz'in davamızı nakzetmeyip tasdiki takdirinde, tashih-i dava için Heyet-i Vekile'ye yazılmış bir arzuhaldir.

(Orada zahiren görülecek şekva ise, hükûmete şekva etmektir; ve tenkidler, hükûmeti iğfale çalışan entrikacıları tenkid etmektir.)

Ey ehl-i hall ü akd!

Dünyada emsali nâdir bulunan bir haksızlığa giriftar edildim. Bu haksızlığa karşı sükût etmek, hakka karşı bir hürmetsizlik olduğundan bilmecburiye gayet ehemmiyetli bir hakikatı fâş etmeğe mecburum. Diyorum ki: Ya benim i'damımı ve yüzbir sene cezayı istilzam edecek kusurumu

kanun dairesinde gösteriniz veyahut bütün bütün divane olduğumu isbat ediniz; veyahut benim ve risalelerimin ve dostlarımın tam serbestiyetimizi verip zarar ve ziyanımızı müsebbiblerinden alınız. [49](Haşiye)

Evet herbir hükûmetin bir kanunu, bir usûlü var. O kanuna göre ceza verilir. Hükûmet-i Cumhuriyenin kanunlarıyla, beni ve dostlarımı en ağır bir cezaya müstehak edecek esbab bulunmazsa, elbette takdir ve mükâfat ve tarziye ile beraber tam hürriyetimizi vermek lâzım gelir. Çünki meydandaki gayet ehemmiyetli hizmet-i Kur'aniyem eğer hükûmetin aleyhinde olsa, böyle bir senelik bana ceza, birkaç dostuma altışar ay mahkûmiyetle olamaz. Belki yüzbir sene ve i'dam gibi bana ceza ve en ağır cezaları da, benim ile ciddî hizmetime irtibat edenlere vermek lâzım gelir. Eğer hizmetimiz hükûmetin aleyhinde olmazsa, o vakit değil ceza, hapis, ittiham belki takdir, mükâfatla karşılanmak lâzım gelir. Çünki bir hizmet ki, yüzyirmi risale o hizmetin tercümanları olmuş ve o hizmetle koca Avrupa feylesoflarına meydan okuyup esasları zîr ü zeber edilmiş.

Elbette o tesirli hizmet, ya dâhilde gayet müdhiş bir netice verir veyahut gayet nâfi' ve yüksek ve ilmî bir semere verecek. Onun için göz boyamak nev'inde ve efkâr-ı âmmeyi aldatmak tarzında ve hakkımızda zalimlerin entrikalarını, yalanlarını setretmek suretinde çocuk oyuncağı gibi, bana bir sene ceza verilmez. Benim emsalim ya i'dam olur, darağacına müftehirane çıkarlar veyahut lâyık olduğu makamda serbest kalırlar.

Evet binler lira kıymetinde elmasları çalabilen mahir bir hırsız, on kuruşluk bir cam parçasına hırsızlık etmekle, elmas çalmış gibi aynı cezaya kendini mahkûm etmek; dünyada hiçbir hırsızın belki hiçbir zîşuurun kârı değildir. Böyle bir hırsız kurnaz olur, böyle nihayet derecede eblehane hareket etmez.

Ey efendiler! Haydi vehminiz gibi ben o hırsız gibi oldum. Ben Isparta nahiyelerinden perişan bir köyde dokuz sene

inzivada bulunan ve şimdi benimle beraber gayet hafif bir cezaya mahkûm olan safdil beş-on bîçarelerin fikirlerini hükûmet aleyhine çevirmekle kendini ve gaye-i hayatı olan risalelerini tehlikeye atmaktan ise, eski zamanda olduğu gibi Ankara'da veya İstanbul'da büyük bir memuriyette oturup binler adamı takib ettiğim maksada çevirebilirdim. O vakit böyle zelilane mahkûmiyet değil belki mesleğime ve hizmetime münasib bir izzetle dünyaya karışabilirdim.

Evet fahr ve temeddüh niyetiyle değil belki mecburiyet ve mahcubiyetle hodfüruşane eski bir kısım riyakârlığımı hatırlatmakla beni ehemmiyetsiz, vücudundan istifade edilmez, âdi mertebeye sukut ettirmek isteyenlerin yanlışlarını göstermek için derim:

İki Mekteb-i Musibet Şehadetnamesi namındaki matbu' eski müdafaatımı görenlerin tasdikiyle; 31 Mart hâdisesinde, bir nutuk ile, isyan etmiş sekiz taburu itaate getiren ve bir zaman gazetelerin yazdıkları gibi, İstiklal Harbinde Hutuvat-ı Sitte namında bir makale ile İstanbul'daki efkâr-ı ülemayı İngiliz aleyhine çevirip harekât-ı milliye lehinde ehemmiyetli hizmet eden ve Ayasofya'da binler adama nutkunu dinlettiren ve Ankara'daki Meclis-i Meb'usanın şiddetli alkışlamasıyla karşılanan ve yüzelli bin banknot -yüzaltmışüç meb'usun imzasıyla- medrese ve dârülfünuna tahsisatı kabul ettiren ve reis-i cumhurun hiddetine karşı divan-ı riyasette [50](Haşiye) kemal-i metanetle fütur getirmeyerek mukabele edip namaza davet eden ve Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye'de hükûmet-i İttihadiyenin ittifakıyla hikmet-i İslâmiyeyi Avrupa hükemasına tesirli bir surette kabul ettirmek vazifesine lâyık görünen ve cephe-i harbde yazdığı ve şimdi müsadere edilen İşarat-ül İ'caz, o zamanın baş kumandanı olan Enver Paşa'ya o derece kıymetdar görünmüş ki, kimseye yapmadığı bir hürmetle istikbaline koştuğu o yadigâr-ı harbin hayrına, şerefine hissedar olmak fikriyle, İşarat-ül İ'caz'ın tab'ı için kâğıdını vererek müellifinin harbdeki mücahedatı takdirkârane yâd edilen bir

adam; böyle âdi bir beygir hırsızı veyahut kız kaçırıcı ve bir yankesici gibi en aşağı bir cinayetle kendini bulaştırıp izzet-i ilmiyesini ve kudsiyet-i hizmetini ve kıymetdar binler dostlarını rezil edip sukut edemez ki, siz onu bir senelik ceza ile mahkûm edip âdi bir keçi, koyun hırsızı gibi muamele edesiniz... Ve sebebsiz on sene sıkıntılı bir tarassudla tazib ettikten sonra şimdi de bir sene hapis ile beraber bir sene de nezaret altında tutmak suretiyle, (padişahın tahakkümünü kaldıramadığı halde) garazkâr bir hafiyenin veya âdi bir polisin tahakkümü altında azab vermekten ise, i'dam edilmesini daha evlâ görür. Eğer böyle bir adam dünyaya karışsa idi ve karışmağa arzusu olsa idi ve hizmet-i kudsiyesi müsaade etse idi, Menemen hâdisesinin ve Şeyh Said vakıasının onar misli olacak bir tarzda karışırdı. Dünyaya işittirecek bir top sadâsı, bir sinek sadâsına inmeyecekti.

Evet hükûmet-i cumhuriyenin nazar-ı dikkatine arzediyorum ki; beni bu belaya sevkeden gizli komitenin yaptığı tedabir ve ettiği propaganda ve entrikalar bu hali gösteriyor. Çünki hiçbir hâdisede görülmemiş bir tarzda umumî bir propaganda, bir entrika ve bir dehşet aleyhimize döndüğüne delil şudur ki: Altı aydır yüzbin dostum varken hiçbiri bana bir mektub yazamadı, bir selâm gönderemedi.

Hükûmeti iğfale çalışan entrikacıların ihbaratıyla, vilayat-ı şarkıyeden tâ vilayat-ı garbiyeye kadar her yerde istintaklar, taharriyatlar devam ettiğidir.

İşte entrikacıların çevirdikleri plân, benim gibi binler adamı en ağır cezaya çarpacak bir hâdiseye göre tertib edilmiş. Halbuki, en âdi bir adamın en âdi bir hırsızlığı gibi bir hâdiseyi andıracak bir ceza vaziyetini netice verdi. Yüzonbeş adamdan onbeş masumlara beş-altı ay ceza verildi. Acaba dünyada hiçbir zîakıl, elinde gayet keskin elmas kılınç bulunsa, müdhiş bir arslanın veya ejderhanın kuyruğuna hafifçe iliştirip kendine musallat eder mi? Eğer maksadı tahaffuz veya döğüşmek ise, kılıncı başka yere havale eder.

İşte sizin nazarınızda ve vehminizde beni o adam gibi telakki etmişsiniz ki, beni bu tarzda cezaya, mahkûmiyete çarptınız. Eğer bu derece hilaf-ı şuur ve muhalif-i akıl hareket ediyorsam, koca memlekete dehşet verip propaganda ile efkâr-ı âmmeyi aleyhime çevirmek değil, belki âdi bir divane gibi tımarhaneye gönderilmem lâzım gelir. Eğer verdiğiniz ehemmiyete mukabil bir adam isem, elbette arslanı kendine saldırtmak ve ejderhayı kendine hücum ettirmek için, o keskin kılıncı onların kuyruklarına uzatmaz, belki mümkün olduğu kadar kendini muhafaza edecek. Nasılki on sene ihtiyarî bir inzivayı ihtiyar edip tâkat-ı beşerin fevkinde sıkıntılara tahammül ederek hükûmetin işine hiçbir cihetle karışmadım ve karışmak arzu etmedim. Çünki hizmet-i kudsiyem beni men'ediyor.

Ey ehl-i hall ü akd! Acaba hiç mümkün müdür ki; yirmi sene evvel gazetelerin yazdığı gibi, bir makale ile otuz bin adamı kendi fikrine çeviren ve koca Hareket Ordusu'nun nazar-ı dikkatini kendine çeviren ve İngiliz başpapazının altıyüz kelime ile istediği suallerine altı kelime ile cevab veren ve bidayet-i hürriyette en meşhur bir diplomat gibi nutuk söyleyen bir adamın yüzyirmi risalesinde dünyaya, siyasete bakacak yalnız onbeş kelime mi bulunur? Hiçbir akıl kabul eder mi ki; bu adam siyaseti takib ediyor ve maksadı dünyadır ve hükûmete ilişmektir. Eğer fikri, siyaset ve hükûmete ilişmek olsa idi, böyle bir adam bir tek risalesinde sarihan, işareten, yüz yerde maksadını ihsas edecekti. Acaba o adamın maksadı siyasetçe tenkid olsa idi, yalnız tesettür ve irsiyete dair eski zamandan beri cari bir-iki düsturdan başka medar-ı tenkid bulamaz mı idi?

Evet koca bir inkılabı yapan bir hükûmetin rejimine muhalif bir fikr-i siyaseti takib eden bir adam, bir-iki malûm maddeler değil, yüzbinler madde-i tenkid bulabilirdi. Güya hükûmet-i cumhuriyenin yalnız inkılabı bir-iki küçük mes'eledir. Ben de onu hiçbir tenkid maksadım olmadığı halde, eski yazdığım bir-iki kitabımda zikrettiğim bir-iki kelime varmış diye "Hükûmetin rejimine ve inkılabına

hücum ediyor.” denilmiş. İşte ben de soruyorum: Böyle en edna bir cezaya medar olamayan ilmî bir maddeye, koca bir memleketi meşgul edip endişe verecek bir şekil verilir mi?

İşte beni ve beş-on dostlarımı bu âdi, ehemmiyetsiz cezaya çarpmak, umum memlekette aleyhimize bir şiddetli propaganda ve milleti korkutup bizden nefret ettirmek ve Dâhiliye Nâzırı mühim bir kuvvetle Isparta’da bir tek neferin göreceği işi görmek için Isparta’ya celbedilmesi ve Heyet-i Vekile reisi İsmet, vilayat-ı şarkıyeye o münasebetle gitmesi ve iki ay benim hapiste bütün bütün konuşmaktan men’edilmem ve bu gurbette, kimsesizlikte hiç kimse halimi sormak ve selâm göndermeye meydan verilmemek gösteriyor ki; dağ gibi bir ağaçta nohut gibi bir tek meyve bulundurup manasız, hikmetsiz, kanunsuz bir vaziyettir ki, değil hükûmet-i cumhuriye gibi en ziyade kanunperest ve kanunî bir hükûmet, belki hikmetle iş görmek manasıyla hükûmet namı verilen dünyada hiçbir hükûmetin işi olamaz.

Ben hukukumu kanun dairesinde istiyorum. Kanun namına kanunsuzluk edenleri cinayetle ittiham ediyorum. Böyle cânilerin keyiflerini elbette hükûmet-i cumhuriyenin kanunları reddeder ve hukukumu iade eder ümidindeyim.

Eskişehir hapsinde tecrid-i mutlakta

Said Nursî

* * *

Onaltıncı Mektub

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

اَلَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ اِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ اِيمَانًا وَ قَالُوا حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

Şu mektub فَقُولاَ لَهُ قَوْلاً لَيِّنًا sırrına mazhar olmuş, şiddetli yazılmamış.

Çoklar tarafından sarihan ve manen gelen bir suale cevabdır.

Şu cevabı vermek benim için hoş değil, arzu etmiyorum. Her şey'imi, Cenab-ı Hakk'ın tevekkülüne bağlamıştım. Fakat ben kendi halimde ve âlemimde rahat bırakılmadığım ve yüzümü dünyaya çevirdikleri için, Yeni Said değil, bilmecburiye Eski Said lisanıyla, şahsım için değil, belki dostlarımı ve Sözlerimi ehl-i dünyanın evham ve eziyetinden kurtarmak için; hakikat-ı hâli hem dostlarıma, hem ehl-i dünyaya ve ehl-i hükme beyan etmek için "Beş Nokta"yı beyan ediyorum.

BİRİNCİ NOKTA:

Denilmiş: "Ne için siyasetten çekildin? Hiç yanaşmıyorsun?"

Elcevab: Dokuz-on sene evveldeki Eski Said, bir mikdar siyasete girdi. Belki siyaset vasıtasıyla dine ve ilme hizmet edeceğim diye beyhude yoruldu.. ve gördü ki; o yol meşkuk ve müşkilâtlı ve bana nisbeten fuzuliyane, hem en lüzumlu hizmete mani ve hatarlı bir yoldur. Çoğu yalancılık ve bilmeyerek ecnebi parmağına âlet olmak ihtimali var. Hem siyasete giren, ya muvafık olur veya muhalif olur. Eğer muvafık olsam, madem memur ve meb'us değilim, o halde siyasetçilik bana fuzulî ve malayani bir şeydir. Bana ihtiyaç yok ki, beyhude karışayım. Eğer muhalif siyasete girsem, ya fikirle veya kuvvetle karışacağım. Eğer fikirle olsa, bana ihtiyaç yok. Çünki mesail tavazzuh etmiş, herkes benim gibi bilir. Beyhude çene çalmak manasızdır. Eğer kuvvet ile ve hâdise çıkarmak ile muhalefet etsem, husulü meşkuk bir maksad için binler günaha girmek ihtimali var. Birinin yüzünden çoklar belaya düşer. Hem on ihtimalden bir-iki ihtimale binaen günahlara girmek, masumları günaha atmak; vicdanım kabul etmiyor diye Eski Said, sigara ile beraber gazeteleri ve siyaseti ve sohbet-i dünyeviye-i siyasiyeyi terketti. Buna kat'î şahid, o vakitten beri sekiz senedir bir tek gazete ne okudum ve ne dinledim. Okuduğumu ve dinlediğimi, biri çıksın söylesin. Halbuki

sekiz sene evvel, günde belki sekiz gazete Eski Said okuyordu. Hem beş senedir bütün dikkat ile benim halime nezaret ediliyor. Siyasetvari bir tereşşuh gören söylesin. Halbuki benim gibi asabî ve اِنَّمَا الْحِيلَةُ فِى تَرْكِ الْحِيَلِ düsturuyla, en büyük hileyi hilesizlikte bulan pervasız, alâkasız bir insanın, değil sekiz sene, sekiz gün bir fikri gizli kalmaz. Siyasete iştihası ve arzusu olsaydı; tedkikata, taharriyata lüzum bırakmayarak top güllesi gibi sadâ verecekti.

İKİNCİ NOKTA:

Yeni Said ne için bu kadar şiddetle siyasetten tecennüb ediyor?

Elcevab: Milyarlar seneden ziyade olan hayat-ı ebediyeye çalışmasını ve kazanmasını; meşkuk bir-iki sene hayat-ı dünyeviyeye lüzumsuz, fuzulî bir surette karışma ile feda etmemek için.. hem en mühim, en lüzumlu, en sâf ve en hakikatlı olan hizmet-i iman ve Kur'an için şiddetle siyasetten kaçıyor. Çünki diyor: Ben ihtiyar oluyorum, bundan sonra kaç sene yaşayacağımı bilmiyorum. Öyle ise bana en mühim iş, hayat-ı ebediyeye çalışmak lâzım geliyor. Hayat-ı ebediyeyi kazanmakta en birinci vasıta ve saadet-i ebediyenin anahtarı imandır; ona çalışmak lâzım geliyor. Fakat ilim itibariyle insanlara dahi bir menfaat dokundurmak için şer'an hizmete mükellef olduğumdan, hizmet etmek isterim. Lâkin o hizmet, ya hayat-ı içtimaiye ve dünyeviyeye ait olacak; o ise elimden gelmez. Hem fırtınalı bir zamanda sağlam hizmet edilmez. Onun için o ciheti bırakıp, en mühim, en lüzumlu, en selâmetli olan imana hizmet cihetini tercih ettim. Kendi nefsime kazandığım hakaik-i imaniyeyi ve nefsimde tecrübe ettiğim manevî ilâçları, sair insanların eline geçmek için o kapıyı açık bırakıyorum. Belki Cenab-ı Hak bu hizmeti kabul eder ve eski günahıma keffaret yapar. Bu hizmete karşı şeytan-ı racîmden başka hiç kimsenin, -mü'min olsun kâfir olsun, sıddık olsun zındık olsun- karşı gelmeye hakkı yoktur. Çünki imansızlık başka şeylere benzemiyor. Zulümde, fıskta, kebairde birer menhus lezzet-i

şeytaniye bulunabilir. Fakat imansızlıkta hiçbir cihet-i lezzet yok. Elem içinde elemdir, zulmet içinde zulmettir, azab içinde azabdır.

İşte böyle hadsiz bir hayat-ı ebediyeye çalışmayı ve iman gibi kudsî bir nura hizmeti bırakmak, ihtiyarlık zamanında lüzumsuz tehlikeli siyaset oyuncaklarına atılmak; benim gibi alâkasız ve yalnız ve eski günahlarına keffaret aramağa mecbur bir adamda ne kadar hilaf-ı akıldır, ne kadar hilaf-ı hikmettir, ne derece bir divaneliktir, divaneler de anlayabilirler.

Amma Kur’an ve imanın hizmeti ne için beni men’ediyor dersen, ben de derim ki: Hakaik-i imaniye ve Kur’aniye birer elmas hükmünde olduğu halde, siyaset ile âlûde olsa idim; elimdeki o elmaslar iğfal olunabilen avam tarafından, “Acaba taraftar kazanmak için bir propaganda-i siyaset değil mi?” diye düşünürler. O elmaslara, âdi şişeler nazarıyla bakabilirler. O halde ben o siyasete temas etmekle, o elmaslara zulmederim ve kıymetlerini tenzil etmek hükmüne geçer. İşte ey ehl-i dünya! Neden benim ile uğraşıyorsunuz? Beni kendi hâlimde bırakmıyorsunuz?

Eğer derseniz: Şeyhler bazan işimize karışıyorlar. Sana da bazan şeyh derler.

Ben de derim: Hey efendiler! Ben şeyh değilim, ben hocayım. Buna delil: Dört senedir buradayım; bir tek adama tarîkat verseydim, şübheye hakkınız olurdu. Belki yanıma gelen herkese demişim: İman lâzım, İslâmiyet lâzım; tarîkat zamanı değil.

Eğer derseniz: Sana Said-i Kürdî derler. Belki sende unsuriyet-perverlik fikri var; o işimize gelmiyor.

Ben de derim: Hey efendiler! Eski Said ve Yeni Said’in yazdıkları meydanda. Şahid gösteriyorum ki: Ben اَلْاِسْلاَمِيَّةُ جَبَّتِ الْعَصَبِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ ferman-ı kat’îsiyle, eski zamandan beri menfî milliyet ve unsuriyet-perverliğe, Avrupa’nın bir nevi firenk illeti olduğundan, bir zehr-i kātil nazarıyla bakmışım. Ve Avrupa, o firenk illetini İslâm içine atmış; tâ tefrika versin, parçalasın, yutmasına hazır olsun diye düşünür. O firenk

illetine karşı eskiden beri tedaviye çalıştığımı, talebelerim ve bana temas edenler biliyorlar. Madem böyledir; hey efendiler!. Herbir hâdiseyi bahane tutup, bana sıkıntı vermeye sebeb nedir acaba? Şarkta bir nefer hata etse, garbda bir nefere askerlik münasebetiyle zahmet ve ceza vermek.. veya İstanbul'da bir esnafın cinayetiyle, Bağdad'da bir dükkâncıyı esnaflık münasebetiyle mahkûm etmek nev'inden, her hâdise-i dünyeviyede bana sıkıntı vermek, hangi usûl iledir? Hangi vicdan hükmeder? Hangi maslahat iktiza eder?

ÜÇÜNCÜ NOKTA:

Hâlimi, istirahatimi düşünen ve her musibete karşı sabır ile sükûtumu istiğrab eden dostlarımın şöyle bir sualleri var ki: "Sana gelen zahmetlere, sıkıntılara nasıl tahammül ediyorsun? Halbuki eskiden çok hiddetli ve izzetli idin, edna bir tahkire tahammül edemezdin?"

Elcevab: İki küçük hâdiseyi ve hikâyeyi dinleyiniz, cevabını alınız:

Birinci hikâye: İki sene evvel benim hakkımda bir müdür sebebsiz, gıyabımda tezyifkârane, hakaretli sözler söylemişti. Sonra bana söylediler. Bir saat kadar Eski Said damarıyla müteessir oldum. Sonra Cenab-ı Hakk'ın rahmetiyle şöyle bir hakikat kalbe geldi, sıkıntıyı izale edip o adamı da bana helâl ettirdi. O hakikat şudur:

Nefsime dedim: Eğer onun tahkiri ve beyan ettiği kusurlar, şahsıma ve nefsime ait ise; Allah ondan razı olsun ki, benim nefsimin ayıblarını söyler. Eğer doğru söylemiş ise, beni nefsimin terbiyesine sevkeder ve gururdan beni kurtarmaya yardımdır. Eğer yalan söylemiş ise, beni riyadan ve riyanın esası olan şöhret-i kâzibeden kurtarmaya yardımdır. Evet ben nefsim ile musalaha etmemişim. Çünki terbiye etmemişim. Benim boynumda veya koynumda bir akrep bulunduğunu biri söylese veya gösterse; ondan darılmak değil, belki memnun olmak lâzım gelir. Eğer o adamın tahkiratı, benim imana ve Kur'ana hizmetkârlığım sıfatıma ait ise, o bana ait değil. O adamı, beni istihdam

eden Sahib-i Kur'ana havale ediyorum. O Aziz'dir, Hakîm'dir. Eğer sırf beni sövmek, tahkir etmek, çürütmek nev'inden ise; o da bana ait değil. Ben menfî ve esir ve garib ve elim bağlı olduğundan, haysiyetimi kendi elimle düzeltmeye çalışmak bana düşmez. Belki misafir olduğum ve bana nezaret eden şu köye, sonra kazaya, sonra vilayete hükmedenlere aittir. Bir insanın elindeki esirini tahkir etmek, sahibine aittir; o müdafaa eder. Madem hakikat budur, kalbim istirahat etti. وَاُفَوِّضُ اَمْرِى اِلَى اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ dedim. O vakıayı olmamış gibi saydım, unuttum. Fakat maatteessüf sonra anlaşıldı ki, Kur'an onu helâl etmemiş…

İkinci hikâye: Şu senede işittim ki, bir hâdise olmuş. O hâdisenin vukuundan sonra yalnız icmalen vukuunu işittiğim halde, o vakıa ile ciddî alâkadar imişim gibi bir muamele gördüm. Zâten muhabere etmiyordum; etsem de pek nadir olarak bir mes'ele-i imaniyeyi bir dostuma yazardım. Hattâ dört senede kardeşime bir tek mektub yazdım. Ve ihtilattan hem ben kendimi men'ediyordum, hem de ehl-i dünya beni men'ediyordu. Yalnız bir-iki ahbab ile, haftada bir defa görüşebiliyordum. Köye gelen misafirler ise; ayda bir-ikisi, bazı bir-iki dakika bir mes'ele-i âhirete dair benimle görüşüyordu. Bu gurbet halimde; garib, yalnız, kimsesiz, nafaka için çalışmaya benim gibilere muvafık olmayan bir köyde, her şeyden herkesten men'edildim. Hattâ dört sene evvel, harab olmuş bir câmiyi tamir ettirdim. Memleketimde imamlık ve vaizlik vesikam elimde olduğundan, o câmide dört senedir (Allah kabul etsin) imamlık ettiğim halde, şu mübarek geçen Ramazanda mescide gidemedim.

Bazan yalnız namazımı kıldım. Cemaatle kılınan namazın yirmibeş sevabından ve hayrından mahrum kaldım.

İşte başıma gelen bu iki hâdiseye karşı, aynen iki sene evvel, o memurun bana karşı muamelesine gösterdiğim sabır ve tahammülü gösterdim. İnşâallah devam da ettireceğim. Şöyle de düşünüyorum ve diyorum ki: Eğer ehl-i dünya tarafından başıma gelen şu eziyet, şu sıkıntı, şu

tazyik; ayıblı ve kusurlu nefsim için ise, helâl ediyorum. Benim nefsim belki bununla ıslah-ı hâl eder; hem ona keffaret-üz zünub olur. Dünya misafirhanesinin safasını çok gördüm; azıcık cefasını görsem, yine şükrederim. Eğer imana ve Kur'ana hizmetkârlığım cihetiyle ehl-i dünya beni tazyik ediyorsa, onun müdafaası bana ait değil, onu Aziz-i Cebbar'a havale ediyorum. Eğer asılsız ve riyaya sebeb ve ihlası kıracak bir şöhret-i kâzibeyi kırmak için teveccüh-ü âmmeyi hakkımda bozmak murad ise onlara rahmet. Çünki teveccüh-ü âmmeye mazhar olmak ve halkların nazarında şöhret kazanmak, benim gibi adamlara zarardır zannederim. Benim ile temas edenler beni bilirler ki; şahsıma karşı hürmet istemiyorum, belki nefret ediyorum. Hattâ kıymetdar mühim bir dostumu, fazla hürmeti için belki elli defa tekdir etmişim. Eğer beni çürütmek ve efkâr-ı âmmeden düşürtmek, ıskat ettirmekten muradları, tercümanlık ettiğim hakaik-i imaniye ve Kur'aniyeye ait ise beyhudedir. Zira Kur'an yıldızlarına perde çekilmez. Gözünü kapayan yalnız kendi görmez, başkasına gece yapamaz.

DÖRDÜNCÜ NOKTA:

Evhamlı birkaç sualin cevabıdır:

Birincisi: Ehl-i dünya bana der: "Ne ile yaşıyorsun? Çalışmadan nasıl geçiniyorsun? Memleketimizde tenbelce oturanları ve başkasının sa'yi ile geçinenleri istemiyoruz."

Elcevab: Ben iktisad ve bereketle yaşıyorum. Rezzakımdan başka kimsenin minnetini almıyorum ve almamağa da karar vermişim. Evet günde yüz para, belki kırk para ile yaşayan bir adam, başkasının minnetini almaz. Şu mes'elenin izahını hiç arzu etmiyordum. Belki bir gururu ve bir enaniyeti ihsas eder fikriyle, beyan etmek bana pek nâhoştur. Fakat madem ehl-i dünya evhamlı bir surette soruyorlar, ben de derim ki: Küçüklüğümden beri halkların malını kabul etmemek -velev zekat dahi olsa- hem maaşı kabul etmemek -yalnız bir-iki sene Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye'de dostlarımın icbarıyla kabul etmeye mecbur oldum- hem maişet-i dünyeviye için minnet altına

girmemek, bütün ömrümde bir düstur-u hayatımdır. Ehl-i memleketim ve başka yerlerde beni tanıyanlar bunu biliyorlar. Bu beş seneki nefyimde, çok dostlar bana hediyelerini kabul ettirmek için çok çalıştılar, kabul etmedim. “Öyle ise nasıl idare edersin?” denilse, derim: Bereket ve ikram-ı İlahî ile yaşıyorum. Nefsim çendan her hakarete, her ihanete müstehak ise de; fakat Kur’an hizmetinin kerameti olarak, erzak hususunda ikram-ı İlahî olan berekete mazhar oluyorum. وَ اَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ sırrıyla, Cenab-ı Hakk’ın bana ettiği ihsanatı yâdedip, bir şükr-ü manevî nev’inden birkaç nümunesini söyleyeceğim. Bir şükr-ü manevî olmakla beraber, korkuyorum ki, bir riya ve gururu ihsas ederek o mübarek bereket kesilsin. Çünki müftehirane gizli bereketi izhar etmek, kesilmesine sebeb olur. Fakat ne çare, söylemeye mecbur oldum.

İşte birisi: Şu altı aydır otuzaltı ekmekten ibaret bir kile buğday bana kâfi geldi. Daha var, bitmemiş. Ne mikdar kifayet [51](Haşiye) edecek, bilmiyorum.

İkincisi: Şu mübarek Ramazanda, yalnız iki haneden bana yemek geldi, ikisi de beni hasta etti. Anladım ki, başkasının yemeğini yemekten memnû’um. Mütebâkisi, bütün Ramazanda benim idareme bakan mübarek bir hanenin ve sadık bir arkadaşım olan o hane sahibi Abdullah Çavuş’un ihbarı ve şehadetiyle; üç ekmek, bir kıyye pirinç bana kâfi gelmiştir. Hattâ o pirinç, onbeş gün Ramazandan sonra bitmiştir.

Üçüncüsü: Dağda, üç ay bana ve misafirlerime bir kıyye tereyağı, -her gün ekmekle beraber yemek şartıyla- kâfi geldi. Hattâ Süleyman isminde mübarek bir misafirim vardı. Benim ekmeğim de ve onun ekmeği de bitiyordu. Çarşamba günü idi; dedim ona: Git ekmek getir. İki saat, her tarafımızda kimse yok ki, oradan ekmek alınsın. “Cum’a gecesi senin yanında bu dağda beraber dua etmek arzu ediyorum.” dedi. Ben de dedim: تَوَكَّلْنَا عَلَى اللّٰهِ kal. Sonra hiç münasebeti olmadığı halde ve bir bahane yokken, ikimiz

yürüye yürüye bir dağın tepesine çıktık. İbrikte bir parça su vardı. Bir parça şeker ile çayımız vardı. Dedim: "Kardeşim, bir parça çay yap." O ona başladı, ben de derin bir dereye bakar bir katran ağacı altında oturdum. Müteessifane şöyle düşündüm ki: Küflenmiş bir parça ekmeğimiz var; bu akşam ancak ikimize yeter. İki gün nasıl yapacağız ve bu safi-kalb adama ne diyeceğim? diye düşünmede iken, birden bire başım çevrilir gibi başımı çevirdim; gördüm ki: Koca bir ekmek, katran ağacının üstünde, dalları içinde bize bakıyor. Dedim: "Süleyman müjde! Cenab-ı Hak bize rızık verdi." O ekmeği aldık; bakıyoruz ki, kuşlar ve hayvanat-ı vahşiye hiçbiri ilişmemiş. Yirmi-otuz gündür hiçbir insan o tepeye çıkmamıştı. O ekmek, ikimize iki gün kâfi geldi. Biz yerken, bitmek üzere iken, dört sene sadık bir sıddıkım olan müstakim Süleyman, ekmekle aşağıdan çıkageldi.

Dördüncüsü: Şu üstümdeki sakoyu, yedi sene evvel, eski olarak almıştım. Beş senedir elbise, çamaşır, pabuç, çorap için dört buçuk lira ile idare ettim. Bereket iktisad ve rahmet-i İlahiye bana kâfi geldi.

İşte şu nümuneler gibi çok şeyler var ve bereket-i İlahiyenin çok cihetleri var. Bu köy halkı çoğunu bilirler. Fakat sakın bunları fahr için zikrediyorum zannetmeyiniz, belki mecbur oldum. Hem benim için iyiliğe bir medar olduğunu düşünmeyiniz. Bu bereketler, ya yanıma gelen hâlis dostlarıma ihsandır veya hizmet-i Kur'aniyeye bir ikramdır veya iktisadın bereketli bir menfaatıdır veyahut "Yâ Rahîm, Yâ Rahîm" ile zikreden ve yanımda bulunan dört kedinin rızıklarıdır ki, bereket suretinde gelir, ben de ondan istifade ederim. Evet hazîn mırmırlarını dikkatle dinlesen, "Yâ Rahîm, Yâ Rahîm" çektiklerini anlarsın. Kedi bahsi geldi, tavuğu hatıra getirdi. Bir tavuğum var. Şu kışta, yumurta makinesi gibi pek az fasıla ile her gün rahmet hazinesinden bana bir yumurta getiriyordu. Hem bir gün iki yumurta getirdi; ben de hayrette kaldım.

Dostlarımdan sordum: "Böyle olur mu?" dedim. Dediler: "Belki bir ihsan-ı İlahîdir." Hem şu tavuğun yazın çıkardığı

küçük bir yavrusu vardı. Ramazan-ı Şerifin başında yumurtaya başladı, tâ kırk gün devam etti. Hem küçük, hem kışta, hem Ramazanda, bu mübarek hâli bir ikram-ı Rabbanî olduğuna, ne benim ve ne de bana hizmet edenlerin şübhemiz kalmadı. Hem ne vakit annesi kesti, hemen o başladı.. beni yumurtasız bırakmadı.

İkinci vehimli sual: Ehl-i dünya diyorlar ki: Sana nasıl emniyet edeceğiz ki, sen dünyamıza karışmayacaksın? Seni serbest bıraksak, belki dünyamıza karışırsın. Hem nasıl bileceğiz ki, sen kurnazlık yapmıyorsun? Kendini târik-i dünya gösterip halkın malını zahiren almaz, gizli alır bir kurnazlık olmadığını nasıl bileceğiz?

Elcevab: Yirmi sene evvelki Divan-ı Harb-i Örfî'de ve Hürriyet'ten daha evvel zamanda çoklara malûm hal ve vaziyetim ve "İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi" namında o zaman Divan-ı Harb'deki müdafaatım kat'î gösterir ki, değil kurnazlık belki edna bir hileye tenezzül etmez bir tarzda hayat geçirmişim. Eğer hile olsaydı, bu beş sene zarfında sizlere temellukkârane bir müracaat edilecekti. Hileli adam kendini sevdirir, kendini çekmez; iğfal ve aldatmaya daima çalışır. Halbuki bana karşı en mühim hücumlara ve tenkidlere mukabil tezellüle tenezzül etmedim. "Tevekkeltü Alallah" deyip, ehl-i dünyaya arkamı çevirdim. Hem de âhireti bilen ve dünyanın hakikatını keşfeden; aklı varsa pişman olmaz, yeniden dünyaya dönüp uğraşmaz. Elli seneden sonra, alâkasız, tek başıyla bir adam; hayat-ı ebediyesini dünyanın bir-iki sene gevezeliğine, şarlatanlığına feda etmez.. feda etse, kurnaz olmaz, belki ebleh bir divane olur. Ebleh bir divanenin elinden ne gelir ki, onun ile uğraşılsın. Amma zahiren târik-i dünya, bâtınen talib-i dünya şübhesi ise, وَمَا اُبَرِّئُ نَفْسِى اِنَّ النَّفْسَ لَاَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ sırrınca "Ben nefsimi tebrie etmiyorum, nefsim her fenalığı ister." Fakat şu fâni dünyada, şu muvakkat misafirhanede, ihtiyarlık zamanında, kısa bir ömürde, az bir lezzet için; ebedî, daimî hayatını ve saadet-i ebediyesini berbad etmek, ehl-i aklın kârı değil. Ehl-i aklın ve zîşuurun kârı

olmadığından, nefs-i emmarem ister istemez akla tâbi' olmuştur.

Üçüncü vehimli sual: Ehl-i dünya diyorlar ki: Sen bizi sever misin? Beğeniyor musun? Eğer seversen, neden bize küsüp karışmıyorsun? Eğer beğenmiyorsan bize muarızsın; biz muarızlarımızı ezeriz?

Elcevab: Ben değil sizi, belki dünyanızı sevseydim, dünyadan çekilmezdim. Ne sizi ve ne de dünyanızı beğenmiyorum. Fakat karışmıyorum. Çünki ben başka maksaddayım; başka noktalar benim kalbimi doldurmuş, başka şeyleri düşünmeye kalbimde yer bırakmamış. Sizin vazifeniz ele bakmaktır, kalbe bakmak değil! Çünki idarenizi, asayişinizi istiyorsunuz. El karışmadığı vakit, ne hakkınız var ki, hiç lâyık olmadığınız halde "kalb de bizi sevsin" demeye… Kalbe karışsanız… Evet ben nasıl bu kış içinde baharı temenni ediyorum ve arzu ediyorum; fakat irade edemiyorum, getirmeye teşebbüs edemiyorum. Öyle de: Hâl-i âlemin salahatını temenni ediyorum, dua ediyorum ve ehl-i dünyanın ıslahını arzu ediyorum; fakat irade edemiyorum, çünki elimden gelmiyor. Bilfiil teşebbüs edemiyorum; çünki ne vazifemdir, ne de iktidarım var.

Dördüncü şübheli sual: Ehl-i dünya diyorlar ki: O kadar belalar gördük ki, kimseye emniyetimiz kalmadı. Sana nasıl emin olabiliriz ki; fırsat senin eline geçse, arzu ettiğin gibi karışmazsın?

Elcevab: Evvelki noktalar size emniyet vermekle beraber.. memleketimde, talebe ve akrabam içinde, beni dinleyenlerin ortasında, heyecanlı hâdiseler içinde dünyanıza karışmadığım halde; diyar-ı gurbette ve yalnız, tek başıyla, garib, zaîf, âciz, bütün kuvvetiyle âhirete müteveccih, ihtilattan, muhabereden kesilmiş, iman ve âhiret münasebetiyle uzaktan uzağa yalnız bazı ehl-i âhireti dost bulan ve başka herkese yabani ve herkes de ona yabani nazarıyla bakan bir insan; semeresiz tehlikeli dünyanıza karışsa, muzaaf bir divane olmak gerektir.

BEŞİNCİ NOKTA:

Beş küçük mes'eleye dairdir:

Birincisi: Ehl-i dünya bana diyorlar ki: Bizim usûl-ü medeniyetimizi, tarz-ı hayatımızı ve suret-i telebbüsümüzü ne için sen kendine tatbik etmiyorsun? Demek bize muarızsın?

Ben de derim: Hey efendiler! Ne hak ile bana usûl-ü medeniyetinizi teklif ediyorsunuz? Halbuki siz, beni hukuk-u medeniyetten ıskat etmiş gibi, haksız olarak beş sene bir köyde muhabereden ve ihtilattan memnu' bir tarzda ikamet ettirdiniz. Her menfîyi şehirlerde dost ve akrabasıyla beraber bıraktınız ve sonra vesika verdiğiniz halde, sebebsiz beni tecrid edip, bir-iki tane müstesna hiçbir hemşehri ile görüştürmediniz. Demek beni efrad-ı milletten ve raiyetten saymıyorsunuz. Nasıl kanun-u medeniyetinizin bana tatbikini teklif ediyorsunuz? Dünyayı bana zindan ettiniz. Zindanda olan bir adama böyle şeyler teklif edilmez. Siz bana dünya kapısını kapadınız; ben de âhiret kapısını çaldım; rahmet-i İlahiye açtı. Âhiret kapısında bulunan bir adama, dünyanın karmakarışık usûl ve âdâtı ona nasıl teklif edilir? Ne vakit beni serbest bırakıp memleketime iade edip hukukumu verdiniz, o vakit usûlünüzün tatbikini isteyebilirsiniz.

İkinci Mes'ele: Ehl-i dünya diyorlar ki: Bize ahkâm-ı diniyeyi ve hakaik-i İslâmiyeyi talim edecek resmî bir dairemiz var. Sen ne salahiyetle neşriyat-ı diniye yapıyorsun? Sen madem nefye mahkûmsun, bu işlere karışmaya hakkın yok.

Elcevab: Hak ve hakikat inhisar altına alınmaz! İman ve Kur'an nasıl inhisar altına alınabilir? Siz dünyanızın usûlünü, kanununu inhisar altına alabilirsiniz. Fakat hakaik-i imaniye ve esasat-ı Kur'aniye, resmî bir şekilde ve ücret mukabilinde dünya muamelâtı suretine sokulmaz; belki bir mevhibe-i İlahiye olan o esrar, hâlis bir niyet ile ve dünyadan ve huzuzat-ı nefsaniyeden tecerrüd etmek vesilesiyle o feyizler gelebilir. Hem de sizin o resmî daireniz dahi, memlekette iken beni vaiz kabul etti, tayin etti. Ben o vaizliği kabul

ettim, fakat maaşını terkettim. Elimde vesikam var. Vaizlik, imamlık vesikasıyla her yerde amel edebilirim; çünki benim nefyim haksız olmuştur. Hem menfîler madem iade edildi, eski vesikalarımın hükmü bâkidir.

Sâniyen: Yazdığım hakaik-i imaniyeyi doğrudan doğruya nefsime hitab etmişim. Herkesi davet etmiyorum. Belki ruhları muhtaç ve kalbleri yaralı olanlar, o edviye-i Kur'aniyeyi arayıp buluyorlar. Yalnız medar-ı maişetim için, yeni huruf çıkmadan evvel, haşre dair bir risalemi tab'ettirdim. Bunu da, bana karşı insafsız eski vali, o risaleyi tedkik edip, tenkid edecek bir cihet bulamadığı için ilişemedi.

Üçüncü Mes'ele: Benim bazı dostlarım, ehl-i dünya bana şübheli baktıkları için, ehl-i dünyaya hoş görünmek için; benden zahiren teberri ediyorlar, belki tenkid ediyorlar. Halbuki kurnaz ehl-i dünya, bunların teberrisini ve bana karşı içtinablarını, o ehl-i dünyaya sadakata değil, belki bir nevi riyaya, vicdansızlığa hamledip, o dostlarıma karşı fena nazarla bakıyorlar.

Ben de derim: Ey âhiret dostlarım! Benim Kur'ana hizmetkârlığımdan teberri edip kaçmayınız. Çünki inşâallah benden size zarar gelmez. Eğer farazâ musibet gelse veya bana zulmedilse, siz benden teberri ile kurtulamazsınız.. o hal ile, musibete ve tokata daha ziyade istihkak kesbedersiniz. Hem ne var ki, evhama düşüyorsunuz?

Dördüncü Mes'ele: Şu nefiy zamanımda görüyorum ki: Hodfüruş ve siyaset bataklığına düşmüş bazı insanlar, bana tarafgirane, rakibane bir nazarla bakıyorlar. Güya ben de onlar gibi dünya cereyanlarıyla alâkadarım.

Hey efendiler! Ben imanın cereyanındayım. Karşımda imansızlık cereyanı var. Başka cereyanlarla alâkam yok. O adamlardan ücret mukabilinde iş görenler, belki kendini bir derece mazur görüyor. Fakat ücretsiz, hamiyet namına bana karşı tarafgirane, rakibane vaziyet almak ve ilişmek ve eziyet etmek; gayet fena bir hatadır. Çünki sâbıkan isbat edildiği gibi, siyaset-i dünya ile hiç alâkadar değilim; yalnız

bütün vaktimi ve hayatımı, hakaik-i imaniye ve Kur'aniyeye hasr ve vakfetmişim. Madem böyledir, bana eziyet verip rakibane ilişen adam düşünsün ki; o muamelesi zındıka ve imansızlık namına imana ilişmek hükmüne geçer.

Beşinci Mes'ele: Dünya madem fânidir. Hem madem ömür kısadır. Hem madem gayet lüzumlu vazifeler çoktur. Hem madem hayat-ı ebediye burada kazanılacaktır. Hem madem dünya sahibsiz değil. Hem madem şu misafirhane-i dünyanın gayet Hakîm ve Kerim bir Müdebbiri var. Hem madem ne iyilik ve ne fenalık, cezasız kalmayacaktır. Hem madem لاَ يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا اِلاَّ وُسْعَهَا sırrınca teklif-i mâlâyutak yoktur. Hem madem zararsız yol, zararlı yola müreccahtır. Hem madem dünyevî dostlar ve rütbeler, kabir kapısına kadardır.

Elbette en bahtiyar odur ki: Dünya için âhireti unutmasın, âhiretini dünyaya feda etmesin, hayat-ı ebediyesini hayat-ı dünyeviye için bozmasın, malayani şeylerle ömrünü telef etmesin; kendini misafir telakki edip misafirhane sahibinin emirlerine göre hareket etsin; selâmetle kabir kapısını açıp saadet-i ebediyeye girsin. [52](Haşiye)

Onaltıncı Mektub'un Zeyli

بِاسْمِهِ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

Ehl-i dünya sebebsiz, benim gibi âciz, garib bir adamdan tevehhüm edip binler adam kuvvetinde tahayyül ederek, beni çok kayıdlar altına almışlar. Barla'nın bir mahallesi olan Bedre'de ve Barla'nın bir dağında, bir-iki gece kalmaklığıma müsaade etmemişler. İşittim ki, diyorlar: "Said ellibin nefer kuvvetindedir, onun için serbest bırakmıyoruz."

Ben de derim ki: Ey bedbaht ehl-i dünya! Bütün kuvvetinizle dünyaya çalıştığınız halde, neden dünyanın işini dahi bilmiyorsunuz? Divane gibi hükmediyorsunuz. Eğer korkunuz şahsımdan ise; ellibin nefer değil, belki bir

nefer elli defa benden ziyade işler görebilir. Yani, odamın kapısında durup, bana “çıkmayacaksın” diyebilir.

Eğer korkunuz mesleğimden ve Kur’ana ait dellâllığımdan ve kuvve-i maneviye-i imaniyeden ise; ellibin nefer değil, yanlışsınız! Meslek itibariyle elli milyon kuvvetindeyim, haberiniz olsun! Çünki Kur’an-ı Hakîm’in kuvvetiyle sizin dinsizleriniz dâhil olduğu halde, bütün Avrupa’ya meydan okuyorum. Bütün neşrettiğim envâr-ı imaniye ile onların fünun-u müsbete ve tabiat dedikleri muhkem kal’alarını zîr ü zeber etmişim. Onların en büyük dinsiz feylesoflarını, hayvandan aşağı düşürmüşüm. Dinsizleriniz dahi içinde bulunan bütün Avrupa toplansa, Allah’ın tevfikiyle beni o mesleğimin bir mes’elesinden geri çeviremezler; inşâallah mağlub edemezler!..

Madem böyledir, ben sizin dünyanıza karışmıyorum, siz de benim âhiretime karışmayınız! Karışsanız da beyhudedir.

Takdir-i Huda, kuvvet-i bâzu ile dönmez
Bir şem’a ki, Mevlâ yaka, üflemekle sönmez.

Benim hakkımda, müstesna bir surette, ehl-i dünya pek ziyade tevehhüm edip, âdeta korkuyorlar. Bende bulunmayan ve bulunsa dahi siyasî bir kusur teşkil etmeyen ve ittihama medar olmayan şeyhlik, büyüklük, hanedan, aşiret sahibi, nüfuzlu, etbaı çok, hemşehrileriyle görüşmek, dünya ahvaliyle alâkadar olmak, hattâ siyasete girmek, hattâ muhalif olmak gibi bende bulunmayan emirleri tahayyül ederek evhama düşmüşler. Hattâ hapiste ve hariçteki, yani kendilerince kabil-i afv olmayanların dahi aflarını müzakere ettikleri sırada, beni âdeta herşeyden men’ettiler. Fena ve fâni bir adamın, güzel ve bâki şöyle bir sözü var:

Zulmün topu var, güllesi var, kal’ası varsa;
Hakkın da bükülmez kolu, dönmez yüzü vardır.

Ben de derim:

Ehl-i dünyanın hükmü var, şevketi var, kuvveti varsa;
Kur’anın feyziyle, hâdiminde de:

Şaşırmaz ilmi, susmaz sözü vardır;
Yanılmaz kalbi, sönmez nuru vardır.

Çok dostlarla beraber bana nezaret eden bir kumandan, mükerreren sual ettiler: Neden vesika için müracaat etmiyorsun? İstida vermiyorsun?

Elcevab: Beş-altı sebeb için müracaat etmiyorum ve edemiyorum:

Birincisi: Ben ehl-i dünyanın dünyasına karışmadım ki onların mahkûmu olayım, onlara müracaat edeyim. Ben, kader-i İlahînin mahkûmuyum ve ona karşı kusurum var, ona müracaat ediyorum.

İkincisi: Bu dünya çabuk tebeddül eder bir misafirhane olduğunu yakînen iman edip bildim. Onun için, hakikî vatan değil, her yer birdir. Madem vatanımda bâki kalmayacağım; beyhude ona karşı çabalamak, oraya gitmek bir şey'e yaramıyor. Madem her yer misafirhanedir; eğer misafirhane sahibinin rahmeti yâr ise, herkes yârdır, her yer yarar. Eğer yâr değilse, her yer kalbe bârdır ve herkes düşmandır.

Üçüncüsü: Müracaat, kanun dairesinde olur. Halbuki bu altı senedir bana karşı muamele, keyfî ve fevkalkanundur. Menfîler kanunuyla bana muamele edilmedi. Hukuk-u medeniyetten ve belki hukuk-u dünyeviyeden ıskat edilmiş bir tarzda bana baktılar. Bu fevkalkanun muamele edenlere, kanun namına müracaat manasız olur.

Dördüncüsü: Bu sene buranın müdürü, benim namıma, Barla'nın bir mahallesi hükmünde olan Bedre Karyesi'nde, tebdil-i hava için birkaç gün kalmağa dair müracaat etti; müsaade etmediler. Böyle ehemmiyetsiz bir ihtiyacıma cevab-ı red verenlere nasıl müracaat edilir? Müracaat edilse, zillet içinde faidesiz bir tezellül olur.

Beşincisi: Haksızlığı hak iddia edenlere karşı hak dava etmek ve onlara müracaat etmek; bir haksızlıktır, hakka karşı bir hürmetsizliktir. Ben bu haksızlığı ve hakka karşı hürmetsizliği irtikâb etmek istemem vesselâm.

Altıncı Sebeb: Bana karşı ehl-i dünyanın verdikleri sıkıntı, siyaset için değil; çünki onlar da bilirler ki, siyasete

karışmıyorum, siyasetten kaçıyorum. Belki bilerek veya bilmeyerek zındıka hesabına, benim dine merbutiyetimden beni tazib ediyorlar. Öyle ise onlara müracaat etmek, dinden pişmanlık göstermek ve meslek-i zındıkayı okşamak demektir. Hem ben onlara müracaat ve dehalet ettikçe; âdil olan kader-i İlahî, beni onların zalim eliyle tazib edecektir. Çünki onlar diyanete merbutiyetimden beni sıkıyorlar. Kader ise, benim diyanette ve ihlasta noksaniyetim var; arasıra ehl-i dünyaya riyakârlıklarımdan dolayı beni sıkıyor. Öyle ise, şimdilik şu sıkıntıdan kurtuluşum yok. Eğer ehl-i dünyaya müracaat etsem, kader der: “Ey riyakâr! Bu müracaatın cezasını çek!” Eğer müracaat etmezsem, ehl-i dünya der: “Bizi tanımıyorsun, sıkıntıda kal!”

Yedinci Sebeb: Malûmdur ki, bir memurun vazifesi, heyet-i içtimaiyeye muzır eşhasa meydan vermemek ve nâfi’lere yardım etmektir. Halbuki beni nezaret altına alan memur, kabir kapısına gelen, misafir bir ihtiyar adama لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ daki imanın latif bir zevkini izah ettiğim vakit, -bir cürm-ü meşhud halinde beni yakalamak gibi- çok zaman yanıma gelmediği halde, o vakit güya bir kabahat işliyorum gibi yanıma geldi. İhlas ile dinleyen o bîçareyi de mahrum bıraktı; beni de hiddete getirdi. Halbuki burada bazı adamlar vardı; o onlara ehemmiyet vermiyordu. Sonra edebsizliklerde ve köydeki hayat-ı içtimaiyeye zehir verecek surette bulundukları vakit, onlara iltifat etmeye ve takdir etmeye başladı. Hem malûmdur ki: Zindanda yüz cinayeti bulunan bir adam, nezarete memur zabit olsun, nefer olsun, her zaman onlarla görüşebilir. Halbuki bir senedir, hem âmir, hem nezarete memur hükûmet-i milliyece iki mühim zât kaç defa odamın yanından geçtikleri halde, kat’â ve aslâ ne benim ile görüştüler ve ne de halimi sordular. Ben evvel zannettim ki, adavetlerinden yanaşmıyorlar. Sonra tahakkuk etti ki, evhamlarından... Güya ben onları yutacağım gibi kaçıyorlar. İşte şu adamlar gibi eczası ve memurları bulunan bir hükûmeti, hükûmet diyerek merci’ tanıyıp müracaat

etmek, kâr-ı akıl değil, beyhude bir zillettir. Eski Said olsaydı Antere gibi diyecekti:

مَاءُ الْحَيَاةِ بِذِلَّةٍ كَجَهَنَّمَ ❊ وَ جَهَنَّمُ بِالْعِزِّ اَفْخَرُ مَنْزِلِى

Eski Said yok; Yeni Said ise, ehl-i dünya ile konuşmayı manasız görüyor. Dünyaları başlarını yesin! Ne yaparlarsa yapsınlar! Mahkeme-i Kübra'da onlarla muhakeme olacağız der, sükût eder.

Adem-i müracaatımın sebeblerinden sekizincisi: "Gayr-ı meşru' bir muhabbetin neticesi, merhametsiz bir adavet olduğu" kaidesince, âdil olan kader-i İlahî, lâyık olmadıkları halde meylettiğim şu ehl-i dünyanın zalim eliyle beni tazib ediyor. Ben de bu azaba müstehakım deyip sükût ediyordum. Çünki Harb-i Umumîde Gönüllü Alay Kumandanı olarak iki sene çalıştım, çarpıştım. Ordu Kumandanı ve Enver Paşa takdiratı altında kıymetdar talebelerimi, dostlarımı feda ettim. Yaralanıp esir düştüm. Esaretten geldikten sonra Hutuvat-ı Sitte gibi eserlerimle kendimi tehlikeye atıp, İngilizlerin İstanbul'a tasallutu altında, İngilizlerin başlarına vurdum. Şu beni işkenceli ve sebebsiz esaret altına alanlara yardım ettim. İşte onlar da bana, o yardım cezasını böyle veriyorlar. Üç sene Rusya'da esaretimde çektiğim zahmet ve sıkıntıyı, burada bu dostlarım bana üç ayda çektirdiler. Halbuki Ruslar, beni Kürd Gönüllü Kumandanı suretinde, Kazakları ve esirleri kesen gaddar adam nazarıyla bana baktıkları halde, beni dersten men'etmediler. Arkadaşım olan doksan esir zabitlerin kısm-ı ekserîsine ders veriyordum. Bir defa Rus Kumandanı geldi, dinledi. Türkçe bilmediği için siyasî ders zannetti; bir defa beni men'etti, sonra yine izin verdi. Hem aynı kışlada bir odayı câmi yaptık. Ben imamlık yapıyordum. Hiç müdahale etmediler, ihtilattan men'etmediler, beni muhabereden kesmediler. Halbuki bu dostlarım güya vatandaşlarım ve dindaşlarım ve onların menfaat-ı imaniyelerine uğraştığım adamlar, hiçbir sebeb yokken, siyasetten ve dünyadan alâkamı kestiğimi bilirlerken.. üç sene değil, belki beni altı sene sıkıntılı bir esaret altına aldılar; ihtilattan men'ettiler. Vesikam olduğu

halde dersten, hattâ odamda hususî dersimi de men'ettiler; muhabereye sed çektiler. Hattâ vesikam olduğu halde, kendim tamir ettiğim ve dört sene imamlık ettiğim mescidimden beni men'ettiler. Şimdi dahi cemaat sevabından beni mahrum etmek için, -daimî cemaatım ve âhiret kardeşlerim- mahsus üç adama dahi imamet etmemi kabul etmiyorlar.

Hem istemediğim halde, birisi bana iyi dese, bana nezaret eden memur kıskanarak kızıyor; nüfuzunu kırayım diye vicdansızcasına tedbirler yapıyor; âmirlerinden iltifat görmek için beni taciz ediyor.

İşte böyle vaziyette bir adam, Cenab-ı Hak'tan başka kime müracaat eder? Hâkim, kendi müddeî olsa, elbette ona şekva edilmez. Gel sen söyle bu hale ne diyeceğiz? Sen ne dersen de.. ben derim ki: Bu dostlarım içinde çok münafıklar var. Münafık kâfirden eşeddir. Onun için, kâfir Rus'un bana çektirmediğini çektiriyorlar.

Hey bedbahtlar! Ben size ne yaptım ve ne yapıyorum? İmanınızın kurtulmasına ve saadet-i ebediyenize hizmet ediyorum! Demek hizmetim hâlis, lillah için olmamış ki aks-ül amel oluyor. Siz ona mukabil, her fırsatta beni incitiyorsunuz. Elbette Mahkeme-i Kübra'da sizinle görüşeceğiz.

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ❊ نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ derim.

اَلْبَاقِى هُوَ الْبَاقِى

Said Nursî

* * *

Dördüncü Kısım

Kastamonu Hayatı

Bedîüzzaman Said Nursî, Eskişehir hapsinden çıktıktan sonra, Kastamonu vilayetine nefyediliyor. Uzun bir müddet polis karakolunda ikamete mecbur edildikten sonra, karakolun tam karşısında, daimî bir tarassud altında olan bir eve yerleştiriliyor.

Resim (Bedîüzzaman Said Nursî'nin Kastamonu'da sekiz sene karakolun göz hapsi altında ikamete mecbur edildiği ev (solda) ve karşısında polis karakolu (sağda).)

Orada, sekiz sene ağır bir istibdad ve göz hapsi altında bir sürgün hayatı geçirtiliyor. Fakat o, kat'iyyen boş durmuyor, neşr-i envâr-ı Kur'aniyeye gizli olarak devam ediyor. Bilhâssa İnebolu'da çok fedakâr ve faal talebeleri yetişiyor. Aynen Isparta talebeleri gibi, şevkle Risale-i Nur'u yazmaya ve etrafa perde altında neşretmeye başlıyorlar. Karadeniz havalisinde de, Risale-i Nur eserleri böylece büyük bir rağbet görmeye başlıyor.

Hazret-i Üstad Kastamonu'da iken, Isparta'daki talebeleriyle daima alâkadar idi. O, izn-i İlahî ile biliyordu ki; Risale-i Nur'u dünyaya ilân ve neşredecek fedakârlardan ve naşirlerden kısm-ı a'zamı Isparta'dan çıkacak veya Isparta merkezindeki hizmet ile bu büyük vazife îfa edilecek.

Risale-i Nur şakirdleri, sevgili Üstadlarının hal ve istirahatıyla çok alâkadardırlar. Müşfik Üstadlarından ve Nurcu kardeşlerinin Risale-i Nur hizmetlerinden sık sık haber almayı arzu ederler.

Bedîüzzaman Said Nursî, yirmiyedi sene zarfında, Nur talebelerine hitaben ilmî, imanî, İslâmî mevzularda ve hizmet-i imaniyeye dair bazı mektublar yazmıştır. Nur talebeleri de, çok müştak oldukları bu mektubları el yazılarıyla çoğaltarak neşretmişlerdir. Din düşmanlarının, postahanelerden Nur Risalelerini ve mektublarını göndermeyi yasak edecek dereceye varan şiddetli tazyikatları zamanında bu mektubları ve Nur risalelerini, Nur talebeleri köyden köye, kasabadan kasabaya, vilayetten vilayete götürmüşlerdir. Hattâ kendi aralarında "Nur Postacıları" meydana getirmişlerdir. Bütün ruh u canlarıyla gönüllü olan bu Nur Postacıları, bu hizmetin en kudsî bir vazife olduğuna inanmışlardır. Gayet ehemmiyetli ve hakikatlı olduğu kadar gayet güzel olan ve Risale-i Nur'un "Lâhika Mektubları" ismini alan bu mektublar, Nur talebelerinin ruhî birçok ihtiyaçlarını tatmin etmiştir. Hem Risale-i Nur talebelerine, Kur'an ve iman hizmetinde birer rehber hükmüne geçmiş; hem İslâmiyet düşmanlarının bütün bütün yalan ve uydurma propagandalarına aldanmamak ve intibah vermek hususunda uyandırıcı bir tesir husule getirmiştir. Ve bu suretle de, dinsizliğin o muvakkat şaşaalı saltanatı devrinde -çok kimselerin ümidsizliğe ve atalete düşürüldüğü o karanlık günlerde- kalblere inşirah ve sürur vermiş ve iman hizmeti için faaliyet aşkını yerleştirmiştir. Ve böylece mü'minleri yeisten kurtarıp, İslâmiyetin, Risale-i Nur'la istikbaldeki parlak zaferlerine işaretler edip müjdeler vermiştir.

Evet o nuranî Lâhika mektubları ki; ruhları, kalbleri cezb ve fetheden, akılları teshir eden hakikatlarla doludur. Bu Lâhika mektublarından bazıları ileride yeri geldikçe dercedilecektir. Hazret-i Üstad'ın Kastamonu'daki hayatına dair malûmatı, Kastamonu'dan yazdığı mektubların bir kısmından bazı parçalar almakla ve oradaki hâlis ve sadık Nur talebelerinin mektublarından birkaç mektubu bu tarihçeye idhal etmek suretiyle takdim ediyoruz. Aşağıda yazılan mektublar beşyüz sahifeden ziyade olan Kastamonu Lâhikası'ndan, Üstad'ın Kastamonu'dan Isparta'daki talebelerine gönderdiği mektublarından beş-on mektubdur. Bu mektublarda Hazret-i Üstad, talebelerine, el yazısıyla risaleleri yazmalarının, neşretmelerinin ehemmiyetini; Risale-i Nur talebelerinin şimdilik cüz'î gibi görünen hizmetlerinin, hakikatta kâinatta en muazzam mes'ele olduğunu ve bir gün bu memlekette Risale-i Nur'un nuruyla geniş çapta fütuhat olacağını müjdelemekte, Risale-i Nur'un dairesinin ve neşriyatının temellerini, esaslarını vaz' ve tahkim etmektedir.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Risale-i Nur'un hizmetindeki ekser şakirdleri birer nevi keramet ve ikram-ı İlahî hissettikleri gibi; bu âciz kardeşiniz çok muhtaç olduğu için, çok nevilerini ve çeşitlerini hissediyor. Ve bu sıralarda bu havalideki şakirdler, yeminle itiraf ediyorlar ki: Biz Nur'un hizmetinde çalıştıkça hem maişetçe, hem istirahat-ı kalbce bir genişlik, bir ferah zahir bir surette hissediyoruz. Ben kendimce o kadar hissediyorum ki, nefis ve şeytanım, o bedahete karşı hayret ederek sustular.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Âhiret Kardeşlerime Mühim Bir İhtar

"İKİ MADDE"dir:

Birincisi: Risale-i Nur'a intisab eden kimsenin en ehemmiyetli vazifesi, onu yazmak ve yazdırmaktır ve intişarına yardım etmektir. Onu yazan ve yazdıran ve okuyan, Risale-i Nur talebesi ünvanını alır. Ve o ünvan altında, her yirmidört saatte benim lisanımla belki yüz defa, bazan daha ziyade hayırlı dualarımda ve manevî kazançlarımda hissedar olmakla beraber; benim gibi dua eden kıymetdar binler kardeşlerim ve Risale-i Nur talebelerinin dualarına ve kazançlarına dahi hissedar olur.

Hem dört vecihle dört nevi ibadet-i makbule hükmünde bulunan kitabetinde hem imanını kuvvetlendirmek, hem başkalarının imanlarını tehlikeden kurtarmaya çalışmak, hem hadîsin hükmüyle, bir saat tefekkür bazan bir sene kadar bir ibadet hükmüne geçen tefekkür-ü imanîyi elde etmek ve ettirmek, hem hüsn-ü hattı olmayan ve vaziyeti çok ağır bulunan üstadına yardım etmekle hasenatına iştirak etmek gibi çok faideleri elde edebilir. Ben, kasemle temin ederim ki; bir küçük risaleyi kendine bilerek yazan adam, bana büyük bir hediye vermiş hükmüne geçer; belki herbir sahifesi bir okka şeker kadar beni memnun eder.

İkinci Madde: Maatteessüf Risale-i Nur'un imansız ve emansız cinni ve insi düşmanları, onun çelik gibi metin kal'alarına, elmas kılıncı gibi kuvvetli hüccetlerine mukabele edemediklerinden, çok gizli desiseler ve hafî vasıtalarla, haberleri olmadan yazanların şevklerini kırmak ve fütur vermek ve yazıdan vazgeçirmek cihetinde şeytancasına hücum edip darbe vuruyorlar. Hususan burada ihtiyaç pek çok ve yazıcılar pek az, düşmanlar çok dikkatli, kısmen talebeleri mukavemetsiz olduğundan; bu memleketi o Nurlardan bir derece mahrum ediyorlar.

Benim ile hakikat meşrebinde sohbet etmek ve görüşmek isteyen adam, hangi risaleyi açsa; benim ile değil, hâdim-i Kur'an olan üstadıyla görüşür ve hakaik-i imaniyeden zevkle bir ders alabilir.

....

Sabri'nin mektubu yolda iken ve gelmeden evvel o mektubun manevî tesiri ile bu âyeti اَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا âyetiyle beraber düşünürken birden hatırıma geldi. Risale-i Nur'un bu derece kuvvetli işarat-ı Kur'aniyeye ve şakirdlerinin bu kadar kıymetli beşarat-ı Kur'aniyeye ve aktabların iltifatına mazhariyetinin sırrı ve hikmeti, musibetin azameti ve dehşetidir ki, hiçbir eserin mazhar olmadığı bir kudsî takdir ve tahsin almış. Demek ehemmiyet onun fevkalâde büyüklüğünde değil, belki musibetin fevkalâde dehşetine ve tahribatına karşı mücahedesi az olduğu halde gayet büyük bir ehemmiyet kesbetmiş ki bu iki âyette işaret ve beşaret-i Kur'aniyede ifade eder ki, Risale-i Nur dairesine girenler tehlikede olan imanlarını kurtarıyorlar ve imanla kabre giriyorlar ve Cennet'e gidecekler diye müjde veriyor. Evet bazı vakit olur ki, bir nefer gördüğü hizmet için bir müşirin fevkine çıkar, binler derece kıymet alır.

* * *

Ondokuzuncu Söz'ün âhirinde beyan edilen Kur'andaki tekrarın ekser hikmetleri, Risale-i Nur'da dahi cereyan ediyor. Bilhâssa ikinci hikmeti tamtamına vardır. O hikmet şudur ki:

Herkes her vakit Kur'ana muhtaçtır. Fakat herkes, her vakit bütün Kur'anı okumağa muktedir olamaz. Fakat bir sureye galiben muktedir olur. Onun için en mühim makasıd-ı Kur'aniye ekser uzun surelerde dercedilerek; herbir sure bir küçük Kur'an hükmüne geçmiş. Demek hiç kimseyi mahrum etmemek için, haşir ve tevhid ve kıssa-i Musa gibi bazı maksadlar tekrar edilmiş. Aynı ehemmiyetli hikmet içindir ki, bazı defa haberim olmadan, ihtiyarım ve rızam olmadığı halde, bazı ince hakaik-i imaniye ve kuvvetli hüccetleri müteaddid risalelerde tekrar edilmiş. Ben çok hayret ederdim. Neden onlar bana unutturulmuş? Sonra kat'î bir surette bildim ki: Herkes bu zamanda Risale-i Nur'a muhtaçtır. Fakat umumunu elde edemez. Elde etse de tamam okuyamaz. Fakat küçük bir Risale-i Nur hükmüne geçmiş bir risale-i câmiayı elde edebilir. Ve ekser vakitlerde

muhtaç olduğu mes'eleleri ondan okuyabilir ve gıda gibi her zaman ihtiyaç tekerrür ettiği gibi, o da mütalaasını tekrar eder.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Şefkat-i insaniye, merhamet-i Rabbaniyenin bir cilvesi olduğundan; elbette rahmetin derecesinden aşmamak ve Rahmeten-lil-âlemîn Zât'ın mertebe-i şefkatinden taşmamak gerektir. Eğer aşsa ve taşsa o şefkat, elbette merhamet ve şefkat değildir; belki dalalete ve ilhada sirayet eden bir maraz-ı ruhî ve bir sekam-ı kalbîdir.

Meselâ: Kâfir ve münafıkların Cehennem'de yanmalarını ve azab ve cihad gibi hâdiseleri kendi şefkatine sığıştırmamak ve tevile sapmak; Kur'anın ve edyan-ı semaviyenin bir kısm-ı azîmini inkâr ve tekzib olduğu gibi, bir zulm-ü azîm ve gayet derecede bir merhametsizliktir. Çünki masum hayvanları parçalayan canavarlara himayetkârane şefkat etmek, o bîçare hayvanlara şedid bir gadr ve vahşi bir vicdansızlıktır. Ve binler müslümanların hayat-ı ebediyelerini mahveden ve yüzer ehl-i imanı sû'-i akibete ve müdhiş günahlara sevkeden adamlara şefkatkârane tarafdar olmak ve merhametkârane cezadan kurtulmalarına dua etmek, elbette o mazlum ehl-i imana dehşetli bir merhametsizliktir ve şeni' bir gadirdir.

Risale-i Nur'da kat'iyyetle isbat edilmiş ki; küfür ve dalalet, kâinata büyük bir tahkir ve mevcudata bir zulm-ü azîmdir ve rahmetin ref'ine ve âfâtın nüzulüne vesiledir. Hattâ deniz dibinde balıklar, cânilerden şekva ederler ki; "İstirahatımızın selbine sebeb oldular." diye rivayet-i sahiha vardır. O halde kâfirin ve münafığın azab çekmesine acıyıp şefkat eden adamlar, şefkate lâyık hadsiz masumlara acımıyorlar.

* * *

Risale-i Nur, hakaik-i İslâmiyeye dair ihtiyaçlara kâfi geliyor, başka eserlere ihtiyaç bırakmıyor. Kat'î ve çok

tecrübelerle anlaşılmış ki, imanı kurtarmak ve kuvvetlendirmek ve tahkikî yapmanın en kısa ve en kolayı Risale-i Nur'dadır. Evet onbeş sene yerine, onbeş haftada Risale-i Nur o yolu kestirir, iman-ı tahkikîye îsal eder. Bu fakir kardeşiniz yirmi sene evvel, kesret-i mütalaa ile bazan bir günde bir cild kitabı anlayarak mütalaa ederken; yirmi seneye yakındır ki, Kur'an ve Kur'an'dan gelen Risale-i Nur bana kâfi geliyordu. Bir tek kitaba muhtaç olmadım, başka kitabları da yanımda bulundurmadım. Risale-i Nur çok mütenevvi hakaika dair olduğu halde, te'lifi zamanında, yirmi seneden beri ben muhtaç olmadım. Elbette siz, yirmi derece daha ziyade muhtaç olmamak lâzım gelir.

Hem madem ben sizlere kanaat ettim ve ediyorum, başkalara bakmıyorum ve meşgul olmuyorum. Siz dahi Risale-i Nur'a kanaat etmeniz lâzımdır, belki bu zamanda elzemdir.

* * *

Birinci Esas: Ehl-i imanın me'yusiyetine karşı, "İstikbalde bir nur var." diye müjde verdiğidir. Bir hiss-i kabl-el vuku' ile Risale-i Nur'un istikbalde, dehşetli bir zamanda, çok ehl-i imanın imanlarını takviye edip kurtarmasını hissedip; o adese ile Hürriyet İnkılabındaki siyaset dairelerine bakmış; tabirsiz, tevilsiz tatbike çalışmış. Siyaset ve kuvvet ve kemmiyet noktasında zannetmiş. Doğru hissetmiş, fakat tam doğru diyememiş.

İkinci Esas: Eski Said, bazı siyasî insanlar ve hârika ediblerin hissettikleri gibi, çok dehşetli bir istibdadı hissedip ona (istibdada) karşı cephe almışlardı. O hiss-i kabl-el vuku' tabir ve tevile muhtaç iken bilmeyerek resmî, zaîf ve ismî bir istibdad görüp o siyasî ve dâhî edibler ona karşı hücum gösteriyorlardı. Halbuki onlara dehşet veren, bir zaman sonra gelecek olan istibdadların zaîf bir gölgesini asıl zannederek öyle davranmışlar, öyle beyan etmişler. Maksad doğru, fakat hedef hata.

İşte Eski Said de, eski zamanda böyle acib bir istibdadı hissetmiş. Bazı âsârında, ona hücum ile beyanatı var. O

müdhiş istibdad-ı acibeye karşı meşruta-i meşruayı bir vasıta-i necat görüyordu. Ve hürriyet-i şer'iye, Kur'an'ın ahkâmı dairesindeki meşveretle o müdhiş musibeti def'eder diye düşünüp öyle çalışmış.

Hem Münazarat Risalesi'nin ruhu ve esası hükmünde olan, hâtimesindeki Medreset-üz Zehra'nın hakikatı ise, istikbalde çıkacak olan Risale-i Nur Medresesine bir zemin ihzar etmek idi ki; bilmediği halde ihtiyarsız olarak ona sevkolunuyordu. Bir hiss-i kabl-el vuku' ile o nuranî hakikatı maddî suretinde arıyordu. Sonra o hakikatın maddî ciheti dahi vücuda gelmeye başladı. Sultan Reşad (Merhum), ondokuzbin altun lirayı Van'da temeli atılan o Medreset-üz Zehra'ya verdi, temel atıldı. Fakat sâbık Harb-i Umumî çıktı, geri kaldı. Beş-altı sene sonra Ankara'ya gittim, yine o hakikata çalıştım. İkiyüz meb'ustan yüzaltmışüç meb'usun imzalarıyla, o medresemize yüzellibin banknota iblağ ederek o tahsisat kabul edildi. Fakat binler teessüf medreseler kapandı, o hakikat geri kaldı. Fakat Cenab-ı Hakka hadsiz şükür olsun ki, o medresenin manevî hüviyeti Isparta Vilayetinde tesis edildi, Risale-i Nur'u tecessüm ettirdi. İnşâallah istikbalde Risale-i Nur şakirdleri, o âlî hakikatın maddî suretini de tesis etmeye muvaffak olacaklar...

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Risale-i Nur'un yüksek, kıymetdar hizmet-i imaniyesi onlara kâfi olarak kanaat veriyordu. O şakirdlerin gayet keskin kalb basireti şöyle bir hakikatı anlamış ki: Risale-i Nur ile hizmet ise, imanı kurtarıyor; tarîkat ve şeyhlik ise, velayet mertebeleri kazandırıyor. Bir adamın imanını kurtarmak ise, on mü'mini velayet derecesine çıkarmaktan daha mühim ve daha sevablıdır. Çünki iman, saadet-i ebediyeyi kazandırdığı için bir mü'mine, küre-i arz kadar bir saltanat-ı bâkiyeyi temin eder. Velayet ise, mü'minin Cennetini genişletir, parlattırır. Bir adamı sultan yapmak, on adamı vali yapmaktan daha sevablı bir hizmettir.

İşte bu dakik sırrı, senin Isparta'lı kardeşlerinin bir kısmının akılları görmese de umumunun keskin kalbleri görmüş ki; benim gibi bir bîçare, günahkâr bir adamın arkadaşlığını evliyalara eğer bulunsaydı, müçtehidlere dahi tercih ettiler. Bu hakikata binaen, bu şehre bir kutub, bir gavs-ı a'zam gelse, seni on günde velayet derecesine çıkaracağım dese, sen Risale-i Nur'u bırakıp onun yanına gitsen, Isparta kahramanlarına arkadaş olamazsın.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Risale-i Nur talebelerinden bir kısım kardeşlerimin benim haddimin çok fevkinde hüsn-ü zanlarını ta'dil etmek için ihtar edilen bir muhaveredir.

Bundan kırk sene evvel, büyük kardeşim Molla Abdullah (Rahmetullahi Aleyh) ile bir muhaveremi hikâye ediyorum:

O merhum kardeşim, evliya-i azîmeden Hazret-i Ziyaeddin'in (Kuddise Sırruhu) has müridi idi. Ehl-i tarîkatça, mürşidinin hakkında müfritane muhabbet ve hüsn-ü zan etse de makbul gördükleri için o merhum kardeşim dedi ki: "Hazret-i Ziyaeddin bütün ulûmu biliyor. Kâinatta, kutb-u a'zam gibi her şeye ıttılaı var." Beni, onunla rabtetmek için hârika makamlarını beyan etti.

Ben de o kardeşime dedim ki: "Sen mübalağa ediyorsun. Ben onu görsem, çok mes'elelerde onu ilzam edebilirim. Hem sen, benim kadar hakikî onu sevmiyorsun. Çünki kâinattaki ulûmları bilir bir kutb-u a'zam suretinde tahayyül ettiğin bir Ziyaeddin seversin; yani o ünvan ile bağlısın, muhabbet edersin. Eğer perde-i gayb açılsa, hakikatı görülse, senin muhabbetin ya zâil olur veyahut dörtte birisine iner. Fakat ben o zât-ı mübareki, senin gibi pek ciddî severim, takdir ederim. Çünki sünnet-i seniye dairesinde, hakikat mesleğinde, ehl-i imana hâlis ve tesirli ve ehemmiyetli bir rehberdir. Şahsî makamı görülse, değil geri çekilmek, vazgeçmek, muhabbette noksan olmak; bilakis daha ziyade hürmet ve takdir ile bağlanacağım. Demek ben

hakikî bir Ziyaeddin'i, sen de hayalî bir Ziyaeddin'i seversin."

Benim o kardeşim insaflı ve müdakkik bir âlim olduğu için, benim nokta-i nazarımı kabul edip takdir etti.

Ey Risale-i Nur'un kıymetli talebeleri ve benden daha bahtiyar ve fedakâr kardeşlerim! Şahsiyetim itibariyle sizin ziyade hüsn-ü zannınız belki size zarar vermez. Fakat sizin gibi hakikatbîn zâtlar vazifeye, hizmete bakıp, o noktada bakmalısınız. Perde açılsa, benim baştan aşağıya kadar kusuratla âlûde mahiyetim görünse, bana acıyacaksınız. Sizi kardeşliğimden kaçırmamak için, kusuratımı gizliyorum.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Bir hafta evvelki mektubunuza karşı hüsn-ü zannınızı bir derece cerheden benim cevabımın hikmeti şudur ki:

Bu zamanda öyle fevkalâde hâkim cereyanlar var ki, herşeyi kendi hesabına aldığı için, farazâ hakikî beklenilen ve bir asır sonra gelecek o zât dahi bu zamanda gelse idi, harekâtını o cereyanlara kaptırmamak için siyaset âlemindeki vaziyetten feragat edecek ve hedefini değiştirecek diye tahmin ediyorum.

Hem üç mes'ele var: Biri hayat, biri şeriat, biri iman. Hakikat noktasında ve en mühimmi ve en a'zamı, iman mes'elesidir. Fakat şimdiki umumun nazarında ve hal-i âlem ilcaatında en mühim mes'ele, hayat ve şeriat göründüğünden o zât şimdi olsa da, üç mes'elenin birden umum rûy-i zeminde vaziyetlerini değiştirmek nev'-i beşerdeki cari olan âdetullaha muvafık gelmediğinden, her halde en a'zam mes'eleyi esas yapıp, öteki mes'eleleri esas yapmayacak. Tâ ki iman hizmeti safvetini umumun nazarında bozmasın ve avamın çabuk iğfal olunabilen akıllarında, o hizmet başka maksadlara âlet olmadığı tahakkuk etsin.

Hem yirmi seneden beri tahribkârane eşedd-i zulüm altında o derece ahlâk bozulmuş ve metanet ve sadakat

kaybolmuş ki, ondan belki yirmiden birisine itimad edilmez. Bu acib hâlâta karşı, fevkalâde sebat ve metanet ve sadakat ve hamiyet-i İslâmiye lâzımdır; yoksa akîm kalır, zarar verir.

Demek en hâlis ve en selâmetli ve en mühim ve en muvaffakıyetli hizmet, Risale-i Nur şakirdlerinin daireleri içindeki kudsî hizmettir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Bu seneki Ramazan-ı Şerif hem Âlem-i İslâm için, hem Risale-i Nur şakirdleri için gayet ehemmiyetli ve pek çok kıymetlidir. Risale-i Nur şakirdlerinin iştirak-i a'mal-i uhreviye düstur-u esasiyeleri sırrınca, herbirisinin kazandığı mikdar, kardeşlerine aynı mikdar defter-i a'maline geçmesi o düsturun ve rahmet-i İlahiyenin muktezası olmak haysiyetiyle, Risale-i Nur'un dairesine sıdk ve ihlas ile girenlerin kazançları pek azîm ve küllîdir. Herbiri, binler hisse alır. İnşâallah emval-i dünyeviyenin iştiraki gibi inkısam ve tecezzi etmeden her birisinin defter-i ameline aynı geçmesi; bir adamın getirdiği bir lâmba, binler âyinelerin herbirisine aynı lâmba inkısam etmeden girmesi gibidir. Demek Risale-i Nur'un sadık şakirdlerinden birisi, Leyle-i Kadr'in hakikatını ve Ramazan'ın yüksek mertebesini kazansa, umum hakikî sadık şakirdler sahib ve hissedar olmak, vüs'at-i rahmet-i İlahiyeden çok kuvvetli ümidvarız.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Birinci Mes'ele: Kardeşlerimizden birisinin namaz tesbihatında tekâsül göstermesine binaen dedim: Namazdan sonraki tesbihatlar, tarîkat-ı Muhammediye'dir (A.S.M.) ve velayet-i Ahmediye'nin (A.S.M.) bir evradıdır. O noktadan ehemmiyeti büyüktür. Sonra, bu kelimenin hakikatı böyle inkişaf etti: Nasılki risalete inkılab eden velayet-i Ahmediye (A.S.M.) bütün velayetlerin fevkindedir; öyle de, o velayetin tarîkatı ve o velayet-i kübranın evrad-ı mahsusası olan

namazın akabindeki tesbihat, o derece sair tarîkatların ve evradların fevkindedir. Bu sır dahi şöyle inkişaf etti:

Nasıl zikir dairesinde bir mecliste veyahut hatm-i Nakşiyede bir mescidde birbiriyle alâkadar heyet-i mecmuada nuranî bir vaziyet hissediliyor. Kalbi hüşyar bir zât, namazdan sonra سُبْحَانَ اللّٰهِ ❊ سُبْحَانَ اللّٰهِ deyip tesbihi çekerken, o daire-i zikrin reisi olan Zât-ı Ahmediye'nin (A.S.M.) müvacehesinde, yüz milyon, tesbih elinde çektiklerini manen hisseder; o azamet ve ulviyetle سُبْحَانَ اللّٰهِ ❊ سُبْحَانَ اللّٰهِ ❊ سُبْحَانَ اللّٰهِ der. Sonra o serzâkirin emr-i manevîsiyle اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ❊ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ dediği vakit, o halka-i zikrin ve o çok geniş bulunan hatme-i Ahmediye'nin (A.S.M.) dairesinde yüz milyon müridlerin اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ❊ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ larından tezahür eden azametli bir hamdi düşünüp içinde اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ile iştirak eder ve hâkeza... اَللّٰهُ اَكْبَرُ ❊ اَللّٰهُ اَكْبَرُ ve duadan sonra لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ ❊ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ ❊ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ otuzüç defa o tarîkat-ı Ahmediyenin (A.S.M.) halka-i zikrinde ve hatme-i kübrasında sâbık mana ile o ihvan-ı tarîkatı nazara alıp, o halkanın serzâkiri olan Zât-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâm'a müteveccih olup اَلْفُ اَلْفِ صَلاَةٍ وَ اَلْفُ اَلْفِ سَلاَمٍ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللّٰهِ

der, diye anladım ve hissettim ve hayalen gördüm. Demek tesbihat-ı salâtiyenin çok ehemmiyeti var.

İkinci Mes'ele: Otuzbirinci âyetin işaratının beyanında, يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَوةَ الدُّنْيَا bahsinde denilmiş ki: Bu asrın bir hâssası şudur ki; hayat-ı dünyeviyeyi, hayat-ı bâkiyeye bilerek tercih ettiriyor. Yani kırılacak bir cam parçasını, bâki elmaslara bildiği halde tercih etmek bir düstur hükmüne geçmiş. Ben bundan çok hayret ediyordum. Bugünlerde ihtar edildi ki:

Nasıl bir uzv-u insanî hastalansa, yaralansa sair a'zâ vazifelerini kısmen bırakıp onun imdadına koşar; öyle de, hırs-ı hayat ve hıfzı ve zevk-i hayat ve aşkı taşıyan ve fıtrat-ı insaniyede dercedilen bir cihaz-ı insaniye, çok esbabla yaralanmış, sair letaifi kendiyle meşgul edip sukut ettirmeye başlamış; vazife-i hakikiyelerini onlara unutturmağa çalışıyor.

Hem nasılki bir cazibedar, sefihane ve sarhoşane şaşaalı bir eğlence bulunsa, çocuklar ve serseriler gibi büyük makamlarda bulunan insanlar ve mesture hanımlar dahi o cazibeye kapılıp hakikî vazifelerini ta'til ederek iştirak ediyorlar; öyle de, bu asrın hayat-ı insaniye, hususan hayat-ı içtimaiyesi öyle dehşetli fakat cazibeli ve elîm fakat meraklı bir vaziyet almış ki; insanın ulvî latifelerini, kalb ve aklını, nefs-i emmarenin arkasına düşürüp pervane gibi o fitne ateşlerine düşürttürüyor.

Evet hayat-ı dünyeviyenin muhafazası için zaruret derecesinde olmak şartıyla, bazı umûr-u uhreviyeye muvakkaten tercih edilmesine ruhsat-ı şer'iye var. Fakat yalnız bir ihtiyaca binaen, helâkete sebebiyet vermeyen bir zarara göre tercih edilmez, ruhsat yoktur. Halbuki bu asır, o damar-ı insanîyi o derece şırınga etmiş ki; küçük bir ihtiyaç ve âdi bir zarar-ı dünyevî yüzünden elmas gibi umûr-u diniyeyi terkeder.

Evet insaniyetin yaşamak damarı ve hıfz-ı hayat cihazı, bu asırda israfat ile ve iktisadsızlık ve kanaatsızlık ve hırs yüzünden berekâtın kalkmasıyla ve fakr u zaruret-i maişet ziyadeleşmesiyle o derece o damar yaralanmış ve zedelenmiş ve mütemadiyen ehl-i dalalet nazar-ı dikkati şu fâni hayata celb ede ede o derece nazar-ı dikkati kendine celbetmiş ki; edna bir hacet-i hayatiyeyi, büyük bir mes'ele-i diniyeye tercih ettiriyor. Bu acib asrın bu acib hastalığına ve dehşetli marazına karşı Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın tiryakmisal ilâçlarının naşiri olan Risale-i Nur dayanabilir; ve onun metin, sarsılmaz, sebatkâr, hâlis, sadık, fedakâr şakirdleri mukavemet edebilir. Öyle ise, her şeyden evvel onun dairesine girmeli. Sadakatla, tam metanetle ve ciddî ihlas ve tam itimadla ona yapışmak lâzım ki; o acib hastalığın tesirinden kurtulsun.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Hâfız Ali'nin kendi üstadı hakkında, benim haddimden pek çok ziyade isnad ettiği meziyet ve masumiyeti; onun masum lisanıyla hakkımda medih olarak değil, bir nevi dua olarak tasavvur ediyoruz.

Hem Hâfız Ali'nin, Sav gibi yerler, karyeler ve Isparta, bir Medrese-i Nuriye hükmüne geçmesi ve Risale-i Nur'un sadık şakirdleri hârikulâde olarak günden güne yükselmeleri ve tenevvür etmeleri, bizleri belki Anadolu'yu belki Âlem-i İslâm'ı mesrur-u müferrah eden bir hakikatlı haber telakki ediyoruz.

Âhirdeki "Muhbir-i Sadık'ın haber verdiği gibi manevî fütuhat yapmak ve zulümatı dağıtmak, zaman ve zemini hemen hemen gelmektedir." diyen fıkrasına, bütün ruh u canımızla rahmet-i İlahiyeden dua ile niyaz ediyoruz, temenni ediyoruz. Fakat biz Risale-i Nur şakirdleri ise: Vazifemiz hizmettir, vazife-i İlahiyeye karışmamak ve hizmetimizi onun vazifesine bina etmekle bir nevi tecrübe yapmamakla beraber; kemmiyete değil, keyfiyete bakmak; hem çoktan beri sukut-u ahlâka ve hayat-ı dünyeviyeyi her cihetle hayat-ı uhreviyeye tercih ettirmeye sevkeden dehşetli esbab altında Risale-i Nur'un şimdiye kadar fütuhatı ve zındıkanın ve dalaletin savletlerini kırması ve yüzbinler bîçarelerin imanlarını kurtarması ve biri yüze ve bazan bine mukabil yüzer ve binler hakikî mü'min talebeleri yetiştirmesi, Muhbir-i Sadık'ın ihbarını aynen tasdik etmiş, vukuatla isbat etmiş ve ediyor. Ve inşâallah hiçbir kuvvet Anadolu'nun sinesinden onu çıkaramaz. Tâ âhirzamanda, hayatın geniş dairesinin asıl sahibleri (yani Mehdi ve şakirdleri) Cenab-ı Hakk'ın izniyle gelir, o daireyi genişlettirir ve o tohumlar sünbüllenir. Bizler de kabrimizde seyredip, Allah'a şükrederiz.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelce, hayat-ı dünyeviyeyi hayat-ı uhreviyeye tercih etmeye dair yazılan iki parçaya tetimmedir.

Bu acib asrın hayat-ı dünyeviyeyi ağırlaştırması ve yaşama şeraitini ağırlaştırıp çoğaltması ve hacat-ı gayr-ı zaruriyeyi, görenekle tiryaki ve mübtela etmekle hacat-ı zaruriye derecesine getirmesiyle, hayatı ve yaşamayı, herkesin her vakitte en büyük maksad ve gayesi yapmıştır. Onunla hayat-ı diniye ve ebediye ve uhreviyeye karşı ya sed çeker veya ikinci, üçüncü derecede bırakır. Bu hatanın cezası olarak öyle dehşetli tokat yedi ki, dünyayı başına Cehennem eyledi.

İşte bu dehşetli musibette, ehl-i diyanet dahi büyük bir vartaya düşüyorlar ve kısmen anlamıyorlar.

Ezcümle, gördüm ki; ehl-i diyanet ehl-i takva bir kısım zâtlar, bizimle gayet ciddî alâkadarlık peyda ettiler. O bir-iki zâtta gördüm ki; diyaneti ister ve yapmasını sever, tâ ki hayat-ı dünyeviyesinde muvaffak olabilsin, işi rastgelsin. Hattâ tarîkatı keşf ü keramet için ister. Demek âhiret arzusunu ve dinî vezaifin uhrevî meyvelerini, dünya hayatına bir dirsek, bir basamak gibi yapıyor. Bilmiyor ki, saadet-i uhreviye gibi saadet-i dünyeviyeye dahi medar olan hakaik-i diniyenin fevaid-i dünyeviyesi, yalnız tercih edici ve teşvik edici derecesinde olabilir. Eğer illet derecesine çıksa ve o amel-i hayrın yapılmasındaki maksad o faide olsa, o ameli ibtal eder; lâakal ihlası kırılır, sevabı kaçar.

Bu hasta ve gaddar ve bedbaht asrın bela ve vebasından ve zulüm ve zulümatından en mücerreb bir kurtarıcı, Risale-i Nur'un mizanları ve müvazeneleriyle, neşrettiği nur olduğuna kırkbin şahid vardır. Demek Risale-i Nur'un dairesine yakın bulunanlar, içine girmezse, tehlike ihtimali kavîdir.

Evet يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَوةَ الدُّنْيَا عَلَى اْلآخِرَةِ işaretiyle bu asır, hayat-ı dünyeviyeyi hayat-ı uhreviyeye, ehl-i İslâm'a da bilerek tercih ettirdi. Hem bin üçyüz otuzdört (1334) tarihinde başlayıp, öyle bir rejim ehl-i iman içine sokuldu. Evet عَلَى اْلآخِرَةِ cifir ve ebced hesabıyla 1333 veya dört ederek, aynı

vakitte eski Harb-i Umumî'de İslâmiyet düşmanları galebe çalmakla, muahede şartını, dünyayı dine tercih rejiminin mebdeine tevafuk ediyor. İki-üç sene sonra bilfiil neticeleri görüldü.

Said Nursî

* * *

Üstad Bediüzzaman'ın İkinci Dünya Harbi Esnasında Yazdığı Mühim Bir Mektub

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Şiddet-i şefkat ve rikkatten ve bu kışın şiddetli soğuğuyla beraber manevî ve şiddetli bir soğuk ve musibet-i beşeriyeden bîçarelere gelen felâketler, sefaletler, açlıklar şiddetle rikkatime dokundu. Birden ihtar edildi ki: Böyle musibetlerde kâfir de olsa hakkında bir nevi merhamet ve mükâfat vardır ki, o musibet ona nisbeten çok ucuz düşer. Böyle musibet-i semaviye, masumlar hakkında bir nevi şehadet hükmüne geçiyor.

Üç-dört aydır ki, dünyanın vaziyetinden ve harbinden hiç haberim yokken Avrupa ve Rusya'daki çoluk çocuğa acıyarak tahattur ettim. O manevî ihtarın beyan ettiği taksimat, bu elîm şefkate bir merhem oldu. Şöyle ki:

O musibet-i semaviyeden, zalim kısmının cinayetinin neticesi olarak gelen felâketten vefat eden ve perişan olanlar eğer onbeş yaşına kadar olanlar ise, ne dinde olursa olsun şehid hükmündedir. Müslümanlar gibi büyük mükâfat-ı maneviyeleri, o musibeti hiçe indirir.

Onbeşden yukarı olanlar, eğer masum ve mazlum ise, mükâfatı büyüktür; belki onu Cehennem'den kurtarır. Çünki âhirzamanda madem fetret derecesinde din ve din-i Muhammedî Aleyhissalâtü vesselâma bir lâkaydlık perdesi gelmiş ve madem âhirzamanda Hazret-i İsa'nın (A.S.) din-i

hakikîsi hükmedecek, İslâmiyetle omuz omuza gelecek. Elbette şimdi, fetret gibi karanlıkta kalan Hazret-i İsa'ya mensub Hristiyanların mazlumlarının çektikleri felâket, onlar hakkında bir nevi şehadettir denilebilir. Hususan ihtiyarlar ve musibetzedeler, fakir ve zaîfler, müstebid büyük zalimlerin cebir ve şiddetleri altında musibet çekiyorlar. Elbette o musibet, onlar hakkında medeniyetin sefahetinden ve küfranından ve felsefenin dalaletinden ve küfründen gelen günahlara keffaret olmakla beraber, yüz derece onlara kârdır diye hakikattan haber aldım. Cenab-ı Erhamürrâhimîn'e hadsiz şükrettim. Ve o elîm elemden ve şefkatten teselli buldum.

Eğer o felâketi gören zalimler ise ve beşerin perişaniyetini ihzar eden gaddarlar ve kendi menfaati için insan âlemine ateş veren hodgâm, alçak insî şeytanlar ise, tam müstehak ve tam adalet-i Rabbaniyedir.

Eğer o felâketi çekenler, mazlumların imdadına koşanlar ve istirahat-ı beşeriye için ve esasat-ı diniyeyi ve mukaddesat-ı semaviyeyi ve hukuk-u insaniyeyi muhafaza için mücadele edenler ise, elbette o fedakârlığın manevî ve uhrevî neticesi o kadar büyüktür, o musibeti onlar hakkında medar-ı şeref yapar, sevdirir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık, mübarek kardeşlerim!

Üç gün evvel, aynen nurlu hediyeniz Kastamonu'ya geleceği ânda rü'yada görüyordum ki; terfi-i makam ve rütbe için bizlere ferman-ı şahane manevî bir canibden geliyor, kemal-i hürmetle ellerinde tutup bize getiriyorlar.

Biz baktık ki; o ferman-ı âlî, Kur'an-ı Azîmüşşan olarak çıktı. O halde bu mana kalbe geldi: Demek Kur'an yüzünden Risale-i Nur'un şahs-ı manevîsi ve biz şakirdleri, bir terfi ve terakki fermanını âlem-i gaybdan alacağız.

Şimdi tabiri ise; o fermanı temsil eden masumların kalemiyle manevî tefsir-i Kur'an'ı aldığımızdır. Bu rü'yanın

şimdiki tabiri çıkmadan bir-iki saat evvel, Feyzi ile Emin'in gösterdikleri tabir dahi haktır ve ehemmiyetlidir.

Hem bu medar-ı sürur ve ferah olan hediye-i nuraniyeyi, bir hiss-i kabl-el vuku' ile benim ruhum tam hissetmiş, akla haber vermemiş idi ki o gelmeden iki gün evvel, Feyzi ve Emin'in fıkrasında beyan edilen rü'yayı gördüğüm gecenin gününde, sabahtan akşama kadar ve ikinci günü de kısmen, hiç görmediğim bir tarzda bir sevinç, bir sürur hissedip mütemadiyen bir bahane ile ferahımı izhar edip, otuz-kırk defa tebessüm ile güldüm.

Ben ve hem Feyzi çok taaccüb ve hayret ettik. Otuz günde bir defa gülmeyenin, bir günde otuz defa gülmesi bizleri hayrette bıraktı. Şimdi anlaşıldı ki; o sürur ve o sevinç, mezkûr manevî fermanı temsil eden masumlar ve ümmilerin kalemlerinin yazıları nesl-i âtînin sahaif-i hayatlarına, Âlem-i İslâm'ın sahife-i mukadderatına ve ehl-i imanın istikbalinin defterlerine neşr-i envâr edecek olan ve o masumların hâlis ve sâfi amelleri ve hizmetleriyle sahife-i a'malimize hasenatları yazılıp kaydedilmesinin ve Risale-i Nur şakirdlerinin mukadderatının mes'udane idamesinin haberini veren, o daha gelmeyen hediyeden geliyordu. Benim, o azîm yekûnden hisseme düşen binden bir cüz'ü ruhen hissedilmiş, beni mesrurane heyecana getirmişti.

Evet böyle yüzer masumların makbul amelleri ve reddedilmez duaları sair kardeşlerimin defterlerine geçmesi misillü, benim gibi bir günahkârın sahife-i a'maline dahi girmesi, binler sürur ve sevinç verir. Böyle karanlık bir zamanda, bu ağır şerait altında böyle masumane ve kahramanane çalışmak için biz, hem masumları ve o ümmileri ve muallimlerini tebrik, hem peder ve vâlidelerini tebrik, hem köylerini tebrik, hem memleketlerini, hem milletlerini, hem Anadolu'yu tebrik ederiz.

Mübarek masumların ve ümmilerin herbirine birer hususî teşekkürname ve tebrikname yazmak elimden gelseydi yazacaktım; öyle ise bu arzumu bilfiil yazılmış gibi kabul etsinler. Ben onların isimlerini bir daire suretinde yazacağım,

dua vaktinde bakacağım. Hem onları Risale-i Nur'un has şakirdleri dairesine dâhil edip, bütün manevî kazançlarıma hissedar edeceğim.

Benim tarafımdan onların peder ve vâlidelerine veya akrabalarına ve üstadlarına selâmlarımızı tebliğ ediniz. Cenab-ı Hak onları ve evlâdlarını dünyada ve âhirette mes'ud eylesin. Âmîn, âmîn, âmîn.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz kardeşlerim!

Hakaik-i imaniye, herşeyden evvel bu zamanda en birinci maksad olmak ve sair şeyler ikinci, üçüncü, dördüncü derecede kalmak ve Risale-i Nur'la onlara hizmet etmek en birinci vazife, medar-ı merak ve maksud-u bizzât olmak lâzım iken; şimdiki hal-i âlem hayat-ı dünyeviyeyi hususan hayat-ı içtimaiyeyi ve bilhâssa hayat-ı siyasiyeyi ve bilhâssa medeniyetin sefahet ve dalaletine ceza olarak gelen gazab-ı İlahînin bir cilvesi olan harb-i umumînin tarafgirane, damarları ve a'sabları tehyic edip bâtın-ı kalbe kadar, hattâ hakaik-i imaniyenin elmasları derecesine o zararlı, fâni arzuları yerleştirecek derecede bu meş'um asır öyle şırınga etmiş ve ediyor ve öyle aşılamış ve aşılıyor ki; Risale-i Nur dairesi haricinde bulunan bir kısım sathî belki de bir kısım zaif veliler; o siyasî ve içtimaî hayatın rabıtaları sebebiyle, hakaik-i imaniyenin hükmünü ikinci, üçüncü derecede bırakıp, o cereyanların hükmüne tâbi' olarak hemfikir olan münafıkları sever, kendine muhalif olan ehl-i hakikatı belki ehl-i velayeti tenkid ve adavet eder, hattâ hissiyat-ı diniyeyi o cereyanlara tâbi' yaparlar.

İşte bu asrın bu acib tehlikesine karşı, Risale-i Nur'un hizmet ve meşgalesi, şimdiki siyaseti ve cereyanlarını o derece nazarımdan ıskat etmiş ki; bu harb-i umumîyi dört aydır merak etmedim, sormadım.

Hem Risale-i Nur'un has talebeleri, bâki elmaslar hükmünde olan hakaik-i imaniyenin vazifesi içinde iken,

zalimlerin satranç oyunlarına bakmakla vazife-i kudsiyelerine fütur vermemek ve fikirlerini bulaştırmamak gerektir.

Cenab-ı Hak bize nur ve nuranî vazife vermiş; onlara da, zulümlü ve zulümatlı oyunları vermiş. Onlar bizden istiğna edip yardım etmedikleri ve elimizdeki kudsî nurlara müşteri olmadıkları halde, onların karanlıklı oyunlarına vazifemizin zararına bakmağa tenezzül etmek hatadır. Bize ve merakımıza, dairemiz içindeki ezvak-ı maneviye ve envâr-ı imaniye kâfi ve vâfidir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Bugünlerde Risale-i Nur'a sû'-i kasd edenlerin ve sizlere sıkıntı verenlerin haklarında, bana verdiği bir hiddet neticesinde bedduaya teşebbüs ettim. Birden Isparta'ya kıyamadım. Beddua yerine; "Yâ Rab! Isparta Risale-i Nur'un bir Medreset-üz Zehrasıdır. Oradaki fena memurları dahi ıslah eyle, hüsn-ü akibet ver." diye dua eyledim ve ediyorum.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık, fedakâr kardeşlerim!

Nurlar; bilakis Isparta tevakkufuna karşı, buralarda inkişafat ile tezahür etti.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ هذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّى

En ziyade bize nezaretle, bizimle ve siyasetle alâkadar mühim bir zat geldi. Ona dedim ki:

"Bu onsekiz senedir sizlere müracaat etmedim ve hiç gazete okumadım; bu sekiz aydır, bir defa cihanda ne oluyor, diye sormadım; üç senedir burada işitilen radyoyu dinlemedim; tâ ki kudsî hizmetimize manevî zarar gelmesin. Bunun sebebi şudur ki: İman hizmeti, iman hakaikı, bu kâinatta herşeyin fevkindedir; hiçbir şeye tâbi' ve âlet olamaz. Fakat bu zamanda ehl-i gaflet ve dalalet ve dinini

dünyaya satan ve bâki elmasları şişeye tebdil eden gafil insanlar nazarında o hizmet-i imaniyeyi hariçteki kuvvetli cereyanlara tâbi’ ve âlet telakki etmek ve yüksek kıymetlerini umumunun nazarında tenzil etmek endişesiyle, Kur’an-ı Hakîm’in hizmeti bize kat’î bir surette siyaseti yasak etmiş.

Sizler ey ehl-i siyaset ve hükûmet! Evham edip bizlerle uğraşmayınız. Bilakis teshilât göstermeniz lâzım. Çünki hizmetimiz, emniyet ve hürmet ve merhameti tesis ile hem asayişi, hem inzibatı, hem hayat-ı içtimaiyeyi anarşilikten kurtarmağa çalışıp, sizin hakikî vazifenizin temel taşlarını tesbit ediyor, takviye ve teyid ediyor.”

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Şimdi bundan on dakika evvel, cesurca fakat kalemsiz iki adam, Risale-i Nur dairesine biri birisini getirdi. Onlara dedim ki: “Bu dairenin verdiği büyük neticelere mukabil, sarsılmaz bir sadakat ve kırılmaz bir metanet ister. Isparta kahramanlarının gösterdiği hârikalar ve cihanpesendane hidemat-ı nuriyenin esası, hârika sadakatları ve fevkalâde metanetleridir. Bu metanetin birinci sebebi: Kuvvet-i imaniye ve ihlas hasletidir. İkinci sebebi: Cesaret-i fıtriyedir.” Onlara: “Siz cesaretle ve efelikle tanınmışsınız ve dünyaya ait ehemmiyetsiz şeyler için fedakârlık gösterseniz, elbette Risale-i Nur’un kudsî hizmetinde cihana değer uhrevî neticelerine mukabil, merdane ve fedakârane cesaret gösterip sadakatınızı muhafaza edersiniz.” dedim. Onlar da tam kabul ettiler.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Âlem-i insaniyette ve İslâmiyette üç muazzam mes’ele olan iman ve şeriat ve hayattır. İçlerinde en muazzamı iman hakikatları olduğundan bu hakaik-i imaniye-i Kur’aniye

başka cereyanlara, başka kuvvetlere tâbi’ ve âlet edilmemek ve elmas gibi o Kur’an’ın hakikatlarını, dini dünyaya satan veya âlet eden adamların nazarında cam parçalarına indirmemek ve en kudsî ve en büyük vazife olan imanı kurtarmak hizmetini tam yerine getirmek için, Risale-i Nur’un has ve sadık talebeleri, gayet şiddet ve nefretle siyasetten kaçıyorlar. Hattâ sizin bu kardeşiniz -siz de bilirsiniz- bu onsekiz senedir, o kadar muhtaç olduğum halde siyasete, hayat-ı içtimaiyeye temas etmemek için, hükûmete karşı bir tek müracaatım olmadığı gibi, bu sekiz-dokuz aydır küre-i arzın bu herc ü mercini bir tek defa ne sual ve ne de merak ettim.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Ey kardeşlerim!

Sizler biliyorsunuz ki; bizim mesleğimizde benlik, enaniyet, şan ü şeref perdesi altında makam sahibi olmaktan, öldürücü zehir gibi ondan kaçıyoruz. Onu ihsas eden hâletten şiddetle içtinab ediyoruz. Elbette burada, altı-yedi sene gözünüzle ve yirmi seneden beri tahkikatınızla anlamışsınız ki, ben şahsıma karşı hürmet ve makam vermek istemiyorum. Sizleri o noktada şiddetle tekdir etmişim. Bana haddimden fazla mevki vermeyiniz, diye size darılıyorum. Yalnız, Kur’an-ı Hakîm’in bu zamanda bir mu’cize-i maneviyesi olan Risale-i Nur hesabına ve ben de onun bir şakirdi olmak haysiyetiyle ona karşı tasdikkârane teslimi ve irtibatı, şâkirane kabul ediyorum. İşte bu derece enaniyetten ve benlikten ve şan ü şeref namı altındaki riyakârlıktan kaçmayı düstur-u hareket ittihaz eden adamlara karşı ehl-i hükûmetin, ehl-i idare ve zabıtanın evhama düşmeleri ne kadar manasız ve lüzumsuz olduğunu divaneler de anlar.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bugünlerde Kur'an-ı Hakîm'in nazarında imandan sonra en ziyade esas tutulan takva ve amel-i sâlih esaslarını düşündüm. Takva, menhiyattan ve günahlardan içtinab etmek; ve amel-i sâlih, emir dairesinde hareket ve hayrat kazanmaktır. Her zaman def'-i şer, celb-i nef'a racih olmakla beraber; bu tahribat ve sefahet ve cazibedar hevesat zamanında bu takva olan def'-i mefasid ve terk-i kebair üss-ül esas olup, büyük bir rüchaniyet kesbetmiş.

Bu zamanda tahribat ve menfî cereyan dehşetlendiği için, takva bu tahribata karşı en büyük esastır. Farzları yapan, kebireleri işlemeyen, kurtulur. Böyle kebair-i azîme içinde amel-i sâlihin ihlasla muvaffakıyeti pek azdır. Hem az bir amel-i sâlih, bu ağır şerait içinde çok hükmündedir.

Hem takva içinde bir nevi amel-i sâlih var. Çünki bir haramın terki vâcibdir. Bir vâcibi işlemek, çok sünnetlere mukabil sevabı var. Böyle zamanlarda, binler günahın tehacümünde bir tek içtinab, az bir amel ile, yüzer günahın terkiyle, yüzer vâcib işlenmiş olur. Bu ehemmiyetli nokta niyet ile, takva nâmıyla, günahtan kaçınmak kasdıyla, menfî ibadetten gelen ehemmiyetli a'mal-i sâlihadır.

Risale-i Nur şakirdlerinin bu zamanda en mühim vazifeleri, tahribata ve günahlara karşı takvayı esas tutup davranmak gerektir. Madem her dakikada, şimdiki tarz-ı hayat-ı içtimaiyede yüzer günah insana karşı geliyor; elbette takva ile ve niyet-i içtinab ile yüzer amel-i sâlih işlemiş hükmündedir. Malûmdur ki; bir adamın bir günde harab ettiği bir sarayı, yirmi adam yirmi günde yapamaz ve bir adamın tahribatına karşı yirmi adam çalışmak lâzım gelirken; şimdi binler tahribatçıya mukabil, Risale-i Nur gibi bir tamircinin bu derece mukavemeti ve tesiratı pek hârikadır. Eğer bu iki mütekabil kuvvetler bir seviyede olsaydı, onun tamirinde mu'cizevari muvaffakıyet ve fütuhat görülecekti.

Ezcümle: Hayat-ı içtimaiyeyi idare eden en mühim esas olan hürmet ve merhamet gayet sarsılmış. Bazı yerlerde gayet elîm ve bîçare ihtiyarlar, peder ve vâlideler hakkında

dehşetli neticeler veriyor. Cenab-ı Hakk'a şükür ki; Risale-i Nur bu müdhiş tahribata karşı, girdiği yerlerde mukavemet ediyor, tamir ediyor.

Sedd-i Zülkarneyn'in tahribiyle, Ye'cüc ve Me'cüclerin dünyayı fesada vermesi gibi; şeriat-ı Muhammediye (A.S.M.) olan sedd-i Kur'anın tezelzülüyle Ye'cüc ve Me'cüc'den daha müdhiş olan ahlâkta ve hayatta zulmetli bir anarşilik ve zulümlü bir dinsizlik fesada ve ifsada başlıyor.

Risale-i Nur şakirdlerinin, böyle bir hâdisede manevî mücahedeleri, inşâallah zaman-ı Sahabedeki gibi az amel ile, pek büyük sevab ve a'mal-i sâlihaya medar olur.

Aziz kardeşlerim! İşte böyle bir zamanda, bu dehşetli hâdisata karşı, ihlas kuvvetinden sonra bizim en büyük kuvvetimiz; iştirak-i a'mal-i uhreviye düsturuyla kalemlerle, herbiri diğerinin a'mal-i sâliha defterine hasenat yazdıkları gibi, lisanlarıyla herbirinin takva kal'asına ve siperine kuvvet ve imdad göndermektir. Ve bilhâssa fırtınalı tehacüme hedef olan bu âciz kardeşinize, bu mübarek şuhur-u selâsede ve eyyam-ı meşhurede yardımına koşmak, sizin gibi kahraman ve vefadar ve şefkatkârların şe'nidir. Bütün ruhumla bu imdad-ı manevîyi sizden rica ediyorum. Ve ben dahi, iman ve sadakat şartıyla, Risale-i Nur talebelerini bütün dualarıma ve manevî kazançlarıma, yirmidört saatte, iştirak-i a'mal-i uhreviye düsturuyla, bazan yüz defadan ziyade Risale-i Nur talebeleri ünvanıyla hissedar ediyorum.

"Gül" ve "Nur" ve "Mübarekler" ve "Medrese-i Nuriye" heyetleri ve ümmi ihtiyarlar ve masumlar başta olarak umum kardeşlerimize ve hemşirelerimize selâm ve selâmet ve saadetlerine dua ediyoruz.

Said Nursî

* * *

Cenab-ı Hakk'a yüzbinler şükür olsun ki, Risale-i Nur kendi kendine tevessü' ediyor. Her tarafta fütuhatı var. Ehl-i dalaletin hileleri onu durdurmuyor, bilakis çok dinsizler teslim-i silâh ediyorlar. Hâfız Ali'nin dediği gibi, korkuları pek

ziyadedir. Şimdi dinsizlik taassubuyla değil, korku cihetiyle ilişiyorlar. O korku, Risale-i Nur lehine dönecek inşâallah.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Hem o eski dost zâta hem ehl-i dikkate ve sizlere beyan ediyorum ki:

Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın feyziyle Yeni Said hakaik-i imaniyeye dair o derece mantıkî ve hakikatlı bürhanlar zikrediyor ki; değil müslüman üleması, belki en muannid Avrupa feylesoflarını da teslime mecbur ediyor ve etmektedir. Amma Risale-i Nur'un kıymet ve ehemmiyetine işarî ve remzî bir tarzda Hazret-i Ali (R.A.) ve Gavs-ı A'zam'ın (R.A.) ihbaratı nev'inden, Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın dahi bu zamanda bir mu'cize-i maneviyesi olan Risale-i Nur'a nazar-ı dikkati celbetmesi mana-yı işarî tabakasından remiz ve îmaları, i'cazının şe'nindendir ve o lisan-ı gaybînin belâgat-ı mu'cizekâranesinin muktezasıdır.

Evet Eskişehir hapishanesinde dehşetli bir zamanda, kudsî bir teselliye pek çok muhtaç olduğumuz hengâmda, manevî bir ihtarla: "Risale-i Nur'un makbuliyetine dair eski evliyalardan şahid gösteriyorsun. Halbuki وَلاَ رَطْبٍ وَلاَ يَابِسٍ اِلاَّ فِى كِتَابٍ مُبِينٍ sırrıyla en ziyade bu mes'elede söz sahibi Kur'andır. Acaba Risale-i Nur'u Kur'an kabul eder mi? Ona ne nazarla bakıyor?" denildi. O acib sual karşısında bulundum. Ben de Kur'andan istimdad eyledim. Birden otuzüç âyetin mana-yı sarihinin teferruatı nev'indeki tabakatından mana-yı işarî tabakasında ve o mana-yı işarî külliyetinde dâhil bir ferdi Risale-i Nur olduğunu ve duhûlüne ve medar-ı imtiyazına bir kuvvetli karine bulunduğunu bir saat zarfında hissettim. Ve bir kısmını bir derece izahlı, bir kısmını mücmelen gördüm. Kanaatımca hiçbir şekk ve şübhe ve vehim ve vesvese kalmadı.

Ben de ehl-i imanın imanını Risale-i Nur'la muhafaza niyetiyle o kat'î kanaatımı yazdım ve has kardeşlerime mahrem tutulmak şartıyla verdim. Ve o risalede biz

demiyoruz ki; âyetin mana-yı sarihi budur, tâ hocalar فِيهِ نَظَرٌ desin. Hem dememişiz ki, mana-yı işarînin külliyeti budur. Belki diyoruz ki:

Mana-yı sarihinin tahtında müteaddid tabakalar var. Bir tabakası da mana-yı işarî ve remzîdir ve o mana-yı işarî de bir küllîdir. Her asırda cüz'iyatları var. Risale-i Nur dahi bu asırda o mana-yı işarî tabakasının külliyetinde bir ferdidir ve o ferdin kasden bir medar-ı nazar olduğuna ve ehemmiyetli bir vazife göreceğine, eskiden beri ülema mabeyninde cari bir düstur-u cifrî ve riyazî ile karineler, belki hüccetler gösterilmiş iken, Kur'an âyetini veya sarahatini değil incitmek, belki i'caz ve belâgatına hizmet ediyor. Bu nevi işarat-ı gaybiyeye itiraz edilmez. Ehl-i hakikatın nihayetsiz işarat-ı Kur'aniyeden hadd ü hesaba gelmeyen istihraclarını inkâr edemeyen, bunu da inkâr etmemeli ve edemez.

Amma benim gibi ehemmiyetsiz bir adamın elinde böyle ehemmiyetli bir eserin zuhur etmesini istiğrab ve istib'ad edip itiraz eden zât, eğer buğday tanesi kadar bir çam çekirdeğinden dağ gibi çam ağacını halkeylemek azamet ve kudret-i İlahiyeye delil olduğunu düşünse, elbette bizim gibi acz-i mutlak fakr-ı mutlakta, ihtiyac-ı şedid zamanında böyle bir eserin zuhuru, vüs'at-i rahmet-i İlahiyeye delildir demeye mecbur olur.

Ben sizi ve mu'terizleri Risale-i Nur'un şerefi ve haysiyetiyle temin ediyorum ki: Bu işaretler ve evliyanın îmalı haberleri, remizleri, beni daima şükre ve hamde ve kusurlarımdan istiğfara sevketmiş. Hiçbir dakika nefs-i emmareye medar-ı fahr u gurur olacak bir enaniyet ve benlik vermediğini, size bu yirmi senelik hayatımın göz önündeki tereşşuhatıyla isbat ediyorum.

Evet bu hakikatla beraber insan kusurlardan, nisyandan, sehivden hâlî değil. Benim bilmediğim çok kusurlarım var. Belki de fikrim karışmış, risalede hatalar da olmuş.

Bu zamanda gayet kuvvetli ve hakikatlı milyonlar fedakârları bulunan meşrebler, meslekler bu dehşetli dalalet hücumuna karşı zahiren mağlubiyete düştükleri halde;

benim gibi yarım ümmi ve kimsesiz, mütemadiyen tarassud altında, karakol karşısında ve müdhiş, müteaddid cihetlerle aleyhimde propagandalar ve herkesi tenfir etmek vaziyetinde bulunan bir bîçare, o mesleklerden daha ileri, kuvvetli dayanan Risale-i Nur'a sahib değildir. O eser onun hüneri olamaz ve onunla iftihar edemez. Belki doğrudan doğruya Kur'an-ı Hakîm'in bu zamanda bir mu'cize-i maneviyesidir ve rahmet-i İlahiye tarafından ihsan edilmiştir. O adam, binler arkadaşıyla beraber o hediye-i Kur'aniyeye el atmış. Her nasılsa birinci tercümanlık vazifesi ona düşmüş. Onun fikri ve ilmi ve zekâsının eseri olmadığına delil, Risale-i Nur'un öyle parçaları var ki; bazı altı saatte, bazı iki saatte, bazı bir saatte ve bazı da on dakikada yazılan risaleler var. Ben yemin ile temin ediyorum ki, Eski Said'in kuvve-i hâfızası beraber olmak şartıyla o on dakikalık işi on saatte fikrimle yapamıyorum. O bir saatlik risaleyi, iki günde istidadımla, zihnimle yapamıyorum. O altı saatlik risale olan Otuzuncu Söz, ne ben, ne de en müdakkik dindar feylesoflar altı günde o tahkikatı yapamaz ve hâkeza...

Demek biz müflis olduğumuz halde, zengin bir mücevherat dükkânının dellâlı ve bir hizmetçisi olmuşuz.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bugünlerde sabah namazı tesbihatında, İstanbul'daki ihtiyarın garazkârane ve şahsıma karşı galiz gıybeti üzerine, Eski Said damarıyla nefs-i emmarem heyecana geldi. "Mazlumum, bu nevi zulüm çekilmez!" dedi, intikamını almak istedi. Birden kalbime geldi: "Belki Risale-i Nur'un İstanbul'da neşrine bir vesile olur. Sen madem hayat-ı dünyeviyeni ve hayat-ı uhreviyeni dahi Risale-i Nur'a feda ediyorsun. Bu izzet-i nefis damarını dahi feda et. Hem sebeb-i hilkat-i kâinat Fahr-i Âlem Aleyhissalâtü Vesselâm'a mecnun tabiri istimal eden insanlar bulunduğu gibi; senin, o güneşe nisbeten zerrecik bir izzet-i nefsinin kırılmasına

ehemmiyet verme.” diye ihtar edildi, benim de kalbim rahat etti.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

İstanbul ülemasının en büyüğü ve en müdakkiki ve çok zaman Müfti-yül Enam olan eski fetva emini, meşhur Ali Rıza Efendi; Birinci Şuadaki İşarat-ı Kur’aniyeyi ve Âyet-ül Kübra gibi risaleleri gördükten sonra, Risale-i Nur’un mühim bir talebesi olan Hâfız Emin’e demiş ki:

“Bedîüzzaman, şu zamanda din-i İslâma en büyük bir hizmet eylediğini ve eserlerinin tam doğru olduğunu; ve böyle bir zamanda ve mahrumiyet içinde tam bir feragat-ı nefs ettiğini ve onun Risale-i Nur’u müceddid-i din olduğunu kat’iyyen tasdik ederim. Cenab-ı Hak onu muvaffak eylesin, âmîn!” demiş. Hem; bazıların sakal bırakmamaklığına itirazları münasebetiyle; Mevlâna Celaleddin-i Rumî’nin pederleri olan Sultan-ül Ülema’nın bir kıssası ile onu müdafaa edip:

“Bedîüzzaman’ın elbette bir içtihadı vardır. İtiraz edenler haksızdır.” demiş ve Hoca Mustafa’ya (merhum) emretmiş: “Söylediğimi yaz!”

Bedîüzzaman’a kemal-i hürmetle selâm ederim. Te’lifatınızın ikmaline hırz-ı can ile dua etmekteyim. Bazı ülema-yı sû’un tenkidine uğradığına müteessir olma. Zira yemişli ağaç taşlanır, kaziyesi meşhurdur. Mücahedatınıza devam buyurun. Cenab-ı Hak ve Feyyaz-ı Mutlak âcilen murad ve matlubunuza muvaffak-ı bilhayr eylesin! Âmîn. Bâki Hakk’ın birliğine emanet olunuz.

Eski Fetva Emini

Ali Rıza

İşte böyle müdakkik ve ilim ve şeriat ve Kur’an cihetinde bu zamanda söz sahibi en büyük âlim böyle hükmetmiş.

* * *

Aziz, sıddık, müdakkik, müstakim kardeşlerim!

Gayet ciddî bir ihtarla bir hakikatı beyan etmeye lüzum var. Şöyle ki:

لاَ يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلاَّ اللّٰهُ sırrıyla ehl-i velayet, gaybî olan şeyleri bildirilmezse bilmezler. En büyük bir veli dahi, hasmının hakikî halini bilmedikleri için, haksız olarak mübareze etmesini Aşere-i Mübeşşere'nin mabeynindeki muharebe gösteriyor. Demek iki veli, iki ehl-i hakikat birbirini inkâr etmekle makamlarından sukut etmezler. Meğer bütün bütün zahir-i şeriata muhalif ve hatası zahir bir içtihad ile hareket edilmiş ola. Bu sırra binaen وَ الْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَ الْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ deki ulüvv-ü cenab düsturuna ittibaen ve avam-ı mü'minînin şeyhlerine karşı hüsn-ü zanlarını kırmamakla, imanlarını sarsılmadan muhafaza etmek ve Risale-i Nur'un erkânlarını haksız itirazlara karşı haklı fakat zararlı hiddetlerden kurtarmak lüzumuna binaen; ve ehl-i ilhadın iki taife-i ehl-i hakkın mabeynindeki husumetten istifade ederek, birinin silâhıyla, itirazıyla ötekini cerhedip, ötekinin delilleriyle berikini çürütüp ikisini yere vurmak ve çürütmekten içtinaben, Risale-i Nur şakirdleri bu mezkûr dört esasa binaen, muarızları hiddet ve tehevvürle ve mukabele-i bilmisil ile karşılamamalı. Yalnız kendilerini müdafaa için musalahakârane, medar-ı itiraz noktaları izah etmek ve cevab vermek gerektir.

Çünki bu zamanda enaniyet çok ileri gitmiş. Herkes, kameti mikdarında bir buz parçası olan enaniyetini eritmeyip, bozmuyor; kendini mazur biliyor, ondan niza çıkıyor. Ehl-i hak zarar eder, ehl-i dalalet istifade ediyor.

Malûm itiraz hâdisesi îma ediyor ki; ileride, meşrebini çok beğenen bazı zâtlar ve hodgâm bazı sofi-meşrebler ve nefs-i emmaresini tam öldürmeyen ve hubb-u câh vartasından kurtulmayan bazı ehl-i irşad ve ehl-i hak, Risale-i Nur'a ve şakirdlerine karşı kendi meşreblerini ve mesleklerinin revacını ve etba'larının hüsn-ü teveccühlerini muhafaza niyetiyle itiraz edecekler, belki dehşetli mukabele etmek ihtimali var. Böyle hâdiselerin vukuunda, bizlere itidal-i dem

ve sarsılmamak ve adavete girmemek ve o muarız taifenin de rüesalarını çürütmemek gerektir.

Fâş etmek hatırıma gelmeyen bir sırrı, fâş etmeye mecbur oldum. Şöyle ki:

Risale-i Nur'un şahs-ı manevîsi ve o şahs-ı manevîyi temsil eden has şakirdlerinin şahs-ı manevîsi "Ferîd" makamına mazhar oldukları için, değil hususî bir memleketin kutbu, belki ekseriyetle Hicaz'da bulunan kutb-u a'zamın tasarrufundan hariç olduğu gibi, onun hükmü altına girmeye de mecbur değil. Her zamanda bulunan iki imam gibi, onu tanımağa mecbur olmuyor. Ben eskiden Risale-i Nur'un şahs-ı manevîsini, o imamlardan birisini zannediyordum. Şimdi anlıyorum ki; Gavs-ı A'zam'da kutbiyet ve gavsiyetle beraber "ferdiyet" dahi bulunduğundan, âhirzamandaki şakirdlerinin bağlandığı Risale-i Nur, o ferdiyet makamının mazharıdır. Bu gizlenmeye lâyık olan bu sırr-ı azîme binaen, Mekke-i Mükerreme'de dahi -farz-ı muhal olarak- Risale-i Nur aleyhinde bir itiraz kutb-u a'zamdan dahi gelse; Risale-i Nur şakirdleri sarsılmayıp, o mübarek kutb-u a'zamın itirazını iltifat ve selâm suretinde telakki edip, teveccühünü de kazanmak için, medar-ı itiraz noktaları o büyük üstadlarına karşı izah etmek, ellerini öpmektir.

Ey kardeşlerim; bu zamanda öyle dehşetli cereyanlar ve hayatı ve cihanı sarsacak hâdiseler içinde, hadsiz bir metanet ve itidal-i dem ve nihayetsiz bir fedakârlık taşımak gerektir. Evet يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَوةَ الدُّنْيَا عَلَى اْلآخِرَةِ âyetinin mana-yı işarîsiyle, âhireti bildikleri ve iman ettikleri halde, dünyayı âhirete severek tercih etmek ve kırılacak şişeyi bâki bir elmasa, bilerek rıza ve sevinçle tercih etmek ve akibeti görmeyen kör hissiyatın hükmüyle, hazır bir dirhem zehirli lezzeti, ileride bir batman safi lezzete tercih etmek, bu zamanın dehşetli bir marazı ve musibetidir. O musibet sırrıyla, hakikî mü'minler dahi bazan ehl-i dalalete tarafdar olmak gibi dehşetli hatada bulunuyorlar. Cenab-ı Hak ehl-i

imanı ve Risale-i Nur şakirdlerini bu musibetlerin şerrinden muhafaza eylesin, âmîn.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Ey kardeşlerim!

Bu zamanda hususan bu sıralarda, Risale-i Nur şakirdleri tam bir metanet ve tesanüd ve dikkat etmeye mecburdurlar. Lillahilhamd Isparta ve havalisi kahramanları demir gibi metanet göstermesiyle, başka yerlere de hüsn-ü misal oldu.

Ey Hüsrev! Tesirli ve güzel mektubunu aldım. Vazifenin başına geçmen, bizi fevkalâde mesrur etti. Binler safalarla geldin. Sen, bu birbuçuk sene maddî kalemin işlemediğinden merak etme. Senin yerine o kerametli kaleminin yâdigârı olan Mu'cizat-ı Ahmediye'nin biri vilayat-ı şarkıyede faalane geziyor. Diğer son yazdığın nüsha da, İstanbul'da senin yerinde çalışıp, inşâallah fütuhat yapar. Senin yazdığın mu'cizeli iki Kur'an-ı Azîmüşşan'ın bu havalide hususan Ramazan-ı Şerif'te sana kazandırdıkları sevablar, tahsin ve tebriklerini, inşâallah yakında tab'a girmesiyle, âlem-i İslâm'dan senin ruhuna yağacak rahmet dualarını düşün, Allah'a şükret.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ben pek kat'î bir surette ve bine yakın tecrübelerim neticesinde kat'î kanaatım gelmiş ve ekser günlerde hissediyorum ki: Risale-i Nur'un hizmetinde bulunduğum günde, hizmetin derecesine göre kalbimde, bedenimde, dimağımda, maişetimde bir inkişaf, inbisat, ferahlık, bereket görüyorum. Ve çokları itiraf ediyor, "Biz de hissediyoruz." derler. Hattâ size geçen sene yazdığım gibi, benim pek az gıda ile yaşadığımın sırrı, o bereket imiş.

Hem madem İmam-ı Şafiî'den rivayet var ki; hâlis talebe-i ulûmun rızkına, ben kefalet edebilirim demiş. Çünki

rızıklarında vüs’at ve bereket olur. Madem hakikat budur ve madem hâlis talebe-i ulûm ünvanına Risale-i Nur şakirdleri bu zamanda tam liyakat göstermişler; elbette şimdiki açlık ve kahta mukabil Risale-i Nur hizmetini bırakmak ve zaruret-i maişet özrüyle, maişet peşinde koşmak yerine en iyi çare, şükür ve kanaat ve Risale-i Nur talebeliğine tam sarılmaktır.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

...Risale-i Nur ve ondan tam ders alan şakirdleri, değil dünya siyasetlerine, belki bütün dünyaya karşı da Risale-i Nur’u âlet edemez ve şimdiye kadar da etmemiş. Biz, ehl-i dünyanın dünyalarına karışmıyoruz. Bizden zarar tevehhüm etmek divaneliktir.

Evvelâ: Kur’an bizi siyasetten men’etmiş; tâ ki elmas gibi hakikatları, ehl-i dünya nazarında cam parçalarına inmesin.

Sâniyen: Şefkat, vicdan, hakikat, bizi siyasetten men’ediyor. Çünki tokada müstehak dinsiz münafıklar onda iki ise, onlarla müteallik yedi-sekiz masum, bîçare, çoluk-çocuk, zaîf, hasta ve ihtiyarlar var. Bela, musibet gelse, o masumlar o belaya düşecekler. Belki o iki münafık dinsiz, daha az zarar görecek. Onun için, siyaset yoluyla, idare ve asayişi ihlâl tarzında neticenin husulü de meşkuk olduğu halde girmekten; Risale-i Nur’un mahiyetindeki şefkat, merhamet, hak ve hakikat şakirdlerini men’ediyor.

Sâlisen: Bu vatan, bu millet ve bu vatandaki ehl-i hükûmet ne şekilde olursa olsun, Risale-i Nur’a eşedd-i ihtiyaç ile muhtaçtırlar. Değil korkmak veyahut adavet etmek, en dinsizleri de onun dindarane, hakperestane düsturlarına tarafdar olmak gerektir. Meğer ki, bütün bütün millete, vatana, hâkimiyet-i İslâmiyeye hıyanet ola. Çünki bu milletin ve bu vatanın hayat-ı içtimaiyesini anarşilikten kurtarmak ve büyük tehlikelerden halas etmek için, beş esas lâzımdır ve zarurîdir: Birincisi; merhamet.. ikincisi, hürmet.. üçüncüsü, emniyet.. dördüncüsü, haram helâlı bilip

haramdan çekinmek.. beşincisi, serseriliği bırakıp itaat etmektir. İşte Risale-i Nur hayat-ı içtimaiyeye baktığı vakit, bu beş esası temin edip, asayişin temel taşını tesbit ve temin eder. Risale-i Nur'a ilişenler kat'iyyen bilsinler ki; onların ilişmesi, anarşilik hesabına vatan ve millet ve asayişe düşmanlıktır. İşte bunun bir hülâsasını o casusa söyledim. Dedim ki: Seni gönderenlere söyle.

Hem de ki: "Onsekiz senedir bir defa kendi istirahatı için hükûmete müracaat etmeyen ve yirmibir aydır dünyayı herc ü merc eden harblerden hiçbir haber almayan ve çok mühim makamlarda çok mühim adamların dostane temaslarını istiğna edip kabul etmeyen bir adama, ondan korkup, tevehhüm edip, dünyanıza karışmak ihtimaliyle evhama düşüp tarassudlarla sıkıntı vermekte hangi mana var? Hangi maslahat var? Hangi kanun var? Divaneler de bilirler ki, ona ilişmek divaneliktir!" O casus da kalktı gitti.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz kardeşlerim! Bu defa yazılarınızda İhlas Risalelerini gördüğüm için, sizi o gibi risalelerin dersine havale edip, ziyade bir derse ihtiyaç görmedim. Yalnız bunu ihtar ediyorum ki:

Mesleğimiz, sırr-ı ihlasa dayanıp, hakaik-i imaniye olduğu için; hayat-ı dünyaya, hayat-ı içtimaiyeye mecbur olmadan karışmamak ve rekabete, tarafgirliğe ve mübarezeye sevkeden hâlâttan tecerrüd etmeğe mesleğimiz itibariyle mecburuz. Binler teessüf ki; şimdiki müdhiş yılanların hücumuna maruz bîçare ehl-i ilim ve ehl-i diyanet, sineklerin ısırması gibi cüz'î kusuratı bahane ederek birbirini tenkid ile yılanların ve zındık münafıkların tahribatlarına ve kendilerini onların eliyle öldürmesine yardım ediyorlar. Gayet muhlis bir kardeşimizin mektubunda, bir ihtiyar âlim ve vaizin, Risale-i Nur'a zarar verecek vaziyette bulunması; benim gibi binler kusurları bulunan bir bîçarenin, ehemmiyetli mazerete

binaen, bir sünneti terkettiğim bahanesiyle şahsımı çürütüp, Risale-i Nur'a ilişmek istemiş.

Evvelâ: Hem o zât, hem sizler biliniz ki: Ben, Risale-i Nur'un hizmetkârıyım ve o dükkânın bir dellâlıyım. Risale-i Nur ise, Arş-ı A'zama bağlı olan Kur'an-ı Azîmüşşan ile bağlanmış bir hakikî tefsirdir. Benim şahsımdaki kusurat, ona sirayet etmez.

Sâniyen: O vaiz ve âlim zâta benim tarafımdan selâm söyleyiniz. Benim şahsıma olan tenkidini, itirazını başım üstüne kabul ediyorum. Sizler de, o zâtı ve onun gibileri münakaşaya ve münazaraya sevketmeyiniz. Hattâ tecavüz edilse de beddua ile de mukabele etmeyiniz. Kim olursa olsun, madem imanı var, o noktada kardeşimizdir. Bize düşmanlık da etse, mesleğimizce mukabele edemeyiz. Çünki daha şiddetli düşmanlar ve yılanlar var.

Elimizde nur var, topuz yok. Nur incitmez, ışığıyla okşar. Ve bilhâssa ehl-i ilim olsa, ilimden gelen enaniyeti de varsa, enaniyetlerini tahrik etmeyiniz. Mümkün olduğu kadar, وَاِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا düsturunu rehber ediniz.

Hem, o zât, madem evvelce Risale-i Nur'a girmiş ve yazıyla da iştirak etmiş, o daire içindedir. Onun fikren bir yanlışı varsa da afvediniz. Değil onlar gibi ehl-i diyanet ve tarîkata mensub müslümanlar, şimdi bu acib zamanda, imanı bulunan ve fırka-i dâlleden bile olsa onlarla uğraşmamak; ve Allah'ı tanıyan ve âhireti tasdik eden, hristiyan bile olsa, onlarla medar-ı niza' noktaları medar-ı münakaşa etmemeyi; hem bu acib zaman, hem mesleğimiz, hem kudsî hizmetimiz iktiza ediyor.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Risale-i Nur'un mesleği ise: Vazifesini yapar, Cenab-ı Hakk'ın vazifesine karışmaz. Vazifesi, tebliğdir. Kabul ettirmek, Cenab-ı Hakk'ın vazifesidir.

Hem kemmiyete ehemmiyet verilmez. Sen o havalide bir tek Âtıf'ı bulsan, yüzü bulmuş gibidir. Merak etme. Hem

mümkün olduğu kadar hariçten gelen böyle ilişmelere ehemmiyet verme, fakat ihtiyat eyle. Bu atalet mevsimi ve gaflet zamanı ve derd-i maişet ibtilası zamanında, cüz'î bir iştigal de ehemmiyetlidir. Tevakkuf değil, muvaffakıyetsizlik, mağlubiyet yok! Risale-i Nur'un her tarafta galibane fütuhatı var.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Risale-i Nur dünya işlerine âlet olamaz, dünya işlerinde siper edilmez. Çünki, ehemmiyetli bir ibadet-i tefekküriye olduğu cihetle, dünyevî maksadlar kasden ondan istenilmez. İstenilse ihlas kırılır, o ehemmiyetli ibadet şekli değişir. Bazı çocuklar gibi döğüştükleri vakit Kur'an'ı siper eder. Başına gelen darbe Kur'an'a geldiği gibi; Risale-i Nur, böyle muannid hasımlara karşı siper istimal edilmemeli. Evet Risale-i Nur'a ilişenler tokat yerler, yüzer vukuat şahiddir. Fakat Risale-i Nur tokatlarda istimal edilmez ve niyet ve kasd ile tokatlar gelmez. Çünki sırr-ı ihlas ve sırr-ı ubudiyete münafîdir. Bizler, bizlere zulmedenleri, bizi himaye eden ve Risale-i Nur'da istihdam eden Rabbimize havale ediyoruz.

Evet dünyaya ait hârika neticeler bazı evrad-ı mühimme gibi, Risale-i Nur'da çokça terettüb ediyor. Fakat onlar istenilmez, belki verilir. İllet olamaz, bir faide olabilir. Eğer istemekle olsa illet olur, ihlası kırar, o ibadeti kısmen ibtal eder.

Evet Risale-i Nur'un o kadar dehşetli muannidlere karşı galibane mukavemeti, sırr-ı ihlastan, hiçbir şeye âlet edilmemesinden ve doğrudan doğruya saadet-i ebediyeye bakmasından ve hizmet-i imaniyeden başka bir maksad takib etmemesinden ve bazı ehl-i tarîkatın ehemmiyet verdikleri keşf ü keramet-i şahsiyeye ehemmiyet vermemesindendir. Ve velayet-i kübra ashabları olan Sahabîler gibi, veraset-i nübüvvet sırrıyla, yalnız iman nurlarını neşretmek ve ehl-i imanın imanlarını kurtarmaktır.

Evet Risale-i Nur'un bu dehşetli zamanda kazandırdığı iki netice-i muhakkakası herşeyin fevkindedir, başka şeylere ve makamlara ihtiyaç bırakmıyor.

Birinci neticesi: Sadakat ve kanaatla Risale-i Nur dairesine girenler, imanla kabre gireceğine gayet kuvvetli emareler var.

İkincisi: Risale-i Nur dairesinde, ihtiyarımız olmadan takarrur ve tahakkuk eden şirket-i maneviye-i uhreviye cihetiyle herbir hakikî sadık şakird; binler dillerle, kalblerle dua etmek, istiğfar etmek, ibadet etmek ve bazı melaike gibi kırk bin lisan ile tesbih etmektir. Ve Ramazan-ı Şerif'teki hakikat-ı Leyle-i Kadir gibi kudsî, ulvî hakikatları, yüzbin el ile aramaktır. İşte bu gibi netice içindir ki; Risale-i Nur şakirdleri, hizmet-i nuriyeyi velayet makamına tercih eder; keşf ü keramatı aramaz; ve âhiret meyvelerini dünyada koparmaya çalışmaz; vazife-i İlahiye olan muvaffakıyet ve halka kabul ettirmek ve revaç vermek ve galebe ettirmek ve müstehak oldukları şan ü şeref ve ezvak ve inayetlere mazhar etmek gibi kendi vazifelerinin haricinde bulunan şeylere karışmazlar ve harekâtını onlara bina etmezler. Hâlisen, muhlisen çalışırlar, "Vazifemiz hizmettir. O yeter." derler.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Seksen küsur sene kıymetinde bulunan ve Ramazan-ı Şerif'in mecmuunda gizlenen Leyle-i Kadri kazanmak için, Risale-i Nur şakirdlerinin şirket-i maneviye-i uhreviyeleri muktezasınca, herbiri mütekellim-i maalgayr sîgasınca اَجِرْنَا اِرْحَمْنَا اِغْفِرْلَنَا gibi tabiratta biz dedikleri vakit, Risale-i Nur'un sadık şakirdlerini niyet etmek gerektir. Tâ herbir şakird, umumun namına münacat edip çalışsın. Bu bîçare, az çalışabilen ve haddinden çok fazla hizmet ondan beklenen bu kardeşinize, o hüsn-ü zanları yanlış çıkarmamak için, geçmiş Ramazan gibi yardımınızı rica ediyorum.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

İki-üç gün evvel, Yirmiikinci Söz tashih edilirken dinledim. Gördüm ki; içinde hem küllî zikir, hem geniş fikir, hem kesretli tehlil, hem kuvvetli imanî ders, hem gafletsiz huzur, hem kudsî hikmet, hem yüksek bir ibadet-i tefekküriye gibi nurlar var. Bir kısım şakirdlerin ibadet niyetiyle risaleleri ya yazmak veya okumak veya dinlemekliğin hikmetini bildim. Bârekâllah dedim, hak verdim.

Said Nursî

* * *

Karadağ'ın Bir Meyvesi

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu defa mektub yerinde bu meyveyi gönderiyoruz. Bir âyetin mana-yı işarîsinin külliyetinden bir ferdi, Hürriyetten bu âna kadardır.

Teşrin-i sâni otuzuncu gün, bin üçyüz ellisekizde (1358), Karadağ başına çıkıyordum. "İnsanların, hususan Müslümanların bu teselsül eden helâketleri ve hasaretleri ne vakitten başladı ve ne vakte kadardır?" hatıra geldi. Birden, her müşkilimi halleden Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan, Sure-i Ve'l-Asrı'yı karşıma çıkardı. "Bak!" dedi: Baktım. Her asra hitab ettiği gibi, bu asrımıza da daha ziyade bakan وَ الْعَصْرِ اِنَّ اْلاِنْسَانَ لَفِى خُسْرٍ âyetindeki اِنَّ اْلاِنْسَانَ لَفِى خُسْرٍ makam-ı cifrîsi bin üçyüz yirmidört (1324) edip, hürriyet inkılabıyla başlayan tebeddül-ü saltanat ve Balkan ve İtalyan Harbleri ve Birinci Harb-i Umumî mağlubiyetleri ve muahedeleri ve şeair-i İslâmiyenin sarsılmaları ve bu memleketin zelzeleleri ve yangınları ve İkinci Harb-i Umumî'nin zemin yüzünde fırtınaları gibi, semavî ve arzî musibetler ile hasaret-i

insaniye ile اِنَّ ٱلاِنْسَانَ لَفِى خُسْرٍ âyetinin bu asırda dahi bir hakikatı, maddeten aynı tarihiyle gösterip, bir lem'a-i i'cazını gösteriyor. اِلاَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ (âhirdeki ت, هـ sayılır, şedde sayılır ise) makam-ı cifrîsi bin üçyüz ellisekiz ve dokuz olan bu senenin ve gelecek senenin aynı tarihini göstermekle o hasaretlerden bâhusus manevî hasaretlerden kurtulmanın çare-i yegânesi, iman ve a'mal-i sâliha olduğu gibi ve mefhum-u muhalifiyle, o hasaretin de sebeb-i yegânesi küfr ü küfran, şükürsüzlük yani imansızlık ve fısk u sefahet olduğunu gösterdi. Sure-i وَ الْعَصْرِ ın azamet ve kudsiyetini ve kısalığıyla beraber gayet geniş ve uzun hakaikın hazinesi olduğunu tasdik ederek, Cenab-ı Hakk'a şükrettik.

Evet Âlem-i İslâm'ın, bu asrın hasareti olan bu dehşetli İkinci Harb-i Umumî'den kurtulmasının sebebi: Kur'andan gelen iman ve a'mal-i sâliha olduğu gibi; fakirlere gelen acı açlık ve kahtın sebebi, orucun tatlı açlığını çekmedikleri; ve zenginlere gelen hasaret ve zayiatın sebebi de, zekat yerinde ihtikâr etmeleridir. Ve Anadolu'nun bir meydan-ı harb olmamasının sebebi; اِلاَّ الَّذِينَ آمَنُوا kelime-i kudsiyesinin hakikatını fevkalâde bir surette yüzbin insanların kalblerine tahkikî bir tarzda ders veren Risale-i Nur olduğunu, pek çok emarelerle ve şakirdlerinden binler ehl-i hakikat ve dikkatin kanaatları isbat eder.

* * *

Risale-İ Nurun Küçük Ve Masum Şakirdleri

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Risale-i Nur'un küçük ve masum şakirdlerinden elli-altmış talebenin yazdıkları nüshalar bize de gönderilmiş. Biz de o parçaları üç cild içinde cem'ettik. Hem o masum şakirtlerin bazılarını, isimleriyle kaydettik. Meselâ: Ömer, onbeş

yaşında; Bekir, dokuz yaşında; Hüseyin, onbir yaşında; Hâfız Nebi, ondört yaşında; Mustafa, ondört yaşında; Mustafa, onüç yaşında; Ahmed Zeki, onüç yaşında; Ali, oniki yaşında; Hâfız Ahmed, oniki yaşında... Bu yaşta daha çok çocuklar var, uzun olmasın diye yazılmadı.

İşte bu masum çocukların, Risale-i Nur'dan aldıkları derslerinin ve yazdıklarının bir kısmını bize göndermişler. Biz de onların isimlerini bir cedvelde dercettik. Bunların, bu zamanda bu ciddî çalışmaları gösteriyor ki: Risale-i Nur'da öyle manevî bir zevk ve cazibedar bir nur var ki; mekteblerdeki çocukları okumağa şevkle sevketmek için icad ettikleri her nevi eğlence ve teşviklere galebe edecek bir lezzet, bir sürur, bir şevk Risale-i Nur veriyor ki çocuklar böyle hareket ediyorlar. Hem bu hal gösteriyor ki; Risale-i Nur kökleşiyor. İnşâallah, daha hiçbir şey onu koparamıyacak, ensal-i âtiyede devam edecek. Aynen bu masum küçük şakirdler gibi, Risale-i Nur'un cazibedar dairesine giren ümmi ihtiyarların dahi kırk-elli yaşından sonra Risale-i Nur'un hatırı için yazıya başlayıp yazdıkları kırk-elli parçayı, iki-üç mecmua içinde dercettik. Bu ümmi ihtiyarların ve kısmen çoban ve efelerin bu zamanda, bu acib şerait içinde herşeye tercihan Risale-i Nur'a bu suretle çalışmaları gösteriyor ki: Bu zamanda Risale-i Nur'a ekmekten ziyade ihtiyaç var ki; harmancılar, çiftçiler, çobanlar, yörük efeleri hacat-ı zaruriyeden ziyade Risale-i Nura çalışmaları, Risale-i Nurun hakkaniyetini gösteriyorlar. Bu cildde az, sair altı cild-i âherde masumların ve ihtiyar ümmilerin yazılarının tashihinde çok zahmet çektim; vakit müsaade etmiyordu. Hatırıma geldi ve manen denildi ki: Sıkılma! Bunların yazıları çabuk okunmadığından, acelecileri yavaş yavaş okumağa mecbur ettiğinden, Risale-i Nur'un gıda ve taam hükmündeki hakikatlarından hem akıl, hem kalb, hem ruh, hem nefis, hem his, hisselerini alabilirler. Yoksa yalnız akıl cüz'î bir hisse alır, ötekiler gıdasız kalabilirler. Risale-i Nur, sair ilimler ve kitablar gibi okunmamalı. Çünki ondaki iman-ı tahkikî ilimleri, başka

ilimlere ve marifetlere benzemez. Akıldan başka çok letaif-i insaniyenin de kut ve nurlarıdır.

Elhasıl: Masumların ve ümmi ihtiyarların noksan yazılarında iki faide var:

Birincisi: Teenni ve dikkatle okumağa mecbur etmektir.

İkincisi: O masumane ve hâlisane, samimî ve tatlı dillerinden, derslerinden Risale-i Nur'un şirin ve derin mes'elelerini lezzetli bir hayretle dinlemek, ders almaktır.

Said Nursî

* * *

Isparta'ya Gönderilen Bir Mektub

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Namaz tesbihatının sırrına göre: Nasılki namazdan sonra tesbih ve zikir ve tehlil ile hatme-i muazzama-i Muhammediye ve zikir ve tesbih eden ve rûy-i zemin kadar geniş bir halka-i tahmidat-ı Ahmediye dairesine tasavvuran ve niyeten girmek medar-ı füyûzat olduğu gibi; biz dahi Risale-i Nur'un geniş daire-i dersinde ve halka-i envârında ders alan ve çalışan binler masum lisanların, mübarek ihtiyarların dualarına ve a'mal-i sâlihalarına hissedar olmak ve dualarına âmîn demek hükmünde olarak, onlarla tayy-ı mekân ederek, gıyaben omuz omuza, diz dize bulunmak hayaliyle ve niyetiyle ve tasavvuruyla kendimizi fevkalhad bahtiyar biliyoruz. Hususan âhir ömrümde böyle kıymetdar, manevî evlâdları ve yüzer Abdurrahman'ları bulmak, benim için dünyada Cennet hayatı hükmüne geçiyor.

Geçen Ramazan-ı Şerif'te, hastalık münasebetiyle, herbir kardeşim benim hesabıma bir saat çalışmasının büyük bir neticesini aynelyakîn ve hakkalyakîn gördüğümden; böyle duaları reddedilmez masumların ve mübarek ihtiyarların ve üstadlarının, benim hesabıma olan duaları ve çalışmaları,

benim Risale-i Nur'a hizmetimin uhrevî bir netice-i bâkiyesini dünyada dahi bana gösterdi.

اَلْبَاقِى هُوَ الْبَاقِى

Kardeşiniz

Said Nursî

* * *

Isparta'ya Gönderilen Bir Fıkradır

Risale-i Nur kendi sadık ve sebatkâr şakirdlerine kazandırdığı çok büyük kâr ve kazanç ve pek çok kıymetdar neticeye mukabil fiat olarak, o şakirdlerden tam ve hâlis bir sadakat ve daimî sarsılmaz bir sebat ister. Evet Risale-i Nur onbeş senede medresede kazanılan kuvvetli iman-ı tahkikîyi, onbeş haftada ve bazılara onbeş günde kazandırdığına, yirmibin zât tecrübeleriyle şehadet ederler.

Hem iştirak-i a'mal-i uhreviye düsturuyla, herbir şakirdinin, her bir günde binler hâlis lisanlarıyla edilen makbul duaları ve binler ehl-i salahatın işledikleri a'mal-i sâlihanın misil sevablarını kazandırıp, herbir hakikî, sadık ve sebatkâr şakirdlerini amelce binler adam hükmüne getirdiğine delil; kerametkârane ve takdirkârane İmam-ı Ali'nin üç ihbarı ve keramet-i gaybiye-i Gavs-ı A'zam'daki tahsinkârane ve teşvikkârane beşareti ve Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın kuvvetli işaretleri, o hâlis şakirdlerin ehl-i saadet ve ehl-i Cennet olacaklarını pek kat'î isbat ederler. Elbette böyle bir kazanç, öyle fiat ister.

Madem hakikat budur. Risale-i Nur dairesinin yakınında bulunan ehl-i ilim ve ehl-i tarîkat ve sofi-meşreb zâtlar, onun cereyanına girmek ve ilim ve tarîkattan gelen sermayeleriyle ona kuvvet vermek ve genişlemesine çalışmak ve şakirdlerini teşvik etmek

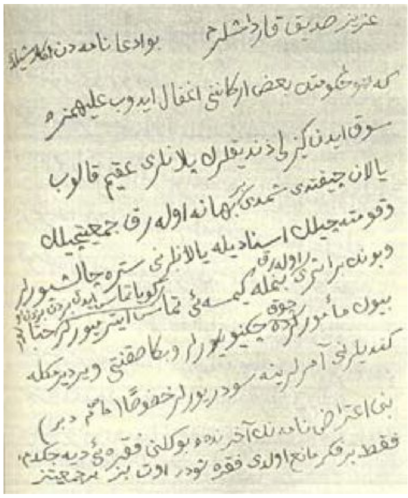

(Resim) Üstad'ın talebelerine gönderdiği ve kendi elyazısıyla yazdığı bir mektub.

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu iddianameden anlaşıldı ki; hükûmetin bazı erkânını iğfal edip aleyhimize sevkeden gizli zındıkların plânları akîm kalıp yalan çıktı; şimdi bir bahane olarak cem'iyetçilik ve komitecilik isnadıyla yalanlarını setre çalışıyorlar ve bunun bir eseri olarak benimle kimseyi temas ettirmiyorlar. Güya temas eden birden bizden olur. Hattâ büyük memurlar da çok çekiniyorlar ve bana sıkıntı verdirmekle kendilerini âmirlerine sevdiriyorlar. Hususan (حا ص م د بر) Ben, itiraznamenin âhirinde, bu gelen fıkrayı diyecektim, fakat bir fikir mani oldu. Fıkra şudur:

Evet biz bir cem'iyetiz ve öyle bir cem'iyetimiz var ki; her asırda üçyüz milyon dâhil mensubları var ve her gün beş

defa o mukaddes cem'iyetin prensipleriyle kemal-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar ve اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ kudsî proğramıyla birbirinin yardımına dualarıyla ve manevî kazançlarıyla koşuyorlar.

İşte biz, bu mukaddes ve muazzam cem'iyetin efradındanız ve hususî vazifemiz de Kur'anın imanî hakikatlarını tahkikî bir surette ehl-i imana bildirip onları ve kendimizi i'dam-ı ebedîden ve daimî haps-i münferidden kurtarmaktır. Sair dünyevî ve siyasî ve entrikalı cem'iyet ve komiteler ile münasebetimiz yoktur ve tenezzül etmeyiz.

* * *

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ اَبَدًا دَائِمًا

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Sakın, sakın! Dünya cereyanları, hususan siyaset cereyanları ve bilhâssa harice bakan cereyanlar sizi tefrikaya atmasın. Karşınızda ittihad etmiş dalalet fırkalarına karşı sizi perişan etmesin! اَلْحُبُّ فِى اللّٰهِ وَ الْبُغْضُ فِى اللّٰهِ düstur-u Rahmanî yerine, اَلْحُبُّ فِى السِّيَاسَةِ وَ الْبُغْضُ لِلسِّيَاسَةِ düstur-u şeytanî hükmederek, melek gibi bir hakikat kardeşine adavet ve hannas gibi bir siyaset arkadaşına muhabbet ve tarafdarlıkla zulmüne rıza gösterip, cinayetine manen şerik eylemesin.

Evet bu zamandaki siyaset, kalbleri ifsad edip, asabî ruhları azab içinde bırakır. Selâmet-i kalb ve istirahat-ı ruh isteyen adam, siyaseti bırakmalı. Evet, şimdi küre-i arzda herkes ya kalben, ya ruhen, ya aklen, ya bedenen gelen musibetten hissedarlıktan azab çekiyor, perişandır. Bilhâssa ehl-i dalalet ve ehl-i gaflet, merhamet-i umumiye-i İlahiyeden ve hikmet-i tâmme-i Sübhaniyeden habersiz olduğundan, rikkat-i cinsiye sebebiyle nev'-i beşerle alâkadar olduğundan, kendi eleminden başka nev'-i beşerin şimdiki elîm ve dehşetli elemleri ile dahi müteellim olup azab çekiyor. Çünki lüzumsuz ve malayani bir surette vazife-i hakikiyelerini ve elzem işlerini bırakıp âfâkî ve siyasî boğuşmalara ve kâinatın hâdiselerini merakla dinleyerek,

karışarak ruhlarını sersem, akıllarını geveze etmişler. “Zarara razı olana merhamet edilmez.” manasında اَلرَّاضِى بِالضَّرَرِ لاَ يُنْظَرُ لَهُ kaide-i esasiyesiyle şefkat hakkını ve merhamet liyakatını kendilerinden selbetmiştir. Onlara acınmaz ve şefkat edilmez. Ve lüzumsuz başlarına bela getiriyorlar.

Ben tahmin ediyorum ki: Bütün küre-i arzın bu yangınında ve fırtınalarında, selâmet-i kalbini ve istirahat-ı ruhunu muhafaza eden ve kurtaran, yalnız hakikî ehl-i iman ve ehl-i tevekkül ve rızadır. Bunun için de en ziyade kendini kurtaranlar, Risale-i Nur dairesine sadakatla girenlerdir.

Çünki onlar, Risale-i Nur’dan aldıkları iman-ı tahkikî derslerinin nuruyla, gözüyle, herşeyde rahmet-i İlahiyenin izini, yüzünü görüp, her şeyde kemal-i hikmetini, cemal-i adaletini müşahede ettiklerinden kemal-i teslimiyet ve rıza ile, rububiyet-i İlahiyenin icraatından olan musibetleri teslimiyetle ve gülerek karşılıyorlar, rıza gösteriyorlar. Ve merhamet-i İlahiyeden daha ileri şefkatlerini sürmüyorlar ki, elem ve azab çeksinler. İşte bu hakikata binaen, değil yalnız hayat-ı uhreviyenin, belki dünyadaki hayatın dahi saadet ve lezzetini isteyenler, -hadsiz tecrübeler ile- Risale-i Nur’un imanî ve Kur’anî derslerinde bulabilir ve buluyorlar.

Said Nursî

* * *

Kastamonu’da Bedîüzzaman’a sekiz sene hizmet eden Mehmed Feyzi ile kıymetdar bir Nur talebesi olan Emin’in bir mektubudur

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّهِ وَ بَرَكَاتُهُ بِعَدَدِ رَسَائِلِ النُّورِ الْمَقْرُوئَةِ وَ الْمَكْتُوبَةِ

Çok sevgili, çok kıymetdar, çok müşfik Üstadımız Efendimiz Hazretleri!

Evvelâ: Leyle-i Mi’racınızı tebrik eder, ellerinizden öper, kusurumuzun afvını rica ederiz.

Üstadımızın tercüme-i halini merak edenlere deriz ki:

Kur’an-ı Hakîm otuzüç âyâtının i’cazkâr işaretiyle, İmam-ı Ali Radıyallahü Anhu Celcelutiye ve Ercuze’sinde kerametkâr delalatıyla, Gavs-ı A’zam Kuddise Sırruhu beşaretkâr beyanatıyla, Üstadımızın hakikî terceme-i halini ve Risale-i Nur’un hakikî mahiyetini beyan etmişler.

Üstadımızın şahs-ı manevîsini bilmek isteyenler, Risale-i Nur’un İşarat-ı Kur’aniye ve Keramat-ı Aleviye ve Keramat-ı Gavsiye risalelerini ve Risale-i Nur’un sair eczalarını dikkatle tetebbu’ etmeleri lâzımdır. Yalnız bizim, Üstadımız hakkındaki kanaat-ı kat’iyyemiz şudur ki: İsm-i Nur ve İsm-i Hakîm’e mazhariyetle, Kur’an-ı Hakîm’in hazinesinden nail olduğu hakaik ve maarifi, tahdis-i nimet maksadıyla beşere ilân eden bu allâme-i zîfünun Bedîüzzaman Hazretleri, ahlâk-ı Muhammediye Aleyhissalâtü Vesselâm ile tahalluk etmiş, nefis ve heva berzahlarından geçmiş, mekârim-i ahlâkın en mümtaz ve müstesna bir timsal-i mücessemi olarak bu asırda bulunmuş. Şimdiye kadar bütün hayatında şâyan-ı hayret bir ulüvv-ü himmet ve sekinet ve iffet ve mahviyet içinde yaşamış. Gına-yı kalbi, tevekkül ve kanaatı hârikulâde; maişet ve kıyafeti pek sade ve mekârim-i ahlâkı pek fevkalâde; dünyaya zerre kadar meyil ve muhabbet etmez.

Hem öyle bir tarzda izzet-i ilmiyeyi hayatta muhafaza etmiş ki; aslâ kimseye arz-ı iftikar etmemek, hayatının en mühim bir düsturu olmuştur. Dünya kendilerine teveccüh etmişse de, ondan yüz çevirmiş olan Üstadımız; emr-i maaşta Cenab-ı Hakk’ın inayetiyle, iffet ve nezahetini daima muhafaza eder; sadaka, zekat ve hediyeleri almaz. Yakînen biliyoruz ki; Kastamonu’da bulundukları zaman, oturdukları evin icarını vermek için yorganını sattılar da, yine hiçbir suretle hediye kabul etmediler.

Hem Üstadımız, tekellüf ve taazzumdan aslâ hoşlanmaz ve talebelerinin dahi tekellüf kaydından âzade olmalarını

emreder. Ve buyururlar ki: “Tekellüf, şer’an ve hikmeten fenadır; çünki tekellüf sevdası, insanı hadd-i marufu tecavüze sevkeder. Mütekellif olanlar, bazan hodbinane bir tezahür ve tefahur tavrı ve muvakkat soğuk bir riyakâr vaziyeti takınmaktan kurtulmaz. Halbuki bunların ikisi de ihlası zedeler.”

Hem Üstadımız, gayet mütevazidir. Tefevvuk ve temeyyüz daiyelerinden, şöhret sevdalarından ziyadesiyle sakınırlar. Kendilerine mahsus safî meşrebi, o gibi can sıkacak şeylerden âlîdir. Herkese, hele ihtiyarlara ve çocuklara ve fukaralara, rıfk ve mülayemetle uhuvvetkârane bir muamele-i hâlisanede bulunurlar. Mübarek yüzlerinde, mehabet ve beşaşetle karışık bir nur-u vakar lemaan eder. Heybetle beraber âsâr-ı üns ve ülfet dahi görünür. Daima mütebessim bulunurlar. Fakat bazan tecelliyatın muktezası olarak mehabet ve celal nazarı o derece tezahür eder ki, artık o zaman yanında bulunup da söz söylemek isteyen adamın, âdeta dili tutulur, ne söylemek istediği anlaşılmaz. Bu âcizler, çok defa bu hali müşahede ettik.

Üstadımızın, az söylemek âdetidir. Fakat söylediğini veciz söyler; her halde düstur-u hikmet olarak pek manidar ve pek şümullü birer câmi’-ül kelimdirler.

Üstadımız ne kimseyi zemmeder ve ne de yanında kimseyi gıybet ettirir. Bunlardan aslâ hoşlanmaz. Kusur ve hataları setrederler. Hem o kadar hüsn-ü zanna mâliktir ki, hattâ kendisi hakkında bir nâseza söz tebliğ edene; “Hâşâ, bu yalandır. Bu sözü söyledi dediğin zât, böyle söylemez.” buyururlar.

Üstadımızın nefisle mücahedede bir rüsuh ve ihtisası vardır ki, aslâ huzuzat-ı nefsaniyelerine hizmet etmezler. Bir insana kâfi gelmeyecek kadar az yerler ve az uyurlar. Gecelerde, sabaha kadar câlib-i dikkat bir hal-i hâşiane ile ubudiyette bulunurlar. Yaz ve kış, bu âdetleri tahallüf etmez. Teheccüd ve münacat ve evradlarını aslâ terketmezler. Hattâ bir Ramazan-ı Şerifte pek şiddetli hastalıkta, altı gün birşey yemeden savm-ı visal içinde ubudiyetteki mücahedelerini

terketmediler. Komşuları her zaman derler ki: "Biz, sizin Üstadınızın sekiz sene yaz ve kış geceleri, aynı vakitlerde sabaha kadar hazîn ve muhrik sadâsıyla münacat seslerini dinler ve böyle fasılasız devamlı mücahedesine hayretler içinde kalırdık."

Hem Üstadımız, taharet ve nezafet-i şer'iyeye son derece riayet eder; her zaman abdestli olarak bulunur; aslâ mübarek vaktini boş geçirmez. Ya Risale-i Nur te'lifiyle veya tashihiyle meşgul veya Münacat-ı Cevşeniyeyi kıraat ve secdegâh-ı ubudiyete kaim veya tefekkür-ü âlâ-i İlahî bahrine müstağrak bulunurdu. Ekseriyetle, yaz zamanı şehre uzak ormanlık dağ vardı. Üstadımızla oraya giderdik. Yolda hem Risale-i Nur tashih ederler, hem bu âciz talebelerinin okudukları risaleye dikkat ederler ve tashih için hatalarını söylerler veyahut eski müellefatından birisinden ders verirler; bu suretle yolda bile mübarek vaktini vazife ile geçirirlerdi. Evet biz itiraf ediyoruz ki, Üstadımızın nutkundaki letafet ve ülfetindeki halâvet o derece feyiz bahşederdi ki; insan, sabahtan akşama kadar o vaziyette ders alsa, yol yürüse, aslâ sıkılmak ihtimali yoktu.

Hem Üstadımız, Risale-i Nur hizmetini herşeye tercih ederler ve buyururlardı ki: "Yirmi senedir Kur'an-ı Hakîm'den ve Risale-i Nur'dan başka bir kitabı ne mütalaa etmişim ve ne de yanımda bulundurmuşum; Risale-i Nur kâfi geliyor." Evet Feyyaz-ı Mutlak tarafından bütün hakaik-i Kur'aniye kalb-i münevverine ilham ve ilka-i küllî ile ifaza olunur da, Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'dan başka neye muhtaç olur? Bundan şübhesi olanlar, Risale-i Nur'a dikkat etsinler. Cenab-ı Hak Üstadımıza Risale-i Nur'un te'lifinde öyle bir iktidar-ı bedî' ihsan etmiştir ki, bu herkese nasîb olacak hasletlerden değildir. O hârika Nur Risaleleri, her biri gurbette, hastalık içinde, dağda, bağda, kâtibsiz, tahammülü müşkil gayet ağır şerait dâhilinde, zahirî nice müşkilâtlarla meydana gelmiş ve mü'minlerin imdadına yetişmiştir. Fakat Cenab-ı Hakk'a şükrolsun ki, inayet-i İlahiye, hârika bir tarzda Üstadımıza fevkalâde muvaffakıyet

ihsan etmiştir. İşte bu sırdandır ki Cenab-ı Hak, ona kâinatı bir kitab-ı semavî ve arzı bir sahife gibi keşf ve şuhudla bihakkalyakîn okuyacak bir iktidar vermiş; mahz-ı inayetle böyle kudsî bir esere sahib kılmıştır. Evet âyât-ı teşriiyeyi hâvi Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın hakaik ve maarifini ve âyât-ı kevniyeyi şamil kitab-ı kebir-i kâinatın vezaif ve meânisini beyan edip, marifetullahın en yüksek derecatına uruca nev'-i beşeri teşvik eden ve bugünkü günde, ölmeye yüz tutan kalbleri bile izn-i İlahî ile ihtizaza getirecek kadar hârika bir eser-i bedîa, bir sereyan-ı seria olan Risale-i Nur ile neşr-i hakaik eden bu vücud-u mes'ud ile beşeriyet iftihar etmek lâzım gelirken; çok garibdir ki, ehl-i şekavet tarafından zehir verilmeye cesaret ve taş attırılmaya bile cür'et ediliyor. Evet اَشَدُّ الْبَلاَءِ عَلَى اْلاَنْبِيَاءِ ثُمَّ اْلاَوْلِيَاءِ sırrıyla, Enbiyanın vârisi olanların türlü türlü belalara uğramaları, hikmet-i İlahiye iktizasından olmasıyla, o zümre-i mübareke gibi, Üstadımız dahi nice belalara hedef olmuştur. Hattâ Kastamonu'ya ilk teşrif ettikleri zaman çocuklar, bir bedbaht şaki tarafından teşvik edilip, abdest almak için çeşmeye çıktıkları vakit taş atmışlar. Fakat Üstadımız daima gördüğü eza ve cefalara ulü-l azmane sabır ve tahammül eder. Hem safa-i sadre ve selâmet-i kalbe mâlik olduklarından, o çocuklara dahi hiddet etmeyip buyururlardı ki: "Bunlar Sure-i Yâsin'den mühim bir âyetin nüktesini keşfime sebeb oldular." diye onlara dua ederlerdi. Sonra bu çocuklar, Üstadımızın duaları bereketiyle şâyan-ı hayret bir hal kesbettiler ki; Üstadımızı uzak-yakın nerede görürlerse, koşarak yanına gelirler, mübarek elini öperler, duasını alırlardı.

Hem Üstadımızın hârika hâlâtı ve şâyan-ı hayret garaib-i ahvali, başta Risale-i Nur olarak pek çoktur. Evet biz itiraf ediyoruz ki; Üstadımız bizim hatırat-ı kalbimizi bizden ziyade okur, çok defa haberimiz olmadığı bir mes'eleden bizleri şiddetli telaşla ikaz ederler, bizi hayrette bırakırlar. Fakat günler geçtikten sonra aynen Üstadımızın ikaz ettiği şeyle karşılaşır, aklımız başımıza gelirdi. Üstadımızla dağa gittiğimiz zaman, daha şehre dönme zamanı gelmeden,

birden Üstadımız kalkarlar, bize de emrederlerdi. Hikmetini sormak istediğimizde: “Acele gidelim, Risale-i Nur hizmeti için bizi bekliyorlar.” Hakikaten, şehre avdetimizde, mutlaka mühim bir Risale-i Nur şakirdi bizi bekliyor bulur veya birkaç defa gelip gittiğini komşular haber verirlerdi. Yine bir gün, Mevlâna Hâlid (K.S.) Hazretlerinin Küçük Âşık namında bir talebesinin neslinden mübarek bir hanım, yanında [53](Haşiye) çok senelerden beri muhafaza ettiği Mevlâna Hazretlerinin cübbesini, Ramazan-ı Şerifte teberrüken Üstadımızın yanında kalsın diye Feyzi ile gönderir. Üstadımız hemen Emin kardeşimize yıkamak için emrederek, Cenab-ı Hakk’a şükretmeye başlar. Feyzi’nin hatırına: “Bu hanım, benim ile yirmi gün için gönderdi; Üstadım neden sahib çıkıyor?” diye hayretler içinde kalır. Sonra o hanımı görür, o hanım Feyzi’ye der ki: “Üstad hediyeleri kabul etmediğinden, bu suretle belki kabul eder diye öyle söylemiştim. Fakat emanet onundur, canımız dahi feda olsun.” der, o kardeşimizi hayretten kurtarır. Evet mübarek Üstadımızın o cübbeyi kabulü, Mevlâna Hâlid’den sonra vazife-i teceddüd-ü dinin kendilerine intikaline bir alâmet telakki etmesindendir, derler. Hem de öyle olmak lâzım. Çünki hadîs-i sahihte: اِنَّ اللّٰهَ يَبْعَثُ لِهٰذِهِ اْلاُمَّةِ عَلَى رَاْسِ كُلِّ مِاَةِ سَنَةٍ مَنْ يُجَدِّدُ لَهَا دِينَهَا buyurulmuş. Mevlâna Hazretlerinin veladeti 1193, Üstadımız Hazretlerinin ise 1293’tür. Bu hadîsin tam izahı Risale-i Gavsiye’de vardır.

Üstadımız arasıra bizlere hususan Feyzi’ye, latife tarzında buyururlardı ki: “Cezanız var, tokat yiyeceksiniz, hapse gireceksiniz.” diye Denizli hapsimizi bize remzen haber verip; hem bizi ikaz, hem kabl-el vuku’ bir mühim hâdiseyi keşfen beyan ediyorlardı. Hakikaten çok geçmedi, Üstadımızın dediği çıktı.

Yine Denizli hapsi hâdisesinden evvel buyurdular ki: “Kardeşlerim, çoktandır sekiz seneden fazla bir yerde kalmamışım. Şimdi buraya geleli sekiz sene oluyor. Bu sene herhalde ya vefat edeceğim veya başka yere

nakledeceğim.” diye Kastamonu’dan teşrifini haber veriyorlardı.

Hem Denizli hapsi musibetinden evvel Üstadımız buyururlardı ki: “Kardeşlerim, Risale-i Nur’a birkaç cihette hücum hissediyorum, ziyade ihtiyat ediniz.” Hakikaten çok geçmedi, İstanbul’da bir ihtiyar hoca, bilmeyerek, bir risalenin bir mes’elesine itiraz ediyor. Sonra eski fetva emini merhum Ali Rıza Efendi Hazretleri, o hocanın itirazını red ve Risale-i Nur’un hakkaniyetini tam tasdik ediyor...

Bir müddet sonra bir hayvan ürküp, Üstadımızın bacağını incitiyor. Aylarca ızdırablar içinde, vazife-i ubudiyetini ve Risale-i Nur’un hizmet-i kudsiyesini çok müşkilâtla îfa edebildi. Sonra dağda müdhiş bir zehirlenmeden mütevellid gayet ağır surette hasta iken, Denizli hapsi tevkifi meydana çıktı. Fakat o ferd-i ferîd, tahammülü pek müşkil bu dehşetli halde, hem hizmet-i imaniye ve Kur’aniyedeki azm-i metinini, hem ubudiyetteki vezaifi îfaya son derece gayret edip, aslâ fütur getirmeden ulü-l azmane bir sabır ile sebat ediyordu. Yine Üstadımız tevkifimizden evvel mükerreren buyururlardı ki: “Ehl-i dünya, Risale-i Nur’a ilişmesinler; ilişirlerse, âfetlerin hücumuna sebeb olurlar.” Hakikaten herkesçe malûmdur ki: Risale-i Nur şakirdleri tevkif edilir edilmez her tarafta âfetler, zelzeleler, hastalıklar başlardı; tâ Risale-i Nur’un hakkaniyeti tasdik olunup vatana faideli olduğu itiraf edilinceye kadar çok yerlerde, ezcümle Kastamonu’da zelzele devam etti. Hattâ Kastamonu’nun tarihî yüksek kal’ası (ki bazı risalelerin medresesi hükmüne geçti) Risale-i Nur’a ve müellifi olan Üstadımıza iştiyak ve hasretinden matem tutup, en sağlam köklü taşlarını aşağı atarak, Üstadımızın ihbar-ı gaybîsini maddeten tasdik etmiştir.

Üstadımız, tevkifimizden mukaddem buyururlardı ki: “Risale-i Nur’a müdhiş bir hücum plânı var; fakat merak etmeyiniz. Müjde, inayet-i İlahiye imdadımıza yetişecek. Şöyle ki: Bugün okumak için Hizb-i A’zam-ı Nurî’yi açmıştım, birden karşıma وَ اصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَاِنَّكَ بِاَعْيُنِنَا وَ سَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ âyeti

çıktı. Manen “Bana bak!” dedi. Ben de baktım, gördüm ki; manasının çok tabakalarından hususan mana-yı işarîsiyle ve cifrîsiyle hem hapis musibetine, hem necatımıza işaret ve bize beşaret ediyor.” buyurdular. İşte Denizli mahkemesi, beraet kararı vermezden dokuz ay evvel, bilâ-tereddüd bu âyetin definesinden aldığı cevheri izhar edip, hem bu âyet-i kerimenin mühim nükte-i i’cazını keşf, hem de bu kuvve-i maneviyeye muhtaç zaîf talebelerini tebşir etmekle bizleri mesrur eylemişlerdir. Bu âyetin tam izahı, Denizli Müdafaasında ve Lâhikasındadır.

Nüsha-i nâdire-i zaman olan Üstadımız, gayet şeci’ ve metin ve ulü-l azmane bir cesaret-i fevkalâdeye mâlik bir lisan-ül haktır ki, hak yolunda söz söylemekten çekinmez ve levm-i lâimden korkmazlar. Bir gün “Bismillah” yazılı kabir taşlarını lâğımlar üzerine konurken görürler. Orada dünyaca mühim zâtlar hazır oldukları halde, kimsenin söyleyemediği gayet acı sözlerle o haksız işe ve daha başka haksız işlere de sedd-i sedid olmuşlardır.

Hem memleketimizde her kim Üstadımızı rencide etmeye cesaret etmişse, Risale-i Nur’a zarar getirmişse, mutlaka sû’-i akibete uğramışlardır. Bazıları dehalet edip akılları başlarına gelmiş ise de, bazıları da cezalarını çekmişlerdir. Bu vak’aların bazıları, Lâhika’da yazılmıştır.

Elhasıl mübarek Üstadımızın evsaf-ı kemalini ve mehasin-i ahvalini bizim gibi âcizlerin bihakkın tasvir ve tarif edebilmesine imkân yoktur. Hâlık-ı Zülcelal Velcemal Hazretleri, Üstadımızı bir vücud-u müstesna olarak yaratmış ve tevfik-i İlahiyesine mazhar kılmıştır. Ne saadet ona ki; onun bizzât iştigal ettiği ve ehemmiyetle teşvik ve tavsiye ettiği Risale-i Nur ile hizmet-i Kur’aniye ve imaniyede buluna ve Risale-i Nur’dan dersini almış ola…

Üstadımız memlekette bulundukça, fâsılasız neşr-i hakaik eylemiş ve bizim saadetimiz için feyiz bahşeden mübarek nefesini sarfetmiştir. Cenab-ı Erhamürrâhimîn’den bütün ruh u canımızla niyaz ederiz ki: “Mahşer gününde dahi bizleri اَلسَّعِيدُ سَعِيدٌ فِى بَطن اُمِّهِ hadîs-i şerifine mazhar olan Üstadımız

define-i ulûm ve fünun, bedîülbeyan allâme-i Bedîüzzaman Said Nursî Hazretleri ile birlikte haşretsin. Tâ ki, o korkulu günde nurlu, müşfik, mübarek eliyle elimizi tutsun, huzur-u Resul-ü Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'a bizi götürsün, inşâallah!..."

Risale-i Nur Şakirdlerinden
Feyzi, Emin

* * *

Âyet-ül Kübra Hakkında Birkaç Söz

Bedîüzzaman Hazretleri Kastamonu'da iken, Âyet-ül Kübra namıyla, Cenab-ı Hakk'ın varlığını, birliğini, kâinattaki mevcudatın lisanlarıyla isbat eden muazzam bir risale yazmıştır.

Bu risale için Üstadımız, "Şimdiki dehşetli tahribata karşı bir hakikat-ı Kur'aniye ve bir sedd-i a'zamdır." demiştir.

Kalbe geldiği gibi acele olarak yazdırılmış, birinci müsvedde ile iktifa edilmiştir. Üstad, "Yazdığım vakit irade ve ihtiyarım ile olmadığını hissettiğimden, kendi fikrimle tanzim veya ıslah etmeyi muvafık görmedim." buyurmuştur.

Bu risale, ilk defa gizli olarak tab'edilmesinden dolayı, Üstad ve talebelerinin hapsine sebeb olmuşsa da bilâhere Denizli ve Ankara Ağır Ceza Mahkemeleri, iki senelik tedkikatlarından sonra beraetlerine ve risalenin iadesine ittifakla karar vermişlerdir.

İmam-ı Ali (R.A.) gayb-aşina nazarıyla bu risaleyi görmüş, "Kaside-i Celcelutiye"sinde bu risalenin ehemmiyetine ve makbuliyetine işaret edip وَ بِاْلآيَتِ الْكُبْرَى اَمِنِّى مِنَ الْفَجَثْ fıkrasıyla onu şefaatçi yaparak dua etmiştir.

Bu Âyet-ül Kübra'nın tedkiki neticesinde Üstad ve talebelerinin beraetle hapisten kurtulmaları, İmam-ı Ali (R.A.)ın bu duasının kabulünü isbat etmiştir.

Bu asırdaki dalalet cereyanları, Müslümanların imanlarında şiddetli bir tahribat yapmak teşebbüsüne karşı, bu hakikat-ı Kur'aniyenin, bir sedd-i a'zam olarak makam münasebetiyle buraya dercedilmesi muvafık görüldü…

* * *

Âyet-ül Kübra

Kâinattan hâlıkını soran bir seyyahın müşahedatıdır.
(Tevhid hakkında iki makamdan ibaret Yedinci Şua olan Âyet-ül Kübra Risalesinin İkinci Makamının bir kısmıdır)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

تُسَبِّحُ لَهُ السَّموَاتُ السَّبْعُ وَاْلاَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَ اِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلكِنْ لاَ تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ اِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا

Bu âyet-i muazzama gibi pek çok âyât-ı Kur'aniye, bu kâinat Hâlıkını bildirmek cihetinde, her vakit ve herkesin en çok hayretle bakıp zevk ile mütalaa ettiği en parlak bir sahife-i tevhid olan semavatı en başta zikretmelerinden, en başta ona başlamak muvafıktır.

Evet bu dünya memleketine ve misafirhanesine gelen herbir misafir, gözünü açıp baktıkça görür ki: Gayet keremkârane bir ziyafetgâh ve gayet san'atkârane bir teşhirgâh ve gayet haşmetkârane bir ordugâh ve talimgâh ve gayet hayretkârane ve şevk-engizane bir seyrangâh ve temaşagâh ve gayet manidarane ve hikmet-perverane bir mütalaagâh olan bu güzel misafirhanenin sahibini ve bu kitab-ı kebirin müellifini ve bu muhteşem memleketin sultanını tanımak ve bilmek için şiddetle merak ederken; en başta göklerin nur yaldızı ile yazılan güzel yüzü görünür: "Bana bak, aradığını sana bildireceğim!" der. O da bakar görür ki:

Bir kısmı arzımızdan bin defa büyük ve o büyüklerden bir kısmı top güllesinden yetmiş derece sür'atli yüzbinler

ecram-ı semaviyeyi direksiz düşürmeden durduran ve birbirine çarpmadan fevkalhad çabuk, beraber gezdiren, yağsız söndürmeden mütemadiyen o hadsiz lâmbaları yandıran ve hiçbir gürültü ve ihtilâl çıkartmadan o nihayetsiz büyük kütleleri idare eden ve Güneş ve Kamer'in vazifeleri gibi, hiç isyan ettirmeden o pek büyük mahlukları vazifelerle çalıştıran ve iki kutbun dairesindeki hesab rakamlarına sıkışmayan bir nihayetsiz uzaklık içinde, aynı zamanda, aynı kuvvet ve aynı tarz ve aynı sikke-i fıtrat ve aynı surette, beraber, noksansız tasarruf eden ve o pek büyük mütecaviz kuvvetleri taşıyanları, tecavüz ettirmeden kanununa itaat ettiren ve o nihayetsiz kalabalığın enkazları gibi göğün yüzünü kirletecek süprüntülere meydan vermeden pek parlak ve pek güzel temizlettiren ve bir muntazam ordu manevrası gibi manevra ile gezdiren ve arzı döndürmesiyle, o haşmetli manevranın başka bir surette hakikî ve hayalî tarzlarını her gece ve her sene sinema levhaları gibi seyirci mahlukatına gösteren bir tezahür-ü rububiyet ve o rububiyet faaliyeti içinde görünen teshir, tedbir, tedvir, tanzim, tanzif, tavziften mürekkeb bir hakikat, bu azameti ve ihatatı ile o semavat Hâlıkının vücub-u vücuduna ve vahdetine ve mevcudiyeti semavatın mevcudiyetinden daha zahir bulunduğuna bilmüşahede şehadet eder manasıyla Birinci Makam'ın birinci basamağında:

لاَ اِلهَ اِلاَّ اللّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ السَّموَاتُ بِجَمِيعِ مَا فِيهَا بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ وَ التَّدْبِيرِ وَ التَّدْوِيرِ وَ التَّنْظِيمِ وَ التَّنْظِيفِ وَ التَّوْظِيفِ الْوَاسِعَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ

denilmiştir.

Sonra, dünyaya gelen o yolcu adama ve misafire, cevv-i sema denilen ve mahşer-i acaib olan feza gürültü ile konuşarak bağırıyor: "Bana bak! Merakla aradığını ve seni buraya göndereni benimle bilebilir ve bulabilirsin." der. O misafir, onun ekşi fakat merhametli yüzüne bakar; müdhiş fakat müjdeli gürültüsünü dinler, görür ki:

Zemin ile âsuman ortasında muallakta durdurulan bulut, gayet hakîmane ve rahîmane bir tarzda zemin bahçesini sular ve zemin ahalisine âb-ı hayat getirir ve harareti (yani yaşamak ateşinin şiddetini) ta'dil eder ve ihtiyaca göre her yerin imdadına yetişir. Ve bu vazifeler gibi çok vazifeleri görmekle beraber, muntazam bir ordunun acele emirlere göre görünmesi ve gizlenmesi gibi, birden cevvi dolduran o koca bulut dahi gizlenir, bütün eczaları istirahata çekilir, hiçbir eseri görülmez. Sonra "Yağmur başına arş!" emrini aldığı anda; bir saat, belki birkaç dakika zarfında toplanıp cevvi doldurur, bir kumandanın emrini bekler gibi durur.

Sonra o yolcu, cevvdeki rüzgâra bakar görür ki: Hava o kadar çok vazifelerle gayet hakîmane ve kerimane istihdam olunur ki, güya o camid havanın şuursuz zerrelerinden herbir zerresi; bu kâinat sultanından gelen emirleri dinler, bilir ve hiçbirini geri bırakmayarak, o kumandanın kuvvetiyle yapar ve intizamla yerine getirir bir vaziyet ile; zeminin bütün nüfuslarına nefes vermek ve hayata lüzumu bulunan hararet ve ziya ve elektrik gibi maddeleri ve sesleri nakletmek ve nebatatın telkîhine vasıta olmak gibi çok küllî vazifelerde ve hizmetlerde, bir dest-i gaybî tarafından gayet şuurkârane ve alîmane ve hayatperverane istihdam olunuyor.

Sonra yağmura bakıyor, görür ki: O latif ve berrak ve tatlı ve hiçten ve gaybî bir hazine-i rahmetten gönderilen katrelerde o kadar rahmanî hediyeler ve vazifeler var ki; güya rahmet tecessüm ederek katreler suretinde hazine-i Rabbanîden akıyor manasında olduğundan, yağmura "rahmet" namı verilmiştir.

Sonra şimşeğe bakar ve ra'dı (gök gürültüsü) dinler, görür ki; pek acib ve garib hizmetlerde çalıştırılıyorlar.

Sonra gözünü çeker, aklına bakar, kendi kendine der ki: "Atılmış pamuk gibi bu camid, şuursuz bulut elbette bizleri bilmez ve bize acıyıp imdadımıza kendi kendine koşmaz ve emirsiz meydana çıkmaz ve gizlenmez; belki gayet kadîr ve rahîm bir kumandanın emriyle hareket eder ki, bir iz

bırakmadan gizlenir ve def'aten meydana çıkar, iş başına geçer ve gayet faal ve müteâl ve gayet cilveli ve haşmetli bir sultanın fermanıyla ve kuvvetiyle vakit be-vakit cevv âlemini doldurup boşaltır ve mütemadiyen hikmetle yazar ve paydos ile bozar tahtasına ve mahv ve isbat levhasına ve haşir ve kıyamet suretine çevirir ve gayet lütufkâr ve ihsanperver ve gayet keremkâr ve rububiyetperver bir hâkim-i müdebbirin tedbiriyle rüzgâra biner ve dağlar gibi yağmur hazinelerini bindirir, muhtaç olan yerlere yetişir. Güya onlara acıyıp ağlayarak göz yaşlarıyla onları çiçeklerle güldürür, güneşin şiddet-i ateşini serinlendirir ve sünger gibi bahçelerine su serper ve zemin yüzünü yıkar, temizler."

Hem o meraklı yolcu kendi aklına der: Bu camid, hayatsız, şuursuz, mütemadiyen çalkanan, kararsız, fırtınalı, dağdağalı, sebatsız, hedefsiz şu havanın perdesiyle ve zahirî suretiyle vücuda gelen yüzbinler hakîmane ve rahîmane ve san'atkârane işler ve ihsanlar ve imdadlar bilbedahe isbat eder ki: Bu çalışkan rüzgârın ve bu cevval hizmetkârın kendi başına hiçbir hareketi yok, belki gayet Kadîr ve Alîm ve gayet Hakîm ve Kerim bir âmirin emriyle hareket eder. Güya herbir zerresi, herbir işi bilir ve o âmirin herbir emrini anlar ve dinler bir nefer gibi, hava içinde cereyan eden herbir emr-i Rabbanîyi dinler, itaat eder ki; bütün hayvanatın teneffüsüne ve yaşamasına ve nebatatın telkîhine ve büyümesine ve hayatına lüzumlu maddelerin yetiştirilmesine ve bulutların sevk ü idaresine ve ateşsiz sefinelerin seyr ü seyahatına ve bilhâssa seslerin ve bilhâssa telsiz telefon ve telgraf ve radyo ile konuşmaların îsaline ve bu hizmetler gibi umumî ve küllî hizmetlerden başka, azot ve müvellidülhumuza (oksijen) gibi iki basit maddeden ibaret olan havanın zerreleri birbirinin misli iken, zemin yüzünde yüzbinler tarzda bulunan Rabbanî san'atlarda kemal-i intizam ile bir dest-i hikmet tarafından çalıştırılıyor görüyorum.

Demek وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ âyetinin tasrihiyle, rüzgârın tasrifiyle hadsiz Rabbanî

hizmetlerde istimal ve bulutların teshiriyle hadsiz Rahmanî işlerde istihdam ve havayı o surette icad eden, ancak Vâcib-ül Vücud ve Kādir-i Külli Şey ve Âlim-i Külli Şey ve bir Rabb-i Zülcelali Ve-l İkram'dır der, hükmeder.

Sonra yağmura bakar, görür ki: Yağmurun taneleri sayısınca menfaatler ve katreleri adedince rahmanî cilveler ve reşhaları mikdarınca hikmetler içinde bulunuyor. Hem o şirin ve latif ve mübarek katreler o kadar muntazam ve güzel halkediliyor ki, hususan yaz mevsiminde gelen dolu o kadar mizan ve intizam ile gönderiliyor ve iniyor ki; fırtınalar ile çalkanan ve büyük şeyleri çarpıştıran şiddetli rüzgârlar, onların müvazene ve intizamlarını bozmuyor; katreleri birbirine çarpıp, birleştirip, zararlı kütleler yapmıyor. Ve bunlar gibi çok hakîmane işlerde ve bilhâssa zîhayatta çalıştırılan basit ve camid ve şuursuz müvellidülma' ve müvellidülhumuza (hidrojen-oksijen) gibi iki basit maddeden terekküb eden bu su, yüzbinlerle hikmetli ve şuurlu ve muhtelif hizmetlerde ve san'atlarda istihdam ediliyor. Demek bu tecessüm etmiş ayn-ı rahmet olan yağmur, ancak bir Rahman-ı Rahîm'in hazine-i gaybiye-i rahmetinde yapılıyor ve nüzulüyle وَهُوَ الَّذِى يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ âyetini maddeten tefsir ediyor.

Sonra ra'dı dinler ve berke (şimşeğe) bakar, görür ki: Bu iki hâdise-i acibe-i cevviye tamtamına وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ ve يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْاَبْصَارِ âyetlerini maddeten tefsir etmekle beraber, yağmurun gelmesini haber verip, muhtaçlara müjde ediyorlar.

Evet hiçten, birden hârika bir gürültü ile cevvi konuşturmak ve fevkalâde bir nur ve nar ile zulmetli cevvi ışıkla doldurmak ve dağvari pamuk-misal ve dolu ve kar ve su tulumbası hükmünde olan bulutları ateşlendirmek gibi hikmetli ve garabetli vaziyetlerle başaşağı gafil insanın başına tokmak gibi vuruyor: "Başını kaldır, kendini tanıttırmak isteyen faal ve kudretli bir zâtın hârika işlerine bak! Sen başıboş olmadığın gibi, bu hâdiseler de başıboş olamazlar. Her birisi çok hikmetli vazifeler peşinde

koşturuluyorlar. Bir Müdebbir-i Hakîm tarafından istihdam olunuyorlar.” diye ihtar ediyorlar.

İşte bu meraklı yolcu, bu cevvde bulutu teshirden, rüzgârı tasriften, yağmuru tenzilden ve hâdisat-ı cevviyeyi tedbirden terekküb eden bir hakikatın yüksek ve aşikâr şehadetini işitir, “Âmentü billah” der.

Birinci Makam’ın ikinci mertebesinde:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ الْجَوُّ بِجَمِيعِ مَا فِيهِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ وَ التَّصْرِيفِ وَ التَّنْزِيلِ وَ التَّدْبِيرِ الْوَاسِعَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ

fıkrası, bu yolcunun cevve dair mezkûr müşahedatını ifade eder. [54](İhtar)

Sonra o seyahat-ı fikriyeye alışan o mütefekkir misafire, küre-i arz lisan-ı haliyle diyor ki: “Gökte, fezada, havada ne geziyorsun? Gel, ben sana aradığını tanıttıracağım. Gördüğüm vazifelere bak ve sahifelerimi oku!” O da bakar görür ki: Arz meczub bir mevlevî gibi iki hareketiyle; günlerin, senelerin, mevsimlerin husulüne medar olan bir daireyi, haşr-i a’zamın meydanı etrafında çiziyor. Ve zîhayatın yüzbin enva’ını bütün erzak ve levazımatlarıyla içine alıp feza denizinde kemal-i müvazene ve nizamla gezdiren ve güneş etrafında seyahat eden muhteşem ve müsahhar bir sefine-i Rabbaniyedir.

Sonra sahifelerine bakar, görür ki: Bablarındaki herbir sahifesi, binler âyâtıyla arzın Rabbini tanıttırıyor. Umumunu okumak için vakit bulamadığından, yalnız bir tek sahife olan zîhayatın bahar faslında icad ve idaresine bakar, müşahede eder ki: Yüzbin enva’ın hadsiz efradlarının suretleri, basit bir maddeden gayet muntazam açılıyor ve gayet rahîmane terbiye ediliyor ve gayet mu’cizane bir kısmının tohumlarına kanatçıklar verip, onları uçurmak suretiyle neşrettiriliyor ve gayet müdebbirane idare olunuyor ve gayet müşfikane iaşe ve it’am ediliyor ve gayet rahîmane ve rezzakane hadsiz ve çeşit çeşit ve lezzetli ve tatlı rızıkları, hiçten ve kuru topraktan ve birbirinin misli ve farkları pek az ve kemik gibi

köklerden, çekirdeklerden, su katrelerinden yetiştiriliyor. Her bahara, bir vagon gibi, hazine-i gaybdan yüzbin nevi et’ime ve levazımat, kemal-i intizam ile yüklenip zîhayata gönderiliyor. Ve bilhâssa o erzak paketleri içinde yavrulara gönderilen süt konserveleri ve vâlidelerinin şefkatli sinelerinde asılan şekerli süt tulumbacıklarını göndermek, o kadar şefkat ve merhamet ve hikmet içinde görünüyor ki, bilbedahe bir Rahman-ı Rahîm’in gayet müşfikane ve mürebbiyane bir cilve-i rahmeti ve ihsanı olduğunu isbat eder.

Elhasıl: Bu sahife-i hayatiye-i bahariye, haşr-i a’zamın yüzbin nümunelerini ve misallerini göstermekle

فَانْظُرْ اِلَى آثَارِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِى اْلاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ ذلِكَ لَمُحْيِى الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

âyetini maddeten gayet parlak tefsir ettiği gibi; bu âyet dahi, bu sahifenin manalarını mu’cizane ifade eder. Ve arzın, bütün sahifeleriyle, Arzın büyüklüğü nisbetinde ve kuvvetinde لاَ اِلهَ اِلاَّ هُوَ dediğini anladı.

İşte, küre-i arzın yirmiden ziyade büyük sahifelerinden bir tek sahifenin yirmi vechinden bir tek vechinin muhtasar şehadeti ile, o yolcunun sair vecihlerin sahifelerindeki müşahedatı manasında olarak ve o müşahedatları ifade için, Birinci Makam’ın üçüncü mertebesinde böyle denilmiş:

لاَ اِلهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اْلاَرْضُ بِجَمِيعِ مَا فِيهَا وَ مَا عَلَيْهَا بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ وَ التَّدْبِيرِ وَ التَّرْبِيَةِ وَ الْفَتَّاحِيَّةِ وَ تَوْزِيعِ الْبُذُورِ وَ الْمُحَافَظَةِ وَ اْلاِدَارَةِ وَ اْلاِعَاشَةِ لِجَمِيعِ ذَوِى الْحَيَاةِ وَ الرَّحْمَانِيَّةِ وَ الرَّحِيمِيَّةِ الْعَامَّةِ الشَّامِلَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ

Sonra o mütefekkir yolcu her sahifeyi okudukça saadet anahtarı olan imanı kuvvetlenip ve manevî terakkiyatın miftahı olan marifeti ziyadeleşip ve bütün kemalâtın esası ve madeni olan iman-ı billah hakikatı bir derece daha inkişaf edip manevî çok zevkleri ve lezzetleri verdikçe onun merakını şiddetle tahrik ettiğinden; sema, cevv ve arzın mükemmel ve kat’î derslerini dinlediği halde “Hel min mezîd” deyip dururken, denizlerin ve büyük nehirlerin

cezbekârane cûş u huruşla zikirlerini ve hazîn ve leziz seslerini işitir. Lisan-ı hal ve lisan-ı kal ile: “Bize de bak, bizi de oku!” derler. O da bakar, görür ki: Hayatdarane mütemadiyen çalkanan ve dağılmak ve dökülmek ve istila etmek fıtratında olan denizler, arzı kuşatıp, arz ile beraber gayet sür’atli bir surette bir senede yirmibeş bin senelik bir dairede koşturulduğu halde; ne dağılırlar, ne dökülürler ve ne de komşularındaki toprağa tecavüz ederler. Demek gayet kudretli ve azametli bir zâtın emriyle ve kuvvetiyle dururlar, gezerler, muhafaza olurlar.

Sonra denizlerin içlerine bakar, görür ki: Gayet güzel ve zînetli ve muntazam cevherlerinden başka, binlerce çeşit hayvanatın iaşe ve idareleri ve tevellüdat ve vefiyatları o kadar muntazamdır; basit bir kum ve acı bir sudan verilen erzakları ve tayinatları o kadar mükemmeldir ki, bilbedahe bir Kadîr-i Zülcelal’in, bir Rahîm-i Zülcemal’in idare ve iaşesiyle olduğunu isbat eder.

Sonra o misafir, nehirlere bakar, görür ki: Menfaatleri ve vazifeleri ve vâridat ve sarfiyatları o kadar hakîmane ve rahîmanedir; bilbedahe isbat eder ki, ırmaklar, pınarlar, çaylar, büyük nehirler, bir Rahman-ı Zülcelali Ve-l İkram’ın hazine-i rahmetinden çıkıyorlar ve akıyorlar. Hattâ o kadar fevkalâde iddihar ve sarfediliyorlar ki, “Dört nehir Cennet’ten geliyorlar.” diye rivayet edilmiş. Yani; zahirî esbabın pek fevkinde olduklarından, manevî bir cennetin hazinesinden ve yalnız gaybî, tükenmez bir menbaın feyzinden akıyorlar demektir. Meselâ: Mısır’ın kumistanını bir cennete çeviren Nil-i Mübarek; cenub tarafından, “Cebel-i Kamer” denilen bir dağdan mütemadiyen küçük bir deniz gibi tükenmeden akıyor. Altı aydaki sarfiyatı dağ şeklinde toplansa ve buzlansa, o dağdan büyük olur. Halbuki o dağdan ona ayrılan yer, mahzen, altı kısmından bir kısım olamaz. Vâridatı ise; o mıntıka-i harrede pek az gelen ve susamış toprak çabuk yuttuğu için mahzene az giden yağmur, elbette o müvazene-i vasiayı muhafaza edemediğinden, o Nil-i Mübarek âdet-i arziye fevkinde bir

gaybî cennetten çıkıyor diye rivayeti, gayet manidar ve güzel bir hakikatı ifade ediyor.

İşte, deniz ve nehirlerin denizler gibi hakikatlarının ve şehadetlerinin binden birisini gördü. Ve umumu bil'icma' denizlerin büyüklüğü nisbetinde bir kuvvetle لاَ اِلهَ اِلاَّ هُوَ der ve bu şehadete denizler mahlukatı adedince şahidler gösterir diye anladı. Ve denizlerin ve nehirlerin umum şehadetlerini irade ederek ifade etmek manasında, Birinci Makam'ın dördüncü mertebesinde:

لاَ اِلهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ جَمِيعُ الْبِحَارِ وَ اْلاَنْهَارِ بِجَمِيعِ مَا فِيهَا بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ وَ اْلمُحَافَظَةِ وَ اْلاِدِّخَارِ وَ اْلاِدَارَةِ الْوَاسِعَةِ الْمُنْتَظَمَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ

denilmiş.

Sonra dağlar ve sahralar, seyahat-ı fikriyede bulunan o yolcuyu çağırıyorlar, "Sahifelerimizi de oku!" diyorlar. O da bakar, görür ki: Dağların küllî vazifeleri ve umumî hizmetleri o kadar azametli ve hikmetlidirler; akılları hayret içinde bırakır. Meselâ: Dağların zeminden emr-i Rabbanî ile çıkmaları ve zeminin içinde, inkılabat-ı dâhiliyeden neş'et eden heyecanını ve gazabını ve hiddetini, çıkmalarıyla teskin ederek; zemin o dağların fışkırmasıyla ve menfeziyle teneffüs edip, zararlı olan sarsıntılardan ve zelzele-i muzırradan kurtulup, vazife-i devriyesinde sekenesinin istirahatlarını bozmuyor.

Demek nasılki sefineleri sarsıntıdan vikaye ve müvazenelerini muhafaza için onların direkleri üstünde kurulmuş; öyle de dağlar, zemin sefinesine bu manada hazineli direkler olduklarını, Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan وَ الْجِبَالَ اَوْتَادًا ❊ وَاَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِىَ ❊ وَالْجِبَالَ اَرْسَيهَا gibi çok âyetlerle ferman ediyor.

Hem meselâ, dağların içinde zîhayata lâzım olan her nevi menba'lar, sular, madenler, maddeler, ilâçlar o kadar hakîmane ve müdebbirane ve kerimane ve ihtiyatkârane iddihar ve ihzar ve istif edilmiş ki; bilbedahe kudreti nihayetsiz bir Kadîr'in ve hikmeti nihayetsiz bir Hakîm'in hazineleri ve anbarları ve hizmetkârları olduklarını isbat

ederler, diye anlar. Ve sahra ve dağların dağ kadar vazife ve hikmetlerinden bu iki cevhere sairlerini kıyas edip, dağların ve sahraların umum hikmetleriyle, hususan ihtiyatî iddiharlar cihetiyle getirdikleri şehadeti ve söyledikleri لاَ اِلَهَ اِلاَّ هُوَ tevhidini, dağlar kuvvetinde ve sebatında ve sahralar genişliğinde ve büyüklüğünde görür, "Âmentü Billah" der.

İşte bu manayı ifade için Birinci Makam'ın beşinci mertebesinde:

لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ جَمِيعُ الْجِبَالِ وَ الصَّحَارَى بِجَمِيعِ مَا فِيهَا وَ عَلَيْهَا بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْاِدِّخَارِ وَ الْاِدَارَةِ وَ نَشْرِ الْبُذُورِ وَ الْمُحَافَظَةِ وَ التَّدْبِيرِ الْاِحْتِيَاطِيَّةِ الرَّبَّانِيَّةِ الْوَاسِعَةِ الْعَامَّةِ الْمُنْتَظَمَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ ❊

denilmiş.

Sonra, o yolcu dağda ve sahrada fikriyle gezerken, eşcar ve nebatat âleminin kapısı fikrine açıldı. Onu içeriye çağırdılar. "Gel dairemizde de gez, yazılarımızı da oku!" dediler. O da girdi, gördü ki: Gayet muhteşem ve müzeyyen bir meclis-i tehlil ve tevhid ve bir halka-i zikir ve şükür teşkil etmişler. Bütün eşcar ve nebatatın enva'ları bil'icma' beraber لاَ اِلَهَ اِلاَّ هُوَ diyorlar gibi lisan-ı hallerinden anladı. Çünki bütün meyvedar ağaç ve nebatlar; mizanlı ve fesahatlı yapraklarının dilleriyle ve süslü ve cezaletli çiçeklerinin sözleriyle ve intizamlı ve belâgatlı meyvelerinin kelimeleriyle beraber, müsebbihane şehadet getirdiklerine ve لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ dediklerine delalet ve şehadet eden üç büyük küllî hakikatı gördü:

Birincisi: Pek zahir bir surette kasdî bir in'am ve ikram ve ihtiyarî bir ihsan ve imtinan manası ve hakikatı her birisinde hissedildiği gibi; mecmuunda ise, güneşin zuhurundaki ziyası gibi görünüyor.

İkincisi: Tesadüfe havalesi hiçbir cihet-i imkânı olmayan kasdî ve hakîmane bir temyiz ve tefrik, ihtiyarî ve rahîmane bir tezyin ve tasvir manası ve hakikatı, o hadsiz enva' ve efradda gündüz gibi aşikâre görünüyor ve bir Sâni'-i Hakîm'in eserleri ve nakışları olduklarını gösterir.

Üçüncüsü: O hadsiz masnuatın yüzbin çeşit ve ayrı ayrı tarz ve şekilde olan suretleri, gayet muntazam, mizanlı, zînetli olarak, mahdud ve ma'dud ve birbirinin misli ve basit ve camid ve birbirinin aynı veya az farklı ve karışık olan çekirdeklerden, habbeciklerden o ikiyüzbin nevilerin farikalı ve intizamlı, ayrı ayrı, müvazeneli, hayatdar, hikmetli, yanlışsız, hatasız bir vaziyette umum efradının suretlerinin fethi ve açılışı ise öyle bir hakikattır ki; güneşten daha parlaktır ve baharın çiçekleri ve meyveleri ve yaprakları ve mevcudatı sayısınca o hakikatı isbat eden şahidler var diye, bildi. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى نِعْمَةِ اْلاِيمَانِ dedi.

İşte bu mezkûr hakikatları ve şehadetleri ifade manasıyla, Birinci Makam'ın altıncı mertebesinde:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِجْمَاعُ جَمِيعِ اَنْوَاعِ اْلاَشْجَارِ وَ النَّبَاتَاتِ الْمُسَبِّحَاتِ النَّاطِقَاتِ بِكَلِمَاتِ اَوْرَاقِهَا الْمَوْزُونَاتِ الْفَصِيحَاتِ وَ اَزْهَارِهَا الْمُزَيَّنَاتِ الْجَزِيلاَتِ وَ اَثْمَارِهَا الْمُنْتَظَمَاتِ الْبَلِيغَاتِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ اْلاِنْعَامِ وَ اْلاِكْرَامِ وَ اْلاِحْسَانِ بِقَصْدٍ وَ رَحْمَةٍ وَ حَقِيقَةِ التَّمْيِيزِ وَ التَّزْيِينِ وَ التَّصْوِيرِ بِاِرَادَةٍ وَ حِكْمَةٍ مَعَ قَطْعِيَّةِ دَلاَلَةِ حَقِيقَةِ فَتْحِ جَمِيعِ صُوَرِهَا الْمَوْزُونَاتِ الْمُزَيَّنَاتِ الْمُتَبَايِنَةِ الْمُتَنَوِّعَةِ الْغَيْرِ الْمَحْدُودَةِ مِنْ نُوَاتَاتٍ وَ حَبَّاتٍ مُتَمَاثِلَةٍ مُتَشَابِهَةٍ مَحْصُورَةٍ مَعْدُودَةٍ ❊

denilmiş.

Sonra, seyahat-ı fikriyede bulunan o meraklı ve terakki ile zevki ve şevki artan dünya yolcusu, bahar bahçesinden bir bahar kadar bir güldeste-i marifet ve iman alıp gelirken; hayvanat ve tuyur âleminin kapısı hakikat-bîn olan aklına ve marifet-aşina olan fikrine açıldı. Yüzbin ayrı ayrı seslerle ve çeşit çeşit dillerle onu içeriye çağırdılar, "Buyurun" dediler. O da girdi ve gördü ki: Bütün hayvanat ve kuşların bütün nevileri ve taifeleri ve milletleri, bil'ittifak lisan-ı kal ve lisan-ı halleriyle لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ deyip, zemin yüzünü bir zikirhane ve muazzam bir meclis-i tehlil suretine çevirmişler; herbiri bizzât birer kaside-i Rabbanî, birer kelime-i Sübhanî ve manidar birer harf-i Rahmanî hükmünde sâni'lerini tavsif edip hamd ü sena ediyorlar vaziyetinde gördü. Güya o hayvanların ve kuşların duyguları ve kuvaları ve cihazları ve a'zâları ve âletleri, manzum ve mevzun kelimelerdirler ve

muntazam ve mükemmel sözlerdirler. Onlar, bunlarla Hallak ve Rezzaklarına şükür ve vahdaniyetine şehadet getirdiklerine kat'î delalet eden üç muazzam ve muhit hakikatları müşahede etti.

Birincisi: Hiçbir cihetle serseri tesadüfe ve kör kuvvete ve şuursuz tabiata havalesi mümkün olmayan hiçten hakîmane icad ve san'at-perverane ibda' ve ihtiyarkârane ve alîmane halk ve inşa ve yirmi cihetle ilim ve hikmet ve iradenin cilvesini gösteren ruhlandırmak ve ihya etmek hakikatıdır ki; zîruhlar adedince şahidleri bulunan bir bürhan-ı bahir olarak, Zât-ı Hayy-u Kayyum'un vücub-u vücuduna ve sıfât-ı seb'asına ve vahdetine şehadet eder.

İkincisi: O hadsiz masnu'larda birbirinden sîmaca farikalı ve şekilce zînetli ve mikdarca mizanlı ve suretçe intizamlı bir tarzdaki temyizden, tezyinden, tasvirden öyle azametli ve kuvvetli bir hakikat görünür ki: Kādir-i Külli Şey ve Âlim-i Külli Şey'den başka hiçbir şey, bu her cihetle binlerle hârikaları ve hikmetleri gösteren ihatalı fiile sahib olamaz ve hiçbir imkân ve ihtimal yok.

Üçüncüsü: Birbirinin misli ve aynı veya az farklı ve birbirine benzeyen mahsur ve mahdud yumurtalardan ve yumurtacıklardan ve nutfe denilen su katrelerinden o hadsiz hayvanların yüzbinler çeşit tarzlarda ve birer mu'cize-i hikmet mahiyetinde bulunan suretlerini, gayet muntazam ve müvazeneli ve hatasız bir heyette açmak ve fethetmek öyle parlak bir hakikattır ki; hayvanlar adedince senedler, deliller o hakikatı tenvir eder.

İşte bu üç hakikatın ittifakıyla, hayvanların bütün enva'ı, beraber öyle bir لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ deyip şehadet getiriyorlar ki; güya zemin büyük bir insan gibi, büyüklüğü nisbetinde لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ diyerek semavat ehline işittiriyor mahiyetinde gördü ve tam ders aldı. Birinci Makam'ın yedinci mertebesinde bu mezkûr hakikatları ifade manasıyla:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِتِّفَاقُ
جَمِيعِ اَنْوَاعِ الْحَيَوَانَاتِ وَ الطُّيُورِ الْحَامِدَاتِ الشَّاهِدَاتِ بِكَلِمَاتِ حَوَاسِّهَا وَ
قُوَاهَا وَ حِسِّيَّاتِهَا وَ لَطَائِفِهَا الْمَوْزُونَاتِ الْمُنْتَظَمَاتِ الْفَصِيحَاتِ وَ بِكَلِمَاتِ

جِهَازَاتِهَا وَ جَوَارِحِهَا وَ اَعْضَائِهَا وَآلاَتِهَا الْمُكَمَّلَةِ الْبَلِيغَاتِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ اْلاِيجَادِ وَ الصُّنْعِ وَ اْلاِبْدَاعِ بِاْلاِرَادَةِ وَ حَقِيقَةِ التَّمْيِيزِ وَ التَّزْيِينِ بِالْقَصْدِ وَ حَقِيقَةِ التَّقْدِيرِ وَ التَّصْوِيرِ بِالْحِكْمَةِ مَعَ قَطْعِيَّةِ دَلاَلَةِ حَقِيقَةِ فَتْحِ جَمِيعِ صُوَرِهَا الْمُنْتَظَمَةِ الْمُتَخَالِفَةِ الْمُتَنَوِّعَةِ الْغَيْرِ الْمَحْصُورَةِ مِنْ بِيضَاتٍ وَ قَطَرَاتٍ مُتَمَاثِلَةٍ مُتَشَابِهَةٍ مَحْصُورَةٍ مَحْدُودَةٍ ❊

denilmiştir.

Sonra o mütefekkir yolcu, marifet-i İlahiyenin hadsiz mertebelerinde ve nihayetsiz ezvakında ve envârında daha ileri gitmek için, insanlar âlemine ve beşer dünyasına girmek isterken, başta enbiyalar olarak onu içeriye davet ettiler; o da girdi. En evvel geçmiş zamanın menziline baktı, gördü ki: Nev'-i beşerin en nurani ve en mükemmeli olan umum peygamberler (Aleyhimüsselâm) bil'icma' beraber لاَ اِلهَ اِلاَّ هُوَ deyip zikrediyorlar ve parlak ve musaddak olan hadsiz mu'cizatlarının kuvvetiyle, tevhidi iddia ediyorlar ve beşeri, hayvaniyet mertebesinden melekiyet derecesine çıkarmak için, onları iman-ı billaha davet ile ders veriyorlar gördü. O da, o nurani medresede diz çöküp derse oturdu. Gördü ki: Meşahir-i insaniyenin en yüksekleri ve namdarları olan o üstadların herbirisinin elinde Hâlık-ı Kâinat tarafından verilmiş nişane-i tasdik olarak mu'cizeler bulunduğundan, herbirinin ihbarı ile beşerden bir taife-i azîme ve bir ümmet tasdik edip imana geldiklerinden, o yüzbin ciddî ve doğru zâtların icma' ve ittifakla hüküm ve tasdik ettikleri bir hakikat ne kadar kuvvetli ve kat'î olduğunu kıyas edebildi. Ve bu kuvvette, bu kadar muhbir-i sadıkların hadsiz mu'cizeleriyle imza ve isbat ettikleri bir hakikatı inkâr eden ehl-i dalalet ne derece hadsiz bir hata, bir cinayet ettiklerini ve ne kadar hadsiz bir azaba müstehak olduklarını anladı ve onları tasdik edip iman getirenler ne kadar haklı ve hakikatlı olduklarını bildi; iman kudsiyetinin büyük bir mertebesi daha ona göründü. Evet enbiyayı (Aleyhimüsselâm), Cenab-ı Hak tarafından fiilen tasdik hükmünde olan hadsiz mu'cizatlarından ve hakkaniyetlerini gösteren muarızlarına gelen semavî pek çok tokatlarından ve hak olduklarına delalet eden şahsî kemalâtlarından ve hakikatlı

talimatlarından ve doğru olduklarına şehadet eden kuvvet-i imanlarından ve tam ciddiyetlerinden ve fedakârlıklarından ve ellerinde bulunan kudsî kitab ve suhuflarından ve onların yolları doğru ve hak olduğuna şehadet eden ittiba'larıyla hakikata, kemalâta, nura vâsıl olan hadsiz tilmizlerinden başka, onların ve o pek ciddî muhbirlerin müsbet mes'elelerde icmaı ve ittifakı ve tevatürü ve isbatta tevafuku ve tesanüdü ve tetabuku öyle bir hüccettir ve öyle bir kuvvettir ki; dünyada hiçbir kuvvet karşısına çıkamaz ve hiçbir şübhe ve tereddüdü bırakmaz. Ve imanın erkânında umum enbiyayı (Aleyhimüsselâm) tasdik dahi dâhil olması, o tasdik büyük bir kuvvet menbaı olduğunu anladı. Onların derslerinden çok feyz-i imanî aldı. İşte, bu yolcunun mezkûr dersini ifade manasında Birinci Makam'ın sekizinci mertebesinde:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِجْمَاعُ جَمِيعِ الْاَنْبِيَاءِ بِقُوَّةِ مُعْجِزَاتِهِمُ الْبَاهِرَةِ الْمُصَدِّقَةِ الْمُصَدَّقَةِ ❊

denilmiş.

Sonra imanın kuvvetinden ulvî bir zevk alan o seyyah-ı talib, Enbiya Aleyhimüsselâm'ın meclisinden gelirken, ülemanın ilmelyakîn suretinde kat'î ve kuvvetli delillerle, Enbiyaların (Aleyhimüsselâm) davalarını isbat eden ve asfiya ve sıddıkîn denilen mütebahhir, müçtehid muhakkikler, onu dershanelerine çağırdılar. O da girdi, gördü ki: Binlerle dâhî ve yüzbinlerle müdakkik ve yüksek ehl-i tahkik kıl kadar bir şübhe bırakmayan tedkikat-ı amikalarıyla, başta vücub-u vücud ve vahdet olarak müsbet mesail-i imaniyeyi isbat ediyorlar.

Evet, istidadları ve meslekleri muhtelif olduğu halde usûl ve erkân-ı imaniyede onların müttefikan ittifakları ve herbirisinin kuvvetli ve yakînî bürhanlarına istinadları öyle bir hüccettir ki; onların mecmuu kadar bir zekâvet ve dirayet sahibi olmak ve bürhanlarının umumu kadar bir bürhan bulmak mümkün ise, karşılarına ancak öyle çıkılabilir. Yoksa o münkirler, yalnız cehalet ve echeliyet ve inkâr ve isbat olunmayan menfî mes'elelerde inad ve göz kapamak

suretiyle karşılarına çıkabilirler. -Gözünü kapayan, yalnız kendine gündüzü gece yapar.- Bu seyyah; bu muhteşem ve geniş dershanede, bu muhterem ve mütebahhir üstadların neşrettikleri nurlar, zeminin yarısını bin seneden ziyade ışıklandırdığını bildi. Ve öyle bir kuvve-i maneviyeyi buldu ki, bütün ehl-i inkâr toplansa onu kıl kadar şaşırtmaz ve sarsmaz. İşte bu yolcunun bu dershaneden aldığı derse bir kısa işaret olarak, Birinci Makam'ın dokuzuncu mertebesinde:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِتِّفَاقُ جَمِيعِ اْلاَصْفِيَاءِ بِقُوَّةِ بَرَاهِينِهِمُ الظَّاهِرَةِ الْمُحَقَّقَةِ الْمُتَّفِقَةِ ❊

denilmiş.

Sonra, imanın daha ziyade kuvvetlenmesinde ve inkişafında ve ilmelyakîn derecesinden aynelyakîn mertebesine terakkisindeki envârı ve ezvakı görmeye çok müştak olan o mütefekkir yolcu, medreseden gelirken, hadsiz küçük tekyelerin ve zaviyelerin telahukuyla tevessü' eden gayet feyizli ve nurlu ve sahra genişliğinde bir tekyede, bir hangâhda, bir zikirhanede, bir irşadgâhda ve cadde-i kübra-yı Muhammedînin (A.S.M.) ve mi'rac-ı Ahmedînin (A.S.M.) gölgesinde hakikata çalışan ve hakka erişen ve aynelyakîne yetişen binlerle ve milyonlarla kudsî mürşidler onu dergâha çağırdılar. O da girdi, gördü ki: O ehl-i keşf ü keramet mürşidler; keşfiyatlarına ve müşahedelerine ve kerametlerine istinaden bil'icma' müttefikan لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ diyerek, vücub-u vücud ve vahdet-i Rabbaniyeyi kâinata ilân ediyorlar. Güneşin ziyasındaki yedi renk ile güneşi tanımak gibi, yetmiş renk ile, belki esma-i hüsna adedince, Şems-i Ezelî'nin ziyasından tecelli eden ayrı ayrı nurlu renkler ve çeşit çeşit ziyalı levnler ve başka başka hakikatlı tarîkatlar ve muhtelif doğru meslekler ve mütenevvi ve haklı meşreblerde bulunan o kudsî dâhîlerin ve nurani âriflerin icma' ve ittifakla imza ettikleri bir hakikat, ne derece zahir ve bahir olduğunu aynelyakîn müşahede etti ve enbiyanın (Aleyhimüsselâm) icmaı ve asfiyanın ittifakı ve evliyanın tevafuku ve bu üç icmaın birden ittifakı, güneşi gösteren

gündüzün ziyasından daha parlak gördü. İşte bu misafirin tekyeden aldığı feyze kısa bir işaret olarak, Birinci Makam’ın onuncu mertebesinde:

لاَ اِلهَ اِلاَّ اللّٰهُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِجْمَاعُ اْلاَوْلِيَاءِ بِكَشْفِيَّاتِهِمْ وَ كَرَامَاتِهِمُ الظَّاهِرَةِ الْمُحَقَّقَةِ الْمُصَدَّقَةِ ❊

denilmiş.

Sonra kemalât-ı insaniyenin en mühimmi ve en büyüğü, belki bilcümle kemalât-ı insaniyenin menbaı ve esası, iman-ı billahtan ve marifetullahtan neş’et eden muhabbetullah olduğunu bilen o dünya seyyahı, bütün kuvvetiyle ve letaifiyle, imanın kuvvetinde ve marifetin inkişafında daha ziyade terakki etmesini istemek fikriyle başını kaldırdı ve semavata baktı. Kendi aklına dedi ki: Madem kâinatta en kıymetdar şey hayattır ve kâinatın mevcudatı hayata müsahhardır ve madem zîhayatın en kıymetdarı zîruhtur ve zîruhun en kıymetdarı zîşuurdur ve madem bu kıymetdarlık için küre-i zemin, zîhayatı mütemadiyen çoğaltmak için her asır, her sene dolar boşalır. Elbette ve her halde, bu muhteşem ve müzeyyen olan semavatın dahi kendisine münasib ahalisi ve sekenesi, zîhayat ve zîruh ve zîşuurlardan vardır ki; huzur-u Muhammedîde (A.S.M.) sahabelere görünen Hazret-i Cebrail’in (A.S.) temessülü gibi melaikeleri görmek ve onlarla konuşmak hâdiseleri, tevatür suretinde eskiden beri nakl ve rivayet ediliyor. Öyle ise keşke ben semavat ehli ile dahi görüşseydim, onlar ne fikirde olduklarını bilseydim; çünki “Hâlık-ı Kâinat hakkında en mühim söz onlarındır.” diye düşünürken, birden semavî şöyle bir sesi işitti: “Madem bizim ile görüşmek ve dersimizi dinlemek istersin.. bil ki: Başta Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm ve Kur’an-ı Mu’ciz-ül Beyan olarak bütün peygamberlere vasıtamızla gelen mesail-i imaniyeye en evvel biz iman etmişiz. Hem insanlara temessül edip görünen ve bizlerden olan ervah-ı tayyibe, bilâ-istisna ve bil’ittifak, bu kâinat hâlıkının vücub-u vücuduna ve vahdetine ve sıfât-ı kudsiyesine şehadet edip birbirine muvafık ve mutabık olarak ihbar etmişler. Bu hadsiz

ihbaratın tevafuku ve tetabuku, güneş gibi sana bir rehberdir.” dediklerini bildi ve onun nur-u imanı parladı, zeminden göklere çıktı. İşte bu yolcunun melaikeden aldığı derse kısa bir işaret olarak, Birinci Makam’ın onbirinci mertebesinde:

لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِتِّفَاقُ الْمَلئِكَةِ الْمُتَمَثِّلِينَ لاَنْظَارِ النَّاسِ وَ الْمُتَكَلِّمِينَ مَعَ خَوَاصِّ الْبَشَرِ بِاِخْبَارَاتِهِمُ الْمُتَطَابِقَةِ الْمُتَوَافِقَةِ ❊

denilmiştir.

Sonra, pür-merak ve pür-iştiyak o misafir, âlem-i şehadet ve cismanî ve maddî cihetinde, mahsus taifelerin dillerinden ve lisan-ı hallerinden ders aldığından, âlem-i gayb ve âlem-i berzahta dahi mütalaa ile bir seyahat ve bir taharri-i hakikat arzu ederken, her taife-i insaniyede bulunan ve kâinatın meyvesi olan insanın çekirdeği hükmünde ve küçüklüğü ile beraber manen kâinat kadar inbisat edebilen müstakim ve münevver akılların, selim ve nurani kalblerin kapısı açıldı. Baktı ki; onlar, âlem-i gayb ve âlem-i şehadet ortasında insanî berzahlardır ve iki âlemin birbiriyle temasları ve muameleleri, insana nisbeten o noktalarda oluyor gördüğünden; kendi akıl ve kalbine dedi ki: Gelin, bu emsalinizin kapısından hakikate giden yol daha kısadır. Biz öteki yollardaki dillerden ders aldığımız gibi değil, belki iman noktasındaki ittisaflarından ve keyfiyet ve renklerinden mütalaamız ile istifade etmeliyiz, dedi, mütalaaya başladı. Gördü ki:

İstidadları gayet muhtelif ve mezhebleri birbirinden uzak ve muhalif olan umum istikametli ve nurlu akılların iman ve tevhiddeki ittisafkârane ve râsihane itikadları tevafuk ve sebatkârane ve mutmainane kanaat ve yakînleri tetabuk ediyor. Demek tebeddül etmeyen bir hakikata dayanıp bağlanmışlar ve kökleri metin bir hakikata girmiş, kopmuyor. Öyle ise bunların nokta-i imaniyede ve vücub ve tevhidde icma’ları, hiç kopmaz bir zincir-i nuranidir ve hakikata açılan ışıklı bir penceredir.

Hem gördü ki: Meslekleri birbirinden uzak ve meşrebleri birbirine mübayin olan o umum selim ve nurani kalblerin erkân-ı imaniyedeki müttefikane ve itminankârane ve müncezibane keşfiyat ve müşahedatları birbirine tevafuk ve tevhidde birbirine mutabık çıkıyor. Demek, hakikata mukabil ve vâsıl ve mütemessil bu küçücük birer arş-ı marifet-i Rabbaniye ve bu câmi' birer âyine-i Samedaniye olan nurani kalbler, şems-i hakikata karşı açılan pencerelerdir ve umumu birden güneşe âyinedarlık eden bir deniz gibi, bir âyine-i a'zamdır. Bunların vücub-u vücudda ve vahdette ittifakları ve icma'ları, hiç şaşırmaz ve şaşırtmaz bir rehber-i ekmel ve bir mürşid-i ekberdir. Çünki hiçbir cihetle hiçbir imkân ve hiçbir ihtimal yok ki, hakikattan başka bir vehim ve hakikatsız bir fikir ve asılsız bir sıfat, bu kadar müstemirrane ve râsihane, bu pek büyük ve keskin gözlerin umumunu aldatsın, galat-ı hisse uğratsın. Buna ihtimal veren bozulmuş ve çürümüş bir akla, bu kâinatı inkâr eden ahmak Sofestaîler dahi razı olmazlar, reddederler diye anladı. Kendi akıl ve kalbiyle beraber "Âmentü Billah" dediler. İşte bu yolcunun müstakim akıllardan ve münevver kalblerden istifade ettiği marifet-i imaniyeye kısa bir işaret olarak Birinci Makam'ın onüçüncü mertebesinde:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِجْمَاعُ الْعُقُولِ الْمُسْتَقِيمَةِ الْمُنَوَّرَةِ بِاِعْتِقَادَاتِهَا الْمُتَوَافِقَةِ وَ بِقَنَاعَاتِهَا وَ يَقِينِيَّاتِهَا الْمُتَطَابِقَةِ مَعَ تَخَالُفِ الْاِسْتِعْدَادَاتِ وَ الْمَذَاهِبِ وَ كَذَا دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِتِّفَاقُ الْقُلُوبِ السَّلِيمَةِ النُّورَانِيَّةِ بِكَشْفِيَّاتِهَا الْمُتَطَابِقَةِ وَ بِمُشَاهَدَاتِهَا الْمُتَوَافِقَةِ مَعَ تَبَايُنِ الْمَسَالِكِ وَ الْمَشَارِبِ ❊

denilmiş.

Sonra, âlem-i gaybe yakından bakan ve akıl ve kalbde seyahat eden o yolcu, acaba âlem-i gayb ne diyor diye merakla o kapıyı da şöyle bir fikir ile çaldı. Yani, madem bu cismanî âlem-i şehadette, bu kadar zînetli ve san'atlı hadsiz masnu'larıyla kendini tanıttırmak ve bu kadar tatlı ve süslü nihayetsiz nimetleriyle kendini sevdirmek ve bu kadar mu'cizeli ve meharetli hesabsız eserleriyle gizli kemalâtını bildirmek, kavilden ve tekellümden daha zahir bir tarzda

fiilen isteyen ve hal diliyle bildiren bir zât, perde-i gayb tarafında bulunduğu bilbedahe anlaşılıyor. Elbette ve her halde, fiilen ve halen olduğu gibi, kavlen ve tekellümen dahi konuşur, kendini tanıttırır, sevdirir. Öyle ise, âlem-i gayb cihetinde onu onun tezahüratından bilmeliyiz dedi; kalbi içeriye girdi, akıl gözüyle gördü ki:

Gayet kuvvetli bir tezahüratla vahiylerin hakikatı, âlem-i gaybın her tarafında her zamanda hükmediyor. Kâinatın ve mahlukatın şehadetlerinden çok kuvvetli bir şehadet-i vücud ve tevhid, Allâm-ül Guyub'dan vahiy ve ilham hakikatlarıyla geliyor. Kendini ve vücud ve vahdetini, yalnız masnu'larının şehadetlerine bırakmıyor. Kendisi, kendine lâyık bir kelâm-ı ezelî ile konuşuyor. Her yerde ilim ve kudretiyle hazır ve nâzırın kelâmı dahi hadsizdir ve kelâmının manası onu bildirdiği gibi, tekellümü dahi, onu sıfâtıyla bildiriyor.

Evet, yüzbin Peygamberlerin (Aleyhimüsselâm) tevatürleriyle ve ihbaratlarının vahy-i İlahîye mazhariyet noktasında ittifaklarıyla ve nev'-i beşerden ekseriyet-i mutlakanın tasdikgerdesi ve rehberi ve muktedası ve vahyin semereleri ve vahy-i meşhud olan kütüb-ü mukaddese ve suhuf-u semaviyenin delail ve mu'cizatlarıyla, hakikat-ı vahyin tahakkuku ve sübutu bedahet derecesine geldiğini bildi ve vahyin hakikatı beş hakikat-ı kudsiyeyi ifade ve ifaza ediyor diye anladı:

Birincisi: لِلتَّنَزُّلاَتِ اْلاِلهِيَّةِ اِلَى عُقُولِ الْبَشَرِ denilen, beşerin akıllarına ve fehimlerine göre konuşmak bir tenezzül-ü İlahîdir.

Evet, bütün zîruh mahlukatını konuşturan ve konuşmalarını bilen, elbette kendisi dahi o konuşmalara konuşmasıyla müdahale etmesi, rububiyetin muktezasıdır.

İkincisi: Kendini tanıttırmak için kâinatı, bu kadar hadsiz masraflarla, baştan başa hârikalar içinde yaratan ve binler dillerle kemalâtını söylettiren, elbette kendi sözleriyle dahi kendini tanıttıracak.

Üçüncüsü: Mevcudatın en müntehabı ve en muhtacı ve en nazenini ve en müştakı olan hakikî insanların

münacatlarına ve şükürlerine fiilen mukabele ettiği gibi, kelâmıyla da mukabele etmek, hâlıkıyetin şe'nidir.

Dördüncüsü: İlim ile hayatın zarurî bir lâzımı ve ışıklı bir tezahürü olan mükâleme sıfatı, elbette ihatalı bir ilmi ve sermedî bir hayatı taşıyan zâtta, ihatalı ve sermedî bir surette bulunur.

Beşincisi: En sevimli ve muhabbetli ve endişeli ve nokta-i istinada en muhtaç ve sahibini ve mâlikini bulmağa en müştak; hem fakir ve âciz bulunan mahluklarına acz ve iştiyakı, fakr ve ihtiyacı ve endişe-i istikbali ve muhabbeti ve perestişi veren bir zât, elbette kendi vücudunu onlara tekellümüyle iş'ar etmek, uluhiyetin muktezasıdır.

İşte, tenezzül-ü İlahî ve taarrüf-ü Rabbanî ve mukabele-i Rahmanî ve mükâleme-i Sübhanî ve iş'ar-ı Samedanî hakikatlarını tazammun eden, umumî semavî vahiylerin icmalen Vâcib-ül Vücud'un vücuduna ve vahdetine delaletleri öyle bir hüccettir ki; gündüzdeki güneşin şuaatının güneşe şehadetinden daha kuvvetlidir diye anladı.

Sonra ilhamlar cihetine baktı, gördü ki: Sadık ilhamlar, gerçi bir cihette vahye benzerler ve bir nevi mükâleme-i Rabbaniyedir, fakat iki fark vardır:

Birincisi: İlhamdan çok yüksek olan vahyin ekseri melaike vasıtasıyla ve ilhamın ekseri vasıtasız olmasıdır.

Meselâ: Nasılki bir padişahın iki suretle konuşması ve emirleri var. Birisi: Haşmet-i saltanat ve hâkimiyet-i umumiye haysiyetiyle bir yaverini bir valiye gönderir. O hâkimiyetin ihtişamını ve emrin ehemmiyetini göstermek için bazan vasıta ile beraber bir içtima yapar. Sonra ferman tebliğ edilir.

İkincisi: Sultanlık ünvanı ile ve padişahlık umumî ismiyle değil, belki kendi şahsı ile hususî bir münasebeti ve cüz'î bir muamelesi bulunan has bir hizmetçisi ile veya bir âmi raiyetiyle ve hususî telefonu ile hususî konuşmasıdır.

Öyle de Padişah-ı Ezelî'nin umum âlemlerin Rabbi ismiyle ve kâinat hâlıkı ünvanı ile vahiy ile ve vahyin hizmetini gören şümullü ilhamlarıyla mükâlemesi olduğu gibi; her bir

ferdin, her bir zîhayatın Rabbi ve Hâlıkı olmak haysiyetiyle hususî bir surette fakat perdeler arkasında onların kabiliyetine göre bir tarz-ı mükâlemesi var.

İkinci fark: Vahiy gölgesizdir, safidir, havassa hastır. İlham ise gölgelidir, renkler karışır, umumîdir. Melaike ilhamları ve insan ilhamları ve hayvanat ilhamları gibi çeşit çeşit hem pekçok enva'larıyla denizlerin katreleri kadar kelimat-ı Rabbaniyenin teksirine medar bir zemin teşkil ediyor. لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّى لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ اَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّى âyetinin bir vechini tefsir ediyor anladı.

Sonra; ilhamın mahiyetine ve hikmetine ve şehadetine baktı, gördü ki: Mahiyeti ile hikmeti ve neticesi dört nurdan terekküb ediyor.

Birincisi: Teveddüd-ü İlahî denilen, kendini mahlukatına fiilen sevdirdiği gibi, kavlen ve huzuran ve sohbeten dahi sevdirmek, vedudiyetin ve rahmaniyetin muktezasıdır.

İkincisi: İbadının dualarına fiilen cevab verdiği gibi, kavlen dahi perdeler arkasında icabet etmesi, rahîmiyetin şe'nidir.

Üçüncüsü: Ağır beliyyelere ve şiddetli hallere düşen mahlukatlarının istimdadlarına ve feryadlarına ve tazarruatlarına fiilen imdad ettiği gibi, bir nevi konuşması hükmünde olan ilhamî kaviller ile de imdada yetişmesi, rububiyetin lâzımıdır.

Dördüncüsü: Çok âciz ve çok zaîf ve çok fakir ve ihtiyaçlı ve kendi mâlikini ve hâmisini ve müdebbirini ve hafîzini bulmağa pek çok muhtaç ve müştak olan zîşuur masnularına, vücudunu ve huzurunu ve himayetini fiilen ihsas ettiği gibi, bir nevi mükâleme-i Rabbaniye hükmünde sayılan bir kısım sadık ilhamlar perdesinde, mahsus ve bir mahluka bakan has bir vecihte, onun kabiliyetine göre onun kalb telefonuyla, kavlen dahi kendi huzurunu ve vücudunu ihsas etmesi, şefkat-i uluhiyetin ve rahmet-i rububiyetin zarurî ve vâcib bir muktezasıdır diye anladı.

Sonra ilhamın şehadetine baktı, gördü: Nasılki güneşin -farazâ- şuuru ve hayatı olsaydı ve o halde ziyasındaki yedi

rengi yedi sıfatı olsaydı, o cihette ışığında bulunan şuaları ve cilveleri ile bir tarz konuşması bulunacaktı. Ve bu vaziyette, misalinin ve aksinin şeffaf şeylerde bulunması ve her âyine ve her parlak şeyler ve cam parçaları ve kabarcıklar ve katrelerle, hattâ şeffaf zerreler ile herbirinin kabiliyetine göre konuşması ve onların hacatına cevab vermesi ve bütün onlar güneşin vücuduna şehadet etmesi ve hiçbir iş, bir işe mani olmaması ve bir konuşması, diğer konuşmaya müzahamet etmemesi bilmüşahede görüleceği gibi.. aynen öyle de: Ezel ve ebedin zülcelal sultanı ve bütün mevcudatın zülcemal hâlık-ı zîşanı olan Şems-i Sermedî'nin mükâlemesi dahi, onun ilmi ve kudreti gibi küllî ve muhit olarak herşeyin kabiliyetine göre tecelli etmesi; hiçbir sual bir suale, bir iş bir işe, bir hitab bir hitaba mani olmaması ve karıştırmaması bilbedahe anlaşılıyor. Ve bütün o cilveler, o konuşmalar ve ilhamlar birer birer ve beraber bil'ittifak o Şems-i Ezelî'nin huzuruna ve vücub-u vücuduna ve vahdetine ve ehadiyetine delalet ve şehadet ettiklerini aynelyakîne yakın bir ilmelyakîn ile bildi.

İşte, bu meraklı misafirin âlem-i gaybdan aldığı ders-i marifetine kısa bir işaret olarak, Birinci Makam'ın ondördüncü ve onbeşinci mertebelerinde:

لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ اَلْوَاحِدُ اْلاَحَدُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِجْمَاعُ جَمِيعِ الْوَحْيَاتِ الْحَقَّةِ الْمُتَضَمِّنَةِ لِلتَّنَزُّلاَتِ اْلاِلهِيَّةِ وَ لِلْمُكَالَمَاتِ السُّبْحَانِيَّةِ وَ لِلتَّعَرُّفَاتِ الرَّبَّانِيَّةِ وَ لِلْمُقَابَلاَتِ الرَّحْمَانِيَّةِ عِنْدَ مُنَاجَاةِ عِبَادِهِ وَلْلاِشْعَارَاتِ الصَّمَدَانِيَّةِ لِوُجُودِهِ لِمَخْلُوقَاتِهِ وَ كَذَا دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِتِّفَاقُ اْلاِلْهَامَاتِ الصَّادِقَةِ الْمُتَضَمِّنَةِ لِلتَّوَدُّدَاتِ اْلاِلهِيَّةِ وَ لْلاِجَابَاتِ الرَّحْمَانِيَّةِ لِدَعَوَاتِ مَخْلُوقَاتِهِ وَ لْلاِمْدَادَاتِ الرَّبَّانِيَّةِ لاِسْتِغَاثَاتِ عِبَادِهِ وَ لْلاِحْسَاسَاتِ السُّبْحَانِيَّةِ لِوُجُودِهِ لِمَصْنُوعَاتِهِ ❊

denilmiştir.

Sonra o dünya seyyahı, kendi aklına dedi ki: Madem bu kâinatın mevcudatıyla mâlikimi ve hâlıkımı arıyorum. Elbette her şeyden evvel bu mevcudatın en meşhuru ve a'dasının tasdikiyle dahi en mükemmeli ve en büyük kumandanı ve en namdar hâkimi ve sözce en yükseği ve akılca en parlağı ve ondört asrı faziletiyle ve Kur'anı ile

ışıklandıran Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâm'ı ziyaret etmek ve aradığımı ondan sormak için Asr-ı Saadete beraber gitmeliyiz diyerek, aklıyla beraber o asra girdi. Gördü ki: O asır, hakikaten o zât (A.S.M.) ile, bir saadet-i beşeriye asrı olmuş. Çünki en bedevi, en ümmi bir kavmi, getirdiği nur vasıtasıyla, kısa bir zamanda dünyaya üstad ve hâkim eylemiş.

Hem kendi aklına dedi: Biz, en evvel bu fevkalâde zâtın (A.S.M.) bir derece kıymetini ve sözlerinin hakkaniyetini ve ihbaratının doğruluğunu bilmeliyiz, sonra hâlıkımızı ondan sormalıyız diyerek taharriye başladı. Bulduğu hadsiz kat'î delillerden, burada, yalnız dokuz külliyetine birer kısa işaret edilecek.

Birincisi: Bu zâtta (A.S.M.) -hattâ düşmanlarının tasdikiyle dahi- bütün güzel huyların ve hasletlerin bulunması ve وَ انْشَقَّ الْقَمَرُ ❊ وَمَا رَمَيْتَ اِذْ رَمَيْتَ وَلكِنَّ اللّٰهَ رَمَى âyetlerinin sarahatıyla, bir parmağının işaretiyle Kamer iki parça olması ve bir avucu ile, a'dasının ordusuna attığı az bir toprak, umum o ordunun gözlerine girmesiyle kaçmaları ve susuz kalmış kendi ordusuna, beş parmağından kevser gibi akan suyu kifayet derecesinde içirmesi gibi; nakl-i kat'î ile ve bir kısmı tevatür ile, yüzer mu'cizatın onun elinde zahir olmasıdır. Bu mu'cizattan üçyüzden ziyade bir kısmı, Ondokuzuncu Mektub olan Mu'cizat-ı Ahmediye (A.S.M.) namındaki hârika ve kerametli bir risalede kat'î delilleriyle beraber beyan edildiğinden onları ona havale ederek dedi ki: Bu kadar ahlâk-ı hasene ve kemalâtla beraber, bu kadar mu'cizat-ı bahiresi bulunan bir zât (A.S.M.) elbette en doğru sözlüdür. Ahlâksızların işi olan hileye, yalana, yanlışa tenezzül etmesi kabil değil.

İkincisi: Elinde bu kâinat sahibinin bir fermanı bulunduğu ve o fermanı her asırda üçyüz milyondan ziyade insanların kabul ve tasdik ettikleri ve o ferman olan Kur'an-ı Azîmüşşan'ın yedi vecihle hârika olmasıdır. Ve bu Kur'anın kırk vecihle mu'cize olduğu ve kâinat hâlıkının sözü bulunduğu kuvvetli delilleriyle beraber, "Yirmibeşinci Söz ve Mu'cizat-ı Kur'aniye" namlarındaki, Risale-i Nur'un bir güneşi olan meşhur bir risalede tafsilen beyan edilmesinden; onu, ona havale ederek dedi: Böyle ayn-ı hak ve hakikat bir fermanın tercümanı ve tebliğ edicisi bir zâtta (A.S.M.) fermana cinayet ve ferman sahibine hıyanet hükmünde olan yalan olamaz ve bulunamaz!..

Üçüncüsü: O zât (A.S.M.), öyle bir şeriat ve bir İslâmiyet ve bir ubudiyet ve bir dua ve bir davet ve bir iman ile meydana çıkmış ki, onların ne misli var ve ne de olur. Ve onlardan daha mükemmel ne bulunmuş ve ne de bulunur. Çünki ümmi bir zâtta (A.S.M.) zuhur eden o şeriat; ondört asrı ve nev'-i beşerin humsunu, âdilane ve hakkaniyet üzere ve müdakkikane, hadsiz kanunlarıyla idare etmesi emsal kabul etmez.

Hem ümmi bir zâtın (A.S.M.) ef'al ve akval ve ahvalinden çıkan İslâmiyet; her asırda üçyüz milyon insanın rehberi ve mercii ve akıllarının muallimi ve mürşidi ve kalblerinin münevviri ve musaffisi ve nefislerinin mürebbisi ve müzekkisi ve ruhlarının medar-ı inkişafı ve maden-i terakkiyatı olması cihetiyle misli olamaz ve olmamış.

Hem dininde bulunan bütün ibadatın bütün enva'ında en ileri olması ve herkesten ziyade takvada bulunması ve Allah'tan korkması ve fevkalâde daimî mücahedat ve dağdağalar içinde, tam tamına ubudiyetin en ince esrarına kadar müraat etmesi ve hiç kimseyi taklid etmeyerek ve tam manasıyla ve mübtediyane fakat en mükemmel olarak, hem ibtida hem intihayı birleştirerek yapması; elbette misli görülmez ve görünmemiş.

Hem binler dua ve münacatlarından Cevşen-ül Kebir ile, öyle bir marifet-i Rabbaniye ile, öyle bir derecede Rabbini

tavsif ediyor ki; o zamandan beri gelen ehl-i marifet ve ehl-i velayet, telahuk-u efkâr ile beraber, ne o mertebe-i marifete ve ne de o derece-i tavsife yetişememeleri gösteriyor ki, duada dahi onun misli yoktur. Risale-i Münacat'ın başında, Cevşen-ül Kebir'in doksandokuz fıkrasından bir fıkrasının kısacık bir mealinin beyan edildiği yere bakan adam, Cevşen'in dahi misli yoktur diyecek.

Hem tebliğ-i risalette ve nâsı hakka davette o derece metanet ve sebat ve cesaret göstermiş ki; büyük devletler ve büyük dinler, hattâ kavim ve kabîlesi ve amucası ona şiddetli adavet ettikleri halde, zerre mikdar bir eser-i tereddüd, bir telaş, bir korkaklık göstermemesi ve tek başıyla bütün dünyaya meydan okuması ve başa da çıkarması ve İslâmiyeti dünyanın başına geçirmesi isbat eder ki; tebliğ ve davette dahi misli olmamış ve olamaz.

Hem imanda, öyle fevkalâde bir kuvvet ve hârika bir yakîn ve mu'cizane bir inkişaf ve cihanı ışıklandıran bir ulvî itikad taşımış ki; o zamanın hükümranı olan bütün efkârı ve akideleri ve hükemanın hikmetleri ve ruhanî reislerin ilimleri ona muarız ve muhalif ve münkir oldukları halde; onun ne yakînine, ne itikadına, ne itimadına, ne itminanına hiçbir şübhe, hiçbir tereddüd, hiçbir za'f, hiçbir vesvese vermemesi ve maneviyatta ve meratib-i imaniyede terakki eden başta sahabeler ve bütün ehl-i velayet, onun her vakit mertebe-i imanından feyz almaları ve onu en yüksek derecede bulmaları, bilbedahe gösterir ki; imanı dahi emsalsizdir.

İşte böyle emsalsiz bir şeriat ve misilsiz bir İslâmiyet ve hârika bir ubudiyet ve fevkalâde bir dua ve cihanpesendane bir davet ve mu'cizane bir iman sahibinde, elbette hiçbir cihetle yalan olamaz ve aldatmaz diye anladı ve aklı dahi tasdik etti.

Dördüncüsü: Enbiyaların (Aleyhimüsselâm) icma'ı, nasılki vücud ve vahdaniyet-i İlahiyeye gayet kuvvetli bir delildir; öyle de, bu zâtın (A.S.M.) doğruluğuna ve risaletine gayet sağlam bir şehadettir. Çünki Enbiya Aleyhimüsselâm'ın doğruluklarına ve peygamber olmalarına

medar olan ne kadar kudsî sıfatlar ve mu’cizeler ve vazifeler varsa; o zâtta (A.S.M.) en ileride olduğu tarihçe musaddaktır. Demek onlar, nasılki lisan-ı kal ile; Tevrat, İncil, Zebur ve suhuflarında bu zâtın (A.S.M.) geleceğini haber verip insanlara beşaret vermişler ki, kütüb-ü mukaddesenin o beşaretli işaratından yirmiden fazla ve pek zahir bir kısmı, Ondokuzuncu Mektub’da güzelce beyan ve isbat edilmiş. Öyle de, lisan-ı halleriyle, yani nübüvvetleriyle ve mu’cizeleriyle; kendi mesleklerinde ve vazifelerinde en ileri ve en mükemmel olan bu zâtı tasdik edip, davasını imza ediyorlar. Ve lisan-ı kal ve icma’ ile vahdaniyete delalet ettikleri gibi, lisan-ı hal ile ve ittifak ile de bu zâtın sadıkıyetine şehadet ediyorlar diye anladı.

Beşincisi: Bu zâtın düsturlarıyla ve terbiyesi ve tebaiyetiyle ve arkasından gitmeleriyle hakka, hakikata, kemalâta, keramata, keşfiyata, müşahedata yetişen binlerce evliya vahdaniyete delalet ettikleri gibi; üstadları olan bu zâtın sadıkıyetine ve risaletine, icma’ ve ittifakla şehadet ediyorlar. Ve âlem-i gaybdan verdiği haberlerin bir kısmını nur-u velayetle müşahede etmeleri ve umumunu nur-u iman ile ya ilmelyakîn veya aynelyakîn veya hakkalyakîn suretinde itikad ve tasdik etmeleri; üstadları olan bu zâtın derece-i hakkaniyet ve sadıkıyetini güneş gibi gösterdiğini gördü.

Altıncısı: Bu zâtın ümmiliğiyle beraber getirdiği hakaik-i kudsiye ve ihtira ettiği ulûm-u âliye ve keşfettiği marifet-i İlahiyenin dersiyle ve talimiyle, mertebe-i ilmiyede en yüksek makama yetişen milyonlar asfiya-i müdakkikîn ve sıddıkîn-i muhakkikîn ve dâhî-i hükema-i mü’minîn, bu zâtın üss-ül esas davası olan vahdaniyeti, kuvvetli bürhanlarıyla bil’ittifak isbat ve tasdik ettikleri gibi; bu muallim-i ekberin ve bu üstad-ı a’zamın hakkaniyetine ve sözlerinin hakikat olduğuna ittifak ile şehadetleri, gündüz gibi bir hüccet-i risaleti ve sadıkıyetidir. Meselâ: Risale-i Nur, yüz parçasıyla, bu zâtın sadakatının bir tek bürhanıdır.

Yedincisi: Âl ve ashab namında ve nev'-i beşerin enbiyadan sonra feraset ve dirayet ve kemalâtla en meşhuru ve en muhterem ve en namdarı ve en dindar ve en keskin nazarlı taife-i azîmesi; kemal-i merak ile ve gayet dikkat ve nihayet ciddiyetle, bu zâtın bütün gizli ve aşikâr hallerini ve fikirlerini ve vaziyetlerini taharri ve teftiş ve tedkik etmeleri neticesinde; bu zâtın dünyada en sadık ve en yüksek ve en haklı ve hakikatlı olduğuna ittifak ile ve icma' ile sarsılmaz tasdikleri ve kuvvetli imanları, güneşin ziyasına delalet eden gündüz gibi bir delildir, diye anladı.

Sekizincisi: Bu kâinat, nasılki kendini icad ve idare ve tertib eden ve tasvir ve takdir ve tedbir ile bir saray gibi, bir kitab gibi, bir sergi gibi, bir temaşagâh gibi tasarruf eden sâni'ine ve kâtibine ve nakkaşına delalet eder. Öyle de; kâinatın hilkatindeki makasıd-ı İlahiyeyi bilecek ve bildirecek ve tahavvülâtındaki Rabbanî hikmetlerini talim edecek ve vazifedarane harekâtındaki neticeleri ders verecek ve mahiyetindeki kıymetini ve içindeki mevcudatın kemalâtını ilân edecek ve o kitab-ı kebirin manalarını ifade edecek bir yüksek dellâl, bir doğru keşşaf, bir muhakkik üstad, bir sadık muallim istediği ve iktiza ettiği ve herhalde bulunmasına delalet ettiği cihetle, elbette bu vazifeleri herkesten ziyade yapan bu zâtın hakkaniyetine ve bu kâinat Hâlıkının en yüksek ve sadık bir memuru olduğuna şehadet ettiğini bildi.

Dokuzuncusu: Madem bu san'atlı ve hikmetli masnuatıyla kendi hünerlerini ve san'atkârlığının kemalâtını teşhir etmek ve bu süslü, zînetli nihayetsiz mahlukatıyla kendini tanıttırmak ve sevdirmek ve bu lezzetli ve kıymetli hesabsız nimetleriyle kendine teşekkür ve hamd ettirmek ve bu şefkatli ve himayetli umumî terbiye ve iaşe ile, hattâ ağızların en ince zevklerini ve iştihaların her nev'ini tatmin edecek bir surette ihzar edilen Rabbanî it'amlar ve ziyafetler ile, kendi rububiyetine karşı minnetdarane ve müteşekkirane ve perestişkârane ibadet ettirmek ve mevsimlerin tebdili ve gece gündüzün tahvili ve ihtilafı gibi,

azametli ve haşmetli tasarrufat ve icraat ve dehşetli ve hikmetli faaliyet ve hallakıyet ile, kendi uluhiyetini izhar ederek, o uluhiyetine karşı iman ve teslim ve inkıyad ve itaat ettirmek ve her vakit iyiliği ve iyileri himaye, fenalığı ve fenaları izale ve semavî tokatlar ile zalimleri ve yalancıları imha etmek cihetiyle, hakkaniyet ve adaletini göstermek isteyen perde arkasında birisi var. Elbette ve herhalde, o gaybî zâtın yanında en sevgili mahluku ve en doğru abdi ve onun mezkûr maksadlarına tam hizmet ederek, hilkat-i kâinatın tılsımını ve muammasını hall ve keşfeden ve daima o Hâlıkının namına hareket eden ve ondan istimdad eden ve muvaffakıyet isteyen ve onun tarafından imdada ve tevfike mazhar olan ve Muhammed-i Kureyşî denilen bu zât olacak. (A.S.M.)

Hem aklına dedi: Madem bu mezkûr dokuz hakikatlar bu zâtın sıdkına şehadet ederler; elbette bu âdem, benî-Âdemin medar-ı şerefi ve bu âlemin medar-ı iftiharıdır. Ve ona “Fahr-i Âlem” ve “Şeref-i Benî-Âdem” denilmesi pek lâyıktır ve onun elinde bulunan ferman-ı Rahman olan Kur’an-ı Mu’ciz-ül Beyan’ın haşmet-i saltanat-ı maneviyesinin nısf-ı arzı istilası ve şahsî kemalâtı ve yüksek hasletleri gösteriyor ki; bu âlemde en mühim zât budur, Hâlıkımız hakkında en mühim söz onundur.

İşte gel bak! Bu hârika zâtın yüzer zahir ve bahir kat’î mu’cizelerinin kuvvetine ve dinindeki binler âlî ve esaslı hakikatlarına istinaden, bütün davalarının esası ve bütün hayatının gayesi, Vâcib-ül Vücud’un vücuduna ve vahdetine ve sıfâtına ve esmasına delalet ve şehadet ve o Vâcib-ül Vücud’u isbat ve ilân ve i’lam etmektir.

Demek bu kâinatın manevî güneşi ve Hâlıkımızın en parlak bir bürhanı bu Habibullah denilen zâttır ki; onun şehadetini teyid ve tasdik ve imza eden aldanmaz ve aldatmaz üç büyük icma’ var:

Birincisi: “Eğer perde-i gayb açılsa yakînim ziyadeleşmeyecek.” diyen İmam-ı Ali (Radıyallahü Anh) ve yerde iken arş-ı a’zamı ve İsrafil’in azamet-i heykelini

temaşa eden Gavs-ı A’zam (K.S.) gibi keskin nazar ve gaybbîn gözleri bulunan binler aktab ve evliya-i azîmeyi câmi’ ve Âl-i Muhammed namıyla şöhretşiar-ı âlem olan cemaat-ı nuraniyenin icma’ ile tasdikleridir.

İkincisi: Bedevi bir kavim ve ümmi bir muhitte, hayat-ı içtimaiyeden ve efkâr-ı siyasiyeden hâlî ve kitabsız ve fetret asrının karanlıklarında bulunan ve pek az bir zamanda en medenî ve malûmatlı ve hayat-ı içtimaiyede ve siyasiyede en ileri olan milletlere ve hükûmetlere üstad ve rehber ve diplomat ve hâkim-i âdil olarak, şarktan garba kadar cihanpesendane idare eden ve “Sahabe” namıyla dünyada namdar olan cemaat-ı meşhurenin ittifakla can ve mallarını, peder ve aşiretlerini feda ettiren bir kuvvetli imanla tasdikleridir.

Üçüncüsü: Her asırda binlerle efradı bulunan ve her fende dâhiyane ileri giden ve muhtelif mesleklerde çalışan ve ümmetinde yetişen hadsiz muhakkik ve mütebahhir ülemasının cemaat-ı uzmasının tevafukla ve ilmelyakîn derecesinde tasdikleridir. Demek bu zâtın vahdaniyete şehadeti şahsî ve cüz’î değil, belki umumî ve küllî ve sarsılmaz ve bütün şeytanlar toplansa karşısına hiçbir cihetle çıkamaz bir şehadettir diye hükmetti.

İşte Asr-ı Saadette aklıyla beraber seyahat eden dünya misafiri ve hayat yolcusunun, o medrese-i nuraniyeden aldığı derse kısa bir işaret olarak, Birinci Makam’ın onaltıncı mertebesinde böyle:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ اَلْوَاحِدُ اْلاَحَدُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ فَخْرُ الْعَالَمِ وَ شَرَفُ نَوْعِ بَنِى آدَمَ بِعَظَمَةِ سَلْطَنَةِ قُرْآنِهِ وَ حَشْمَةِ وُسْعَةِ دِينِهِ وَ كَثْرَةِ كَمَالاَتِهِ وَ عُلْوِيَّةِ اَخْلاَقِهِ حَتَّى بِتَصْدِيقِ اَعْدَائِهِ وَ كَذَا شَهِدَ وَ بَرْهَنَ بِقُوَّةِ مِآتِ مُعْجِزَاتِهِ الظَّاهِرَةِ الْبَاهِرَةِ الْمُصَدِّقَةِ الْمُصَدَّقَةِ وَ بِقُوَّةِ آلاَفِ حَقَائِقِ دِينِهِ السَّاطِعَةِ الْقَاطِعَةِ بِاِجْمَاعِ آلِهِ ذَوِى اْلاَنْوَارِ وَ بِاِتِّفَاقِ اَصْحَابِهِ ذَوِى اْلاَبْصَارِ وَ بِتَوَافُقِ مُحَقِّقِى اُمَّتِهِ ذَوِى الْبَرَاهِينِ وَ الْبَصَائِرِ النَّوَّارَةِ ❊

denilmiştir.

Sonra, bu dünyada hayatın gayesi ve hayatın hayatı iman olduğunu bilen bu yorulmaz ve tok olmaz yolcu, kendi kalbine dedi ki: Aradığımız zâtın sözü ve kelâmı denilen bu

dünyada en meşhur ve en parlak ve en hâkim ve ona teslim olmayan herkese, her asırda meydan okuyan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan namındaki kitaba müracaat edip, o ne diyor, bilelim. Fakat en evvel, bu kitab bizim hâlıkımızın kitabı olduğunu isbat etmek lâzımdır, diye taharriye başladı.

Bu seyyah bu zamanda bulunduğu münasebetiyle en evvel manevî i'caz-ı Kur'aniyenin lem'aları olan Risale-i Nur'a baktı ve onun yüzotuz risaleleri, âyât-ı Furkaniyenin nükteleri ve ışıkları ve esaslı tefsirleri olduğunu gördü. Ve Risale-i Nur, bu kadar muannid ve mülhid bir asırda her tarafa hakaik-i Kur'aniyeyi mücahidane neşrettiği halde, karşısına kimse çıkamadığından isbat eder ki; onun üstadı ve menbaı ve mercii ve güneşi olan Kur'an semavîdir, beşer kelâmı değildir. Hattâ Resail-in Nur'un yüzer hüccetlerinden bir tek hüccet-i Kur'aniyesi olan Yirmibeşinci Söz ile Ondokuzuncu Mektub'un âhiri, Kur'anın kırk vecihle mu'cize olduğunu öyle isbat etmiş ki; kim görmüş ise değil tenkid ve itiraz etmek, belki isbatlarına hayran olmuş, takdir ederek çok sena etmiş. Kur'anın vech-i i'cazını ve hak Kelâmullah olduğunu isbat etmek cihetini Risalet-ün Nur'a havale ederek yalnız bir kısa işaretle büyüklüğünü gösteren birkaç noktaya dikkat etti.

Birinci Nokta: Nasılki Kur'an bütün mu'cizatıyla ve hakkaniyetine delil olan bütün hakaikıyla, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ın bir mu'cizesidir. Öyle de Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm da, bütün mu'cizatıyla ve delail-i nübüvvetiyle ve kemalât-ı ilmiyesiyle Kur'anın bir mu'cizesidir ve Kur'an kelâmullah olduğuna bir hüccet-i katıasıdır.

İkinci Nokta: Kur'an, bu dünyada öyle nuranî ve saadetli ve hakikatlı bir surette bir tebdil-i hayat-ı içtimaiye ile beraber, insanların hem nefislerinde, hem kalblerinde, hem ruhlarında, hem akıllarında, hem hayat-ı şahsiyelerinde, hem hayat-ı içtimaiyelerinde, hem hayat-ı siyasiyelerinde öyle bir inkılab yapmış ve idame etmiş ve idare etmiş ki; ondört asır müddetinde, her dakikada, altıbin altıyüz

altmışaltı âyetleri, kemal-i ihtiramla, hiç olmazsa yüz milyondan ziyade insanların dilleriyle okunuyor ve insanları terbiye ve nefislerini tezkiye ve kalblerini tasfiye ediyor. Ruhlara inkişaf ve terakki ve akıllara istikamet ve nur ve hayata hayat ve saadet veriyor. Elbette böyle bir kitabın misli yoktur, hârikadır, fevkalâdedir, mu'cizedir.

Üçüncü Nokta: Kur'an, o asırdan tâ şimdiye kadar öyle bir belâgat göstermiş ki, Kâ'be'nin duvarında altun ile yazılan en meşhur ediblerin "Muallakat-ı Seb'a" namıyla şöhretşiar kasidelerini o dereceye indirdi ki, Lebid'in kızı, babasının kasidesini Kâ'be'den indirirken demiş: "Âyâta karşı bunun kıymeti kalmadı."

Hem bedevi bir edib: فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ âyetini işittiği vakit secdeye kapanmış. Ona demişler: "Sen müslüman mı oldun?" O demiş: "Hâyır, ben bu âyetin belâgatına secde ettim."

Hem ilm-i belâgatın dâhîlerinden Abdülkahir-i Cürcanî ve Sekkakî ve Zemahşerî gibi binlerle dâhî imamlar ve mütefennin edibler icma' ve ittifakla karar vermişler ki: "Kur'anın belâgatı, tâkat-ı beşerin fevkindedir, yetişilmez."

Hem o zamandan beri mütemadiyen meydan-ı muarazaya davet edip, mağrur ve enaniyetli ediblerin ve beliglerin damarlarına dokundurup, gururlarını kıracak bir tarzda der: "Ya bir tek surenin mislini getiriniz veyahut dünyada ve âhirette helâket ve zilleti kabul ediniz." diye ilân ettiği halde o asrın muannid beligleri bir tek surenin mislini getirmekle kısa bir yol olan muarazayı bırakıp, uzun olan ve can ve mallarını tehlikeye atan muharebe yolunu ihtiyar etmeleri isbat eder ki, o kısa yolda gitmek mümkün değildir.

Hem Kur'anın dostları, Kur'ana benzemek ve taklid etmek şevkiyle ve düşmanları dahi Kur'ana mukabele ve tenkid etmek sevkiyle o vakitten beri yazdıkları ve yazılan ve telahuk-u efkâr ile terakki eden milyonlarla Arabî kitablar ortada geziyor. Hiçbirisinin ona yetişemediğini, hattâ en adî adam dahi dinlese, elbette diyecek: "Bu Kur'an, bunlara benzemez ve onların mertebesinde değil." Ya onların altında

veya umumunun fevkinde olacak. Umumunun altında olduğunu dünyada hiçbir ferd, hiçbir kâfir, hattâ hiçbir ahmak diyemez. Demek mertebe-i belâgatı umumun fevkindedir.

Hattâ bir adam سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِى السَّموَاتِ وَالْاَرْضِ âyetini okudu. Dedi ki: “Bu âyetin hârika telakki edilen belâgatını göremiyorum.” Ona denildi: “Sen dahi bu seyyah gibi o zamana git, orada dinle.” O da kendini Kur’andan evvel orada tahayyül ederken gördü ki: Mevcudat-ı âlem perişan, karanlık, camid ve şuursuz ve vazifesiz olarak hâlî, hadsiz, hududsuz bir fezada; kararsız, fâni bir dünyada bulunuyorlar. Birden Kur’anın lisanından bu âyeti dinlerken gördü: Bu âyet, kâinat üstünde, dünyanın yüzünden öyle bir perde açtı ve ışıklandırdı ki, bu ezelî nutuk ve bu sermedî ferman asırlar sıralarında dizilen zîşuurlara ders verip gösteriyor ki; bu kâinat bir câmi-i kebir hükmünde, başta semavat ve arz olarak umum mahlukat hayatdarane zikir ve tesbihte, vazife başında cûş u huruşla mes’udane ve memnunane bir vaziyette bulunduruyor, diye müşahede etti ve bu âyetin derece-i belâgatını zevkederek sair âyetleri buna kıyasla Kur’anın zemzeme-i belâgatı arzın nısfını ve nev’-i beşerin humsunu istila ederek haşmet-i saltanatı kemal-i ihtiramla ondört asır bilâ-fasıla idame ettiğinin binler hikmetlerinden bir hikmetini anladı.

Dördüncü Nokta: Kur’an, öyle hakikatlı bir halâvet göstermiş ki, en tatlı birşeyden dahi usandıran çok tekrar, Kur’anı tilavet edenler için değil usandırmak, belki kalbi çürümemiş ve zevki bozulmamış adamlara tekrar-ı tilaveti halâvetini ziyadeleştirdiği, eski zamandan beri herkesçe müsellem olup darb-ı mesel hükmüne geçmiş. Hem öyle bir tazelik ve gençlik ve şebabet ve garabet göstermiş ki, ondört asır yaşadığı ve herkesin eline kolayca girdiği halde, şimdi nâzil olmuş gibi tazeliğini muhafaza ediyor. Her asır, kendine hitab ediyor gibi bir gençlikte görmüş. Her taife-i ilmiye ondan her vakit istifade etmek için kesretle ve mebzuliyetle yanlarında bulundurdukları ve üslûb-u

ifadesine ittiba ve iktida ettikleri halde, o üslûbundaki ve tarz-ı beyanındaki garabetini aynen muhafaza ediyor.

Beşincisi: Kur'anın bir cenahı mazide, bir cenahı müstakbelde, kökü ve bir kanadı eski Peygamberlerin ittifaklı hakikatları olduğu ve bu onları tasdik ve teyid ettiği ve onlar dahi tevafukun lisan-ı haliyle bunu tasdik ettikleri gibi, öyle de: Evliya ve asfiya gibi ondan hayat alan semereleri ve hayatdar tekemmülleriyle, şecere-i mübarekelerinin hayatdar, feyizdar ve hakikat-medar olduğuna delalet eden ve ikinci kanadının himayesi altında yetişen ve yaşayan velayetin bütün hak tarîkatları ve İslâmiyetin bütün hakikatlı ilimleri, Kur'anın ayn-ı hak ve mecma-i hakaik ve câmiiyette misilsiz bir hârika olduğuna şehadet eder.

Altıncısı: Kur'anın altı ciheti nuranidir, sıdk ve hakkaniyetini gösterir. Evet altında hüccet ve bürhan direkleri, üstünde sikke-i i'caz lem'aları, önünde ve hedefinde saadet-i dâreyn hediyeleri, arkasında nokta-i istinadı vahy-i semavî hakikatları, sağında hadsiz ukûl-ü müstakimenin delillerle tasdikleri, solunda selim kalblerin ve temiz vicdanların ciddî itminanları ve samimî incizabları ve teslimleri; Kur'anın fevkalâde, hârika, metin ve hücum edilmez bir kal'a-i semaviye-i arziye olduğunu isbat ettikleri gibi, altı makamdan dahi onun ayn-ı hak ve sadık olduğuna ve beşerin kelâmı olmadığına, hem yanlış olmadığına imza eden, başta bu kâinatta daima güzelliği izhar, iyiliği ve doğruluğu himaye ve sahtekârları ve müfterileri imha ve izale etmek âdetini bir düstur-u faaliyet ittihaz eden bu kâinatın mutasarrıfı, o Kur'ana âlemde en makbul, en yüksek, en hâkimane bir makam-ı hürmet ve bir mertebe-i muvaffakıyet vermesiyle onu tasdik ve imza ettiği gibi, İslâmiyetin menbaı ve Kur'anın tercümanı olan zâtın (Aleyhissalâtü Vesselâm) herkesten ziyade ona itikad ve ihtiramı ve nüzulü zamanında uyku gibi bir vaziyet-i naimanede bulunması ve sair kelâmları ona yetişememesi ve bir derece benzememesi ve ümmiyetiyle beraber gitmiş ve

gelecek hakikî hâdisat-ı kevniyeyi, gaybiyane Kur'an ile tereddüdsüz ve itminan ile beyan etmesi ve çok dikkatli gözlerin altında hiçbir hile, hiçbir yanlış vaziyeti görülmeyen o tercümanın, bütün kuvvetiyle Kur'anın herbir hükmüne iman edip tasdik etmesi ve hiçbir şey onu sarsmaması; Kur'an semavî, hakkaniyetli ve kendi Hâlık-ı Rahîminin mübarek kelâmı olduğunu imza ediyor.

Hem nev'-i insanın humsu, belki kısm-ı a'zamı, göz önündeki o Kur'an'a müncezibane ve dindarane irtibatı ve hakikatperestane ve müştakane kulak vermesi ve çok emarelerin ve vakıaların ve keşfiyatın şehadetiyle, cinn ve melek ve ruhanîlerin dahi, tilaveti vaktinde pervane gibi hakperestane etrafında toplanması, Kur'anın kâinatça makbuliyetine ve en yüksek bir makamda bulunduğuna bir imzadır.

Hem nev'-i beşerin umum tabakaları, en gabi ve âmiden tut, tâ en zeki ve âlime kadar herbirisi, Kur'anın dersinden tam hisse almaları ve en derin hakikatları fehmetmeleri ve yüzlerle fen ve ulûm-u İslâmiyenin ve bilhâssa şeriat-ı kübranın büyük müçtehidleri ve usûl-üd din ve ilm-i Kelâm'ın dâhî muhakkikleri gibi, her taife kendi ilimlerine ait bütün hacatını ve cevablarını Kur'andan istihrac etmeleri, Kur'an menba-ı hak ve maden-i hakikat olduğuna bir imzadır.

Hem edebiyatça en ileri bulunan Arab edibleri, -İslâmiyete girmeyenler- şimdiye kadar muarazaya pekçok muhtaç oldukları halde Kur'anın i'cazından yedi büyük vechi varken, yalnız bir tek vechi olan belâgatının, (tek bir surenin) mislini getirmekten istinkâfları ve şimdiye kadar gelen ve muaraza ile şöhret kazanmak isteyen meşhur beliglerin ve dâhî âlimlerin onun hiçbir vech-i i'cazına karşı çıkamamaları ve âcizane sükût etmeleri; Kur'an mu'cize ve tâkat-ı beşerin fevkinde olduğuna bir imzadır.

Evet bir kelâm "Kimden gelmiş ve kime gelmiş ve ne için?" denilmesiyle kıymeti ve ulviyeti ve belâgatı tezahür etmesi noktasından, Kur'anın misli olamaz ve ona

yetişilemez. Çünki Kur'an, bütün âlemlerin Rabbi ve Hâlıkının hitabı ve konuşması ve hiçbir cihette taklidi ve tasannuu ihsas edecek bir emare bulunmayan bir mükâlemesi ve bütün insanların belki bütün mahlukatın namına meb'us ve nev'-i beşerin en meşhur ve namdar muhatabı bulunan ve o muhatabın kuvvet ve vüs'at-i imanı, koca İslâmiyeti tereşşuh edip sahibini Kab-ı Kavseyn makamına çıkararak muhatab-ı Samedanîye mazhariyetiyle nüzul eden ve saadet-i dâreyne dair ve hilkat-i kâinatın neticelerine ve ondaki Rabbanî maksadlara ait mesaili ve o muhatabın bütün hakaik-i İslâmiyeyi taşıyan en yüksek ve en geniş olan imanını beyan ve izah eden ve koca kâinatın bir harita, bir saat, bir hane gibi her tarafını gösterip çevirip, onları yapan san'atkârı tavrıyla ifade ve talim eden Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın elbette mislini getirmek mümkün değildir ve derece-i i'cazına yetişilmez.

Hem, Kur'anı tefsir eden ve bir kısmı otuz-kırk hattâ yetmiş cild olarak birer tefsir yazan yüksek zekâlı müdakkik binlerle mütefennin ülemanın, senedleri ve delilleriyle beyan ettikleri Kur'andaki hadsiz meziyetleri ve nükteleri ve hâsiyetleri ve sırları ve âlî manaları ve umûr-u gaybiyenin her nev'inden kesretli gaybî ihbarları izhar ve isbat etmeleri ve bilhâssa Risale-i Nur'un yüzotuz kitabının herbiri Kur'anın bir meziyetini, bir nüktesini kat'î bürhanlarla isbat etmesi ve bilhâssa Mu'cizat-ı Kur'aniye Risalesi; ve şimendifer ve tayyare gibi medeniyetin hârikalarından çok şeyleri Kur'andan istihrac eden Yirminci Söz'ün İkinci Makamı ve Risale-i Nur'a ve elektriğe işaret eden âyetlerin işaratını bildiren İşarat-ı Kur'aniye namında Birinci Şua ve huruf-u Kur'aniye ne kadar muntazam, esrarlı ve manalı olduğunu gösteren Rumuzat-ı Semaniye namındaki sekiz küçük risaleler ve Sure-i Feth'in âhirki âyeti beş vecihle ihbar-ı gaybî cihetinde mu'cizeliğini isbat eden küçük bir risale gibi Risale-i Nur'un herbir cüz'ü, Kur'anın bir hakikatını, bir nurunu izhar etmesi; Kur'anın misli olmadığına ve mu'cize ve hârika olduğuna ve bu âlem-i şehadette âlem-i gaybın

lisanı ve bir Allâm-ül Guyub'un kelâmı bulunduğuna bir imzadır.

İşte altı noktada ve altı cihette ve altı makamda işaret edilen, Kur'anın mezkûr meziyetleri ve hâsiyetleri içindir ki; haşmetli hâkimiyet-i nuraniyesi ve azametli saltanat-ı kudsiyesi, asırların yüzlerini ışıklandırarak zeminin yüzünü dahi bin üçyüz sene tenvir ederek kemal-i ihtiramla devam etmesi, hem o hâsiyetleri içindir ki, Kur'anın herbir harfi, hiç olmazsa on sevabı ve on hasenesi olması ve on meyve-i bâki vermesi, hattâ bir kısım âyâtın ve surelerin herbir harfi, yüz ve bin ve daha ziyade meyve vermesi ve mübarek vakitlerde her harfin nuru ve sevabı ve kıymeti ondan yüzlere çıkması gibi kudsî imtiyazları kazanmış, diye dünya seyyahı anladı ve kalbine dedi: İşte böyle her cihetle mu'cizatlı bu Kur'an; surelerinin icmaıyla ve âyâtının ittifakıyla ve envârının tevafukuyla ve semerat ve âsârının tetabukuyla bir tek Vâcib-ül Vücud'un vücuduna ve vahdetine ve sıfât ve esmasına delillerle isbat suretinde öyle şehadet etmiş ki, bütün ehl-i imanın hadsiz şehadetleri, onun şehadetinden tereşşuh etmişler.

İşte bu yolcunun Kur'andan aldığı ders-i tevhid ve imana kısa bir işaret olarak Birinci Makam'ın onyedinci mertebesinde böyle:

لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ اَلْوَاحِدُ اْلاَحَدُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اِلْقُرْآنُ الْمُعْجِزُ الْبَيَانِ اَلْمَقْبُولُ الْمَرْغُوبُ لاَجْنَاسِ الْمَلَكِ وَ اْلاِنْسِ وَ الْجَانِّ اَلْمَقْرُوءُ كُلُّ آيَاتِهِ فِي كُلِّ دَقِيقَةٍ بِكَمَالِ اْلاِحْتِرَامِ بِاَلْسِنَةِ مِآتِ مِلْيُونٍ مِنْ نَوْعِ اْلاِنْسَانِ الدَّائِمُ سَلْطَنَتُهُ الْقُدْسِيَّةُ عَلَى اَقْطَارِ اْلاَرْضِ وَ اْلاَكْوَانِ وَ عَلَى وُجُوهِ اْلاَعْصَارِ وَ الزَّمَانِ وَ الْجَارِى حَاكِمِيَّتُهُ الْمَعْنَوِيَّةُ النُّورَانِيَّةُ عَلَى نِصْفِ اْلاَرْضِ وَ خُمُسِ الْبَشَرِ فِى اَرْبَعَةَ عَشَرَ عَصْرًا بِكَمَالِ اْلاِحْتِشَامِ .. وَ كَذَا شَهِدَ وَ بَرْهَنَ بِاِجْمَاعِ سُوَرِهِ اَلْقُدْسِيَّةِ السَّمَاوِيَّةِ وَ بِاِتِّفَاقِ آيَاتِهِ النُّورَانِيَّةِ اْلاِلهِيَّةِ وَ بِتَوَافُقِ اَسْرَارِهِ وَ اَنْوَارِهِ وَ بِتَطَابُقِ حَقَائِقِهِ وَ ثَمَرَاتِهِ وَ آثَارِهِ بِالْمُشَاهَدَةِ وَ الْعَيَانِ ❊

denilmiştir.

Sonra, bir fakir insana değil fâni ve muvakkat bir tarlayı, bir haneyi, belki koca kâinatı ve dünya kadar bir mülk-ü bâkiyi kazandıran ve bir fâni adama ebedî bir hayatın

levazımatını bulduran ve ecelin darağacını bekleyen bir bîçareyi i’dam-ı ebedîden kurtaran ve saadet-i sermediyenin hazinesini açan en kıymetdar sermaye-i insaniyenin iman olduğunu bilen mezkûr misafir ve hayat yolcusu, kendi nefsine dedi ki: “Haydi, ileri! İmanın hadsiz mertebelerinden bir mertebe daha kazanmak için kâinatın heyet-i mecmuasına müracaat edip, o da ne diyor, dinlemeliyiz; erkânından ve eczasından aldığımız dersleri tekmil ve tenvir etmeliyiz.” diye, Kur’andan aldığı geniş ve ihatalı bir dûrbîn ile baktı, gördü:

Bu kâinat, o kadar manidar ve muntazamdır ki; mücessem bir kitab-ı Sübhanî ve cismanî bir Kur’an-ı Rabbanî ve müzeyyen bir saray-ı Samedanî ve muntazam bir şehr-i Rahmanî suretinde görünüyor. O kitabın bütün sureleri, âyetleri ve kelimatları, hattâ harfleri ve babları ve fasılları ve sayfaları ve satırları ve umumunda, her vakit manidarane mahv u isbatları ve hakîmane tağyir ve tahvilleri; icma’ ile, bir Alîm-i Külli Şey’in ve bir Kadîr-i Külli Şey’in ve bir musannıfın, herşeyde herşeyi gören ve herşeyin herşeyi ile münasebetini bilen, riayet eden bir Nakkaş-ı Zülcelal’in ve bir Kâtib-i Zülkemal’in vücudunu ve mevcudiyetini bilbedahe ifade ettikleri gibi, bütün erkân ve enva’ıyla ve ecza ve cüz’iyatıyla ve sekeneleri ve müştemilâtıyla ve vâridat ve masarıfatıyla ve onlarda maslahatkârane tebdilleriyle ve hikmetperverane tecdidleriyle, bil’ittifak hadsiz bir kudret ve nihayetsiz bir hikmetle iş gören âlî bir ustanın ve misilsiz bir Sâni’in mevcudiyetini ve vahdetini bildiriyorlar. Ve kâinatın azametine münasib iki büyük ve geniş hakikatın şehadetleri, kâinatın bu büyük şehadetini isbat ediyorlar.

Birinci Hakikat: Usûl-üd din ve ilm-i Kelâm’ın dâhî ülemasının ve hükema-i İslâmiyenin gördükleri ve hadsiz bürhanlarla isbat ettikleri “hudûs” ve “imkân” hakikatlarıdır. Onlar demişler ki: “Madem âlemde ve herşeyde tegayyür ve tebeddül var; elbette fânidir, hâdistir, kadîm olamaz. Madem hâdistir, elbette onu ihdas eden bir Sâni’ var. Ve madem

herşeyin zâtında vücudu ve ademi, bir sebeb bulunmazsa müsavidir; elbette vâcib ve ezelî olamaz. Ve madem muhal ve bâtıl olan devir ve teselsül ile birbirini icad etmek mümkün olmadığı kat'î bürhanlarla isbat edilmiş; elbette öyle bir Vâcib-ül Vücud'un mevcudiyeti lâzımdır ki, naziri mümteni', misli muhal ve bütün maadası mümkün ve masivası mahluku olacak."

Evet hudûs hakikatı kâinatı istila etmiş. Çoğunu göz görüyor, diğer kısmını akıl görüyor. Çünki gözümüzün önünde her sene güz mevsiminde öyle bir âlem vefat eder ki; herbirisinin hadsiz efradı bulunan ve herbiri zîhayat bir kâinat hükmünde olan yüzbin nevi nebatat ve küçücük hayvanat, o âlem ile beraber vefat ederler. Fakat o kadar intizam ile bir vefattır ki; haşir ve neşirlerine medar olan ve rahmet ve hikmetin mu'cizeleri, kudret ve ilmin hârikaları bulunan çekirdekleri ve tohumları ve yumurtacıkları baharda yerlerinde bırakıp, defter-i a'mallerini ve gördükleri vazifelerin proğramlarını onların ellerine vererek, Hafîz-i Zülcelal'in himayesi altında, hikmetine emanet eder; sonra vefat ederler. Ve bahar mevsiminde, haşr-i a'zamın yüzbin misali ve nümune ve delilleri hükmünde olarak o vefat eden ağaçlar ve kökler ve bir kısım hayvancıklar, aynen ihya ve diriliyorlar. Ve bir kısmının dahi, kendi yerlerinde emsalleri ve aynen onlara benzeyenleri icad ve ihya olunuyor. Ve geçen baharın mevcudatı, işledikleri amellerin ve vazifelerin sahifelerini ilânat gibi neşredip, وَاِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ âyetinin bir misalini gösteriyorlar.

Hem heyet-i mecmua cihetinde, her güzde ve baharda büyük bir âlem vefat eder ve taze bir âlem vücuda gelir. Ve o vefat ve hudûs, o kadar muntazam cereyan ediyor ve o vefat ve hudûsta, gayet intizam ve mizanla o kadar nevilerin vefiyatları ve hudûsları oluyor ki; güya dünya öyle bir misafirhanedir ki, zîhayat kâinatlar ona misafir olurlar ve seyyal âlemler ve seyyar dünyalar ona gelirler, vazifelerini görürler, giderler. İşte, bu dünyada böyle hayatdar dünyaları ve vazifedar kâinatları kemal-i ilim ve hikmet ve mizanla ve

müvazene ve intizam ve nizamla ihdas ve icad edip Rabbanî maksadlarda ve İlahî gayelerde ve Rahmanî hizmetlerde kadîrane istimal ve rahîmane istihdam eden bir Zât-ı Zülcelal'in vücub-u vücudu ve hadsiz kudreti ve nihayetsiz hikmeti, bilbedahe güneş gibi, akıllara görünüyor. "Hudûs" mesailini Risale-i Nur'a ve muhakkikîn-i Kelâmiyenin kitablarına havale ile o bahsi kapıyoruz.

Amma "imkân" ciheti ise; o da kâinatı istila ve ihata etmiş. Çünki görüyoruz ki; herşey, küllî ve cüz'î bulunsun, büyük ve küçük olsun arştan ferşe, zerrattan seyyarata kadar her mevcud; mahsus bir zât ve muayyen bir suret ve mümtaz bir şahsiyet ve has sıfatlar ve hikmetli keyfiyetler ve maslahatlı cihazlar ile dünyaya gönderiliyor. Halbuki o mahsus zâta ve o mahiyete, hadsiz imkânat içinde o hususiyeti vermek.. hem suretler adedince imkânlar ve ihtimaller içinde o nakışlı ve farikalı ve münasib o muayyen sureti giydirmek.. hem hemcinsinden olan eşhasın mikdarınca imkânlar içinde çalkanan o mevcuda, o lâyık şahsiyeti imtiyazla tahsis etmek.. hem sıfatların nevileri ve mertebeleri sayısınca imkânlar ve ihtimaller içinde şekilsiz ve mütereddid bulunan o masnua, o has ve muvafık, maslahatlı sıfatları yerleştirmek.. hem hadsiz yollar ve tarzlarda bulunması mümkün olması noktasında hadsiz imkânat ve ihtimalat içinde mütehayyir, sergerdan, hedefsiz o mahluka, o hikmetli keyfiyetleri ve inayetli cihazları takmak ve teçhiz etmek; elbette küllî ve cüz'î bütün mümkinat adedince ve her mümkünün mezkûr mahiyet ve hüviyet, heyet ve suret, sıfat ve vaziyetinin imkânatı adedince tahsis edici, tercih edici, tayin edici, ihdas edici bir Vâcib-ül Vücud'un vücub-u vücuduna ve hadsiz kudretine ve nihayetsiz hikmetine ve hiçbir şey ve hiçbir şe'n ondan gizlenmediğine ve hiçbir şey ona ağır gelmediğine ve en büyük bir şey en küçük bir şey gibi ona kolay geldiğine ve bir baharı bir ağaç kadar ve bir ağacı bir çekirdek kadar sühuletle icad edebildiğine işaretler ve delaletler ve şehadetler, imkân hakikatından çıkıp kâinatın bu büyük

şehadetinin bir kanadını teşkil ederler. Kâinatın şehadetini, her iki kanadı ve iki hakikatıyla Risale-i Nur eczaları ve bilhâssa Yirmiikinci ve Otuzikinci Sözler ve Yirminci ve Otuzüçüncü Mektublar tamamıyla isbat ve izah ettiklerinden onlara havale ederek bu pek uzun kıssayı kısa kestik.

Kâinatın heyet-i mecmuasından gelen büyük ve küllî şehadetin ikinci kanadını isbat eden:

İkinci Hakikat: Bu mütemadiyen çalkanan inkılablar ve tahavvülâtlar içinde vücudunu ve hizmetini ve zîhayat ise hayatını muhafazaya ve vazifesini yerine getirmeğe çalışan mahlukatta, kuvvetlerinin bütün bütün haricinde bir teavün hakikatı görünüyor. Meselâ: Unsurları zîhayatın imdadına, hususan bulutları nebatatın mededine ve nebatatı dahi hayvanatın yardımına ve hayvanat ise insanların muavenetine ve memelerin kevser gibi sütleri, yavruların beslenmelerine ve zîhayatların iktidarları haricindeki pek çok hacetleri ve erzakları, umulmadık yerlerden onların ellerine verilmesi, hattâ zerrat-ı taamiye dahi hüceyrat-ı bedeniyenin tamirine koşmaları gibi teshir-i Rabbanî ile ve istihdam-ı Rahmanî ile, hakikat-ı teavünün pek çok misalleri doğrudan doğruya, bütün kâinatı bir saray gibi idare eden bir Rabb-ül Âlemîn'in umumî ve rahîmane rububiyetini gösteriyorlar.

Evet camid ve şuursuz ve şefkatsiz olan ve birbirine şefkatkârane, şuurdarane vaziyet gösteren muavenetçiler, elbette gayet Rahîm ve Hakîm bir Rabb-i Zülcelal'in kuvvetiyle, rahmetiyle, emriyle yardıma koşturuluyorlar.

İşte kâinatta cari olan teavün-ü umumî, seyyarattan tâ zîhayatın a'zâ ve cihazat ve zerrat-ı bedeniyesine kadar kemal-i intizamla cereyan eden müvazene-i âmme ve muhafaza-i şamile ve semavatın yaldızlı yüzünden ve zeminin zînetli yüzünden tâ çiçeklerin süslü yüzlerine kadar kalem gezdiren tezyin ve Kehkeşan'dan ve manzume-i şemsiyeden tâ mısır ve nar gibi meyvelere kadar hükmeden tanzim ve Güneş ve Kamer'den ve unsurlardan ve bulutlardan tâ bal arılarına kadar memuriyet veren tavzif

gibi pek büyük hakikatların büyüklükleri nisbetindeki şehadetleri, kâinatın şehadetinin ikinci kanadını isbat ve teşkil ederler. Madem Risale-i Nur bu büyük şehadeti isbat ve izah etmiş, biz burada bu kısacık işaretle iktifa ederiz. İşte dünya seyyahının kâinattan aldığı ders-i imanîye kısa bir işaret olarak Birinci Makam'ın onsekizinci mertebesinde böyle:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الْمُمْتَنِعُ نَظِيرُهُ اَلْمُمْكِنُ كُلُّ مَاسِوَاهُ الْوَاحِدُ
اْلاَحَدُ الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ هذِهِ الْكَائِنَاتُ الْكِتَابُ الْكَبِيرُ
الْمُجَسَّمُ وَ الْقُرْآنُ الْجِسْمَانِىُّ الْمُعَظَّمُ وَ الْقَصْرُ الْمُزَيَّنُ الْمُنَظَّمُ وَ الْبَلَدُ
الْمُحْتَشَمُ الْمُنْتَظَمُ بِاِجْمَاعِ سُوَرِهِ وَ آيَاتِهِ وَ كَلِمَاتِهِ وَ حُرُوفِهِ وَ اَبْوَابِهِ وَ فُصُولِهِ
وَ صُحُفِهِ وَ سُطُورِهِ وَ اِتِّفَاقِ اَرْكَانِهِ وَ اَنْوَاعِهِ وَ اَجْزَائِهِ وَ جُزْئِيَّاتِهِ وَ سَكَنَتِهِ وَ
مُشْتَمِلاَتِهِ وَ وَارِدَاتِهِ وَ مَصَارِفِهِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْحُدُوثِ وَ
التَّغَيُّرِ وَ اْلاِمْكَانِ بِاِجْمَاعِ جَمِيعِ عُلَمَاءِ عِلْمِ الْكَلاَمِ وَ بِشَهَادَةِ حَقِيقَةِ تَبْدِيلِ
صُورَتِهِ وَ مُشْتَمِلاَتِهِ بِالْحِكْمَةِ وَ اْلاِنْتِظَامِ وَ تَجْدِيدِ حُرُوفِهِ وَ كَلِمَاتِهِ بِالنِّظَامِ وَ
الْمِيزَانِ وَ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّعَاوُنِ وَ التَّجَاوُبِ وَ التَّسَانُدِ وَ
التَّدَاخُلِ وَ الْمُوَازَنَةِ وَ الْمُحَافَظَةِ فِى مَوْجُودَاتِهِ بِالْمُشَاهَدَةِ وَ الْعَيَانِ ❊

denilmiştir.

Sonra, dünyaya gelen ve dünyanın yaratanını arayan ve onsekiz aded mertebelerden çıkan ve arş-ı hakikate yetişen bir mi'rac-ı imanî ile gaibane marifetten hazırane ve muhatabane bir makama terakki eden meraklı ve müştak yolcu adam, kendi ruhuna dedi ki: Fatiha-i Şerife'de başından tâ اِيَّاكَ kelimesine kadar gaibane medh ü sena ile bir huzur gelip اِيَّاكَ hitabına çıkılması gibi, biz dahi doğrudan doğruya gaibane aramayı bırakıp, aradığımızı aradığımızdan sormalıyız; herşeyi gösteren güneşi, güneşten sormak gerektir. Evet herşeyi gösteren, kendini herşeyden ziyade gösterir. Öyle ise şemsin şuaatı ile onu görmek ve tanımak gibi, Hâlıkımızın esma-i hüsnasıyla ve sıfât-ı kudsiyesiyle onu kabiliyetimizin nisbetinde tanımaya çalışabiliriz.

Bu maksadın hadsiz yollarından iki yolu ve o iki yolun hadsiz mertebelerinden iki mertebeyi ve o iki mertebenin pek çok hakikatlarından ve pek çok uzun tafsilâtından yalnız iki hakikatı icmal ve ihtisar ile bu risalede beyan edeceğiz.

Birinci Hakikat: Bilmüşahede gözümüzle görünen ve muhit ve daimî ve muntazam ve dehşetli ve semavî ve arzî olan bütün mevcudatı çeviren ve tebdil ve tecdid eden ve kâinatı kaplayan faaliyet-i müstevliye hakikatı görünmesi ve o her cihetle hikmet-medar faaliyet hakikatının içinde tezahür-ü rububiyet hakikatının bilbedahe hissedilmesi ve o her cihetle rahmet-feşan tezahür-ü rububiyet hakikatının içinde, tebarüz-ü uluhiyet hakikatı bizzarure bilinmiş olmasıdır.

İşte bu hâkimane ve hakîmane faaliyet-i daimeden ve perdesinin arkasında bir Fâil-i Kadîr ve Alîm'in ef'ali, görünür gibi hissedilir. Ve bu mürebbiyane ve müdebbirane ef'al-i Rabbaniyeden ve perdesinin arkasından, herşeyde cilveleri bulunan esma-i İlahiye, hissedilir derecesinde bedahetle bilinir. Ve bu celaldarane ve cemalperverane cilvelenen esma-i hüsnadan ve perdesinin arkasında sıfât-ı seb'a-i kudsiyenin ilmelyakîn, belki aynelyakîn, belki hakkalyakîn derecesinde vücudları ve tahakkukları anlaşılır. Ve bu yedi kudsî sıfâtın dahi, bütün masnuatın şehadetiyle hem hayatdarane, hem kadîrane, hem alîmane, hem semîane, hem basîrane, hem mürîdane, hem mütekellimane nihayetsiz bir surette tecellileri ile bilbedahe ve bizzarure ve biilmelyakîn bir Mevsuf-u Vâcib-ül Vücud'un ve bir Müsemma-i Vâhid-i Ehad'in ve bir Fâil-i Ferd-i Samed'in mevcudiyeti, güneşten daha zahir, daha parlak bir tarzda kalbdeki iman gözüne görünür gibi kat'î bilinir. Çünki güzel ve manidar bir kitab ve muntazam bir hane, bedahetle yazmak ve yapmak fiillerini ve güzel yazmak ve intizamlı yapmak fiilleri dahi bedahetle yazıcı ve dülger namlarını, yazıcı ve dülger ünvanları ise bedahetle kitabet ve dülgerlik san'atlarını ve sıfatlarını ve bu san'at ve sıfatlar bedahetle herhalde bir zâtı istilzam eder ki, mevsuf ve sâni' ve müsemma ve fâil olsun. Fâilsiz bir fiil ve müsemmasız bir isim mümkün olmadığı gibi; mevsufsuz bir sıfat, san'atkârsız bir san'at dahi mümkün değildir.

İşte bu hakikat ve kaideye binaen, bu kâinat bütün mevcudatıyla beraber kaderin kalemiyle yazılmış, kudretin çekiciyle yapılmış manidar hadsiz kitablar, mektublar, nihayetsiz binalar ve saraylar hükmünde -herbiri binler vecihle ve beraber hadsiz vücuh ile- Rabbanî ve Rahmanî nihayetsiz fiilleri ve o fiillerin menşe'leri olan binbir esma-i İlahiyeyi hadsiz cilveleriyle ve o güzel isimlerin menbaı olan yedi sıfât-ı Sübhaniyenin nihayetsiz tecellileriyle, o yedi muhit ve kudsî sıfatların madeni ve mevsufu olan ezelî ve ebedî bir Zât-ı Zülcelal'in vücub-u vücuduna ve vahdetine hadsiz işaretler ve nihayetsiz şehadetler ettikleri gibi; bütün o mevcudatta bulunan bütün hüsünler, cemaller, kıymetler, kemaller dahi, ef'al-i Rabbaniyenin ve esma-i İlahiyenin ve sıfât-ı Samedaniyenin ve şuunat-ı Sübhaniyenin kendilerine lâyık ve muvafık kudsî cemallerine ve kemallerine ve hepsi birden Zât-ı Akdes'in kudsî cemaline ve kemaline bedahetle şehadet ederler.

İşte faaliyet hakikatı içinde tezahür eden rububiyet hakikatı; ilim ve hikmetle halk ve icad ve sun' ve ibda', nizam ve mizan ile takdir ve tasvir ve tedbir ve tedvir, kasd ve irade ile tahvil ve tebdil ve tenzil ve tekmil, şefkat ve rahmetle it'am ve in'am ve ikram ve ihsan gibi şuunatıyla ve tasarrufatıyla kendini gösterir ve tanıttırır. Ve tezahür-ü rububiyet hakikatı içinde bedahetle hissedilen ve bulunan uluhiyetin tebarüz hakikatı dahi; esma-i hüsnanın rahîmane ve kerimane cilveleriyle ve yedi sıfât-ı sübutiye olan Hayat, İlim, Kudret, İrade, Sem', Basar ve Kelâm sıfatlarının celalli ve cemalli tecellileriyle kendini tanıttırır, bildirir.

Evet nasılki kelâm sıfatı, vahiyler ve ilhamlar ile Zât-ı Akdes'i tanıttırır, öyle de; kudret sıfatı dahi, mücessem kelimeleri hükmünde olan san'atlı eserleriyle o Zât-ı Akdes'i bildirir ve kâinatı baştan başa bir Furkan-ı Cismanî mahiyetinde gösterip, bir Kadîr-i Zülcelal'i tavsif ve tarif eder. Ve ilim sıfatı dahi; hikmetli, intizamlı, mizanlı olan bütün masnuat mikdarınca ve ilim ile idare ve tedbir ve tezyin ve temyiz edilen bütün mahlukat adedince,

mevsufları olan bir tek Zât-ı Akdes'i bildirir. Ve hayat sıfatı ise; kudreti bildiren bütün eserler ve ilmin vücudunu bildiren bütün intizamlı ve hikmetli ve mizanlı ve zînetli suretler, haller ve sair sıfatları bildiren bütün deliller, sıfat-ı hayatın delilleriyle beraber, hayat sıfatının tahakkukuna delalet ettikleri gibi; hayat dahi, bütün o delilleriyle, âyineleri olan bütün zîhayatları şahid göstererek Zât-ı Hayy-u Kayyum'u bildirir. Ve kâinatı, serbeser her vakit taze taze ve ayrı ayrı cilveleri ve nakışları göstermek için daima değişen ve tazelenen ve hadsiz âyinelerden terekküb eden bir âyine-i ekber suretine çevirir. Ve bu kıyasla görmek ve işitmek, ihtiyar etmek ve konuşmak sıfatları dahi; herbiri birer kâinat kadar Zât-ı Akdes'i bildirir, tanıttırır.

Hem o sıfatlar, Zât-ı Zülcelal'in vücuduna delalet ettikleri gibi, hayatın vücuduna ve tahakkukuna ve o zâtın hayatdar ve diri olduğuna dahi bedahetle delalet ederler. Çünki bilmek hayatın alâmeti, işitmek dirilik emaresi, görmek dirilere mahsus, irade hayat ile olabilir, ihtiyarî iktidar zîhayatlarda bulunur, tekellüm ise bilen dirilerin işidir.

İşte bu noktalardan anlaşılır ki; hayat sıfatının yedi defa kâinat kadar delilleri ve kendi vücudunu ve mevsufun vücudunu bildiren bürhanları vardır ki, bütün sıfatların esası ve menbaı ve ism-i a'zamın masdarı ve medarı olmuştur. Risale-i Nur, bu birinci hakikatı kuvvetli bürhanlar ile isbat ve bir derece izah ettiğinden, bu denizden bu mezkûr katre ile şimdilik iktifa ediyoruz.

İkinci Hakikat: Sıfat-ı kelâmdan gelen tekellüm-ü İlahîdir. لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّى âyetinin sırrıyla: Kelâm-ı İlahî, nihayetsizdir. Bir zâtın vücudunu bildiren en zahir alâmet, konuşmasıdır. Demek bu hakikat, nihayetsiz bir surette Mütekellim-i Ezelî'nin mevcudiyetine ve vahdetine şehadet eder. Bu hakikatın iki kuvvetli şehadeti, bu risalenin ondördüncü ve onbeşinci mertebelerinde beyan edilen vahiyler ve ilhamlar cihetiyle ve geniş bir şehadeti dahi, onuncu mertebesinde işaret edilen kütüb-ü mukaddese-i semaviye cihetiyle ve çok parlak ve câmi' bir diğer şehadeti

dahi, onyedinci mertebesinde Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan cihetiyle geldiğinden, bu hakikatın beyan ve şehadetini o mertebelere havale edip o hakikatı mu'cizane ilân eden ve şehadetini sair hakikatların şehadetleriyle beraber ifade eden

شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ وَالْمَلٰئِكَةُ وَ اُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

âyet-i muazzamanın envârı ve esrarı, bizim bu yolcuya kâfi ve vâfi gelmiş ki, daha ileri gidememiş. İşte bu yolcunun, bu makam-ı kudsîden aldığı dersin kısa bir mealine bir işaret olarak, Birinci Makam'ın ondokuzuncu mertebesinde:

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الْوَاحِدُ اْلاَحَدُ لَهُ اْلاَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَ لَهُ الصِّفَاتُ الْعُلْيَا وَ لَهُ الْمَثَلُ اْلاَعْلَى الَّذِى دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِى وَحْدَتِهِ اَلذَّاتُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ بِاِجْمَاعِ جَمِيعِ صِفَاتِهِ الْقُدْسِيَّةِ الْمُحِيطَةِ وَ جَمِيعِ اَسْمَائِهِ الْحُسْنَى اَلْمُتَجَلِّيَّةِ بِاِتِّفَاقِ جَمِيعِ شُؤُنَاتِهِ وَ اَفْعَالِهِ الْمُتَصَرِّفَةِ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ حَقِيقَةِ تَبَارُزِ اْلاُلُوهِيَّةِ فِى تَظَاهُرِ الرُّبُوبِيَّةِ فِى دَوَامِ الْفَعَّالِيَّةِ الْمُسْتَوْلِيَةِ بِفِعْلِ اْلاِيجَادِ وَ الْخَلْقِ وَ الصُّنْعِ وَ اْلاِبْدَاعِ بِاِرَادَةٍ وَ قُدْرَةٍ وَ بِفِعْلِ التَّقْدِيرِ وَ التَّصْوِيرِ وَ التَّدْبِيرِ وَ التَّدْوِيرِ بِاِخْتِيَارٍ وَ حِكْمَةٍ وَ بِفِعْلِ التَّصْرِيفِ وَ التَّنْظِيمِ وَ الْمُحَافَظَةِ وَ اْلاِدَارَةِ وَ اْلاِعَاشَةِ بِقَصْدٍ وَ رَحْمَةٍ وَ بِكَمَالِ اْلاِنْتِظَامِ وَ الْمُوَازَنَةِ وَ بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ اِحَاطَةِ حَقِيقَةِ اَسْرَارِ - شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ وَ الْمَلٰئِكَةُ وَ اُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ❊

denilmiştir.

* * *

Üçüncü Şua olan bu Münacat Risalesi, Âyet-ül Kübra ve beş altı risaleler ile birlikte Kastamonu'da te'lif edilmiştir. Üstad'ın Kastamonu'daki hayatının seyrine ve meşguliyetine ve hizmetinin hangi mes'eleler etrafında döndüğüne parlak bir nümunedir. Evet Said Nursî, bu risalelerdeki hakikatların delaletiyle, millet ve İslâmiyet için en elzem hizmet olan imanın takviyesi için çalışıyordu.

* * *

Mukaddeme

Bu Sekizinci Hüccet-i İmaniye; vücub-u vücuda ve vahdaniyete delalet ettiği gibi, hem delail-i kat'iyye ile rububiyetin ihatasına ve kudretinin azametine delalet eder.

Hem hâkimiyetinin ihatasına ve rahmetinin şümulüne dahi delalet ve isbat eder. Hem kâinatın bütün eczasına hikmetinin ihatasını ve ilminin şümulünü isbat eder.

Elhasıl: Bu Sekizinci Hüccet-i İmaniyenin herbir mukaddemesinin sekiz neticesi var. Sekiz mukaddemelerin her birinde, sekiz neticeyi delilleriyle isbat eder ki; bu cihette bu Sekizinci Hüccet-i İmaniyede yüksek meziyetler vardır.

Said Nursî

* * *

Münacat

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ
اِنَّ فِى خَلْقِ السَّموَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلاَفِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِى تَجْرِى
فِى الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ
السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

Ya İlahî ve ya Rabbî! Ben imanın gözüyle ve Kur'anın talimiyle ve nuruyla ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın dersiyle ve İsm-i Hakîm'in göstermesiyle görüyorum ki: Semavatta hiçbir deveran ve hareket yoktur ki; böyle intizamıyla senin mevcudiyetine işaret ve delalet etmesin. Ve hiçbir ecram-ı semaviye yoktur ki; sükûtuyla gürültüsüz vazife görerek direksiz durmalarıyla, senin rububiyetine ve vahdetine şehadeti ve işareti olmasın. Ve hiçbir yıldız yoktur ki; mevzun hilkatiyle, muntazam vaziyetiyle ve nuranî tebessümüyle ve bütün yıldızlara mümaselet ve müşabehet sikkesiyle senin haşmet-i uluhiyetine ve vahdaniyetine işaret ve şehadette bulunmasın. Ve oniki seyyareden hiçbir seyyare yıldız yoktur ki; hikmetli hareketiyle ve itaatli müsahhariyetiyle ve intizamlı vazifesiyle ve ehemmiyetli peykleriyle senin

vücub-u vücuduna şehadet ve saltanat-ı uluhiyetine işaret etmesin!..

Evet gökler; sekeneleriyle, herbiri tek başıyla şehadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasıyla derece-i bedahette, -ey zemin ve gökleri yaratan yaratıcı!- senin vücub-u vücuduna öyle zahir şehadet.. -ve ey zerratı, muntazam mürekkebatıyla tedbirini gören ve idare eden ve bu seyyare yıldızları manzum peykleriyle döndüren, emrine itaat ettiren!- senin vahdetine ve birliğine öyle kuvvetli şehadet ederler ki, göğün yüzünde bulunan yıldızlar sayısınca nurani bürhanlar ve parlak deliller o şehadeti tasdik ederler. Hem bu safi, temiz, güzel gökler; fevkalâde büyük ve fevkalâde sür'atli ecramıyla muntazam bir ordu ve elektrik lâmbalarıyla süslenmiş bir saltanat donanması vaziyetini göstermek cihetiyle, senin rububiyetinin haşmetine ve herşeyi icad eden kudretinin azametine zahir delalet.. ve hadsiz semavatı ihata eden hâkimiyetinin ve herbir zîhayatı kucağına alan rahmetinin hadsiz genişliklerine kuvvetli işaret.. ve bütün mahlukat-ı semaviyenin bütün işlerine ve keyfiyetlerine taalluk eden ve avucuna alan, tanzim eden ilminin herşeye ihatasına ve hikmetinin her işe şümulüne şübhesiz şehadet ederler. Ve o şehadet ve delalet o kadar zahirdir ki; güya yıldızlar, şahid olan göklerin şehadet kelimeleri ve tecessüm etmiş nurani delilleridirler. Hem semavat meydanında, denizinde, fezasındaki yıldızlar ise; muti' neferler, muntazam sefineler, hârika tayyareler, acaib lâmbalar gibi vaziyetiyle, senin saltanat-ı uluhiyetinin şaşaasını gösteriyorlar. Ve o ordunun efradından bir yıldız olan güneşimizin seyyarelerinde ve zeminimizdeki vazifelerinin delalet ve ihtarıyla, güneşin sair arkadaşları olan yıldızların bir kısmı âhiret âlemlerine bakarlar ve vazifesiz değiller; belki bâki olan âlemlerin güneşleridirler.

Ey Vâcib-ül Vücud! Ey Vâhid-i Ehad! Bu hârika yıldızlar, bu acib güneşler, aylar; senin mülkünde, senin semavatında, senin emrin ile ve kuvvetin ve kudretin ile ve senin idare ve tedbirin ile teshir ve tanzim ve tavzif

edilmişlerdir. Bütün o ecram-ı ulviye, kendilerini yaratan ve döndüren ve idare eden bir tek Hâlık'a tesbih ederler, tekbir ederler, lisan-ı hal ile "Sübhanallah, Allahü Ekber" derler. Ben dahi onların bütün tesbihatıyla seni takdis ederim.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyasından ihtifa etmiş olan Kadîr-i Zülcelal! Ey Kādir-i Mutlak! Kur'an-ı Hakîminin dersiyle ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın talimiyle anladım: Nasılki gökler, yıldızlar, senin mevcudiyetine ve vahdetine şehadet ederler.. öyle de; cevv-i sema bulutlarıyla ve şimşekleri ve ra'dları ve rüzgârlarıyla ve yağmurlarıyla, senin vücub-u vücuduna ve vahdetine şehadet ederler.

Evet camid, şuursuz bulut, âb-ı hayat olan yağmuru, muhtaç olan zîhayatların imdadına göndermesi, ancak senin rahmetin ve hikmetin iledir. Karışık tesadüf karışamaz. Hem elektriğin en büyüğü bulunan ve fevaid-i tenviriyesine işaret ederek ondan istifadeye teşvik eden şimşek ise, senin fezadaki kudretini güzelce tenvir eder. Hem yağmurun gelmesini müjdeleyen ve koca fezayı konuşturan ve tesbihatının gürültüsüyle gökleri çınlatan ra'dat dahi, lisan-ı kal ile konuşarak seni takdis edip, rububiyetine şehadet eder. Hem zîhayatların yaşamasına en lüzumlu rızkı ve istifadece en kolayı ve nefesleri vermek, nüfusları rahatlandırmak gibi çok vazifeler ile tavzif edilen rüzgârlar dahi; cevvi âdeta bir hikmete binaen "levh-i mahv ve isbat" ve "yazar, ifade eder, sonra bozar tahtası" suretine çevirmekle, senin faaliyet-i kudretine işaret ve senin vücuduna şehadet ettiği gibi, senin merhametinle bulutlardan sağıp zîhayatlara gönderilen rahmet dahi; mevzun, muntazam katreleri kelimeleriyle, senin vüs'at-i rahmetine ve geniş şefkatine şehadet eder.

Ey Mutasarrıf-ı Fa'al ve ey Feyyaz-ı Müteâl! Senin vücub-u vücuduna şehadet eden bulut, berk, ra'd, rüzgâr, yağmur; birer birer şehadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasıyla keyfiyetçe birbirinden uzak, mahiyetçe birbirine muhalif olmakla beraber, birlik, beraberlik, birbiri

içine girmek ve birbirinin vazifesine yardım etmek haysiyetiyle, senin vahdetine ve birliğine gayet kuvvetli işaret ederler. Hem koca fezayı bir mahşer-i acaib yapan ve bazı günlerde birkaç defa doldurup boşaltan rububiyetinin haşmetine ve o geniş cevvi, yazar değiştirir bir levha gibi ve sıkar ve onunla zemin bahçesini sulandırır bir sünger gibi tasarruf eden kudretinin azametine ve herbir şeye şümulüne şehadet ettikleri gibi; umum zemine ve bütün mahlukata cevv perdesi altında bakan ve idare eden rahmetinin ve hâkimiyetinin hadsiz genişliklerine ve herşeye yetişmelerine delalet eder. Hem fezadaki hava, o kadar hakîmane vazifelerde istihdam ve bulut ve yağmur, o kadar alîmane faidelerde istimal olunur ki; herşeye ihata eden bir ilim ve herşeye şamil bir hikmet olmazsa, o istimal, o istihdam olamaz.

Ey Fa'alün Limâ Yürîd! Cevv-i fezadaki faaliyetinle her vakit bir nümune-i haşir ve kıyamet göstermek, bir saatte yazı kışa ve kışı yaza döndürmek, bir âlem getirmek, bir âlem gayba göndermek misillü şuunatta bulunan kudretin; dünyayı âhirete çevirecek ve âhirette şuunat-ı sermediyeyi gösterecek işaretini veriyor.

Ey Kadîr-i Zülcelal! Cevv-i fezadaki hava, bulut ve yağmur, berk ve ra'd; senin mülkünde, senin emrin ve havlin ile, senin kuvvet ve kudretinle müsahhar ve vazifedardırlar. Mahiyetçe birbirinden uzak olan bu feza mahlukatı, gayet sür'atli ve âni emirlere ve çabuk ve acele kumandalara itaat ettiren âmir ve hâkimlerini takdis ederek, rahmetini medh ü sena ederler.

Ey Arz ve Semavatın Hâlık-ı Zülcelali! Senin Kur'an-ı Hakîminin talimiyle ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın dersiyle iman ettim ve bildim ki: Nasıl semavat yıldızlarıyla ve cevv-i feza müştemilatıyla senin vücub-u vücuduna ve senin birliğine ve vahdetine şehadet ediyorlar. Öyle de: Arz bütün mahlukatıyla ve ahvaliyle senin mevcudiyetine ve vahdetine, mevcudatı adedince şehadetler ve işaretler ederler.

Evet zeminde hiçbir tahavvül ve ağaç ve hayvanlarında her senede urbasını değiştirmek gibi hiçbir tebeddül -cüz'î olsun, küllî olsun- yoktur ki; intizamıyla, senin vücuduna ve vahdetine işaret etmesin. Hem hiçbir hayvan yoktur ki, za'fiyet ve ihtiyacının derecesine göre verilen rahîmane rızkıyla ve yaşamasına lüzumu bulunan cihazatın hakîmane verilmesiyle, senin varlığına ve birliğine şehadeti olmasın. Hem her baharda gözümüz önünde icad edilen nebatat ve hayvanattan hiçbir tanesi yoktur ki, san'at-ı acibesiyle ve latif zînetiyle ve tam temeyyüzüyle ve intizamıyla ve mevzuniyetiyle seni bildirmesin. Ve zemin yüzünü dolduran ve nebatat ve hayvanat denilen kudretinin hârikaları ve mu'cizeleri; mahdud ve maddeleri bir ve müteşabih olan yumurta ve yumurtacıklardan ve katrelerden ve habbe ve habbeciklerden ve çekirdeklerden; yanlışsız, mükemmel, süslü, alâmet-i farikalı olarak yaratılışları, Sâni'-i Hakîmlerinin vücuduna ve vahdetine ve hikmetine ve hadsiz kudretine öyle bir şehadettir ki, ziyanın güneşe şehadetinden daha kuvvetli ve parlaktır. Hem hava, su, nur, ateş, toprak gibi hiçbir unsur yoktur ki, şuursuzluklarıyla beraber, şuurkârane, mükemmel vazifeleri görmesiyle, basit ve istila edici, intizamsız, heryere dağılmakla beraber, gayet muntazam ve mütenevvi meyveleri ve mahsulleri hazine-i gaybdan getirmesiyle, senin birliğine ve varlığına şehadeti bulunmasın.

Ey Fâtır-ı Kādir! Ey Fettah-ı Allâm! Ey Fa'al-i Hallak! Nasıl Arz, bütün sekenesiyle Hâlıkının Vâcib-ül Vücud olduğuna şehadet eder.. öyle de: Senin -ey Vâhid-i Ehad, ey Hannan-ı Mennan, ey Vehhab-ı Rezzak!- vahdetine ve ehadiyetine, yüzündeki sikkesiyle ve sekenesinin yüzlerindeki sikkeleriyle ve birlik ve beraberlik ve birbiri içine girmek ve birbirine yardım etmek ve onlara bakan rububiyet isimlerinin ve fiillerinin bir olmak cihetinde, bedahet derecesinde senin vahdetine ve ehadiyetine şehadet, belki mevcudat adedince şehadetler eder. Hem nasıl zemin bir ordugâh, bir meşher, bir talimgâh

vaziyetiyle.. ve nebatat ve hayvanat fırkalarında bulunan dörtyüz bin muhtelif milletlerin ayrı ayrı cihazatları muntazaman verilmesiyle, senin rububiyetinin haşmetine ve kudretinin herşeye yetişmesine delalet eder; öyle de: Hadsiz bütün zîhayatın ayrı ayrı rızıkları, vakti vaktine kuru ve basit bir topraktan, rahîmane, kerimane verilmesi ve hadsiz o efradın kemal-i müsahhariyetle evamir-i Rabbaniyeye itaatleri, rahmetinin herşeye şümulünü ve hâkimiyetinin herşeye ihatasını gösteriyor. Hem zeminde değişmekte bulunan mahlukat kafilelerinin sevk ü idareleri, mevt ve hayat münavebeleri ve hayvan ve nebatatın idare ve tedbirleri dahi, herşeye taalluk eden bir ilim ile ve herşeyde hükmeden nihayetsiz bir hikmetle olabilmesi, senin ihata-i ilmine ve hikmetine delalet eder. Hem zeminde kısa bir zamanda hadsiz vazifeler gören ve hadsiz bir zaman yaşayacak gibi istidad ve manevî cihazat ile techiz edilen ve zemin mevcudatına tasarruf eden insan için, bu talimgâh-ı dünyada ve bu muvakkat ordugâh-ı zeminde ve bu muvakkat meşherde; bu kadar ehemmiyet, bu hadsiz masraf, bu nihayetsiz tecelliyat-ı rububiyet, bu hadsiz hitabat-ı Sübhaniye ve bu gayetsiz ihsanat-ı İlahiye, elbette ve herhalde bu kısacık ve hüzünlü ömre ve bu karışık kederli hayata, bu belalı ve fâni dünyaya sığışmaz. Belki ancak başka ve ebedî bir ömür ve bâki bir dâr-ı saadet için olabildiği cihetinden, âlem-i bekada bulunan ihsanat-ı uhreviyeye işaret, belki şehadet eder.

Ey Hâlık-ı Külli Şey! Zeminin bütün mahlukatı, senin mülkünde, senin arzında, senin havl ve kuvvetinle ve senin kudretin ve iradetin ile ve ilmin ve hikmetin ile idare olunuyorlar ve müsahhardırlar. Ve zemin yüzünde faaliyeti müşahede edilen bir rububiyet, öyle ihata ve şümul gösteriyor ve onun idaresi ve tedbiri ve terbiyesi öyle mükemmel ve öyle hassastır ve her taraftaki icraatı öyle birlik ve beraberlik ve benzemeklik içindedir ki, tecezzi kabul etmeyen bir küll ve inkısamı imkânsız bulunan bir küllî hükmünde bir tasarruf, bir rububiyet olduğunu bildiriyor.

Hem zemin bütün sekenesiyle beraber, lisan-ı kālden daha zahir hadsiz lisanlarla Hâlıkını takdis ve tesbih ve nihayetsiz nimetlerinin lisan-ı halleriyle Rezzak-ı Zülcelalinin hamd ve medh ü senasını ediyorlar.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyasından istitar etmiş olan Zât-ı Akdes! Zeminin bütün takdisat ve tesbihatıyla; seni kusurdan, aczden, şerikten takdis ve bütün tahmidat ve senalarıyla sana hamd ve şükrederim.

Ey Rabb-ül Berri Ve-l Bahr! Kur'anın dersiyle ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın talimiyle anladım ki: Nasıl gökler ve feza ve zemin senin birliğine ve varlığına şehadet ederler.. öyle de: Bahrler, nehirler ve çeşmeler ve ırmaklar, senin vücub-u vücuduna ve vahdetine bedahet derecesinde şehadet ederler. Evet bu dünyamızın menba-ı acaib buhar kazanları hükmünde olan denizlerde hiçbir mevcud, hattâ hiçbir katre su yoktur ki; vücuduyla, intizamıyla, menfaatıyla ve vaziyetiyle Hâlıkını bildirmesin. Ve basit bir kumda ve basit bir suda rızıkları mükemmel bir surette verilen garib mahluklardan ve hilkatleri gayet muntazam hayvanat-ı bahriyeden, hususan bir tanesi, bir milyon yumurtacıkları ile denizleri şenlendiren balıklardan hiçbirisi yoktur ki, hilkatiyle ve vazifesiyle ve idare ve iaşesiyle ve tedbir ve terbiyesiyle yaratanına işaret ve Rezzakına şehadet etmesin. Hem denizde kıymetdar, hâsiyetli, zînetli cevherlerden hiçbirisi yoktur ki, güzel hilkatiyle ve cazibedar fıtratıyla ve menfaatli hâsiyetiyle seni tanımasın, bildirmesin.

Evet onlar birer birer şehadet ettikleri gibi; heyet-i mecmuasıyla, beraberlik ve birbiri içinde karışmak ve sikke-i hilkatte birlik ve icadca gayet kolay ve efradca gayet çokluk noktalarından, senin vahdetine şehadet ettikleri gibi; arzı, toprağıyla beraber bu küre-i arzı kuşatan muhit denizlerini muallakta durdurmak ve dökmeden ve dağıtmadan güneşin etrafında gezdirmek ve toprağı istila ettirmemek ve basit kumundan ve suyundan, mütenevvi ve muntazam hayvanatını ve cevherlerini halketmek ve erzak ve sair

umûrlarını küllî ve tam bir surette idare etmek ve tedbirlerini görmek ve yüzünde bulunmak lâzım gelen hadsiz cenazelerinden hiçbirisi bulunmamak noktalarından, senin varlığına ve Vâcib-ül Vücud olduğuna mevcudatı adedince işaretler ederek şehadet eder. Ve senin saltanat-ı rububiyetinin haşmetine ve herşeye muhit olan kudretinin azametine pek zahir delalet ettikleri gibi, göklerin fevkindeki gayet büyük ve muntazam yıldızlardan, tâ denizlerin dibinde bulunan gayet küçücük ve intizamla iaşe edilen balıklara kadar herşeye yetişen ve hükmeden rahmetinin ve hâkimiyetinin hadsiz genişliklerine delalet.. ve intizamatıyla ve faideleriyle ve hikmetleriyle ve mizan ve mevzuniyetleriyle, senin herşeye muhit ilmine ve herşeye şamil hikmetine işaret ederler. Ve senin bu misafirhane-i dünyada yolcular için böyle rahmet havuzların bulunması ve insanın seyr ü seyahatına ve gemisine ve istifadesine müsahhar olması işaret eder ki; yolda yapılmış bir handa, bir gece misafirlerine bu kadar deniz hediyeleriyle ikram eden zât, elbette makarr-ı saltanat-ı ebediyesinde öyle ebedî rahmet denizleri bulundurmuş ki, bunlar onların fâni ve küçük nümuneleridirler. İşte denizlerin böyle gayet hârika bir tarzda arzın etrafında vaziyet-i acibesiyle bulunması ve denizlerin mahlukatı dahi, gayet muntazam idare ve terbiye edilmesi bilbedahe gösterir ki; yalnız senin kuvvetin ve kudretin ile ve senin irade ve tedbirin ile, senin mülkünde, senin emrine müsahhardırlar. Ve lisan-ı halleriyle Hâlıkını takdis edip "Allahü Ekber" derler.

Ey dağları zemin sefinesine hazineli direkler yapan Kadîr-i Zülcelal! Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın talimiyle ve Kur'an-ı Hakîminin dersiyle anladım ki, nasıl denizler acaibleriyle seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar.. öyle de: Dağlar dahi, zelzele tesiratından zeminin sükûnetine ve içindeki dâhilî inkılabat fırtınalarından sükûtuna ve denizlerin istilasından kurtulmasına ve havanın gazat-ı muzırradan tasfiyesine ve suyun muhafaza ve iddiharlarına ve zîhayatlara lâzım olan madenlerin hazinedarlığına ettiği

hizmetleriyle ve hikmetleriyle seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar. Evet dağlardaki taşların enva'ından ve muhtelif hastalıklara ilâç olan maddelerin aksamından ve zîhayata, hususan insanlara çok lâzım ve çok mütenevvi olan madeniyatın ecnasından ve dağları, sahraları çiçekleriyle süslendiren ve meyveleriyle şenlendiren nebatatın esnafından hiçbirisi yoktur ki; tesadüfe havalesi mümkün olmayan hikmetleriyle, intizamıyla, hüsn-ü hilkatiyle, faideleriyle.. hususan madeniyatın tuz, limontuzu, sulfato ve şap gibi sureten birbirine benzemekle beraber tadlarının şiddet-i muhalefetiyle.. ve bilhâssa nebatatın basit bir topraktan çeşit çeşit enva'larıyla, ayrı ayrı çiçek ve meyveleriyle, nihayetsiz Kadîr, nihayetsiz Hakîm, nihayetsiz Rahîm ve Kerim bir Sâni'in vücub-u vücuduna bedahetle şehadet ettikleri gibi; heyet-i mecmuasındaki vahdet-i idare ve vahdet-i tedbir ve menşe' ve mesken ve hilkat ve san'atça beraberlik ve birlik ve ucuzluk ve kolaylık ve çokluk ve yapılmakta çabukluk noktalarından, Sâni'in vahdetine ve ehadiyetine şehadet ederler.

Hem nasılki dağların yüzünde ve karnındaki masnu'lar, zeminin her tarafında, herbir nevi aynı zamanda, aynı tarzda, yanlışsız, gayet mükemmel ve çabuk yapılmaları ve bir iş bir işe mani olmadan, sair neviler ile beraber karışık iken, karıştırmaksızın icadları; senin rububiyetinin haşmetine ve hiçbir şey ona ağır gelmeyen kudretinin azametine delalet eder; öyle de: Zeminin yüzündeki bütün zîhayat mahlukların hadsiz hacetlerini, hattâ mütenevvi hastalıklarını, hattâ muhtelif zevklerini ve ayrı ayrı iştihalarını tatmin edecek bir surette, dağların yüzlerini ve içlerini muntazam eşcar ve nebatat ve madeniyatla doldurmak ve muhtaçlara teshir etmek cihetiyle, senin rahmetinin hadsiz genişliğine ve hâkimiyetinin nihayetsiz vüs'atine delalet.. ve toprak tabakatı içinde, gizli ve karanlık ve karışık bulunduğu halde; bilerek, görerek, şaşırmayarak, intizamla, hacetlere göre ihzar edilmeleriyle, senin herşeye taalluk eden ilminin ihatasına ve herbir şeyi tanzim eden

hikmetinin bütün eşyaya şümulüne ve ilâçların ihzaratı ve madenî maddelerin iddiharatıyla rububiyetinin rahîmane ve kerimane olan tedabirinin mehasinine ve inayetinin ihtiyatlı letaifine pek zahir bir surette işaret ve delalet ederler.

Hem bu dünya hanında misafir yolcular için, koca dağları levazımatlarına ve istikbaldeki ihtiyaçlarına muntazam ihtiyat deposu ve cihazat anbarı ve hayata lüzumu olan çok definelerin mükemmel mahzeni olmak cihetinde işaret, belki delalet, belki şehadet eder ki; bu kadar kerim ve misafirperver ve bu kadar hakîm ve şefkatperver ve bu kadar kadîr ve rububiyetperver bir Sâni'in, elbette ve herhalde, çok sevdiği o misafirleri için, ebedî bir âlemde, ebedî ihsanatının ebedî hazineleri vardır. Buradaki dağlara bedel, orada yıldızlar o vazifeyi görürler.

Ey Kādir-i Külli Şey! Dağlar ve içindeki mahluklar senin mülkünde ve senin kuvvet ve kudretinle ve ilim ve hikmetinle müsahhar ve müdahhardırlar. Onları bu tarzda tavzif ve teshir eden Hâlıkını takdis ve tesbih ederler.

Ey Hâlık-ı Rahman ve ey Rabb-i Rahîm! Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın talimiyle ve Kur'an-ı Hakîminin dersiyle anladım: Nasılki sema ve feza ve arz ve deniz ve dağ, müştemilât ve mahluklarıyla beraber seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar.. öyle de: Zemindeki bütün ağaç ve nebatat, yaprakları ve çiçekleri ve meyveleriyle, seni bedahet derecesinde tanıttırıyorlar ve tanıyorlar. Ve umum eşcarın ve nebatatın cezbedarane hareket-i zikriyede bulunan yapraklarından ve zînetleriyle Sâni'inin isimlerini tavsif ve tarif eden çiçeklerinden ve letafet ve cilve-i merhametinden tebessüm eden meyvelerinden herbirisi, tesadüfe havalesi hiçbir cihet-i imkânı olmayan hârika san'at içindeki nizam ve nizam içindeki mizan ve mizan içindeki zînet ve zînet içindeki nakışlar ve nakışlar içindeki güzel ve ayrı ayrı kokular ve kokular içindeki meyvelerin muhtelif tatlarıyla, nihayetsiz Rahîm ve Kerim bir Sâni'in vücub-u vücuduna bedahet derecesinde şehadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasıyla, bütün zemin yüzünde birlik ve beraberlik,

birbirine benzemeklik ve sikke-i hilkatte müşabehet ve tedbir ve idarede münasebet ve onlara taalluk eden icad fiilleri ve Rabbanî isimlerde muvafakat ve o yüzbin enva'ın hadsiz efradlarını birbiri içinde şaşırmayarak birden idareleri gibi noktalar, o Vâcib-ül Vücud Sâni'in bilbedahe vahdetine ve ehadiyetine şehadet ederler.

Hem nasılki onlar senin vücub-u vücuduna ve vahdetine şehadet ediyorlar.. öyle de; rûy-i zeminde dört yüz bin milletlerden teşekkül eden zîhayat ordusundaki hadsiz efradın yüzbinler tarzda iaşe ve idareleri; şaşırmayarak, karıştırmayarak mükemmel yapılmasıyla, senin rububiyetinin vahdaniyetteki haşmetine ve bir baharı bir çiçek kadar kolay icad eden kudretinin azametine ve herşeye taallukuna delalet ettikleri gibi, koca zeminin her tarafında, hadsiz hayvanatına ve insanlara, hadsiz taamların çeşit çeşit aksamını ihzar eden rahmetinin hadsiz genişliğine.. ve o hadsiz işler ve in'amlar ve idareler ve iaşeler ve icraatlar kemal-i intizamla cereyanları ve herşey hattâ zerreler o emirlere ve icraata itaat ve müsahhariyetleriyle, hâkimiyetinin hadsiz vüs'atine kat'î delalet etmekle beraber o ağaçların ve nebatların ve herbir yaprak ve çiçek ve meyve ve kök ve dal ve budak gibi herbirisinin herbir şeyini, herbir işini bilerek, görerek, faidelere, maslahatlara, hikmetlere göre yapılmakla, senin ilminin her şeye ihatasına ve hikmetinin herşeye şümulüne pek zahir bir surette delalet ve hadsiz parmaklarıyla işaret ederler. Ve senin gayet kemaldeki cemal-i san'atına ve nihayet cemaldeki kemal-i nimetine hadsiz dilleriyle sena ve medhederler.

Hem bu muvakkat handa ve fâni misafirhanede ve kısa bir zamanda ve az bir ömürde, eşcar ve nebatatın elleriyle, bu kadar kıymetdar ihsanlar ve nimetler ve bu kadar fevkalâde masraflar ve ikramlar işaret belki şehadet eder ki: Misafirlerine burada böyle merhametler yapan kudretli, keremkâr Zât-ı Rahîm, bütün ettiği masrafı ve ihsanı, kendini sevdirmek ve tanıttırmak neticesinin aksiyle, yani bütün

mahlukat tarafından “Bize tattırdı, fakat yedirmeden bizi i’dam etti.” dememek ve dedirmemek ve saltanat-ı uluhiyetini ıskat etmemek ve nihayetsiz rahmetini inkâr etmemek ve ettirmemek ve bütün müştak dostlarını mahrumiyet cihetinde düşmanlara çevirmemek noktalarından, elbette ve her halde ebedî bir âlemde, ebedî bir memlekette, ebedî bırakacağı abdlerine, ebedî rahmet hazinelerinden, ebedî Cennetlerinde, ebedî ve Cennet’e lâyık bir surette meyvedar eşcar ve çiçekli nebatlar ihzar etmiştir. Buradakiler ise, müşterilere göstermek için nümunelerdir.

Hem ağaçlar ve nebatlar, umumen yaprak ve çiçek ve meyvelerinin kelimeleriyle seni takdis ve tesbih ve tahmid ettikleri gibi, o kelimelerden herbirisi dahi ayrıca seni takdis eder. Hususan meyvelerin bedî’ bir surette, etleri çok muhtelif, san’atları çok acib, çekirdekleri çok hârika olarak yapılarak o yemek tablalarını ağaçların ellerine verip ve nebatların başlarına koyarak zîhayat misafirlerine göndermek cihetinde, lisan-ı hal olan tesbihatları, zuhurca lisan-ı kal derecesine çıkar. Bütün onlar senin mülkünde, senin kuvvet ve kudretinle, senin irade ve ihsanatınla, senin rahmet ve hikmetinle müsahhardırlar ve senin herbir emrine muti’dirler.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey kibriya-yı azametinden tesettür etmiş olan Sâni’-i Hakîm ve Hâlık-ı Rahîm! Bütün eşcar ve nebatatın, bütün yaprak ve çiçek ve meyvelerin dilleriyle ve adediyle; seni kusurdan, aczden, şerikten takdis ederek hamd ü sena ederim.

Ey Fâtır-ı Kadîr! Ey Müdebbir-i Hakîm! Ey Mürebbi-i Rahîm! Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm’ın talimiyle ve Kur’an-ı Hakîm’in dersiyle anladım ve iman ettim ki; nasıl nebatat ve eşcar seni tanıyorlar, senin sıfât-ı kudsiyeni ve esma-i hüsnanı bildiriyorlar.. öyle de: Zîhayatlardan ruhlu kısmı olan insan ve hayvanattan hiçbirisi yoktur ki; cisminde gayet muntazam saatler gibi işleyen ve işlettirilen dâhilî ve haricî a’zâlarıyla ve bedeninde gayet ince bir nizam ve

gayet hassas bir mizan ve gayet mühim faideler ile yerleştirilen âlât ve duygularıyla ve cesedinde gayet san'atlı bir yapılış ve gayet hikmetli bir tefriş ve gayet dikkatli bir müvazene içinde konulan cihazat-ı bedeniyesiyle, senin vücub-u vücuduna ve sıfatlarının tahakkukuna şehadet etmesin. Çünki bu kadar basîrane nazik san'at ve şuurkârane ince hikmet ve müdebbirane tam müvazeneye, elbette kör kuvvet ve şuursuz tabiat ve serseri tesadüf karışamazlar ve onların işi olamaz ve mümkün değildir. Ve kendi kendine teşekkül edip öyle olması ise, yüz derece muhal içinde muhaldir. Çünki o halde herbir zerresi; herbir şeyini ve cesedinin teşekkülünü, belki dünyada alâkadar olduğu herşeyini bilecek, görecek, yapabilecek âdeta ilah gibi ihatalı bir ilmi ve kudreti bulunacak. Sonra teşkil-i cesed ona havale edilir ve kendi kendine oluyor denilebilir. Ve heyet-i mecmuasındaki vahdet-i tedbir ve vahdet-i idare ve vahdet-i nev'iye ve vahdet-i cinsiye ve umumun yüzlerinde göz, kulak, ağız gibi noktalarda ittifak cihetinde müşahede edilen sikke-i fıtratta birlik ve herbir nev'in efradı sîmalarında görülen sikke-i hikmette ittihad ve iaşede ve icadda beraberlik ve birbirinin içinde bulunmak gibi keyfiyetlerinden hiçbirisi yoktur ki, senin vahdetine kat'î şehadette bulunmasın! Ve herbir ferdinde, kâinata bakan bütün isimlerin cilveleri bulunmakla, vâhidiyet içinde senin ehadiyetine işareti olmasın.

Hem nasılki insan ile beraber hayvanatın, zeminin bütün yüzünde yayılan yüzbin enva'ı, muntazam bir ordu gibi teçhiz ve talimat ve itaat ve müsahhariyetle ve en küçükten tâ en büyüğe kadar, rububiyetin emirleri intizamla cereyanlarıyla o rububiyetinin derece-i haşmetine ve gayet çoklukla beraber gayet kıymetli ve gayet mükemmel olmakla beraber gayet çabuk yapılmaları ve gayet san'atlı olmakla beraber gayet kolay yapılışlarıyla kudretinin derece-i azametine delalet ettikleri gibi; şarktan garba, şimalden cenuba kadar yayılan mikroptan tâ gergedana kadar, en küçücük sinekten tâ en büyük kuşa kadar bütün onların

rızıklarını yetiştiren rahmetinin hadsiz vüs'atine ve herbiri emirber nefer gibi vazife-i fıtriyesini yapmak ve zemin yüzü her baharda, güz mevsiminde terhis edilenler yerinde yeniden taht-ı silâha alınmış bir orduya ordugâh olmak cihetiyle, hâkimiyetinin nihayetsiz genişliğine kat'î delalet ederler.

Hem nasılki hayvanattan herbirisi, kâinatın bir küçük nüshası ve bir misal-i musaggarı hükmünde gayet derin bir ilim ve gayet dakik bir hikmetle, karışık eczaları karıştırmayarak ve bütün hayvanların ayrı ayrı suretlerini şaşırmayarak, hatasız, sehivsiz, noksansız yapılmalarıyla, ilminin herşeye ihatasına ve hikmetinin herşeye şümulüne, adedlerince işaretler ederler; öyle de: Herbiri birer mu'cize-i san'at ve birer hârika-i hikmet olacak kadar san'atlı ve güzel yapılmasıyla, çok sevdiğin ve teşhirini istediğin san'at-ı Rabbaniyenin kemal-i hüsnüne ve gayet derecede güzelliğine işaret ve herbirisi, hususan yavrular gayet nazdar, nazenin bir surette beslenmeleriyle ve heveslerinin ve arzularının tatmini cihetiyle, senin inayetinin gayet şirin cemaline hadsiz işaretler ederler.

Ey Rahmanürrahîm! Ey Sadık-ul Va'd-il Emin! Ey Mâlik-i Yevmiddin! Senin Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmının talimiyle ve Kur'an-ı Hakîminin irşadıyla anladım ki: Madem kâinatın en müntehab neticesi hayattır.. ve hayatın en müntehab hülâsası ruhtur.. ve zîruhun en müntehab kısmı zîşuurdur.. ve zîşuurun en câmii insandır.. ve bütün kâinat ise, hayata müsahhardır ve onun için çalışıyor.. ve zîhayatlar, zîruhlara müsahhardır, onlar için dünyaya gönderiliyorlar.. ve zîruhlar, insanlara müsahhardır, onlara yardım ediyorlar.. ve insanlar fıtraten Hâlıkını pek ciddî severler ve Hâlıkları onları hem sever, hem kendini onlara her vesile ile sevdirir.. ve insanın istidadı ve cihazat-ı maneviyesi, başka bir bâki âleme ve ebedî bir hayata bakıyor.. ve insanın kalbi ve şuuru, bütün kuvvetiyle beka istiyor.. ve lisanı, hadsiz dualarıyla beka için Hâlıkına yalvarıyor; elbette ve herhalde, o çok seven ve sevilen ve

mahbub ve muhib olan insanları dirilmemek üzere öldürmekle, ebedî bir muhabbet için yaratılmış iken, ebedî bir adavetle gücendirmek olamaz ve kabil değildir. Belki başka bir ebedî âlemde mes’udane yaşaması hikmetiyle, bu dünyada çalışmak ve onu kazanmak için gönderilmiştir. Ve insana tecelli eden isimlerin, bu fâni ve kısa hayattaki cilveleriyle âlem-i bekada onların âyinesi olan insanların, ebedî cilvelerine mazhar olacaklarına işaret ederler.

Evet, ebedînin sadık dostu, ebedî olacak. Ve Bâki’nin âyine-i zîşuuru, bâki olmak lâzım gelir.

Hayvanların ruhları bâki kalacağını ve Hüdhüd-ü Süleymanî (A.S.) ve Neml’i ve Naka-i Sâlih (A.S.) ve Kelb-i Ashab-ı Kehf gibi bazı efrad-ı mahsusa; hem ruhu, hem cesediyle bâki âleme gideceği ve herbir nev’in arasıra istimal için bir tek cesedi bulunacağı rivayet-i sahihadan anlaşılmakla beraber; hikmet ve hakikat, hem rahmet ve rububiyet öyle iktiza ederler.

Ey Kādir-i Kayyum! Bütün zîhayat, zîruh, zîşuur senin mülkünde, yalnız senin kuvvet ve kudretinle ve ancak senin irade ve tedbirlerinle ve rahmet ve hikmetinle, rububiyetinin emirlerine teshir ve fıtrî vazifelerle tavzif edilmişler. Ve bir kısmı, insanın kuvveti ve galebesi için değil, belki fıtraten insanın za’fı ve aczi için, rahmet tarafından ona müsahhar olmuşlar. Ve lisan-ı hal ve lisan-ı kal ile Sâni’lerini ve Mabudlarını kusurdan, şerikten takdis ve nimetlerine şükür ve hamd ederek, herbiri ibadet-i mahsusasını yapıyorlar.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyasından perdelenmiş olan Zât-ı Akdes! Bütün zîruhların tesbihatıyla seni takdis etmek niyet edip سُبْحَانَكَ يَا مَنْ جَعَلَ مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ diyorum.

Ya Rabb-el Âlemîn! Ya İlahe-l Evvelîne Ve-l Âhirîn! Ya Rabb-es Semavat-ı Ve-l Aradîn! Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm’ın talimiyle ve Kur’an-ı Hakîm’in dersiyle anladım ve iman ettim ki: Nasıl sema, feza, arz, berr ve bahr, şecer, nebat, hayvan; efradıyla, eczasıyla, zerratıyla seni biliyorlar, tanıyorlar ve varlığına ve birliğine şehadet ve

delalet ve işaret ediyorlar; öyle de: Kâinatın hülâsası olan zîhayat ve zîhayatın hülâsası olan insan ve insanın hülâsası olan enbiya, evliya, asfiyanın hülâsası olan kalblerinin ve akıllarının müşahedat ve keşfiyat ve ilhamat ve istihracatla, yüzer icma' ve yüzer tevatür kuvvetinde bir kat'iyyetle senin vücub-u vücuduna ve senin vahdaniyet ve ehadiyetine şehadet edip, ihbar ediyorlar. Mu'cizat ve keramat ve yakînî bürhanlarıyla, haberlerini isbat ediyorlar.

Evet kalblerde, perde-i gaybda ihtar edici bir zâta bakan hiçbir hatırat-ı gaybiye; ve ilham edici bir zâta baktıran hiçbir ilhamat-ı sadıka; ve hakkalyakîn suretinde sıfât-ı kudsiye ve esma-i hüsnanı keşfeden hiçbir itikad-ı yakîne; ve enbiya ve evliyada bir Vâcib-ül Vücud'un envârını aynelyakîn ile müşahede eden hiçbir nurani kalb; ve asfiya ve sıddıkînde, bir Hâlık-ı Külli Şey'in âyât-ı vücubunu ve berahin-i vahdetini ilmelyakîn ile tasdik eden, isbat eden hiçbir münevver akıl yoktur ki, senin vücub-u vücuduna ve sıfât-ı kudsiyene ve senin vahdetine ve ehadiyetine ve esma-i hüsnana şehadet etmesin, delaleti bulunmasın ve işareti olmasın. Ve bilhâssa bütün enbiya ve evliya ve asfiya ve sıddıkînin imamı ve reisi ve hülâsası olan Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın ihbarını tasdik eden hiçbir mu'cizat-ı bahiresi ve hakkaniyetini gösteren hiçbir hakikat-ı âliyesi ve bütün mukaddes ve hakikatlı kitabların hülâsat-ül hülâsası olan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın hiçbir âyet-i tevhidiye-i katıası ve mesail-i imaniyeden hiçbir mes'ele-i kudsiyesi yoktur ki, senin vücub-u vücuduna ve kudsî sıfatlarına ve senin vahdetine ve ehadiyetine ve esma ve sıfâtına şehadet etmesin ve delaleti olmasın ve işareti bulunmasın!..

Hem nasılki bütün o yüzbinler muhbir-i sadıklar, mu'cizatlarına ve keramatlarına ve hüccetlerine istinad ederek, senin varlığına ve birliğine şehadet ederler; öyle de: Herşeye muhit olan Arş-ı A'zam'ın külliyat-ı umûrunu idareden, tâ kalbin gayet gizli ve cüz'î hatıratını ve arzularını ve dualarını bilmek ve işitmek ve idare etmeye

kadar cereyan eden rububiyetinin derece-i haşmetini.. ve gözümüz önünde hadsiz muhtelif eşyayı birden icad eden hiçbir fiil bir fiile, bir iş bir işe mani olmadan, en büyük bir şeyi en küçük bir sinek gibi kolayca yapan kudretinin derece-i azametini icma' ile, ittifak ile ilân ve ihbar ve isbat ediyorlar.

Hem nasılki bu kâinatı zîruha, hususan insana mükemmel bir saray hükmüne getiren ve cenneti ve saadet-i ebediyeyi cinn ve inse ihzar eden ve en küçük bir zîhayatı unutmayan ve en âciz bir kalbin tatminine ve taltifine çalışan rahmetinin hadsiz genişliğini.. ve zerrattan tâ seyyarata kadar bütün enva'-ı mahlukatı emirlerine itaat ettiren ve teshir ve tavzif eden hâkimiyetinin nihayetsiz vüs'atini haber vererek, mu'cizat ve hüccetleriyle isbat ederler; öyle de: Kâinatı, eczaları adedince risaleler içinde bulunan bir kitab-ı kebir hükmüne getiren ve Levh-i Mahfuz'un defterleri olan İmam-ı Mübin ve Kitab-ı Mübin'de bütün mevcudatın bütün sergüzeştlerini kaydedip yazan ve umum çekirdeklerde umum ağaçlarının fihristelerini ve proğramlarını ve zîşuurun başlarında bütün kuvve-i hâfızalarda, sahiblerinin tarihçe-i hayatlarını yanlışsız, muntazaman yazdıran ilminin herşeye ihatasına; ve herbir mevcuda çok hikmetleri takan, hattâ herbir ağaçta meyveleri sayısınca neticeleri verdiren; ve herbir zîhayatta a'zâları, belki eczaları ve hüceyratları adedince maslahatları takib eden; hattâ insanın lisanını çok vazifelerde tavzif etmekle beraber, taamların tatları adedince zevkî olan mizancıklar ile teçhiz ettiren hikmet-i kudsiyenin herbir şeye şümulüne; hem bu dünyada nümuneleri görülen celalî ve cemalî isimlerinin tecellileri daha parlak bir surette ebed-ül âbâdda devam edeceğine ve bu fâni âlemde nümuneleri müşahede edilen ihsanatının daha şaşaalı bir surette Dâr-ı Saadette istimrarına ve bekasına ve bu dünyada onları gören müştakların ebedde dahi refakatlarına ve beraber bulunmalarına bil'icma', bil'ittifak şehadet ve delalet ve işaret ederler.

Hem yüzer mu'cizat-ı bahiresine ve âyât-ı katıasına istinaden, başta Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ve Kur'an-ı Hakîm'in olarak, bütün ervah-ı neyyire ashabı olan enbiyalar ve kulûb-u nuraniye aktabı olan evliyalar ve ukûl-ü münevvere erbabı olan asfiyalar; bütün suhuf ve kütüb-ü mukaddesede, senin çok tekrar ile ettiğin va'dlerine ve tehdidlerine istinaden ve senin kudret ve rahmet ve inayet ve hikmet ve celal ve cemalin gibi kudsî sıfatlarına ve şe'nlerine ve izzet-i celaline ve saltanat-ı rububiyetine itimaden ve keşfiyat ve müşahedat ve ilmelyakîn itikadlarıyla, saadet-i ebediyeyi cinn ve inse müjdeliyorlar. Ve ehl-i dalalet için Cehennem bulunduğunu haber verip ilân ediyorlar ve iman edip şehadet ediyorlar.

Ey Kadîr-i Hakîm! Ey Rahman-ı Rahîm! Ey Sadık-ul Va'd-il Kerim! Ey izzet ve azamet ve celal sahibi Kahhar-ı Zülcelal! Bu kadar sadık dostlarını ve bu kadar va'dlerini ve bu kadar sıfât ve şuunatını tekzib edip, saltanat-ı rububiyetinin kat'î mukteziyatını ve sevdiğin ve onlar dahi seni tasdik ve itaatle kendilerini sana sevdiren hadsiz makbul ibadının hadsiz dualarını ve davalarını reddederek, küfür ve isyan ile ve seni va'dinde tekzib etmekle, senin azamet-i kibriyana dokunan ve izzet-i celaline dokunduran ve uluhiyetinin haysiyetine ilişen ve şefkat-i rububiyetini müteessir eden ehl-i dalalet ve ehl-i küfrü, haşrin inkârında tasdik etmekten yüzbin derece mukaddessin ve hadsiz derece münezzeh ve âlîsin! Böyle nihayetsiz bir zulümden, bir çirkinlikten senin nihayetsiz adaletini ve cemalini ve rahmetini takdis ediyorum! سُبْحَانَهُ وَ تَعَالَى عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا âyetini, vücudumun bütün zerratı adedince söylemek istiyorum! Belki senin o sadık elçilerin ve doğru dellâl-ı saltanatının hakkalyakîn, aynelyakîn, ilmelyakîn suretinde senin uhrevî rahmet hazinelerine ve âlem-i bekada ihsanatının definelerine ve dâr-ı saadette tamamıyla zuhur eden güzel isimlerinin hârika güzel cilvelerine şehadet, işaret, beşaret ederler. Ve bütün hakikatların mercii ve güneşi ve hâmisi olan "Hak" isminin

en büyük bir şuaı, bu hakikat-ı ekber-i haşriye olduğunu iman ederek, senin ibadına ders veriyorlar.

Ey Rabb-ül Enbiya Ve-s Sıddıkîn! Bütün onlar senin mülkünde, senin emrin ve kudretin ile, senin irade ve tedbirin ile, senin ilmin ve hikmetin ile müsahhar ve muvazzaftırlar.

Takdis, tekbir, tahmid, tehlil ile Küre-i Arz'ı bir zikirhane-i a'zam, bu kâinatı bir mescid-i ekber hükmünde göstermişler.

Ya Rabbî ve ya Rabb-es Semavatı Ve-l Aradîn! Ya Hâlıkî ve ya Hâlık-ı Külli Şey! Gökleri yıldızlarıyla, zemini müştemilatıyla ve bütün mahlukatı bütün keyfiyatıyla teshir eden kudretinin ve iradetinin ve hikmetinin ve hâkimiyetinin ve rahmetinin hakkı için, nefsimi bana müsahhar eyle! Ve matlubumu bana müsahhar kıl! Kur'ana ve imana hizmet için, insanların kalblerini Risale-i Nur'a müsahhar yap! Ve bana ve ihvanıma, iman-ı kâmil ve hüsn-ü hâtime ver. Hazret-i Musa Aleyhisselâm'a denizi ve Hazret-i İbrahim Aleyhisselâm'a ateşi ve Hazret-i Davud Aleyhisselâm'a dağı, demiri ve Hazret-i Süleyman Aleyhisselâm'a cinni ve insi ve Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'a Şems ve Kamer'i teshir ettiğin gibi, Risale-i Nur'a kalbleri ve akılları müsahhar kıl!.. Ve beni ve Risale-i Nur talebelerini, nefis ve şeytanın şerrinden ve kabir azabından ve Cehennem ateşinden muhafaza eyle ve Cennet-ül Firdevs'te mes'ud kıl! Âmîn, âmîn, âmîn!..

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ
وَ آخِرُ دَعْوَيهُمْ اَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Kur'andan ve münacat-ı Nebeviye olan Cevşen-ül Kebir'den aldığım bu dersimi, bir ibadet-i tefekküriye olarak, Rabb-ı Rahîmimin dergâhına arzetmekte kusur etmişsem, kusurumun afvı için Kur'anı ve Cevşen-ül Kebir'i şefaatçı ederek rahmetinden afvımı niyaz ediyorum.

Said Nursî

* * *

Beşinci Kısım

Denizli Hayatı

Risale-i Nur'un neşriyat ve fütuhat dairesi gittikçe genişliyor... İştiyakla Nurları okuyanlar, günden güne ziyadeleşiyor. Risale-i Nur'daki hârika kuvvet ve tesiratın neticesini müşahede eden gizli İslâmiyet düşmanları, yine bir entrika çevirip Risale-i Nur'a ve müellifi Bedîüzzaman'a sû'-i kasdla: "Bedîüzzaman gizli cem'iyet kuruyor, halkı hükûmet aleyhine çeviriyor, inkılabları kökünden yıkıyor, Mustafa Kemal'e deccal, süfyan, din yıkıcısı diyor, bunu hadîslerle isbat ediyor." gibi bir sürü bahaneler ve plânlarla ittiham edilerek Kastamonu'dan Denizli Ağırceza Mahkemesine, yüz yirmialtı talebesiyle beraber 1943 senesinde sevkediliyor. [55](Haşiye) Sonra, Risale-i Nur Külliyatında siyasî bir mevzu olup olmadığını tedkik için birkaç memurdan müteşekkil bir ehl-i vukuf teşkil edilerek, müsadere edilen Nur Risaleleri ve mektublar tedkike başlanınca, Bedîüzzaman "Bu vukufsuz ehl-i vukuf, Risale-i Nur'u tedkik edemez. Ankara'da yüksek, ilmî bir ehl-i vukuf teşkil ettirilsin. Avrupa'dan feylesoflar getirilsin. Eğer onlar bir suç bulurlarsa, en ağır cezaya razıyım." der. Bunun üzerine Risale-i Nur Külliyatı ve bütün mektublar Ankara'da profesörler ve yüksek âlimlerden mürekkeb bir ehl-i vukufa satır satır tedkik ettirilir. Ehl-i vukuf tarafından "Bedîüzzaman'ın siyasî bir faaliyeti yoktur. Onun mesleğinde cem'iyetçilik ve tarîkatçılık mevcud değildir. Eserleri ilmî ve imanîdir, Kur'an'ın bir tefsiridir." diye rapor veriliyor.

Mahkemeye verilişindeki ittihamlar, delilsiz ve isbatsız olduğu için, bir takım uydurma bahane ve tertiblerden ibaret olduğu anlaşılıyor. Neticede, Bedîüzzaman büyük bir müdafaa yapıyor. Nihayet, mahkeme ittifakla 16/6/1944 tarih ve 199/136 sayılı beraet kararını veriyor. Yüzotuz parça Risale-i Nur Külliyatının hepsine serbestiyet verip, sahiblerine tamamen iade ediyor. Beraet kararını, Temyiz Birinci Ceza Dairesi 30/12/1944 tarihli i'lamla ittifakla tasdik edip, Risale-i Nur davasının hakkaniyeti kaziye-i muhkeme halini alıyor.

Bedîüzzaman Said Nursî ve talebelerinden bir kısmı hapiste dokuz ay kaldıktan sonra beraet kararı üzerine tahliye ediliyor. Fakat Said Nursî Hazretlerini hapishanede zehirliyorlar, ölüm tehlikesi geçiriyor. Cenab-ı Hakk'ın inayetiyle kurtuluyorsa da, tarihte hiçbir kimseye yapılmayan zulüm, işkence ve ihanetlere maruz bırakılıyor. Bedîüzzaman, gizli dinsiz münafıkların tahrikatıyla girdiği bütün mahkemelerde olduğu gibi, bu i'dam plânıyla verildiği mahkemede de hak ve hakikatı, pervasızca ve ölümü hiçe sayarak haykırıyor.

Üstad Bedîüzzaman, Denizli hapsinde "Meyve Risalesi"ni te'lif etmiştir. Bu risale, bilâhere Asâ-yı Musa mecmuasının başında neşredilmiştir. Meyve Risalesi'ni, iki Cuma gününde te'lif etmiştir. Hapishanede bulunan bütün Nur talebeleri ve diğer mahpuslar, Meyve Risalesi'ni yazmışlar, o risalenin hakikatlarıyla iştigal etmişlerdir. Hapishaneye kâğıt sokulmuyordu. O eser, gizlice yazılmıştır. Hattâ kibrit kutusuna yazmışlar ve bu gibi şartlar altında çalışmışlardır. [56](Haşiye)

* * *

Bedîüzzaman Said Nursî'nin Denizli Mahkemesinde yaptığı

müdafaadan bazı kısımlar

Evet biz bir cem'iyetiz ve öyle bir cem'iyetimiz var ki; her asırda üçyüz elli milyon dâhil mensubları var. Ve her gün beş defa namazla o mukaddes cem'iyetin prensiplerine kemal-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar. اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ kudsî proğramıyla birbirinin yardımına -dualarıyla ve manevî kazançlarıyla- koşuyorlar. İşte biz bu mukaddes ve muazzam cem'iyetin efradındanız. Ve hususî vazifemiz de, Kur'anın imanî hakikatlarını tahkikî bir surette ehl-i imana bildirip, onları ve kendimizi i'dam-ı ebedîden ve daimî berzahî haps-i münferidden kurtarmaktır. Sair dünyevî ve siyasî ve entrikalı cem'iyet ve komitelerle ve bizim medar-ı ittihamımız olan cem'iyetçilik gibi asılsız ve manasız gizli cem'iyetle hiçbir münasebetimiz yoktur ve tenezzül etmeyiz...

Dünyaya karışmak arzusu bizde bulunsaydı, böyle sinek vızıltısı gibi değil, top güllesi gibi ses ve patlak verecekti.

Divan-ı Harb-i Örfî'de ve Mustafa Kemal'in hiddetine karşı divan-ı riyasette, şiddetli ve dokunaklı müdafaa eden bir adam, onsekiz sene zarfında kimseye sezdirmeden dünya entrikalarını çeviriyor diye onu ittiham eden, elbette bir garazla eder. Bu mes'elede benim şahsımın veya bazı kardeşlerimin kusuruyla Risale-i Nur'a hücum edilmez. O doğrudan doğruya Kur'ana bağlanmış ve Kur'an dahi arş-ı a'zam ile bağlıdır. Kimin haddi var, elini oraya uzatsın, o kuvvetli ipleri çözsün. Hem bu memlekete maddî ve manevî bereketi ve fevkalâde hizmeti, otuzüç âyât-ı Kur'aniyenin işaratıyla ve İmam-ı Ali Radıyallahü Anh'ın üç keramat-ı gaybiyesiyle ve Gavs-ı A'zam'ın kat'î ihbarıyla tahakkuk etmiş olan Risale-i Nur; bizim âdi ve şahsî kusurumuzdan mes'ul olmaz ve olamaz ve olmamalı. Yoksa bu memlekete hem maddî, hem manevî telafi edilmeyecek derecede zarar olacak. [57](Haşiye)

Bazı zındıkların şeytanetiyle Risale-i Nur'a karşı çevrilen plânlar ve hücumlar inşâallah bozulacaklar, onun şakirdleri başkalara kıyas edilmez, dağıttırılmaz, vazgeçirilmez, Cenab-ı Hakk'ın inayetiyle mağlub edilmezler. Eğer maddî müdafaadan Kur'an men'etmeseydi, bu milletin can damarı hükmünde umumun teveccühünü kazanan ve her tarafta bulunan o şakirdler, Şeyh Said ve Menemen hâdiseleri gibi cüz'î ve neticesiz hâdiselerle bulaşmazlar. Allah etmesin, eğer mecburiyet derecesinde onlara zulmedilse ve Risale-i Nur'a hücum edilse, elbette hükûmeti iğfal eden zındıklar ve münafıklar bin derece pişman olacaklar.

Elhasıl; madem biz ehl-i dünyanın dünyalarına ilişmiyoruz, onlar da bizim âhiretimize, imanî hizmetimize ilişmesinler.

Mevkuf
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Efendiler!

Size kat'î haber veriyorum ki: Buradaki zâtların, bizimle ve Risale-i Nur'la münasebeti olmayan veya az bulunanlardan başka, istediğiniz kadar hakikî kardeşlerim ve hakikat yolunda hakikatlı arkadaşlarım var. Biz Risale-i Nur'un keşfiyat-ı kat'iyyesiyle iki kerre iki dört eder derecesinde sarsılmaz bir kanaatla bilmişiz ki; ölüm bizim için sırr-ı Kur'an ile, i'dam-ı ebedîden terhis tezkeresine çevrilmiş; ve bize muhalif ve dalalette gidenler için o kat'î ölüm, ya i'dam-ı ebedîdir (eğer âhirete kat'î imanı yoksa) veya ebedî ve karanlıklı haps-i münferiddir (eğer âhirete inansa ve sefahet ve dalalette gitmiş ise). Acaba dünyada bu mes'eleden daha büyük, daha ehemmiyetli bir mes'ele-i insaniye var mı ki, bu ona âlet olsun? Sizden soruyorum! Madem yoktur ve olamaz, neden bizimle uğraşıyorsunuz? Biz en ağır cezanıza karşı kendimiz, âlem-i nura gitmek için bir terhis tezkeresini alıyoruz diye kemal-i metanetle bekliyoruz. Fakat bizi reddedip, dalalet hesabına mahkûm

edenleri, sizi bu mecliste gördüğümüz gibi, i’dam-ı ebedî ile ve haps-i münferidle mahkûm ve pek yakın bir zamanda o dehşetli cezayı çekeceklerini müşahede derecesinde biliyoruz, belki görüyoruz; onlara insaniyet damarıyla cidden acıyoruz. Bu kat’î ve ehemmiyetli hakikatı isbat etmeye ve en mütemerridleri dahi ilzam etmeye hazırım!

Değil vukufsuz, garazkâr, maneviyatta behresiz ehl-i vukufa karşı belki en büyük âlim ve feylesoflarınıza karşı gündüz gibi isbat etmezsem, her cezaya razıyım!

İşte yalnız bir nümune olarak, iki cuma gününde mahpuslar için te’lif edilen ve Risale-i Nur’un umdelerini ve hülâsa ve esaslarını beyan ederek Risale-i Nur’un bir müdafaanamesi hükmüne geçen Meyve Risalesi’ni ibraz ediyorum ve Ankara makamatına vermek için, yeni harflerle yazdırmaya müşkilâtlar içinde gizli çalışıyoruz. İşte onu okuyunuz, tam dikkat ediniz, eğer kalbiniz (nefsinize karışmam) beni tasdik etmezse, bana şimdiki tecrid-i mutlak içinde her hakaret ve işkenceyi de yapsanız, sükût edeceğim!

Elhasıl; ya Risale-i Nur’u tam serbest bırakınız veyahut bu kuvvetli ve zedelenmez hakikatı elinizden gelirse kırınız! Ben şimdiye kadar sizi ve dünyanızı düşünmüyordum ve düşünmeyecektim, fakat mecbur ettiniz, belki de sizi ikaz etmek lâzım idi ki, kader-i İlahî bizi bu yola sevketti. Biz de مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ اَمِنَ مِنَ الْكَدَرِ düstur-u kudsîyi kendimize rehber edip, herbir sıkıntılarınızı sabır ile karşılayacağız, diye azmettik.

Mevkuf
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Zaman-ı Saadetten şimdiye kadar cari bir âdet-i İslâmiyeye ittibaen Risale-i Nur’un hususî menba’ları olan yüzer âyât-ı meşhureyi büyük bir en’am gibi Hizb-i Kur’anî yaptığımızı, “Dinde tahrifat yapıyor.” diye muahaze etmişler.

Hem bir sene cezasını çektiğim ve mahrem tutulan ve zabıtnamede kaydedildiği gibi odun yığınları altından çıkarılan Tesettür Risalesiyle bu sene yazılmış ve neşredilmiş gibi, bizi ittiham etmek ister.

Hem Ankara'da hükûmetin riyasetinde bulunan birisine (Mustafa Kemal'e) söylediğim itirazlara ve ağır sözlere mukabele etmeyip sükût eden ve o öldükten sonra, onun yanlışını gösteren bir hakikat-ı hadîsiyeyi beyandaki fıtrî ve lüzumlu ve küllî ve mahrem tenkidlerim, medar-ı mes'uliyet yapılmış. Ölmüş ve hükûmetten alâkası kesilmiş bir şahsın hatırı nerede? Ve Hükûmetin ve milletin bir hatırası ve Cenab-ı Hakk'ın bir tecelli-i hâkimiyeti olan adaletleri, kanunları nerede?

Hem biz hükûmet-i cumhuriye ve esaslarından en ziyade kendimize medar-ı istinad ve onun ile kendimizi müdafaa ettiğimiz hürriyet-i vicdan esası, bizim aleyhimizde medar-ı mes'uliyet tutulmuş; güya biz hürriyet-i vicdan esasına muarız gidiyoruz.

Hem, medeniyetin seyyiatını ve kusurlarını tenkid etmesinden hatır ve hayalime gelmeyen bir şeyi zabıtnamelerde isnad ediyor: Güya ben, radyo [58](Haşiye), tayyare ve şimendiferin kullanılmasını kabul etmiyorum diye, terakkiyat-ı hazıra aleyhinde bulunduğumla mes'ul ediyor.

İşte bu nümunelerine kıyasen ne kadar hilaf-ı adalet bir muamele olduğunu, inşâallah insaflı, adaletli olan Denizli müddeiumumîsi ve mahkemesi göstererek, o zabıtnamelerin evhamlarına ehemmiyet vermeyecekler.

Hem en acibi budur ki; başka mahkemenin müddeiumumîsi benden sordu: "Mahrem Beşinci Şua'da demişsin: "Ordu, dizginini o dehşetli şahsın elinden kurtaracak." Muradın, orduyu hükûmete karşı itaatsizliğe sevketmektir." Ben de dedim: "Maksadım; o kumandan ya ölecek veya tebdil edilecek, ordu onun tahakkümünden kurtulacak demektir. Acaba hem gayet mahrem, sekiz

senede yalnız iki defa elime geçen ve aynı zamanda kaybedilen, hem âhirzamana ait bir hadîsin manasını küllî bir surette beyan eden, hem aslı eskiden te'lif edilen bir risale, hem bir tek nefer görmediği halde nasıl sebeb-i ittiham olur?" Maatteessüf, o insafsızların o acib ittihamı iddianameye girmiş.

Hem en garibi şudur ki, bir yerde demişim: Cenab-ı Hakk'ın büyük nimetleri olan tayyare, şimendifer ve radyoya büyük şükür ile mukabele lâzımken; beşer şükür etmedi, tayyareler ile başlarına bomba yağdı. Ve radyo öyle büyük bir nimet-i İlahiyedir ki, ona mukabil şükür ise, o radyo milyonlar dilli bir küllî hâfız-ı Kur'an olup, bütün zemin yüzündeki insanlara Kur'anı dinlettirsin [59](Haşiye) ve Yirminci Söz'de Kur'anın medeniyet hârikalarından gaybî haber verdiğini beyan ederken bir âyetin işareti olarak "Kâfirler şimendifer ile Âlem-i İslâm'ı mağlub ederler." demişim. İslâmı bu hârikalara teşvik ettiğim halde, bir sebeb-i ittiham olarak "şimendifer ve tayyare ve radyo gibi terakkiyat-ı hazıra aleyhinde" diye, iddianamenin âhirinde beni evvelki müddeiumumînin garazlarına binaen ittiham eder.

Hem hiçbir münasebeti olmadığı halde, bir adam Risale-i Nur'un ikinci bir ismi olan Risalet-ün Nur tabirinden, "Kur'anın nurundan bir risalettir, bir ilhamdır." demiş. İddianamede başka yerin verdikleri yanlış mana ile, güya "Risale-i Nur bir resuldür." diye benim için bir sebeb-i ittiham tutulmuş.

Hem müdafaatımda yirmi yerde kat'î bir surette hüccetler ile isbat etmişiz ki, bütün dünyaya karşı da olsa din ve Kur'an ve Risale-i Nur'u âlet edemeyiz ve edilmez ve biz onların bir hakikatını dünya saltanatına değiştirmeyiz ve bilfiil öyleyiz. Bu davanın emareleri yirmi senede binlerdir. Madem böyledir, ben ve biz bütün kuvvetimizle deriz: حَسْبُنَا اللّٰهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

İddianameye karşı itiraznamenin tetimmesidir

Bu itirazda muhatabım Denizli mahkemesi ve müddeiumumîsi değil, belki başta Isparta ve İnebolu müddeiumumîleri olarak, yanlış ve nâkıs zabıtnameleriyle buradaki acib iddianameyi aleyhimize verdiren garazkâr ve vehham memurlardır.

Evvelâ: Asl u faslı olmayan ve hatırıma gelmeyen bir siyasî cem'iyet namını masum ve siyasetle hiç alâkaları olmayan Risale-i Nur talebelerine takıp ve o daire içine giren ve iman ve âhiretinden başka hiçbir maksadları bulunmayan bîçareleri o cem'iyetin naşiri ya faal bir rüknü veya mensubu veya Risale-i Nur'u okumuş veya okutmuş veya yazmış diye suçlu sayıp mahkemeye vermek ne kadar adaletin mahiyetinden uzak olduğuna kat'î bir hücceti şudur ki: Kur'an aleyhinde yazılan, Doktor Duzi'nin ve sair zındıkların o muzır eserlerini okuyanlara, hürriyet-i fikir ve hürriyet-i ilmiye düsturuyla bir suç sayılmadığı halde; hakikat-ı Kur'aniyeyi ve imaniyeyi öğrenmeğe gayet muhtaç ve müştak olanlara güneş gibi bildiren Risale-i Nur'u okumak ve yazmak bir suç sayılmış. Ve hem yüz risale içinde yanlış mana verilmemek için, mahrem tuttuğumuz ve neşrine izin vermediğimiz iki-üç risalede yalnız birkaç cümlelerini bahane gösterip ittiham etmiş. Halbuki o risaleleri (biri müstesna) Eskişehir Mahkemesi tedkik etmiş, îcabına bakmış, ve müstesna ise hem istidamda ve hem itiraznamemde gayet kat'î cevab verildiği ve "Elimizde nur var, siyaset topuzu yok." diye Eskişehir Mahkemesi'nde yirmi vecihle kat'î isbat edildiği halde, o insafsız müddeîler, üç mahrem ve neşrolmayan risalelerin üç-dört cümlelerini bütün Risale-i Nur'a teşmil eder gibi, Risale-i Nur'u okuyan

ve yazanı suçlu ve beni de hükûmet ile mübareze eder diye ittiham etmişler. Ben ve bana yakın ve benim ile görüşen dostlarımı işhad ve kasemle temin ederim ki: Bu on seneden ziyadedir ki; iki reisden ve bir meb'ustan ve Kastamonu Valisinden başka, hükûmetin erkânını, vükelasını, kumandanları, memurları, meb'usları kimler olduğunu kat'iyyen bilmiyorum ve bilmeyi de merak etmemişim. Acaba hiç imkânı var mı ki; bir adam mübareze ettiği adamları tanımasın ve bilmeğe merak etmesin? Dost mu, düşman mı? Karşısındakini tanımasına ehemmiyet vermesin? Bu hallerden anlaşılıyor ki, bil'iltizam herhalde beni mahkûm etmek için gayet asılsız bahaneleri icad ederler.

Madem keyfiyet böyledir.. ben de buranın mahkemesine değil, belki o insafsızlara derim: Ben, sizin bana vereceğiniz en ağır cezanıza da beş para vermem ve hiç ehemmiyeti yok. Çünki ben kabir kapısında, yetmiş yaşındayım. Böyle mazlum ve masum bir-iki sene hayatı, şehadet mertebesiyle değiştirmek, benim için büyük saadettir. Risale-i Nur'un binler hüccetleriyle kat'î imanım var ki; ölüm bizim için bir terhis tezkeresidir. Eğer i'dam da olsa, bizim için bir saat zahmet, ebedî bir saadetin ve rahmetin anahtarı olur. Fakat siz ey zındıka hesabına adliyeyi şaşırtan ve hükûmeti bizimle sebebsiz meşgul eden insafsızlar! Kat'î biliniz ve titreyiniz ki; siz i'dam-ı ebedî ile ve ebedî haps-i münferid ile mahkûm oluyorsunuz. İntikamımız sizden pekçok ve muzaaf bir surette alınıyor görüyoruz. Hattâ size acıyoruz. Evet bu şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm hakikatı elbette hayattan ziyade bir istediği var. Ve onun i'damından kurtulmak çaresi, insanların her mes'elesinin fevkinde en büyük ve en ehemmiyetli ve en lüzumlu bir ihtiyac-ı zarurî ve kat'îsidir. Acaba bu çareyi kendine bulan Risale-i Nur şakirdlerini ve o çareyi binler hüccetler ile bulduran Risale-i Nur'u, âdi bahaneler ile ittiham edenler ne kadar kendileri hakikat ve adalet nazarında müttehem oluyor, divaneler de anlar.

Bu insafsızları aldatan ve hiçbir münasebeti olmayan bir siyasî cem'iyet vehmini veren üç maddedir:

Birincisi: Eskiden beri benim talebelerim benim ile kardeş gibi şiddetli alâkadar olmaları, bir cem'iyet vehmini vermiş.

İkincisi: Risale-i Nur'un bazı şakirdleri her yerde bulunan ve cumhuriyet kanunları müsaade eden ve ilişmeyen ve cemaat-ı İslâmiye heyetleri gibi hareket etmelerinden bir cem'iyet zannedilmiş. Halbuki o mahdud üç-dört şakirdin niyetleri cem'iyet-memiyet değil, belki sırf hizmet-i imaniyede hâlis bir kardeşlik ve uhrevî tesanüddür.

Üçüncüsü: O insafsızlar kendilerini dalalet ve dünyaperestlikte bildiklerinden ve hükûmetin bazı kanunlarını kendilerine müsaid bulduklarından fikren diyorlar ki: "Herhalde Said ve arkadaşları bizlere ve hükûmetin, bizim medenîce nâmeşru hevesatımıza müsaid kanunlarına muhaliftirler. Öyle ise, muhalif bir cem'iyet-i siyasiyedirler."

Ben de derim: Hey bedbahtlar! Dünya ebedî olsaydı ve insan içinde daimî kalsaydı ve insanî vazifeler yalnız siyaset bulunsaydı, belki bu iftiranızda bir mana bulunabilirdi. Hem eğer ben siyaset ile işe girseydim, yüz risalede on cümle değil, belki bin cümleyi siyasetvari ve mübarezekârane bulacaktınız. Hem farz-ı muhal olarak; eğer biz dahi sizin gibi bütün kuvvetimizle dünya maksadlarına ve keyiflerine ve siyasetlerine çalışıyoruz, diye -ki; şeytan da bunu inandırmağa çalışamıyor ve kimseye kabul ettiremez- haydi böyle de olsa, madem bu yirmi senede hiçbir vukuatımız gösterilmiyor ve hükûmet ele bakar, kalbe bakamaz ve herbir hükûmette şiddetli muhalifler bulunur. Elbette yine adliye kanunu ile bizleri mes'ul etmezsiniz. Son sözüm: حَسْبِىَ اللّٰهُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Eskişehir Mahkemesinde gizli kalmış, resmen zabta geçmemiş ve müdafaatımda dahi yazılmamış bir eski hatırayı ve latif bir vâkıa-i müdafaayı beyan ediyorum.

Orada benden sordular ki: Cumhuriyet hakkında fikrin nedir? Ben de dedim: Eskişehir mahkeme reisinden başka daha sizler dünyaya gelmeden, ben dindar bir cumhuriyetçi olduğumu elinizdeki tarihçe-i hayatım isbat eder. Hülâsası şudur ki: O zaman şimdiki gibi, hâlî bir türbe kubbesinde inzivada idim, bana çorba geliyordu. Ben de tanelerini karıncalara verirdim, ekmeğimi onun suyu ile yerdim. İşitenler benden soruyordular, ben de derdim: Bu karınca ve arı milletleri cumhuriyetçidirler. O Cumhuriyetperverliklerine hürmeten tanelerini karıncalara verirdim. Sonra dediler: Sen selef-i sâlihîne muhalefet ediyorsun? Cevaben diyordum: Hulefa-i Raşidîn; herbiri hem halife hem reis-i cumhur idi. Sıddık-ı Ekber (R.A.) Aşere-i Mübeşşere'ye ve Sahabe-i Kiram'a elbette reis-i cumhur hükmünde idi. Fakat manasız isim ve resim değil, belki hakikat-ı adaleti ve hürriyet-i şer'iyeyi taşıyan mana-yı dindar cumhuriyetin reisleri idiler.

İşte ey müddeiumumî ve mahkeme a'zâları! Elli seneden beri bende bulunan bir fikrin aksiyle, beni ittiham ediyorsunuz. Eğer lâik cumhuriyet soruyorsanız, ben biliyorum ki; lâik manası, bîtaraf kalmak, yani hürriyet-i vicdan düsturuyla, dinsizlere ve sefahetçilere ilişmediği gibi dindarlara ve takvacılara da ilişmez bir hükûmet telakki ederim. On senedir -şimdi yirmi sene oluyor- ki, hayat-ı siyasiye ve içtimaiyeden çekilmişim. Hükûmet-i cumhuriye ne hal kesbettiğini bilmiyorum. El'iyazü billah, eğer dinsizlik hesabına, imanına ve âhiretine çalışanları mes'ul edecek kanunları yapan ve kabul eden bir dehşetli şekle girmiş ise, bunu size bilâ-perva ilân ve ihtar ederim ki: Bin canım olsa, imana ve âhiretime feda etmeğe hazırım. Ne yaparsanız yapınız! Benim son sözüm حَسْبُنَا اللّٰهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ olarak siz beni i'dam ve ağır ceza ile zulmen mahkûm etmenize mukabil derim: Ben Risale-i Nur'un keşf-i kat'îsiyle i'dam olmuyorum, belki terhis edilip, nur âlemine ve saadet

âlemine gidiyorum ve sizi, ey dalalet hesabına bizi ezen bedbahtlar! İ'dam-ı ebedî ile ve daimî haps-i münferid ile mahkûm bildiğimden ve gördüğümden tamamıyla intikamımı sizden alarak kemal-i rahat-ı kalble teslim-i ruh etmeye hazırım!

Mevkuf
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Efendiler!

Çok emarelerle kat'î kanaatım gelmiş ki; hükûmet hesabına, "hissiyat-ı diniyeyi âlet ederek emniyet-i dâhiliyeyi ihlâl etmek" için bize hücum edilmiyor. Belki bu yalancı perde altında, zındıka hesabına, bizim imanımız için ve imana ve emniyete hizmetimiz için bize hücum edildiğine çok hüccetlerden bir hücceti şudur ki: Yirmi sene zarfında, Risale-i Nur'un yirmibin nüshaları ve parçalarını yirmibin adamlar okuyup kabul ettikleri halde, Risale-i Nur'un şakirdleri tarafından emniyetin ihlâline dair hiçbir vukuat olmamış ve hükûmet kaydetmemiş ve eski ve yeni iki mahkeme bulmamış. Halbuki, böyle kesretli ve kuvvetli propaganda, yirmi günde vukuatlar ile kendini gösterecekti. Demek hürriyet-i vicdan prensibine zıd olarak, bütün dindar nasihatçılara şamil, lastikli bir kanunun 163'üncü maddesi sahte bir maskedir. Zındıklar, bazı erkân-ı hükûmeti iğfal ederek, adliyeyi şaşırtıp, bizi herhalde ezmek istiyorlar.

Madem hakikat budur, biz de bütün kuvvetimizle deriz: Ey dinini dünyaya satan ve küfr-ü mutlaka düşen bedbahtlar! Elinizden ne gelirse yapınız. Dünyanız başınızı yesin ve yiyecek! Yüzer milyon kahraman başlar feda oldukları bir kudsî hakikata, başımız dahi feda olsun! Her ceza ve i'damınıza hazırız! Hapsin harici bu vaziyette, yüz derece dâhilinden daha fenadır. Bize karşı gelen böyle bir istibdad-ı mutlak altında hiçbir hürriyet -ne hürriyet-i ilmiye, ne hürriyet-i vicdan, ne hürriyet-i diniye- olmamasından, ehl-i namus ve diyanet ve tarafdar-ı hürriyet olanlara ya ölmek

veya hapse girmekten başka çaresi kalmaz. Biz de اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ diyerek Rabbimize dayanıyoruz.

Mevkuf
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Mahkeme Reisi Ali Rıza Beyefendi!

Hukukumu müdafaa etmek için ehemmiyetli bir talebim ve bir ricam var. Ben yeni harfleri bilmiyorum ve eski yazım da pek nâkıstır; hem beni başkalarla görüştürmüyorlar, âdeta tecrid-i mutlak içindeyim. Hattâ iddianame, onbeş dakikadan sonra benden alındı. Hem avukat tutmak iktidarım yok. Hattâ size takdim ettiğim müdafaatımın, çok zahmetle, bir kısmını gizli olarak ancak yeni harf ile bir suretini alabildim. Hem Risale-i Nur'un bir nevi müdafaanamesi ve mesleğinin hülâsası olan Meyve Risalesi'nin bir suretini müddeiumuma vermek için ve bir-iki suretini Ankara makamatına göndermek için yazdırmıştım. Birden onları elimden aldılar, daha vermediler. Halbuki Eskişehir adliyesi, bize bir makineyi hapse gönderdi. Biz müdafaatımızı onda, yeni harfle bir-iki nüsha yazdık; hem o mahkeme dahi yazdı. İşte ehemmiyetli talebim: Ya bize bir makineyi siz veriniz veya bize müsaade ediniz, biz celbedeceğiz. Tâ ki hem müdafaatımı, hem Risale-i Nur'un müdafaanamesi hükmündeki risaleyi yeni harfle iki-üç suretini alıp, hem Adliye Vekaletine, hem Heyet-i Vekileye, hem Meclis-i Meb'usana, hem Şûra-yı Devlete göndereceğiz. Çünki iddianamede bütün esas, Risale-i Nur'dur ve Risale-i Nur'a ait dava ve itiraz, cüz'î bir hâdise ve şahsî bir mes'ele değil ki çok ehemmiyet verilmesin. Belki bu milleti ve memleketi ve hükûmeti ciddî alâkadar edecek ve dolayısıyla âlem-i İslâmın nazar-ı dikkatini ehemmiyetli bir surette celbedecek bir küllî hâdise hükmünde ve umumî bir mes'eledir.

Evet Risale-i Nur'a perde altında hücum eden, ecnebi parmağıyla bu vatandaki milletin en büyük kuvveti olan

âlem-i İslâmın teveccühünü ve muhabbetini ve uhuvvetini kırmak ve nefret verdirmek için siyaseti dinsizliğe âlet ederek perde altında küfr-ü mutlakı yerleştirenlerdir ki, hükûmeti iğfal ve adliyeyi iki defadır şaşırtıp, der: “Risale-i Nur ve şakirdleri, dini siyasete âlet eder, emniyete zarar ihtimali var.”

Hey bedbahtlar! Risale-i Nur’un gerçi siyasetle alâkası yoktur; fakat küfr-ü mutlakı kırdığı için, küfr-ü mutlakın altı olan anarşiliği ve üstü olan istibdad-ı mutlakı esasıyla bozar, reddeder. Emniyeti, asayişi, hürriyeti, adaleti temin ettiğine yüzer hüccetlerden biri, bu müdafaanamesi hükmündeki Meyve Risalesi’dir. Bunu âlî bir heyet-i ilmiye ve içtimaiye tedkik etsinler, eğer beni tasdik etmezlerse, ben her cezaya ve işkenceli i’dama razıyım!

Mevkuf
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Reis Beyefendi!

Kararnamede üç madde esas tutulmuş:

Birisi: Cem’iyettir. Ben buradaki bütün Risale-i Nur şakirdlerini ve benimle görüşenleri veya okuyan ve yazanlarını aynıyla işhad ediyorum, onlardan sorunuz ki, ben hiçbirisine dememişim: “Bir cem’iyet-i siyasiye veya cem’iyet-i nakşiye teşkil edeceğiz.” Daima dediğim budur: Biz imanımızı kurtarmaya çalışacağız. Umum ehl-i iman dâhil oldukları ve üçyüz milyondan ziyade efradı bulunan bir mukaddes cemaat-ı İslâmiyeden başka mabeynimizde medar-ı bahs olmadığını ve Kur’anda “Hizbullah” namı verilen ve umum ehl-i imanın uhuvveti cihetiyle kendimizi, Kur’ana hizmetimiz için Hizb-ül Kur’an, Hizbullah dairesinde bulmuşuz. Eğer kararnamede bu mana murad ise, bütün ruhumuzla, kemal-i iftiharla itiraf ederiz. Eğer başka manalar murad ise, onlardan haberimiz yoktur!

İkinci Madde: Kararnamenin itirafıyla, Kastamonu zabıtasının rapor ve tasdikiyle, hiç neşrolunmayacak tarzda

odun ve kömür yığınları altında ve mıhlı sandıklarda bulunan ve Eskişehir Mahkemesinin tedkikinden ve tenkidinden geçen ve bir hafif cezayı çektiren ve kat'iyyen mahrem tutulan Tesettür Risalesi ve Hücumat-ı Sitte ve Zeyli Risalesi gibi kitablardan bazı cümlelerine yanlış mana vererek dokuz sene evvelki zamana bizi götürüp, cezasını çektiğimiz suç ile mes'ul etmek istiyor.

Üçüncü Madde: Kararnamede kaç yerinde: "Devletin emniyetini ihlâl edebilir veya yapabilir." gibi tabirlerle imkânat, vukuat yerinde istimal edilmiş. Herkes mümkündür ki bir katl yapsın, bu imkân ile mes'ul olabilir mi?

Mevkuf
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Reis Beyefendi!

Ankara makamatına, reis-i cumhura istida suretinde gönderdiğim müdafaanamemi ve başvekaletin de bunu ehemmiyetle kabul ettiklerini gösteren cevabî mektubunu rabten sunuyorum, takdim ederim. Makam-ı iddianın aleyhimizde beyan ettiği asılsız, ittihamkârane evhamın kat'î cevabları bu müdafaatımda vardır. Sair yerlerin garazkârane ve sathî zabıtnamelerine bina edilen buranın ehl-i vukuf raporunda hilaf-ı vaki' ve mantıksız çok sözler vardır ki, onlara karşı da bu itiraznamem takdim edilmişti. Ezcümle:

Size evvelce arzettiğim gibi, Eskişehir Mahkemesine, 163 üncü madde ile beni mahkûm etmek istedikleri zaman demiştim: Hükûmet-i Cumhuriyenin ikiyüz meb'usu içinde aynı rakam 163 meb'usun imzalarıyla Van'daki dârülfünunuma (medreseme) yüzellibin banknot tahsisat kabul etmeleri ve onun ile hükûmet-i Cumhuriyenin bana karşı teveccühü, bu 163 üncü maddeyi hakkımda hükümden ıskat ediyor, dediğim halde; o ehl-i vukuf, "163 meb'us Said aleyhinde takibat yapmışlar." diye tahrif etmiş. İşte makam-ı iddia da, bu ehl-i vukufun böyle bütün bütün asılsız

ittihamlarına binaen bizi mes'ul tutuyor. Halbuki meclisinizin kararıyla, en yüksek heyet-i ilmiye ve fenniyenin tedkikine ve tahkikine havale edilen Risale-i Nur'un bütün eczaları tedkikten sonra bil'ittifak, hakkımızda verdiği kararda: "Said'in ve Risale-i Nur şakirdlerinin yazılarında; dini, mukaddesatı âlet edip, devletin emniyetini ihlâle teşvik veya bir cem'iyet kurmak ve hükûmete karşı bir sû'-i maksadı bulunmak kasdında olduğunu gösterir bir sarahat ve emare olmadığını ve Said'in şakirdleri, muhaberelerinde hükûmete karşı kötü bir kasd beslemek, bir cem'iyet kurmak veya tarîkat gütmek fikriyle hareket etmedikleri anlaşılmaktadır." diye müttefikan karar vermişler.

Hem ehl-i vukuf "Said Nursî'nin yüzde doksan risalesi, hem samimî, hem hasbî, hem ilim ve hakikat ve din esaslarından hiçbir cihetle ayrılmamışlar; bunlarda dini âlet etmek veya cem'iyet teşkil etmekle emniyeti ihlâl hareketinin bulunmadığı sarihtir. Şakirdlerin birbiriyle ve Said Nursî'yle muhabere mektubları da bu nevidendirler. Beş-on mahrem ve şekvalı ve gayr-ı ilmî olan risalelerden başka bütün risaleleri herbiri bir âyetin tefsiri ve bir hadîs-i şerifin hakikatı namına yazılmışlardır. Din, iman, Allah, peygamber, âhiret akidelerini ve ibarelerini açıkça anlatmak için temsiller ile yazılmış ve ilmî görüşleri ve ihtiyarlara ve gençlere ahlâkî öğütler ve hayat tecrübesinden alınmış ibretli vak'alar ve faideli menkıbeleri ihtiva eden mevcudun yüzde doksanını teşkil eden risalelerdir. Hükûmete ve idareye ve asayişe ilişecek ciheti yoktur." diye müttefikan karar vermişler.

İşte makam-ı iddia, bu yüksek ehl-i vukufun raporuna bakmayarak eski ve müşevveş ve nâkıs rapora binaen acib tarzlarda bizi ittiham etmesinden hakikaten fevkalhad müteessir bulunmaktayız. Bu insaflı mahkemenin müsellem insaflarına elbette yakıştırmayız. Hattâ temsilde hata olmasın bir bektaşiye: "Ne için namaz kılmıyorsun?" demişler. O da: "Kur'anda لاَ تَقْرَبُوا الصَّلَوةَ var." demiş. Ona demişler: "Bunun arkasını, yani وَ اَنْتُمْ سُكَارَى yı da oku."

denildiğinde, “Ben hâfız değilim.” demiş olması kabîlinden, Risale-i Nur’un bir cümlesini tutup o cümleyi ta’dil ve neticeyi beyan eden âhirini almayarak aleyhimizde verilmektedir. Takdim edeceğim müdafaanamemde, o iddianameye karşı mukayese edildiğinde bunun otuz-kırk misali görülecektir. Bu nümunelerden latif bir vakıayı beyan ediyorum:

Eskişehir mahkemesinde makam-ı iddianın nasılsa bir sehiv neticesi, Risale-i Nur’un iman derslerine “Halkları ifsad ediyor.” gibi bir tabir ve sonradan o tabirden vazgeçtiği halde, Risale-i Nur şakirdlerinden Abdürrezzak namında bir zât mahkemeden bir sene sonra demiş:

“Hey bedbaht! Otuzüç âyât-ı Kur’aniye işaratının takdirine mazhar ve İmam-ı Ali’nin (R.A.) üç kerametinin ihbar-ı gaybîsiyle ve Gavs-ı A’zam’ın (K.S.) kuvvetli bir tarzda ihbarıyla kıymet-i diniyesi tahakkuk eden ve bu yirmi sene zarfında idareye hiçbir zararı dokunmayan ve hiç kimseye hiçbir zarar vermemesi ile beraber binler vatan evlâdını tenvir ve irşad eden ve imanlarını kuvvetlendiren ve ahlâklarını düzelten Risale-i Nur’un irşadlarına “ifsad” diyorsun. Allah’tan korkmuyorsun, dilin kurusun!” demiş.

Şimdi bu şakirdin haklı olarak bu sözünü makam-ı iddia gördüğü halde, “Said, etrafına fesad saçmış.” tabirini insafınıza, vicdanınıza havale ediyorum.

Makam-ı iddia, Risale-i Nur’un içtimaî derslerine ilişmek fikriyle, “Dinin tahtı ve makamı vicdandır, hükme kanuna bağlanmaz. Eskiden bağlanmasıyla içtimaî keşmekeşler olmuştur.” dedi. Ben de derim ki: Din yalnız iman değil, belki amel-i sâlih dahi dinin ikinci cüz’üdür. Acaba katl, zina, sirkat, kumar, şarab gibi hayat-ı içtimaiyeyi zehirlendiren pek çok büyük günahları işleyenleri onlardan men’etmek için, yalnız hapis korkusu ve hükûmetin bir hafiyesinin görmesi tevehhümü kâfi gelir mi? O halde her hanede, belki herkesin yanında daima bir polis, bir hafiye bulunmak lâzım gelir ki, serkeş nefisler kendilerini o pisliklerden çeksinler. İşte Risale-i Nur amel-i sâlih noktasında, iman canibinden,

herkesin başında her vakit bir manevî yasakçıyı bulundurur. Cehennem hapsini ve gazab-ı İlahîyi hatırına getirmekle fenalıktan kolayca kurtarır.

Hem makam-ı iddia bir risalenin güzel ve fevkalâde kerametkârane bir tevafukunun imza edilmesiyle “bir cem’iyet efradı” diye manasız bir emare beyan etmiş. Acaba esnafların ve hancıların defterlerinde bulunan bu nevi imzalara cem’iyet ünvanı verilir mi? Eskişehir’de aynı böyle bir vehim oldu. Cevab verdiğim ve Mu’cizat-ı Ahmediye Risalesi’ni gösterdiğim zaman taaccüble karşıladılar. Eğer mabeynimizde dünyevî bir cem’iyet olsaydı, bu derece benim yüzümden zarar görenler, elbette kemal-i nefretle benden kaçacak idiler. Demek nasıl ben ve biz, İmam-ı Gazalî ile irtibatımız var, kopmuyor; çünki uhrevîdir, dünyaya bakmıyor. Aynen öyle de; bu masum ve safi ve hâlis dindarlar, benim gibi bir bîçareye iman derslerinin hatırı için bir kuvvetli alâka göstermişler. Ondan bu asılsız mevhum bir cem’iyet-i siyasiye vehmini vermiş. Son sözüm:

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

Mevkuf, haps-i münferidde

Said Nursî

* * *

Bu gelen kısım çok ehemmiyetlidir

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Son Sözün Bir Mühim Parçası

Efendiler! Reis bey, dikkat ediniz! Risale-i Nur’u ve şakirdlerini mahkûm etmek, doğrudan doğruya küfr-ü mutlak hesabına, hakikat-ı Kur’aniye ve hakaik-i imaniyeyi mahkûm etmek hükmüne geçmekle binüçyüz seneden beri her senede üçyüz milyon onda yürümüş ve üçyüz milyar müslümanların hakikata ve saadet-i dâreyne giden cadde-i

kübralarını kapatmaya çalışmaktır ve onların nefretlerini ve itirazlarını kendinize celbetmektir. Çünki o caddede gelip gidenler, gelmiş geçmişlere dualar ve hasenatlarıyla yardım ediyorlar. Hem bu mübarek vatanın başına bir kıyamet kopmaya vesile olmaktır. Acaba mahkeme-i kübrada, bu üçyüz milyar davacıların karşısında sizden sorulsa ki: "Doktor Duzi'nin, baştan nihayete kadar serapa İslâmiyetiniz ve vatanınız ve dininiz aleyhinde ve firenkçe "Tarih-i İslâm" namındaki eseri ki, zındıkların kütübhanelerinizdeki eserlerine, kitablarına ve serbest okumalarına ve o kitabların şakirdleri kanununuzca cem'iyet şeklini almalarıyla beraber, dinsizlik veya komünistlik veya anarşistlik veya pek eski ifsad komitecilik gibi siyasetinize muhalif cem'iyetlerine ilişmiyordunuz? Neden hiçbir siyasetle alâkaları olmayan ve yalnız iman ve Kur'an cadde-i kübrasında giden ve kendilerini ve vatandaşlarını i'dam-ı ebedîden ve haps-i münferidden kurtarmak için Kur'anın hakikî tefsiri olan Risale-i Nur gibi gayet hak ve hakikat bir eseri okuyanlara ve hiçbir siyasî cem'iyetle münasebeti olmayan o hâlis dindarların birbiriyle uhrevî dostluk ve uhuvvetlerine cem'iyet namı verip ilişmişsiniz. Onları pek acib bir kanunla mahkûm ettiniz ve etmek istediniz." dedikleri zaman ne cevab vereceksiniz? Biz de sizlerden soruyoruz. Ve sizi iğfal eden ve adliyeyi şaşırtan ve hükûmeti bizimle, vatana ve millete zararlı bir surette meşgul eyleyen muarızlarımız olan zındıklar ve münafıklar, istibdad-ı mutlaka "cumhuriyet" namı vermekle, irtidad-ı mutlakı rejim altına almakla, sefahet-i mutlaka "medeniyet" ismi vermekle, cebr-i keyfî-i küfrîye "kanun" ismini takmakla hem sizi iğfal, hem hükûmeti işgal, hem bizi perişan ederek, hâkimiyet-i İslâmiyeye ve millete ve vatana ecnebi hesabına darbeler vuruyorlar.

Ey efendiler! Dört senede dört defa dehşetli zelzeleler, tam tamına dört defa Risale-i Nur şakirdlerine şiddetli bir surette taarruz ve zulüm zamanlarına tevafuku ve herbir zelzele dahi tam taarruz zamanında gelmesi ve hücumun

durmasıyla zelzelenin durması işaretiyle, şimdiki mahkûmiyetimiz ile gelen semavî ve arzî belalardan siz mes'ulsünüz!

Denizli Hapishanesinde tecrid-i mutlak
ve haps-i münferidde mevkuf
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Son Sözün Bir Kısmı

Efendiler! Şimdiki hayat-ı içtimaiyeyi bilemediğimden, makam-ı iddianın gidişatına göre, sizce musammem mahkûmiyetimize bir bahane olmak için, pek musırrane ileri sürdüğünüz cem'iyetçilik ittihamına karşı pek çok kat'î cevablarımızı Ankara ehl-i vukufunun dahi müttefikan tasdikleriyle beraber, bu derece bu noktada ısrarınıza çok hayret ve taaccübde bulunurken kalbime bu mana geldi: Madem hayat-ı içtimaiyenin bir temel taşı ve fıtrat-ı beşeriyenin bir hacet-i zaruriyesi ve aile hayatından tâ kabîle ve millet ve İslâmiyet ve insaniyet hayatına kadar en lüzumlu ve kuvvetli rabıta ve her insanın kâinatta gördüğü ve tek başına mukabele edemediği medar-ı zarar ve hayret ve insanî ve İslâmî vazifelerin îfasına mani maddî ve manevî esbabın tehacümatına karşı bir nokta-i istinad ve medar-ı teselli olan dostluk ve kardeşane cemaat ve toplanmak ve samimane uhrevî cem'iyet ve uhuvvet, siyasî cebhesi olmadığı halde ve bilhâssa hem dünya, hem din, hem âhiret saadetlerine kat'î vesile olarak iman ve Kur'an dersinde hâlis bir dostluk ve hakikat yolunda bir arkadaşlık ve vatanına ve milletine zararlı şeylere karşı bir tesanüd taşıyan Risale-i Nur şakirdlerinin pek çok takdir ve tahsine şâyan ders-i imanda toplanmalarına, "cem'iyet-i siyasiye" namını verenler, elbette ve herhalde ya gayet fena bir surette aldanmış veya

gayet gaddar bir anarşisttir ki, hem insaniyete vahşiyane düşmanlık eder, hem İslâmiyet'e nemrudane adavet eder, hem hayat-ı içtimaiyeye anarşiliğin en bozuk ve mütereddi tavrıyla husumet eder ve bu vatana ve millete ve hâkimiyet-i İslâmiyeye ve dinî mukaddesata karşı mürtedane, mütemerridane, anudane mücadele eder. Veya ecnebi hesabına bu milletin can damarını kesmeye ve bozmaya çalışan el-hannas bir zındıktır ki, hükûmeti iğfal ve adliyeyi şaşırtır, tâ o şeytanlara, firavunlara, anarşistlere karşı şimdiye kadar istimal ettiğimiz manevî silâhlarımızı kardeşlerimize ve vatanımıza çevirsin veya kırdırsın.

Mevkuf
Said Nursî

* * *

Efendiler! Otuz-kırk seneden beri ecnebi hesabına ve küfür ve ilhad namına bu milleti ifsad ve bu vatanı parçalamak fikriyle, Kur'an hakikatına ve iman hakikatlarına her vesile ile hücum eden ve çok şekillere giren bir gizli ifsad komitesine karşı, bu mes'elemizde kendilerine perde yaptıkları insafsız ve dikkatsiz memurlara ve bu mahkemeyi şaşırtan onların Müslüman kisvesindeki propagandacılarına hitaben, fakat sizin huzurunuzda zahiren sizin ile birkaç söz konuşacağıma müsaade ediniz.

(Fakat ikinci gün beraet kararı, o dehşetli konuşmayı geriye bıraktı.)

Tecrid-i mutlakta ve haps-i münferidde
Mevkuf
Said Nursî

* * *

Mühim Bir Suale Hakikatlı Bir Cevabdır.

Büyük memurlardan birkaç zât benden sordular ki: "Mustafa Kemal sana üçyüz lira maaş verip, Kürdistan'a ve vilayat-ı

şarkıyeye, Şeyh Sünusî yerine vaiz-i umumî yapmak teklifini neden kabul etmedin? Eğer kabul etseydin ihtilâl yüzünden kesilen yüzbin adamın hayatlarını kurtarmaya sebeb olurdun!” dediler.

Ben de onlara cevaben dedim ki: Yirmişer-otuzar senelik hayat-ı dünyeviyeyi o adamlar için kurtarmadığıma bedel, yüzbinler vatandaşa, herbirisine milyonlar sene uhrevî hayatı kazandırmaya vesile olan Risale-i Nur, o zayiatın yerine binler derece iş görmüş. Eğer o teklifi ben kabul etseydim, hiçbir şeye âlet olamayan ve tâbi’ olmayan ve sırr-ı ihlası taşıyan Risale-i Nur meydana gelmezdi. Hattâ ben, hapiste muhterem kardeşlerime demiştim: Eğer Ankara’ya gönderilen Risale-i Nur’un şiddetli tokatları için beni i’dama mahkûm eden zâtlar, Risale-i Nur ile imanlarını kurtarıp i’dam-ı ebedîden necat bulsalar, siz şahid olunuz, ben onları da ruh u canımla helâl ederim!

Beraetimizden sonra Denizli’de beni tarassudla taciz edenlere ve büyük âmirlerine ve polis müdürüyle müfettişlere dedim: Risale-i Nur’un kabil-i inkâr olmayan bir kerametidir ki; yirmi sene mazlumiyet hayatımda, yüzer risale ve mektublarımda ve binler şakirdlerde hiçbir cereyan, hiçbir cem’iyet ile ve dâhilî ve haricî hiçbir komite ile hiçbir vesika, hiçbir alâka, dokuz ay tedkikatta bulunmamasıdır. Hiçbir fikrin ve tedbirin haddi midir ki, bu hârika vaziyeti versin. Bir tek adamın, birkaç senedeki mahrem esrarı meydana çıksa, elbette onu mes’ul ve mahcub edecek yirmi madde bulunacak. Madem hakikat budur; ya diyeceksiniz ki: “Pek hârika ve mağlub olmaz bir dehâ bu işi çeviriyor.” veya diyeceksiniz: “Gayet inayetkârane bir hıfz-ı İlahîdir.” Elbette böyle bir dehâ ile mübareze etmek hatadır, millete ve vatana büyük bir zarardır. Ve böyle bir hıfz-ı İlahî ve inayet-i Rabbaniyeye karşı gelmek; firavunane bir temerrüddür.

Eğer deseniz: “Seni serbest bıraksak ve tarassud ve nezaret etmesek derslerinle ve gizli esrarınla hayat-ı içtimaiyemizi bulandırabilirsin.”

Ben de derim: Benim derslerim, bilâ-istisna bütünü, hükûmetin ve adliyenin eline geçmiş; bir gün cezayı mûcib bir madde bulunmamış. Kırk-elli bin nüsha risale, o derslerden milletin ellerinde dikkat ve merakla gezdiği halde, menfaatten başka hiçbir zararı hiçbir kimseye olmadığı, hem eski mahkemenin, hem yeni mahkemenin mûcib-i mes'uliyet bir madde bulamamaları cihetiyle, yenisi ittifakla beraetimize; ve eskisi, dünyaca bir büyüğün hatırı için yüzotuz risaleden beş-on kelime bahane edip, yalnız kanaat-ı vicdaniye ile yüzyirmi mevkuf kardeşlerimden yalnız onbeş adama altışar ay ceza verebilmesi kat'î bir hüccettir ki, bana ve Risale-i Nur'a ilişmeniz, manasız bir tevehhümle çirkin bir zulümdür. Hem daha yeni dersim yok ve bir sırrım gizli kalmadı ki, nezaretle ta'diline çalışsanız.

Ben şimdi hürriyetime çok muhtacım. Yirmi seneden beri lüzumsuz ve haksız ve faidesiz tarassudlar artık yeter! Benim sabrım tükendi. İhtiyarlık za'fiyetinden, şimdiye kadar yapmadığım bedduayı yapmak ihtimali var. “Mazlumun ahı, tâ arşa kadar gider.” diye bir kuvvetli hakikattır.

Sonra o zalim, dünyaca büyük makamlarda bulunan bedbahtlar dediler: “Sen yirmi senedir bir tek defa takkemizi başına koymadın, eski ve yeni mahkemelerin huzurunda başını açmadın, eski kıyafetin ile bulundun. Halbuki onyedi milyon bu kıyafete girdi.” Ben de dedim: Onyedi milyon değil, belki yedi milyon da değil, belki rızasıyla ve kalben kabulüyle ancak yedi bin Avrupaperest sarhoşların kıyafetlerine ruhsat-ı şer'iye ve cebr-i kanunî cihetiyle girmektense; azimet-i şer'iye ve takva cihetiyle, yedi milyar zâtların kıyafetlerine girmeyi tercih ederim. Benim gibi yirmibeş seneden beri hayat-ı içtimaiyeyi terkeden adama, “İnad ediyor, bize muhaliftir.” denilmez. Haydi inad dahi olsa, madem Mustafa Kemal o inadı kıramadı ve iki mahkeme kırmadı ve üç vilayetin hükûmetleri onu bozmadı; siz neci oluyorsunuz ki, beyhude hem milletin, hem hükûmetin zararına, o inadın kırılmasına çabalıyorsunuz!

Haydi siyasî muhalif de olsa, madem tasdikiniz ile yirmi senedir dünya ile alâkasını kesen ve manen yirmi seneden beri ölmüş bir adam, yeniden dirilip, faidesiz kendine çok zararlı olarak hayat-ı siyasiyeye girerek sizin ile uğraşmaz; bu halde onun muhalefetinden tevehhüm etmek, divaneliktir. Divanelerle ciddî konuşmak dahi bir divanelik olmasından, sizin gibilerle konuşmayı terkediyorum. “Ne yaparsanız minnet çekmem!” dediğim, onları hem kızdırdı, hem susturdu. Son sözüm:

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ❊ حَسْبِىَ اللّٰهُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

* * *

İslâmiyet düşmanları, Bedîüzzaman Said Nursî ve Nur Talebelerini mahkemelere sevkederken ortalığa korkular ve tehdidler yayarlar, resmî makamlara bütün bütün uydurma malûmatlar yazdırırlar, herkesi Bedîüzzaman ve Risale-i Nur’dan uzaklaştırmak için uğraşırlar, Nur Talebelerinin aralarına fesad sokarak tesanüdlerini bozmak için entrikalar çevirirler.

Bedîüzzaman Said Nursî, Nur Talebelerinin menfî propagandalara aldanmamaları ve hem de Nur Talebelerinin, sevgili Üstadlarıyla görüşmek iştiyakı şiddetli olduğundan bu ruhî ihtiyacı tatmin için, sair zamanlarda olduğu gibi, Denizli hapsinde de yazdığı mektublardan bir kısmını buraya dercediyoruz. Hapishanelerde yazılan mektub ve eserleri Nur Talebeleri gizlice Üstadlarından getirmeyi temin ederler. Zira Hazret-i Üstad, her hapishanede tecrid-i mutlak içinde bırakılmış ve başkalarıyla görüşmesi yasak edilmiştir.

* * *

Bu fıkra bir casus vasıtasıyla resmî memurların eline geçtiği için, lâhikaya girmiştir.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

Ramazan-ı Şerif'ten birgün evvel, gizli zındık düşmanlarım tarafından verildiğine kuvvetli ihtimal verdiğimiz ve doktorun tasdikiyle bir zehirlenmek hastalığıyla hararetim kırk dereceden geçmeye başlamış iken, Kastamonu'da adliye müddeiumumîleri ve taharri komiserleri, menzilimi taharri etmeye geldiler. Ben o dakikadan sonra, başıma gelen dehşetli taarruzu, bir hiss-i kabl-el vuku' ile anlayarak ve "Şiddetli zehirli hastalığım dahi ölüme gidiyor." diye Isparta Vilayetinde kıymetdar kardeşlerimin kucaklarında teslim-i ruh edip o mübarek toprakta defnolmamı, kalben niyaz ettim. Hizb-ül Ekber-ül Kur'anı açtım. Birden bu âyet-i kerime وَ اصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَاِنَّكَ بِاَعْيُنِنَا وَ سَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ karşıma çıktı. "Bana bak!" dedi. Ben de baktım, üç kuvvetli emare ile mana-yı işarî bana ve bize teselli veriyor. Şimdi başımıza gelen bu musibeti bir cihette hiçe indirdi ve Isparta'ya mevkufen beşinci nefyimi, o kalbî duamın kabul olmasına delil eyledi.

Birinci emare: (Şeddeler sayılır) hesab-ı ebcedî ile binüçyüz altmışiki (1362), bu senenin Arabî aynı tarihine tevafuk edip, manasıyla der: "Sabreyle! Başına gelen kaza-yı Rabbaniyeye teslim ol! Sen inayet gözü altındasın, merak etme! Gecelerde tesbihat ve tahmidata devam eyle!"

Tahlil: Üç ر , altıyüz (600); dört ن , ikiyüz (200); bir س bir م , yüz (100); bir ص , bir ف , bir م , iki yüz on (210); dört ك , bir ع , yüz elli (150); üç ح , bir و , bir ى , kırk (40); bir ل , dokuz ب , bir د , bir و , dört "elif", altmış iki (62) eder. Yekûnü binüçyüz altmışiki (1362) ederek, bu senenin aynı tarihine ve başımıza gelen musibetin aynı dakikasına tam tamına tevafuku, kuvvetli bir emaredir.

......

Üçüncü emarenin beyanına şimdilik lüzum olmadığından yazdırılmadı.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Bu hâdise tesiriyle ben kendimi masum kardeşlerime rızayı kalble feda etmeye kat'î azm u cezmettiğim ve çaresini fikren aradığım vakitte, Celcelutiye'yi okudum. Birden hatıra geldi ki, İmam-ı Ali Radıyallahü Anh: "Yâ Rab! Eman ver!" diye dua etmiş; inşâallah, o duanın sırrıyla selâmete çıkarsınız.

Evet Hazret-i Ali Radıyallahü Anh, Kaside-i Celcelutiye'de iki suretle Risale-i Nur'dan haber verdiği gibi, Âyet-ül Kübra Risalesine işareten وَ بِالْاٰيَةِ الْكُبْرَى اٰمِنِّى مِنَ الْفَجَتْ der. Ve bu işarette îma eder ki: Âyet-ül Kübra yüzünden ehemmiyetli bir musibet Risale-i Nur talebelerine gelecek ve Âyet-ül Kübra hakkı için o fecet ve musibetten şakirdlerine eman ver, diye niyaz eder, o risaleyi ve menbaını şefaatçı yapar. Evet Âyet-ül Kübra Risalesinin tab'ı bahanesiyle gelen musibet, aynen o remz-i gaybîyi tasdik etti.

Hem o kasidede Risale-i Nur'un mühim eczalarına tertibiyle işaretlerin hâtimesinde, mukabil sahifede der:

فَتِلْكَ حُرُوفُ النُّورِ فَاجْمَعْ خَوَاصَّهَا ❊ وَ حَقِّقْ مَعَانِيهَا بِهَا الْخَيْرُ تُمِّمَتْ

Yani: "Sen onların hâssalarını topla ve manalarını tahkik eyle. Bütün hayır ve saadet, onlar ile tamam olur." der. "Harflerin manalarını tahkik et." karinesiyle manayı ifade etmeyen hecaî harfler murad olmayıp, belki kelimeler manasındaki "Sözler" namıyla risaleler muraddır.

لاَ يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلاَّ اللّٰهُ

رَبَّنَا لاَ تُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسِينَا اَوْ اَخْطَاْنَا

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ ❊ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Geçen Leyle-i Kadrinizi ve gelen bayramınızı bütün mevcudiyetimle tebrik ve sizleri Cenab-ı Erhamürrâhimîn'in birliğine ve rahmetine emanet ediyorum. مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ اَمِنَ مِنَ الْكَدَرِ sırrıyla sizi teselliye muhtaç görmemekle beraber, derim ki: وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَاِنَّكَ بِاَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ âyetinin mana-yı işarîsiyle verdiği teselliyi tamamıyla gördüm. Şöyle ki:

Dünyayı unutmak, ramazanımızı âsude geçirmek düşünürken, hatıra gelmeyen ve bütün bütün tahammülün fevkinde bu dehşetli hâdise hem benim, hem Risale-i Nur'un, hem sizin, hem ramazanımız, hem uhuvvetimiz için ayn-ı inayet olduğunu ben müşahede ettim. Bana ait cihetinin ise çok faidelerinden yalnız iki-üçünü beyan ederim:

Birincisi: Ramazanda çok şiddetli bir heyecan, bir ciddiyet, bir iltica, bir niyaz ile müdhiş hastalığa galebe ederek çalıştırdı.

İkincisi: Herbirinize karşı bu sene de görüşmek ve yakınınızda bulunmak arzusu şiddetli idi. Yalnız birinizi görmek ve Isparta'ya gelmek için bu çektiğim zahmeti kabul ederdim.

Üçüncüsü: Hem Kastamonu'da, hem yolda, hem burada fevkalâde bir tarzda bütün elîm haletler birden değişiyor ve me'mulün ve arzumun hilafına olarak bir dest-i inayet görünüyor. اَلْخَيْرُ فِى مَا اخْتَارَهُ اللّٰهُ dediriyor. En ziyade beni düşündüren Risale-i Nur'u, en gafil ve dünyaca büyük makamlarda bulunanlara da kemal-i dikkatle okutturuyor, başka bir sahada fütuhata meydan açıyor. Ve en ziyade rikkatime dokunan ve kendi elemimden başka herbirinizin sıkıntısından başıma toplanan bütün elemlere ve teessüflere karşı ramazanda, bir saati yüz saat hükmüne getiren o şehr-i mübarekte bu musibet dahi, o yüz sevabı herbir saati on saat derecesinde ibadet yapmakla bine iblağ ettiğinden, Risale-i Nur'dan tam ders alan ve dünyanın fâni ve ticaretgâh olduğunu bilen ve herşeyi imanı ve âhireti için feda eden ve bu dershane-i Yusufiyedeki muvakkat sıkıntılar daimî lezzetler ve faideler vereceklerine inanan sizin gibi ihlaslı zâtlara acımak ve rikkatten ağlamak haletini, tebrik ve sebatınızı gayet istihsan ve takdir etmek haletine çevirdi. Ben de اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ سِوَى الْكُفْرِ وَ الضَّلاَلِ dedim. Bana ait bu faideler gibi hem uhuvvetimizin, hem Risale-i Nur'un, hem ramazanımızın, hem sizin bu yüzde öyle faideleri var ki,

perde açılsa, "Yâ Rabbena! Şükür. Bu kaza ve kader-i İlahî, hakkımızda bir inayettir." dedirtecek kanaatım var.

Hâdiseye sebebiyet verenlere itab etmeyiniz. Bu musibetin geniş ve dehşetli plânı çoktan kurulmuştu, fakat manen pek çok hafif geldi. İnşâallah çabuk geçer.

عَسَى اَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ sırrıyla me'yus olmayınız.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

Aziz kardeşlerim!

Yakınınızda bulunmakla çok bahtiyarım. Sizin hayalinizle arasıra konuşurum, müteselli olurum. Biliniz ki: Mümkün olsaydı, bütün sıkıntılarınızı kemal-i iftihar ve sevinçle çekerdim. Ben, sizin yüzünüzden Isparta'yı ve havalisini taşıyla, toprağıyla seviyorum. Hattâ diyorum ve resmen de diyeceğim: Isparta hükûmeti bana ceza verse, başka vilayet beni beraet ettirse, yine burayı tercih ederim.

Evet, ben üç cihetle Isparta'lıyım. Gerçi tarihçe isbat edemiyorum, fakat kanaatim var ki; İsparit nahiyesinde dünyaya gelen Said'in aslı, buradan gitmiş. Hem Isparta Vilayeti öyle hakikî kardeşleri bana vermiş ki; değil Abdülmecid ve Abdurrahman, belki Said'i onların herbirisine maalmemnuniye feda eylerim.

Tahmin ederim, şimdi küre-i arzda Risale-i Nur şakirdlerinden -kalben ve ruhen ve fikren- daha az sıkıntı çeken yoktur. Çünki kalb ve ruh ve akılları iman-ı tahkikî nurlarıyla sıkıntı çekmezler; maddî zahmetler ise, Risale-i Nur dersiyle hem geçici, hem sevablı, hem ehemmiyetsiz, hem hizmet-i imaniyenin başka bir mecrada inkişafına vesile olmasını bilerek şükür ve sabırla karşılıyorlar. İman-ı tahkikî dünyada dahi medar-ı saadettir diye halleriyle isbat ediyorlar. Evet "Mevlâ görelim neyler, neylerse güzel eyler." deyip, metinane bu fâni zahmetleri bâki rahmetlere tebdile çalışıyorlar.

Cenab-ı Erhamürrâhimîn onların emsallerini çoğaltsın, bu vatana medar-ı şeref ve saadet yapsın ve onları da Cennet-ül

Firdevs'te saadet-i ebediyeye mazhar eylesin, âmîn!

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Bayramınızı tekrar tebrikle beraber, sureten görüşmediğimize teessüf etmeyiniz. Bizler hakikaten daima beraberiz, ebed yolunda da inşâallah bu beraberlik devam edecek. İmanî hizmetinizde kazandığınız ebedî sevablar ve ruhî ve kalbî faziletler ve sevinçler, şimdiki geçici ve muvakkat gamları ve sıkıntıları hiçe indirir kanaatındayım. Şimdiye kadar, Risale-i Nur şakirdleri gibi çok kudsî hizmette çok az zahmet çekenler olmamış. Evet, Cennet ucuz değil. İki hayatı imha eden küfr-ü mutlaktan kurtarmak, bu zamanda pek çok ehemmiyetlidir. Bir parça meşakkat olsa da, şevk ve şükür ve sabırla karşılamalı. Madem bizi çalıştıran Hâlıkımız Rahîm ve Hakîm'dir; başa gelen herşeyi rıza ile, sevinç ile, rahmetine, hikmetine itimad ile karşılamalıyız.

Said Nursî

* * *

Bu defaki küçük müdafaatımda demiştim...

Risale-i Nur'daki şefkat, hakikat, hak, bizi siyasetten men'etmiş. Çünki masumlar belaya düşerler, onlara zulmetmiş oluruz. Bazı zâtlar bunun izahını istediler. Ben de dedim:

Şimdiki fırtınalı asırda gaddar medeniyetten neş'et eden hodgâmlık ve asabiyet-i unsuriye ve umumî harbden gelen istibdadat-ı askeriye ve dalaletten çıkan merhametsizlik cihetinde öyle bir eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdadat meydan almış ki, ehl-i hak hakkını kuvvet-i maddiye ile müdafaa etse, ya eşedd-i zulüm ile, tarafgirlik bahanesiyle çok bîçareleri yakacak, o halette o da azlem olacak veyahud

mağlub kalacak. Çünki mezkûr hissiyatla hareket ve taarruz eden insanlar, bir-iki adamın hatasıyla yirmi-otuz adamı, âdi bahanelerle vurur, perişan eder. Eğer ehl-i hak, hak ve adalet yolunda yalnız vuranı vursa, otuz zayiata mukabil yalnız biri kazanır, mağlub vaziyetinde kalır. Eğer mukabele-i bilmisil kaide-i zalimanesiyle, o ehl-i hak dahi bir-ikinin hatasıyla yirmi-otuz bîçareleri ezseler, o vakit hak namına dehşetli bir haksızlık ederler.

İşte Kur'anın emriyle, gayet şiddetle ve nefretle siyasetten ve idareye karışmaktan kaçındığımızın hakikî hikmeti ve sebebi budur. Yoksa bizde öyle bir hak kuvveti var ki, hakkımızı tam ve mükemmel müdafaa edebilirdik. Hem madem herşey geçici ve fânidir ve ölüm ölmüyor ve kabir kapısı kapanmıyor ve zahmet ise rahmete kalboluyor; elbette biz, sabır ve şükürle tevekkül edip sükût ederiz. Zor ile, icbar ile sükûtumuzu bozdurmak ise; insafa, adalete, gayret-i vataniyeye ve hamiyet-i milliyeye bütün bütün zıddır, muhaliftir.

Hülâsa-i kelâm: Ehl-i hükûmetin ve ehl-i siyasetin ve ehl-i idarenin ve inzibatın ve adliye ve zabıtanın bizimle uğraşacak hiçbir işleri yoktur. Olsa olsa, dünyada hiçbir hükûmetin müdafaa edemediği ve aklı başında hiçbir insanın hoşlanmadığı küfr-ü mutlak ve dehşetli bir taun-u beşerî ve maddiyyunluktan gelen zındıkanın taassubuyla, bir kısım gizli zındıklar şeytanetiyle bazı resmî memurları aldatarak evhamlandırıp, aleyhimize sevketmek var. Biz de deriz: Değil böyle birkaç vehhamı, belki dünyayı aleyhimize sevketseler, Kur'anın kuvvetiyle, Allah'ın inayetiyle kaçmayız. O irtidadkâr küfr-ü mutlaka ve o zındıkaya teslim-i silâh etmeyiz!..

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Sizin sebat ve metanetiniz, masonların ve münafıkların bütün plânlarını akîm bırakıyor.

Evet kardeşlerim, saklamağa lüzum yok. O zındıklar, Risale-i Nur'u ve şakirdlerini tarîkata ve bilhâssa Nakşî Tarîkatına kıyas edip, o ehl-i tarîkatı mağlub ettikleri plânlar ile bizleri çürütmek ve dağıtmak fikriyle bu hücumu yaptılar.

Evvelâ: Ürkütmek ve korkutmak ve o mesleğin sû'-i istimalâtını göstermek.

Ve sâniyen: O mesleğin erkânlarının ve müntesibîninin kusuratlarını teşhir etmek.

Ve sâlisen: Maddiyyun felsefesinin ve medeniyetinin cazibedar sefahet ve uyutucu lezzetli zehirleriyle ifsad etmekle mabeynlerinde tesanüdü kırmak ve üstadlarını ihanetlerle çürütmek ve mesleklerini fennin, felsefenin bazı düsturlarıyla nazarlarından sukut ettirmektir ki, Nakşîlere ve ehl-i tarîkata karşı istimal ettikleri aynı silâh ile bizlere hücum ettiler, fakat aldandılar. Çünki Risale-i Nur'un meslek-i esası; ihlas-ı tam ve terk-i enaniyet ve zahmetlerde rahmeti ve elemlerde bâki lezzetleri hissedip aramak ve fâni ayn-ı lezzet-i sefihanede elîm elemleri göstermek ve imanın bu dünyada dahi hadsiz lezzetlere medar olmasını ve hiçbir felsefenin eli yetişmediği noktaları ve hakikatları ders vermek olduğundan, onların plânlarını inşâallah tam akîm bırakacak ve meslek-i Risale-i Nur ise tarîkatlara kıyas edilmez diye onları susturacak.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz kardeşlerim!

Bu eski ve yeni iki Medrese-i Yusufiyedeki şiddetli imtihanda sarsılmayan ve dersinden vazgeçmeyen ve yakıcı çorbadan ağızları yandığı halde talebeliğini bırakmayan ve bu kadar tehacüme karşı kuvve-i maneviyesi kırılmayan zâtları ehl-i hakikat ve nesl-i âti alkışlayacakları gibi, melaike ve ruhanîler dahi alkışlıyorlar diye kanaatım var. Fakat içinizde hastalıklı ve nazik ve fakirler bulunmasıyla, maddî sıkıntı ziyadedir. Ve buna karşı da herbiriniz herbirisine birer tesellici ve ahlâkta ve sabırda birer

nümune-i imtisal ve tesanüd ve taltifte birer şefkatli kardeş ve ders müzakeresinde birer zeki muhatab ve mücîb ve güzel seciyelerin in'ikasında birer âyine olmanız, o maddî sıkıntıları hiçe indirir diye düşünüp ruhumdan ziyade sevdiğim sizler hakkında teselli buluyorum.

Yüzyirmi yaşında bulunan Mevlâna Hâlid'in cübbesini size bir gün göndereceğim. O zât onu bana giydirdiği gibi, ben de onun namına sizin herbirinize teberrüken giydirmek için hangi vakit isterseniz göndereceğim.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Kader-i İlahî adaleti bizleri Denizli Medrese-i Yusufiyesine sevketmesinin bir hikmeti, her yerden ziyade Risale-i Nur'a ve şakirdlerine hem mahpusları, hem ahalisi, belki hem memurları ve adliyesi muhtaç olmalarıdır. Buna binaen, biz bir vazife-i imaniye ve uhreviye ile bu sıkıntılı imtihana girdik. Evet yirmi-otuzdan ancak bir-ikisi ta'dil-i erkân ile namazını kılan mahpuslar içinde birden Risale-i Nur şakirdlerinden kırk-ellisi umumen bilâ-istisna mükemmel namazlarını kılmaları, lisan-ı hal ve fiil diliyle öyle bir ders ve irşaddır ki, bu sıkıntı ve zahmeti hiçe indirir, belki sevdirir. Ve şakirdler ef'alleriyle bu dersi verdikleri gibi, kalblerindeki kuvvetli tahkikî imanlarıyla dahi buradaki ehl-i imanı ehl-i dalaletin evham ve şübehatından kurtarmalarına medar çelikten bir kal'a hükmüne geçeceğini rahmet ve inayet-i İlahiyeden ümid ediyoruz.

Buradaki ehl-i dünyanın bizi konuşmaktan ve temastan men'leri zarar vermiyor. Lisan-ı hal, lisan-ı kālden daha kuvvetli ve tesirli konuşuyor. Madem hapse girmek terbiye içindir. Milleti seviyorlarsa, mahpusları Risale-i Nur şakirdleriyle görüştürsünler; tâ bir ayda, belki bir günde bir seneden ziyade terbiye alsınlar. Hem millete ve vatana, hem kendi istikballerine ve âhiretine menfaatlı birer insan olsunlar. Gençlik Rehberi bulunsa idi, çok faidesi olurdu. İnşâallah bir zaman girer.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bugün, büyük ve merhum kardeşim Molla Abdullah ile Ziyaeddin hakkındaki malûmunuz muhavereyi tahattur ettim. Sonra sizi düşündüm. Kalben dedim: Eğer perde-i gayb açılsa, bu sebatsız zamanda böyle sebat gösteren ve bu yakıcı, ateşli hallerden sarsılmayan bu samimî dindarlar ve ciddî müslümanlar eğer herbiri bir veli, hattâ bir kutub görünse, benim nazarımda şimdi verdiğim ehemmiyeti ve alâkayı pek az ziyadeleştirecek ve eğer birer âmi ve âdi görünse, şimdi verdiğim kıymeti hiç noksan etmeyecek diye karar verdim. Çünki böyle pek ağır şerait altında iman kurtarmak hizmeti, herşeyin fevkindedir. Şahsî makamlar ve hüsn-ü zanların ilâve ettikleri meziyetler, böyle dağdağalı, sarsıntılı hallerde hüsn-ü zanlarını kırmakla muhabbetleri azalır ve meziyet sahibi dahi onların nazarlarında mevkiini muhafaza etmek için tasannua ve tekellüfe ve sıkıntılı vakara mecburiyet hisseder. İşte hadsiz şükür olsun ki, bizler böyle soğuk tekellüflere muhtaç olmuyoruz.

Said Nursî

* * *

Kardeşlerim! Gerçi bu vaziyet, hem muvafığa ve bir kısım memurlara Risale-i Nur'a karşı bir çekinmek, bir ürkmek vermiş, fakat bütün muhaliflerde ve dindarlarda ve alâkadar memurlarda bir dikkat, bir iştiyak uyandırıyor. Merak etmeyiniz, o nurlar parlayacaklar.

Said Nursî

* * *

Aziz kardeşlerim!

Ben tahmin ediyorum ki; hakikî ve en son müdafaanamemiz, Denizli hapsinin meyvesi olan risalecik olacak. Çünki evvelce bazı evham yüzünden bir seneden beri ve aleyhimize geniş bir tarzda çevrilen plânlar bunlardır: "Tarîkatçılık, komitecilik ve dinî hissiyatı siyasete âlet etmek ve cumhuriyet aleyhinde çalışmak ve idare ve

asayişe ilişmek” gibi asılsız bahaneler ile bize hücum ettiler. Cenab-ı Hakk’a hadsiz şükür olsun ki, onların plânları akîm kaldı. O kadar geniş bir sahada, yüzer talebelerde, yüzler risalede, onsekiz sene zarfındaki mektub ve kitablarda hakikat-ı imaniyeden ve Kur’aniyeden ve âhiretin tahkikinden ve saadet-i ebediyeye çalışmaktan başka bir şey bulmadılar. Plânlarını gizlemek için gayet âdi bahaneleri aramağa başladılar. Fakat hükûmetin bazı erkânını iğfal edip aleyhimize çeviren dehşetli ve gizli bir zındıka komitesi şimdi doğrudan doğruya küfr-ü mutlak hesabına bize hücum etmek ihtimaline karşı, güneş gibi zahir ve şübhe bırakmaz ve dağ gibi metin, sarsılmaz olan Meyve Risalesi onlara karşı en kuvvetli bir müdafaa olup onları susturacak diye bize yazdırıldı zannediyorum.

Said Nursî

* * *

Aziz kardeşlerim!

Bu cuma gününde mühim bir hizb okurken siz hatıra geldiniz. “Bu musibetten kurtulmak için ne yapacağız?” lisan-ı hâl ile dediniz. Benim kalbime bu geldi: Sıkı bir tesanüdle, el ele, omuz omuza veriniz. Çünki birbirinden ve Risale-i Nur’dan ve benden çekinmek ve inkâr etmek ve bizi ezmek isteyen gizli kuvvete dalkavukluk etmek gibi tedbirleri yapanların zarardan başka hiçbir menfaatleri yoktur. Sizi temin ederim; eğer bilseydim ki benden teberri etmekle kurtulacaksınız, beni tahkir ve ihanet ve gıybet etmeye izin verip helâl ederdim. Fakat, bizi ezmek isteyen gizli kuvvet sizi biliyor, aldanmıyor; za’fınızdan, teberrinizden cesaret alır, daha ziyade ezer.

Hem mesleğimiz hıllet ve uhuvvet olduğundan, şahsiyet ve enaniyet cihetinden bir rekabet olmaz. Benim gibi çok kusurlu ve çok zaîf bir bîçarenin noksaniyetlerine değil, belki Risale-i Nur’un kemalâtına bakmalı.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu dünyanın hayatı pek çabuk değişmesine ve zevaline ve fena ve fâni, akibetsiz lezzetlerine ve firak iftirak tokatlarına karşı bir ehemmiyetli medar-ı teselli ise, samimî dostlar ile görüşmektir. Evet bazan bir tek dostunu bir-iki saat görmek için, yirmi gün yol gider ve yüz lirayı sarfeder. Şimdi bu acib, dostsuz zamanda samimî kırk-elli dostunu birden bir-iki ay görmek ve Lillah için sohbet etmek ve hakikî bir teselli alıp vermek; elbette başımıza gelen bu meşakkatler ve zayiat-ı maliye ona karşı pek ucuz düşer, ehemmiyeti kalmaz. Ben kendim, buradaki kardeşlerimden on sene firaktan sonra bir tekini görmek için bu meşakkati kabul ederdim. Teşekki kaderi tenkid ve teşekkür kadere teslimdir.

Said Nursî

* * *

Aziz ve sıddık kardeşlerim!

Madem âhiret için, hayır için, ibadet ve sevab için, iman ve Kur'an için Risale-i Nur ile bağlanmışsınız; elbette bu ağır şerait altında herbir saati yirmi saat ibadet hükmünde ve o yirmi saat ise Kur'an ve iman hizmetindeki mücahede-i maneviye haysiyetiyle yüz saat kadar kıymetdar ve yüz saat ise böyle herbiri yüz adam kadar ehemmiyetli olan hakikî mücahid kardeşler ile görüşmek ve akd-i uhuvvet etmek, kuvvet vermek ve almak ve teselli etmek ve müteselli olmak ve hakikî bir tesanüd ile kudsî hizmete sebatkârane devam etmek ve güzel seciyelerinden istifade etmek ve Medreset-üz Zehra'nın şakirdliğine liyakat kazanmak için açılan bu imtihan meclisi olan şu Medrese-i Yusufiyede tayinini ve kaderce takdir edilen kısmetini almak ve mukadder rızkını yemek ve o yemekten sevab kazanmak için buraya gelmenize şükretmek lâzımdır. Bütün sıkıntılara karşı mezkûr faideleri düşünüp, sabır ve tahammülle mukabele etmek gerektir.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık, sebatkâr ve vefadar kardeşlerim!

Sizi müteessir etmek veya maddî bir tedbir yapmak için değil, belki şirket-i maneviye-i duaiyenizden daha ziyade istifadem için ve sizin de daha ziyade itidal-i dem ve ihtiyat ve sabır ve tahammül ve şiddetle tesanüdünüzü muhafaza için bir halimi beyan ediyorum ki: Burada bir günde çektiğim sıkıntı ve azabı, Eskişehir'de bir ayda çekmezdim. Dehşetli masonlar, insafsız bir masonu bana musallat eylemişler, tâ hiddetimden ve işkencelerine karşı "Artık yeter!" dememden bir bahane bulup, zalimane tecavüzlerine bir sebeb göstererek yalanlarını gizlesinler. Ben, hârika bir ihsan-ı İlahî eseri olarak şâkirane sabrediyorum ve etmeğe de karar verdim.

Madem biz kadere teslim olup, bu sıkıntıları خَيْرُ اْلاُمُورِ اَحْمَزُهَا sırrıyla ziyade sevab kazanmak cihetiyle manevî bir nimet biliyoruz; ve madem geçici, dünyevî musibetlerin sonları ekseriyetle ferahlı ve hayırlı oluyor; ve madem biz hakkalyakîn derecesinde yakînî bir kat'î kanaatımız var ki: Biz öyle bir hakikata hayatımızı vakfetmişiz ki, güneşten daha parlak ve Cennet gibi güzel ve saadet-i ebediye gibi şirindir. Elbette biz bu sıkıntılı haller ile müftehirane, müteşekkirane bir mücahede-i maneviye yapıyoruz diye şekva etmemek lâzımdır.

Aziz kardeşlerim! Evvel âhir tavsiyemiz: Tesanüdünüzü muhafaza; enaniyet, benlik, rekabetten tahaffuz ve itidal-i dem ve ihtiyattır.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu müddeiumumun iddianamesinden anlaşıldı ki; hükûmetin bazı erkânını iğfal edip aleyhimize sevkeden gizli zındıkların plânları akîm kalıp yalan çıktı; şimdi bahane olarak cem'iyetçilik ve komitecilik isnadıyla yalanlarını setre çalışıyorlar ve bunun bir eseri olarak benimle kimseyi temas ettirmiyorlar. Güya temas eden birden bizden olur. Hattâ büyük memurlar da çok çekiniyorlar ve bana sıkıntı verdirmekle kendilerini âmirlerine sevdiriyorlar.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ben gerçi sizinle sureten görüşemiyorum, fakat sizin yakınınızda ve beraber bir binada bulunduğumdan çok bahtiyarım ve müteşekkirim ve ihtiyarım olmadan bazan lüzumlu tedbirler ihtar edilir. Ezcümle birisi: Yanımdaki koğuşa masonlar tarafından hem yalancı, hem casus bir mahpus gönderilmiş. Tahrib kolay olmasından hususan böyle haylaz gençlerde o herif bana çok sıkıntı vermesi ve o gençleri ifsad etmesi ile bildim ki: Sizlerin irşad ve ıslahlarınıza karşı, zındıka ifsada, ahlâkları bozmağa çalışıyor. Bu vaziyete karşı gayet ihtiyat ve mümkün olduğu kadar eski mahpuslardan gücenmemek ve gücendirmemek ve ikiliğe meydan vermemek ve itidal-i dem ve tahammül etmek ve mümkün olduğu derecede bizim arkadaşlar uhuvvetlerini ve tesanüdlerini tevazu ile ve mahviyetle ve terk-i enaniyetle takviye etmek gayet lâzım ve zarurîdir. Dünya işleriyle meşgul olmak beni incitiyor, sizin dirayetinize itimad edip zaruret olmadan bakamıyorum.

Said Nursî

* * *

Kardeşlerim!

Her ihtimale karşı bu sabah ihtar edilen bir mes'eleyi beyan etmek lâzım geldi.

Bizim, Kur'andan aldığımız hakikatlar; güneş, gündüz gibi şek ve şübhe ve tereddüdü kaldırmadığını yirmi seneden beri "Acaba zındık feylesoflar buna karşı ne diyecekler ve dayandıkları nedir?" diye nefsim ve şeytanım çok araştırdılar. Hiçbir köşede bir kusur bulamadıklarından sustular. Zannederim, çok hassas ve iş içinde bulunan nefis ve şeytanımı susturan bir hakikat, en mütemerridleri de susturur. Madem biz böyle sarsılmaz ve en büyük ve en ehemmiyetli ve fiat takdir edilmez derecede kıymetdar ve bütün dünyası ve canı ve cananı pahasına verilse yine ucuz düşen bir hakikatın uğrunda ve yolunda çalışıyoruz; elbette

bütün musibetlere ve sıkıntılara, düşmanlara kemal-i metanetle mukabele etmemiz gerektir. Hem belki karşımıza aldanmış veya aldatılmış bazı hocalar ve şeyhler ve zahirde müttakiler çıkarılır. Bunlara karşı vahdetimizi ve tesanüdümüzü muhafaza edip onlar ile uğraşmamak lâzımdır, münakaşa etmemek gerektir.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Kastamonu'da ehl-i takva bir zât, şekva tarzında dedi: "Ben sukut etmişim. Eski halimi ve zevkleri ve nurları kaybetmişim." Ben de dedim: Belki terakki etmişsin ki, nefsi okşayan ve uhrevî meyvesini dünyada tattıran ve hodbinlik hissini veren zevkleri, keşifleri geri bırakıp, daha yüksek makama, mahviyet ve terk-i enaniyet ve fâni zevkleri aramamak ile uçmuşsun. Evet bir ehemmiyetli ihsan-ı İlahî; ihsanını, enaniyetini bırakmayana ihsas etmemektir.. tâ ucb ve gurura girmesin.

Kardeşlerim! Bu hakikata binaen, bu adam gibi düşünen veya hüsn-ü zannın verdiği parlak makamları nazara alan zâtlar, sizlere bakıp içinizde mahviyet ve tevazu ve hizmetkârlık kisvesiyle görünen şakirdleri âdi, âmi adamlar görür ve der: "Bunlar mı hakikat kahramanları ve dünyaya karşı meydan okuyan? Heyhat! Bunlar nerede, evliyaları bu zamanda âciz bırakan bu kudsî hizmet mücahidleri nerede?" diyerek dost ise inkisar-ı hayale uğrar, muarız ise kendi muhalefetini haklı bulur.

Said Nursî

* * *

Bedîüzzaman Hazretleri Denizli hapsinde iken, gayet mühim dokuz mes'eleyi ihtiva eden "Meyve Risalesi"ni iki Cuma gününde te'lif etmiştir. Bu eser, Risale-i Nur'un hakikatlarını hülâsaten cem'eden kıymetdar bir risaledir. Hapis müddetinde Nur talebeleri bu Meyve Risalesi'ni müteaddid defalar yazmak ve okumak suretiyle meşgul olmuşlar. Ve ilk önce gayet gizli olarak kibrit kutuları içine

yazılıp koğuşlar arasında neşredilen Meyve Risalesi, bilâhere gayet kıymetli ve menfaatli ve hapislere tiryak gibi faydalı olduğu anlaşılmasıyla serbest yazılmış. Denizli Mahkemesine, Temyiz Mahkemesine ve Ankara makamlarına Risale-i Nur'un hakikî müdafaası olarak gönderilmiştir.

Denizli hapsinde çok mühim tesiri olduğu ve taşıdığı kudsî hakaik-i imaniye itibariyle bir cihette Denizli beraetine vesile olduğu için, ehemmiyetine binaen bu Meyve Risalesi'nden Altıncı ve Yedinci Mes'elelerinin buraya derci münasib görülmüştür.

* * *

Meyve Risalesinden Altıncı Mes'ele

Risale-i Nur'un çok yerlerinde izahı ve kat'î hadsiz hüccetleri bulunan iman-ı billah rüknünün binler küllî bürhanlarından bir tek bürhana kısaca bir işarettir.

Kastamonu'da lise talebelerinden bir kısmı yanıma geldiler. "Bize Hâlıkımızı tanıttır, muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyorlar." dediler. Ben dedim: Sizin okuduğunuz fenlerden her fen, kendi lisan-ı mahsusuyla mütemadiyen Allah'tan bahsedip Hâlıkı tanıttırıyor. Muallimleri değil, onları dinleyiniz.

Meselâ: Nasılki mükemmel bir eczahane ki, her kavanozunda hârika ve hassas mizanlarla alınmış hayatdar macunlar ve tiryaklar var. Şübhesiz gayet meharetli ve kimyager ve hakîm bir eczacıyı gösterir. Öyle de, küre-i arz eczahanesinde bulunan dörtyüz bin çeşit nebatat ve hayvanat kavanozlarındaki zîhayat macunlar ve tiryaklar cihetiyle, bu çarşıdaki eczahaneden ne derece ziyade mükemmel ve büyük olması nisbetinde, okuduğunuz fenn-i tıp mikyasıyla küre-i arz eczahane-i kübrasının eczacısı olan Hakîm-i Zülcelal'i hattâ kör gözlere de gösterir, tanıttırır.

Hem meselâ: Nasıl bir hârika fabrika ki, binler çeşit çeşit kumaşları basit bir maddeden dokuyor. Şeksiz, bir fabrikatörü ve meharetli bir makinisti tanıttırır. Öyle de, küre-i arz denilen yüzbinler başlı, her başında yüzbinler mükemmel fabrika bulunan bu seyyar makine-i Rabbaniye, ne derece bu insan fabrikasından büyükse, mükemmelse, o derecede okuduğunuz fenn-i makine mikyasıyla küre-i arzın ustasını ve sahibini bildirir ve tanıttırır.

Hem meselâ, nasılki gayet mükemmel binbir çeşit erzak etrafından celbedip içinde muntazaman istif ve ihzar edilmiş depo ve iaşe anbarı ve dükkân, şeksiz bir fevkalâde iaşe ve erzak mâlikini ve sahibini ve memurunu bildirir. Öyle de, bir senede yirmidört bin senelik bir dairede muntazaman seyahat eden ve yüzbinler ve ayrı ayrı erzak isteyen taifeleri içine alan ve seyahatıyla mevsimlere uğrayıp, baharı bir büyük vagon gibi, binler ayrı ayrı taamlarla doldurarak, kışta erzakı tükenen bîçare zîhayatlara getiren ve küre-i arz denilen bu Rahmanî iaşe anbarı ve bir sefine-i Sübhaniye ve binbir çeşit cihazatı ve malları ve konserve paketleri taşıyan bu depo ve dükkân-ı Rabbanî, ne derece o fabrikadan büyük ve mükemmelse; okuduğunuz ve okuyacağınız fenn-i iaşe mikyasıyla, o kat'iyyette ve o derecede küre-i arz deposunun sahibini, mutasarrıfını, müdebbirini bildirir, tanıttırır, sevdirir.

Hem nasılki: Dörtyüz bin millet içinde bulunan ve her milletin istediği erzakı ayrı ve istimal ettiği silâhı ayrı ve giydiği elbisesi ayrı ve talimatı ayrı ve terhisatı ayrı olan bir ordunun mu'cizekâr bir kumandanı, tek başıyla bütün o ayrı ayrı milletlerin ayrı ayrı erzaklarını ve çeşit çeşit eslihalarını ve elbiselerini ve cihazatlarını, hiçbirini unutmayarak ve şaşırmayarak verdiği o acib ordu ve ordugâh, şübhesiz bedahetle o hârika kumandanı gösterir, takdirkârane sevdirir. Aynen öyle de, zemin yüzünün ordugâhında ve her baharda yeniden silâh altına alınmış bir yeni ordu-yu Sübhanîde, nebatat ve hayvanat milletlerinden dörtyüz bin nev'in çeşit çeşit elbise, erzak, esliha, talim, terhisleri gayet

mükemmel ve muntazam ve hiçbirini unutmayarak ve şaşırmayarak bir tek kumandan-ı a'zam tarafından verilen küre-i arzın bahar ordugâhı, ne derece mezkûr insan ordu ve ordugâhından büyük ve mükemmel ise, sizin okuyacağınız fenn-i askerî mikyasıyla, dikkatli ve aklı başında olanlara o derece küre-i arzın Hâkimini ve Rabbini ve Müdebbirini ve Kumandan-ı Akdes'ini hayretler ve takdislerle bildirir ve tahmid ve tesbihle sevdirir.

Hem nasılki: Bir hârika şehirde milyonlar elektrik lâmbaları hareket ederek her yeri gezerler, yanmak maddeleri tükenmiyor bir tarzdaki elektrik lâmbaları ve fabrikası, şeksiz, bedahetle elektriği idare eden ve seyyar lâmbaları yapan ve fabrikayı kuran ve iştial maddelerini getiren bir mu'cizekâr ustayı ve fevkalâde kudretli bir elektrikçiyi hayretler ve tebriklerle tanıttırır, yaşasınlar ile sevdirir. Aynen öyle de, bu âlem şehrinde dünya sarayının damındaki yıldız lâmbaları, bir kısmı -kozmoğrafyanın dediğine bakılsa- küre-i arzdan bin defa büyük ve top güllesinden yetmiş defa sür'atli hareket ettikleri halde, intizamını bozmuyor, birbirine çarpmıyor, sönmüyor, yanmak maddeleri tükenmiyor. Okuduğunuz kozmoğrafyanın dediğine göre, küre-i arzdan bir milyon defadan ziyade büyük ve bir milyon seneden ziyade yaşayan ve bir misafirhane-i Rahmaniyede bir lâmba ve bir soba olan güneşimizin yanmasının devamı için, her gün küre-i arzın denizleri kadar gazyağı ve dağları kadar kömür veya bin arz kadar odun yığınları lâzımdır ki sönmesin. Ve onu ve onun gibi ulvî yıldızları gazyağsız, odunsuz, kömürsüz yandıran ve söndürmeyen ve beraber ve çabuk gezdiren ve birbirine çarptırmayan bir nihayetsiz kudreti ve saltanatı, ışık parmaklarıyla gösteren bu kâinat şehr-i muhteşemindeki dünya sarayının elektrik lâmbaları ve idareleri ne derece o misalden daha büyük, daha mükemmeldir, o derecede sizin okuduğunuz veya okuyacağınız fenn-i elektrik mikyasıyla bu meşher-i a'zam-ı kâinatın Sultanını, Münevvirini, Müdebbirini, Sâni'ini, o

nuranî yıldızları şahid göstererek tanıttırır. Tesbihatla, takdisatla sevdirir, perestiş ettirir.

Hem meselâ, nasılki bir kitab bulunsa ki: Bir satırında bir kitab ince yazılmış ve herbir kelimesinde ince kalemle bir sure-i Kur'aniye yazılmış, gayet manidar ve bütün mes'eleleri birbirini teyid eder ve kâtibini ve müellifini fevkalâde meharetli ve iktidarlı gösteren bir acib mecmua, şeksiz, gündüz gibi, kâtib ve musannifini kemalâtıyla, hünerleriyle bildirir, tanıttırır. Mâşâallah, Bârekâllah cümleleriyle takdir ettirir. Aynen öyle de, bu kâinat kitab-ı kebiri ki, bir tek sahifesi olan zemin yüzünde ve bir tek forması olan baharda, üçyüz bin ayrı ayrı kitablar hükmündeki üçyüz bin nebatî ve hayvanî taifeleri beraber, birbiri içinde, yanlışsız hatasız, karıştırmayarak, şaşırmayarak; mükemmel, muntazam ve bazan ağaç gibi bir kelimede bir kasideyi; ve çekirdek gibi bir noktada bir kitabın tamam bir fihristesini yazan bir kalem işlediğini gözümüzle gördüğümüz bu nihayetsiz manidar ve her kelimesinde çok hikmetler bulunan şu mecmua-i kâinat ve bu mücessem Kur'an-ı Ekber-i Âlem, mezkûr misaldeki kitabdan ne derece büyük ve mükemmel ve manidar ise, o derecede sizin okuduğunuz fenn-i hikmet-ül eşya ve mektebde bilfiil mübaşeret ettiğiniz fenn-i kıraat ve fenn-i kitabet, geniş mikyaslarıyla ve dûrbîn gözleriyle bu kitab-ı kâinatın nakkaşını, kâtibini hadsiz kemalâtıyla tanıttırır. Allahü Ekber cümlesiyle bildirir, Sübhanallah takdisiyle tarif eder, Elhamdülillah senalarıyla sevdirir.

İşte bu fenlere kıyasen, yüzer fünundan herbir fen, geniş mikyasıyla ve hususî âyinesiyle ve dûrbînli gözüyle ve ibretli nazarıyla bu kâinatın Hâlık-ı Zülcelal'ini esmasıyla bildirir; sıfâtını, kemalâtını tanıttırır.

İşte bu muhteşem ve parlak bir bürhan-ı vahdaniyet olan mezkûr hücceti ders vermek içindir ki; Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan çok tekrar ile en ziyade رَبُّ السَّموَاتِ وَ اْلاَرْضِ ve خَلَقَ السَّموَاتِ وَاْلاَرْضَ âyetleriyle Hâlıkımızı bize tanıttırıyor, diye o mektebli gençlere dedim. Onlar dahi tamamıyla kabul edip

tasdik ederek: “Hadsiz şükür olsun Rabbimize ki, tam kudsî ve ayn-ı hakikat bir ders aldık. Allah senden razı olsun.” dediler. Ben de dedim:

İnsan binler çeşit elemler ile müteellim ve binler nevi lezzetler ile mütelezziz olacak bir zîhayat makine ve gayet derece acziyle beraber hadsiz maddî, manevî düşmanları ve nihayetsiz fakrıyla beraber hadsiz zahirî ve bâtınî ihtiyaçları bulunan ve mütemadiyen zeval ve firak tokatlarını yiyen bir bîçare mahluk iken, birden iman ve ubudiyetle böyle bir Padişah-ı Zülcelal’e intisab edip bütün düşmanlarına karşı bir nokta-i istinad ve bütün hacatına medar bir nokta-i istimdad bularak, herkes mensub olduğu efendisinin şerefiyle, makamıyla iftihar ettiği gibi, o da böyle nihayetsiz Kadîr ve Rahîm bir padişaha iman ile intisab etse ve ubudiyetle hizmetine girse ve ecelin i’dam ilânını kendi hakkında terhis tezkeresine çevirse ne kadar memnun ve minnetdar ve ne kadar müteşekkirane iftihar edebilir, kıyas ediniz.

O mektebli gençlere dediğim gibi musibetzede mahpuslara da tekrar ile derim: Onu tanıyan ve itaat eden zindanda dahi olsa bahtiyardır. Onu unutan saraylarda da olsa zindandadır, bedbahttır. Hattâ bir bahtiyar mazlum i’dam olunurken bedbaht zalimlere demiş: “Ben i’dam olmuyorum. Belki terhis ile saadete gidiyorum. Fakat ben de sizi i’dam-ı ebedî ile mahkûm gördüğümden sizden tam intikamımı alıyorum.” لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ diyerek sürur ile teslim-i ruh eder.

سُبْحَانَكَ لاَ عِلْمَ لَنَا اِلاَّ مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

* * *

Meyve Risalesinden Yedinci Mes’ele

(Denizli Hapsinde bir Cuma gününün mahsulüdür.)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَمَا اَمْرُ السَّاعَةِ اِلاَّ كَلَمْحِ الْبَصَرِ اَوْ هُوَ اَقْرَبُ

مَا خَلْقُكُمْ وَلاَ بَعْثُكُمْ اِلاَّ كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ

فَانْظُرْ اِلَى آثَارِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِى الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ ذٰلِكَ لَمُحْيِى الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Bir zaman Kastamonu'da "Hâlıkımızı bize tanıttır." diyen lise talebelerine sâbık Altıncı Mes'ele'de mekteb fünununun dilleriyle verdiğim dersi, Denizli Hapishanesinde benimle temas edebilen mahpuslar okudular. Tam bir kanaat-ı imaniye aldıklarından âhirete bir iştiyak hissedip, "Bize âhiretimizi de tam bildir. Tâ ki nefsimiz ve zamanın şeytanları bizi yoldan çıkarmasın, daha böyle hapislere sokmasın." dediler. Ve Denizli Hapsindeki Risale-i Nur şakirdlerinin ve sâbıkan Altıncı Mes'ele'yi okuyanların arzuları ile âhiret rüknünün dahi bir hülâsasının beyanı lâzım geldi. Ben de Risale-i Nur'dan bir kısa hülâsa ile dedim:

Nasılki Altıncı Mes'ele'de biz Hâlıkımızı arzdan, semavattan sorduk; onlar fenlerin dilleriyle Hâlıkımızı bize güneş gibi tanıttırdılar. Aynen biz de, âhiretimizi başta o bildiğimiz Rabbimizden, sonra Peygamberimizden (A.S.M.), sonra Kur'anımızdan, sonra sair peygamberler ve mukaddes kitablardan, sonra melaikelerden, sonra kâinattan soracağız. İşte evvelâ birinci mertebede âhireti Allah'tan soruyoruz. O da bütün gönderdiği elçileriyle ve fermanlarıyla ve bütün isimleriyle ve sıfatlarıyla "Evet âhiret var ve sizi oraya sevkediyorum." ferman ediyor. Onuncu Söz, oniki parlak ve kat'î hakikatlar ile Esma-i Hüsnadan bir kısım isimlerin âhirete dair cevablarını isbat ve izah eylemiş. Burada, o izaha iktifaen gayet kısa bir işaret ederiz.

Evet madem hiçbir saltanat yoktur ki, o saltanata itaat edenlere mükâfatı ve isyan edenlere mücazatı bulunmasın. Elbette rububiyet-i mutlaka mertebesinde bir saltanat-ı sermediyenin, o saltanata iman ile intisab ve itaat ile fermanlarına teslim olanlara mükâfatı ve o izzetli saltanatı küfür ve isyanla inkâr edenlere de mücazatı; o rahmet ve

cemale ve o izzet ve celale lâyık bir tarzda olacak diye "Rabb-ül Âlemîn" ve "Sultan-üd Deyyan" isimleri cevab veriyorlar.

Hem madem güneş gibi, gündüz gibi, zemin yüzünde bir umumî rahmeti ve ihatalı bir şefkat ve keremi gözümüzle görüyoruz. Meselâ o rahmet, her baharda umum ağaçları ve meyveli nebatları Cennet hurileri gibi giydirip, süslendirip, ellerine her çeşit meyveleri verip bizlere uzatıp "Haydi alınız, yeyiniz." dediği gibi; bir zehirli sineğin eliyle bizlere şifalı, tatlı balı yedirdiği ve elsiz bir böceğin eliyle en yumuşak ipeği bizlere giydirdiği gibi, bir avuç kadar küçücük çekirdeklerde, tohumcuklarda binlerle batman taamları bizim için saklayan ve ihtiyat zahîresi olarak o küçücük depolarda yerleştiren bir rahmet ve bir şefkat, elbette hiç şübhe olamaz ki; bu derece nazeninane beslediği bu sevimli ve minnetdarları ve perestişkârları olan mü'min insanları i'dam etmez. Belki onları daha parlak rahmetlere mazhar etmek için, hayat-ı dünyeviye vazifesinden terhis eder diye "Rahîm" ve "Kerim" isimleri sualimize cevab veriyorlar; "El-Cennetü Hakkun" diyorlar.

Hem madem biz gözümüzle görüyoruz ki: Umum mahluklarda ve zemin yüzünde öyle bir hikmet eli işliyor ve öyle bir adalet ölçüleriyle işler dönüyor ki, akl-ı beşer onun fevkinde düşünemiyor. Meselâ: İnsanın bin cihazatına takılan hikmetlerinden yalnız bir küçük çekirdek kadar kuvve-i hâfızasında bütün tarihçe-i hayatını ve ona temas eden hadsiz hâdisatı o kuvvecikte yazıp, onu bir kütübhane hükmüne getirip ve insanın haşirde mahkemesi için neşr olacak olan defter-i a'malinin bir küçük senedi olarak her vakit hatırlatmak sırrı ile her insanın eline vererek dimağının cebine koyan bir ezelî hikmet ve bütün masnuatta gayet hassas mizanlar ile a'zâlarını yerleştiren ve mikroptan gergedana, sinekten simurga kuşuna, bir çiçekli nebattan milyarlarla, trilyonlarla çiçekler açan bahar çiçeğine kadar, israfsız ölçülerle bir tenasüb, bir müvazene, bir intizam ve bir cemal içinde masnuatı bir hüsn-ü san'at yapan ve her

zîhayatın hukuk-u hayatını kemal-i mizanla veren; ve iyiliklere güzel neticeler ve fenalıklara fena neticeler verdiren ve Âdem (A.S.) zamanından beri tâgi ve zalim kavimlere vurduğu tokatlarla kendini pek kuvvetli ihsas ettiren bir adalet-i sermediye, elbette ve hiçbir şübhe getirmez ki: Güneş gündüzsüz olmadığı gibi; o hikmet-i ezeliye ve o adalet-i sermediye de âhiretsiz olmazlar ve ölümde en büyük zalimlerle en bîçare mazlumların bir tarzda gitmelerindeki akibetsiz dehşetli bir haksızlığa ve adaletsizliğe ve hikmetsizliğe hiçbir vecihle müsaade etmezler diye "Hakîm" ve "Hakem" ve "Adl" ve "Âdil" isimleri bizim sualimize kat'î cevab veriyorlar.

Hem madem bütün zîhayat mahlukların elleri yetişmediği ve iktidarları dairesinde olmayan bütün hacetleri ve bütün fıtrî matlabları, bir nevi dua bulunan istidad-ı fıtrî ve ihtiyac-ı zarurî dilleriyle istedikleri vakitte, gayet rahîm ve işitici ve şefkatli bir dest-i gaybî tarafından verildiğinden ve ihtiyarî olan daavat-ı insaniyenin, hususan havasların ve nebilerin dualarının on adedden altı-yedisi hilaf-ı âdet makbul olmasından kat'î anlaşılıyor ki: Her dertlinin âhını, her muhtacın duasını işiten ve dinleyen bir Semî-i Mücîb perde arkasında var ve bakar ki; en küçük bir zîhayatın en küçük bir ihtiyacını görür ve en gizli bir âhını işitir, şefkat eder, fiilen cevab verir, memnun eder. Elbette ve her halde hiçbir şübhe ihtimali kalmaz ki: Mahlukların en ehemmiyetlisi olan nev'-i insanın en ehemmiyetli ve umumî olan ve umum kâinatı ve umum esma ve sıfât-ı İlahiyeyi alâkadar eden beka-i uhreviyeye ait dualarını içine alan ve nev'-i insanın güneşleri ve yıldızları ve kumandanları olan bütün peygamberleri arkasına alıp onlara duasına "âmîn, âmîn" dedirten ve ümmetinden her gün her ferd-i mütedeyyin hiç olmazsa kaç defalar ona salavat getirmekle onun duasına "âmîn, âmîn" diyen ve belki bütün mahlukat Onun o duasına iştirak ederek "Evet yâ Rabbenâ! İstediğini ver, biz de onun istediğini istiyoruz." diyorlar. İşte bütün bu reddedilmez şerait altında beka-i uhreviye ve saadet-i ebediye için haşrin

hadsiz esbab-ı mûcibesinden Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ın yalnız tek duası, Cennet'in vücuduna ve baharın icadı kadar kudretine kolay olan âhiretin icadına kâfi bir sebebdir diye "Mücîb" ve "Semi'" ve "Rahîm" isimleri bizim sualimize cevab veriyorlar.

Hem madem gündüz bedahetle güneşi gösterdiği gibi; zemin yüzünde, mevsimlerin tebeddülünde küllî ölmek ve dirilmekte, perde arkasında bir mutasarrıf gayet intizamla koca küre-i arzı bir bahçe, belki bir ağaç kolaylığında ve intizamında ve azametli baharı bir çiçek sühuletinde ve mizanlı zînetinde ve zemin sahifesinde üçyüz bin haşr u neşrin nümune ve misallerini gösteren üçyüz bin kitab hükmündeki nebatat ve hayvanat taifelerini zeminin yüzünde yazar, beraber ve birbiri içinde şaşırmayarak, karışık iken karıştırmayarak, birbirine benzemekle beraber iltibassız, sehivsiz, hatasız, mükemmel, muntazam, manidar yazan bir kalem-i kudret, bu azameti içinde hadsiz bir rahmet ve nihayetsiz bir hikmet ile işlediği gibi; koca kâinatı bir hanesi misillü insana müsahhar ve müzeyyen edip tefriş etmek ve o insanı halife-i zemin ederek, dağların ve göklerin ve yerin tahammülünden çekindikleri emanet-i kübrayı ona vermesi ve sair zîhayatlar üstünde bir derece zabitlik mertebesiyle mükerrem etmesi ve hitabat-ı Sübhaniyesine ve sohbetine müşerref etmekle fevkalâde bir makam verdiği ve bütün semavî fermanlarda ona saadet-i ebediyeyi ve beka-i uhreviyeyi kat'î va'd u ahdettiği halde, elbette hiç şübhe olmaz ki: Bahar kadar kudretine kolay gelen dâr-ı saadeti o mükerrem ve müşerref insanlar için açacak ve yapacak ve haşir ve kıyameti getirecek diye Muhyî ve Mümit ve Hayy ve Kayyum ve Kadîr ve Alîm isimleri, Hâlıkımızdan sormamıza cevab veriyorlar.

Evet her baharda bütün ağaçları ve otların köklerini aynen ihya ve nebatî ve hayvanî üçyüz bin nevi haşr ve neşrin nümunelerini icad eden bir kudret, Muhammed ve Musa Aleyhimessalâtü Vesselâmların herbirinin ümmetinin geçirdiği bin senelik zaman, hayalen karşı karşıya getirilip

bakılsa, haşir ve neşrin bin misalini ve bin delilini iki bin baharda [60](*) gösterdiği görülecek. Ve böyle bir kudretten haşr-i cismanîyi uzak görmek, bin derece körlük ve akılsızlıktır.

Hem madem nev'-i beşerin en meşhurları olan yüzyirmidört bin peygamberler ittifakla saadet-i ebediyeyi ve beka-yı uhreviyeyi Cenab-ı Hakk'ın binler va'd u ahidlerine istinaden ilân edip mu'cizeleriyle doğru olduklarını isbat ettikleri gibi, hadsiz ehl-i velayet, keşf ile ve zevk ile aynı hakikata imza basıyorlar. Elbette o hakikat güneş gibi zahir olur, şübhe eden divane olur. Evet bir fende ve bir san'atta mütehassıs bir-iki zâtın o fen ve o san'ata ait hükümleri ve fikirleri, o fende ihtisası olmayan bin adamın, -hattâ başka fenlerde âlim ve ehl-i ihtisas da olsalar- muhalif fikirlerini hükümden ıskat ettikleri gibi; bir mes'elede, meselâ ramazan hilâlini yevm-i şekte isbat etmek ve "Süt konservelerine benzeyen ceviz-i hindî bahçesi rûy-i zeminde var." diye dava etmekte iki isbat edici, bin inkâr edici ve nefyedicilere galebe edip davayı kazanıyorlar. Çünki isbat eden yalnız bir ceviz-i hindîyi veyahut yerini gösterse kolayca davayı kazanır. Onu nefy ve inkâr eden, bütün rûy-i zemini aramak, taramakla hiçbir yerde bulunmadığını göstermekle davasını isbat edebildiği gibi; Cennet'i ve dâr-ı saadeti ihbar ve isbat eden yalnız bir izini ve sinemadaki gibi keşfen bir gölgesini ve bir tereşşuhunu göstermekle davayı kazandığı halde; onu inkâr ve nefy eden, bütün kâinatı ve ezelden ebede kadar bütün zamanları görmek ve göstermekle ancak inkârını ve nefyini isbat etmekle davayı kazanabilir. Bu ehemmiyetli sırdandır ki; hususî bir yere bakmayan ve imanî hakikatlar gibi umum kâinata bakan nefiyler ve inkârlar (zâtında muhal olmamak şartıyla) isbat edilmez diye ehl-i tahkik ittifak edip bir düstur-u esasî kabul etmişler.

İşte bu kat'î hakikata binaen binler feylesofların muhalif fikirleri, böyle imanî mes'elelerde bir tek muhbir-i sadıka

karşı hiçbir şübhe hattâ hiçbir vesvese vermemek lâzım gelirken, yüzyirmidört bin isbat edici ve ehl-i ihtisas muhbir-i sadıkın ve hadsiz ve nihayetsiz müsbit ve mütehassıs ehl-i hakikat ve ashab-ı tahkikin ittifak ettikleri erkân-ı imaniyede, aklı gözüne inmiş, kalbsiz ve maneviyattan uzaklaşmış, körleşmiş birkaç feylesofun inkârlarıyla şübheye düşmek ne kadar ahmaklık ve divanelik olduğunu kıyas ediniz.

Hem madem gözümüzle, gündüz gibi; hem nefsimizde, hem etrafımızda bir rahmet-i âmme ve bir hikmet-i şamile ve bir inayet-i daime müşahede ediyoruz ve dehşetli bir saltanat-ı rububiyet ve dikkatli bir adalet-i âliye ve izzetli icraat-ı celaliyenin âsârını ve cilvelerini görüyoruz. Hattâ bir ağacın meyveleri ve çiçekleri sayısınca o ağaca hikmetler takan bir hikmet ve herbir insanın cihazatı ve hissiyatı ve kuvveleri adedince ihsanlar ve in'amlar ona bağlamış bir rahmet ve Kavm-i Nuh (A.S.) ve Hud (A.S.) ve Sâlih (A.S.) ve Kavm-i Âd ve Semud ve Firavun gibi âsi milletlere tokatlar vuran ve en küçük bir zîhayatın hakkını muhafaza eden izzetli ve inayetli bir adalet ve وَمِنْ آيَاتِهِ اَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْاَرْضُ بِاَمْرِهِ ثُمَّ اِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْاَرْضِ اِذَا اَنْتُمْ تَخْرُجُونَ âyeti, azametli bir îcaz ile der:

Nasılki iki kışlada yatan ve duran muti' askerler, bir kumandanın çağırmasıyla (bir boru sesiyle) silâh başına, vazife başına gelmeleri gibi, aynen öyle de: Bu iki kışlanın misalinde ve emre itaatte koca semavat ve küre-i arz, Sultan-ı Ezelî'nin askerlerine iki muti' kışla gibi, ne vakit Hazret-i İsrafil'in borusuyla o kışlalarda ölüm ile yatanlar çağırılsa, derhal cesed libaslarını giyip dışarı fırlamalarını isbat edip gösteren her baharda arz kışlası içindekiler, melek-i ra'dın borusuyla aynı vaziyeti göstermesiyle nihayetsiz azameti anlaşılan bir saltanat-ı rububiyet; elbette ve her halde ve hiç şübhe getirmez ki, -Onuncu Söz'de isbat edildiği gibi- o rahmet ve hikmet ve inayet ve adalet ve saltanat-ı sermediyenin gayet kat'î istedikleri dâr-ı âhiret ve daire-i haşr u neşrin açılmamasıyla; o nihayetsiz cemal-i

rahmet nihayetsiz çirkin bir merhametsizliğe inkılab etmesine ve o hadsiz kemal-i hikmet, hadsiz kusurlu abesiyete ve faydasız israfata dönmesine ve o gayet şirin inayet, gayet acı ihanetlere çevrilmesine ve o gayet mizanlı ve hakkaniyetli adalet, gayet şiddetli zulümlere kalbolmasına ve o gayet derecede haşmetli ve kuvvetli saltanat-ı sermediye sukut etmesine ve haşrin gelmemesiyle bütün haşmeti kaybolmasına ve kemalât-ı rububiyeti acz ve kusur ile lekedar olmasına, hiçbir cihet-i imkânı yok; hiçbir akıl bu vaziyete ihtimal vermez, yüz muhal birden içinde bulunur, hem daire-i imkân haricinde bâtıl ve mümteni'dir. Çünki nazenin ve nazdar beslediği ve akıl ve kalb gibi cihazatla saadet-i ebediyeye ve âhirette beka-yı daimîye iştiyak hissini verdiği halde onu ebedî i'dam etmek, ne kadar gadirli bir merhametsizlik ve onun yalnız dimağına yüzer hikmetli faideler taktığı halde onu diriltmemek üzere bütün cihazatını ve binler faideleri bulunan istidadatını akibetsiz bir ölümle faidesiz, neticesiz, hikmetsiz bütün bütün israf etmek ne derece hilaf-ı hikmet ve binler va'd u ahidlerini yerine getirmemek ile -hâşâ- aczini ve cehlini göstermek, ne kadar o haşmet-i saltanata ve o kemal-i rububiyete zıd olduğunu, her zîşuur anlar. Bunlara kıyasen, inayet ve adaleti tatbik eyle.

İşte Hâlıkımızdan sorduğumuz âhirete dair sualimize Rahman, Hakîm, Adl, Kerim, Hâkim isimleri mezkûr hakikatlerle cevab veriyorlar, şeksiz şübhesiz, güneş gibi âhireti isbat ediyorlar.

Hem madem biz gözümüzle görüyoruz: Öyle ihatalı ve azametli bir hafîziyet hükmeder ki, o hafiziyet zîhayat herşeyin ve her hâdisenin çok suretlerini ve gördüğü fıtrî vazifesinin defterini, esma-i İlahiyeye karşı lisan-ı hal ile tesbihatına dair sahife-i a'malini misalî levhalarda ve çekirdeklerinde ve tohumcuklarında ve levh-i mahfuzun nümunecikleri olan kuva-yı hâfızalarında ve bilhâssa insanın dimağındaki manen pek büyük, sureten pek küçük kütübhanesi olan kuvve-i hâfızasında ve sair maddî ve

manevî in'ikas âyinelerinde kaydeder, yazdırır; zabtederek muhafaza altına alır. Sonra mevsimi geldikçe bütün o manevî yazıları maddî bir tarzda da gözlerimize gösterip milyonlar misaller ve deliller ve nümuneler kuvvetiyle وَ اِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ âyetindeki en acib bir hakikat-ı haşriyeyi, kudretin bir çiçeği olan her bahar, kendi çiçek-i ekberinde milyarlar dil ile kâinata ilân eder. Başta nev'-i insan olarak bütün zîhayatlar ve bütün eşya, fenaya düşmek ve ademe sukut etmek ve hiçlikte mahvolmak ve yoklukta i'dam edilmek için yaratılmamışlar. Belki bekaya terakki ve devama tasaffi ederek sermedî vazifeye istidad ile girmek için halk olunduklarını gayet kuvvetli isbat eder.

Evet her baharda müşahede ediyoruz ki: Güz mevsimi kıyametinde vefat eden hadsiz nebatat, bahar haşrinde herbir ağaç, herbir kök, herbir çekirdek, herbir tohum وَ اِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ âyetini okuyup bir manasını, bir ferdini kendi diliyle, geçmiş senelerde gördüğü vazifenin misalleriyle tefsir ederek o azametli hafîziyete şehadet eder. هُوَ اْلاَوَّلُ وَاْلآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ âyetindeki dört muazzam hakikatları her şeyde gösterip hafîziyeti a'zamî derecede ve haşri bahar kolaylığında ve kat'iyyetinde bizlere ders verir. Evet bu dört ismin cilveleri, en cüz'îden en küllîye kadar cereyan ederler. Meselâ: Nasılki bir ağacın menşei olan bir çekirdek اْلاَوَّلُ ismine mazhariyetle o ağacın gayet mükemmel proğramını ve icadının noksansız cihazatını ve teşekkülünün bütün şeraitini câmi' bir kutucuktur ki; hafîziyetin azametini isbat eder.

وَاْلآخِرُ ismine mazhar olan meyvesi ise, çekirdekleriyle o ağacın işlediği bütün fıtrî vazifelerinin fihristesini ve amellerinin listesini ve hayat-ı sâniyesinin düsturlarını ihtiva eden bir sandukçadır ki, a'zamî derecede hafîziyete şehadet eder.

وَالظَّاهِرُ ismine mazhar olan o ağacın suret-i cismaniyesi ise, öyle tenasüblü ve san'atlı ve süslü bir hulle, bir libas ve ayrı ayrı nakışlar ve zînetler ve yaldızlı nişanlarla tezyin edilmiş; güya yetmiş renkli bir huri elbisesidir ki, hafîziyet

içinde azamet-i kudret ve kemal-i hikmet ve cemal-i rahmeti gözlere gösterir.

وَالْبَاطِنُ ismine âyine olan o ağacın içindeki makinesi ise, öyle muntazam ve mükemmel ve mu'cizatlı bir fabrika, bir tezgâh, bir kimyahane ve hiçbir dalı ve meyveyi ve yaprağı gıdasız bırakmayan mizanlı bir erzak kazanıdır ki; hafîziyet içinde kemal-i kudret ve adaleti ve cemal-i rahmet ve hikmeti güneş gibi isbat eder.

Aynen öyle de, küre-i arz, senevî mevsimler cihetinde bir ağaçtır. İsm-i Evvel cilvesiyle güz mevsiminde hafîziyete emanet edilen bütün tohumlar ve çekirdekler, bahar çarşafını giyen zemin yüzünün milyarlar dal, budak ve meyve veren ve çiçek açan ağacının teşkilâtına dair İlahî emirlerin mecmuacıkları ve kaderden gelen düsturların listeleri ve geçen yazın işlediği vazifelerin küçücük sahife-i amelleri ve defter-i hidematlarıdır ki, bilbedahe bir Hafîz-i Zülcelal Vel'ikram'ın hadsiz kudret ve adaletiyle ve hikmet ve rahmetiyle iş gördüğünü gösteriyor.

Ve senevî zemin ağacının âhiri ise, ikinci güzde o ağacın gördüğü bütün vazifelerini ve esma-i İlahiyeye karşı ettiği bütün fıtrî tesbihatlarını ve gelecek bahar haşrinde neşr olabilen bütün sahaif-i amellerini, zerrecik ve küçücük kutucukların içine koyup, Hafîz-i Zülcelal'in dest-i hikmetine teslim eder. هُوَ اْلآخِرُ ismini hadsiz dillerle kâinat yüzünde okur.

Ve bu ağacın zahiri ise, haşrin üçyüz bin misallerini ve emarelerini gösteren üçyüz bin küllî ve çeşit çeşit çiçekler açıp hadsiz rahmaniyet ve rezzakıyet ve rahîmiyet ve kerimiyet sofralarını sererek zîhayatlara ziyafetler vermekle هُوَ الظَّاهِرُ ismini meyveleri, çiçekleri, taamları sayısınca lisanları ile zikredip medh ü sena eder, gündüz gibi وَ اِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ hakikatını gösterir.

Bu haşmetli ağacın bâtını ise, had ve hesaba gelmez muntazam makineleri ve mizanlı fabrikaları kemal-i dikkat ve intizamla işlettiren öyle bir kazan ve öyle bir tezgâhtır ki, bir dirhemden binler batman taamları ihzar eder, pişirir,

açlara yetiştirir. Ve öyle bir mizan ve dikkatle işler ki, zerre kadar tesadüfün karışmasına bir yer bırakmaz. هُوَ الْبَاطِنُ ismini zeminin içyüzüyle yüzbin dil ile tesbih eden bazı melaike gibi yüzbinler tarzlarda ilân edip isbat eder.

Hem arz, senevî hayatı haysiyetiyle bir ağaç olduğu ve o dört isim içinde hafîziyeti ve keza o dört ismi, haşir kapısına bir anahtar yaptığı gibi, aynen öyle de, dehrî ve dünya hayatı cihetiyle yine meyveleri âhiret pazarına gönderilen bir muntazam ağaçtır. Ve o dört isme öyle bir mazhar, bir âyine ve âhirete giden bir yol açar ki, genişliğini ihataya ve tabire aklımız kâfi gelmiyor. Yalnız bu kadar deriz: Nasılki bir saatin sâniyeleri ve dakikaları ve saatleri ve günleri sayan haftalık saatin milleri birbirine benzer, birbirini isbat eder. Sâniyelerin hareketini gören, sair çarkların hareketlerini tasdik etmeğe mecbur olur. Aynen öyle de; semavat ve arzın Hâlık-ı Zülcelalinin bir saat-ı ekberi olan bu dünyanın sâniyelerini sayan günler ve dakikalarını hesab eden seneler ve saatlerini gösteren asırlar ve günlerini bildiren devirler birbirine benzer ve birbirini isbat eder. Ve bu gecenin sabahı ve bu kışın baharı kat'iyyetinde fâni dünyanın karanlıklı kışının bâki bir baharı ve sermedî bir sabahı geleceğini hadsiz emarelerle haber verir diye, Hafîz ismi ile هُوَ اْلاَوَّلُ وَاْلآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ isimleri, Hâlıkımızdan sorduğumuz haşir mes'elesine, mezkûr hakikatla cevab veriyorlar.

Hem madem gözümüzle görüyoruz ve aklımızla anlıyoruz ki; insan şu kâinat ağacının en son ve en cem'iyetli meyvesi ve hakikat-ı Muhammediye Aleyhissalâtü Vesselâm cihetiyle çekirdek-i aslîsi ve kâinat Kur'anının âyet-i kübrası ve ism-i a'zamı taşıyan âyet-ül kürsîsi ve kâinat sarayının en mükerrem misafiri ve o saraydaki sair sekenelerde tasarrufa me'zun en faal memuru ve kâinat şehrinin zemin mahallesinin bahçesinde ve tarlasında, vâridat ve sarfiyata ve zer'edilmesine (ekilmesine) nezarete memur ve yüzer fenlerle ve binler san'atlarla techiz edilmiş en gürültülü ve en mes'uliyetli nâzırı ve kâinat ülkesinin arz memleketinde, Padişah-ı Ezel ve Ebed'in gayet dikkat altında bir müfettişi

ve bir nevi halife-i arzı ve cüz'î küllî bütün harekâtı kaydedilen bir mutasarrıfı ve semavat, arz ve cibalin kaldırmasından çekindikleri emanet-i kübrayı omuzuna alan ve önüne iki acib yol açılan, birinci yolda zîhayatın en bedbahtı ve ikinci yolda en bahtiyarı ve çok geniş bir ubudiyetle mükellef bir abd-i küllî ve kâinat sultanının ism-i a'zamına mazhar ve bütün esmasına en câmi' bir âyinesi ve hitabat-ı Sübhaniyesine ve konuşmalarına en anlayışlı bir muhatab-ı hâssı ve kâinatın zîhayatları içinde en ziyade ihtiyaçlısı ve hadsiz fakrıyla ve acziyle beraber hadsiz maksadları ve arzuları ve nihayetsiz düşmanları ve onu inciten zararlı şeyleri bulunan bir bîçare zîhayatı ve istidadca en zengini ve lezzet-i hayat cihetinde en müteellimi ve lezzetleri dehşetli elemlerle âlûde ve bekaya en ziyade müştak ve muhtaç ve en çok lâyık ve müstehak ve devamı ve saadet-i ebediyeyi hadsiz dualarla isteyen ve yalvaran ve bütün dünya lezzetleri ona verilse, onun bekaya karşı arzusunu tatmin etmeyen ve ona ihsanlar eden zâtı perestiş derecesinde seven ve sevdiren ve sevilen çok hârika bir mu'cize-i kudret-i Samedaniyye ve bir acube-i hilkat ve kâinatı içine alan ve ebede gitmek için yaratıldığına bütün cihazat-ı insaniyesi şehadet eden.. ve böyle yirmi küllî hakikatlarla Cenab-ı Hakk'ın Hak ismine bağlanan ve en küçük zîhayatın en cüz'î ihtiyacını gören ve niyazını işiten ve fiilen cevab veren Hafîz-i Zülcelal'in, Hafîz ismiyle mütemadiyen amelleri kaydedilen ve kâinatı alâkadar edecek ef'alleri o ismin kâtibîn-i kiramlarıyla yazılan ve her şeyden ziyade o ismin nazar-ı dikkatine mazhar bulunan bu insanlar, elbette ve elbette ve her halde ve hiçbir şübhe getirmez ki; bu yirmi hakikatın hükmüyle, insanlar için bir haşr u neşr olacak ve Hak ismiyle evvelki hizmetlerinin mükâfatını ve kusuratının mücazatını çekecek. Ve Hafîz ismiyle cüz'î-küllî kayıd altına alınan her amelinden muhasebeye ve sorguya çekilecek. Ve dâr-ı bekada saadet-i ebediye ziyafetgâhının hem şekavet-i daime hapishanesinin kapıları açılacak. Ve bu âlemde çok taifelere kumandanlık

yapan ve karışan ve bazan karıştıran bir zabit, toprağa girip işlediği amellerinden sual olunmamak ve uyandırılmamak üzere yatıp saklanmayacaktır.

Yoksa sineğin sesini işitip hakk-ı hayatını vermekle fiilen cevab verdiği halde, gök gürültüsü kuvvetinde bekaya ait hadsiz hukuk-u insaniyenin, mezkûr yirmi hakikatlar lisanlarıyla edilen ve arş ve ferşi çınlatan dualarını işitmemek ve o hadsiz hukuku zayi' etmek ve sinek kanadının intizamı şehadetiyle sinek kanadı kadar israf etmeyen bir hikmet, bütün o hakikatların bağlandıkları insanî istidadatı ve ebede uzanan emelleri ve arzuları ve o istidad ve arzuları besleyen kâinatın pek çok rabıtalarını ve hakikatlarını bütün bütün israf etmek öyle bir haksızlıktır ve öyle imkân haricindedir ve öyle zalimane bir çirkinliktir ki; Hak ve Hafîz ve Hakîm ve Cemil ve Rahîm isimlerine şehadet eden bütün mevcudat onu reddederler. Yüz derece muhal ve bin vecihle mümteni'dir derler. İşte Hâlıkımızdan haşre dair sorduğumuz suale, Hak, Hafîz, Hakîm, Cemil ve Rahîm isimleri cevab verip derler: "Biz, hak ve hakikat olduğumuz gibi, hem bize şehadet eden mevcudatın tahakkuku misillü, haşir haktır ve muhakkaktır."

Hem madem.. daha yazacaktım, fakat güneş gibi malûm olmasından kısa kesiyorum.

İşte geçmiş misal ve mademlerdeki hakikatlere kıyasen, Cenab-ı Hakk'ın yüz, belki bin esmasından kâinata bakan isimlerinin herbirisi, nasılki mevcudattaki âyineleri ve cilveleriyle müsemmalarını bedahetle isbat ederler. Aynen öyle de; haşri ve dâr-ı âhireti de gösterirler ve kat'iyyetle isbat ederler.

Hem nasıl Hâlıkımızdan şu sorduğumuz sualimize, o Rabbimiz bütün fermanlarıyla ve nâzil ettiği bütün kitablarıyla ve müsemma olduğu ekser isimleriyle bize kudsî ve kat'î cevab veriyor. Aynen öyle de, melaikeleriyle ve onların dilleriyle daha başka bir tarzda dedirir.. Şöyle ki:

Melekler derler: "Sizin zaman-ı Âdem'den beri hem ruhanîlerle, hem bizimle görüşmenizin yüzer tevatür

kuvvetinde hâdiseleri var ve bizim ve ruhanîlerin vücudlarına ve ubudiyetlerine delalet eden hadsiz emareler ve deliller var. Ve biz âhiret salonlarında ve bazı dairelerinde gezdiğimizi, birbirimize mutabık olarak sizin kumandanlarınız olan Enbiyalarla görüştüğümüz zaman söylemişiz ve daima da söylüyoruz. Elbette bu gezdiğimiz bâki ve mükemmel salonlar ve bu salonların arkalarında tefriş ve tezyin edilmiş olan saraylar ve menziller, hiç şübhemiz yoktur ki, gayet ehemmiyetli misafirleri o yerlerde iskân etmek üzere bekliyorlar ve size kat'î beyan ediyoruz." diye sualimize cevab veriyorlar.

Hem madem Hâlıkımız, bize en büyük muallim ve en mükemmel üstad ve şaşırmaz ve şaşırtmaz en doğru rehber olarak Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâm'ı tayin etmiş. Ve en son elçi olarak göndermiş. Biz dahi, ilmelyakîn mertebesinden aynelyakîn ve hakkalyakîn mertebelerine terakki ve tekemmül etmek üzere herşeyden evvel bu üstadımızdan, Hâlıkımızdan sorduğumuz suali sormaklığımız lâzım geliyor. Çünki o zât (A.S.M.), Hâlıkımız tarfından herbiri birer nişane-i tasdik olan bin mu'cizatıyla, Kur'anın bir mu'cizesi olarak Kur'anın hak ve kelâmullah olduğunu isbat ettiği gibi; Kur'an dahi, kırk nevi i'caz ile, o zâtın (A.S.M.) bir mu'cizesi olup, O zatın (A.S.M.) doğru ve resulullah olduğunu isbat ederek ikisi beraber, biri âlem-i şehadet lisanı -bütün hayatında bütün enbiya ve evliyanın tasdikleri altında- diğeri âlem-i gayb lisanı -bütün semavî fermanların ve kâinat hakikatlarının tasdikleri içinde- binler âyâtıyla iddia ve isbat ettikleri hakikat-ı haşriye elbette güneş ve gündüz gibi bir kat'iyyettedir.

Evet haşir gibi, en acib ve en dehşetli ve tavr-ı aklın haricinde olan bir mes'ele, ancak ve ancak böyle hârika iki üstadın dersleriyle halledilir, anlaşılır.

Eski zaman peygamberleri ümmetlerine Kur'an gibi izahat vermediklerinin sebebi, o devirler beşeriyetin bedeviyet ve tufuliyet devirleri olmasıdır. İbtidaî derslerde izah az olur.

Elhasıl: Madem Cenab-ı Hakk'ın ekser isimleri âhireti iktiza edip isterler. Elbette o isimlere delalet eden bütün hüccetler, bir cihette âhiretin tahakkukuna dahi delalet ederler. Ve madem melaikeler âhiretin ve âlem-i bekanın dairelerini gördüklerini haber veriyorlar. Elbette melaikelerin, ruhların ve ruhaniyatın vücudlarına ve ubudiyetlerine şehadet eden deliller, dolayısıyla âhiretin vücuduna dahi delalet ederler. Ve madem Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'ın bütün hayatında vahdaniyetten sonra en daimî davası ve müddeası ve esası âhirettir; elbette o zâtın nübüvvetine ve sıdkına delalet eden bütün mu'cizeleri ve hüccetleri, -bir cihette, dolayısıyla- âhiretin tahakkukuna ve geleceğine şehadet ederler. Ve madem Kur'anın dörtten birisi haşir ve âhirettir ve bin âyetiyle haşri isbat eder ve onu haber verir. Elbette Kur'anın hakkaniyetine şehadet ve delalet eden bütün hüccetler ve deliller ve bürhanlar, dolayısiyle âhiretin vücuduna ve tahakkukuna ve açılmasına dahi delalet ve şehadet ederler.

İşte bak, bu rükn-ü imanî ne kadar kuvvetli ve kat'î olduğunu gör.

* * *

Altıncı Kısım

Emirdağ Hayatı

Mukaddeme

Denizli Ağır Ceza Mahkemesinin beraet kararı neticesi olarak, Risale-i Nur ekser vilayet, kasaba ve köylerde yayılmış ve Nur talebeleri kısa bir zamanda yüzbinlerin fevkinde çoğalmıştır. Risaleler teksir ile neşre başlanmış ve kısa bir müddet içinde, 1947 senesi sonlarında Üstad ve talebeleri üçüncü defa olarak tekrar hapse alınmıştır.

Evvelâ üç sene kadar Emirdağı'nda ikamet edebilen Said Nursî, hapisten sonra tekrar Emirdağı'nda üç-dört sene kadar kalmış ve sonra Isparta'ya yerleşmiştir. Ve şimdi doksan yaşına yaklaşan ve tebdil-i havaya çok muhtaç olan Üstad, arasıra Emirdağı'na gelip ikametgâhı olan dershane-i Nuriyede kalmaktadır.

Resim: Bediüzzaman Said Nursi'nin Emirdağı’nda kaldığı evin, çarşıdan penceresinin görünüşü

Şimdilik Emirdağ hayatının ilk kısmı ki, Afyon hapsine kadar olan safhası zikredilecek, bilâhere Afyon Hapsini müteakib tekrar Emirdağı’ndaki hayatı, hizmet-i nuriyesi beyan edilecektir. Emirdağı’ndaki hayatı, evvelki hayatına nisbeten çok daha şaşaalıdır. Hem musibet ve ithamlara daha ziyade hedef olmuş, daimî tarassuda, hattâ imhaya maruz kalmıştır. Bununla beraber, Risale-i Nur geniş dairede yayılmış; üniversite, memurlar ve ehl-i siyaset muhitinde okunmağa başlanmıştır.

Üstad’ın Emirdağı’na nefyinden sonra aleyhinde pek insafsızca iftiralar yapıldığı ve çok geniş bir dairede yalanlarla isnadlara girişildiği münasebetiyle ve Nurların hârika neşri dolayısıyla bir hakikatı, bu mukaddemede beyan etmek lâzım geldi. Şöyle ki:

Bizim, Said Nursî’nin ayn-ı hakikat olan ahval ve harekât ve hizmetinde görünen hârikaları beyan etmemizden muradımız:

Okuyucuların nazar-ı istiğrablarını celbedip “hâşâ!” Bedîüzzaman’ın fâni şahsını insanlığın alkış tufanına tutmak değil; belki onun şahsını ve hizmetini insafsızca iftira ve yalanlarla lekedar etmek isteyen ve dolayısıyla Risale-i Nur’un hizmet-i imaniyesine sed çekmeğe çalışanların mukabilinde Risale-i Nur’un nurlu, müessir ve saadet-feşan hizmetini belirtmek için Kur’anın bir şakirdi ve Hazret-i Peygamber’in bir ümmeti ve Allah’ın bir abdi olarak nail olduğu ikramları zikrediyoruz. Din düşmanlarının bahanelerle taarruzunu ve insafsız hücumlarını red ve bir masumun masumiyetini beyan ediyoruz. Hattâ diyebiliriz ki: Tarihte Bedîüzzaman gibi hilaf-ı hakikat olarak düşünce ve mefkûre, hizmet ve gayesinin tam zıddında şiddetli itham ve isnadlara maruz kalmış bir kimse yok gibidir. Panzehire zehir isnad etmek gibi, bu milleti ve gelecek nesilleri anarşilikten, dinsizlikten, ahlâksızlıktan muhafaza niyet ve harekâtına, sırf imansızlıktan neş’et eden bir dalalet divaneliğiyle

vatana ihanet, gençliği irticaa sevk ve zehirlemek ithamını yapmak, ne kadar acı ve ehl-i insafı ağlatacak elîm bir vaziyet olduğu bedihîdir. İşte Bedîüzzaman; bir değil, yüz değil, binler defa böyle hilaf-ı hakikat ithamlara dûçar olmuş bir masumdur. Hizmetinde böyle olduğu gibi hususî ahval ve ahlâkı noktasında da ahlâk-ı hamîdenin en müstesna örneklerini yaşatmış, edeb ve iffetin en şaheser nümunelerini nefsinde gösterebilmiş bir nezahet ve hüsn-ü hulk abidesidir. Hizmetini îfa eden, dâhilî ve haricî hayat ve ef'aline aşina olan talebe ve hizmetkârları olan bizler, en yüksek sesimizle ilân ederiz ki:

Üstad'ın Kur'andan alıp ehl-i iman ve insaniyetin istifadesine arzettiği ulûm-u imaniyedeki üstadlığı gibi, en ince muamelât ve ahvalinde ve hususî hayatında da Kur'an-ı Hakîm'in hüsn-ü hulk olarak tarif ettiği ve yüksek bir velayetin tereşşuhatı olan âsâr ve daimî yüksek bir huzur görünür. Her zaman için her haline nazar-ı dikkat ve ferasetle bakan ehl-i kalb ve erbab-ı fazilet, onun kalb-i münevverinin bir şems-i hakikat ve marifet halinde şu'lefeşan olduğunu ve bir derya halinde daimî temevvücde bulunduğunu kemal-i hayretle görmekte ve İslâmiyet ağacının bu son ve kâmil meyve-i münevveriyle zemin ve zamanın iftihar etmekte olduğunu duyurmaktadırlar.

Ey sû'-i niyetleriyle ve kendi menfî ruhlarına kıyasla bu ahlâk, edeb, iman, marifet ve hakikat abidesine dil uzatan ve şeytanları dahi utandıracak derecede iftiralarla bu fazilet timsalini yok etmeğe, tezvire çalışmış bedbahtlar! Bu zâta karşı savurmak istediğiniz iftiralar, saçtığınız zehirler para etmedi. Hak nurunu yaktı ve parlattı. O nur ile âlemleri ziyadar eyledi. Siz ise zelil ve manen insaniyetin menfurusunuz. Size yazıklar olsun! İnsan libasını taşımanız dahi sizin için elîm ve feci'dir. Buna rağmen sizin için bir necat kapısı var, o kapıyı çalsanız belki kurtulursunuz. Said Nursî ahdetmiş ve ilân etmiş ki: "Benim i'damıma çalışanlar dahi eğer Risale-i Nur'la imanlarını kurtarsalar, Risale-i Nur'a sarılsalar, kardeşlerim siz şahid olunuz; ben, onlara hakkımı

helâl ediyorum.” Evet onu mahkûm etmek isteyenlerden çoğu ve ekser aleyhinde bulunanlar bugün ona dost olduğu gibi, tezvir ve iftirada bulunan sizler de nedamet etseniz, Nur derslerine kulak verseniz, ümid edilir ki; o şefkat kahramanı, sizin için, affınız için dua eder, niyaz eder. Evet Said Nursî, öyle eşsiz bir kahramandır ki; bu kahramanlığını harb meydanında, mahkeme sandalyesinde müstebidlere karşı gösterdiği halde, gelin siz düşmanları ve onu yok etmek için çalışanlardan Nur’a müteveccih olanların selâmet ve kurtuluşu için el açıp göz yaşlarıyla nasıl niyaz ettiğini görün; ve onun yüksek bir tevazu ile, milletin her tabakasıyla nasıl kemal-i şefkatle muamelede bulunduğunu anlayın; insanlığın ulvî mertebesini bu zâtta seyreyleyin. Onun hakkında senakâr sözler, takdirler, ehl-i dünyanın alkışlanması nev’inden değildir; hakikat-ı kâinatın, bu ekmel insana ve insanın yüksek kıymetini, müslümanlığın hakikî tezahürünü temsil eden manevî şahsiyetine karşı olan takdir ve tebrikine bir iştiraktir. Evet Said Nursî’yi, temsil ve terennüm ettiği envâr-ı hakikat itibariyle, yalnız insanlık değil, belki âlem bütün enva’ ve ecnasıyla alkışlıyor, tebrik ediyor. Evet hizmet-i imaniyesini mazi, müstakbel takdir ediyor…

Evet Said Nursî, Cenab-ı Hakk’ın mahiyet-i insaniyede dercettiği hadsiz enva’-ı kemalâtın hepsinde en ileri ve en mükemmeldir. Bazan yüksek dağ başlarında, büyük kayalıklar arasında gezer, yalnız başına sessiz dolaşır; bazan bağ ve bahçeleri, nebatat ve hayvanatı temaşa ve tefekkür edip; sonra dönüp, şehre inip, en büyük siyasî içtimalarda, gayet belig ve makulane hitabeler, ahlâkî, edebî nutuklar îrad edebilen cevval bir ruh haletini taşırdı. Hürriyetten evvel ve sonra şarktaki hayatı ve İstanbul’daki feveranlı hayatı, buna bir şahiddir. Bir yanda Şarkî Anadolu’da aşiretler arasında seyahatle onlara ahlâkî ve imanî dersler, öğütler verirken; diğer yanda Şam’da allâmelere, siyaset-i İslâmiye noktasında en keskin ve isabetli görüş ve teşhislerle müslümanların terakki ve kemalâtının esaslarını

tesbit edip, 350 milyon müslümanın saadetinin fecr-i sadıkını haber veriyordu. Hem meşrutiyet zamanında Meclis-i Meb'usana hitabesi ve gazetelerdeki makaleleriyle, Kur'anın kudsî kanun-u esasîsinin vaz' ve tatbikinin millet-i İslâmiyeye iki cihanın saadetini kazandırıp hakikî kemalât ve terakkiye medar olacağını haykırıyor ve bu efkârının Divan-ı Harb-i Örfî'de de kahramanca müdafaasını yapıyordu.

İşte bir nebze beyan edilen ahvali ve hizmetleri delaletiyle bu hârika zât, âdeta muhtelif istidad ve ayrı ayrı zekâ ve kabiliyetlerden müteşekkil bir cemaat mahiyetinde idi. İslâmiyetin zuhurundan itibaren 1300 yıl içinde gelip geçen ve İslâmiyet şecere-i nuraniyesinin çeşitli çiçek ve meyveleri olarak asırları tezyin eden umum ehl-i hak ve zekâvetin kemalât ve güzelliklerine sahib olmuş, nişan ve formalarını takmış gibi idi. Sanki ulûm ve maarif-i İslâmiye, bu zât vasıtasıyla yeni baştan ihya ediliyordu.

Büyük Peygamber'in ders ve irşadıyla hakikata ulaşan ve kemalâtta terakki eden ve her biri cemaat-ı İslâmiyeden bir taifeyi daire-i tenvir ve irşadında yürüten kudsî üstadlar, âlim ve müçtehidler, ayrı ayrı meslek ve ilimlerine bu zâtı vâris tayin etmişler gibi; mazinin bütün mehasin ve meziyetlerini giyinerek asrımızda ortaya çıkan bu hârika-i zaman Said Nursî Hazretleri, böylece Kur'an namına Risale-i Nur'la giriştiği dinî hizmet ve cihad-ı manevîsiyle bir cemaatin, yüksek bir heyetin, belki muazzam bir ordunun yapabileceği vazifeleri, küllî hizmetleri, izn-i İlahî ile yapmıştır. İslâmiyet nurundan ve iman kardeşliğinden gelen bir kuvvet ve rabıta ile teşkil ettiği Nur şakirdleri şahs-ı manevîsi, ehl-i dalaletin cemaatle hücumuna mukabil çıkmış, bu suretle mü'minlerin nokta-i istinadı, kızıl tehlikenin bu vatanı istilasına karşı Kur'anî bir sed ve âlem-i İslâmın kahraman Türk milletine eskisi gibi muhabbet, uhuvvet ve ittifakının medarı olmuştur.

Evet Said Nursî, gayet câmi' bir istidada mâlik bir zâttır. Bu istidadların hepsinde çok ileri gitmiştir. Cüz' ile küllü, âfâkın en geniş dairesi ile enfüsî dairesini, meselâ zerre ile

samanyolunu beraberce dikkatle tedkik eder, onlardaki envâr-ı tevhidi görür, gösterir ve isbat eder. Bir yandan Âlem-i İslâm ve insaniyete uzanan küllî hizmet-i imaniye ile meşgul, bir yandan inziva hayatı geçirerek kalem-i kudretin mektubatı olan fıtratın antika eserlerini, san'at-ı İlahiyenin mu'cizelerini temaşa ve tefekkür ile kitab-ı kâinatı mütalaa eder ve böylece her gün bu müteaddid ulvî vazifeleri yaparak marifet-i İlahiye ve huzurun nihayetsiz ezvak ve envârında terakki eder.

İşte bu halet-i ruhiye ve ahval-i kudsiye Üstad'ın hayatının her safhasında müşahede edildiği gibi, Emirdağı'nda geçirdiği hayatı da hep bu mezkûr mana ile doludur. Lâhikalardaki mektublarda bir derece beyan edilmişse de nâkıstır. Bu tarihçede ancak denizden bir katrecik ile iktifa edilmiştir.

* * *

Said Nursî'nin Denizli Hapsinden tahliyesi ve Emirdağı'na nefyi

Denizli Ağırceza Mahkemesinin Haziran 1944 tarihli beraet kararı ile hapisten tahliye olunan Nur talebeleri memleketlerine gitmişler, Üstad ise Ankara'dan bir emir alıncaya kadar Denizli'de Şehir Oteli'nde kalmıştır. Risale-i Nur talebelerinin hapsi ve muhakemeleri münasebetiyle, Denizli halkı Risale-i Nur'la alâkadar olmuştur. Adliyede iki-üç zât, mahkeme safahatı esnasında Nurlara yakından alâkadarlık göstermişler ve Denizli'de neşrine çalışmışlardır. Bilâhere Nur dairesinde "hâkim-i âdil" ünvanıyla anılan mahkeme reisi ve a'zâları ve hizmetleri dokunan hamiyetperverler, âdilane karar ve gayretleri ile bütün ehl-i imanın sürūruna vesile olmak gibi manevî ve ebedî parlak bir makam kazanmışlardır.

* * *

Said Nursî Denizli'de iki ay kaldıktan sonra, Afyon vilayetinin Emirdağ kazasında ikamete memur edilir. Emirdağı'na 1944 senesi Ağustos ayında nefyedilir. İlk önce onbeş gün kadar bir otelde kalır, sonra kira ile bir eve yerleşir; ev kirasını da kendisi verir.

Emirdağı'ndaki hayatı şöyle hülâsa olunabilir:

Daimî tarassud altındadır. Mahkemeden beraet kazanması ve eserlerinin iade edilmesine rağmen, serbest bırakılmış değildir. Eskisinden daha ziyade kontrol ve mütemadiyen pencere ve kapısından nezarete maruzdur. Mektublarında da beyan ettiği gibi; Denizli hapsinin bir aylık sıkıntısını, bazan bir günde Emirdağı'nda çekiyordu. Üstad'a yapılan bed muameleler ve takınılan tavır, Emirdağ ahalisince yakından bilinmektedir. Denizli Mahkemesinin beraeti üzerine, mahkeme eliyle Nurların intişarına ve Said Nursî'nin hizmet-i imaniyesine sed çekemeyen gizli dinsizlik komiteleri, bu defa başka yollardan, idarî makamları evhamlandırıp aleyhe geçirerek hattâ imhasına kadar çalışıyorlardı. Bu plân kat'î idi.

Bir bekçi, kapısı önünden ayrılmazdı. Üstad ile görüşebilmek pek müşkildi. Emirdağı'nda ilk defa Üstad'la yakından alâkadar olan Çalışkanlar Hanedanı, kasabalarına nefyedilen bu âlim ve fâzıl ihtiyar zâta yakından dostluk göstermişler, hizmetine koşmuşlar, sırf Lillah için olan bu irtibatlarını sû'-i tefsir edenlerin yalan ve tezviratına aldırmayarak alâkalarını gevşetmemişlerdi. Çalışkanlarla beraber Emirdağı'nda birçok sadık mü'minler Nur'a talebe olmuşlar, Üstad'ın hizmet-i Nuriyesine iştirak etmişler [61](Haşiye-1) Nur risalelerini okuyup yazmağa ve etrafa neşre başlamışlardı. Üstad'ın Emirdağı'nda ikametinden sonra, Risale-i Nur'un dersleriyle halkın mühim bir kısmının ilim, iman, ahlâk ve fazilet bakımından terakki ettiği herkesçe malûm olduğu gibi, resmî zâtların ikrarıyla da sabittir. [62](Haşiye-2)

Emirdağ talebeleri, Üstad'ın Emirdağı'ndaki hayatına dair diyorlar ki:

Üstad Emirdağı'nda daimî tarassud altında bulunuyordu. Açık havalarda gezmeye çıkardı. Üstad'ın, bahar ve yaz mevsimlerinde mutlaka kırlara çıkmak âdeti idi. Yalnız başına gider, birkaç saat kalır, sonra evine dönerdi. Kırlara çıktığı zaman, çok defa arkasından takib ettirilirdi. Bazan bekçiler, bazan jandarmalar takib ederdi. Hattâ bir defa arkasından kurşun attırılmış, fakat isabet etmemiştir. Bir gün bir resmî memur, arkasından koşarak, "Dışarı çıkmak yasak! Başına bere koyamazsın, sarık saramazsın!" diye mütehakkimane ve mütecavizane ifadeler kullanmış. Üstad da geriye dönmüştür. Bu tarz muameleler çoktur.

Üstad'ın Emirdağ'daki hizmeti ve meşgalesi, başka yerlerde olduğu gibi, yalnız bir vazifeye münhasır değildi. Gerek Lâhikalardaki mektublardan, gerek ziyaretine gelen dostların ve eski ilim arkadaşları ve talebelerinin ihbarından ve gerekse de kendine yakından alâkadar olan talebe, komşu ve halkların müşahedatından anlaşılıyor ki: Hakka müteveccih, hakikatten nebean eden müteaddid hizmetleri, vazifeleri vardı ve her bir günde de bu vazifelerini îfaya çalışırdı. Hakaik-i Kur'aniye nurları olan Sözler, Lem'alar gibi eserlerini te'lif, tashih ve neşr ile meşgul olmakla beraber kelimat-ı kudret olan masnuat ve mevcudatı seyr ü temaşaya, kitab-ı kâinatı mütalaaya çok müştak idi. Zemin yüzünde yazılan, bahar sahifesinde teşhir edilen rahmet ve hikmetin mu'cizeli eserlerini, eşcar ve nebatat ve hayvanattaki san'at-ı İlahiyenin hârikalarını, sîmalarında parıldayan tevhid sikkelerini okumağa ziyadesiyle meftun idi. Böylece, hakaik-i imaniyenin, marifetullahın nihayetsiz ufuklarında hakkalyakîn mertebesinde kanat açıp geziyordu.

Esasen Kur'andan aldığı mesleğinin bir esası, tefekkürdür. Eserlerinde insanı daima tefekküre sevkeder ve tefekkürü ders verir. İlim ve tefekkür ile kazanılan marifet-i İlahiyenin, ruh için kâinat vüs'atinde bir genişlik temin ettiğini ve وَ فِى كُلِّ شَيْءٍ لَهُ آيَةٌ تَدُلُّ عَلَى اَنَّهُ وَاحِدٌ herbir şeyde Sâni'-i Vâhid'e

işaretler, delil ve âyetler bulunduğunu ifade eder; تَفَكُّرُ سَاعَةٍ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ sırrına göre hareket ederdi.

* * *

Üstad'ın Emirdağ'da Zehirlenmesi

Bir siyasî memurun iğfali ve "İmhası için yukarıdan emir aldık." demesine aldanan bir bekçibaşı, Üstad'ın penceresine geceleyin merdivenle çıkarak yemeğine zehir atmış, ertesi gün Üstad zehirlenerek kıvranmaya başlamıştır. Zehirin tesiri çok azîm olduğu halde, kendisi "Cevşen-ül Kebir gibi evrad-ı kudsiyelerin feyziyle ölümden muhafaza olunuyorum. Fakat hastalık, ızdırab çok şiddetlidir." derdi. Bir hafta kadar aç susuz denecek bir halde perişan bir vaziyette inlemiş, sonra biiznillah şifa bulup, tekrar tashihat gibi Risale-i Nur vazifeleriyle iştigale başlamıştı. Bu şiddetli hastalık zamanlarında aslâ namazlarını terketmedi. Yalnız ikinci ve üçüncü zehirlenmek zamanında, tahammülü gayr-ı kabil bir hastalıkta iki-üç gün farzını yatağında ancak kılabildi.

Ölüm tehlikesi geçirdiği günlerde, bir gece sabaha kadar yanında nöbet bekleyip gözyaşları içinde Üstad'a dikkat eden iki talebesi diyor: "Sabaha yakın, gözleri kapalı olduğu halde doğruldu, ellerini dergâh-ı İlahiyeye açıp yavaş bir sesle birkaç kelime ile Risale-i Nur hizmetinin inkişafına ve talebelerinin selâmetine dua etti. Sonra bayılmış vaziyette yatağa düştü."

Hizmetini sıra ile iki-üç genç talebesi îfa ederdi. Bir müddet onlar da men'edilmişse de, çalışkan talebeleri hizmetinden aslâ vazgeçmiyerek yüksek bir fedakârlık gösterdiler.

Emirdağı'nın resmî büyük bir memuru, bilâhere Nur'un kahraman bir talebesi olan arkadaşına: "Gizlice Said

Nursî'nin imhası için, gizli bir plân ve emir var!" demiştir. İşte Üstad'a yapılan bütün muameleler, böyle bir plânın neticesi olarak cereyan etmiştir. Bir-iki defaya münhasır değil, uzun seneler müddetince daimî olduğu için, yapılan zulüm, tarassud ve manevî baskı çok elîm ve acı idi.

Üstad ilk iki sene Çarşı Câmii'ne gider, cemaate iştirak ederdi. Ekser günler ikindi namazını câmide kılar ve yatsıya kadar orada kalır, sonra evine gelirdi. İki sene böyle devam etti; sonra kaymakam, insanlarla görüşüyor diye câmiden men'etti. Emirdağı'nda ikameti zamanında başta Isparta olarak çok yerlerde Nur risaleleri el yazısıyla çoğaltılıyordu. Risaleleri okuyup müstefid olanlardan, Üstad'ı görmeye gelenler pek çoktu. Fakat ziyarete gelenlerden az bir kısmı görüşebilmeye muvaffak olurdu. Daha ziyade Risale-i Nur'a kemal-i sadakatla ve ihlasla hizmet etmeye kabiliyetli olanlar ve sırf lillah için muhabbet ve uhuvvet taşıyanlar görüşebilir; Üstad'ın dersini, sohbetini dinleyebilirdi. Üstad, muhtelif istidadda olan her ziyaretçinin derece-i fehim ve idrakine göre konuşur, nazarları Risale-i Nur'a ve hizmet-i imaniyeye çevirir, Risale-i Nur hakikatlarıyla imana hizmetin bu millete maddeten ve manen en büyük menfaatleri temin edeceğini dava ve izah ederdi. Gelen ziyaretçiler, muhtelif halk tabakalarından, gençlerden, ehl-i ilimden idi. Denizli beraetinden sonra memurlar arasında büyük intibah olmuş, Nur'a talebe olanlar çoğalmıştı.

****

Üstad gelenlerle ne konuşurdu?

Hemen umumiyetle, Risale-i Nur hizmetinin yegâne maksadı olan imanın kuvvetlenmesinin vatan ve milleti tehdid eden dinsizlik ve komünistlik tehlikesine mani' olduğunu; şimdi en elzem vazifenin, ferdlere ve cem'iyete düşen hizmetin

imanı kurtarmak ve kuvvetlendirmek bulunduğunu; zamanın en büyük davasının Kur'ana sarılmak olduğunu, Risale-i Nur bütün kuvvetiyle bu mes'eleye hasr-ı nazar ettiğinden, vatan ve millet düşmanları, gizli dinsizler, bahanelerle hücuma geçip aleyhte tahriklerde bulunduklarını; "Fakat biz müsbet hareket etmeye mecburuz. Elimizde Nur var, siyaset topuzu yok. Yüz elimiz de olsa, ancak Nur'a kâfi gelir." diyerek Nur'un din düşmanlarını mağlub edeceğinden, müsbet hareket etmenin atom bombası gibi tesiri bulunduğundan, Risale-i Nur'un siyasetle hiçbir alâkası bulunmadığını, mesleğimizin en büyük esasının ihlas olduğunu, rıza-i İlahîden başka hiçbir maksad ittihaz edilemeyeceğini, Nur'un kuvvetinin işte bu olduğunu; ihlasla, müsbet hareket etmekle inayet ve rahmet-i İlahiyenin Risale-i Nur'u himaye edeceğini.. ilâ âhir.. beyan ederdi.

Üstad'ın dersini ve sohbetini dinleyenleri işhad ederek diyebiliriz ki:

Üstad'ın bir dersi, bir sohbeti, çok gençler için vesile-i necat olduğu gibi, Risale-i Nur'a fedakârane hizmet için de bir menba-ı istinad olurdu. Nur'a hizmet eden fedakâr talebelerin ekserîsi böyle bir veya birkaç defa Üstad'ın dersinde, ikazında hazır bulunmuştur. Emirdağı'nda iken, Ankara'ya Nur hizmeti için gönderdiği bir talebesi hâl-i âleme bakarak, "Bu insanlar ne zaman Nur hakikatlarını dinleyecek, kalın zulmet perdeleri nasıl yırtılacak, manevî karanlıklar nasıl izale olacak?" diye ümidsizliğe düşer. Sonra bir gün Emirdağı'na Üstad'ın yanına döndüğü zaman, o büyük Üstad der: "Vazifemiz hizmettir. Muvaffak olmak, insanlara kabul ettirmek, Cenab-ı Hakk'ın vazifesidir. Biz vazifemizi yapmakla mükellefiz. Sen orada, bu insanlar ne zaman Risale-i Nur'u dinleyecekler diye ümidsizliğe düşme, merak etme! Kat'iyyen bil ki; Mele-i A'lânın hadsiz sâkinleri, bugün Risale-i Nur'u alkışlıyorlar. Onun için, hiç ehemmiyeti yok. Kıymet, kemmiyette değil, keyfiyettedir. Bazan bir hâlis ve fedakâr talebe, bine mukabildir." diyerek ye'sini giderir.

Üstad, kırlara ilk önce yaya olarak çıkardı. Sonra faytonla gezmeğe başlamıştır. Ücretsiz bir gün dahi arabaya bindiği görülmemiştir. Biz kendisine ancak masrafını idare edecek derecede fiatını söyler, “Bunun burada fiatı budur.” derdik. Mutlaka bizim söylediğimizden fazlasını bize verir ve “Fiatını vermezsem olmaz. Nasıl mukabilini vermediğim bir lokma hediye beni hasta ediyor, bunun da ücretini vermeliyim ve vermeğe mecburum.” derdi.

Daha ziyade bahar, yaz ve güz mevsiminde gezer, kışın da arasıra kıra çıkardı. Emirdağı’nın dört tarafı açıklıktır. Buralarda Nurların tashihine çalıştığı müteaddid dershaneleri vardır. Emirdağı’na yerleşmesinden itibaren daimî tarassud altında bulunduğundan ve kırlara çıktığı zamanda çok defa jandarma ve bekçilerle takib edilmesinden dolayı yalnız gezer, yalnız oturur, yalnız çalışırdı. Tâ 1947 senesine kadar böyle devam etti. Yalnız faytonunu idare eden bir talebesi, yolda refakat eder, oturduğu zaman yalnız başına kalırdı. Kırlarda ekseriyetle tashihatla meşgul oluyordu. Bir müddet el yazılarını tashihle vakit geçirirdi. Sonra Isparta ve İnebolu’daki fedakâr talebeleri, birer teksir makinesi elde ederek Nur mecmualarını çoğaltmaya başladılar. Üstad, bundan sonra tashih için kendisine gelen mecmuaları tashihe başladı. Üstad, Nurların yazılmasına, teksirine çok ehemmiyet verirdi. “Risale-i Nur, bu asrı ve gelecek asırları tenvir edecek olan bir mu’cize-i Kur’aniyedir.” deyip, Nur’a ait hizmeti, zamanın en büyük mes’elesi olarak kabul eder, bu ehemmiyetle davranırdı.

Üstad sür’atli bir yazıya ve hüsn-ü hatta mâlik olmadığı için, Risale-i Nur’un makbul, bereketli ve nurlu her günkü hizmetine, o da tashihatla iştirak ederdi. Saatlerce çalışır, yorulmak nedir bilmezdi. Nur hizmetlerinin îfası, Üstad için manevî bir gıda hükmünde idi. Bilhâssa şiddetli hastalıklı zamanında dahi çalışması görülüyordu. Hayat-ı içtimaiyeden çekilmiş olup kimse ile görüşmez, muhabereden de men’edildiğinden, insanların cemaatlerinden gelen ünsiyet

ve teselliden mahrum idi. Fakat o, bu yokluk içinde tükenmez bir varlığa kavuşmuştu. Rahmet-i İlahiye ona Nurları ihsan etmişti. Evlâd ü iyal, mal-mülk, hiçbir şey ve yeryüzünde taht-ı temellükünde bir karış yeri yoktu. Yalnız bir Risale-i Nur'u vardı. Her şeyi o idi. Sevinci, medar-ı tesellisi o idi. Bütün istidadları ile Nurlara müteveccih idi. Fıtrî vazifesini, Nurların ders ve taallümü ile insanlara neşri biliyordu.

Üstad'ın sözlerindeki halâvet ve hitabındaki belâgat fevkalâdedir. Gezinti esnasında, rastladığı insanlar arasında her sınıf halk bulunduğu gibi, bilhâssa dağlarda, kırlarda, ormanlarda ziraat ve ticaretle uğraşan halktan pek çoklarıyla görüşmüş ve sohbet etmiştir. Üstad'ın geniş, küllî hizmet-i Kur'aniyesinden sarf-ı nazar, farazâ bütün meşgalesi ve hizmeti eğer sohbetine ve görüştüğü insanlara olan ders ve irşadına münhasır olsa dahi, yine emsalsiz denecek kadar büyük ve müessir bir hizmettir. Kendilerinin bu sahadaki hizmetleri, çok muazzamdır. Barla'da bulunduğu müddetçe talebeliğine, kardeşliğe ve âhiret hemşireliğine kabul ettiği erkek ve kadınlar gibi, Emirdağı ve civar köylerde de pek çok âhiret hemşireleri, talebeleri ve kardeşleri vardı. Bilhâssa masum çocuklarla alâkadarlığı pek ziyadedir.

Üstad'ın iffet ve istikametteki hududsuzluğu, bilmüşahede sabittir ve inkârı gayr-ı kabildir. Hayatı boyunca, hanımlarla konuşmaktan, nazarıyla dahi meşgul olmaktan şiddetle içtinab etmiştir. Bir mektubundan anlaşıldığı gibi; gençliğinde dahi iffet ve istikametin zirve-i müntehasında olduğu, onu yakından tanıyan ve hayatına aşina olanların müşahedeleriyle sabittir.

Bütün ahali, Üstad'ın nümune-i imtisal iffet ve istikametini görerek, kendisine uhrevî ve manevî alâkadarlık gösterirlerdi. Üstad, âhiret hemşireliğine kabul ettiği hanımlara ve manevî evlâd ve talebeleri addettiği masum çocuklara çok dua ederdi. Kadınların şefkat kahramanı olduğunu; bu zamanda, İslâm terbiyesi dairesinde hareket

etmenin elzem olduğunu; yetişen masum evlâdlarının uhrevî hayatlarından mes'ul ve eğer dindar yetiştirebilirlerse hissedar bulunduklarını, kendisinin çok hasta ve perişan olup dua etmelerini istediğini, ihtiyar hanımlara dua ettiğini, genç hanımlardan da namazını kılanlara dua edip âhiret hemşiresi kabul edeceğini kısaca söylerdi. Ve zâten fazla konuşmazdı. Mübarek taife-i nisa, Said Nursî'nin yüksek bir ehl-i hak ve hakikat olduğunu, kalblerinin safvetiyle hissederlerdi.

Üstad'ın masum çocuklarla sohbet ve muhaveresi ise; çok ibretli ve saadetlidir. Emirdağı ve civarı köylerinde, yanına gelen masumlara, büyükler gibi ehemmiyet verip, kalben onlara müteveccih olurdu. "Evlâdlarım! Siz masumsunuz, daha günahınız yoktur. Ben çok hastayım, bana dua ediniz, sizin duanız makbuldür. Ben sizi manevî evlâdlarım ve talebelerim olarak duama dâhil ettim." derdi. O çocuklar, gözlerinden akan muhabbet nurlarıyla Üstad'ı selâmlarlar; Üstad, gafil büyüklerden ziyade, onlara samimî ve ciddî selâm ederdi. Ve "Bunlar istikbalin Nur talebeleridir. Bana olan bu alâka ve teveccühlerinin sebebi ise: Masum ruhları hissediyor ki; Risale-i Nur, onların imdadına gelmiş. Ben de o Nur'un bir tercümanı olmam hasebiyle, gayr-ı ihtiyarî bu fedakârane muhabbet ve alâkayı gösteriyorlar." derdi.

Üstad, yanına gelen gençlere de; daima Nur derslerini okumalarını, zamanın ahlâksızlık tehlikelerinden sakınmalarının büyük menfaat ve saadetini onlara telkin ederek, namaz kılmalarının lüzumunu ihtar ederdi. Bu tarzdaki dersinden, belki binlerce gençler intibaha gelmişlerdir.

Yine kırlarda ve yollarda rastladığı memur ve işçilere her birisine münasib ders verir, namaz kılmalarının ehemmiyetini söyler ve o zaman dünyevî meşgalelerinin âhiret hesabına geçeceğini telkin ederdi. Bilhâssa bu nevi dersi, "Din, terakkiye mani'dir." diyenlerin fikirlerinin ancak birer hezeyan olduğunu gösterir. Bilakis hem o insan için, hem vatan ve millet için iman nuruna mazhar olmak, maddî-

manevî saadet ve terakkiyi temin eder. Namazını kılıp istikametle hareket ettiği takdirde, dünyevî çalışma ve gayretinin âhiret hesabına geçip ebedî saadet ve nurları netice vermesi düşüncesi, ne kadar o vazifeyi iştiyakla severek yapmayı temin edeceği malûmdur. İşte bu hakikatı, bütün memurlar, san'atkârlar ve esnaf, rehber ittihaz etmeli ve bu ders, umuma telkin edilmelidir. Bu zikredilen bahis, deryadan bir katre nev'inden Üstad'ın saymakla bitmeyen millete menfaatdar hizmetinden bir cüz'dür. İslâmiyete irtica', mü'minlere mürteci' diyenlere yazıklar olsun!.. [63](Haşiye)

* * *

Üstadın Emirdağ'daki ikameti sırasında onun ve talebelerinin yazdığı mektublardan bir kısmı

Emirdağ'daki kardeşlerime!

Benim hakkımda evham edenlere deyiniz ki: Biz, hizmet ettiğimiz bu adamın yirmi senelik hayatının bütün mahrem ve gayr-ı mahrem mektublarını ve kitablarını ve esrarını hükûmet şiddetli taharriyatla elde etti. Dokuz ay hem Isparta, hem Denizli, hem Ankara adliyeleri tedkikten sonra, bir tek gün cezayı, bir tek talebesine vermeyi mûcib bir madde -beş sandık kitablarında ve evraklarında- bulunmadı ki; hem Ankara Ehl-i Vukufu, hem Denizli Mahkemesi ittifakla beraetine karar verdiler.

Hem bu zarurî işlerini ihtiyarlığına hürmeten gördüğümüz adam, mahkemece dava etmiş ve bütün hazır arkadaşlarını şahid gösterip, tasdik ettirmiş ki: Yirmi senedir hiçbir gazeteyi ve siyasî eserleri ne okumuş, ne sormuş, ne bahsetmiş; ve on senedir, hükûmetin iki reisinden ve bir vali

ve bir meb'usundan başka hiçbir erkânı ve büyük memurlarını bilmiyor ve tanımıyor ve tanımağa merak etmemiş. Ve üç senedir harb-i umumîyi ne sormuş, ne bilmiş, ne merak etmiş, ne radyo dinlemiş. Ve intişar eden yüzotuz te'lifatından, yirmi sene zarfında yüzbin adamın dikkatle okudukları halde ne idareye, ne asayişe, ne vatana, ne millete hiçbir zararı hükûmet görmemiş. Beş vilayetin dikkatli zabıtaları ve taharri memurları ve mahkeme işiyle iştigal eden üç vilayetin ve merkez-i hükûmetin dört adliyelerinin ağır ceza mahkemeleri en ufak bir suç bulmamış ki, tahliyelerine mecbur oldular. Eğer bu adamın dünya iştihası ve siyasete meyli olsaydı; hiç imkânı var mı ki, bir tereşşuhatı ve emareleri bulunmasın? Halbuki mahkeme safahatında hiçbir emare bulamadılar ki, muannid bir müddeiumumî mecbur olup vukuat yerinde imkânatı istimal ederek mükerreren iddianamesinde "yapabilir" demiş ve "yapmış" dememiş. Yapabilir nerede? Yapmış nerede? Hattâ mahkemede Said ona demiş: "Herkes bir katli yapabilir; bu iddianız ile herkesi ve sizi mahkemeye vermek lâzım geliyor!"

Elhasıl: Ya bu adam tam divanedir ki, bu derece dehşetli umûr-u dünyaya karşı lâkayd kalıyor veyahut bu vatanın ve bu milletin en büyük bir saadetine ihlasla çalışmak için, hiçbir şeye tenezzül etmez ve ehemmiyet vermez. Öyle ise bunu taciz ve tazyik etmek, vatan ve millete ve asayişe bir nevi ihanettir. Ve onun hakkında bu çeşit evham etmek, bir divaneliktir.

* * *

Kendi kendime bir hasbihaldir

[Bu hasbihali Ankara makamatına işittirmeyi, ıslahtan sonra sizin tensibinize havale ederim.]

Hâkim kendisi müddeî olsa, elbette “Kimden kime şekva edeyim, ben dahi şaştım!” benim gibi bîçarelere dedirtir. Evet şimdiki vaziyetim hapisten çok ziyade sıkıntılıdır. Bir günü, bir ay haps-i münferid kadar beni sıkıyor. Bu gurbet ve ihtiyarlık ve hastalık ve yoksulluk ve za’fiyetle, kışın şiddeti içinde herşeyden men’edildim. Bir çocukla bir hastalıklı adamdan başka kimse ile görüşmem. Zâten ben, tam bir haps-i münferidde yirmi seneden beri azab çekiyorum. Bu halden fazla bana tecrid ve tarassudlarıyla sıkıntı vermek ise, “gayretullah”a dokunup, bir belaya vesile olmasından korkulur. Mahkemede dediğim gibi, nasılki dört defa dehşetli zelzeleler, bize zulmen taarruzun aynı zamanında gelmesi gibi pek çok vukuat var. Hattâ tahmin ederim ki; benim hukukumu muhafaza ve beni himaye etmek için çok güvendiğim Afyon Adliyesi, Denizli Mahkemesi’ndeki Risale-i Nur hakkında müracaatıma bilakis ehemmiyet vermedi, beni me’yus etti, adliyenin yangınına bir vesile oldu ihtimali var.

Ben derim ki: Benim hakkımda vicdanlı ve insaniyetli olan bu kazanın hükûmeti, zabıta ve adliyesiyle beraber beni tam himaye etmek, en ehemmiyetli bir vazifesidir. Çünki yirmi senelik bütün eserlerimi ve mektublarımı, üç adliye ve merkez-i hükûmet dokuz ay tedkikten sonra beraetimize ve tahliyemize karar verdi. Fakat ecnebi menfaati hesabına ve bu millet ve bu vatanın pek büyük zararına çalışan bir gizli komite, bizim beraetimizi bozmak için, her tarafta habbeyi kubbe yaparak bir kısım memurları aleyhime evhamlandırdılar. Bir maksadları; benim sabrım tükensin, artık yeter dedirtsinler. Zâten onların şimdi benden kızdıklarının bir sebebi; sükûtumdur, dünyaya karışmamaktır. Âdeta ne için karışmıyorsun, tâ karışsın maksadımız yerine gelsin diyorlar.

Aleyhime hükûmetin bir kısım memurlarını evhamlandırmakta istimal ettikleri bir-iki desiselerini beyan ediyorum.

Derler: “Said’in nüfuzu var. Eserleri hem tesirli, hem kesretlidir. Ona temas eden, ona dost olur. Öyle ise, onu her

şeyden tecrid etmek ve ihanet etmekle ve ehemmiyet vermemekle, herkesi ondan kaçırmakla ve dostlarını ürkütmekle nüfuzunu kırmak lâzımdır.” diye hükûmeti şaşırtır, beni de dehşetli sıkıntılara sokarlar. Ben de derim:

Ey bu millet ve vatanı seven kardeşler! Evet o münafıkların dedikleri gibi, nüfuz var. Fakat benim değil, belki Risale-i Nur’undur. Ve o kırılmaz, ona iliştikçe kuvvetleşir. Ve millet ve vatan aleyhinde hiçbir vakit istimal edilmemiş ve edilmez ve edilemez. İki adliye, on sene fasıla ile şiddetli ve hiddetli yirmi senelik evrakımı tedkikat neticesinde, bir hakikî sebeb cezamıza bulmaması, bu davaya cerhedilmez bir şahiddir.

Evet eserler tesirlidir. Fakat millet ve vatanın tam menfaatine ve hiçbir zarar dokundurmadan yüzbin adama kuvvetli iman-ı tahkikî dersi vermekle, saadet ve hayat-ı ebediyelerine tam hizmette tesirlidir. Denizli hapishanesinde, kısmen ağır ceza ile mahkûm yüzler adam, yalnız Meyve Risalesi’yle gayet uslu ve mütedeyyin suretine girmeleri; hattâ iki-üç adamı öldürenler, onun dersiyle daha tahta bitini de öldürmekten çekinmeleri ve o hapishane müdürünün ikrarıyla, hapishanenin bir terbiye medresesi hükmünü alması, bu müddeaya reddedilmez bir seneddir, bir hüccettir.

Evet beni herşeyden tecrid etmek, işkenceli bir azab ve katmerli bir zulümdür ve bu millete gadirli bir hıyanettir. Çünki otuz-kırk sene hayatımı bu millet içinde geçirdiğim halde, temasımdan hiç zarar görmediğine ve bu dindar millet çok muhtaç olduğu kuvve-i maneviye ve teselli ve kuvvet-i imaniye menfaatini gördüğüne kat’î bir delili; bu kadar aleyhimde olan şiddetli propagandalara bakmayarak, her tarafta Risale-i Nur’a fevkalâde teveccüh ve rağbet göstermeleri.. -hattâ itiraf ederim- yüz derece haddimden ziyade lâyık olmadığım büyük iltifat etmesidir.

Ben işittim ki; benim iaşeme ve istirahatime buradaki hükûmet müracaat etmiş, kabul cevabı gelmiş. Ben bunların insaniyetine teşekkürle beraber, derim:

En ziyade muhtaç olduğum ve hayatımda en esaslı düstur olan hürriyetimdir. Asılsız evham yüzünden, emsalsiz bir tarzda hürriyetimin kayıdlar ve istibdadlar altına alınması, beni hayattan cidden usandırıyor. Değil hapis ve zindanı, belki kabri bu hale tercih ederim. Fakat hizmet-i imaniyede ziyade meşakkat ise ziyade sevaba sebeb olması bana sabır ve tahammül verir. Madem bu insaniyetli zâtlar benim hakkımda zulmü istemiyorlar, en evvel benim meşru' dairedeki hürriyetime dokundurmasınlar. Ben ekmeksiz yaşarım, hürriyetsiz yaşayamam. Evet ondokuz sene bu gurbette yalnız ikiyüz banknot ile, şiddetli bir iktisad ve kuvvetli bir riyazet içinde kendini idare ederek, hürriyetini ve izzet-i ilmiyesini muhafaza için kimseye izhar-ı hacet etmeyen ve minnet altına girmeyen ve sadaka ve zekat ve maaş ve hediyeleri kabul etmeyen bir adam, elbette iaşeden ziyade adalet içinde hürriyete muhtaçtır. Evet emsalsiz bir tazyik altındayım. Bir-iki cüz'î nümunesini beyan ediyorum:

Birisi: Mahkemece, Risale-i Nur'un ilmî bir müdafaanamesi ve Ankara'nın yedi makamatına ve Reis-i Cumhur'a müdafaatımla beraber gönderilen ve neticede Ankara Ehl-i Vukufunun takdiriyle beraetimize bir sebeb olan ve hapis arkadaşlarımın bana bir yâdigâr ve hatıra olmak üzere güzel yazılarıyla birkaç nüshası yazılan ve elimde bulunan ve Denizli zabıtası görüp ilişmeyen ve Afyon polishanesinde bir gece ve buranın zabıtasında da açık olarak bir gece kalan Meyve Risalesi ile Müdafaaname'yi, her gün endişeler içinde, bunları da elimden almasın diye saklıyordum. Belki beni taharri edecekler telaşı ile, bu gurbette tanımadığım adamlara, bunları sakla diyemediğimden çok üzülüyordum.

İkincisi: Denizli Mahkemesi hiç ilişmediği ve Eskişehir Mahkemesi yalnız bir tek kelimesine ilişip, bir tek harfle cevabını alan İhtiyarlar Risalesi'ni, İstanbul'lu bir adam, burada bir adamdan alıp İstanbul'a götürmüş. Her nasılsa aleyhimdeki bir dinsizin eline geçmiş. Habbeyi on kubbe yaparak vilayet zabıtasını şaşırtıp, "Kiminle görüşüyor,

yanına kimler gidiyor?” diye beni sıkmağa başladılar. Her ne ise.. bunlar gibi çok acı nümuneler var. Fakat en manasızı budur ki; beni konuşturmamak için, hizmetimde bir çocukla bir hastalıklı adamdan başka herkesi ürkütüp, benden kaçırtmalarıdır. Ben de derim:

On adamın benden çekinmeleri yerine; onbinler, belki yüzbinler Müslüman, Risale-i Nur’un dersine hiçbir manie ehemmiyet vermeyerek devam ediyorlar. Hem bu memlekette, hem hariç âlem-i İslâm’da çok kuvvetli hakikatları ve çok kıymetli faideleri için tam bir revaç ile intişar eden Risale-i Nur’un binler nüshalarından herbiri, benim yerimde benden mükemmel konuşuyor. Benim susmamla, onlar susmaz ve susturulmazlar.

Hem madem mahkemece isbat edilmiş ki; yirmi seneden beri siyasetle alâkamı kestiğim ve hiçbir emare aksine zuhur etmediği halde, elbette benimle görüşenden tevehhüm etmek pek manasızdır.

* * *

Kendi kendime hasbihal namındaki parçaya lâhika olarak

Adliye Vekiliyle ve Risale-i Nur’la alâkadar mahkemelerin hâkimleriyle bir hasbihaldir.

Efendiler! Siz, ne için sebebsiz bizimle ve Risale-i Nur’la uğraşıyorsunuz! Kat’iyyen size haber veriyorum ki: Ben ve Risale-i Nur, sizinle değil mübareze, belki sizi düşünmek dahi vazifemizin haricindedir. Çünki Risale-i Nur ve hakikî şakirdleri, elli sene sonra gelen nesl-i âtîye gayet büyük bir hizmet ve onları büyük bir vartadan ve millet ve vatanı büyük bir tehlikeden kurtarmağa çalışıyorlar. Şimdi bizimle uğraşanlar, o zaman kabirde elbette toprak oluyorlar. Farz-ı muhal olarak o saadet ve selâmet hizmeti bir mübareze olsa

da, kabirde toprak olmağa yüz tutanları alâkadar etmemek gerektir.

Evet hürriyetçilerin ahlâk-ı içtimaiyede ve dinde ve seciye-i milliyede bir derece lâübalilik göstermeleriyle, yirmi-otuz sene sonra dince, ahlâkça, namusça şimdiki vaziyeti gösterdiği cihetinden; şimdiki vaziyette de, elli sene sonra bu dindar, namuskâr, kahraman seciyeli milletin nesl-i âtîsi, seciye-i diniye ve ahlâk-ı içtimaiye cihetinde, ne şekle girecek elbette anlıyorsunuz. Bin seneden beri bu fedakâr millet, bütün ruh u canıyla Kur'anın hizmetinde emsalsiz kahramanlık gösterdikleri halde, elli sene sonra o parlak mazisini dehşetli lekedar belki mahvedecek bir kısım nesl-i âtînin eline elbette Risale-i Nur gibi bir hakikatı verip, o dehşetli sukuttan kurtarmak en büyük bir vazife-i milliye ve vataniye bildiğimizden; bu zamanın insanlarını değil, o zamanın insanlarını düşünüyoruz.

Evet efendiler! Gerçi Risale-i Nur sırf âhirete bakar; gayesi rıza-yı İlahî ve imanı kurtarmak ve şakirdlerinin ise, kendilerini ve vatandaşlarını i'dam-ı ebedîden ve ebedî haps-i münferidden kurtarmaya çalışmaktır. Fakat dünyaya ait ikinci derecede gayet ehemmiyetli bir hizmettir ve bu millet ve vatanı anarşilik tehlikesinden ve nesl-i âtînin bîçareler kısmını dalalet-i mutlakadan kurtarmaktır. Çünki bir müslüman başkasına benzemez. Dini terkedip İslâmiyet seciyesinden çıkan bir müslim; dalalet-i mutlakaya düşer, anarşist olur, daha idare edilmez.

Evet eski terbiye-i İslâmiyeyi alanların yüzde ellisi meydanda varken ve an'anat-ı milliye ve İslâmiyeye karşı yüzde elli lâkaydlık gösterildiği halde; elli sene sonra, yüzde doksanı nefs-i emmareye tâbi' olup millet ve vatanı anarşiliğe sevketmek ihtimalinin düşünülmesi ve o belaya karşı bir çare taharrisi, yirmi sene evvel beni siyasetten ve bu asırdaki insanlarla uğraşmaktan kat'iyyen men'ettiği gibi; Risale-i Nur'u, hem şakirdlerini, bu zamana karşı alâkalarını kesmiş; hiç onlarla ne mübareze, ne meşguliyet yok.

Madem hakikat budur, adliyelerin değil beni ve onları itham etmek; belki Risale-i Nur'u ve şakirdlerini himaye etmek en birinci vazifeleridir. Çünki onlar bu millet ve vatanın en büyük bir hukukunu muhafaza ettiklerinden, onların karşısında, bu millet ve vatanın hakikî düşmanları Risale-i Nur'a hücum edip, adliyeyi şaşırtıp, dehşetli bir haksızlığa ve adaletsizliğe sevkediyorlar. Küçücük iki nümunesini beyan ediyorum:

Ezcümle: Hapisteki arkadaşlarımdan, selâm kelâmdan ibaret ve Arabî bir risalemin fiatı olan on banknotu, buradaki bir adama gönderip; tâ Isparta'da tab' masrafını veren o nüshalar sahibine verilsin diyen mektubu yüzünden; hem adliye, hem hükûmet bana sıkıntılar verip, hem vasıta olan adamı taharri etti. Bu sinek kanadı kadar ehemmiyeti olmayan bir âdi mektubu, hem altı ay zarfında bir tek âdi muhabereyi bu kadar büyük bir mes'ele suretine getirmek, elbette adliyenin şerefine, haysiyetine yakışmaz.

İkinci Nümune: Benim gibi garib, ihtiyar ve zaîf ve beraet etmiş bir misafire, herkesi hattâ hizmetçilerini resmen propaganda ile ondan ürkütmek, kendini perişan bir vaziyete sokmak bu vilayetteki hükûmetin hamiyet-i milliyesine yakışmadığından, sinek kanadı kadar mevhum bir zarara dağ gibi ehemmiyet verip aleyhimde resmen propaganda yapmak, "Kimin ile görüşüyor ve yanına kim gidiyor?" diye herkese bir telaş vermek.. hükûmetin hikmeti ve hâkimiyeti, bu acib halete elbette tenezzül etmemek gerektir. Her ne ise... Bu iki madde gibi, muttali olanlara hayret veren çok maddeler var.

Efendiler! Dalalet ve fenalıklar cehaletten gelse, def'etmesi kolaydır. Fakat fenden, ilimden gelen dalaletin izalesi çok müşkildir. Bu zamanda dalalet fenden, ilimden geldiği için, ancak onları izale etmeye ve nesl-i âtîden o belaya düşen kısmını kurtarmağa, karşılarında dayanmağa Risale-i Nur gibi her cihetle mükemmel bir eser lâzımdır. Risale-i Nur'un bu kıymette olduğuna delil şudur ki: Yirmi seneden beri, benim şiddetli ve kesretli bulunan muarızlarım

ve şiddetli tokatlarını yiyen feylesofların hiçbirisi, Risale-i Nur'a karşı çıkmamış ve cerhedememiş ve çıkamaz. Ve dokuz ay, üç adliye ve merkez-i hükûmet ehl-i vukufu, yüz kitabdan ibaret eczalarında, bizi mes'ul edecek bir tek madde bulamamalarıdır. Ve binler ehl-i dikkat olan Risale-i Nur şakirdlerine kanaat-ı kat'iyye veren, "İşarat-ı Kur'aniye" ve "İhbarat-ı Gaybiye-i Aleviye ve Gavsiye"nin, bu asırda Risale-i Nur'un ehemmiyetine ve makbuliyetine imza basmalarıdır.

Evet adliyeler hukukları muhafaza etmek ve haksızları tecavüzden durdurmak, vazifeleri olmak cihetiyle; Risale-i Nur'un yüz risalesi, yirmi senede yüzbin adamın saadetlerine hizmet ettiği sabit olmakla beraber; on seneden beri, iki mahkeme ve merkez-i hükûmet ve birkaç vilayetin zabıtaları ve Denizli Mahkemesi münasebetiyle dokuz ay bütün mahrem ve gayr-ı mahrem evraklarımızda ve risalelerde millete ve vatana bir zararlı maddeyi ve mûcib-i ceza bir yanlış görmediğinden, elbette Risale-i Nur'un bu vatanda gayet küllî ve büyük hukuku var. Bu küllî ve çok ehemmiyetli hukuku nazara almayıp, âdi evraklar gibi müsadere ederek, millete ve takviye-i imana muhtaç bîçarelere pek büyük bir haksızlığı nazara almamak ve âdi bir adamın cüz'î ve küçük bir hakkını ehemmiyetle nazara almak; adliyenin mahiyetine ve adaletin hakikatına hiçbir cihetle yakışmaz, diye size hatırlatıyoruz.

Doktor Duzi'nin vesair zındıkların eserlerine ilişmemek, Risale-i Nur'a ilişmek, gazab-ı İlahînin celbine bir vesile olabilir diye korkuyoruz. Cenab-ı Hak size insaf ve merhamet ve bize de sabır ve tahammül ihsan eylesin. Âmîn!

Gayr-ı resmî, fakat tecrid-i mutlakta
Said Nursî

* * *

Bu istida, üç makamata gönderilmiştir. Oradaki kardeşlerime bir me'haz olmak için gönderildi.

Yirmi seneden beri sabredip sükût eden bir mazlumun şekvasını dinlemenizi istiyorum!

Hürriyetin en geniş suretini veren Cumhuriyet Hükûmetinde herbir hürriyetten men'edilmekle beraber, düşmanlarım benim aleyhime her cihetle serbest olarak beni eziyorlar. Hürriyet-i vicdan ve hürriyet-i fikr-i ilmiyeyi temin eden Cumhuriyet Hükûmeti, ya beni tam himaye edip, garazkâr, evhamlı düşmanlarımı sustursun veyahut bana, düşmanlarım gibi hürriyet-i kalem verip, müdafaatıma yasak demesin. Çünki resmen, perde altında her muhabereden men'im için postahanelere gizli emir verilmiş. Su ve ekmeğimi getiren bir tek çocuktan başka kimse ile beni görüştürmemek için tenbihat verildiği bir zamanda, eskiden beri benim muarızlarım fırsat bulup, tam Mahkeme-i Temyiz'in beraetimizi tasdik ederek, mahkemedeki ehl-i vukufun tahsin ettikleri kitablarımı almayı beklerken; o düşmanlarım, hiç münasebetim olmayan bir-iki mahrem risalelerimi verdirip, sonra meslekçe benim aleyhimde bir-iki ehl-i vukufun eline geçirip, aleyhimde fena bir rapor hazırladıklarını işittim. Daha sabır ve tahammülüm kalmadı. Ben Hükûmet-i Cumhuriyenin bütün erkânlarına, belki dünyaya ilân ediyorum ki:

Kur'an-ı Hakîm'in sırr-ı hakikatıyla ve i'cazının tılsımıyla, benim ve Risale-i Nur'un proğramımız ve mesleğimiz ve bilfiil semeresini gördüğümüz ve çalıştığımız ve gaye-i hareketimiz ve hedefimiz, ölümün i'dam-ı ebedîsinden iman-ı tahkikî ile bîçareleri kurtarmak ve bu mübarek milleti de her nevi anarşilikten muhafaza etmektir.

İşte Risale-i Nur, üç ehl-i vukuf heyetinin ve üç mahkemenin incelemesinden geçtiği halde, bu iki vazife-i

kudsiyeden başka, kasdî olarak dünyaya, idareye, asayişe dokunacak ciheti olmadığına, yirmi senelik hayatım ve yüzotuz Risale-i Nur meydanda cerhedilmez bir hüccettir.

Evet mahkemece dava ettiğim ve benimle münasebetdar bütün dostlarımın tasdiki altında, yirmi seneden beri hiç müracaat etmeyen ve on seneden beri hükûmetin erkânlarını -birkaçı müstesna olarak- bilmeyen ve dört seneden beri dünya harbinden ve hâdisatından hiç haber almayan ve merak etmeyen bu bîçare mazlum Said, hiç imkânı var mı ki, ehl-i siyasetle uğraşsın ve idareye ilişsin ve asayişin ihlâline meyli bulunsun? Eğer zerre mikdar bulunsaydı; "Karşımda kimler var, dünyada neler oluyor, bana kim yardım edecek?" diye soruşturacaktı, merak edecekti, karışacaktı, hilelerle büyüklere hulûl edecekti. En elîm cüz'î bir hâdise şudur ki:

"Bir tecrid-i mutlak içinde her muhabereden kesilmiş vaziyetimden kurtulmak için hapse girmeye bir bahane bulunuz ki; beni hapse alsınlar, bu azabdan kurtulayım." diye bazı dostlarıma bir gizli mektub elden göndermiştim. Tâ, benim hayatımın sermayesi ve neticesi ve gayet zînetli bir surette tezyin edilmiş Risale-i Nur'dan, Denizli'de mahkemede bulunan kitablarıma yakın olayım ve teslim almaya çalışayım. Maatteessüf aleyhime olan oradaki ehl-i vukuftan bir tek adam beni müdafaa ederken, o dahi mektubumu görüp, hapse girmem için aleyhime hüküm vermeye mecbur olmuş.

Beni hapislere sokan muarızlarımın bir bahaneleri de -o mahkemede ondan beraet kazandığım- "tarîkatçılık"tır. Halbuki Risale-i Nur'da daima dava edip demişim: "Zaman tarîkat zamanı değil, belki imanı kurtarmak zamanıdır. Tarîkatsız Cennet'e gidenler çoktur, imansız Cennet'e giden yoktur." diye bütün kuvvetimizle imana çalışmışız. Ben hocayım, şeyh değilim. Dünyada bir hanem yok ki, nerede tekkem olacak? Bu yirmi sene zarfında, bir tek adam yok ki; çıksın desin: "Bana tarîkat dersi vermiş." Ve mahkemeler ve zabıtalar bulmamışlar. Yalnız eskiden yazdığım tarîkatların

hakikatlarını ilmen beyan eden Telvihat Risalesi var ki, bir ders-i hakikattır ve yüksek bir ders-i ilmîdir, tarîkat dersi değildir. Hürriyet-i vicdanı esas tutan Hükûmet-i Cumhuriyenin, elbette bu milletin milyarlar ecdadının ruhları bağlandığı bir hakikata ve onun yolunda dünyaya meydan okudukları ve iman-ı tahkikîyi galibane felsefeye karşı isbat eden bir eseri ve hâdimlerini himaye etmek, ehemmiyetli bir vazifesidir. Yoksa o zaîf hâdimin ellerini bağlayıp, binler düşmanlarını ona saldırtmaya, hiçbir vecihle o cumhuriyetin düsturları müsaade etmez. Cumhuriyet beni dinleyecek diye şekvamı yazdım. Evet حَسْبُنَا اللّٰهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ derim.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

[Hem manevî, hem maddî birkaç cihette sorulan bir suale mecburiyet tahtında bir cevabdır.]

Sual: Neden ne dâhilde, ne hariçte bulunan cereyanlara ve bilhâssa siyasetli cemaatlara hiçbir alâka peyda etmiyorsun? Ve Risale-i Nur ve şakirdlerini mümkün olduğu kadar o cereyanlara temastan men' ediyorsun. Halbuki eğer temas etsen ve alâkadar olsan, birden binler adam Risale-i Nur dairesine girip parlak hakikatlarını neşredeceklerdi; hem bu kadar sebebsiz sıkıntılara hedef olmayacaktın!

Elcevab: Bu alâkasızlık ve içtinabın en ehemmiyetli sebebi: Mesleğimizin esası olan "ihlas" bizi men'ediyor. Çünki bu gaflet zamanında, hususan tarafgirane mefkûreler sahibi, herşeyi kendi mesleğine âlet ederek, hattâ dinini ve uhrevî harekâtını da o dünyevî mesleğe bir nevi âlet hükmüne getiriyor. Halbuki hakaik-i imaniye ve hizmet-i nuriye-i kudsiye, kâinatta hiçbir şeye âlet olamaz. Rıza-yı İlahîden başka bir gayesi olamaz. Halbuki şimdiki cereyanların tarafgirane çarpışmaları hengâmında bu sırr-ı ihlası muhafaza etmek, dinini dünyaya âlet etmemek

müşkilleşmiş. En iyi çare, cereyanların kuvveti yerine, inayet ve tevfik-i İlahiyeye dayanmaktır.

İçtinabımızın çok sebeblerinden bir sebebi de; Risale-i Nur'un dört esasından birisi olan "şefkat etmek", zulüm ve zarar etmemektir.

Çünki, وَ لاَ تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرَى Yani "Birisinin hatasıyla, başkası veya akrabası hatakâr olmaz; cezaya müstehak olmaz." olan düstur-u irade-i İlahiyeye karşı, bu zamanda اِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولاً sırrıyla şedid bir zulüm ile mukabele eder. Tarafgirlik hissiyle, bir câninin hatasıyla, değil yalnız akrabasına, belki taraftarlarına dahi adavet eder. Elinden gelse zulmeder. Elinde hüküm varsa, bir adamın hatasıyla bir köye bomba atar. Halbuki bir masumun hakkı, yüz câni için feda edilmez; onların yüzünden ona zulmedilmez. Şimdiki vaziyet, yüz masumu birkaç câni için zararlara sokar. Meselâ: Hatalı bir adama müteallik, bîçare ihtiyar vâlide ve pederi ve masum çoluk-çocukları ezmek, perişan etmek, tarafgirane adavet etmek, şefkatin esasına zıddır. Müslümanlar içinde tarafgirane cereyanlar yüzünden, böyle masumlar zulümden kurtulamıyorlar. Hususan ihtilale sebebiyet veren vaziyetler, bütün bütün zulmü dağıtır, genişletir. Cihad-ı dinîde olsa, kâfirlerin çoluk-çocuklarının vaziyetleri aynıdır. Ganîmet olabilir; Müslümanlar, onları kendi mülküne dâhil edebilir. Fakat İslâm dairesinde birisi dinsiz olsa; çoluk-çocuğuna hiçbir cihetle temellük edilmez, hukukuna müdahale edilmez. Çünki o masumlar, İslâmiyet rabıtasıyla dinsiz pederine değil, belki İslâmiyet'le ve cemaat-ı İslâmiye ile bağlıdır. Fakat kâfirin çocukları, gerçi ehl-i necattırlar; fakat hukukta, hayatta pederlerine tâbi' ve alâkadar olmasından, cihad darbesinde o masumlar memluk ve esir olabilirler.

Umum kardeşlerime birer birer selâm ve kârı binler olan Leyle-i Mi'racınızı tebrik ederim. Merhum Hacı İbrahim'in, Re'fet Bey gibi müteallikatlarına benim tarafımdan ta'ziye edip, deyiniz ki: "O merhum, Risale-i Nur talebeleri dairesi

içindedir; daima onlara olan dualara mazhardır. Biz de hususî ona dua ederiz.”

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ

[Bir suale mecburî cevabın tetimmesidir.]

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu yaz mevsimi, gaflet zamanı ve derd-i maişet meşgalesi hengâmı ve şuhur-u selâsenin çok sevablı ibadet vakti ve zemin yüzündeki fırtınaların silâhla değil, diplomatlıkla çarpışmaları zamanı olduğu cihetle; gayet kuvvetli bir metanet ve vazife-i nuriye-i kudsiyede bir sebat olmazsa, Risale-i Nur’un hizmeti zararına bir atalet, bir fütur ve tevakkuf başlar.

Aziz kardeşlerim, siz kat’î biliniz ki: Risale-i Nur ve şakirdlerinin meşgul oldukları vazife, rûy-i zemindeki bütün muazzam mesailden daha büyüktür. Onun için dünyevî merak-aver mes’elelere bakıp, vazife-i bâkiyenizde fütur getirmeyiniz. Meyve’nin Dördüncü Mes’elesini çok defa okuyunuz, kuvve-i maneviyeniz kırılmasın.

Evet ehl-i dünyanın bütün muazzam mes’eleleri, fâni hayatta zalimane olan düstur-u cidal dairesinde gaddarane, merhametsiz ve mukaddesat-ı diniyeyi dünyaya feda etmek cihetiyle; kader-i İlahî onların o cinayetleri içinde, onlara bir manevî cehennem veriyor. Risale-i Nur ve şakirdlerinin çalıştıkları ve vazifedar oldukları fâni hayata bedel, bâki hayata perde olan ölümü ve hayat-ı dünyeviyenin perestişkârlarına gayet dehşetli ecel celladının, hayat-ı ebediyeye birer perde ve ehl-i imanın saadet-i ebediyelerine birer vesile olduğunu, iki kerre iki dört eder derecesinde kat’î isbat etmektedir. Şimdiye kadar o hakikatı göstermişiz.

Elhasıl: Ehl-i dalalet, muvakkat hayata karşı mücadele ediyorlar. Bizler, ölüme karşı nur-u Kur’an ile cidaldeyiz. Onların en büyük mes’elesi -muvakkat olduğu için-, bizim mes’elemizin en küçüğüne -bekaya baktığı için- mukabil

gelmiyor. Madem onlar divanelikleriyle bizim muazzam mes'elelerimize tenezzül edip karışmıyorlar; biz, neden kudsî vazifemizin zararına onların küçük mes'elelerini merakla takib ediyoruz. Bu âyet لاَ يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ اِذَا اهْتَدَيْتُمْ

ve usûl-ü İslâmiyetin ehemmiyetli bir düsturu olan اَلرَّاضِى بِالضَّرَرِ لاَ يُنْظَرُ لَهُ Yani: "Başkasının dalaleti sizin hidayetinize zarar etmez. Sizler lüzumsuz onların dalaletleriyle meşgul olmazsanız." Düsturun manası: "Zarara kendi razı olanın lehinde bakılmaz. Ona şefkat edip acınmaz." Madem bu âyet, bu düstur bizi, zarara bilerek razı olanlara acımaktan men'ediyor; biz de bütün kuvvetimiz ve merakımızla vaktimizi kudsî vazifeye hasretmeliyiz. Onun haricindekileri malayani bilip, vaktimizi zayi' etmemeliyiz. Çünki elimizde nur var; topuz yoktur. Biz tecavüz edemeyiz. Bize tecavüz edilse, nur gösteririz. Vaziyetimiz bir nevi nuranî müdafaadır.

Bu tetimmenin yazılmasının sebeblerinden birisi:

Risale-i Nur'un bir talebesini tecrübe ettim. Acaba bu heyecan, şimdiki siyasete karşı ne fikirdedir diye boğazlar hakkında bir boşboğazlığı münasebetiyle bir-iki şey sordum. Baktım, alâkadarane ve bilerek cevab verdi. Kalben "yazık" dedim. Bu vazife-i Nuriyede zararı olacak. Sonra şiddetle ikaz ettim. اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَ السِّيَاسَةِ bir düsturumuz vardır. Eğer insanlara acıyorsan, geçmiş düstur onlara merhamete liyakatını selbediyor. Cennet adamlar istediği gibi, Cehennem de adam ister.

(Beşinci Şua'ın yine kısmen verdiği haberler tezahür ediyor.)

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim!

....

Hem bunu kat'iyyen ilân ediyorum ki: Risale-i Nur, Kur'anın malıdır. Benim ne haddim var ki, sahib olayım; tâ ki kusurlarım ona sirayet etsin. Belki o Nur'un kusurlu bir hâdimi ve o elmas mücevherat dükkânının bir dellâlıyım. Benim karmakarışık vaziyetim ona sirayet edemez, ona

dokunamaz. Zâten Risale-i Nur'un bize verdiği ders de, hakikat-ı ihlas ve terk-i enaniyet ve daima kendini kusurlu bilmek ve hodfüruşluk etmemektir. Kendimizi değil, Risale-i Nur'un şahs-ı manevîsini ehl-i imana gösteriyoruz. Bizler, kusurumuzu görene ve bize bildirene -fakat hakikat olmak şartıyla- minnetdar oluyoruz, Allah razı olsun deriz. Boynumuzda bir akrep bulunsa, ısırmadan atılsa, nasıl memnun oluruz; kusurumuzu, -fakat garaz ve inad olmamak şartıyla ve bid'alara ve dalalete yardım etmemek kaydıyla- kabul edip minnetdar oluyoruz.

Aziz kardeşlerim; müdafaatımda onlara cevaben demiştim ki:

Onlar bana ait değil ve o kerametlere sahib olmak benim haddim değil. Belki Kur'anın mu'cize-i maneviyesinin tereşşuhatı ve lem'alarıdır ki hakikî bir tefsiri olan Risale-i Nur'da kerametler şeklini alarak (şakirdlerinin kuvve-i maneviyelerini takviye etmek için) ikramat-ı İlahiye nev'indendir. İkramın izharı bir şükürdür, caizdir, hem makbuldür. Şimdi ehemmiyetli bir sebebe binaen bu cevabı bir parça izah edeceğim. Ve "Ne için izhar ediyorum ve ne için bu noktada bu kadar tahşidat yapıyorum?" diye sual edildi.

Elcevab: Risale-i Nur'un hizmet-i imaniyede bu zamanda binler tahribatçılara mukabil yüzbinler tamiratçısı bulunmak lâzım gelirken, hem benimle lâakal yüzer kâtib ve yardımcı bulunmasına ihtiyaç varken, değil çekinmek ve temas etmemek, belki millet ve ehl-i idarenin takdir ile ve teşvik ile yardım ve temas etmesi zarurî iken ve o hizmet-i imaniye hayat-ı bâkiyeye baktığı için hayat-ı fâniyenin meşgalelerine ve faidelerine tercih etmek, ehl-i imana vâcib iken, kendimi misal alarak derim ki: Beni herşeyden ve temastan ve yardımcılardan men'etmekle beraber aleyhimizde olanlar bütün kuvvetleriyle arkadaşlarımın kuvve-i maneviyelerini kırmak ve benden ve Risale-i Nur'dan soğutmak ve benim gibi ihtiyar, hasta, zaîf, garib, kimsesiz bir bîçareye, binler adamın göreceği vazifeyi (başına) yüklemek ve bu tecrid ve

tazyiklerden maddî bir hastalık nev'inden insanlar ile temas ve ihtilattan çekilmeğe mecbur olmak, hem o derece tesirli bir tarzda halkları ürkütmek ki, en ziyade merbut görülen bazı dostları bana selâm vermemek, hattâ bazı namazı da terketmek derecesinde ürkütmekle kuvve-i maneviyeyi kırmak cihetleriyle ve sebebleriyle, ihtiyarım haricinde bütün o manilere karşı Risale-i Nur şakirdlerinin kuvve-i maneviyelerinin takviyesine medar ikramat-ı İlahiyeyi beyan ederek Risale-i Nur etrafında manevî bir tahşidat yaptırmak ve Risale-i Nur kendi kendine, tek başıyla (başkalarına muhtaç olmayarak) bir ordu kadar kuvvetli olduğunu göstermek hikmetiyle bu çeşit şeyler bana yazdırılmış. Yoksa hâşâ kendimizi satmak ve beğendirmek ve temeddüh etmek, hodfüruşluk etmek ise; Risale-i Nur'un ehemmiyetli bir esası olan ihlas sırrını bozmaktır. İnşâallah Risale-i Nur kendi kendini hem müdafaa ettiği, hem kıymetini tam gösterdiği gibi, bizi de manen müdafaa edip kusurlarımızı afvettirmeğe vesile olacaktır.

Aziz kardeşlerim; Risale-i Nur'un zuhurundan kırk sene evvel, geniş bir hiss-i kabl-el vuku', acib bir tarzda; hem bende, hem bizim köyde, hem nahiyemizde tezahür ettiğine şimdi bir ihtar-ı manevî ile kat'î kanaatım gelmiş. Şefik ve kardeşim Abdülmecid gibi eski talebelerime bu sırrı fâşetmek isterdim. Şimdi Cenab-ı Hak sizlerde çok Abdülmecid'leri ve çok Abdurrahman'ları verdiği için, size beyan ediyorum:

Ben on yaşında iken, büyük bir iftihar, hattâ bazan temeddüh suretinde bir haletim vardı; istemediğim halde pek büyük bir iş ve büyük bir kahramanlık tavrını takınıyordum. Kendi kendime derdim: Senin beş para kıymetin yok. Bu temeddühkârane hususan cesarette çok fazla gösterişin ne içindir? Bilmiyordum, hayret içinde idim. Bir-iki aydır o hayrete cevab verildi ki; Risale-i Nur, kabl-el vuku' kendini ihsas ediyordu. Sen âdi odun parçası gibi bir çekirdek iken, o firdevs salkımlarını bilfiil kendi malın gibi hiss-i kabl-el vuku' ile hissedip hodfüruşluk ederdin.

Bizim Nurs köyümüz ise; hem eski talebelerim, hem hemşehrilerim biliyorlar ki; bizim köyümüz, fevkalâde gösteriş ve cesarette ileri göstermek için temeddühü çok severdiler, güya büyük bir memleketi fetheder gibi kahramanane bir tavır almak istiyordular. Ben hem kendime, hem onlara çok hayret ederdim. Şimdi hakikî bir ihtar ile bildim ki: O masum Nurslu insanlar, Nurs Karyesi Risale-i Nur'un nuruyla büyük bir iftihar kazanacak; o vilayetin, nahiyenin ismini işitmeyen, Nurs Köyü'nü ehemmiyetli tanıyacak diye bir hiss-i kabl-el vuku' ile o nimet-i İlahiyeye karşı teşekkürlerini temeddüh suretinde göstermişler.

....

Sizi eski talebelerim ve eski arkadaşlarım ve kardeşim ve biraderzadem Abdülmecid ve Abdurrahman'lar bildiğimden, bu mahrem sırrı size açtım.

Evet ben yirmidört saat evvel hassasiyetimle ve a'sabımın rutubetten tesiriyle rahmet ve yağmurun gelmesini hissettiğim gibi, aynen öyle de; ben ve köyüm ve nahiyem, kırkdört sene evvel Risale-i Nur'daki rahmet yağmurunu bir hiss-i kabl-el vuku' ile hissetmişiz demektir.

Umum kardeşlerimize ve hemşirelerimize selâm ve dua ederiz. Dualarınızı rica ederiz.

Said Nursî

* * *

Büyük Bir Makamda Bir Kumandan ve Ehemmiyetli Bir Zâtın Ehemmiyetli Mektubuna Mecburi Bir Cevaptır

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ

Aziz, sıddık kardeşim!

Bilmukabele biz de Ramazanınızı tebrik ediyoruz. Rü'yalarınız pek çok mübarektirler. İnşâallah, Cenab-ı Hak sizi büyük ihsanlara mazhar eyleyecek, diye bir işarettir.

Bence bu zamanda en büyük bir ihsan, bir vazife, imanı kurtarmaktır, başkaların imanına kuvvet verecek bir surette çalışmaktır. Sakın, benlik ve gurura medar şeylerden çekin. Tevazu, mahviyet ve terk-i enaniyet, bu zamanda ehl-i hakikata lâzım ve elzemdir. Çünki bu asırda en büyük tehlike, benlikten ve hodfüruşluktan ileri geldiğinden; ehl-i hak ve hakikat, mahviyetkârane daima kusurunu görmek ve nefsini itham etmek gerektir. Sizin gibi ağır şerait içinde kahramancasına imanını ve ubudiyetini muhafaza etmesi, büyük bir makamdır. Senin rü'yalarının bir tabiri de, bu noktadan seni tebşir etmektir. Risale-i Nur eczalarında tarîkat hakikatına dair Telvihat-ı Tis'a namındaki risaleyi elde edip bakınız. Hem zâtınız gibi metin ve imanlı ve hakikatlı zâtlar, Risale-i Nur dairesine giriniz. Çünki bu asırda Risale-i Nur, bütün tehacümata karşı mağlub olmadı. En muannid düşmanlarına da, serbestiyetini resmen teslim ettirdi. Hattâ iki seneden beri büyük makamatlar ve adliyeler, tedkikat neticesinde Risale-i Nur'un serbestiyetini tasdik ve mahrem ve gayr-ı mahrem bütün eczalarını sahiblerine teslime karar verdiler.

Risale-i Nur'un mesleki, sair tarîkatlar, meslekler gibi mağlub olmayarak belki galebe ederek pek çok muannidleri imana getirmesi; pek çok hâdisatın şehadetiyle, bu asırda bir mu'cize-i maneviye-i Kur'aniye olduğunu isbat eder. O dairenin haricinde, ekseriyetle bu memlekette ve hususî ve cüz'î ve yalnız şahsî hizmet; veya mağlubane perde altında veya bid'alara müsamaha suretinde veya tevilat ile bin nevi tahrifat içinde hizmet-i diniye edilebilir, diye hâdisat bize kanaat vermiş.

Madem sizde büyük bir himmet ve kuvvetli bir iman var; tam bir ihlas ve tam bir mahviyetle, sebatkârane Risale-i Nur'a şakird ol. Tâ binler, belki yüzbinler şakirdlerin şirket-i maneviye-i uhreviyelerine hissedar ol. Tâ senin hayırların,

iyiliklerin cüz'iyetten çıkıp küllîleşsin, âhirette tam kârlı bir ticaret olsun.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّهِ وَ بَرَكَاتُهُ

Çok mübarek, çok kıymetdar, çok sevgili Üstadımız Hazretleri!

Elhamdülillah, bu sene Isparta'daki talebelerinizi dünyevî meşagil daha çok gaflete sokmadı. Hizmet-i Nuriyedeki gayretlerimiz ciddî bir surette devam ediyor. Herbirimizin kalblerimizdeki Nur'a karşı incizab, sîmalarımızda okunuyor. Sanki bu talebelerinizin kalbleri sevinçle doludur. Evet sevgili Üstadımız, bütün talebeleriniz hep birden diyorlar: Liyakatsızlığımız, hiçliğimiz ile beraber sâfiyane istihdam edildiğimiz bu hizmet-i Nuriyede bedî' bir Üstada hem talebe, hem kâtib, hem muhatab, hem naşir, hem mücahid, hem halka nâsih, hem Hakk'a âbid olmak gibi cihandeğer güzelliklerin hepsini birden bize veren Hazret-i Allah'a ne kadar şükretsek azdır. Ve bu yapmak istediğimiz şükürler dahi, Hâlıkımızın fazlı ile kalbimize gelen bir ihsan olduğunu tahattur eden biz talebelerinizin kalblerini sürur ve sevinç dolduruyor. Masum Nurs'luların Üstadımızın küçüklüğünde geçirdikleri hayatın müteşekkirane bir tarzı, hal ve etvarımızda okunuyor. Hududsuz şükürler, nihayetsiz senalar olsun o Zât-ı Zülcelal'e ki; bizleri cehl-i mutlak derelerinden, isyan ve küfran bataklıklarından lütf u keremiyle çıkarıp, gözleri kamaştıran en parlak bir nura talebe etmiştir.

Eğer sevgili üstadımız, "iktiran" tabir edilen iki nimetin beraber geldiğini daha evvelden bize izah etmeseydi, çok minnetdarlıklarımızı kalblerimize tercüman olan kalemlerimizden okuyacaklardı.

Evet sevgili üstadımız! Biz kendimize bakıyoruz, Risale-i Nur'a muhatab olamıyoruz. Buna rağmen, ihtiyaç şiddetlendikçe, Hâlık-ı Rahîm'in merhametli tecellilerini

müşahede ediyoruz. Kalb-i üstad parlak bir âyine, bir mazhar, bir ma'kes.. lisan-ı üstad âlî bir mübelliğ, bir muallim, bir mürşid.. hâl-i üstad tecessüm etmiş en güzel bir örnek, bir nümune, bir misal oluyor. Tavaif-i beşerin ihtiyaçları yazılıyor, gösteriliyor. İşte yedi seneden beri ateş püsküren zalim beşerin hâli, bugün daha çok ızdırablı bir hale girmiş bulunuyor. Her bir zîidrak, acaba yarın ne olacak düşüncesiyle kulaklarını radyoların ağızlarına koymuşlar, mütehayyir duruyorlar. Şarkta Japonların mağlub olmasıyla, dünyanın salah u selâmete ve emn ü emana kavuşması beklenirken; deccalane bir hareket şimalde kendini gösterdiği görülüyor. Şu vaziyet herkesi heyecana, endişeye sevkediyor. İstikbalin zulmetlerine gittiği zannıyla, merakla radyoları takibe koşturuyor. Lillahilhamd Risale-i Nur, âlî beyanatı ile ruhlarımızı teskin ediyor, hakikî dersleriyle kalblerimizi tatmin ediyor. İşte, bu günde meydana çıkan bu dehşetli cereyanı, ancak ve ancak Hristiyanlık âleminin Müslümanlıkla ittihadı; yani İncil, Kur'an ile ittihad ederek ve Kur'ana tâbi' olması neticesi elde edilecek semavî bir kuvvetle mağlub edileceği iş'ar buyuruluyor ki, Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ın da vüruduna intizar etmek zamanının geldiğini mana-yı işarî ile ihtar ediyor. Mesmuata göre; bugünkü Amerika, aktar-ı âleme tedkikat için gönderdiği dört heyetten birisini, bugünkü beşeriyetin saadetini temin edecek sâlim bir din taharrisine memur etmiştir. Bu ise, müceddidliğini mahkeme lisanıyla her tarafa ilân eden Risale-i Nur, bu muzdarib, perişan beşeriyetin en büyük bir saadeti olacağına imanımız pek kuvvetlidir.

Sevgili üstadımız başımızda ve en âlî hakikatları taşıyan ve Kur'anın en yüksek ve mübarek tefsiri bulunan Risale-i Nur elimizde oldukça, sevinçlerimiz hadd ü hududa alınmaz.

İşte bu hakikatların herbir cüz'ü, saha-i faaliyete çıksa, her tarafta merakla, zevkle kendini okutturuyor. Buna bâriz deliller pek çok var. Hususiyle, inkâr-ı haşr mefkûresini mağlub eden Onuncu Söz matbu' nüshaları; ve bilhâssa gizli tab'edildiği halde kendini serbest okutan ve takviye-i

imanda pek yüksek hârikaları taşıyan Âyet-ül Kübra risaleleri; ve inkâr-ı uluhiyet mefkûresini zîr ü zeber eden Külliyat-ı Nur Hüccet-ül Baliğa ve Meyve gibi eczaları meydanda... İnşâallah Kur'anın etrafına çevrilmek istenilen imansızlığın emansız sûr'unu, Risale-i Nur temelinden kaldıracak, imansızlığın emansız ateşini söndürüp, âb-ı hayat bahşeden şarab-ı kevserini, bütün dünyaya emanlı iman vermekle içirecektir.

اَلْبَاقِى هُوَ الْبَاقِى

Talebeniz

Hüsrev

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ اَبَدًا دَائِمًا

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Sizin bayramlarınızı tekrar betekrar tebrik ediyoruz. Gayet ehemmiyetli iki mes'eleyi; sizlere -zekâvetinize itimaden- Risale-i Nur'da müteferrikan parçaları bulunmalarına binaen, gayet muhtasar konuşacağım.

Birincisi: Risale-i Nur'un hakikî ve hakikatlı bir şakirdi bulunan ve Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın kâtibi, bu defa yazdığı mektubda, haddimden bin derece ziyade hüsn-ü zannına istinaden, bir hakikat soruyor. Risale-i Nur'un şahs-ı manevîsinin gayet ehemmiyetli ve kudsî vazifesini ve hilafet-i nübüvvetin de gayet ulvî vazifelerinden bir vazifesini benim âdi şahsımda, üstadı noktasından bir cilvesini gördüğünden, bana o hilafet-i maneviyenin bir mazharı nazarıyla bakmak istiyor.

Evvelâ: Bâki bir hakikat, fâni şahsiyetler üstüne bina edilmez. Edilse, hakikata zulümdür. Her cihetle kemalde ve devamda bulunan bir vazife, çürümeye ve çürütülmeye maruz ve mübtela şahsiyetlerle bağlanmaz; bağlansa, vazifeye ehemmiyetli zarardır.

Sâniyen: Risale-i Nur'un tezahürü, yalnız tercümanının fikriyle veyahut onun ihtiyac-ı manevî lisanıyla Kur'andan gelmiş, yalnız o tercümanın istidadına bakan feyizler değil; belki o tercümanın muhatabları ve ders-i Kur'anda

arkadaşları olan hâlis ve metin ve sadık zâtların o feyizleri ruhen istemeleri ve kabul ve tasdik ve tatbik etmeleri gibi çok cihetlerle o tercümanın istidadından çok ziyade o Nurların zuhuruna medar oldukları gibi, Risale-i Nur'un ve şakirdlerinin şahs-ı manevîsinin hakikatını onlar teşkil ediyorlar. Tercümanının da içinde bir hissesi var. Eğer ihlassızlıkla bozmazsa, bir tekaddüm şerefi bulunabilir.

Sâlisen: Bu zaman, cemaat zamanıdır. Ferdî şahısların dehâsı, ne kadar hârika da olsalar, cemaatın şahs-ı manevîsinden gelen dehâsına karşı mağlub düşebilir. Onun için, o mübarek kardeşimin yazdığı gibi, âlem-i İslâmı bir cihette tenvir edecek ve kudsî bir dehânın nurları olan bir vazife-i imaniye; bîçare, zaîf, mağlub, hadsiz düşmanları ve onu ihanetle, hakaretle çürütmeye çalışan muannid hasımları bulunan bir şahsa yüklenmez. Yüklense, o kusurlu şahıs ihanet darbeleriyle düşmanları tarafından sarsılsa; o yük düşer, dağılır.

Râbian: Eski zamandan beri çok zâtlar, üstadını veya mürşidini veya muallimini veya reisini kıymet-i şahsiyelerinden çok ziyade hüsn-ü zan etmeleri, dersinden ve irşadından istifadeye vesile olması noktasında o pek fazla hüsn-ü zanlar bir derece kabul edilmiş, hilaf-ı vakıadır diye tenkid edilmezdi. Fakat şimdi, Risale-i Nur şakirdlerine lâyık bir üstada muvafık ulvî mertebe ve fazileti; bîçare, kusurlu bu şahsımda kabul ettikleri sebebiyle gayret ve şevkleriyle çalışmaları, bu noktada haddimden ziyade hüsn-ü zanları kabul edebilir. Fakat Risale-i Nur'un şahs-ı manevîsinin malı olarak elimde bulunuyor diye bilmek gerektir. Fakat başta zındıklar ve ehl-i dalalet ve ehl-i siyaset ve ehl-i gaflet, hattâ safi-kalb ehl-i diyanet şahsa fazla ehemmiyet verdikleri cihetinde, haksızlar o şahsı çürütmekle hakikatlara darbe vurmak ve o Nurlara, benim gibi bir bîçareyi maden zannederek bütün kuvvetleriyle beni çürütüp, o nurları söndürmeye ve safi-kalbleri de inandırmaya çalışıyorlar. Ezcümle, İkinci Mes'elede bir hâdise bu hakikatı gösteriyor.

İkinci Mes'ele: Bayramın ikinci gününde, teneffüs için kırlara çıktığım zaman, ehemmiyetli bir memur tarafından beş vecihle kanunsuz bir taarruza maruz kaldım. Cenab-ı Hak rahmet ve keremiyle, belime, başıma yüklenen Risale-i Nur eczalarını ve ruhuma ve kalbime yüklenen şakirdlerinin haysiyet ve izzet ve rahatlarını muhafaza için, fevkalâde bir tahammül ve sabır ihsan eyledi. Yoksa bir plân neticesinde beni hiddete getirip Risale-i Nur'un, bahusus "Âyet-ül Kübra"nın fütuhatına karşı bir perde çekmek olduğu tahakkuk etti. Sakın, sakın hiç kederlenmeyiniz, merak etmeyiniz, hem telaş etmeyiniz, hem bana acımayınız. Şeksiz şübhesiz inayet-i İlahiye perde altında bizi muhafaza etmekle عَسَى اَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ âyetine mazhar etsin.

Onların o plânları da yine akîm kaldı. Fakat bu vilayette, doğrudan doğruya büyük bir makamdan kuvvet alıp şahsımla uğraşanlar var. Eğer mümkün olsa, buranın havasıyla hiç imtizac edemediğim cihetini vesile edip, münasib bir yere naklime, Denizli mahkemesini ve Ankara Temyiz Mahkemelerini vasıta yapıp çalışmak lâzım geliyor. Ben kendim yapamadığım için, benden bana daha ziyade alâkadar Denizli dostları teşebbüs etseler iyi olur. Hiç olmazsa oranın hapsine, bir daha bahane ile beni alsınlar.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık, sebatkâr, muhlis kardeşlerim!

Hem maddî hem manevî, hem nefsim hem benimle temas edenler gayet ehemmiyetli benden sual ediyorlar ki: "Neden herkese muhalif olarak -hiç kimsenin yapmadığı gibi- sana yardım edecek çok ehemmiyetli kuvvetlere bakmıyorsun? İstiğna gösteriyorsun? Ve herkes müştak ve talib olduğu ve Risale-i Nur'un intişarına, fütuhatına çok hizmet edeceğine o Risale-i Nur şakirdlerinin hasları müttefik oldukları ve senden kabul ettikleri büyük makamları kabul etmiyorsun? Şiddetle çekiniyorsun?"

Elcevab: Bu zamanda ehl-i iman öyle bir hakikata muhtaçtırlar ki; kâinatta hiçbir şeye âlet ve tâbi’ ve basamak olamaz ve hiçbir garaz ve maksad onu kirletemez ve hiçbir şübhe ve felsefe onu mağlub edemez bir tarzda iman hakikatlarını ders versin. Umum ehl-i imanın bin seneden beri teraküm etmiş dalaletlerin hücumuna karşı imanları muhafaza edilsin.

İşte bu nokta içindir ki, dâhilî ve haricî yardımcılara ve ehemmiyetli kuvvetlerine, Risale-i Nur ehemmiyet vermiyor, onları arayıp tâbi’ olmuyor.. tâ avam-ı ehl-i imanın nazarında, hayat-ı dünyeviyenin bazı gayelerine basamak olmasın ve doğrudan doğruya hayat-ı bâkiyeden başka hiçbir şeye âlet olmadığından, fevkalâde kuvveti ve hakikatı, hücum eden şübheleri ve tereddüdleri izale eylesin.

“Amma manevî ve makbul ve zararsız ve bütün ehl-i hakikatın istedikleri nuranî makamlar ve uhrevî rütbelerden, hâlis kardeşlerimizden hüsn-ü zanla verilen ve ihlasınıza zarar gelmediği halde, eğer kabul etsen reddedilmeyecek derecede senedler, hüccetler bulunduğu halde; sen değil tevazu ve mahviyetle, belki şiddet ve hiddetle ve o makamı sana veren kardeşlerinin hatırını kırmakla o rütbelerden ve makamlardan kaçıyorsun?”

Elcevab: Nasılki ehl-i hamiyet bir insan, dostların hayatını kurtarmak için kendini feda eder; öyle de ehl-i imanın hayat-ı ebediyelerini tehlikeli düşmanlardan muhafaza etmek için, lüzum olsa -hem lüzum var- kendim değil yalnız lâyık olmadığım o makamları, belki hakikî hayat-ı ebediyenin makamlarını dahi feda etmeye, Risale-i Nur’dan aldığım ders-i şefkat cihetiyle terkederim. Evet her vakit, hususan bu zamanda ve bilhâssa dalaletten gelen gaflet-i umumiyede ve siyaset ve felsefenin galebesinde ve enaniyet ve hodfüruşluğun heyecanlı asrında, büyük makamlar herşeyi kendine tâbi’ ve basamak yapar. Hattâ dünyevî makamlar için dahi mukaddesatını âlet yapar. Manevî makamlar olsa, daha ziyade âlet eder. Umumun nazarında kendini muhafaza etmek ve o makamlara kendini

yakıştırmak için bazı kudsî hizmetlerini ve hakikatları basamak ve vesile yapıyor diye itham altında kalıp, neşrettiği hakikatlar dahi tereddüdler ile revacı zedelenir. Şahsa, makama faidesi bir ise, revaçsızlıkla umuma zararı bindir.

Elhasıl: Hakikat-ı ihlas, benim için şan ü şerefe ve maddî ve manevî rütbelere vesile olabilen şeylerden beni men'ediyor. Hizmet-i Nuriyeye gerçi büyük zarar olur; fakat kemmiyet keyfiyete nisbeten ehemmiyetsiz olduğundan, hâlis bir hâdim olarak, hakikat-ı ihlas ile, herşeyin fevkinde hakaik-i imaniyeyi on adama ders vermek, büyük bir kutbiyetle binler adamı irşad etmekten daha ehemmiyetli görüyorum. Çünki o on adam, tam o hakikatı herşeyin fevkinde gördüklerinden sebat edip, o çekirdekler hükmünde olan kalbleri, birer ağaç olabilirler. Fakat o binler adam, dünyadan ve felsefeden gelen şübheler ve vesveseler ile, o kutbun derslerini hususî makamından ve hususî hissiyatından geliyor nazarıyla bakıp, mağlub olarak dağıtılabilirler diye hizmetkârlığı, makamatlara tercih ediyorum.

Hattâ bu defa bana beş vecihle kanunsuz, bayramda, düşmanlarımın plânıyla bana ihanet eden o malûm adama şimdilik bir bela gelmesin diye telaş ettim. Çünki mes'ele şaşaalandığı için, doğrudan doğruya avam-ı nâs bana makam verip hârika bir keramet sayabilirler diye, dedim: "Yâ Rabbi, bunu ıslah et veya cezasını ver. Fakat böyle kerametvari bir surette olmasın." Bu münasebetle bir şeyi beyan edeceğim. Şöyle ki:

Bu defa mahkemeden bana teslim olunan talebelerin mektubları içinde, çok imzalar üstünde bulunan bir mektub gördüm; belki Lâhika'ya girmiş. Risale-i Nur'un şakirdlerinin maişet cihetindeki bereketine ve bazıların tokatlarına dairdi. Burada, aynen Kastamonu'daki tokat yiyenler gibi şübhe kalmamış; beş adam, aynen burada da tokat yediler.

Said Nursî

* * *

İstanbul’da, Komünistler Aleyhindeki Hâdiseyi Gören Risale-İ Nur Talebelerinin Mektubundan Bir Parça

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz kardeşlerim!

لَهُ الْحَمْدُ وَ الْمِنَّةُ dün, Nur’un manevî bir fütuhatı, bütün azamet ve dehşetiyle İstanbul’da görüldü. Küfr-ü mutlakı dünyaya, hususan âlem-i İslâm’a yerleştirmek isteyen bir cem’iyet ve onların naşir-i efkârı ve mürevvic-i âmâli olan bir-iki gazete matbaası ve kütübhanesi darmadağın edilerek; dinsiz yaptık, komünist yaptık zannedilen gençlik ve mekteblilerin ağzıyla ve harekâtıyla ve fiilleriyle protesto edildi. “Kahrolsun komünistlik” diye beddua edildi. Bu cem’iyetin binler lira maddî, milyonlar lira da manevî zararı oldu.

Ey Nurcular! Şimdi maddî imkân hasıl olmuyor diye üzülmeyiniz. Nur’un fütuhatı geniş bir sahada devam ediyor. Küllî bir muvaffakıyet hasıl oluyor. هذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّى

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Birkaç aydan beri aleyhime çevrilen desiseleri meydana çıktı. Hıfz-ı İlahî ile o musibet, yirmiden bire indi.

Hâlî zamanda câmiye gidiyordum. Haberim olmadan, talebeler beni üşütmemek için, mahfelde bir kulübecik yapmıştılar. Ben de dört-beş gündür kendi kendime karar verdim, daha gitmeyeceğim. O malûm zabit adam vasıta olup kulübeciği kaldırdılar. Bana da resmen tebliğ ettiler ki: “Daha câmiye gitmeyeceksin.” Fakat habbeyi kubbe yapıp bir heyecan verdiler. Hiçbir ehemmiyeti yok, hiç de merak etmeyiniz. Tahminimce, her tarafta haddimden pek fazla teveccüh-ü ammeyi kırmak için, bana böyle bazı bahanelerle ihanet ediyorlar. Eski zamanımı düşünüp güya tahammül

etmeyeceğim. Halbuki -Risale-i Nur'un selâmet ve intişarına halel gelmemek şartıyla- her gün bin ihanet ve tazibler de gelse, Allah'a şükrederim. Ben ehemmiyet vermediğim gibi, buradaki talebeler de hiç sarsılmıyorlar. Çoktan beri beklediğimiz bu hâdise de, inayet-i İlahiye ile hafif geçti.

Umum kardeşlerime birer birer selâm ve dua ediyoruz.

Said Nursî

* * *

Nur Talebelerini Risale-İ Nurdan Çekmek İsteyenlerin Desiselerini Beyan Edip, Öylelere Ne Şekilde Cevap Verilmesi Hakkında Üstadın Hülâsalı Bir Mektubu

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Gayet ehemmiyetli bir mes'eleyi -bundan evvel size icmalen beyan ettiğim mes'eleyi- tekrar size söylememe kuvvetli, manevî bir ihtar aldım. Şöyle ki:

Perde altındaki düşmanımız münafıklar, şimdiye kadar yaptıkları gibi, adliyeyi ve siyaset ve idareyi zahirî dinsizliğe âlet edip, bize hücumları akîm kaldığı; ve Risale-i Nur'un fütuhatına menfaati olan eski plânlarını bırakıp, daha münafıkane ve şeytanı da hayrette bırakacak bir plân çevirdiklerine dair buralarda emareleri göründü. O plânların en mühim bir esası; has, sebatkâr kardeşlerimizi soğutmak, fütur vermek, mümkün ise Risale-i Nur'dan vazgeçirmektir. Bu noktada o kadar acib yalanları ve desiseleri istimal ediyorlar ki, Isparta ve havalisi, gül ve nur fabrikasının kahraman şakirdleri gibi, çelik ve demir gibi bir sebat ve sadakat ve metanet lâzım ki dayanabilsin. Bazı da dost suretinde hulûl edip, korkutmak mümkünse, habbeyi kubbe

edip evham veriyorlar. “Aman, aman Said’e yanaşmayınız! Hükûmet takib ediyor.” diye zaîfleri vazgeçirmeye çalışıyorlar. Hattâ bazı genç talebelere, hevesatlarını tahrik için, bazı genç kızları musallat ediyorlar. Hattâ Risale-i Nur erkânlarına karşı da, benim şahsımın kusuratını, çürüklüğünü gösterip; zahiren dindar ehl-i bid’adan bazı şöhretli zâtları gösterip; “Biz de müslümanız, din yalnız Said’in mesleğine mahsus değil.” deyip, bize karşı perde altında cephe alan zındıklara ve anarşilik hesabına o safdil ehl-i diyanet ve hocaları âlet edip istimal ediyorlar. İnşâallah bunların bu plânları da akîm kalacak. Böyle heriflere dersiniz:

“Biz, Risale-i Nur’un şakirdleriyiz. Said de, bizim gibi bir şakirddir. Risale-i Nur’un menbaı, madeni, esası da Kur’andır. Yirmi senedir emsalsiz tedkikat ve takibatla beraber, kıymetini ve galebesini en muannid düşmana da isbat etmiştir. Onun tercümanı ve bir hizmetkârı olan Said ne halde olursa olsun, hattâ Said de -El’iyazü billah- Risale-i Nur’un aleyhine dönse, bizim sadakatımız ve alâkamızı inşâallah sarsmayacak.” deyip, o kapıyı kaparsınız. Fakat mümkün olduğu kadar Risale-i Nur’la meşgul olmak, elinden gelirse yazmak ve mübalağalı propagandalara hiç ehemmiyet vermemek ve eskisi gibi tam ihtiyat etmek gerektir.

Umum kardeşlerimize birer birer selâm ve dua ediyoruz.

Said Nursî

* * *

Bu vatandaki milletin en büyük kuvveti olan âlem-i İslâm’ın teveccühünü ve hamiyetini ve uhuvvetini kırmak ve nefret verdirmek için, siyaseti dinsizliğe âlet ederek, perde altında küfr-ü mutlakı yerleştirmek isteyenler, hükûmeti iğfal ve adliyeyi iki defadır şaşırtıp der: “Risale-i Nur şakirdleri, dini siyasete âlet eder; emniyete zarar vermek ihtimali var.” Halbuki, bu memlekete maddî ve manevî bereketi ve fevkalâde hizmeti ve umum âlem-i İslâm’a taalluk edecek hakaikı câmi’ olduğu, otuzüç âyât-ı Kur’aniyenin işaretiyle

ve İmam-ı Ali'nin (R.A.) üç keramet-i gaybiyesiyle ve Gavs-ı A'zam'ın kat'î ihbarıyla tahakkuk etmiş olan Risale-i Nur'un, siyasetle alâkası yoktur. Fakat küfr-ü mutlakı kırdığı için, küfr-ü mutlakın altı olan anarşilik ve üstü olan istibdad-ı mutlakı esasıyla bozar, reddeder. Emniyeti ve asayişi ve hürriyeti ve adaleti temin eder. Risale-i Nur'a daha vatana, idareye zararı dokunmak bahanesiyle tecavüz edilmez. Daha kimseyi o bahane ile inandıramazlar. Fakat cepheyi değiştirip, din perdesi altında bazı safdil hocaları veya bid'a taraftarları veya enaniyetli sofi-meşreblileri, bazı kurnazlıklar ile, Risale-i Nur'a karşı iki sene evvel İstanbul'da ve Denizli civarında olduğu gibi istimal etmeye münafıklar belki çabalayacaklar. İnşâallah muvaffak olamazlar.

* * *

Risale-i Nur bu mübarek vatanın manevî bir halaskârı olmak cihetiyle şimdi iki dehşetli manevî belayı def'etmek için matbuat ile tezahüre başlamak, ders vermek zamanı geldi veya gelecek gibidir zannederim.

O dehşetli beladan birisi: Hristiyan dinini mağlub eden ve anarşiliği yetiştiren şimalde çıkan dehşetli dinsizlik cereyanının, bu vatanı manevî istilasına mukabil Risale-i Nur, sedd-i Zülkarneyn gibi bir sedd-i Kur'anî vazifesini görebilir.

İkincisi: âlem-i İslâmın bu mübarek vatanın ahalisine karşı pek şiddetli itiraz ve ittihamlarını izale etmek için matbuat lisanıyla konuşmak lâzım gelmiş diye kalbime ihtar edildi. [64](Haşiye-1)

Ben dünyanın halini bilmiyorum, fakat Avrupa'da istilakârane hükmeden ve edyan-ı semaviyeye dayanmayan bu dehşetli cereyanın istilasına karşı Risale-i Nur hakikatları bir kal'a olduğu gibi; âlem-i İslâmın ve Asya kıt'asının hal-i hazırdaki itiraz ve ithamını izale ve eskideki muhabbet ve uhuvvetini iade etmeğe vesile olan bir mu'cize-i Kur'aniyedir. Bu vatanın, bu milletin vatanperver siyasîleri

sür'atle Risale-i Nur'u tab'ettirerek resmî neşretmeleri lâzımdır ki, bu iki belaya karşı siper olsunlar. [65](Haşiye-2)

Said Nursî

* * *

Birden İhtar Edildi, Kaleme Almağa Mecbur Oldum

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Kardeşlerim!

Şimdi tam tahakkuk etti ki; resmen bana ihanet ve hakaret etmek, onunla teveccüh-ü ammeyi hakkımda kırmak için gizli bir tedbir kurulmuş. Benim bütün dostlarımı -perde altında- soğutmak ve ürkütmeye çalışıyorlar. Halbuki Sikke-i Tasdik-i Gaybî onların bütün propagandalarını zîr ü zeber ediyor. Gerçi böyle dinsizlik hesabına bana olan hakaret, bir derece beni sıkıyor; Eski Said'den kalma bazı damarlarıma dokunuyor. Fakat Risale-i Nur'un hârika fütuhatı ve şakirdlerinin ehl-i hakikat nazarında ve ruhanî ve melaikeler yanında hürmet ve merhametle karşılanmaları, benim şahsıma gelen ihanet ve hakaretlerin sivrisinek kanadı kadar ehemmiyeti kalmaz. O bedbaht ehl-i ihanet, dindarlık cihetiyle, ehl-i din ve ehl-i ulûm-u diniyenin hürmetini kırmak dine bir ihanet olduğu cihetinde, ruhanî ve melaikelerin ve ehl-i iman ve ehl-i hakikatın nazarında mel'un olduğu gibi; binden ancak bir-iki serserinin veya zındığın âferinini kazanırlar. O bedbahtlar bana hakaret etmekle, güya Risale-i Nur'un nüfuzunu kırıyor; şahsımı menba' zannedip beni çürütmekle, Risale-i Nur sukut edecek gibi ahmakane bir zan ile şahsıma tecavüz oluyor.

Ben de derim: Ey bana dinsizlik hesabına ihanet ve hakaret eden bedbahtlar! Kat'iyyen size haber veriyorum;

yakında -tövbe etmemek şartıyla- hiç çare-i halas yok ki, ecel celladıyla sen, i'dam-ı ebedî ile ölüm darağacı ile asılacaksın! Şeraretli ruhun dahi ebedî bir haps-i münferidde mahkûm olmakla beraber, ehl-i iman ve ruhanîlerin nefret ve lanetini kazanacaksın! -Tövbe etmemek şartıyla- benim intikamım, senden, pek muzaaf bir surette alınıyor bildiğimden, hiddet değil hattâ sana acıyorum!

Amma Risale-i Nur'un, senin gibi sinekler kadar ehemmiyeti olmayanların perde çekmesi, zerre kadar nüfuzunu kıramaz. Yüzbinler adam onunla imanlarını kurtardıkları için, ruh u canla hürmet ve perestiş ederler. Amma şahsımın teessürü ise kat'iyyen size haber veriyorum ki; bir-iki dakika asabiyetli bir teessüratıma mukabil, birden öyle bir teselli buluyorum ki, bin derece sizlerin hakaret ve ihaneti ziyadeleşse o teselliyi kıramaz. Çünki Risale-i Nur'un keşf-i kat'îsiyle, dinsizlik hesabına bize hücum edenler, ebedî azablar ve haps-i münferidde i'dam-ı ebedî ile ihanetini gördükleri gibi; Risale-i Nur'la imanını kurtaran şakirdleri, ölümle terhis tezkeresi ve saadet-i ebediye vesikasını alıp, ebedî bir hürmet ve merhamet ve ikrama mazhar olacaklarını, feylesofları susturan binler hüccetlerle beyan etmişiz.

Hem bu Yeni Said, Eski Said gibi kendine hürmet ve teveccüh kazanmak ve şan ü şeref bulmak; kat'iyyen aleyhindedir, kabul etmez. Onun için, yirmi senedir inzivayı tercih etmiş.

Eğer asayiş ve idare hesabına nüfuzunu kırmak ve umumun nazarında çürütmek için yapıyorsanız, pek büyük bir hata ediyorsunuz. İki sene üç mahkeme, yirmi senelik hayatımın yüzyirmi eserinde, yüzyirmi bin Risale-i Nur şakirdlerinden mûcib-i ihtilâl ve medar-ı mes'uliyet ve vatan ve millet aleyhinde hiçbir şey bulmadıklarına beraetimizle ve Risale-i Nur eczalarının bütününü iade etmeleriyle gösterdiği cihetle, kat'iyyen size beyan ediyorum ki; dinsizlik hesabına bizi ezen sizler; vatan ve millet ve asayiş ve idare aleyhinde ve anarşilik lehinde ve müdhiş bir ecnebi

hesabına beni sıkıştırıp, bir sarsıntı çıkarıp, o cereyanın müdahalesini istiyorsunuz. Onun için, bütün ihanet ve hakaretlerinize beş para kıymet vermem; asayişi idame lehinde, sabır ve tahammüle karar verdim.

Elbette dünya daimî olmadığı gibi, hâdisatı da fırtınalı, daima değişir. Birkaç saat cinayetlerle, dünyevî ve uhrevî binler zakkum ve azab neticeleri var. O zaman, faidesiz "yüzbinler teessüf" diyeceksiniz! Ben, resmî makamata ve bizimle tam alâkadar vazifedarlara yazdığım gibi, sizin gibi bedbahtlara dahi derim: Biz, Risale-i Nur'la, bu memleketin ve istikbalinin en büyük iki tehlikesini def'etmeye çalışıyoruz ve bilfiil çok emarelerle, hattâ mahkemede de kısmen isbat etmişiz.

Birinci tehlike: Bu memlekette, hariçten kuvvetli bir surette girmeğe çalışan anarşiliğe karşı sed çekmek.

İkincisi: Üçyüz elli milyon müslümanların nefretlerini kardeşliğe çevirmekle, bu memleketin en büyük nokta-i istinadını temin etmektir.

****

Afyon Emniyet Müdürü'ne derim ki...

Müdür Bey! Dünyada, eski zamandan beri görülmemiş bu derece kanunsuz ve manasız ve maslahatsız tecavüzler bana geldiği halde neden aldırmıyorsunuz? Bir misali:

Câmiye, hâlî zamanda, cemaat hayrına sahib olmak için, bazı bir-iki adamdan başka kimseyi yanıma kabul etmediğim halde, resmen "Kat'iyyen câmiye gitmeyeceksiniz!" deyip; bu gurbette, hastalık ve ihtiyarlık ve yoksulluk içinde bu ihanet hangi kanunladır? Hangi maslahat var? Haberim olmadan, câminin hâlî bir yerinde iki-üç tahta, bir kilimle beni üşütmemek fikriyle bir zâtın yaptığı iki kişilik bir settare yüzünden, ehemmiyetli bir mes'ele şeklinde, hem bana,

hem umum halka manasız telaş vermek hangi kanunladır? Hangi maslahat var? Soruyorum.

Bana bu ihanetleri yapanların hiçbir bahaneleri yoktur. Yalnız teveccüh-ü ammeyi bahane edip: “Bu menfî adama neden hürmet ediyorsunuz?” Ben de derim:

Bütün dostlarım biliyorlar ki; ben, şahsıma karşı hürmeti ve teveccüh-ü ammeyi istemiyorum, reddediyorum. Benim hakkımda başkalarının hüsn-ü zannını kabul etmediğim halde, hangi kanun beni mes’ul eder ki; ihtiyarım ve rızam haricinde, başkasının hüsn-ü zannıyla bana ihanet ediliyor. Farz-ı muhal olarak, bu teveccüh-ü âmme hakikat da olsa; vatana, millete faidesi var, zararı olmaz. Hem eğer, bir parçasını ben de kabul etsem; bu ihtiyarlık, hastalık, yoksulluk ve soğuk bir oda içerisinde, dehşetli bir haps-i münferidde, zarurî hizmetlerimi görmek için bir-iki insanın dostluğunu kabul etmekliğimde hangi fenalık var? Hangi kanun bunu men’eder? Bir-iki işçi çocuktan başkasını benimle temas ettirmemek hangi kanunladır? O işçi çocuklar her vakit bulunmadığı için, kendim işimi göremiyorum. Bu dehşetli vaziyeti, elbette bu memlekette inzibat ve hükûmet ve idare adamları nazar-ı ehemmiyete almak borçlarıdır.

Cidden alâkadar eder diye size beyan ediyorum.

Emirdağı’nda bir tecrid-i mutlakta
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Çok aziz, sıddık, bahtiyar kardeşlerim!

Kızıl Rusya’dan çıkarak, kızıl ateşler, kızıl kıvılcımlar saçan ve birer birer dünya şehrinin mahallelerini saran ve oraları yakıp kavuran, bazı yerlerde de nifak ve şikak ateşleri saçarak, kardeşine “Kardeşini öldür!” diye bağıran ve en nihayette âlem-i hristiyaniyeti yakıp, kavurup, harman gibi savurduktan sonra âlem-i İslâm mahallesini saran ve evimizin saçaklarına kıvılcımları sıçrayan ve çok büyük ve çok dehşetli bir bela olan komünizm gibi azîm bir yangına karşı itfaiye vazifesini üzerine alan Risale-i Nur,

müslümanların ve beşerin en büyük ve yegâne tahassüngâhı ve en büyük melceidir.

Ey Fahr-i Âlem'in gösterdiği doğru yoldan şaşanlar! Dünyanın fâni meta'larına gururlanıp taşanlar ve ey dünyamıza zararı olur korkusu ile, Nur-u Kur'andan kaçanlar! Küfr-ü mutlak ateşinin bizleri sardığı bir zamanda, ancak ve ancak en müstahkem, en kavî ve yıkılmaz ve sarsılmaz bir tahkimat olan Risale-i Nur'un nuranî siperlerine iltica etmekle ve onun daire-i kudsiyesine girmekle kurtulacaksınız... Ve i'dam-ı ebedî zannettiğiniz ölümü, bir hayat-ı bâkiyeye tebdil edeceksiniz. Ve işte o Nur'un mübarek tercümanının ve mübarek şahs-ı manevîsinin اَجِرْنَا وَ اَجِرْ وَالِدَيْنَا وَ اَجِرْ طَلَبَةَ رَسَائِلِ النُّورِ وَوَالِدَيْهِمْ مِنَ النَّارِ ve emsali dualarının kabulüyle ve şefaatıyla ve Risale-i Nuru devamlı okumakla, ben, dehşetli manevî hastalıklardan nasıl kurtulmuşsam, sizler de o mübarek daire-i kudsiyeye dehalet ettiğinizde; dünyevî ve uhrevî dertlerden, ateşlerden kurtulacak ve evlâd ü iyalinizin bir nevi çobanı olmak hasebiyle, o sevgililerinizi de kurtaracaksınız. Ve Nurlara çalışmakla her birerleriniz maddî ve manevî felah ve saadete nâil olacaksınız. Böyle olan milyonlarla Nur Talebeleri bu hakikata şahittirler.

Ey Nurcular! Allah'ın sizlere ihsan ettiği ezelî lütfuna karşı secde-i şükrandan başınızı kaldırmayınız. Gecenin soğuğuna aldırmayınız. Sizlere lütfu hiçbir hususta esirgemeyen Rabb-ı Rahîm'e, gecenin bu mübarek saatlerinde kalkarak vazife-i şükrü eda ediniz. Ve bazıların düştüğü, istikbali düşünmek derdiyle maişeti sarsan hâdiseler karşısında titremeyiniz, korkmayınız; Nur'un kudsî keramat ve imdadını müşahede ediniz. Dünya fânidir, binler sene yaşamak olsa, bâki olan hayat-ı uhreviyenin yanında, hiç-ender-hiç mesabesindedir. Fakat fâni olmakla beraber, bâki hayatın bâki meyvelerini verecek bir mezraasıdır. Fırtınaların şiddeti, havanın dehşeti sizleri sarsmasın, korkutmasın. Bu mübarek mezraaya en mübarek ve nuranî

ve verimli ve bereketli olan Nur tohumlarını ekiniz. Zira “Eken biçer.”, atalarımızdan kalma mübarek bir sözdür.

Ey Nurcular! Din düşmanlarının hücumlarından kat’iyyen sarsılmayınız, fütur getirmeyiniz. Çalışınız, çalışınız, çalışınız ve kat’iyyen inanınız ki; Nur’un şefaatı, Nur’un duası, Nur’un himmeti sizleri kurtaracaktır!..

Kardeşiniz
Mustafa Osman

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Geçen kışta bana karşı sû’-i kasdların, inayet-i İlahiye ile ve duanız yardımıyla gelen sabır ve tahammülüm neticesinde akîm kalan plânı pek geniş bir tarzda olduğuna delil ise; bu yakında Reisicumhur, Afyon’da demiş: “Bu vilayette din cihetinde bir karışıklık çıkacağını zannederdik...”

Demek, gizli komite beni sıkıştırmakla bir hâdise çıkarmak istiyordular. Bir ecnebi müdahalesi hesabına ve müslümanlar ve vatandaşlar arasında, bütün bütün kanunsuz ve keyfî bir tarzda, damarıma şiddetle dokunan ihanetler ve sıkıntılarla tazibleri, onlara dünyada tam zarardır, âhirette Cehennem ve sakar; ve bize, dünyada mükemmel sevab ve zafer ve âhirette inşâallah Cennet ve âb-ı kevseri kazandırır. Demek bu gizli plânı heyet-i vekile ve reis hissetmiştiler ki; buralarda umum memurlar, hattâ vali ve kaymakam ve zabıta benimle görüşmekten kaçıyor, ürküyordular. Ben de hayret ederdim. Fakat elimizde yalnız Nur bulunduğunu ve siyaset topuzu bulunmadığını, zerre kadar aklı bulunanlar anladılar. Garibdir ki, en ziyade lehime çalışması lâzım olan bazı vazifedarlar, aleyhimde istimal ve istihdam edildi.

Nurcular, çok ihtiyat ve dikkat ve temkinde bulunmaları lâzımdır. Çünki manevî fırtınalar var, bazı dessas münafıklar her tarafa sokulur. İstibdad-ı mutlaka dinsizcesine

taraftarken, hürriyet fırkasına girer; tâ onları bozsun ve esrarlarını bilsin, ifna etsin.

Hem Salahaddin'in, Asâ-yı Musa'yı Amerikalıya vermesi münasebetiyle deriz:

"Misyonerler ve Hristiyan ruhanîleri, hem Nurcular, çok dikkat etmeleri elzemdir. Çünki her halde şimal cereyanı; İslâm ve İsevî dininin hücumuna karşı kendini müdafaa etmek fikriyle, İslâm ve misyonerlerin ittifaklarını bozmaya çalışacak. Tabaka-i avama müsaadekâr ve vücub-u zekat ve hurmet-i riba ile, burjuvaları avamın yardımına davet etmesi ve zulümden çekmesi cihetinde müslümanları aldatıp, onlara bir imtiyaz verip, bir kısmını kendi tarafına çekebilir." Her ne ise, bu defa sizin hatırınız için kaidemi bozdum, dünyaya baktım.

Said Nursî

* * *

Bu sıkıntılı zamanda nefsim sabırsızlıkla beni taciz ederken, bu fıkra onu tam susturdu; şükrettirdi. Size de faidesi olur diye
leffen takdim edilen bu fıkra, başımın yanında asılı duruyor:

1- Ey nefsim! Yetmişüç sene, yüzde doksan adamdan ziyade zevklerden hisseni almışsın. Daha hakkın kalmadı.

2- Sen, âni ve fâni zevklerin bekasını arıyorsun; onun için onun zevaliyle ağlamağa başlıyorsun. Kör hissiyatınla bu yanlışının tam tokadını yersin. Bir dakika gülmeye bedel, on saat ağlıyorsun.

3- Senin başına gelen zulümler ve musibetlerin altında kaderin adaleti var. İnsanlar, senin yapmadığın bir işle sana zulüm ediyorlar. Fakat kader senin gizli hatalarına binaen, o musibet eliyle seni hem terbiye, hem hatana keffaret ediyor.

4- Hem yüzer tecrübenle, ey sabırsız nefsim! Kat'î kanaatın gelmiş ki; zahirî musibetler altında ve neticesinde, inayet-i İlahiye'nin çok tatlı neticeleri var. عَسَى اَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ çok kat'î bir hakikatı ders veriyor. O dersi daima hatıra getir. Hem feleğin çarkını çeviren kanun-u İlahî, senin hatırın için -o pek geniş kanun-u kaderî- değiştirilmez.

5- مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ اَمِنَ مِنَ الْكَدَرِ kudsî düsturunu kendine rehber et! Hevesli akılsız çocuklar gibi, muvakkat, ehemmiyetsiz lezzetlerin peşinde koşma! Düşün ki; fâni zevkler, sana manevî elemler, teessüfler bırakıyor. Sıkıntılar, elemler ise; bilakis manevî lezzetler ve uhrevî sevablar veriyor. Sen divane olmazsan, muvakkat lezzeti yalnız şükür için arayabilirsin. Zâten lezzetler şükür için verilmiş.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, muhterem kardeşim!

Evvelâ zâtınızın bir risale kadar câmi' ve uzun ve müdakkikane, hararetli mektubunuzu kemal-i merakla okudum. Peşin olarak size bunu beyan ediyorum ki: Risale-i Nur'un üstadı ve Risale-i Nur'a Celcelutiye Kasidesi'nde rumuzlu işaratıyla pek çok alâkadarlık gösteren ve benim hakaik-i imaniyede hususî üstadım İmam-ı Ali'dir (R.A.). Ve قُلْ لاَ اَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ اَجْرًا اِلاَّ الْمَوَدَّةَ فِى الْقُرْبَى âyetinin nassıyla, Âl-i Beyt'in muhabbeti, Risale-i Nur'da ve mesleğimizde bir esastır. Ve Vehhabîlik damarı, hiçbir cihetle Nur'un hakikî şakirdlerinde olmamak lâzım geliyor. Fakat madem bu zamanda zındıka ve ehl-i dalalet ihtilaftan istifade edip, ehl-i imanı şaşırtıp ve şeairi bozarak, Kur'an ve iman aleyhinde kuvvetli cereyanları var. Elbette bu müdhiş düşmana karşı cüz'î teferruata dair medar-ı ihtilaf münakaşaların kapısını açmamak gerektir.

Hem ölmüş insanları zemmetmeye hiç lüzum yok. Onlar dâr-ı âhirete, mahall-i cezaya gitmişler. Lüzumsuz, zararlı, onların kusurlarını beyan etmek, emrolunan muhabbet-i âl-i beytin muktezası değildir ve lâzım da değildir, diye Ehl-i Sünnet Velcemaat, sahabeler zamanındaki fitnelerden bahs açmayı men'etmişler. Çünki Vak'a-i Cemel'de Aşere-i Mübeşşere'den Zübeyr (R.A.) ve Talha (R.A.) ve Âişe-i Sıddıka (R.A.) bulunmasıyla Ehl-i Sünnet Velcemaat o harbi içtihad neticesi deyip; Hazret-i Ali (R.A.) haklı, öteki taraf haksız fakat içtihad neticesi olduğu cihetle afvedilir derler. Hem

Vehhabîlik damarı, hem müfrit Râfızîlerin mezhebleri İslâmiyet'e zarar vermesin diye Sıffîn Harbi'ndeki bâgîlerden de bahis açmayı zararlı görüyorlar.

Haccac-ı Zalim, Yezid ve Velid gibi heriflere İlm-i Kelâm'ın en büyük allâmesi olan Sa'deddin-i Taftazanî, "Yezid'e lanet caizdir." demiş; fakat "Lanet vâcibdir." dememiş. "Hayırdır ve sevabı vardır." dememiş. Çünki hem Kur'anı, hem peygamberi, hem bütün sahabelerin kudsî sohbetlerini inkâr eden hadsizdir. Şimdi onlardan meydanda gezenler çoktur. Şer'an bir adam, hiç mel'unları hatıra getirmeyip lanet etmese, hiçbir zararı yok. Çünki zemm ve lanet ise, medih ve muhabbet gibi değil; onlar amel-i sâlihte dâhil olamaz. Eğer zararı varsa daha fena…

İşte şimdi gizli münafıklar, Vehhabîlik damarıyla en ziyade İslâmiyet'i ve hakikat-ı Kur'aniyeyi muhafazaya memur ve mükellef olan bir kısım hocaları elde edip, ehl-i hakikatı Alevîlikle itham etmekle birbiri aleyhinde istimal ederek dehşetli bir darbeyi, İslâmiyet'e vurmağa çalışanlar meydanda geziyorlar. Sen de bir parçasını mektubunda yazıyorsun. Hattâ sen de biliyorsun; benim ve Risale-i Nur'un aleyhinde istimal edilen en tesirli vasıtayı, hocalardan bulmuşlar. Şimdi Haremeyn-i Şerifeyn'e hükmeden Vehhabîler ve meşhur, dehşetli dâhîlerden İbn-i Teymiye ve İbn-ül Kayyim-il Cevzî'nin pek acib ve cazibedar eserleri İstanbul'da çoktan beri hocaların eline geçmesiyle, hususan evliyalar aleyhinde ve bir derece bid'alara müsaadekâr meşreblerini kendilerine perde yapmak isteyen, bid'alara bulaşmış bir kısım hocalar, sizin muhabbet-i Âl-i Beyt'ten gelen ve şimdi izharı lâzım olmayan içtihadınızı vesile ederek hem sana, hem Nur şakirdlerine darbe vurabilirler. Madem zemmetmemek ve tekfir etmemekte bir emr-i şer'î yok, fakat zemde ve tekfirde hükm-ü şer'î var. Zemm ve tekfir, eğer haksız olsa, büyük zararı var; eğer haklı ise, hiç hayır ve sevab yok. Çünki tekfire ve zemme müstehak hadsizdirler. Fakat zemmetmemek, tekfir etmemekte hiçbir hükm-ü şer'î yok, hiç zararı da yok. İşte bu

hakikat içindir ki; ehl-i hakikat, başta Eimme-i Erbaa ve Ehl-i Beyt'in Eimme-i İsna Aşer olarak Ehl-i Sünnetin, mezkûr hakikata müstenid olan kanun-u kudsiyeyi kendilerine rehber edip, İslâmlar içinde o eski zaman fitnelerinden medar-ı bahs ve münakaşa etmeyi caiz görmemişler; menfaatsiz, zararı var demişler.

Hem o harblerde, çok ehemmiyetli sahabeler, nasılsa iki tarafta da bulunmuşlar. O fitneleri bahsetmekte o hakikî sahabelere, Talha (R.A.), Zübeyr (R.A.) gibi Aşere-i Mübeşşere'ye dahi tarafgirane bir inkâr, bir itiraz kalbe gelir. Hata varsa da tövbe ihtimali kuvvetlidir. O eski zamana gidip lüzumsuz, zararlı, şeriat emretmeden o ahvalleri tedkik etmekten ise; şimdi bu zamanda bilfiil İslâmiyet'e dehşetli darbeleri vuran ve binler lanete, nefrete müstehak olanlara ehemmiyet vermemek gibi bir halet, mü'min ve müdakkik bir zâtın vazife-i kudsiyesine muvafık gelemez...

Hattâ Sabri ile küçücük münakaşanız; hem Risale-i Nur'a, hakaik-i imaniyenin intişarına ehemmiyetli bir zarar verdiğini senden saklamam. Aynı vakitte burada hissettim, müteessir ve müteellim oldum. Sonra senin gibi ehl-i tahkik bir âlimin Risale-i Nur'a oraca ehemmiyetli bir hizmete vesile olacak Sabri'nin oraya gelmesi, ikinizden büyük bir hizmet-i Nuriye beklerken, bilakis üç cihetle Nur'a zarar geldiğini hissettim ve gördüm. Acaba neden bu zarar olmuş? diye düşünürken, iki-üç gün sonra haber aldım ki; Sabri manasız ve lüzumsuz seninle münakaşa etmiş; sen de hiddete gelmişsin. Eyvah dedim, "Yâ Rab! Erzurum'dan imdadıma yetişen bu iki zâtın münakaşasını musalahaya tebdil et." diye dua ettim. Risale-i Nur'un İhlas Lem'alarında denildiği gibi; şimdi ehl-i iman, değil müslüman kardeşleriyle belki hristiyanın dindar ruhanîleriyle ittifak etmek ve medar-ı ihtilaf mes'eleleri nazara almamak, niza' etmemek gerektir. Çünki küfr-ü mutlak hücum ediyor. Senin hamiyet-i diniyen ve tecrübe-i ilmiyen ve Nurlara karşı alâkan sebebiyle senden rica ediyorum ki, Sabri ile geçen macerayı unutmağa çalış ve onu da afvet ve helâl et. Çünki o, kendi kafasıyla

konuşmamış; eskiden beri hocalardan işittiği şeyleri, lüzumsuz münakaşa ile söylemiş. Bilirsin ki; büyük bir hasene ve iyilik, çok günahlara keffaret olur. Evet o hemşehrimiz Sabri, hakikaten Nur'a ve Nur vasıtasıyla imana öyle bir hizmet eylemiş ki, bin hatasını afvettirir. Sizin âlîcenablığınızdan, o Nur hizmetleri hatırı için, dost bir hemşehri ve Nur hizmetinde bir arkadaş nazarıyla bakmalısınız.

Sahabelerin bir kısmı, o harblerde adalet-i izafiye ve nisbiye ve ruhsat-ı şer'iyeyi düşünüp tâbi' olarak, Hazret-i Ali'nin (R.A.) takib ettiği adalet-i hakikiye ve azimet-i şer'iye ile beraber zâhidane, müstağniyane, muktesidane mesleğini terkedip muhalif tarafa bu içtihad neticesinde girdiklerini, hattâ İmam-ı Ali'nin (R.A.) kardeşi Ukayl ve "Habr-ül Ümme" ünvanını alan Abdullah İbn-i Abbas dahi bir vakit muhalif tarafında bulunduklarından, hakikî Ehl-i Sünnet Velcemaat, مِنْ مَحَاسِنِ الشَّرِيعَةِ سَدُّ اَبْوَابِ الْفِتَنِ bir düstur-u esasiye-i şer'iyeye binaen طَهَّرَ اللّٰهُ اَيْدِيَنَا فَلْنُطَهِّرُ اَلْسِنَتَنَا diyerek o fitnelerin kapısını açmayı ve bahsetmeyi caiz görmüyorlar. Çünki itiraza müstehak birkaç tane varsa, tarafgirlik damarıyla büyük sahabelere, hattâ muhalif tarafında bulunan Âl-i Beyt'in bir kısmına ve Talha (T.A.) ve Zübeyr (R.A.) gibi Aşere-i Mübeşşere'den büyük zâtlara itiraza başlar, zemm ve adavet meyli uyanır diye, Ehl-i Sünnet o kapıyı kapamak tarafdarıdır. Hattâ Ehl-i Sünnet'in ve İlm-i Kelâm'ın azîm imamlarından meşhur Sa'deddin-i Taftazanî, Yezid ve Velid hakkında tel'in ü tadliline cevaz vermesine mukabil, Seyyid-i Şerif-i Cürcanî gibi Ehl-i Sünnet Velcemaat'in allâmeleri demişler: "Gerçi Yezid ve Velid, zalim ve gaddar ve fâcirdirler; fakat sekeratta imansız gittikleri gaybîdir. Ve kat'î bir derecede bilinmediği için, şahısların hakkında nass-ı kat'î ve delil-i kat'î bulunmadığı vakit, imanla gitmesi ihtimali ve tövbe etmek ihtimaliyle, öyle hususî şahsa lanet edilmez. Belki لَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظَّالِمِينَ وَ الْمُنَافِقِينَ gibi umumî bir ünvan ile lanet caiz olabilir. Yoksa zararlı, lüzumsuzdur." diye Sa'deddin-i Taftazanî'ye mukabele etmişler. Senin

müdakkikane ve âlimane mektubuna karşı uzun cevab yazmadığımın sebebi; hem ehemmiyetli hastalığım ve ehemmiyetli meşgalelerim içinde acele bu kadar yazabildim.

Kardeşiniz
Said Nursî

* * *

Dâhiliye Vekili ile hasbihalden bir parçadır

Hiçbir tarihte ve zemin yüzünde emsali vuku bulmayan bir zulme ve on vecihle kanunsuz bir gadre ve tazyike hedef olmuşum. Şöyle ki:

Hem şiddetli sû'-i kasd eseri olarak zehirlenmeden hasta; hem gayet zaîf, yetmişbir yaşında ihtiyar; hem kimsesiz, acınacak bir gurbette; hem palto ve fanila ve pabucunu satmakla maişetini temin eden fakir-ül hal; hem yirmibeş sene münzevi olmasından, binden ancak tam sadık bir adam ile görüşebilen bir merdümgiriz, mütevahhiş; hem yirmi sene hayatını ve eserlerini üç mahkeme ve Ankara ehl-i vukufu inceden inceye tedkikten sonra bil'ittifak beraetine ve eserleri vatana, millete zararsız olarak menfaatli olmasına karar verilmiş bir masum; hem eski harb-i umumîde ehemmiyetli hizmet etmiş bir evlâd-ı vatan; hem şimdi bu milleti, bu vatanı, anarşilikten ve ecnebi ifsadlarından kurtarmak için meydandaki tesirli âsârıyla bütün kuvvetiyle çalışan bir hamiyetperver; ve mahkemede yetmiş şahidle isbat edildiği gibi, yirmibeş senede bir gazeteyi okumayan, merak etmeyen ve yedi sene harb-i umumîye bakmayan, sormayan, bilmeyen ve eserlerinde kuvvetli delillerle siyasetten bütün bütün alâkasını kestiğini isbat eden ve dünyanıza karışmadığını adliyeleriniz resmen itiraf ettiği bir zararsız adam; hem âhiretine ve ihlasına zarar gelmemek için şiddetle teveccüh-ü ammeden kaçan ve kardeşlerinin

onun hakkındaki hüsn-ü zanlarından ve medihlerinden çekinen, beğenmeyen bu bîçare Said'e; başta Dâhiliye Vekili olan sen, Afyon Valisini ve Emirdağ zabıtasını musallat edip, her gün bir ay haps-i münferid azabını çektirmek ve tecrid-i mutlak içinde tek başıyla bir haps-i münferidde durmağa mecbur etmeğe, hangi maslahatınız iktiza eder? Hangi kanun bu dehşetli gadre müsaade eder diye, hukuk-u umumiyeyi muhafaza eden adliyenin yüksek dairesi vasıtasıyla dâhiliye vekiline beyan ediyorum.

Zulmen bütün hukuk-u medeniyeden
ve insaniyeden ve yaşamak hakkından mahrum edilen
Said Nursî

* * *

Eski Dâhiliye Vekili, şimdi Parti Kâtib-i Umumîsi Hilmi Bey!

Evvelâ: Yirmi sene zarfında bir tek istida dâhiliye vekili iken sana yazdım. Fakat yirmi senelik kaidemi bozmadım. Hem eski dâhiliye vekili, hem şimdi kâtib-i umumî sıfatlarıyla seninle konuşacağım. Yirmi sene hükûmetle konuşmayan, tek bir defa hükûmet hesabına hükûmetin büyük bir rüknü ile konuşan adam, on saat kadar söylese azdır. Onun için siz benimle konuşmayı bir-iki saat müsaade ediniz.

Sâniyen: Şimdi partinin kâtib-i umumîsi itibariyle size bir hakikatı beyan etmeğe kendimi mecbur biliyorum. Hakikat da şudur:

Senin kâtib-i umumî olduğun Halk Fırkası'nın, millet karşısında gayet ehemmiyetli bir vazifesi var. O da şudur:

Bin seneden beri âlem-i İslâmiyeti kahramanlığı ile memnun eden ve vahdet-i İslâmiyeyi muhafaza eden ve âlem-i beşeriyetin küfr-ü mutlaktan ve dalaletten şanlı bir surette kurtulmasına büyük bir vesile olan Türk milleti ve

Türkleşmiş olanların din kardeşleri; eğer şimdi, eski zaman gibi kahramancasına Kur'an'a ve hakaik-i imana sahib çıkmazsanız ve doğrudan doğruya hakaik-i Kur'aniye ve imaniyeyi tervice çalışmazsanız, size kat'iyyen haber veriyorum ve kat'î hüccetlerle isbat ederim ki; âlem-i İslâmın muhabbet ve uhuvveti yerine, dehşetli bir nefret ve kahraman kardeşi ve kumandanı olan Türk milletine bir adavet ve şimdi âlem-i İslâmı mahva çalışan küfr-ü mutlak altındaki anarşiliğe mağlub olup, âlem-i İslâmın kal'ası ve şanlı ordusu olan bu Türk milletinin parça parça olmasına ve şark-ı şimalîden çıkan dehşetli ejderhanın istila etmesine sebebiyet vereceksiniz.

Evet hariçte iki dehşetli cereyana karşı bu kahraman millet, Kur'an kuvvetiyle dayanabilir. Yoksa küfr-ü mutlakı, istibdad-ı mutlakı, sefahet-i mutlakı ve ehl-i namusun servetini serserilere ibahe etmesini âlet ederek dehşetli bir kuvvetle gelen bir cereyanı durduracak; ancak İslâmiyet hakikatıyla mezcolmuş, ittihad etmiş ve bütün mazideki şerefini İslâmiyette bulmuş olan bu milletteki din kuvveti ve iman bütünlüğüdür. Evet bu milletin hamiyetperverleri, milliyetperverleri, herşeyden evvel bu mümtezic, müttehid milliyetin can damarı hükmünde olan hakaik-i Kur'aniyeyi terbiye-i medeniye yerine ikame etmek ve düstur-u hareket yapmakla o cereyanı durdurur inşâallah.

İkinci cereyan: Eğer siz hamiyetperver, milliyetperver adamlar gibi, şimdiye kadar cereyan eden ve medeniyet hesabına mukaddesatı çiğneyen usûlleri muhafazaya çalışıp, üç-dört şahsın inkılab namındaki yaptıkları icraatı esas tutarak mevcud haseneleri ve inkılab iyiliklerini onlara verip ve mevcud dehşetli kusurlar millete verilse, o vakit üç-dört adamın üç-dört seyyiesi üç-dört milyon seyyie olup bu kahraman ve dindar milleti ve İslâm ordusu olan Türk milletinin geçmiş asırlardaki milyarlar şerefli merhum ordularına ve milyonlarla şehidlerine ve milletine büyük bir muhalefet ve ervahına bir manevî azab ve şerefsizlik olmakla beraber; o üç-dört inkılabçı adamın pek az hisseleri

bulunan ve millet ve ordunun kuvvet ve himmetiyle vücud bulan haseneleri o üç-dört adama verilse, o üç-dört milyon iyilikler, üç-dört haseneye inhisar edip küçülür, hiçe iner; daha dehşetli kusurlara keffaret olamaz.

Sâlisen: Size karşı elbette çok cihetlerde dâhilî ve haricî muarızlar var. Eğer bu muarızlarınız hakaik-i imaniye namına çıksaydı, birden sizi mağlub ederdi. Çünki bu milletin yüzde doksanı, bin seneden beri an'ane-i İslâmiye ile, ruh ve kalb ile bağlanmış. Zahiren muhalif-i fıtratındaki emre, itaat cihetiyle serfürû' etse de kalben bağlanmaz.

Hem bir müslüman, başka milletler gibi değil. Eğer dinini bıraksa anarşist olur, hiçbir kayıd altında kalamaz; istibdad-ı mutlaktan, rüşvet-i mutlakadan başka hiçbir terbiye ve tedbirle idare edilmez. Bu hakikatın çok hüccetleri, çok misalleri var. Kısa kesip sizin zekâvetinize havale ediyorum.

Bu asrın Kur'ana şiddet-i ihtiyacını hissetmekte İsveç, Norveç, Finlandiya'dan geri kalmamak size elzemdir. Belki onlara ve onlar gibilere rehber olmak vazifenizdir. Siz, şimdiye kadar gelen inkılab kusurlarını üç-dört adamlara verip şimdiye kadar umumî harb ve sair inkılabların icbarıyla yapılan tahribatları -hususan an'ane-i diniye hakkında- tamire çalışsanız, hem size istikbalde çok büyük bir şeref ve âhirette büyük kusuratlarınıza keffaret olup, hem vatan ve millet hakkında menfaatli hizmet ederek milliyetperver, hamiyetperver namına müstehak olursunuz.

Râbian: Madem ölüm öldürülmüyor ve kabir kapısı kapanmıyor ve madem siz de herkes gibi kabre koşuyorsunuz ve madem o kat'î ölüm ehl-i dalalet için i'dam-ı ebedîdir, yüzbin cem'iyetçilik ve dünyaperestlik ve siyasetçilik onu tebdil edemez ve madem Kur'an, o i'dam-ı ebedîyi ehl-i iman için terhis tezkeresine çevirdiğini güneş gibi isbat eden Risale-i Nur elinize geçmiş ve yirmi seneden beri hiçbir feylesof, hiçbir dinsiz ona karşı çıkamıyor, bilakis dikkat eden feylesofları imana getiriyor ve bu oniki sene zarfında dört büyük mahkemeniz ve feylesof ve ülemadan mürekkeb ehl-i vukufunuz, Risale-i Nur'u tahsin ve tasdik ve

takdir edip, iman hakkındaki hüccetlerine itiraz edememişler ve bu millet ve vatana hiçbir zararı olmamakla beraber, hücum eden dehşetli cereyanlara karşı sedd-i Zülkarneyn gibi bir sedd-i Kur'anî olduğuna, Türk milletinden hususan mekteb görmüş gençlerden yüzbin şahid gösterebilirim; elbette benim size karşı bu fikrimi tam nazara almak, ehemmiyetli bir vazifenizdir. Siz dünyevî çok diplomatları her zaman dinliyorsunuz; bir parça da âhiret hesabına konuşan, benim gibi kabir kapısında, vatandaşların haline ağlayan bir bîçareyi dinlemek lâzımdır.

Bu istida, yirmi seneden beri hiç müracaat etmediğim halde, bir hiddet zamanında bir defa olarak beni tazib eden dâhiliye vekili Hilmi'ye hitaben yazılmış, bera-yı malûmat Afyon Emniyet Müdürü'ne gönderilmiş. Manasız, lüzumsuz dört-beş defa bana sıkıntı verdiler. "Senin yazın böyle değil, kim sana böyle yazmış?" diye resmen beni karakola çağırdılar. Ben de dedim: Böylelere müracaat edilmez, yirmi sene sükûtum haklı imiş.

Ey Emirdağ hükûmeti ve zabıtası! Bu hasbihali bir sene evvel yazmıştım. Fakat vermedim, sakladım. Şimdi beş cihetle kanunsuz, beni hususî ikametgâhımda bir hizmetçiden men' ve müdahale etmeleri gibi dünyada emsalsiz bir tarzda beni istibdad-ı mutlak altına alıyorlar. Kanun namına kanunsuzluk edenleri, insafa gelmek fikriyle izhar ediyorum.

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşim, bu fâni dünyada hamiyetli ve ciddî bir arkadaşım!

Evvelâ: Bütün dostlarım ve hemşehrilerimden en ziyade zâtınız ve bazı Erzurum'lu zâtların, benim bu işkenceli mazlumiyet haletimde şefkatkârane ciddî alâkadarlığınıza ve imdadıma fikren koşmanıza cidden çok minnetdarım ve âhir ömrüme kadar unutmayacağım. Size bin mâşâallah ve bârekâllah derim.

Sâniyen: Mesleğime ve Risale-i Nur'dan aldığım dersime bütün bütün muhalif olarak ve on seneden beri fâni dünyanın geçici, ehemmiyetsiz hâdiselerine bakmamak olan bir düstur-u hayatıma da münafî olarak, sırf senin hatırın ve merak ettiğin ve bu defaki uzun mektubun için vaziyetime ve zalimlerin işkencelerine ait birkaç maddeyi beyan edeceğim.

Birincisi: Otuz sene evvel Dâr-ül Hikmette a'zâ iken, bir gün arkadaşımızdan ve Dâr-ül Hikmet a'zâsından Seyyid Sa'deddin Paşa dedi ki: "Kat'î bir vasıta ile haber aldım; kökü ecnebide ve kendisi burada bulunan bir zındıka komitesi, senin bir eserini okumuş. Demişler ki: Bu eser sahibi dünyada kalsa, biz mesleğimizi yani zındıkayı, (dinsizliği) bu millete kabul ettiremiyeceğiz. Bunun vücudunu kaldırmalıyız, diye senin i'damına hükmetmişler. Kendini muhafaza et." Ben de "Tevekkeltü Alallah, ecel birdir, tegayyür etmez." dedim.

İşte bu komite, otuz sene belki kırk seneden beri hem tevessü' etti, hem benimle mücadelede herbir desiseyi istimal etti. İki defa imha için hapse ve onbir defa da beni zehirlemeye çalışmışlar. En son dehşetli plânları, sâbık dâhiliye vekilini ve Afyon'un sâbık valisini ve Emirdağı'nın sâbık kaymakam vekilini aleyhime sevketmeleriyle, resmî hükûmetin nüfuzunu bütün şiddetiyle aleyhimde istimal etmeleridir. Benim gibi zaîf, ihtiyar, merdümgiriz, fakir, garib, hizmete çok muhtaç bir bîçareye o üç resmî memurlar, aleyhimde öyle bir propaganda yapmış ve herkesteki korku o dereceye varmış ki; bir memur bana selâm etse, haber aldıkları vakit değiştirdikleri için, casusluktan başka hiçbir memur bana uğramadığını ve komşularımın da bazıları korkularından hiç selâm etmediklerini gördüğüm halde; inayet ve hıfz-ı İlahî bana bir sabır ve tahammül verdi. Emsalsiz bu işkence ve bu tazyik, beni onlara dehalete mecbur etmedi.

....

Üçüncüsü: İki sene, iki mahkeme, ellerinde tedkik edilen bütün Risale-i Nur eczalarında kanunca bir vesile bulamayıp [66](Haşiye) bizi ve Risale-i Nur'u beraet ettirdikten sonra; zındıka komitesi, münafık bazı memurları vesile ederek, merkez-i hükûmette resmî bir plân çevirip, bütün bütün hilaf-ı kanun olarak bütün dostlarımdan ve talebelerimden tecrid ve sıhhat ve hayatım noktasında en fena bir yerde, beni nefyetmek namı altında, haps-i münferid ve tecrid-i mutlak manasında beni Emirdağı'na gönderdiler. Şimdi tahakkuk etmiş ki, iki maksadla bu muameleyi yapıyorlar:

Birisi: Eskiden beri ihaneti kabul etmediğimden, beni o surette hiddete getirip bir mes'ele çıkararak mahvıma yol açmaktı. Bundan birşey çıkaramadıkları için, zehirlendirmek vasıtasıyla mahvıma çalıştılar. Fakat inayet-i İlahiye ile, Nur şakirdlerinin duaları tiryak gibi, panzehir gibi ve sabır ve tahammülüm tam bir ilâç gibi o plânı akîm bıraktı, o maddî ve manevî zehirin tehlikesini geçirdi. Gerçi hiçbir tarihte, hiçbir hükûmette bu tarzda işkenceli zulümler, kanun namına, hükûmet namına yapılmadığı halde; damarlarıma dokunduracak tarzda mütemadiyen tarassudlarla herkesi ürkütmekle beni hiddete getiriyordu. Fakat birden kalbime ihtar edildi ki: Bu zalimlere hiddet değil, acımalısın. Onların herbirisi, pek az bir zaman sonra, sana muvakkaten verdikleri azab yerinde bin derece fazla bâki azablara ve maddî ve manevî cehennemlere maruz kalacaklar. Senin intikamın, bin defa ziyade onlardan alınır. Ve bir kısmı; aklı varsa, dünyada da kaldıkça, geberinceye kadar vicdan azabı ve i'dam-ı ebedî korkusuyla işkence çekecekler. Ben de onlara karşı hiddeti terkettim, onlara acıdım. Allah ıslah etsin dedim.

Hem bu azab ve işkenceler pek büyük sevab kazandırmakla beraber, Risale-i Nur şakirdleri yerine ve onların bedeline benimle meşgul olup yalnız beni tazib etmeleri, Nurculara büyük bir faide ve selâmetlerine hizmet

olması cihetinde de Cenab-ı Hakk'a şükrediyorum ve müdhiş sıkıntılarım içinde bir sevinç hissediyorum.

Dördüncüsü: Senin mektubunda benim istirahatimi ve eğer iktidarım olsa, benim Şam ve Hicaz tarafına gitmeme dair sizin hükûmet-i hazıraya müracaat maddesi ise:

Evvelâ: Biz, imanı kurtarmak ve Kur'ana hizmet için, Mekke'de olsam da buraya gelmek lâzımdı. Çünki en ziyade burada ihtiyaç var. Binler ruhum olsa, binler hastalıklara mübtela olsam ve zahmetler çeksem, yine bu milletin imanına ve saadetine hizmet için burada kalmağa Kur'andan aldığım dersle karar verdim ve vermişiz.

Sâniyen: Bana karşı hürmet yerine hakaret görmek noktasını mektubunuzda beyan ediyorsunuz. "Mısır'da, Amerika'da olsa idiniz, tarihlerde hürmetle yâdedilecektiniz." diye yazıyorsunuz.

Aziz, dikkatli kardeşim! Biz, insanların hürmet ve ihtiramından ve şahsımıza ait hüsn-ü zan ve ikram ve tahsinlerinden mesleğimiz itibariyle cidden kaçıyoruz. Hususan acib bir riyakârlık olan şöhretperestlik ve cazibedar bir hodfüruşluk olan tarihlere şaşaalı geçmek ve insanlara iyi görünmek ise, Nur'un bir esası ve mesleği olan ihlasa zıddır ve münafîdir. Onu arzulamak değil, bilakis şahsımız itibariyle ondan ürküyoruz. Yalnız Kur'anın feyzinden gelen ve i'caz-ı manevîsinin lemaatı olan ve hakikatlarının tefsiri bulunan ve tılsımlarını açan Risale-i Nur'un revacını ve herkesin ona ihtiyacını hissetmesini ve pek yüksek kıymetini herkes takdir etmesini ve onun pek zahir manevî keramatını ve iman noktasında zındıkanın bütün dinsizliklerini mağlub ettiklerini ve edeceklerini bildirmek, göstermek istiyoruz ve onu rahmet-i İlahiyeden bekliyoruz.

Şahsıma ait ehemmiyetsiz ve cüz'î bir maddeyi haşiye olarak beyan ediyorum:

Madem Receb Bey ve Kara Kâzım seninle dost ve zannımca Eski Said'le de münasebetleri var; onlardan iyilik istemek değil, belki bana karşı selefleri gibi manasız, lüzumsuz tazyik ve zulme meydan vermesinler. Hakikaten

buranın maddî ve manevî havasıyla imtizac edemiyorum. Sıkıntılarım pek fazla. İkametgâhımı hem dışarıdan, hem içeriden kilitliyorum. Her cihetle yalnızım. Ve bir cihette de komşusuz, sıkıntılı bir odada, hasta bir halde hayatımı geçiriyorum. Bazan bir günü, Denizli'de bir ay hapisten fazla beni sıkmış. Bu yirmi sene dehşetli zulüm ile hürriyetime ve serbestiyetime ilişmek artık yeter. Zâten iki sene mahkemelerin tedkikatıyla ve aleyhimdeki münafıkların plânları akîm kalmasıyla kat'iyyen tebeyyün etmiş ki, şahsımda ve Nurlarda bu vatan ve millete zarar tevehhüm etmekle daha kimseyi kandıramazlar. Ben de herkes gibi hürriyetime sahib olsam, belki tebdil-i hava için mutedil havası bulunan bu kazanın bazı köylerine gitmeme müsaadekâr bir iş'ar olsa, münasib olur. Size ve oradaki Nur dostlarıma çok selâm ve dua ediyoruz.

اَلْبَاقِى هُوَ الْبَاقِى

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Maddî ve manevî bir sual münasebetiyle hatıra gelen bir cevabdır.

Deniliyor ki: Neden Nur şakirdlerinin kuvvetli hüsn-ü zanları ve kat'î kanaatları, senin şahsın hakkında Nurlara daha ziyade şevklerine medar olan bir makamı ve kemalâtı şahsına kabul etmiyorsun? Yalnız Risale-i Nur'a verip, kendini çok kusurlu bir hâdim gösteriyorsun?

Elcevab: Hadsiz hamd ve şükür olsun ki, Risale-i Nur'un öyle kuvvetli ve sarsılmaz istinad noktaları ve öyle parlak ve keskin hüccetleri var ki; benim şahsımda zannedilen meziyete, istidada ihtiyacı yoktur. Başka eserler gibi müellifin kabiliyetine bakıp, makbuliyeti ve kuvveti ondan almıyor. İşte meydanda, yirmi senedir kat'î hüccetlerine dayanıp, şahsımın maddî ve manevî düşmanlarını teslime mecbur ediyor. Eğer şahsiyetim ona ehemmiyetli bir nokta-i istinad olsaydı, dinsiz düşmanlarım ve insafsız muarızlarım

kusurlu şahsımı çürütmekle, Nurlara büyük darbe vurabilirdiler. Halbuki o düşmanlar divaneliklerinden, yine her nevi desiselerle beni çürütmeye ve hakkımda teveccüh-ü ammeyi kırmaya çalıştıkları halde, Nurların fütuhatına ve kıymetine zarar veremiyorlar. Yalnız bazı zaîf ve yeni müştakları bulandırsa da vazgeçiremiyorlar.

Bu hakikat için, hem bu zamanda enaniyet ziyade hükmettiği için, haddimden çok ziyade olan hüsn-ü zanları kendime almıyorum. Ve ben, kardeşlerim gibi, kendi nefsime hüsn-ü zan etmiyorum. Hem kardeşlerimin bu bîçare kardeşlerine verdiği makam-ı uhrevî, hakikî, dinî makam ise; Mektubat'ta İkinci Mektub'un âhirindeki kaideye göre, "Şahsıma verdikleri manevî hediye olan kemalâtı, eğer hâşâ ben kendimi öyle bilsem, olmamasına delildir; kendimi öyle bilmesem, onların o hediyesini kabul etmemek lâzım geliyor." Hem kendini makam sahibi bilmek cihetinde enaniyet müdahale edebilir.

Bir şey daha kaldı ki; dünya cihetinde hakaik-i imaniyenin neşrindeki vazifedar, makam sahibi olsa, daha iyi tesir eder denilebilir. Bunda da iki mani' var:

Birisi: Farazâ velayet olsa da; bilerek, isteyerek makam yapmak tarzında, velayetin mahiyetindeki ihlas ve mahviyete münafîdir. Nübüvvetin vereseleri olan Sahabeler gibi izhar ve dava edemezler, onlara kıyas edilmez.

İkinci mani': Pek çok cihetlerle çürütülebilir ve fâni ve cüz'î ve muvakkat ve kusurlu bir şahıs sahib olsa, Nurlara ve hakaik-i imaniyenin fütuhatına zarar gelir.

Fakat bir nokta var ki, mûcib-i şükrandır: Ehl-i siyasetteki düşmanlarım, mezkûr hakikatları bilmedikleri için; şerefli, izzetli Eski Said'i düşünüp mütemadiyen Nurlar bedeline benim şahsıma ihanet ve tenkis etmekle meşgul oluyorlar. Bazı mutaassıb enaniyetli hocaları da şahsımın aleyhine çeviriyorlar, güya Nurları söndürmeye çalışıyorlar. Halbuki Nurları daha ziyade parlattırmaya vesile oluyorlar. Nurlar, âdi şahsımdan değil, Kur'an güneşinin menbaından nurları alıyor.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu şaşaalı baharın çiçeklerini temaşa etmek için araba ile bir-iki saat geziyorum. Hiç hayatımda görmediğim bir tarzda bütün çiçekli otlar, âdetin fevkinde bir tarzda büyümüş, çiçekler açmış, tebessümkârane tesbihat edip, lisan-ı hal ile Sâni'-i Zülcelallerinin san'atını takdir ve alkışlıyorlar gibi hakkalyakîn hissettiğimden; hayat-ı dünyeviyeye müştak hissiyatım ve gafil ve tahammülsüz nefsim bu halden istifade ederek, dünyadan nefret ve hastalıklı ve sıkıntılı hayattan usanmak ve berzaha gitmeğe ve oradaki yüzde doksan dostlarını görmeğe iştiyak cihetinde karar veren kalbime ve fânide bâki zevk arayan nefsime itiraz geldi. Birden hissiyata da, damarlara da sirayet eden iman nuru o itiraza karşı gösterdi ki: Madem toprak bu kadar cemal ve rahmet ve hayat ve zînetlere maddî cihetinde mazhar olmasından hadsiz bir rahmetin perdesidir ve içine giren hiçbir şey başı boş kalmıyor.. elbette bütün bu zahirî ve maddî zînetlerin ve güzelliklerin ve hüsün ve cemal ve rahmet ve hayatın manevî merkezlerinin ve bir kısım tezgâhlarının faal bir nev'i, toprak perdesinin altında ve arkasındadır. Elbette bu himayetli annemiz olan toprak altına girmek ve kucağına sığınmak ve o hakikî ve daimî ve manevî çiçekleri seyretmek, daha ziyade sevilir ve iştiyaka lâyıktır.. diye o kör hissiyatın ve dünyaperest nefsin itirazını tamamıyla izale ve def'etti. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى نُورِ اْلاِيمَانِ مِنْ كُلِّ وَجْهٍ dünyaperest nefsime de dedirtti.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Seksen sene ibadetli bir ömrü bahtiyarlara kazandıran Ramazan-ı mübarekte inşâallah Nur'un şirket-i manevîsi o kazanca mazhar olacak. Bayrama kadar elden

geldiği kadar Nurcular ihlas ile birbirinin dualarına manevî âmîn demeli ki, birisi o sekseni kazansa herbiri derecesine göre hissedar olur. En zaîf ve en ağır yükü bulunan bu hasta kardeşinize elbette manevî yardım edersiniz.

Sâniyen: Nurların erkânlarından bir-iki doktor, benim hastalığımın şiddetiyle beraber o hâlis, sadık zâtlara hastalık noktasında müracaat etmeyip ve ilâçlarını da yemeyip, çok ağır hastalıklar içinde onlarla meşveret etmeyerek ve şiddet-i ihtiyacım ve elemlerin içinde yanıma geldikleri vakit, hastalığa dair bahis açmadığımdan endişeli bir merak onlara geldiğinden, sırlı bir hakikatı izhara mecbur oldum. Belki size de faidesi var diye yazıyorum. Onlara dedim ki:

"Hem gizli düşmanlarım, hem nefsim; şeytanın telkiniyle zaîf bir damarımı arıyorlar ki, beni onunla yakalayıp Nurlara tam ihlas ile hizmetime zarar gelsin. En zaîf damar ve dehşetli mani', hastalık damarıdır. Hastalığa ehemmiyet verildikçe, hiss-i nefs-i cisim galebe eder; zarurettir, mecburiyet var der, ruh ve kalbi susturur; doktoru müstebid bir hâkim gibi yapar ve tavsiyelerine ve gösterdiği ilâçlara itaate mecbur ediyor. Bu ise fedakârane, ihlasla hizmete zarar verir.

Hem gizli düşmanlarım da bu zaîf damarımdan istifadeye çalışmışlar ve çalışıyorlar. Nasılki korku ve tama' ve şan ü şeref cihetinde çalışıyorlar. (Çünki insanın en zaîf damarı olan korku cihetinde bir halt edemediler, i'damlarına beş para vermediğimizi anladılar.)

Sonra insanın bir zaîf damarı, derd-i maişet ve tama' cihetinde çok soruşturdular. Nihayetinde, o zaîf damardan bir şey çıkaramadılar. Sonra onlarca tahakkuk etti ki: Onların mukaddesatını feda ettikleri dünya malı, nazarımızda hiç ehemmiyeti yok ve çok vukuatlarla onlarca da tahakkuk etmiş. Hattâ bu on sene zarfında yüz defadan ziyade resmen "Ne ile yaşıyor?" diye mahallî hükûmetlerden sormuşlar.

Sonra en zaîf bir damar-ı insaniye olan şan ü şeref ve rütbe noktasında bana çok elîm bir tarzda o zaîf damarımı tutmak için emredilmiş ihanetler, tahkirler, damara

dokunduracak işkenceler yaptılar. Hiçbir şeye muvaffak olamadılar. Ve kat'iyyen anladılar ki, onların perestiş ettiği dünyanın şan ü şerefini bir riyakârlık ve zararlı bir hodfüruşluk biliyoruz, onların fevkalâde ehemmiyet verdikleri hubb-u câh ve şan ü şeref-i dünyeviyeye beş para ehemmiyet vermiyoruz, belki onları bu cihetle divane biliyoruz.

Sonra bizim hizmetimiz itibariyle bizde zaîf damar sayılan, fakat hakikat noktasında herkesin makbulü ve her şahıs onu kazanmağa müştak olan manevî makam sahibi olmak ve velayet mertebelerinde terakki etmek ve o nimet-i İlahiyeyi kendinde bilmektir ki, insanlara menfaatten başka hiçbir zararı yok. Fakat böyle benlik ve enaniyet ve menfaatperestlik ve nefsini kurtarmak hissi galebe çaldığı bir zamanda, elbette sırr-ı ihlasa ve hiçbir şeye âlet olmamağa bina edilen hizmet-i imaniye, şahsî makam-ı maneviyeyi aramamak iktiza ediyor; harekâtında onları istememek ve düşünmemek lâzımdır ki, hakikî ihlasın sırrı bozulmasın.

İşte bunun içindir ki, herkesin aradığı keşf ü keramatı ve kemalât-ı ruhiyeyi Nur hizmetinin haricinde aramadığımı zaîf damarlarımı tutmağa çalışanlar anladılar. Bu noktada dahi mağlub oldular."

Umum kardeşlerimize birer birer selâm ve gelecek Leyle-i Kadir herbir Nurcu hakkında seksen üç sene ibadetle geçmiş bir ömür hükmüne geçmesini hakikat-ı Leyle-i Kadr'i şefaatçi ederek rahmet-i İlahiyeden niyaz ediyoruz.

Kardeşiniz
Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Leyle-i Kadir'de kalbe gelen pek uzun ve geniş bir hakikata pek kısaca bir işaret edeceğiz. Şöyle ki:

Nev'-i beşer bu son harb-i umumînin eşedd-i zulüm ve istibdadı ile ve merhametsiz tahribatı ile ve bir düşmanın

yüzünden yüzer masumu perişan etmesiyle ve mağlubların dehşetli me'yusiyetleriyle ve galiblerin dehşetli telaş ve hâkimiyetlerini muhafaza ve büyük tahribatlarını tamir edememelerinden gelen dehşetli vicdan azablarıyla ve dünya hayatının bütün bütün fâni ve muvakkat olması ve medeniyet fantaziyelerinin aldatıcı ve uyutucu olması umuma görünmesiyle ve fıtrat-ı beşeriyedeki yüksek istidadatın, mahiyet-i insaniyesinin umumî bir surette dehşetli yaralanmasıyla ve ebedperest hissiyat-ı bâkiye ve fıtrî aşk-ı insaniyenin heyecan içinde uyanmasıyla ve gaflet ve dalaletin, en sert, sağır olan tabiatın, Kur'anın elmas kılıncı altında parçalanmasıyla ve gaflet ve dalaletin en boğucu, aldatıcı en geniş perdesi olan siyasetin rûy-i zeminde pek çirkin, pek gaddarane hakikî sureti görünmesiyle ve elbette hiçbir şübhe yok ki: Şimalde, garbda, Amerika'da emareleri göründüğüne binaen nev'-i beşerin maşuk-u mecazîsi olan hayat-ı dünyeviyesi böyle çirkin ve geçici olmasından, fıtrat-ı beşerin hakikî sevdiği ve aradığı hayat-ı bâkiyeyi bütün kuvvetiyle arayacak. Ve elbette hiç şübhe yok ki: Bin üçyüzaltmış senede, her asırda üçyüzelli milyon şakirdi bulunan ve her hükmüne ve davasına milyonlar ehl-i hakikat tasdik ile imza basan ve her dakikada milyonlar hâfızların kalbinde kudsiyet ile bulunup lisanlarıyla beşere ders veren ve hiçbir kitabda emsali bulunmayan bir tarzda, beşer için hayat-ı bâkiyeyi ve saadet-i ebediyeyi müjde verip bütün beşerin yaralarını tedavi eden Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın şiddetli, kuvvetli ve tekrarlı binler âyâtıyla, belki sarihan ve işareten onbinler defa dava edip haber verip sarsılmaz kat'î deliller ile, şübhe getirmez hadsiz hüccetlerle hayat-ı bâkiyeyi kat'iyyetle müjde ve saadet-i ebediyeyi ders vermesi, elbette nev'-i beşer, bütün bütün aklını kaybetmezse ve maddî ve manevî bir kıyamet başlarında kopmazsa; İsveç, Norveç, Finlandiya ve İngiltere'nin Kur'anı kabule çalışan meşhur hatibleri ve din-i hakkı arayan Amerika'nın çok ehemmiyetli dinî cem'iyeti gibi rûy-i zeminin kıt'aları ve hükûmetleri Kur'an-ı

Mu’ciz-ül Beyan’ı arayacaklar ve hakikatlerini anladıktan sonra bütün ruh u canlarıyla sarılacaklar. Çünki bu hakikat noktasında kat’iyyen Kur’anın misli yoktur ve olamaz ve hiçbir şey bu mu’cize-i ekberin yerini tutamaz.

Sâniyen: Madem Risale-i Nur o mu’cize-i kübranın elinde bir elmas kılınç hükmünde hizmetini göstermiş ve en muannid düşmanları teslime mecbur etmiş. Hem kalbi, hem ruhu, hattâ hissiyatı tam tenvir edecek ve ilâçlarını verecek bir tarzda hazine-i Kur’aniyenin dellâllığını yapan ve ondan başka me’haz ve mercii olmayan bir mu’cize-i maneviyesi bulunan Risale-i Nur o vazifeyi yapıyor ve aleyhinde dehşetli propagandalar ve gayet muannid zındıklara tam galebe çalmış ve dalaletin en kalın ve boğucu ve geniş daire-i âfâkında ve fennin en geniş perdelerinde Asâ-yı Musa’daki Meyve’nin Altıncı Mes’elesi ve Birinci ve İkinci, Üçüncü ve Sekizinci Hüccetleriyle gayet parlak bir tarzda gafleti dağıtıp nur-u tevhidi göstermiş; elbette bizlere lâzım ve millete elzemdir ki; şimdi resmen izin verilen din tedrisatı için hususî dershaneler açılmasına ve izin verilmesine binaen, Nur şakirdleri mümkün olduğu kadar her yerde küçücük bir dershane-i Nuriye açmak lâzımdır. Gerçi herkes kendi kendine bir derece istifade eder, fakat herkes herbir mes’elesini tam anlamaz. Hem iman hakikatlarının izahı olduğu için; hem ilim, hem marifetullah, hem ibadettir. Eski medreselerde beş-on seneye mukabil, inşâallah Nur medreseleri beş-on haftada aynı neticeyi temin edecek ve yirmi senedir ediyor. Ve hem hükûmet ve millet ve vatan, hem hayat-ı dünyeviyesine ve siyasiyesine ve uhreviyesine pek çok faidesi bulunan bu Kur’an lemaatlarına ve dellâlı bulunan Risale-i Nur’a değil ilişmek, tamamıyla terviç ve neşrine çalışmaları elzemdir ki; geçen dehşetli günahlara keffaret ve gelecek müdhiş belalara ve anarşistliğe bir sed olabilsin.

Kardeşlerim! Merak etmeyiniz ve Nur’un fevkalâde perde altındaki fütuhatına kanaat ediniz. Şimdiye kadar hiçbir eserin böyle ağır şerait altında bu derece tesirli intişarını

tarih göstermiyor. Hem tam serbestiyet verilmemesinin sebebi ve hikmeti: Nurların fevkalâde kuvvetinden korkuyorlar. Belki sarsıntı verecek diye, tam takdir ve kabul etmek ile beraber, şimdilik resmen intişarından telaş ettiklerini, Diyanet Reisi büyük reisle görüşmesinde haber alınmış. Eski gibi hücum yok, belki musalaha istiyorlar. Fakat Nurlar lehinde kuvvetli cereyanlar, inşâallah o telaşı iştiyakla resmen neşrine çevirecek. Hem çok enaniyetliler, eserlerini terviç etmek için, Nurların meydana çıkmalarına kıskanmak damarıyla tarafdar olmuyorlar.

Sâlisen: Risale-i Nur, hacılarla hariç âlem-i İslâm'a yayılıyor, kendi kendini lâyık ellere yetiştiriyor. Ve Şam'a el yazısıyla gönderdiğimiz Asâ-yı Musa ve Zülfikar'ı, heyet-i ilmiye onbeş gün tedkik etmiş, tam takdir etmelerine alâmet olarak demişler: Biz, bunu mecmualar halinde kısım kısım tab'edelim. Hem bunu birden tab'etmeğe çok para lâzım.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Size hem acib, hem elîm, hem latif bir macera-yı hayatımı ve düşmanlarımın hem şeni', hem bin ihtimalden bir tek ihtimal ile hiçbir şeytan hiçbir kimseyi kandıramadığı bir iftiralarını ve Nur'a karşı istimal edilecek hiçbir silâhları kalmadığını beyan etmeğe bir münasebet geldi. Şöyle ki:

Tarih-i hayatımı bilenlere malûmdur: Ellibeş sene evvel ben, yirmi yaşlarında iken, Bitlis'te merhum vali Ömer Paşa hanesinde iki sene onun ısrarıyla ve ilme ziyade hürmetiyle kaldım. Onun altı aded kızları vardı. Üçü küçük, üçü büyük. Ben, üç büyükleri, iki sene beraber bir hanede kaldığımız halde, birbirinden tefrik edip tanımıyordum. O derece dikkat etmiyordum ki bileyim. Hattâ bir âlim misafirim yanıma geldi, iki günde onları birbirinden farketti, tanıdı. Herkes bendeki hale hayret ederek bana sordular: "Neden bakmıyorsun?" Derdim: "İlmin izzetini muhafaza etmek, beni baktırmıyor."

Hem kırk sene evvel İstanbul’da Kâğıthane şenliğinin yevm-i mahsusunda, Köprüden tâ Kâğıthane’ye kadar Haliç’in iki tarafında binler açık-saçık Rum ve Ermeni ve İstanbul’lu karı ve kızlar dizildikleri sırada, ben ve merhum meb’us Molla Seyyid Taha ve meb’us Hacı İlyas ile beraber bir kayığa bindik, o kadınların yanlarından geçiyorduk. Benim hiç haberim yoktu. Halbuki Molla Taha ve Hacı İlyas beni tecrübeye karar verdikleri ve nöbetle beni tarassud ettiklerini bir saat seyahat sonunda itiraf edip dediler: “Senin bu haline hayret ettik, hiç bakmadın.” Dedim: “Lüzumsuz, geçici, günahlı zevklerin akibeti elemler, teessüfler olmasından istemiyorum.”

Hem bütün tarih-i hayatımda hediyeleri kabul etmek ve minnet altına girip halkın sadaka ve ihsanlarını almaktan çekindiğimi, benim ile arkadaşlık edenler bilirler. Nurların ve hizmet-i imaniye ve Kur’aniyenin şerefini ve selâmetini himaye etmek için, dünyanın maddî ve içtimaî ve siyasî bütün ezvakını ve merakını terkettiğim ve i’dam gibi ehl-i garazın bütün tehdidlerine beş para ehemmiyet vermediğim, yirmi sene işkenceli esaretimdeki iki dehşetli hapislerimde ve mahkemelerimde kat’î göründü.

İşte yetmişbeş sene devam eden bu düstur-u hayatım varken, Risale-i Nur’un fevkalâde kıymetini kırmak fikriyle şeytanların bile hatır u hayaline gelmeyen bir iftira, resmî makamı işgal eden bir adam yaptı. Ve demiş: “Gecede tablalarla baklavalar, fahişe ve namussuzlar yanına gidiyorlar.” Halbuki benim kapım gecede dışarıdan ve içeriden kilitli, sabaha kadar bir bekçi o bedbahtın emriyle kapımı bekliyordu. Hem buradaki komşular ve bütün dostlar bilirler ki; ben işâ’ namazından sonra, tâ sabaha kadar hiç kimseyi yanıma kabul etmemişim. İşte böyle bir iftiraya bir sefih, ahmak insan eşek olsa, sonra şeytan olsa, buna ihtimal vermez. O adam anladı, o gibi plânlardan vazgeçti, buradan başka yere cehennem olup gitti. Onun resmiyet cihetiyle beni değil, belki Nurcuları lekedar etmek için kurduğu plânı ile, bu yeni hâdiseyi vesile edip şakirdlere

leke sürmek istenildi. Fakat hıfz u himayet ve inayet-i İlahiye, o plânı da hârika bir tarzda akîm bıraktı. Bu beyanla ben nefsimi tebrie etmiyorum, belki “Kudsî hizmet-i imaniye, o nefsi bütün hevesatından vazgeçirmiş ve o hizmetteki manevî zevk ona kâfi geliyor.” demek istiyorum ve Nurcuların ihtiyat ve dikkate ihtiyaçlarını beyan ediyorum.

Sâniyen: Makine işinde tecrübeli ve muktedir hususî kâtibi size gönderiyorum. Kendim zahmetle yazdığımdan, bundan sonra kısaca yazacağım, gücenmeyiniz.

....

Râbian: Bu dakikada Kastamonu Hüsrev’i Mehmed Feyzi’nin tebrik ve Nur fütuhatının müjdelerini hâvi parlak, güzel mektubunu aldım ve o kıymetli kardeşimiz başta olarak Hilmi, Emin, Beşkardeş’lere, Zehra’lar, Lütfiye’ler, Ulviye’ler gibi Nurcu hemşirelerimizin hem leyali-i aşerelerini, hem bayramlarını ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Hem Hulusi’nin, hem Feyzi’nin mektublarını leffen gönderiyoruz.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Umum Nurcuların mübarek bayramlarını ve hacc-ül ekberde bulunan Nur şakirdleriyle ve hacdaki Nur tarafdarlarının bayramlarını tebrik içinde ve çok zamandan beri esaret altında kalmış ve istiklaliyetini kaybetmiş Hindistan, Arabistan gibi âlem-i İslâmın büyük memleketleri birer devlet-i İslâmiye şeklinde Hind’de yüz milyon bir devlet-i İslâmiye, Cava’da elli milyondan ziyade bir devlet-i İslâmiye ve Arabistan’da dört-beş hükûmet bir cemahir-i müttefika gibi Arab birliği ile İslâm birliğini birleştirmesindeki âlem-i İslâmın bu büyük bayramının mukaddemesini tebrik ile, bu bayram bize müjde veriyor.

Sâniyen: İstanbul’da, Re’fet Bey’in ve Mustafa Oruc’un yazdıklarına göre, çok zaman İslâm ordusunu idare eden ve sonra dârülfününa inkılab eden Harbiye Nezareti ve Bâb-ı

Seraskerî, o muazzam binanın alnında وَ ❊ اِنَّا فَتَحْنَالَكَ فَتْحًا مُبِينًا يَنْصُرَكَ اللّٰهُ نَصْرًا عَزِيزًا hatt-ı Kur'an ile o manidar Kur'an âyeti yazılmışken, sonra da mermer taşlarla üzeri kapatılıp o nurları gizlemişlerdi. Şimdi yeniden hatt-ı Kur'aniyeye bir nümune-i müsaade ve Risale-i Nur'un takib ettiği maksadına bir vesile ve Üniversite ileride bir Nur Medresesi olmasına bir işaret olduğu gibi, Denizli Nurcularından Ahmed'lerin meşhur âlim ve akılca ondokuzuncu asrın en büyüğü ve içtimaî feylesofların en ilerisi Bismark'ın eserinden aldıkları bir fıkrada, o yüksek Bismark eserinde diyor ki: "Kur'anı her cihetle tedkik ettim, her kelimesinde büyük bir hikmet gördüm. Bunun misli ve beşeriyeti idare edecek hiçbir eser yoktur ve gelemez." Ve Peygamber'e hitaben der:

"*Yâ Muhammed! Sana muasır olamadığımdan çok müteessirim. Beşeriyet senin gibi mümtaz bir kudreti bir defa görmüş, bâdema göremeyecektir. Binaenaleyh, senin huzurunda kemal-i hürmetle eğilirim.*"

Bismark

diye imzasını atmış. Ve o fıkrasında tahrif ve nesholunan kütüb-ü münzeleyi ziyade tenkis ettiği için, o cümleler yazılmamalı; ben de işaret ettim.

O zât ondokuzuncu asrın en akıllı ve en büyük bir feylesofu ve siyasetin ve içtimaiyat-ı beşeriyenin en mühim bir şahsiyeti olması; hem âlem-i İslâm istiklaliyetini bir derece elde etmesi ve ecnebi hükûmetlerin hakaik-i Kur'aniyeyi araması ve garb ve şimal-i garbîde Kur'an lehinde büyük cereyan bulunması; hem Amerika'nın en yüksek ve meşhur feylesofu olan Mister Karlayl dahi aynen Bismark gibi demiş: "Başka kitablar, hiçbir cihette Kur'ana yetişemez. Hakikî söz odur, onu dinlemeliyiz." diye kat'î karar vermesi ve Nurların da her tarafta fütuhatı ve ileri gitmesi, büyük bir fâl-i hayırdır ki, ecnebide çok Bismark ve Mister Karlayl'ler çıkacaklar ve emareleri de var diye Nurculara bir bayram hediyesi olarak takdim ediyoruz ve Bismark'ın fıkrasını leffen gönderiyoruz.

* * *

Sâniyen: Risale-i Nur'un bu kadar muarızlarına mukabil en büyük kuvveti ihlas olduğundan ve dünyanın hiçbir şeyine âlet olmadığı gibi, tarafgirlik hissiyatına bina edilen cereyanlara, hususan siyasete temas eden cereyanlarla alâkadar olmaz. Çünki tarafgirlik damarı ihlası kırar, hakikatı değiştirir. Hattâ benim otuz seneden beri siyaseti terkettiğime sebeb, mübarek bir âlim takib ettiği cereyanın tarafgirlik damarı ile sâlih ve büyük bir âlimi onun fikrine muhalif olmasından tekfir derecesinde tahkir edip, kendi fikrine muvafık meşhur ve mütecaviz bir münafığı gayet medh ü sena etti. Ben de bütün ruhumla ürktüm. Demek tarafgirlik hissine siyasetçilik karışsa, böyle acib hatalara sebebiyet veriyor diye اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَ السِّيَاسَةِ dedim. O zamandan beri siyaseti terkettim.

O halimin neticesi olarak, sizin gibi kardeşlerim bilirsiniz ki, yirmibeş seneden beri bir gazeteyi ne okudum, ne dinledim ve ne de merak ettim; ve on sene harb-i umumîye bakmadım, bilmedim ve merak etmedim; ve yirmiiki sene bu işkenceli esaretimde tarafgirliğe ve siyasete temas etmemek için ve Nur'daki ihlasa zarar gelmemek için, müdafaatımdan başka istirahatım için hiç müracaat etmediğimi bilirsiniz. Hem bilirsiniz ki, hapiste size yazdığım gibi, benim i'damıma hükmeden adamlar, beni işkenceyle tazib edenler, Risale-i Nur ile imanlarını kurtarsalar, şahid olunuz ki, ben onları helâl ediyorum. Ve tarafgirlik damarıyla ihlasa zarar gelmemek için, bu iki-üç senede dâhilden ve hariçten gelen fırtınalı cereyanlara hiç temas etmedik ve kardeşlerimi de bir derece ikaz ettim.

Bilirsiniz ki, kendim sadaka ve yardımları kabul etmediğim gibi, öyle yardımlara da vesile olamadığımdan, kendi elbisemi ve lüzumlu eşyamı satıp o para ile kendi kitablarımı, yazan kardeşlerimden satın alıyordum. Tâ Risale-i Nur'un ihlasına dünya menfaatleri girmesin, bir zarar vermesin ve başka kardeşler de ibret alıp hiçbir şeye âlet edilmesin. Nur'un hakikî şakirdlerine Nur kâfidir. Onlar da

kanaat etsin, başka şereflere veya manevî, maddî menfaatlere gözünü dikmesin.

Hem münakaşa, münazaa ve mesail-i diniyede damarlara dokunacak tarafgirane mübahase etmemek lâzımdır ki, Nur aleyhinde garazkârlar çıkmasın. Hattâ bir hiss-i kabl-el vuku' ile Mustafa Oruç kardeşimizin Risale-i Nur'un mesleğine muhalif olarak birisiyle mübahasesi aynı dakikada ona gayet hiddet ve şiddetle bir gücenmek kalbe geldi. Hattâ o Nur'dan kazandığı çok ehemmiyetli makamından atmak arzusu oldu, kalben müteessir oldum. Bu benim için bir Abdurrahman'dı, neden böyle şiddetli hiddet ettim. Sonra bu bayramda yanıma geldi, Cenab-ı Hakk'a şükür ki, çok ehemmiyetli bir ders dinledi ve o büyük hatasını da anladı ve benim burada hiddetimin aynı dakikada hatasını itiraf etti. İnşâallah o keffaret oldu, tam temiz olarak kurtuldu.

Dört-beş aydan beri bir zât, bana buraya bir gazete gönderiyormuş; ben yeniden haber aldım ki, bana gönderiliyormuş. Buradaki dostlarım âdetimi bildikleri içindir ki, değil gazete, Nur'dan başka hiçbir kitabı, hiçbir mecmuayı kabul etmediğim gibi, yeni yazıdan hiçbir harf bilmediğim için korkmuşlar, bana haber vermemişler ve göstermemişler. Şimdi bir zât, bir mektub içinde bir sahifesi benimle konuşan bir gazetecinin, fakat dost ve hemşehri bir zâtın mektubunu gösterdi. Dediler ki: "Çoktan beri senin namına bir gazete gönderiyordu, biz korktuk sana söylemedik." Ben de dedim: "O zâta benim tarafımdan çok selâm ediniz. O dostun eski bildiği Said değişmiş, dünya ile alâkası kesilmiş. Hem hasta, hem hususî mektubu kardeşime de yazamadığımdan o zât gücenmesin."

Oradaki umum dostlara, hususan Hâfız Emin ve Hâfız Fahreddin gibi kardeşlerimize selâm ve bayramlarını tekrar tebrik ediyoruz....

Hadsiz şükür olsun ki, Risale-i Nur'un Haremeyn-i Şerifeyn'ce makbuliyetine bir alâmet şudur ki: Denizli kahramanı Hâfız Mustafa, İstanbul'dan aldığı Zülfikar ve Asâ-yı Musa ve Siracünnur'u -ki Hindistan ülemasına

gönderilecekti- onları alıp yolda bazı hacılara okutup, beraber Medine-i Münevvere'de Keşmir'li gayet meşhur bir âlim ve Türkçeyi de güzel bilen bir zâta teslim etmiş. O zât da çok takdir edip kat'î teminat ile Hindistan ülemasının merkezine göndereceğini ve Medine-i Münevvere'ye mahsus olan mecmualar da yetiştiğini ve sair yerlere de gönderilen mecmualar selâmetle yetiştiğini, Denizli'li Hâfız Mustafa'ya arkadaş olup ve yolda Nurları okuyarak giden hem genç, hem Nurcu iki Afyon'lu hacı ve başka hacılar, bu müjdeli haberi bana getirdiler ve hariçte Risale-i Nur'un ehemmiyetli revacını ve makbuliyetini müjdelediler.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Siz hiç merak etmeyiniz... Bu yirmi sene yüzer tecrübe ile inayet-i İlahiye bizi himaye ettiği ve dehşetli zulümlerden kurtardığı gibi, bu yeni manasız ve bütün bütün kanunsuz, dehşetli, gaddarane zulümden bizi kurtaracağına kat'î kanaat etmeliyiz. Şayet bir parça sıkıntı, zahmet, zarar da görsek, binler derece o zahmetten ziyade ve ihsan-ı İlahiyeye ve sevaba mazhar olmakla beraber pek çok bîçare ehl-i imanın imanlarına başka bir tarzda bir kudsî hizmet hükmüne geçtiğini rahmet-i İlahiyeden pek kuvvetli ümid ediyoruz.

Bu hâdisenin on vecihle kanunsuz olduğunu beyan ediyorum:

Birincisi: Üç mahkeme ve üç ehl-i vukufun ve Ankara'nın yedi makamatının ve adliyelerin elinde iki sene Risale-i Nur tedkikle nazardan geçtiği halde, ittifakla hiçbir muhalif kalmadan hem umum risalelerin beraetine, hem Said ile beraber yetmişbeş arkadaşıyla birlikte beraet edildiği ve bir gün bile ceza verilmediği halde, yeniden evrak-ı muzırra gibi onlara el uzatmak, ne derece kanunsuzdur, zerre kadar insafı olan bilir.

İkincisi: Dersiniz ki: Beraetten sonra üçbuçuk sene Emirdağ'da münzevi, garib, kapısını hem dışarıdan kilit, hem içeriden sürgü ile kapayan ve yüzde bir adamı zarurî bir iş olmazsa yanına kabul etmeyen ve yirmi seneden beri devam eden te'lifini de bırakıp, daha te'lif etmeyen bir adama dünya siyaseti için kapısının kilidini kırarak yanına gelip, Arabî evradından ve başındaki bir iki levha-i imaniyeden başka taharriciler birşey bulamadıkları halde, bu eziyetin ne derece hilaf-ı kanun olduğunu, zerre kadar aklı bulunan anlar.

Üçüncüsü: Mahkemece yetmiş şahidin tasdiki ile, yedi sene ikinci harb-i umumîyi bilmeyen ve merak edip sormayan ki, şimdi on senedir aynı o halde bulunan ve yirmibeş seneden beri hiçbir gazeteyi okumayan ve dinlemeyen ve otuz seneden beri اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَ السِّيَاسَةِ deyip siyasetten bütün kuvvetiyle kaçan ve yirmiiki sene işkenceli sıkıntılar çektiği halde ehl-i siyasetin nazar-ı dikkatini kendine celbetmemek ve siyasete karışmamak için bir defa istirahatı için hükûmete müracaat etmeyen bir adama, dehşetli bir siyasî gibi (siyasî entrikacısı gibi) onun menzilini ve inzivagâhını basıp hasta halinde emsalsiz bir sıkıntı ruhuna vermek, hiçbir kanuna muvafık gelir mi? Zerre kadar vicdanı bulunan, bu hale acıyacak.

Dördüncüsü: Eskişehir Mahkemesinde altı ay tedkikten sonra ve sebebi de cem'iyetçilik ve tarîkatçılık olduğu evham ve bahanesiyle, büyük bir reisin ona şahsî garaz ile onun aleyhinde bazı adliyecileri teşvik ettiği halde, cem'iyetçilik, tarîkatçılık ve Risale-i Nur cihetinde beraet ettirip, yalnız Risale-i Nur'un bir küçücük parçası olan Tesettür Risalesi'ni bahane ederek kanunla değil de, yalnız kanaat-ı vicdaniye ile yüzyirmi şakird içinde beş-on şakirde altı ay ceza verdiler ki; tedkik zamanına kadar dört ay mevkuf, birbuçuk ay da hapis kaldıkları ve on sene sonra Denizli Mahkemesi yine dokuz ay cem'iyetçilik ve tarîkatçılık gibi birkaç bahane ile bütün yirmi senelik mektubat ve te'lifatlarını inceden inceye tedkik ile beraber; Ankara'nın

Ağır Ceza Mahkemesine beş sandık kitapları gönderdikleri ve iki sene o kitaplar ve mektublar, Ankara ve Denizli Mahkemesindeki nazar-ı tedkikte kaldıkları halde, o mahkemeler ittifakla cem'iyetçilik ve tarîkatçılık vesair bahaneleri cihetinde beraet kararı verip o kitab ve mektubları aynen sahiblerine iade ve Said'i arkadaşlarıyla beraber beraet ettirdikleri halde, "bir siyasî cem'iyet" nazarıyla ve "entrikacı bir siyasî adam" tarzında onu itham etmek ve adliye memurlarını onun aleyhinde cem'iyetçilik noktasında sevketmek, ne kadar kanunsuz olduğunu insaniyeti sukut etmeyen bilir.

Beşincisi: Bir adam ki, hakikî meslek ve meşreb ittihaz ettiği yirmi-otuz senelik hayatında düstur kabul ettiği bir halin zıddıyla onu itham etmek nevinden kanunsuz ve keyfî bu taarruz hâdisesinin mahiyeti şudur ki: Ben, Risale-i Nur mesleğinin esası olan şefkat itibariyle, bir masuma zarar gelmemek için bana zulmeden cânilere değil ilişmek, hattâ beddua da edemiyorum. Hattâ en şiddetli ve garazla bana zulmeden bazı fâsık, belki dinsiz zalimlere hiddet ettiğim halde; değil maddî belki beddua ile de mukabeleden beni o şefkat men'ediyor. Çünki o zalim gaddarın, ya peder ve vâlidesi gibi ihtiyar bîçarelere veya evlâdı gibi masumlara maddî ve manevî darbe gelmemek için o dört-beş masumun hatırına binaen o zalim gaddara ilişmiyorum; bazan da helâl ediyorum.

İşte bu sırr-ı şefkat içindir ki; idare ve asayişe kat'iyyen ilişmediğim gibi, bütün arkadaşlarıma da o derece tavsiye etmişim ki, üç vilayetin insaflı zabıtalarının bir kısmı itiraf etmişler ki: "Bu Nur şakirdleri manevî bir zabıtadır; idare ve asayişi muhafaza ediyorlar." dedikleri ve bu hakikata binler şahid ve yirmi sene hayatıyla tasdik ve binler şakirdlerinde zabıtaca hiçbir vukuat kaydetmemesi ile tasdik ve teyid ettikleri halde, o bîçare adamın ihtilâlci ve insafsız bir komiteci gibi menzilini basmak ve insafsız adamlar ona ihanet etmek ve menzilinde bir şey bulunmamakla beraber, yüz cinayeti bulunan bir adam gibi hattâ Kur'anı ve

başındaki levhalarını evrak-ı muzırra gibi toplamak, acaba dünyada hangi kanun müsaade eder?

Altıncısı: Bundan otuz sene evvel, Cenab-ı Hakk'ın inayetiyle dünyanın muvakkat şan ü şerefinin ve enaniyetli hodfüruşluk ve şöhretperestliğin ne kadar zararlı ve ne kadar faidesiz ve manasız olduğunu hadsiz şükür olsun ki, Kur'anın feyziyle anlamış bir adam, o zamandan beri bütün kuvvetiyle nefs-i emmaresiyle mücadele edip, mahviyetle benliği bırakmak ve tasannu ve riyakârlık yapmamak için, elden geldiği kadar çalıştığına ona hizmet veya arkadaşlık edenler kat'î bildikleri ve şehadet ettikleri halde ve yirmi seneden beri herkes kendi hakkında hoşlandığı ziyade hüsn-ü zan ve teveccüh-ü nâs ve şahsını medh ü senadan ve kendini manevî makam sahibi olduğunu bilmekten herkese muhalif olarak bütün kuvvetiyle kaçması ve hem has kardeşlerinin onun hakkındaki hüsn-ü zanlarını reddedip o hâlis kardeşlerinin hatırlarını kırması ve yazdığı cevabî mektublarında onların onun hakkında medihlerini ve ziyade hüsn-ü zanlarını kırması ve kendini faziletten mahrum gösterip bütün fazileti Kur'anın tefsiri olan Risale-i Nur'a ve dolayısıyla Nur şakirdlerinin şahs-ı manevîsine verip kendini âdi bir hizmetkâr bilmesi kat'î isbat ediyor ki; şahsını beğendirmeğe çalışmadığı ve istemediği ve reddettiği halde, onun rızası olmadan bazı dostları uzak bir yerden onun hakkında ziyade hüsn-ü zan edip medhederek bir makam vermesi ve Kütahya havalisinde tanımadığı bir vaizin bazı sözleriyle acaba hangi kanunla medar-ı mes'uliyet olur ki, o bîçare ve hasta ve çok ihtiyar ve garib ve münzevinin odasına büyük bir cinayet işlemiş gibi kilidini kırıp taharri memurlarını sokmak, hem evradından ve levhalarından başka bir bahane de bulmamak; acaba dünyada hiçbir kanun ve hiçbir siyaset bu taarruza müsaade eder mi?

Yedincisi: Bu sırada dâhilde o kadar dâhilî ve haricî heyecanlı parti cereyanları varken ve bundan tam istifade etmek, yani mahdud birkaç arkadaşına bedel binler diplomatları kendisine taraftar kazanmak için zemin hazır

iken, sırf siyasete karışmamak ve ihlasa zarar vermemek ve hükûmetin nazarını kendine celbetmemek ve dünya ile meşgul olmamak için, arkadaşlarına yazıp, “Sakın cereyanlara kapılmayınız, siyasete girmeyiniz, asayişe dokunmayınız!” dediği ve iki cereyan bu çekinmesinden ona zarar verdikleri; eskisi evhamından, yenisi de “Bize yardım etmiyor.” diye ona çok sıkıntı verdikleri halde ve ehl-i dünyanın dünyalarına hiç karışmayıp kendi âhireti ile meşgul olan bir bîçarenin âhiret meşguliyetine bu kadar ilişmeğe, hangi kanun müsaade ediyor? Ve vatana ve millete ve ahlâka çok zararlı olan dinsizlerin kitablarının intişarına ve komünistlerin neşriyatlarına serbestiyet kanunu ile ilişilmediği halde, üç mahkeme medar-ı mes’uliyet olacak içinde hiçbir maddeyi bulmayan ve millet ve vatanın hayat-ı içtimaiyesini ve ahlâkını ve asayişini temine yirmi seneden beri çalışan ve bu milletin hakikî nokta-i istinadı olan âlem-i İslâmın uhuvvetini ve bu millete dostluğunu iade ve takviyesine tesirli bir surette çabalayan ve Diyanet Riyaseti’nin üleması tenkid niyetiyle Dâhiliye Vekilinin emriyle üç ay tedkikten sonra, tenkid etmeyerek tam kıymetini takdir edip “Kıymetdar eser” diye Diyanet kütübhanesine konulan Zülfikar ve Asâ-yı Musa gibi Nur eczalarını evrak-ı muzırra gibi toplayıp mahkeme eline vermeğe acaba hiçbir kanun, hiçbir vicdan, hiçbir insaf müsaade eder mi?

Sekizincisi: Yirmi sene sıkıntılı ve sebebsiz bir nefiyden sonra serbestiyet verildiği vakit, binler akraba ve ahbabı bulunan doğduğu memleketine gitmeyerek, gurbeti, kimsesizliği tercih edip.. tâ ki, dünya ve hayat-ı içtimaiyeye ve siyasete temas etmesin. Ve çok sevablı olan câmideki cemaatin hayrını bırakıp odasında yalnız oturmasını tercih eden, yani halkın hürmetinden çekinmek gibi bir halet-i ruhiyeyi taşıyan ve yirmi sene hayatının şehadetiyle ve yüzbinler kıymetdar Türk zâtların tasdikiyle, bir dindar, müttaki Türk’ü, lâkayd çok Kürdlere tercih eden, hattâ mahkemede Hâfız Ali gibi kuvvetli imanı bulunan Türk

kardeşlerini, yüz Kürd’e değiştirmediğini isbat eden ve hürmet ve ihtiram görmemek için zaruret olmadan halklarla görüşmeyen ve câmiye gitmeyen ve kırk seneden beri bütün kuvvetiyle ve âsârıyla İslâmiyetin uhuvvetine ve müslümanların birbirine muhabbetine çalışan ve şedid düşmanına karşı menfî hareket etmeyen ve hattâ onunla meşgul olmayarak, bedduayı dahi etmeyen bir adam hakkında, resmî lisanla ihanet için bir propaganda yapmak, dostlarını ürkütmek için: “O Kürd’dür, siz Türksünüz; o Şafiîdir, siz Hanefîsiniz.” deyip halkları ürkütüp ondan çekindirmeye hangi maslahat, hangi kanun müsaade eder?

Dokuzuncusu: Çok mühimdir, kuvvetlidir. Fakat siyasete teması için sükût ediyorum.

Onuncusu: Bu da hiçbir kanun müsaade etmediği ve hiçbir maslahat bulunmadığı halde sırf manasız evhamdan ve bir habbeyi kubbeler yapmaktan ibaret, hiçbir kanuna girmeyen bir taarruzdur. Buna da mesleğimizce bakamadığımız siyasete temas etmemek için sükût ederek, böylece on vecihle kanunsuz muamelelere karşı yalnız حَسْبُنَا اللّٰهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ deriz.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Nur’un ehemmiyetli mecmualarını Mekke-i Mükerreme’ye götürüp gayet büyük bir Hind’li âlim Ahmed Ali Şimşirî’ye teslim edip, hem Hindçeye tercüme etmeğe ve hem de Hind’e göndermeğe teminat alan Nurun ehemmiyetli kahramanlarından kardeşimiz Hâfız Mustafa’ya binler bârekâllah ve mâşâallah ve es’adekâllah deriz. Medreset-üz Zehra, Mekke-i Mükerreme’deki o büyük zâtla muhabere etsin.

Sâniyen: Bu defaki hâdisede, bir habbeyi, evham yüzünden çok kubbeler yaptıklarını öğrendik. Bir emaresi de şudur: Dâhiliye vekilinin emriyle gece içinde Afyon valisi, emniyet müdürüyle buraya gelip gecede menzilimi basmak

istemişler. Müddeiumumî muvafakat etmediğinden sabaha kadar bekleyip en ziyade aleyhimizde bulunan iki adamı tayin edip, kilidimi kırıp füc'eten baskın vermeleri; hem aynı gün [67](Haşiye) faytonla çıktığım vakit burada emsali vuku' bulmayan bir şekilde beş tayyare pek aşağıda uçup benim faytonumu bildikleri için etrafımda iki üç defa dönmeleri, ikinci gün başka bir tarafa, çok görünmeyen gizli bir dere tarafına faytonla giderken aşağıda uçan beş tayyarenin birşey arıyor gibi döndüklerini gördük; anladık ki, bizi arıyorlar. Yine aynen evvelki gün gibi, o beş tayyare etrafımızda, kasaba üstünde gezip, odamıza girdiğimiz zaman onların da gitmeleri kuvvetli bir emaredir ki, bir habbe yüz kubbe yapılmış. Burada böyle manasız evham yüzünden bana eziyet verilmesi ve Medreset-üz Zehra'nın kahramanlarına buraya nisbeten bu üç senede on dereceden yalnız bir derece eziyet verilmek cihetiyle, Isparta hükûmetine ve adliyesine teşekkürümü ve minnetdarlığımı ve onların verdiği eziyetleri de helâl ettiğimi bildirirsiniz.

Said Nursî

* * *

Heyet-i Vekile'ye ve Milletvekilleri Riyasetine cüz'î fakat ehemmiyetli bir maruzatımdır.

Otuz seneden beri hayat-ı siyasiyeden çekildiğim halde, bu sırada bir defaya mahsus olarak, vatanî ve millî ve asayişî bir mes'eleyi beyan ediyorum. Şöyle ki:

Çok emarelerle kat'î kanaatımız geldi ki; anarşilik hesabına bana ve bu Emirdağ kasabasına ve dolayısıyla bu vatana bir sû'-i kasd var ki, bir habbeyi kubbeler ve bir sinek kanadı kadar ehemmiyeti olmayan bir hâdiseyi dağ gibi gösterip, sükûnete muhtaç olan bu vatanda beni bahane

edip, anarşilik hesabına ve bir ecnebi plânıyla bize, yani bîçare vatandaşlarımızı i'dam-ı ebedîden ve şübehat-ı uhreviyeden kurtarmağa çalışan Nur şakirdlerine, bütün bütün kanunsuz ve keyfî hücum edildi. Pek zahir bir garaz ile, evham yüzünden, baruta ateş atmak gibi, bu vatana ve asayişe beni bahane edip sû'-i kasd edildi. Şöyle ki:

Üç mahkeme, yirmi senelik mektublarımı ve kitablarımı ve hallerimi inceden inceye tedkikten sonra, bize ve kitablarıma beraet verdiği halde; ve üç seneden beri te'lifatı terkettiğim ve haftada ancak bir mektub yazabildiğim ve mecbur olmadan herbiri bir gün nöbetle zarurî hizmetimi yapan üç-dört terzi çırağından başka kimseyi kabul etmediğim halde ve serbestiyet verildiği ve memleketime gitmediğim halde, hiç ömrümde görmediğim bir tarzda ve resmî bir surette beni hiddete getirip bir hâdise çıkarmak için, tahkir ve ihanet kasdıyla, kanunsuz ve garazla, beni taharri ile kapımın kilidini kırıp, Kur'anımı ve Arabî levhalarımı evrak-ı muzırra gibi alıp götürmekle beraber, adliyenin mühim bir memuru, resmen buradaki memurlara âmirane demiş ki: "Said'i iki jandarma ile teşhir suretinde çıkarıp, zorla başına şapka giydirip, öylece ifadeye getirmeli idiniz. Hem ona yanaşanları tutunuz." diye, ehemmiyetli bir mecliste ve ayn-ı hakikat olan ifademi okudukları vakit söylemiş. Bunda şekk ve şübhe kalmadı ki; beni tahkir ve ihanet edip, hiddete getirip, asayişi bozmak garazı takib ediliyor.

Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki: Binler haysiyet ve şerefimi bu vatandaki bîçarelerin istirahatına ve onlardan belaların def'ine feda etmek için bana bir halet-i ruhiyeyi ihsan eylemiş ki; ben de, onların yaptığı ve niyetinde bulundukları tahkirat ve ihanetlere karşı tahammüle karar vermişim. Bu milletin asayişine, hususan masum çocukların ve muhterem ihtiyarların ve bîçare hastaların ve fakirlerin dünyevî istirahatlarına ve uhrevî saadetlerine binler hayatımı ve binler şerefimi feda etmeye hazırım.

İşte sinek kanadını dağ gibi yaptıklarının bir emaresi şu ki; benim gibi gurbette, hasta, ihtiyar, zaîf, tek başına bulunan bir adam için, on gün zarfında beş defa Afyon Valisi ve Emniyet Müdürü ve iki defa Afyon Müddeiumumîsi benim için buraya gelmesi ve iki günde, her bir günde beş tayyare benim gezdiğim yerlerde beni nezaret altına alması ve beş polis hafiyesinin burada bana tarassud edenlere ilâve edilip, ahvalimi tecessüs etmek için gönderilmesi ve postahanelere, bana ait mektubların müsaderesi için resmen emir verilmesi gösteriyor ki, Şeyh Said ve Menemen hâdisesinin on misli bir hâdiseyi evhamla düşünmüşler. Habbeyi kubbe söylemişler ki, böyle bir vaziyet alıyorlar. Benim eski hayatımı zannedip, ihanetle hiddete gelecek tahmin etmişler. Bilakis aldandılar. Biz, bütün kuvvetimizle anarşiliğe bir sedd-i Zülkarneyn gibi bir sedd-i Kur'anî tesisine çalışıyoruz. Bize ilişenler, anarşilik ve belki komünistliğe zemin ihzar ediyorlar.

Evet eğer eski hayatım gibi, izzet-i ilmiyeyi muhafaza etmek için hiçbir hakareti kabul etmemek olsaydı ve vazife-i hakikiyesi, sırf âhiret ve ölümün i'dam-ı ebedîsinden müslümanları kurtarmak vazifesi olmasaydı ve bana ilişenler gibi sırf dünyaya ve menfî siyasete çalışmak olsaydı, on Menemen, on Şeyh Said Hâdisesi gibi bir hâdiseye, o anarşilik hesabına çalışanlar sebebiyet vereceklerdi.

Hem üç mahkeme ve yirmi senede kaç vilayetin zabıtaları, kıyafetime kanunca ilişmedikleri ve mazuriyetim ve inzivama binaen, tebdil-i kıyafetime hiçbir ihtar olmadığı halde, böyle keyfî, kanunsuz, cebren, ahali içinde başıma şapkayı giydirmeye çalışmak, kırk seneden beri bu vatanda, hususan iman-ı tahkikî dersinde kardeşane alâkadar olan yüzbinler adam, pek büyük bir heyecan içinde zemini hiddete getirip, emsalsiz ağlamağa vesile olacaktı.

Zâten ecnebi parmağıyla, güya hakkımda teveccüh-ü ammeyi kırmak fikriyle damarlarıma dokunacak kanunsuz muamelelerin mezkûr maksad için yapıldığına, çok emarelerle kat'î kanaatımız geldi. Fakat Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki; benim gibi kabir kapısında, alâkasız,

dünyadan usanmış, hürmetten, teveccüh-ü âmmeden kaçmış ve şan ü şeref ve hodfüruşluk gibi riyakârlıklara hiçbir meyli kalmamış bir vaziyette iken, bunların bana karşı kanunsuz ihanetlerinin hiçbir ehemmiyeti kalmadı; Cenab-ı Hakk'a havale ediyorum. Bana lüzumsuz evham yüzünden eziyet edenlerin yakında ölümle i'dam-ı ebediyeye giriftar olacaklarını düşünüp, hakikaten acıyorum. Ya Rabbî, onların imanını Risale-i Nur'la kurtar! İ'dam-ı ebedîden, sırr-ı Kur'anla terhis tezkeresine çevir! Ben de onlara hakkımı helâl ediyorum!

Said Nursî

* * *

Bedîüzzaman Said Nursî'nin ders ve irşadıyla hakikata ulaşan ve Nur hizmetinde çok kıymetdar ve yüksek hizmetleri sebkat eden kahraman ve hâlis bir talebenin, Üstad'ın mahiyetini tarif eden ayn-ı hakikat bir ifadesidir.

Bugünde Mele-i A'lânın arzda medar-ı süruru
Bugünde sekene-i arzın Mele-i A'lâda medar-ı iftiharı
Bugünde Habibullah'ın medar-ı nazarı
Bugünde müslümanlığın sertacı

Bugünde hak tarîklerin şahı
Bugünde hakikatların imamı
Hem bugünde Mahbub-u Huda
Hem bugünde allâme-i asır

Hem bugünde zulmetin nuru
Hem bütün günlerde serdar-ı hidayet
Hem Molla Said-ün Nursî
Hem Bedîüzzaman el-Fahrüddevranî...

Hüsrev

* * *

Merhum Hasan Feyzi'nin Risale-i Nur Hakkındaki Manzumesi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ
وَمَا اَرْسَلْنَاكَ اِلاَّ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ

âyetinin Veraset-i Ahmediye (A.S.M.) cihetinde, mana-yı işarî noktasında, bu asırda o Rahmetenlilâlemîn'in bir âyinesi ve hakikat-ı Kur'aniyenin bir hakikî tefsiri olan Risale-i Nur, o küllî rahmetin bir cilvesi, bir nümunesi olmasından; hakikat-ı Muhammediyenin (A.S.M.) bir kısım evsafı, mana-yı mecazî ile cüz'î bir vârisine verilebilir diye, bu parlak kasideye ilişmedim. Yalnız hakikat-ı Ahmediye (A.S.M.) âyinesinin farkına işareten bazı kelimeler ilâve edildi.

Said Nursî

Huzur bulur bugün seninle âlem
Ey bu asırda rahmet-i âlem Risale-i Nur
Sürur bulur bugün seninle âdem
Ey bir rahmet-i âlem Risale-i Nur

Bu hasta gönüller çoktan perişan
Varsa sende eğer Lokman'dan nişan
Bir şifa sun, gel ey mahbub-u zîşan
Ey cilve-i rahmet-i âlem Risale-i Nur

Gelmez mi sonu bu uzun hecenin
Geçmez mi gamı bu yaslı gecenin
Zâri arttı, sabrı bitti nicenin
Ey cilve-i rahmet-i âlem Risale-i Nur

Fahr-i Âlem, Arş'tan bu yere indi
Şah-ı Velayet gelip Düldül'e bindi
Zülfikar'a bugün artık Nur dendi
Ey bu zamanda rahmet-i âlem Risale-i Nur

....

Derdlere dermansın, mahbub-u cansın
Hem câmi'-ül esma vel-Kur'ansın
Hem de Nur-u Hak'tan bize ihsansın
Ey bir rahmet-i âlem Risale-i Nur

Bu âlemde madde değil, bir özsün
Her zerreden bakan bütün bir gözsün

Kâinatı hayran eden bütün bir yüzsün
Ey misal-i rahmet-i âlem Risale-i Nur
....
Çünki sensin bu asırda Rahmetenlilâlemîn'in cilvesi
Çünki sensin şimdi Şefî-ül Müznibîn'in vârisi
Agisna ya Gıyas-el Müstagîsîn, bir duası
Ey şu'le-i rahmet-i âlem Risale-i Nur
Şifa bulsun şimdi biraz yaramız
Revaç bulsun geçmez olan paramız
Saç nurunu, aka dönsün karamız
Ey ziya-i rahmet-i âlem Risale-i Nur
....
Meylimiz yok yalancı bir dünyaya
Son verdik biz bid'alara, riyaya
Kapılmayız öyle kuru hülyaya
Ey bir hakikat-ı rahmet-i âlem Risale-i Nur
Yok bizde cem'iyet kurma hülyası
Yok başka bir yola gitme sevdası
Olduk ancak Nur'un derdli şeydası
Ey derdlilere rahmet-i âlem Risale-i Nur
....
Geçmişiz hep medihlerden senadan
Yüz çevirdik servetlerden gınadan
Nur isteriz, geçmeden bu fenadan
Ey bu asırda rahmet-i âlem Risale-i Nur
....
Âşıkların, arşa çıkan feryadı
Ağlatıyor o pâk ruhlu ecdadı
Allah için eyle bize imdadı
Ey muhtaçlara rahmet-i âlem Risale-i Nur
Gökler saldı bela, yer verdi bela
Sarstı âfâkı bir acı vaveylâ
Rahmet et âleme ey Nur-u Mevlâ
Ey cilve-i rahmet-i âlem Risale-i Nur
Bir yanda sel var, bir yanda kan akar
Bu bela ateşi âlemi yakar

Ağlayan bu beşer hep sana bakar
Ey nümune-i rahmet-i âlem Risale-i Nur
Çevrildi ateşle bu koca dünya
Bir Cehennem gibi kaynadı derya
Yetiş imdada ey şah-ı evliya
Ey bu zamanda rahmet-i âlem Risale-i Nur
....
Zındıkaya, küfre karşı saldırdın
Gönüllerden kederleri kaldırdın
Bizi nurun deryasına daldırdın
Ey bîçarelere rahmet-i âlem Risale-i Nur
Kaldıramaz sana aslâ kimse el
Bağlıyoruz bizler sana candan bel
Dünyalara sensin ümid ve emel
Ey ziya-i rahmet-i âlem Risale-i Nur
Sen ordu kurmazsın erle, uşakla
Savaşmazsın öyle topla, bıçakla
Nurunla şu asrı tutup kucakla
Ey şimdi rahmet-i âlem Risale-i Nur
Bitsin de, bu korkunç tufan-ı şedid
Açılsın yepyeni bir devr-i mes'ud
Onsekiz bin âlem eylesin hep îd
Ey ehl-i Kur'ana rahmet-i âlem Risale-i Nur
Geliyor şu karşıdan gerçi bir zulmet
Fakat sensin bugün atâ-yı rahmet
Boğacaksın onu nurunla elbet
Ey bir rahmet-i âlem Risale-i Nur
Kızıl ejder yuvamıza girmesin
Zehirli eli yakamıza ermesin
Karşı durup nurun fırsat vermesin
Ey seyf-i rahmet-i âlem Risale-i Nur
Kara duman üstümüzden dağılsın
Kızıl alev sönüp âlem ayılsın
Bu zaferin haşre kadar anılsın
Ey zülfikar-ı rahmet-i âlem Risale-i Nur

O soydandır nice canlar yakanlar
O soydandır evler barklar yıkanlar
O soydandır sana kinle bakanlar
Ey hüccet-i rahmet-i âlem Risale-i Nur

Masumların kanlarını içerler
Ebu Cehl'i, Nemrudları geçerler
Ölümlerden ölümleri seçerler
Ey şimdi bir rahmet-i âlem Risale-i Nur

Bir mikrop ki, ciğerleri dişliyor
Kanımızla kendisini besliyor
Temiz yurdu telvis edip pisliyor
Ey bir eczahane-i rahmet-i âlem Risale-i Nur

Gazilerin, fatihlerin konağı
Seyyidlerin, serverlerin otağı
Bu vatandır, şehidlerin yatağı
Ey cilve-i rahmet-i âlem Risale-i Nur

O şehidlerin ala dönmüş kefeni
Miskler kokar, güle benzer bedeni
Öper melekler de nurlu na'şını
Ey cilve-i rahmet-i âlem Risale-i Nur

Kur'an diyor ölmemiştir, diridir
Herbirisi Hakk'ın arslan eridir
Türbeleri yürekleri titretir
Ey âyine-i rahmet-i âlem Risale-i Nur

Armağansın çünki asil millete
Düşmeyelim bir gün bile zillete
Götür bizi şanlı büyük devlete
Ey misal-i rahmet-i âlem Risale-i Nur

Eyleyeler nurun ile hep savlet
Zaferlerle şanlar bulur bu millet
Şarka, garba ziya salsın bu devlet
Ey bizlere rahmet-i âlem Risale-i Nur

Nurdan kanadın, hem sağlam kolun var
Nurdan senin Hakk'a giden yolun var
Kabul et bir kemter Feyzi kulun var
Ey bu asırda rahmet-i âlem Risale-i Nur!

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ

Üstadım, Efendim Hazretleri!

وَمَا اَرْسَلْنَاكَ اِلاَّ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ âyetinin nurlarından, nurun sayesinde alabildiğim bir zerreyi bu şekilde yazdım ve huzur-u irfanınıza sundum. Kabulünü rica eder, selâmlarımızı sunar ve mübarek ellerinizden öperiz.

Bîçare talebeniz
Hasan Feyzi
(Rahmetullahi aleyhi ebeden daima)

* * *

Merhum Hasan Feyzi, Nurlardan aldığı hakikat dersini, Nurlara işaret ederek güzel tanzim etmiş. Lâhika'ya girsin.

Said Nursî

Güzel oku! Her zerrede coşkun birer mana var
Derd ehline bu manada canlar sunan eda var
Vermek için parlaklığı, gamlı gönül evine
Bir bak hele, her cilâdan üstün olan cilâ var
Derin, güzel düşünce ile incelersen bunu sen
Zaîflemiş ruhlar için dağlar gibi gıda var
Hem dilersen, tükenmeyen sermaye-i serveti
Aç gözünü Nurlara bak, işte sana tufan gibi gına var
Beni tanı, yürü kulum yürü diye bizlere
Her nefeste şefkat ile Rabbimizden nida var
Duymuş isen bu nidayı her zerrenin dilinden
Müjde olsun, artık sana Cennet denen safa var
Uzaklara bakma! "Nurlara bak, yürü!" âlem onun âyinesi
Görmez misin, her yüzünde aynı renkte ziya var

Bir güneştir her zerrede cilve yapıp parlayan
Bilmez misin, sende dahi o edadan eda var
Eller açıp yürü bugün kana kana Risale-i Nur'dan ışık al
Aşka uyan, nura kanan her zerrede reha var
Hüner değil; dostu düşman, yârı ağyar eylemek
Yâdı biliş yapasın ki, ancak dostta vefa var
Hünerdir ki; yaprak atlas, toprak elmas olmalı
Çünki bir bak, ne yaprakta ne toprakta beka var
Kısa görüp denizleri damlalara çevirme
Hakikatta, her damlada gizli birer derya var
Damla iken aslın senin, dağı taşı aşarsın
Hem gökleri keşfedersin, sende ey nur, böyle dehâ var
Bir noktayı bir cihan yap, o cihana hâkim ol
Zira senin bir noktanda, güneş kadar zekâ var
Her zerrenin Kâ'be'sidir kalbi, yine kendine
Dikkat eyle, herbirinde yine ancak hüda var
Sakın Feyzi!. Sen gözünü Hak yüzünden ayırma
Hakkı gören gerçeklere, hakkı kadar atâ var.

(Denizli Kahramanı Merhum)
Hasan Feyzi

* * *

Mekteb-i fününda ve ulûm-u İslâmiyede gayet müdakkik ve kıdemli muallimlerden Hasan Feyzi'nin bir şiiri

Hazretinize buradan ayrılık söylemiştim
Çekilip nur-u hidayet yine zindan olacak
Yine firkat, yine hasret, yine hüsran olacak
Yine sen, yaş yerine kan akıtıp ağla gözüm
Çünki hicran dolu kalbim yine hicran olacak
Yine göç var diye mecnuna haber verme sakın

Yine matem, yine zâri, yine efgan olacak
Açılan ol gül-ü tevhid, sararıp solsa gerek
Kapanıp Kâ’be-i irfan, yine viran olacak
Haber aldım ki yarın yâd olacakmış bize yâr
Ne büyük yâre ki, kimler buna derman olacak
Bu büyük derd-i elemden kime şekva edeyim
İşiten nâlemi, hep ben gibi nâlân olacak
O şifa-bahş olan envârını sen çeksen eğer
Bana kim nur verecek, kim bana Lokman olacak
O temiz pak nefesin, âb-ı hayatı bu çölün
Onu dûr etme ki her ferd ona reyyan olacak
Hele ol nur-u şerifin kime değmişse eğer
Küçücük zerre de olsa, meh-i tâbân olacak.
O lütufkâr, o keremkâr eli öptükçe, benim
Bu küçük kalb-i hazînim yine handan olacak.
Bâb-ı feyzinden ırak olmayı aslâ çekemem
Dahi nezrim bu ki canım sana kurban olacak
Nazarın erse garib başıma ey nur-u Huda
Bugün artık bu hakir bendede umman olacak
Bu anasır, yüzüne her ne kadar çekse hicab
Yine haksın, buna şahid yine Kur’an olacak
Kab-ı Kavseyn’den alıp dersimi bildim ki ayân
O güzel nur-u bedî’, manevî sultan olacak
Sakınıp, Feyzi-i bîçareye bahs açma bugün
Yeni baştan yine şeyda, yine giryan olacak.
....

Bîçare Talebeniz
Hasan Feyzi

* * *

Yedinci Kısım

Afyon Hayatı

Bedîüzzaman'ın Tevkifi

1947 senesinin son aylarında, Afyon'dan üç sivil polis memuru, güya memleket çapında gizli bir dinî cem'iyetin faaliyetine aşina olmak için Emirdağı'na gelmişlerdi. Başta Said Nursî olarak Nur talebelerini tesbit etmeğe çalışıyorlardı. Sudan bahaneler icad etmeğe tevessül ettiler. Bir nümunesi şudur:

Bir sivil memur, bir kâğıda yazıyor: "Said'in hizmetçisi buradan Said'e rakı aldı." ve rakıcı dükkânında sarhoş ve aklı yerinde olmayan bir adama bu kâğıdın altına imza atmasını teklif ediyor. O adam diyor: "Tövbeler olsun, bu yalanı kim imza eder?" Sonra o kâğıdı imzalatmağa çalışan, fakat muvaffak olamayan memur; aynı gece acib bir hâdisede, işlediği hatasının tokadını yiyor. Şöyle ki:

Beraber rakı içtiği adamlarla dere kenarında gezerken aralarında bir kavga cereyan eder. O bedbaht adama orada bir güzel dayak atıyorlar ve tabancasını da alıyorlar.

* * *

Üstad, faytonla kıra çıktığı zaman dört beş gün müddetince beş tayyare Üstad'ı takib ediyor. Üstad, evine girdiği zaman onlar da Emirdağı'ndan çekiliyorlar. Üstad'ın sırf imanî, uhrevî hizmet-i Kur'aniyesine yanlış manalar

verdirerek aleyhte propaganda yapılıyor ve yukarı makamlara yanlış aksettiriliyor.

Risale-i Nur'un teksir makinesiyle intişarı ve Anadolu'da Nurların gittikçe inkişafı karşısında bu imanî hizmeti durdurmak maksadıyla harekete geçen gizli dinsiz komiteler, hükûmete evham verdirerek, aleyhte tahrikât yapıyorlar. Emirdağ, Isparta, Kastamonu, Konya, İnebolu, Safranbolu, Aydın gibi daha birçok vilayet, kasaba ve köylerdeki Nurcuların evlerinin aranmasına emir veriliyor. Nihayet 1947 senesinin son ayında Üstad Said Nursî ve onbeş kadar Nur talebesi Emirdağ'dan alınarak Afyon'a getirilir ve sorgularını müteakib tevkif ediliyorlar. Ve diğer vilayetlerdeki Nur talebeleri de tevkif edilerek, Afyon'a celbediliyor. Böylece Üçüncü Medrese-i Yusufiye hayatı başlıyor.

Bedîüzzaman'ın Afyon Mahkemesi

Bedîüzzaman, her girdiği hapisteki mahpusları irşad eder; hapisteki bazı câniler, koyun gibi bir hal alır. Hapiste dahi tecrid-i mutlak içinde bırakıldığı halde, hapishane bir Nur mektebi vaziyetine girer. Bunun için, girdiği hapishanelere "Medrese-i Yusufiye" der. Hattâ Denizli Hapishanesinde bir kısım gençler, Medrese-i Yusufiye'den ayrılmak istemeyerek, "Bedîüzzaman daha burada kalırsa, biz kendimizi suçlu gösterip ceza alacağız, ondan ayrılmayacağız, Risale-i Nur'dan ders alacağız..." demişlerdir.

Denizli Hapsinde "Meyve Risalesi" isimli eser te'lif edildikten sonra, hapishanede tesirli bir ıslahat müşahede ediliyor... Bu vaziyet, düşmanları dahi takdire sevkediyor.

Risale-i Nur'un mahiyetini dikkat ve tefekkürle okuyarak anlayıp tahkikî bir imana sahib olan hâlis Nur talebeleri; ölümden, hapisten, zindandan ve hiçbir beşerî eza ve cefadan korkmazlar. Mukaddes Kur'an ve iman hizmetiyle,

vatan ve millet ve âlem-i İslâm ve beşeriyetin ebedî kurtuluşuna çalışırken, dinsizlerin dûçar ettiği bir zulüm ve musibetle karşılaşırlarsa, aslâ fütur ve ümidsizliğe düşmezler; hapislere iftihar ve memnuniyetle girerler. Onların tek bir istinad noktaları vardır. O da, sırf rıza-yı İlahî için, ihlasla, Kur'an ve imana hizmetleridir. Masum ve mazlumların muhafızı Cenab-ı Hak'tır. Hiçbir maniaya ehemmiyet vermeyerek, Risale-i Nur'u okumağa ve neşretmeğe, kahraman üstadları misillü feragatla çalışırlar. Bunun içindir ki, yirmibeş senelik müdhiş bir istibdad-ı mutlak içinde Nurlara çalışan Nur talebeleri, iman ve İslâmiyet hizmetinde sarsılmamışlardır. "Zahirde zararlı gibi görünen şeyler, hakikatta nimettir. Zahmette rahmet vardır. İman hizmeti uğrunda başımıza ne gelse hayırdır. Biz başımıza geleceği düşünmekle mükellef değiliz, hizmet-i Kur'aniye ile mükellefiz. Biz, Rabb-i Rahîmimizin daima inayeti altındayız. Ölsek şehidiz, kalırsak Kur'anın hizmetkârıyız. İslâmiyet düşmanları bizi müebbed dünya hapsine de mahkûm etseler, bizler yine Risale-i Nur'un hizmetindeyiz." diye iman etmişler ve fakat sadece imanla kalmamışlar, bilfiil de amel etmişlerdir; meydandadır.

Bu dindar ve vefakâr millet, Bedîüzzaman'ın doğruluk ve büyüklüğünü ve kahramanlığını bilerek ona o derece itimad etmiştir ki; onun aleyhinde ne propaganda yapılırsa yapılsın inanmıyorlar. Bedîüzzaman'a yapılan zulüm ve işkenceleri işittikçe, ona karşı kalblerinde daha ziyade bir sevgi ve bağlılık husule gelmektedir. Ve diyorlar ki: "Bedîüzzaman gibi bir din kahramanını ve öyle büyük ve mübarek bir zâtı hapislere koymak, onun eserlerinin serbest okunmasına mani' olmak, dini Anadolu'dan kaldırmağa çalışmanın ve İslâmiyeti yıkmağa çabalamanın bir ifadesidir." diye, komünist ve dinsizlerin yaptırdıkları işkence ve zulümlerin düşmanı kesiliyorlar. Bunun için hükûmet, her işten evvel hükûmet aleyhinde çevrilen bu plânı akîm bırakmak için, Bedîüzzaman'ı tamamen serbest bırakması lâzımdır. Yoksa

Bedîüzzaman ezildikçe, halk hükûmet aleyhtarı [68](Haşiye) olacaktır. Din, vatan ve milletin selâmeti namına bu hakikatı ihbar etmeyi bir vecibe biliyoruz.

Evet Bedîüzzaman 1944'te Denizli Mahkemesinde beraet ettiği halde, Afyon vilayetine bağlı Emirdağ kazasında ikamete memur ediliyor. Orada kendi âhireti ve Risale-i Nur'la meşgul olurken 1948 senesinde, gizli din düşmanları, yapılan zulümler az geliyormuş gibi aynı nakarat ile, "Gizli cem'iyet kuruyor, halkı hükûmet aleyhine çeviriyor; ihtiyarladıkça artan enerjisiyle, kuvvetiyle, rejimi yıkmağa çalışıyor. Mustafa Kemal'e, İslâm Deccalı, Süfyan diyor." gibi bir sürü bahanelerle, elli Risale-i Nur talebesiyle birlikte Afyon Ağırceza Mahkemesine sevkediliyor ve hapse konuluyor.

Yapılan derin ve uzun tahkikat neticesinde, bir tek suç delili bulunamıyor. Fakat ne oldu ise oldu, ne yaptılarsa yaptılar, nihayet mahkeme -güya kanaat-ı vicdaniye ile- Bedîüzzaman'a yirmi ay ve müdakkik bir âlime onsekiz ay, yirmiiki kişiye de altışar ay hüküm veriyor. Diğerlerini de, "Bunlar Bedîüzzaman'ı büyük bir mürşid olarak bilmişler ve içlerindeki derunî boşluğu doldurmak için Risale-i Nur'u okumuşlar." diye beraet veriyor. Hüküm alanları da, "Bedîüzzaman'ın kurduğu gizli cem'iyete yardım etmişler!" diye cezalandırıyor. Hükmü derhal infaz edip hepsini tevkif ediyorlar.

Tabiî, mahkûmiyet kararı hemen temyiz ediliyor. Temyiz Mahkemesi kısa bir zamanda tedkikatını bitirerek, "Madem Bedîüzzaman Said Nursî Denizli Mahkemesinde aynı suçtan beraet etmiş. Denizli Mahkemesinin kararı hatalı da olsa, Temyiz'in tasdikinden geçen bir dava tekrar taht-ı muhakemeye alınamaz." diye, verilen mahkûmiyet kararını esastan bozuyor. Bunun üzerine yeniden mahkeme başlıyor. Maznunlardan ne istedikleri soruluyor. O, tamamen masum olan Nur talebeleri, Temyiz Mahkemesinin kararına uyulmasını istiyorlar. Afyon Mahkemesi, Temyiz'in kararına

uyulup uyulmayacağını uzun uzadıya düşünüyor.. nihayet uyulmasına karar veriyor. Sonra da noksanların ikmali için çalışmaya başlıyor. Fakat bu çalışma bir türlü tamamlanmıyor ve mahkeme mütemadiyen ta'lik ediliyor. Bedîüzzaman ve talebeleri, hüküm kat'iyyet kesbetmeden, verilen ceza müddetini hapishanede geçirdikten sonra tahliye edilmişlerdir. Yukarıda anlatıldığı vechile, mahkeme üç seneden beri uzatılmaktadır. [69](Haşiye).

Milyarlar defa yazıklar olsun ki; vatana, millete ve gençliğimize ve Âlem-i İslâma en mukaddes iman hizmetini yapan, beşerin bütün manevî ihtiyacını karşılayacak derecede hârikulâde ve muazzam eserler veren bu dâhî ve misilsiz zât; mahkemelerden mahkemelere sürüklenmede, hapishanelerde çürütülmeye çalışılmaktadır.

Bedîüzzaman yirmi senede olduğu gibi, şu üç-dört senede de o kadar emsalsiz bir işkenceye maruz kalmıştır ki, tarihte hiçbir ilim adamına bu kadar câniyane bir sû'-i kasd yapılmamıştır. Denizli hapsinde bir ayda çektiği sıkıntıyı, Afyon'da bir günde çekmiştir! Kendisine, bütün bütün kanunsuz muameleler yapılmıştır. Hapishanede tam yirmi ay, kışın çok soğuk olan gayr-ı muntazam bir koğuş içinde yalnız bırakılarak, tecrid-i mutlak içinde imha olmasına intizar edilmiştir. Kışın en şiddetli günlerinde, hapishane pencerelerinin iki milim buz tuttuğu zamanlarda zehir verilmiş; ihtiyar, çok hasta haliyle, aylarca ızdırab çektirilmiştir. Mübarek yatağında, bir taraftan bir tarafa dönemeyecek bir hale geldiği zamanlarda bile, hizmetine, bir talebesi olsun müsaade edilmemiştir. O korkunç şerait altında, kendi kendine ölüp gitmesi beklenmiştir. Hastalığı o kadar şiddetlenmiştir ki; günlerce birşey yiyememiş ve gıdasız kalmış ve çok zaîf bir vaziyete gelmiştir. Böyle olduğu ve çok sıkı bir tarassud ve tazyikat altında bulundurulduğu halde, Risale-i Nur'un te'lifinden geri kalmamış, her hapiste olduğu gibi, burada da gizli olarak eser te'lif etmiştir. Mahpuslar gizli gizli Risale-i Nur'u

elleriyle yazıp çoğaltmışlar ve hapishaneden dışarı da çıkararak neşrini temin etmişlerdir. Bedîüzzaman hapiste olduğu günler dahi Risale-i Nur'un neşriyatı durmamış, perde altında yüz binlerce nüshaları eski yazı ile neşretmeye -Nur Kahramanı Hüsrev gibi- Nur talebeleri muvaffak olmuşlardır.

Hapishanede -zehirlenerek- ölüm döşeğinde iken, fırsat bulup ziyaretine varabilen bir talebesine şöyle demiştir: "Belki hayatta kalamayacağım, bütün mevcudiyetim vatan, millet, gençlik ve âlem-i İslâm ve beşerin ebedî refah ve saadeti uğrunda feda olsun. Ölürsem, dostlarım intikamımı almasınlar!.."

Bedîüzzaman'ın hapishaneye gelmesiyle çok müstefid olan hapislerden birisi pencereden selâm verdiği zaman, "Sen Bedîüzzaman'a neden selâm verdin? Neden onun penceresine bakıyorsun?" diyerek, dayak atılmıştır. Çok mübarek ve çok sevgili Üstadlarının hasta ve çok elîm vaziyetinde gizlice fırsat bulup görüşmeye çalışan talebeleri, yakalandıkları zaman falakalara yatırılarak dayaktan geçirilmiştir. Fakat onlar bu mezalimden aslâ yılmamışlar, imandan ve izzet-i İslâmiyeden gelen bir salabetle, o zalimler vurdukça, onlar da her vuruluşlarında "Vur! Vur!" diye bağırmışlardır. "Düşmanın çizmesi boğazımıza bastığı zaman onun yüzüne tükür! Ruhun kurtulsun, cesedin ezilsin." hakikatını matbuat lisanıyla da beyan eden Üstadları Bedîüzzaman'a ittiba etmişlerdir.

İşte böyle türlü türlü işkence ve tazyikatlarla, gerek hapishane dâhilinde gerek haricinde hizmetini dahi yaptırmamaya çalışmışlardır. Dünyada hiçbir kimseye yapılmayan zulüm ve ihanet, Bedîüzzaman'a yapılmıştır. Nihayet 20 Eylül 1949 günü ceza müddetini hapishanede tamamlayarak tahliye edilmiştir. Bütün hapishanelerde hapisler resmî mesaî saatlerinde tahliye edilirken, Afyon hapishanesinde de saat onda âdet iken, Bedîüzzaman'ı fevkalâde bir tezahürat ile karşılamağa hazırlanan halkın

istikbaline mani' olmak için, şafak vakti ile sabah namazı arasında hapishaneden tahliye etmişlerdir.

* * *

Bedîüzzaman Hazretleri Afyon'da bir müddet ikamet etmiştir. Bu esnada cezasını çektiği ve Temyiz Mahkemesi mahkûmiyet kararını tamamen lehine bozduğu halde, üç polise, kapısı önünde geceli gündüzlü nöbet beklettirilmiştir. Hapisten çıktığına pişman etmişler ve zulüm ve tazyikat devam ettirilmiştir. İki senelik ezici ve eritici bir hapisten çıktığı halde, hastalığını sormak için gelenler dahi yanına bırakılmamıştır. Tarihçe-i hayatında görüldüğü gibi; Rusya'da, Rus kumandanı ona serbestiyet verdiği halde, öz vatanında ve bu mübarek ve muazzez millet-i İslâm için her şeyini feda eden Bedîüzzaman'ın bayram ziyaretine gelenler dahi, resmî memurlar tarafından ziyaretten men'edilmiştir. Hattâ hizmetçisiyle konuşanlar görülünce, "Sen, Bedîüzzaman'ın hizmetçisiyle konuştun!" diye tazyikat yapılarak hüviyetleri tesbit edilmiştir. Bütün böyle kanunsuzluklar, halkı Bedîüzzaman'a bir kat daha yaklaştırmış, eserlerini arayıp bulmak hususunda âdeta bir kamçı tesiri husule getirmiştir. Bedîüzzaman aleyhinde propaganda yapan ve yaptıranlardan ise fersahlarca uzaklaştırmıştır. Bedîüzzaman'a olan teveccüh-ü âmme kırılmağa çalışıldıkça, millet ve gençlik, hususan yüksek tahsil gençliğinin hürmet ve bağlılığı artmıştır. Bedîüzzaman aleyhtarlığı yapıldıkça, bu bağlar perçinleşmiştir. Menfî propagandalardan maksad, milletin Bedîüzzaman'a olan teveccühünü kırarak, şahsını çürütüp, Risale-i Nur'un neşriyatını durdurmaktır. Halbuki Risale-i Nur, müellifin şahsıyla bağlı değildir. Risale-i Nur, Kur'anın malıdır. Risale-i Nur, başka eserlere benzemez. Risale-i Nur, başlıbaşına hüccet ve bürhan hazinesidir; yani bizâtihî bürhan ve hüccettir. Risale-i Nur okuyan, müellifin şahsına bakmaz; doğrudan doğruya eserin içindeki hakikatlara, bürhan ve delillere hasr-ı nazar eder. Bu ve daha birçok hakikatlara binaendir ki; Bedîüzzaman'ın aleyhinde yapılan çok dehşetli

resmî propagandalar dahi akîm kalmıştır. Ve akîm kalmaya da mahkûmdur.

Evet bu Millet-i İslâmiye, vatan ve millete bu derece hadsiz istifade temin eden, Kur'an ve iman hizmetini görülmemiş bir feragat-ı nefisle ve fedakârlıklarla yapan bu büyük müellif ve mütefekkirin, bu derece mahkemelerde sürüklendiğine, milyarlar teessüfler yağdırıyor. Vatan ve milletin maslahatı namına haber veriyoruz ki: Bu iş bir an evvel neticelendirilmeli ve mahkemelere son verilmelidir. Zira Bedîüzzaman'ın yaptığı Kur'anî hizmet, İslâm dünyası genişliğinde ve cihanşümul bir çaptadır. Bedîüzzaman Said Nursî hakkında takdim ettiğimiz gayet yüksek hakikatlar ve gayet âlî kıymetler, delilsiz değildir; içinde mübalağa yoktur. Şübhe edenler, henüz hayatta olan Bedîüzzaman'ı yakından tanımakla ve Risale-i Nur'u sebat ve devamla ve niyet-i hâlisane ile okumakla farkına varacaklardır ki; biz, bu tarihçe-i hayatta naklettiğimiz hakikatları ifade ederken, söz ve ifadelerimiz çok sönük olmuştur. Hem kendilerinin ihlasla, bizden ziyade idrak edecekleri kanaatleri, bütün beşeriyete ilân etmek iştiyakına da sahib olacaklardır.

Bütün dünya mahkemeleri, gizli din düşmanlarının yaptıkları ithamlara nazaran Bedîüzzaman'ı mahkûm etmeye çalışsalar, o mahkemeler delile istinad ettikçe, Bedîüzzaman'ı mahkûm edemezler!

Bedîüzzaman Said Nursî Hazretleri, İslâmiyet düşmanları tarafından zehirlemelerin hastalıklarıyla daimî yatak içerisinde gün geçirmekte ve şöyle demektedir: "Kabir kapısını bekliyorum." Fakat biz Cenab-ı Hak'tan bütün kudret ve kuvvetimizle dua ve niyaz ediyoruz ki, o büyük din kahramanına daha çok uzun ömürleri lütuf buyursun. Zira o gibi Kur'anın fedai ve muhlis bir hâdimine, o gibi yüksek bir dâhîye, o gibi büyük bir mütefekkire, o gibi bir hakikat kahramanına, o gibi nazîrsiz bir İslâm hakîmine, bütün Âlem-i İslâm ve bütün cihan muhtaçtır.

* * *

Bedîüzzaman'ın Emirdağ ve Afyon Hayatını kendi kalemiyle belirten
On Beşinci Rica, Lem'alardan alınmış olup, buraya dercedilmiştir.

Onbeşinci Rica:

[70](Haşiye)

Bir zaman Emirdağı'nda ikamete memur ve tek başıma menzilde âdeta bir haps-i münferid ve bana çok ağır gelen tarassudlar ve tahakkümler ile bana işkence vermelerinden hayattan usandım, hapisten çıktığıma teessüf ettim. Ruh u canımla Denizli Hapsi'ni arzuladım ve kabre girmeyi istedim. Ve "hapis ve kabir, bu tarz-ı hayata müreccahtır" diye ya hapse veya kabre girmeye karar verirken, inayet-i İlahiye imdada yetişti; kalemleri teksir makinesi olan Medreset-üz Zehra şakirdlerinin ellerine, yeni çıkan teksir makinesini verdi. Birden Nur'un kıymetdar mecmualarından her tanesi, bir kalem ile beş yüz nüsha meydana geldi. Fütuhata başlamaları, o sıkıntılı hayatı bana sevdirdi, "Hadsiz şükür olsun" dedirtti. Bir miktar sonra Risale-i Nur'un gizli düşmanları fütuhat-ı Nuriyeyi çekemediler. Hükûmeti aleyhimize sevkettiler. Yine hayat bana ağır gelmeye başladı. Birden inayet-i Rabbaniye tecelli etti. En ziyade Nurlara muhtaç olan alâkadar memurlar, vazifeleri itibariyle müsadere edilen Nur Risalelerini kemal-i merak ve dikkatle mütalaa ettiler. Fakat Nurlar onların kalblerini kendine tarafdar eyledi. Tenkid yerinde takdire başlamalarıyla, Nur Dershanesi çok genişlendi; maddî zararımızdan yüz derecede ziyade menfaat verdi, sıkıntılı telaşlarımızı hiçe indirdi. Sonra gizli düşman münafıklar, hükûmetin nazar-ı dikkatini benim şahsıma çevirdiler. Eski siyasî hayatımı hatırlattırdılar. Hem adliyeyi, hem maarif dairesini, hem

zabıtayı, hem dâhiliye vekaletini evhamlandırdılar. Partilerin cereyanları ve komünistlerin perdesinde anarşistlerin tahrikatıyla o evham genişlendi. Bizi tazyik ve tevkif ve ellerine geçen risaleleri müsadereye başladılar. Nur şakirdlerinin faaliyetine tevakkuf geldi.

Benim şahsımı çürütmek fikriyle, bir kısım resmî memurlar, hiç kimsenin inanmayacağı isnadlarda bulundular. Pek acib iftiraları işaaya çalıştılar. Fakat kimseyi inandıramadılar. Sonra pek âdi bahanelerle, zemheririn en şiddetli soğuk günlerinde beni tevkif ederek, büyük ve gayet soğuk ve iki gün sobasız bir koğuşta tecrid-i mutlak içinde hapsettiler. Ben küçük odamda günde kaç defa soba yakar ve daima mangalımda ateş varken, za'fiyet ve hastalığımdan zor dayanabilirdim. Şimdi, bu vaziyette hem soğuktan bir sıtma, hem dehşetli bir sıkıntı ve hiddet içinde çırpınırken, bir inayet-i İlahiye ile bir hakikat kalbimde inkişaf etti. Manen: "Sen hapse Medrese-i Yusufiye namı vermişsin; hem Denizli'de sıkıntınızdan bin derece ziyade hem ferah, hem manevî kâr, hem oradaki mahpusların Nurlardan istifadeleri, hem büyük dairelerde Nurların fütuhatı gibi neticeler, size şekva yerinde binler şükrettirdi, herbir saat hapsinizi ve sıkıntınızı, on saat ibadet hükmüne getirdi; o fâni saatleri bâkileştirdi. İnşâallah bu Üçüncü Medrese-i Yusufiyedeki musibetzedelerin Nurlardan istifadeleri ve teselli bulmaları, senin bu soğuk ve ağır sıkıntını hararetlendirip, sevinçlere çevirecek ve hiddet ettiğin adamlar eğer aldanmışlarsa bilmeyerek sana zulmediyorlar. Onlar hiddete lâyık değiller. Eğer bilerek ve garazla ve dalalet hesabına seni incitiyorlar ve işkence yapıyorlarsa, onlar pek yakın bir zamanda, ölümün i'dam-ı ebedîsiyle kabrin haps-i münferidine girip, daimî sıkıntılı azab çekecekler. Sen onların zulmü yüzünden hem sevab, hem fâni saatlerini bâkileştirmeyi, hem manevî lezzetleri, hem vazife-i ilmiye ve diniyeyi ihlas ile yapmasını kazanıyorsun!" diye ruhuma ihtar edildi. Ben de bütün kuvvetimle "Elhamdülillah" dedim. İnsaniyet damarıyla o

zalimlere acıdım. “Yâ Rabbi! Onları ıslah eyle!” diye dua ettim.

Bu yeni hâdisede, ifademde Dâhiliye Vekaletine yazdığım gibi, on vecihle kanunsuz olduğu ve kanun namına kanunsuzluk eden o zalimler -asıl suçlu onlar olması gibi- öyle bahaneleri aradılar; işitenleri güldürecek ve hakperestleri ağlattıracak iftiraları ve uydurmalarıyla ehl-i insafa gösterdiler ki; Risale-i Nur’a ve şakirdlerine ilişmeye, kanun ve hak cihetinde imkân bulamıyorlar, divaneliğe sapıyorlar.

Ezcümle: Bir ay bizi tecessüs eden memurlar, birşey bahane bulamadıklarından bir pusla yazıp ki: “Said’in hizmetkârı bir dükkândan rakı almış, ona götürmüş.” O puslayı imza ettirmek için hiç kimseyi bulamayıp, sonra yabanî ve sarhoş bir adamı yakalamışlar, tehdidkârane “Gel bunu imza et!” demişler. O da demiş: “Tövbeler tövbesi olsun, bu acib yalanı kim imza edebilir?” Onları, puslayı yırtmağa mecbur etmiş.

İkinci bir nümune: Bilmediğim ve şimdi dahi tanımadığım bir zât, atını beni gezdirmek için vermiş, ben de rahatsızlığım için teneffüs kasdı ile, ekser günlerde, yazda bir-iki saat gezerdim. O at ve araba sahibine elli liralık kitab vermeye söz vermiştim. Tâ, kaidem bozulmasın ve minnet altına girmeyeyim. Acaba bu işde hiçbir zarar ihtimali var mı? Halbuki “O at kimindir?” diye, elli defa bizlerden hem vali, hem adliyeciler, hem zabıta ve polisler sordular. Güya büyük bir hâdise-i siyasiye ve asayişe temas eden bir vakıadır. Hattâ bu manasız soruşların kesilmesi için, iki zât hamiyeten biri “At benimdir.” diğeri “Araba benimdir.” dedikleri için ikisini de benimle beraber tevkif ettiler. Bu nümunelere kıyasen, çok çocuk oyuncaklarına seyirci olup gülerek ağladık ve anladık ki: Risale-i Nur’a ve şakirdlerine ilişenler, maskara olurlar.

O nümunelerden latif bir muhavere: Benim tevkif kâğıdımda sebeb, emniyeti ihlâl suçu yazıldığından, ben daha o puslayı görmeden müddeiumuma dedim: Seni geçen

gece gıybet ettim. Emniyet müdürü hesabına beni konuşturan bir polise: "Eğer bin müddeiumumî ve bin emniyet müdürü kadar bu memlekette emniyet-i umumiyeye hizmet etmemiş isem -üç defa- Allah beni kahretsin." dedim.

Sonra bu sırada, bu soğukta, en ziyade istirahata ve üşümemeğe ve dünyayı düşünmemeğe muhtaç olduğum bir hengâmda, garazı ve kasdı ihsas eder bir tarzda, beni bu tahammülün fevkinde bu tehcir ve tecrid ve tevkif ve tazyike sevkedenlere, fevkalâde iğbirar ve kızmak geldi. Bir inayet imdada yetişti. Manen kalbe ihtar edildi ki:

"İnsanların sana ettikleri ayn-ı zulümlerinde, ayn-ı adalet olan kader-i İlahînin büyük bir hissesi var ve bu hapiste yiyecek rızkın var. O rızkın seni buraya çağırdı. Ona karşı rıza ve teslim ile mukabele lâzım. Hikmet ve rahmet-i Rabbaniyenin dahi büyük bir hissesi var ki, bu hapistekileri nurlandırmak ve teselli vermek ve size sevab kazandırmaktır. Bu hisseye karşı, sabır içinde binler şükretmek lâzımdır.

Hem senin nefsinin bilmediğin kusurlarıyla onda bir hissesi var.

O hisseye karşı istiğfar ve tövbe ile, nefsine "Bu tokata müstehak oldun." demelisin.

Hem gizli düşmanların desiseleriyle bazı safdil ve vehham memurları iğfal ile o zulme sevketmek cihetiyle, onların da bir hissesi var. Ona karşı Risale-i Nur'un o münafıklara vurduğu dehşetli manevî tokatlar, senin intikamını onlardan almış. O, onlara yeter. En son hisse, bilfiil vasıta olan resmî memurlardır. Bu hisseye karşı, onların Nurlara tenkid niyetiyle bakmalarında, ister istemez şübhesiz iman cihetinde istifadelerinin hatırı için وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ düsturuyla; onları afvetmek, bir ulüvvücenablıktır."

Ben de bu hakikatlı ihtardan kemal-i ferah ve şükür ile, bu yeni Medrese-i Yusufiyede durmağa, hattâ aleyhimde

olanlara yardım etmek için kendime mûcib-i ceza zararsız bir suç yapmağa karar verdim.

Hem benim gibi yetmişbeş yaşında ve alâkasız ve dünyada sevdiği dostlarından, yetmişten ancak hayatta beşi kalmış ve onun vazife-i nuriyesini görecek yetmiş bin nur nüshaları bâki kalıp serbest geziyorlar. Ve bir dile bedel, binler dil ile hizmet-i imaniyeyi yapacak kardeşleri, vârisleri bulunan benim gibi bir adama kabir, bu hapisten yüz derece ziyade hayırlıdır. Ve bu hapis dahi, haricinde hürriyetsiz tahakkümler altındaki serbestiyetten yüz derece daha rahat, daha faidelidir. Çünki haricinde, tek başıyla yüzer alâkadar memurların tahakkümlerini çekmeğe mukabil, hapiste yüzer mahpuslarla beraber yalnız müdür ve başgardiyan gibi bir-iki zâtın, maslahata binaen hafif tahakkümlerini çekmeğe mecbur olur. Ona mukabil, hapiste çok dostlardan kardeşane taltifler, teselliler görür. Hem İslâmiyet şefkati ve insaniyet fıtratı, bu vaziyette ihtiyarlara merhamete gelmesi, hapis zahmetini rahmete çeviriyor diye, hapse razı oldum.

Resim (Üstad Bedîüzzaman Hazretleri, Afyon mahkeme koridorunda beklerken.)

Bu üçüncü mahkemeye geldiğim sırada za’fiyet ve ihtiyarlık ve rahatsızlıktan ayakta durmağa sıkıldığımdan, mahkeme kapısının haricinde bir iskemlede oturdum. Birden bir hâkim geldi, hiddet etti, “Neden ayakta beklemiyor?” ihanetkârane dedi. Ben de ihtiyarlık cihetinden, bu

merhametsizliğe kızdım. Birden baktım; pek çok müslümanlar, kemal-i şefkat ve uhuvvetle merhametkârane bakıp etrafımızda toplanmışlar, dağılmıyorlar. Birden “iki hakikat” ihtar edildi:

Birincisi: Benim ve Nurların gizli düşmanlarımız, benim istemediğim hakkımdaki teveccüh-ü âmmeyi kırmak ile Nur’un fütuhatına sed çekilir diye, bazı safdil resmî memurları kandırıp, şahsımı millet nazarında çürütmek fikriyle, ihanetkârane böyle muameleye sevketmişler. Buna karşı inayet-i İlahiye, Nurların iman hizmetine mukabil, bir ikram olarak, o bir tek adamın ihanetine bedel, bu yüz adama bak! Hizmetinizi takdir ile şefkatkârane acıyarak alâkadarane sizi istikbal ve teşyi’ ediyorlar. Hattâ ikinci gün, ben müstantık dairesinde müddeiumumun suallerine cevab verirken, hükûmet avlusunda mahkeme pencerelerine karşı bin kadar ahali kemal-i alâka ile toplanıp lisan-ı hal ile “Bunları sıkmayınız!” dediklerini, vaziyetleriyle ifade ediyorlar gibi göründüler. Polisler onları dağıtamıyordular. Kalbime ihtar edildi ki: Bu ahali, bu tehlikeli asırda tam bir teselli ve söndürülmez bir nur ve kuvvetli bir iman ve saadet-i bâkiyeye bir doğru müjde istiyorlar ve fıtraten arıyorlar ve Nur Risalelerinde aradıkları bulunuyor diye işitmişler ki, benim ehemmiyetsiz şahsıma, imana bir parça hizmetkârlığım için haddimden çok ziyade iltifat gösteriyorlar.

İkinci hakikat: Emniyeti ihlâl vehmiyle bize ihanet etmek ve teveccüh-ü âmmeyi kırmak kasdıyla tahkirkârane aldanmış mahdud adamların bed muamelelerine mukabil, hadsiz ehl-i hakikatın ve nesl-i âtinin takdirkârane alkışlamaları var, diye ihtar edildi. Evet komünist perdesi altında anarşistliğin, emniyet-i umumiyeyi bozmağa dehşetli çalışmasına karşı, Risale-i Nur ve şakirdleri iman-ı tahkikî kuvvetiyle bu vatanın her tarafında o müdhiş ifsadı durduruyor ve kırıyor. Emniyeti ve asayişi temine çalışıyor ki, pek çok bir kesrette ve memleketin her tarafında bulunan Nur talebelerinden, bu yirmi senede alâkadar üç-dört

mahkeme ve on vilayetin zabıtaları, emniyeti ihlâle dair bir vukuatlarını bulmamış ve kaydetmemiş. Ve üç vilayetin insaflı bir kısım zabıtaları demişler: “Nur talebeleri manevî bir zabıtadır. Asayişi muhafazada bize yardım ediyorlar. İman-ı tahkikî ile; Nur’u okuyan her adamın kafasında bir yasakçıyı bırakıyorlar, emniyeti temine çalışıyorlar.” Bunun bir nümunesi Denizli Hapishanesidir. Oraya Nurlar ve o mahpuslar için yazılan Meyve Risalesi girmesiyle, üç dört ay zarfında ikiyüzden ziyade o mahpuslar öyle fevkalâde itaatli, dindarane bir salah-ı hal aldılar ki; üç dört adamı öldüren bir adam, tahta bitlerini öldürmekten çekiniyordu. Tam merhametli, zararsız, vatana nâfi’ bir uzuv olmaya başladı. Hattâ resmî memurlar, bu hale hayretle ve takdirle bakıyordular. Hem daha hüküm almadan bir kısım gençler dediler: “Nurcular hapiste kalsalar, biz kendimizi mahkûm ettireceğiz ve ceza almaya çalışacağız; tâ onlardan ders alıp onlar gibi olacağız. Onların dersiyle kendimizi ıslah edeceğiz.” İşte bu mahiyette bulunan Nur talebelerini, emniyeti ihlâl ile itham edenler, herhalde ve gayet fena bir surette aldanmış veya aldatılmış veya bilerek veya bilmeyerek anarşistlik hesabına hükûmeti iğfal edip bizleri eziyetlerle ezmeye çalışıyorlar. Biz bunlara karşı deriz: Madem ölüm öldürülmüyor ve kabir kapanmıyor ve dünya misafirhanesinde yolcular gayet sür’at ve telaşla kafile kafile arkasında, toprak arkasına girip kayboluyorlar; elbette pek yakında birbirimizden ayrılacağız. Siz zulmünüzün cezasını dehşetli bir surette göreceksiniz. Hiç olmazsa mazlum ehl-i iman hakkında terhis tezkeresi olan ölümün i’dam-ı ebedî dar ağacına çıkacaksınız. Sizin dünyada tevehhüm-ü ebediyetle aldığınız fâni zevkler, bâki ve elîm elemlere dönecek.

Maatteessüf gizli münafık düşmanlarımız, bu dindar milletin yüzer milyon veli makamında olan şehidlerinin, kahraman gazilerinin kanıyla ve kılıncıyla kazanılan ve muhafaza edilen hakikat-ı İslâmiyete bazan “tarîkat” namını takıp ve o güneşin tek bir şuaı olan tarîkat meşrebini, o

güneşin aynı gösterip, hükûmetin bazı dikkatsiz memurlarını aldatıp, hakikat-ı Kur'aniyeye ve hakaik-i imaniyeye tesirli bir surette çalışan Nur talebelerine "tarîkatçı" ve "siyasî cem'iyetçi" namını vererek aleyhimize sevketmek istiyorlar. Biz hem onlara, hem onları aleyhimizde dinleyenlere, Denizli mahkeme-i âdilesinde dediğimiz gibi deriz:

"Yüzer milyon başların feda oldukları bir kudsî hakikata, başımız dahi feda olsun. Dünyayı başımıza ateş yapsanız, hakikat-ı Kur'aniyeye feda olan başlar, zındıkaya teslim-i silâh etmeyecek ve vazife-i kudsiyesinden vazgeçmeyecekler inşâallah!"

İşte ihtiyarlığımın sergüzeştliğinden gelen ağrılara ve me'yusiyetlere, imandan ve Kur'andan imdada yetişen kudsî teselliler ile bu ihtiyarlığımın en sıkıntılı bir senesini, gençliğimin en ferahlı on senesine değiştirmem. Hususan hapiste farz namazını kılan ve tövbe edenin herbir saati, on saat ibadet hükmüne geçmesiyle ve hastalıkta ve mazlumiyette dahi herbir fâni gün, sevab cihetinde on gün bâki bir ömrü kazandırmasıyla, benim gibi kabir kapısında nöbetini bekleyen bir adama ne kadar medar-ı şükrandır, o manevî ihtardan bildim. "Hadsiz şükür Rabbime" dedim; ihtiyarlığıma sevindim ve hapsime razı oldum. Çünki ömür durmuyor, çabuk gidiyor. Lezzetle, ferahla gitse, lezzetin zevali elem olmasından, hem teessüf, hem şükürsüzlükle, gafletle, bazı günahları yerinde bırakır, fâni olur gider. Eğer hapis ve zahmetli gitse, zeval-i elem bir manevî lezzet olmasından, hem bir nevi ibadet sayıldığından, bir cihette bâki kalır ve hayırlı meyveleriyle bâki bir ömrü kazandırır. Geçmiş günahlara ve hapse sebebiyet veren hatalara keffaret olur, onları temizler. Bu nokta-i nazardan, mahpuslardan farzı kılanlar, sabır içinde şükür etmelidirler.

* * *

Afyon mahkemesini tertib ve iftiralarla açtıran gizli dinsizler, Bedîüzzaman'ı i'dam etmek plânını çevirmişlerdir. Bu fevkalâde ehemmiyeti haiz büyük müdafaat, böyle imhacı zalim dinsizlere karşı onun ölümü hiçe sayarak haykırdığı hakikatlerdir. Neticede, Temyiz Mahkemesi mahkûmiyet kararını nakzetti. Ve aynı mahkeme iki defa Bedîüzzaman'a beraet verdi. Nihayet bütün Risale-i Nur Külliyatı ve beşyüze yakın mektublar bilâ-kayd u şart Bedîüzzaman'a iade edildi.

* * *

Büyük Müdafaatından Parçalar

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

وَ بِهِ نَسْتَعِينُ

Onsekiz sene sükûttan sonra mecburiyet tahtında bu istida mahkemeye ve sureti Ankara'ya makamata verilmişken; tekrar vermeğe mecbur olduğum iddianameye karşı itiraznamemdir.

Malûm olsun ki; Kastamonu'da üç defa menzilimi taharri etmek için gelen iki müddeiumumî ve iki taharri komiserine ve üçüncüde polis müdürüne ve altı-yedi komiser ve polislere ve Isparta'da müddeiumumînin suallerine ve Denizli ve Afyon Mahkemelerine karşı dediğim ayn-ı hakikat küçük bir müdafaanın hülâsasıdır. Şöyle ki:

Onlara dedim: Ben, onsekiz-yirmi senedir münzevi yaşıyorum. Hem Kastamonu'da sekiz senedir karakol karşısında ve sair yerlerde dahi yirmi senedir daima tarassud ve nezaret altında kaç defa menzilimi taharri ettikleri halde, dünya ile, siyaset ile hiçbir tereşşuh, hiçbir emarem görülmedi. Eğer bir karışık halim olsaydı ve oranın adliye ve zabıtası bilmedi veya bildi aldırmadı ise, elbette benden ziyade onlar mes'uldürler. Eğer yoksa, bütün dünyada kendi âhireti ile meşgul olan münzevilere ilişilmediği halde, neden

bana lüzumsuz, vatan ve millet zararına bu derece ilişiyorsunuz?

Biz Risale-i Nur şakirdleri, Risale-i Nur'u değil dünya cereyanlarına, belki kâinata da âlet edemeyiz.

Hem Kur'an bizi siyasetten şiddetle men'etmiş. Evet Risale-i Nur'un vazifesi ise, hayat-ı ebediyeyi mahveden ve hayat-ı dünyeviyeyi de dehşetli bir zehire çeviren küfr-ü mutlaka karşı, imanî olan hakikatlarla gayet kat'î, en mütemerrid zındık feylesofları dahi imana getiren kuvvetli bürhanlarla Kur'ana hizmet etmektir. Onun için Risale-i Nur'u hiçbir şeye âlet edemeyiz.

Evvelâ: Kur'anın elmas gibi hakikatlarını, ehl-i gaflet nazarında bir propaganda-i siyaset tevehhümüyle cam parçalarına indirmemek ve o kıymetdar hakikatlara ihanet etmemektir.

Sâniyen: Risale-i Nur'un esas mesleği olan şefkat, hak ve hakikat ve vicdan, bizleri şiddetle siyasetten ve idareye ilişmekten men etmiş. Çünki tokada ve belaya müstehak ve küfr-ü mutlaka düşmüş bir-iki dinsize müteallik yedi-sekiz çoluk-çocuk, hasta, ihtiyar, masumlar bulunur. Musibet ve bela gelse, o bîçareler dahi yanarlar. Bunun için, neticenin de husulü meşkuk olduğu halde, siyaset yoluyla idare ve asayişin zararına hayat-ı içtimaiyeye karışmaktan şiddetle men'edilmişiz.

Sâlisen: Bu vatanın ve bu milletin hayat-ı içtimaiyesi bu acib zamanda anarşilikten kurtulmak için beş esas lâzım ve zarurîdir: Hürmet, merhamet, haramdan çekinmek, emniyet, serseriliği bırakıp itaat etmektir. Risale-i Nur hayat-ı içtimaiyeye baktığı zaman, bu beş esası kuvvetli ve kudsî bir surette tesbit ve tahkim ederek, asayişin temel taşını muhafaza ettiğine delil ise; bu yirmi sene zarfında Risale-i Nur'un, yüzbin adamı vatan ve millete zararsız birer uzv-u nâfi' haline getirmesidir. Isparta ve Kastamonu vilayetleri buna şahiddir. Demek Risale-i Nur'un ekseriyet-i mutlaka eczalarına ilişenler, herhalde bilerek veya bilmeyerek anarşilik hesabına vatana ve millete ve hâkimiyet-i

İslâmiyeye hıyanet ederler. Risale-i Nur'un, yüzotuz risalelerinin bu vatana yüzotuz büyük faidesini ve hasenesini, vehham ehl-i gafletin sathî nazarlarında kusurlu tevehhüm edilen iki-üç risalenin mevhum zararları çürütemez. Onları bunlarla çürüten, gayet derecede insafsız bir zalimdir.

Eğer dinsizliği bir nevi siyaset zannedip, bu hâdisede bazılarının dedikleri gibi derseniz: "Bu risalelerinle medeniyetimizi, keyfimizi bozuyorsun."

Ben de derim: "Dinsiz bir millet yaşayamaz." dünyaca bir umumî düsturdur ve bilhâssa küfr-ü mutlak olsa Cehennem'den daha ziyade elîm bir azabı dünyada dahi verdiğini, Risale-i Nur'dan Gençlik Rehberi gayet kat'î bir surette isbat etmiş. O risale ise, şimdi resmen tab'edildi. Bir müslüman el'iyazü billah, eğer irtidad etse, küfr-ü mutlaka düşer; bir derece yaşatan küfr-ü meşkukta kalmaz. Ecnebi dinsizleri gibi de olmaz. Ve lezzet-i hayat noktasında, mazi ve müstakbeli olmayan hayvandan yüz derece aşağı düşer. Çünki geçmiş ve gelecek mevcudatın ölümleri ve ebedî müfarakatları, onun dalaleti cihetiyle, onun kalbine mütemadiyen hadsiz firakları ve elemleri yağdırıyor. Eğer iman gelse kalbe girse, birden o hadsiz dostlar diriliyorlar. "Biz ölmemişiz, mahvolmamışız." lisan-ı halleriyle diyerek, o cehennemî halet, cennet lezzetine çevrilir. Madem hakikat budur, size ihtar ediyorum: Kur'ana dayanan Risale-i Nur ile mübareze etmeyiniz. O mağlub olmaz, bu memlekete yazık olur. [71](Haşiye) O başka yere gider, yine tenvir eder. Eğer başımdaki saçlarım adedince başlarım bulunsa her gün biri kesilse, hakikat-ı Kur'aniyeye feda olan bu başı zındıkaya ve küfr-ü mutlaka eğmem ve bu hizmet-i imaniye ve nuriyeden vazgeçmem ve geçemem.

Elhasıl: Hayat-ı ebediyeyi mahveden ve hayat-ı dünyeviyeyi dehşetli bir zehire çeviren ve lezzetini imha eden küfr-ü mutlakı otuz seneden beri köküyle kesen ve tabiiyyunun dehşetli bir fikr-i küfrîlerini öldürmeğe muvaffak

olan ve bu milletin iki hayatının saadet düsturlarını hârika hüccetleriyle parlak bir surette isbat eden ve Kur'anın hakikat-ı arşiyesine dayanan Risale-i Nur, böyle küçük bir risalenin bir-iki maddesiyle değil, belki bin kusuru dahi olsa onun binler büyük haseneleri onları affettirir diye dava ediyoruz ve isbatına da hazırız.

Madem cumhuriyet prensipleri hürriyet-i vicdan kanunu ile dinsizlere ilişmiyor, elbette mümkün olduğu kadar dünyaya karışmayan ve ehl-i dünya ile mübareze etmeyen ve âhiretine ve imanına ve vatanına dahi nâfi' bir tarzda çalışan dindarlara ilişmemek gerektir ve elzemdir. Bin seneden beri bu milletin gıda ve ilâç gibi bir hacet-i zaruriyesi olan takvayı ve salahatı bu mazhar-ı enbiya olan Asya'da hükmeden ehl-i siyaset yasak etmez ve edemez biliyoruz. Yirmi seneden beri münzevi yaşayan ve yirmi sene evvelki Said'in kafasıyla sorduğu bu suallerde bu zamanın tarz-ı telakkisine uygun gelmeyen kusurlarına bakmamak insaniyetin muktezasıdır.

Vatan ve millet ve asayişin menfaatı hesabına bunu da hatırlatmak bir vazife-i vataniyem olması cihetiyle derim: Böyle bize ve Risale-i Nur'a az bir münasebetle taht-ı tevkife alınmak, gücendirmek yüzünden vatana ve asayişe dindarane menfaatı bulunan pekçok zâtları idare aleyhine çevirebilir, anarşiliğe meydan verir. Evet Risale-i Nur ile imanlarını kurtaran ve millete zararsız ve tam menfaatdar vaziyete girenler yüzbinden çok ziyadedir. Hükûmet-i cumhuriyenin belki her büyük dairesinde ve milletin her tabakasında faideli, müstakimane bir surette bulunuyorlar. Bunları gücendirmek değil, belki himaye etmek elzemdir.

Şekvamızı dinlemeyen ve bizi söyletmeyen ve bahanelerle sıkıştıran bir kısım resmî adamlar, vatan aleyhinde anarşiliğe meydan açıyorlar diye kuvvetli bir vehim hatırımıza geliyor.

Hem maslahat-ı hükûmet namına derim: Madem Beşinci Şua'ı hem Denizli, hem Ankara Mahkemeleri tedkik edip ilişmemişler, bize verdiler. Elbette onu, yeniden resmiyete

koyup dedikodulara meydan açmamak, idarece zarurîdir. Biz o risaleyi, mahkemelerin ellerine geçmeden ve onu teşhirlerinden evvel gizlediğimiz gibi, Afyon hükûmet ve mahkemesi dahi onu medar-ı sual ve cevab etmemeli. Çünki kuvvetlidir, reddedilmez! Kabl-el vuku' haber vermiş, doğru çıkmış. Hem hedefi dünya değil, olsa olsa ölmüş gitmiş bir şahsa, müteaddid manalarından bir manası muvafık geliyor. Onun dostluğu taassubuyla o gaybî ihbarı ve manayı, resmiyete koymamayı ve bizi onunla muahaze etmekle daha ziyade teşhirine yol açmamayı, vatan ve millet ve asayiş ve idare hesabına ihtar etmeye vicdanım beni mecbur eyledi.

Bu mes'elede şahsımın veya bazı kardeşlerimin kusuruyla Risale-i Nur'a hücum edilmez. O doğrudan doğruya Kur'ana bağlanmış ve Kur'an da arş-ı a'zama bağlıdır. Kimin haddi var ki elini oraya uzatsın, o kuvvetli ipleri çözsün. Hem memlekete maddî ve manevî bereketi ve fevkalâde hizmeti, otuzüç âyât-ı Kur'aniyenin işaratıyla ve İmam-ı Ali Radıyallahü Anh'ın üç keramet-i gaybiyesiyle ve Gavs-ı A'zam'ın (R.A.) kat'î ihbarıyla tahakkuk etmiş olan Risale-i Nur; bizim âdi ve şahsî kusurlarımızla mes'ul olmaz ve olamaz ve olmamalı. Yoksa bu memlekete hem maddî, hem manevî telafi edilmeyecek derecede zararı olacak.

Risale-i Nur'a karşı gizli düşmanlarımızdan bazı zındıkların şeytanetiyle çevrilen plânlar ve hücumlar inşâallah bozulacaklar, onun şakirdleri başkalara kıyas edilmez, dağıttırılmazlar, vazgeçirilmezler, Cenab-ı Hakk'ın inayetiyle mağlub edilmezler. Eğer maddî müdafaadan Kur'an bizi men'etmeseydi, bu milletin can damarı hükmünde umumun teveccühünü kazanan ve her tarafta bulunan o şakirdler, Şeyh Said ve Menemen hâdiseleri gibi cüz'î ve neticesiz hâdiselerle bulaşmazlar. Allah etmesin, eğer mecburiyet-i kat'iyye derecesinde onlara zulmedilse, elbette gizli zındıklar ve münafıklar bin derece pişman olacaklar.

Elhasıl; madem biz ehl-i dünyanın dünyalarına ilişmiyoruz, onlar da bizim âhiretimize ve imanî hizmetimize

bu derece ilişmesinler.

Evet, biz bir cemaatız. Hedefimiz ve proğramımız evvelâ kendimizi, sonra milletimizi i'dam-ı ebedîden ve daimî, berzahî haps-i münferidden kurtarmak ve vatandaşlarımızı anarşilikten ve serserilikten muhafaza etmek ve iki hayatımızı imhaya vesile olan zındıkaya karşı Risale-i Nur'un çelik gibi hakikatlarıyla kendimizi muhafazadır.

Ben, sizin bana vereceğiniz en ağır cezanıza da beş para vermem ve hiç ehemmiyeti yok. Çünki ben kabir kapısında, yetmişbeş yaşındayım. Böyle mazlum ve masum bir-iki sene hayatı, şehadet mertebesiyle değiştirmek, benim için büyük saadettir. Risale-i Nur'un binler hüccetleriyle kat'î imanım var ki; ölüm bizim için bir terhis tezkeresidir. Eğer zahirî i'dam da olsa, bizim için bir saat zahmet, ebedî bir saadetin ve rahmetin anahtarı olur. Fakat siz ey gizli düşmanlar ve zındıka hesabına adliyeyi şaşırtan, hükûmeti bizimle sebebsiz meşgul eden insafsızlar! Kat'î biliniz ve titreyiniz ki; siz i'dam-ı ebedî ile ebedî mahkûm oluyorsunuz. İntikamımızı sizden pekçok muzaaf bir surette alınıyor görüyoruz. Hattâ size acıyoruz. Evet bu şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm hakikatının elbette hayattan ziyade bir istediği var. Ve onun i'damından kurtulmak çaresi, insanların her mes'elesinin fevkinde en büyük ve en ehemmiyetli ve en lüzumlu bir ihtiyac-ı zarurîsi ve kat'îsidir. Acaba bu çareyi kendine bulan Risale-i Nur şakirdlerini ve o çareyi binler hüccetleriyle bulduran Risale-i Nur'u, âdi bahanelerle ittiham edenler ne kadar kendileri hakikat ve adalet nazarında müttehem oluyor, divaneler de anlar.

Bundan otuz sene evvel, Cenab-ı Hakk'ın inayetiyle dünyanın muvakkat şan ü şerefinin ve enaniyetli hodfüruşluğunun ve şöhretperestliğinin ne kadar faidesiz ve manasız olduğunu hadsiz şükür olsun ki Kur'anın feyziyle anlamış bir adamın, o zamandan beri bütün kuvvetiyle nefs-i emmaresiyle mücadele edip, mahviyet etmek, benliğini bırakmak, tasannu ve riyakârlık yapmamak için, elden geldiği kadar çalıştığına ona hizmet eden veya arkadaşlık

edenler kat’î bildikleri ve şehadet ettikleri halde ve yirmi seneden beri herkes kendi hakkında hoşlandığı ziyade hüsn-ü zanna ve teveccüh-ü nâs ve şahsını medh ü senadan ve kendinin manevî makam sahibi olduğunu bilmekten herkese muhalif olarak bütün kuvvetiyle kaçtığı ve hem has şakirdlerinin onun hakkındaki hüsn-ü zanlarını reddedip o hâlis kardeşlerinin hatırını kırması ve yazdığı cevabî mektublarında onun hakkındaki medihlerini ve ziyade hüsn-ü zanlarını kabul etmemesi ve kendini faziletten mahrum gösterip bütün fazileti Kur’anın tefsiri olan Risale-i Nur’a ve dolayısıyla Nur şakirdlerinin şahs-ı manevîsine verip kendini âdi bir hizmetkâr bilmesi kat’î isbat ediyor ki, şahsını beğendirmeğe çalışmadığı ve istemediği ve reddettiği halde, onun rızası olmadan bazı dostları uzak bir yerden onun hakkında ziyade hüsn-ü zan edip medhetmeleri, bir makam vermeleriyle acaba hangi kanun ile medar-ı mes’uliyet olur ki, o bîçare hasta ve çok ihtiyar ve garibin münzevi odasına büyük bir cinayet işlemiş gibi kilidini kırıp taharri memurlarını sokmak, hem evradından ve levhalarından başka bir bahane bulamamak; acaba dünyada hiçbir kanun, hiçbir siyaset bu taarruza müsaade eder mi?

Vatana ve millete ve ahlâka çok zararlı olan dinsizlerin kitablarının intişarına ve komünistlerin neşriyatına serbestiyet kanunu ile ilişilmediği halde, üç mahkeme medar-ı mes’uliyet olacak içinde hiçbir maddeyi bulmayan ve millet ve vatanın hayat-ı içtimaiyesini ve ahlâkını ve asayişini temine yirmi seneden beri çalışan ve bu milletin hakikî bir nokta-i istinadı olan âlem-i İslâmın uhuvvetini ve bu millete dostluğunu iadeye ve o dostluğun takviyesine tesirli bir surette çabalayan ve Diyanet Riyasetinin üleması tenkid niyetiyle

Dâhiliye Vekilinin emriyle üç ay tedkikten sonra, tenkid etmeyerek tam kıymetini takdir edip “Kıymetdar eser” diye Diyanet kütübhanesine konulan Zülfikar ve Asâ-yı Musa gibi -Kabr-i Peygamberî (A.S.M.) üzerinde alâmet-i makbuliyet olarak Asâ-yı Musa mecmuasını hacılar gördükleri halde- Nur

eczalarını evrak-ı muzırra gibi toplayıp mahkeme eline vermek; acaba hiçbir kanun, hiçbir vicdan, hiçbir insaf buna müsaade eder mi?

* * *

Afyon hükûmet ve zabıtasına ve mahkemesine birkaç nokta maruzatım var

Birincisi: Ekser enbiyanın şarkta ve Asya'da zuhurları ve ağleb-i hükemanın garbda ve Avrupa'da gelmeleri, kader-i ezelînin bir işaretidir ki; Asya'da din hâkimdir. Felsefe ikinci derecededir. Bu remz-i kadere binaen, Asya'da hüküm süren dindar olmazsa da din lehine çalışanlara ilişmemeli, belki teşvik etmelidir.

İkincisi: Kur'an-ı Hakîm bu zemin kafasının aklı ve kuvve-i müfekkiresidir. El'iyazü billah; eğer Kur'an küre-i arzın başından çıksa, arz divane olacak, akıldan boş kalan kafasını bir seyyareye çarpması, bir kıyamet kopmasına sebeb olması akıldan uzak değildir. Evet Kur'an arşı ferş ile bağlamış bir zincir, bir hablullahtır. Cazibe-i umumiyeden ziyade, zemini muhafaza ediyor. İşte bu Kur'an-ı Azîmüşşan'ın hakikî ve kuvvetli bir tefsiri olan Risale-i Nur; bu asırda bu vatanda bu millete, yirmi seneden beri tesirini göstermiş büyük bir nimet-i İlahiye ve sönmez bir mu'cize-i Kur'aniyedir. Hükûmet ona ilişmek ve talebelerini ondan ürkütüp vazgeçirmek değil, belki onu himaye etmek ve okunmasını teşvik etmek gerektir.

Üçüncüsü: Ehl-i imandan bütün gelenler, maziye gidenlere mağfiret dualarıyla ve hasenatlarını onların ruhlarına bağışlamalarıyla yardımlarına binaen Denizli Mahkemesinde demiştim:

Mahkeme-i kübrada milyarlar ehl-i iman olan davacılar tarafından Kur'an hakikatlarına hizmet eden Nur talebelerini

mahkûm ve perişan etmek isteyenlerden ve sizlerden sorulsa ki: "Serbestiyet kanunuyla dinsizlerin, komünistlerin neşriyatlarına ve anarşiliği yetiştiren cem'iyetlerine müsamahakârane bakıp ilişmediğiniz halde, vatanı ve milleti anarşistlikten ve dinsizlik ve ahlâksızlıktan ve vatandaşlarını ölümün i'dam-ı ebedîsinden kurtarmağa çalışan Risale-i Nur talebelerini, hapisler ve tazyiklerle perişan etmek istediniz!" diye sizlerden sorulsa ne cevab vereceksiniz? Biz de sizlerden soruyoruz! Onlara demiştim. O zaman o insaflı, adaletli zâtlar bizi beraet ettirdiler, adliyenin adaletini gösterdiler.

Dördüncüsü: Ben bekliyordum ki: Ya Ankara ya Afyon beni sorguda -pek büyük mes'eleler için, Nurların o mes'elelere hizmeti cihetinde- bir meşveret dairesine alıp bir sual-cevab beklerdim. Evet, üçyüz elli milyon müslümanların eski kardeşliğini ve muhabbetini ve hüsn-ü zannını ve manevî yardımlarını bu memleketteki millete kazandıracak çareleri bulmak ki, en kuvvetli çare ve vesile Risale-i Nur olduğuna delil şudur:

Bu sene Mekke-i Mükerreme'de gayet büyük bir âlim hem Hind lisanına, hem Arab lisanına Nur'un büyük mecmualarını tercüme edip Hindistan'a ve Arabistan'a göndererek en kuvvetli nokta-i istinadımız olan vahdet ve uhuvvet-i İslâmiyeyi temine çalıştığı gibi, Türk milletinin daima dinde ve imanda ileri olduğunu Nur Risaleleri gösteriyor, demişler.

Hem beklerdim ki; "Vatanımızda anarşiliğe inkılab eden komünist tehlikesine karşı Nurların tesirleri ne derecedir ve bu mübarek vatan bu dehşetli seyelandan nasıl muhafaza edilecek?" gibi dağ misillü mes'elelerin sorulmasının lüzumu varken, sinek kanadı kadar ehemmiyeti olmayan ve hiçbir medar-ı mes'uliyet olmayan cüz'î ve şahsî garazkârların iftiralarıyla habbe, kubbeler yapılmış mes'eleler için bu ağır şerait altında hiç ömrümde çekmediğim bir perişaniyetime sebebiyet verildi. Bize üç mahkemenin sorduğu ve beraet verdiği aynı mes'elelerden ve âdi ve şahsî bir-iki mes'ele için manasız sualler edildi.

Beşincisi: Risale-i Nur'la mübareze edilmez, o mağlub olmaz. Yirmi seneden beri en muannid feylesofları susturuyor. İman hakikatlarını güneş gibi gösteriyor. Bu memlekette hükmeden, onun kuvvetinden istifade etmek gerektir.

Altıncısı: Benim ehemmiyetsiz şahsımın kusurlarıyla beni çürütmek ve ihanetlerle nazar-ı âmmeden düşürmek; Risale-i Nur'a zarar vermez, belki bir cihette kuvvet verir. Çünki benim bir fâni dilime bedel Risale-i Nur'un yüzbin nüshalarının bâki dilleri susmaz, konuşur. Ve hâlis talebeleri, binler kuvvetli lisanlarla o kudsî ve küllî vazife-i Nuriyeyi şimdiye kadar olduğu gibi, kıyamete kadar devam ettirecekler.

Yedincisi: Sâbık mahkemelerde dava ettiğim ve hüccetlerini gösterdiğimiz gibi; bizim gizli düşmanlarımız ve hükûmeti iğfal ve bir kısım erkânını evhamlandıran ve adliyeleri aleyhimize sevkeden resmî ve gayr-ı resmî muarızlarımız, ya gayet fena bir surette aldanmış veya aldatılmış veya anarşilik hesabına gayet gaddar bir ihtilâlcidir veya İslâmiyet ve hakikat-ı Kur'an'a karşı mürtedane mücadele eden bir dessas zındıktır ki; bize hücum etmek için istibdad-ı mutlaka cumhuriyet namını vermekle, irtidad-ı mutlakı rejim altına almakla, sefahet-i mutlakaya medeniyet namını takmakla, cebr-i keyfî-i küfrîye kanun namını vermekle; hem bizi perişan, hem hükûmeti iğfal, hem adliyeyi bizimle manasız meşgul eylediler. Onları Kahhar-ı Zülcelal'in kahrına havale edip, kendimizi onların şerrinden muhafaza için حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ kal'asına iltica ederiz.

Sekizincisi: Geçen sene Ruslar, çoklukla hacıları hacca gönderip, onlarla propaganda yapıp, Ruslar başka milletlerden ziyade Kur'ana hürmetkâr diye, âlem-i İslâmı din noktasında bu vatandaki dindar millet aleyhine çevirmeğe çalıştığı aynı zamanda; Risale-i Nur'un büyük mecmuaları hem Mekke-i Mükerreme'de, hem Medine-i Münevvere'de, hem Şam-ı Şerif'te, hem Mısır'da, hem

Haleb'de âlimlerin takdirleri altında kısmen intişariyle, o komünist propagandasını kırdığı gibi, âlem-i İslâma gösterdi ki: Türk Milleti ve kardeşleri eskisi gibi dinine ve Kur'anına sahibdir ve sair ehl-i İslâm'ın dindar büyük bir kardeşi ve Kur'an hizmetinde kahraman kumandanıdır diye o ehemmiyetli, kudsî merkezlerde o Nur mecmuaları bu hakikatı gösterdiler. Acaba Nur'un bu kıymetdar hizmet-i milliyesi bu tarz işkencelerle mukabele görse, zemini hiddete getirmez mi?

Dokuzuncusu: Denizli Müdafaatında izahı ve isbatı bulunan bir mes'elenin kısaca bir hülâsasıdır.

Bir dehşetli kumandan dehâ ve zekâvetiyle ordunun müsbet hasenelerini kendine alıp ve kendinin menfî seyyielerini o orduya vererek, o efrad adedince haseneleri, gazilikleri bire indirdiği ve seyyiesini o ordu efradına isnad ederek onların adedince seyyieler hükmüne getirdiğinden dehşetli bir zulüm ve hilaf-ı hakikat olmasından, ben kırk sene evvel beyan ettiğim bir hadîsin o şahsa vurduğu tokada binaen, sâbık mahkemelerimizde bana hücum eden bir müddeiumumîye dedim: "Gerçi onu hadîslerin ihbarıyla kırıyorum, fakat ordunun şerefini muhafaza ve büyük hatalardan vikaye ederim. Sen ise bir tek dostun için Kur'anın bayraktarı ve âlem-i İslâm'ın kahraman bir kumandanı olan ordunun şerefini kırıyorsun ve hasenelerini hiçe indiriyorsun." dedim. İnşâallah o müddeî insafa geldi, hatadan kurtuldu.

Onuncusu: Adliyede adalet hakikatı ve müracaat eden herkesin hukukunu bilâ-tefrik muhafazaya, sırf hak namına çalışmak vazifesi hükmettiğine binaendir ki; İmam-ı Ali (Radıyallahü Anh) hilafeti zamanında bir Yahudi ile beraber mahkemede oturup, muhakeme olmuşlar. Hem bir adliye reisi bir memuru, kanunca bir hırsızın elini kestiği vakit o memurun o zalim hırsıza hiddet ettiğini gördü. O dakikada o memuru azletti. Hem çok teessüf ederek dedi: Şimdiye kadar adalet namına böyle hissiyatını karıştıranlar pekçok zulmetmişler. Evet hükm-ü kanunu icra etmekte o mahkûma

acımasa da hiddet edemez, etse zalim olur. Hattâ kısâs cezası da olsa hiddetle katletse, bir nevi kātil olur diye o hâkim-i âdil demiş.

İşte madem mahkemede böyle hâlis ve garazsız bir hakikat hükmediyor. Üç mahkeme bizlere beraet verdiği ve bu milletin yüzde -bilseler- doksanı, Nur talebelerinin zararsız olarak millete ve vatana menfaatli olduklarına pekçok emarelerle şehadet ettikleri halde, burada o masum ve teselliye ve adaletin iltifatına çok muhtaç Nur talebelerine karşı ihanetler ve gayet soğuk hiddetli muameleler yapılıyor. Biz her musibete ve ihanetlere karşı sabra ve tahammüle karar verdiğimizden sükût edip Allah'a havale ederek; "Belki bunda da bir hayır vardır." dedik. Fakat evham yüzünden, garazkârların jurnalleriyle bu bîçare masumlara böyle muameleler belaların gelmesine bir vesile olacağından korktum, bunu yazmağa mecbur oldum. Zâten bu mes'elede bir kusur varsa benimdir. Bu bîçareler, sırf imanları ve âhiretleri için bana rıza-i İlahî dairesinde yardım etmişler. Pekçok takdire müstehak iken böyle muameleler, hattâ kışı dahi hiddete getirdi.

Hem medar-ı hayrettir ki, bu defa da yine bir cem'iyet vehmini tekrar ileri sürüyorlar. Halbuki üç mahkeme bu ciheti tedkik edip beraet vermekle beraber mabeynimizde böyle medar-ı itham olacak hiçbir cem'iyet, hiçbir emare mahkemeler, zabıtalar, ehl-i vukuflar bulmamışlar. Yalnız bir muallimin talebeleri ve dârülfünun şakirdleri ve Kur'an dersini veren hâfızın hıfza çalışanları gibi, Risale-i Nur talebelerinde de bir uhrevî kardeşlik var. Bunlara cem'iyet namını veren ve onunla itham eden, bütün esnaf ve mekteblilere ve vaizlere, siyasî cem'iyet nazarıyla bakmak gerektir. Bunun için ben böyle asılsız ve manasız ithamlarla buraya hapse gelenleri müdafaa etmeğe lüzum görmüyorum.

Yalnız hem bu memleketi, hem âlem-i İslâmı çok alâkadar eden ve maddî ve manevî bu vatana ve bu millete pekçok bereket ve menfaatı tahakkuk eden Risale-i Nur'u üç defa

müdafaa ettiğimiz gibi tekrar aynı hakikat ile müdafaamı men'edecek hiçbir sebeb yok ve hiçbir kanun ve hiçbir siyaset yasak etmez ve edemez.

Evet biz bir cem'iyetiz ve öyle bir cem'iyetimiz var ki; her bir asırda üçyüz elli milyon dâhil mensubları var. Ve her gün beş defa namazla o mukaddes cem'iyetin prensiplerine kemal-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar. اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ kudsî proğramıyla birbirinin yardımına -dualarıyla ve manevî kazançlarıyla- koşuyorlar. İşte biz bu mukaddes ve muazzam cem'iyetin efradındanız. Ve hususî vazifemiz de, Kur'anın imanî hakikatlarını tahkikî bir surette ehl-i imana bildirip, onları ve kendimizi i'dam-ı ebedîden ve daimî ve berzahî haps-i münferidden kurtarmaktır. Sair dünyevî ve siyasî ve entrikalı cem'iyet ve komitelerle ve bizim medar-ı ittihamımız olan cem'iyetçilik gibi asılsız ve manasız gizli cem'iyetle hiçbir münasebetimiz yoktur ve tenezzül etmiyoruz. Ve dört mahkeme inceden inceye tedkikten sonra o cihette bize beraet vermiş.

Evet Nur şakirdleri biliyorlar ve mahkemelerde hüccetlerini göstermişim ki; şahsıma değil bir makam-ı şan ü şeref ve şöhret vermek ve uhrevî ve manevî bir mertebe kazandırmak, belki bütün kanaat ve kuvvetimle ehl-i imana bir hizmet-i imaniye yapmak için, değil yalnız dünya hayatımı ve fâni makamatımı, belki -lüzum olsa- âhiret hayatımı ve herkesin aradığı uhrevî ve bâki mertebeleri feda etmeyi; hattâ Cehennem'den bazı bîçare ehl-i imanları kurtarmaya vesile olmak için -lüzum olsa- Cennet'i bırakıp Cehennem'e girmeyi kabul ettiğimi hakikî kardeşlerim bildikleri gibi, mahkemelerde dahi bir cihette isbat ettiğim halde, beni bu ittihamla Nur ve iman hizmetime bir ihlassızlık isnad etmekle ve Nurların kıymetlerini tenzil etmekle milleti onun büyük hakikatlarından mahrum etmektir.

Acaba, bu bedbahtlar dünyayı ebedî ve herkesi kendileri gibi dini ve imanı dünyaya âlet ediyor tevehhümüyle dünyadaki ehl-i dalalete meydan okuyan ve hizmet-i

imaniye yolunda hem dünyevî hem -lüzum olsa- uhrevî hayatlarını feda eden ve mahkemelerde dava ettiği gibi, bir tek hakikat-ı imaniyeyi dünya saltanatıyla değiştirmeyen ve siyasetten ve siyasî manasını işmam eden maddî ve manevî mertebelerden ihlas sırrıyla bütün kuvvetiyle kaçan ve yirmi sene emsalsiz işkencelere tahammül edip siyasete imani meslek itibariyle- tenezzül etmeyen ve kendini nefsi itibariyle talebelerinden çok aşağı bilen ve onlardan daima himmet ve dua bekleyen ve kendi nefsini çok bîçare ve ehemmiyetsiz itikad eden bir adam hakkında bazı hâlis kardeşleri, Risale-i Nur'dan aldıkları fevkalâde kuvvet-i imaniyeye mukabil onun tercümanı olan o bîçareye -tercümanlık münasebetiyle- Nurların bazı faziletlerini hususî mektublarında ona isnad etmeleri ve hiçbir siyaset hatırlarına gelmeyerek âdete binaen, insanlar sevdiği âdi bir adama da: "Sultanımsın, velinimetimsin" demeleri nev'inden yüksek makam vermeleri ve haddinden bin derece ziyade hüsn-ü zan etmeleri ve eskiden beri üstad ve talebeler mabeyninde cari ve itiraz edilmeyen makbul bir âdet ile teşekkür manasında pek fazla medh ü sena etmeleri ve eskiden beri makbul kitabların âhirlerinde mübalağa ile medhiyeler ve takrizler yazılmasına binaen, hiçbir cihetle suç sayılabilir mi? Kimsesiz, garib ve düşmanları pekçok ve onun yardımcılarını kaçıracak çok esbab varken, insafsız çok mu'terizlere karşı sırf yardımcılarının kuvve-i maneviyelerini takviye etmek ve kaçmaktan kurtarmak ve mübalağalı medhedenlerin şevklerini kırmamak için onların bir kısım medihlerini Nurlara çevirip bütün bütün reddetmediği halde onun bu yaşta ve kabir kapısındaki hizmet-i imaniyesini dünya cihetine çevirmeğe çalışan bazı resmî memurların ne derece haktan, kanundan, insaftan uzak düştükleri anlaşılır. Son sözüm: لِكُلِّ مُصِيبَةٍ اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ dur.

* * *

Üstad Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri, Afyon Mahkemesini' nin bir celsesine talebeleri ile birlikte giderken...

Devr-i sabıkın Bediüzzaman ve talebelerine reva gördüğü zulümlerden bir numune. Bediüzzaman ve talebeleri büyük bir cürmün failiymiş gibi silahlı muhafızlar arasında Afyon Hapishanesi' nden mahkemeye götürülürken.

Afyon Mahkemesine ve Ağır Ceza Reisine beyan ediyorum ki...

Eskiden beri fıtratımda tahakkümü kaldıramadığım için dünyaya karşı alâkamı kesmiştim. Şimdi o kadar manasız, lüzumsuz tahakkümler içinde hayat bana gayet ağır gelmiş, yaşayamayacağım. Hapsin haricinde, yüzler resmî adamların tahakkümlerini çekmeğe iktidarım yok. Bu tarz hayattan bıktım. Ben sizden bütün kuvvetimle tecziyemi taleb ediyorum. Şimdi kabir elime geçmiyor. Hapiste kalmak bana lâzımdır. Makam-ı iddianın asılsız isnad ettiği suçlar siz de

bilirsiniz ki, yok. Beni cezalandırmaz. Fakat beni manen cezalandıracak vazife-i hakikiyeye karşı büyük kusurlarım var. Eğer sormak münasib ise, sorunuz cevab vereyim. Evet büyük kusurlarımdan bir tek suçum: Vatan ve millet ve din namına mükellef olduğum büyük bir vazifeyi -dünyaya bakmadığım için- yapmadığımdan hakikat noktasında afvolunmaz bir suç olduğuna ve bilmemek bana bir özür teşkil edemediğine şimdi bu Afyon hapsinde kanaatım geldi.

Nur şakirdlerinin hâlis ve sırf uhrevî, Nurlara ve tercümanına karşı alâkalarına, dünyevî ve siyasî cem'iyet namını verip onları mes'ul etmeğe çalışanlar ne kadar hakikattan ve adaletten uzak düştüklerine karşı, üç mahkemenin o cihetten bize beraet vermesiyle beraber deriz ki:

Hayat-ı içtimaiye-i insaniyenin hususan millet-i İslâmiyenin üss-ül esası: Akrabalar içinde samimane muhabbet ve kabîle ve taifeler içinde alâkadarane irtibat ve İslâmiyet milliyetiyle mü'min kardeşlerine karşı, manevî, fedakârane bir alâka ve hayat-ı ebediyesini kurtaran Kur'an hakikatlarına ve naşirlerine sarsılmaz bir rabıta ve iltizam ve bağlılık gibi hayat-ı içtimaiyeyi esasıyla temin eden bu rabıtaları inkâr etmekle ve şimaldeki dehşetli anarşilik tohumunu saçan ve nesil ve milleti mahveden ve herkesin çocuklarını kendine alıp karabet ve milliyeti izale eden ve medeniyet-i beşeriyeyi ve hayat-ı içtimaiyeyi bütün bütün bozmağa yol açan kızıl tehlikeyi kabul etmekle ancak Nur şakirdlerine cem'iyet namını verebilir. Onun için hakikî Nur şakirdleri çekinmeyerek Kur'an hakikatlerine karşı kudsî alâkalarını ve uhrevî kardeşlerine karşı sarsılmaz irtibatlarını izhar ediyorlar. O uhuvvet sebebiyle gelen her cezayı memnuniyetle kabul ettiklerinden, mahkemenizde hakikat-ı hali olduğu gibi itiraf ediyorlar. Hile ile, dalkavukluk ile ve yalanlarla kendilerini müdafaaya tenezzül etmiyorlar.

* * *

Afyon Mahkemesine iddianameye karşı verilen itirazname tetimmesinin bir zeylidir

Evvelâ: Mahkemeye beyan ediyorum ki; iddianame Denizli ve Eskişehir Mahkemelerimizdeki o eski iddianamelere ve aleyhimizde sathî ehl-i vukufların sathî tahkikatlarına bina edildiğinden mahkememizde dava ettim ki: Bu iddianamenin yüz yanlışını isbat etmezsem, yüz sene cezaya razıyım. İşte o davamı isbat ettim, yüzden ziyade yanlışların cedvelini isterseniz takdim edeceğim.

Sâniyen: Ben Denizli Mahkemesinde, kitab ve evraklarımız Ankara'ya gittiği sırada, aleyhimizde hüküm verilecek diye telaş ve me'yusiyetle beraber, arkadaşlarıma yazdım. Ve bazı müdafaatımın âhirinde bulunan o yazdığım parça şudur: Eğer Risale-i Nur'u tenkid fikriyle tedkik eden adliye memurları, imanlarını onunla kuvvetlendirip veya kurtarsalar, sonra beni i'dam ile mahkûm etseler; şahid olunuz, ben hakkımı onlara helâl ediyorum. Çünki biz hizmetkârız. Risale-i Nur'un vazifesi, imanı kuvvetlendirip kurtarmaktır. Dost ve düşmanı tefrik etmeyerek, hizmet-i imaniyeyi hiçbir tarafgirlik girmeyerek yapmağa mükellefiz.

İşte ey heyet-i hâkime; bu hakikata binaen Risale-i Nur'un cerhedilmez kuvvetli hüccetleri elbette mahkemede kalbleri kendine çevirmiş, aleyhimde ne yapsanız ben hakkımı helâl ederim, gücenmem. Bunun içindir ki; eşedd-i zulüm ile bir eşedd-i istibdad tarzında şahsımı hiç ömrümde görmediğim ihanetlerle çürütmekle damarıma dokundurulduğu halde tahammül ettim. Hattâ beddua da etmedim. Bize karşı bütün ittihamlara ve bütün isnad edilen suçlara karşı elinizdeki Risale-i Nur'un mecmuaları, benim mukabele edilmez müdafaanamem ve cerhedilmez itiraznamemdirler.

Medar-ı hayrettir ki: Mısır, Şam, Haleb, Medine-i Münevvere, Mekke-i Mükerreme allâmeleri ve Diyanet

Riyasetinin müdakkik hocaları o Nur mecmualarını tedkik edip hiç tenkid etmeyerek takdir ve tahsin ettikleri halde, iddianameyi aleyhimize toplayan zekâvetli zât; Kur'anı yüzkırk suredir diye acib ve pek zahir bir yanlışı ile ne derece sathî baktığı ve Risale-i Nur bu ağır şerait içinde ve benim gurbet ve kimsesizliğim ve perişaniyetimde ve aleyhimde dehşetli hücumlarla beraber yüzbinler ehl-i hakikata kendini tasdik ettirdiği halde, daha Kur'anın kaç suresi var olduğunu bilmeyen o iddiacı zât "Risale-i Nur Kur'anın tefsirine ve hadîslerin teviline çalışmasıyla beraber bir kısmında okuyanlara bir şey öğretme bakımından ilmî bir mahiyet ve kıymet taşımadığı görülmektedir." diye tenkidi ne derece kanundan, hakikattan, adaletten ve haktan uzak olduğu anlaşılıyor.

Hem size şekva ediyorum ki; kırk sahifeli ve yüzer yanlışı bulunan ve kalblerimizi yaralayan iddianameyi tamamıyle bize iki saat dinlettirdiğiniz halde, ayn-ı hakikat birbuçuk sahifeyi ona karşı -ısrarımla beraber- iki dakika okumağa müsaade etmediğiniz için, ona mukabil itiraznamemi tamamıyla okumamı adalet namına sizden istiyorum.

Sâlisen: Herbir hükûmette muhalifler var. Asayişe ilişmemek şartıyla, kanunen onlara ilişilmez. Ben ve benim gibi dünyadan küsmüş ve yalnız kabrine çalışanlar; elbette bin üçyüzelli senede, ecdadımızın mesleğinde ve Kur'anımızın daire-i terbiyesinde ve her zamanda üçyüzelli milyon mü'minlerin takdis ettiği düsturlarının müsaade ettiği tarzda hayat-ı bâkiyesine çalışmayı terkedip; gizli düşmanlarımızın icbarıyla ve desiseleriyle fâni ve kısacık hayat-ı dünyeviyesi için, sefihane bir medeniyetin ahlâksızcasına belki bir nevi bolşevizmde olduğu gibi vahşiyane kanunlara, düsturlara tarafdar olup onları meslek kabul etmekliğimiz hiç mümkün müdür? Ve dünyada hiçbir kanun ve zerre mikdar insafı bulunan hiçbir insan bunları onlara kabul ettirmeğe cebretmez. Yalnız o muhaliflere deriz: Bize ilişmeyiniz, biz de ilişmemişiz.

İşte bu hakikata binaendir ki; Ayasofya’yı puthane ve Meşihat’ı kızların lisesi yapan bir kumandanın keyfî kanun namındaki emirlerine fikren ve ilmen tarafdar değiliz ve şahsımız itibariyle amel etmiyoruz. Ve bu yirmi sene işkenceli esaretimde eşedd-i zulüm şahsıma edildiği halde siyasete karışmadık, idareye ilişmedik, asayişi bozmadık. Yüzbinler Nur arkadaşım varken, asayişe dokunacak hiçbir vukuatımız kaydedilmedi. Ben şahsım itibariyle hiç hayatımda görmediğim bu âhir ömrümde ve gurbetimde şiddetli ihanetler ve damarıma dokunduracak haksız muameleler sebebiyle, yaşamaktan usandım. Tahakküm altındaki serbestiyetten dahi nefret ettim. Size bir istida yazdım ki; herkese muhalif olarak ben beraetimi değil, belki tecziyemi taleb ediyorum. Ve hafif cezayı değil, sizden en ağır cezayı istiyorum. Çünki bu emsalsiz, acib muameleden kurtulmak için, ya kabre veya hapse girmekten başka çarem yok. Kabir ise, intihar caiz olmadığından ve ecel gizli olmasından şimdilik elime geçmediğinden, beş-altı ay tecrid-i mutlakında bulunduğum hapse razı oldum. Fakat, bu istidayı masum arkadaşlarımın hatırları için şimdilik vermedim.

Râbian: Benim bu otuz sene hayatımda ve Yeni Said tabir ettiğim zamanımda bütün Risale-i Nur’da yazdıklarım ve şahsıma temas eden hakikatlarının tasdikiyle ve benimle ciddî görüşen ehl-i insaf zâtların ve arkadaşların şehadetleriyle iddia ediyorum ki: Ben nefs-i emmaremi elimden geldiği kadar hodfüruşluktan, şöhretperestlikten, tefahurdan men’e çalışmışım ve şahsıma ziyade hüsn-ü zan eden Nur talebelerinin belki yüz defa hatırlarını kırıp cerhetmişim. Ben mal sahibi değilim, Kur’anın mücevherat dükkânının bir bîçare dellâlıyım dediğimi; hem yakın kardeşlerimin tasdikleriyle ve emarelerini görmeleriyle, ben değil dünyevî makamatı ve şan ü şerefi şahsıma kazandırmak, belki manevî büyük makamat farazâ bana verilse de, fakat hizmetteki ihlasıma nefsimin hissesi karışmak ihtimaline binaen korkarak o makamatı da

hizmetime feda etmeğe karar verdiğim ve fiilen de öylece hareket ettiğim halde, mahkeme-i âlînizden güya en büyük bir siyasî mes'ele gibi, bana karşı bazı kardeşlerimin Nur'dan istifadelerine manevî bir şükran olarak ben kabul etmediğim halde pederinden çok fazla hürmet etmesini medar-ı sual ve cevab yaptınız. Bir kısmını inkâra sevkettiniz ve bizi hayretle dinlettirdiniz. Acaba kendi razı olmadığı ve kendini lâyık bulmadığı halde, başkaların onu medhetmeleriyle o bîçareye bir suç tevehhüm edilebilir mi?

Hâmisen: Kat'iyyen size beyan ediyorum ki; hiçbir cem'iyetçilik ve cem'iyetlerle ve siyasî cereyanlarla hiçbir alâkası olmayan Nur talebelerini, cem'iyetçilik ve siyasetçilikle itham etmek; doğrudan doğruya kırk seneden beri İslâmiyet ve iman aleyhinde çalışan gizli bir zındıka komitesi ve bu vatanda anarşiliği yetiştiren bir nevi bolşevizm namına bilerek veya bilmeyerek bizimle bir mücadeledir ki, üç mahkeme cem'iyetçilik cihetinde bütün Nurcuların ve Nur risalelerinin beraetlerine karar vermişler. Yalnız Eskişehir Mahkemesi tesettür-ü nisa hakkında bir küçük risalenin bir tek mes'elesini belki bu gelen cümleyi "Mesmuatıma göre: Merkez-i hükûmette, bir kundura boyacısı çarşı içinde bir büyük adamın yarım çıplak karısına sarkıntılık edip o acib edebsizliği yapması, tesettür aleyhinde olanın hayâsız yüzüne şamar vuruyor." diye eskiden yazılmış cümle sebebiyle, bir sene bana ve yüzyirmi adamdan onbeş arkadaşıma altışar ay ceza verdiler. Demek şimdi Risale-i Nur'u ve şakirdlerini ittiham etmek, o üç mahkemeyi mahkûm etmek ve itham ve ihanet etmek demektir.

Sâdisen: Risale-i Nur ile mübareze edilmez. Onu gören bütün ülema-i İslâm, Kur'anın gayet hakikatlı bir tefsiri, yani hakikatlarının kuvvetli hüccetleri ve bu asırda bir mu'cize-i maneviyesi ve şimalden gelen tehlikelere karşı bu millet ve bu vatanın bir kuvvetli seddi olduğundan, mahkemeniz bunun talebelerini bundan ürkütmek değil, belki hukuk-u âmme noktasında tergib etmek bir vazifeniz biliyoruz ve onu

sizden bekliyoruz. Millete, vatana, asayişe muzır dinsizlerin ve bazı siyasî zındıkların kitablarına ve mecmualarına hürriyet-i ilmiye serbestiyetiyle ilişilmediği halde; masum ve muhtaç bir gencin imanını kurtarmak ve sû'-i ahlâktan kurtulmak için Nur'a talebe olması elbette değil bir suç, belki hükûmet ve maarif dairesi teşvik ve takdir edecek bir halettir.

Son sözüm: Cenab-ı Hak, hâkimleri adalet-i hakikiyeye muvaffak etsin. Âmîn deyip,

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ نِعْمَ الْمَوْلَى وَ نِعْمَ النَّصِيرُ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

dir.

* * *

Son Sözüm

Heyet-i hâkimeye beyan ediyorum ki:

Hem iddianameden, hem uzun tecridlerimden anladım ki, bu mes'elede en ziyade şahsım nazara alınıyor ve şahsımı çürütmek maslahat görülmüş. Güya şahsiyetimin idareye, asayişe, vatana zararı var. Ve ben de din perdesi altında dünyevî maksadlar güdüyormuşum, bir nevi siyaset peşinde koşuyormuşum. Buna karşı, size bunu kat'iyyetle beyan ediyorum:

Bu evham yüzünden, benim şahsiyetimi çürütmek suretinde Risale-i Nur'a ve bu vatana ve bu millete fedakâr ve kıymetdar olan şakirdlerini incitmeyiniz. Yoksa bu vatana ve bu millete manevî büyük bir zarar, belki bir tehlikeye vesile olur. Bunu da size kat'iyyen beyan ediyorum: Şahsıma tahkir ve ihanet ve çürütmek ve işkence, ceza gibi ne gelse; -Risale-i Nur'a ve şakirdlerine benim yüzümden zarar gelmemek şartıyla, şimdiki mesleğim itibariyle- kabule karar vermişim. Bunda da âhiretim için bir sevab var. Ve nefs-i emmarenin şerrinden kurtulmama bir vesiledir diye bir

cihette ağlarken memnun oluyorum. Eğer bu bîçare masumlar benimle beraber bu mes'elede hapse girmese idiler, mahkemenizde pek şiddetli konuşacaktım. Siz de gördünüz ki, iddianameyi yazan, bin dereden su toplamak gibi yirmi-otuz senelik hayatımda -mahrem ve gayr-ı mahrem bütün kitab ve mektublarımdan- cerbezesiyle ve kısmen yanlış mana vermesiyle güya umum onlar bu sene yazılmış, hiç mahkemeleri görmemiş, af kanunlarına ve mürur-u zamana uğramamış gibi onun ile benim şahsımı çürütmek istiyor. Ben kendim, şahsımın çürük olduğunu yüz defa söylediğim ve aleyhimde olanlar her vesile ile yine şahsımı çürüttükleri halde, ehl-i siyaseti evhamlandıracak derecede teveccüh-ü âmmeye karşı faide vermediğinin sebebi: İmanın kuvvetlenmesi için bu zamanda ve bu zeminde gayet şiddetli bir ihtiyac-ı kat'î ile bazı şahıslar lâzımdır ki, hakikatı hiçbir şeye âlet etmesin. Nefsine hiçbir hisse vermesin. Tâ ki, imana dair dersinden istifade edilsin, kanaat-ı kat'iyye gelsin.

Evet hiçbir zaman, bu zeminde bu zaman kadar böyle bir ihtiyac-ı şedid olmamış gibidir. Çünki tehlike hariçten şiddetle gelmiş. Şahsımın bu ihtiyaca karşı gelmediğini itiraf edip ilân ettiğim halde, yine şahsımın meziyetinden değil, belki şiddet-i ihtiyaçtan ve zahiren başkalar çok görünmemesinden şahsımı o ihtiyaca bir çare zannediyorlar. Halbuki ben de çoktan beri buna taaccüb ve hayretle bakıyordum ve hiçbir cihetle lâyık olmadığım halde, dehşetli kusurlarımla beraber, teveccüh-ü âmmenin hikmetini şimdi bildim. Hikmeti de şudur:

Risale-i Nur'un hakikatı ve şakirdlerinin şahs-ı manevîsi, bu zaman ve zeminde o şiddetli ihtiyacın yüzünü kendine çevirmiş. Benim şahsımın -hizmet itibariyle binden bir hissesi ancak bulunduğu halde- o hârika hakikatın ve o hâlis muhlis şahsiyetin bir mümessili zannedip o teveccühü gösteriyorlar. Gerçi bu teveccüh hem bana zarar, hem ağır geliyor. Hem de hakkım olmadığı halde hakikat-ı Nuriyenin ve şahsiyet-i maneviyesinin hesabına sükût edip o manevî

zararlara razı olurdum. Hattâ İmam-ı Ali (R.A.) ve Gavs-ı A’zam (K.S.) gibi bazı evliyanın ilham-ı İlahî ile bu zamanımızda Kur’an-ı Hakîm’in mu’cize-i maneviyesinin bir âyinesi olan Risale-i Nur’un hakikatına ve hâlis talebelerinin şahs-ı manevîsine işaret-i gaybiye ile haber verdikleri içinde benim ehemmiyetsiz şahsımı o hakikata hizmetim cihetiyle nazara almışlar. Ben hata etmişim ki; onların şahsıma ait bir parçacık iltifatlarını bazı yerde tevil edip Risale-i Nur’a çevirmemişim. Bu hatamın sebebi de, za’fiyetim ve yardımcılarımı ürkütecek esbabın çoğaltılmaması ve sözlerime itimadı kazanmak için zahiren şahsıma bir kısmını kabul etmiştim. Size ihtar ediyorum: Fâni, kabir kapısındaki çürük şahsımı çürütmeğe ihtiyaç yok ve bu kadar ehemmiyet vermeğe de lüzum yok. Fakat Risale-i Nur ile mübareze edemezsiniz ve etmeyiniz. Onu mağlub edemezsiniz. Mübarezede millet ve vatana büyük zarar edersiniz. Fakat şakirdlerini dağıtamazsınız. Çünki hakikat-ı Kur’aniyenin muhafazası yolunda kırk-elli milyon şehid veren bu vatandaki geçmiş ecdadlarımızın ahfadlarına bu zamanda hakikat-ı Kur’aniyenin muhafazası ve âlem-i İslâmın nazarında eskisi gibi dindarane kahramanlıkları terk ettirilmeyecek. Zahiren çekilseler de, o hâlis şakirdler ruh u canıyla o hakikata bağlıdırlar. Ve o hakikatın bir âyinesi olan Risale-i Nur’u terkedip, o terkle vatan ve millet ve asayişe zarar vermeyeceklerdir. Son sözüm:

فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِىَ اللّٰهُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

* * *

Bütün Vekaletlere, Diyanet Dairesine, Temyiz Riyasetine Gönderilen Bir İstidadır

Haşirdeki mahkeme-i kübraya bir arzuhaldir ve dergâh-ı İlahîye bir şekvadır. Ve bu zamanda Mahkeme-i Temyiz ve

istikbaldeki nesl-i âti ve dârülfünunların münevver muallim ve talebeleri dahi dinlesinler. İşte bu yirmiüç senede yüzer işkenceli musibetlerden (on tanesini) âdil Hâkim-i Zülcelal'in dergâh-ı adaletine müştekiyane takdim ediyorum.

Birincisi: Ben kusurlarımla beraber bu milletin saadetine ve imanının kurtulmasına hayatımı vakfettim. Ve milyonlarla kahraman başların feda oldukları bir hakikata, yani Kur'an hakikatına benim başım dahi feda olsun diye bütün kuvvetimle Risale-i Nur'la çalıştım. Bütün zalimane taziblere karşı tevfik-i İlahî ile dayandım, geri çekilmedim.

Ezcümle: Bu Afyon hapsimde ve mahkememde başıma gelen çok gaddarane muamelelerden birisi: Üç defa ve her defasında iki saate yakın aleyhimizde garazkârane ve müfteriyane ittihamnameleri, bana ve adaletten teselli bekleyen masum Nur talebelerine cebren dinlettirdikleri halde, çok rica ettim beş-on dakika bana müsaade ediniz ki, hukukumuzu müdafaa edeyim. Bir-iki dakikadan fazla izin vermediler.

Ben yirmi ay tecrid-i mutlakta durdurulduğum halde yalnız üç-dört saat bir-iki arkadaşıma izin verildi. Müdafaatımın yazısında az bir parça yardımları oldu. Sonra onlar da men'edildi. Pek gaddarane muameleler içinde cezalandırdılar. Müddeînin bin dereden su toplamak nev'inden, yanlış mana vermekle ve iftiralar ve yalan isnadlarla garazkârane ve onbeş sahifesinde seksenbir hatasını isbat ettiğim aleyhimizdeki ithamnamelerini dinlemeğe bizi mecbur ettiler. Beni konuşturmadılar. Eğer konuştursalardı diyecektim:

Hem dininizi inkâr, hem ecdadınızı dalaletle tahkir eden ve Peygamberinizi (A.S.M.) ve Kur'anınızın kanunlarını reddedip kabul etmeyen yahudi ve nasrani ve mecusilere, hususan şimdi bolşevizm perdesi altındaki anarşist ve mürted ve münafıklara [72](Haşiye) hürriyet-i vicdan, hürriyet-i fikir bahanesiyle ilişmediğiniz halde ve İngiliz gibi hristiyanlıkta mutaassıb, cebbar bir hükûmetin daire-i

mülkünde ve hâkimiyetinde, milyonlarla müslümanlar her vakit Kur'an dersiyle İngiliz'in bütün bâtıl akidelerini ve küfrî düsturlarını reddettikleri halde onlara mahkemeleriyle ilişmediği ve her hükûmette bulunan muhalifler alenen fikirlerinin neşrinde, o hükûmetlerin mahkemeleri ilişmediği halde, benim kırk senelik hayatımı ve yüzotuz kitabımı ve en mahrem risale ve mektublarımı, hem Isparta hükûmeti, hem Denizli Mahkemesi, hem Ankara Ceza Mahkemesi, hem Diyanet Riyaseti, hem iki defa belki üç defa Mahkeme-i Temyiz tam tedkik ettikleri ve onların ellerinde iki-üç sene Risale-i Nur'un mahrem ve gayr-ı mahrem bütün nüshaları kaldığı ve bir küçük cezayı îcab edecek bir tek maddeyi göstermedikleri, hem bu derece za'fiyetim ve mazlumiyetim ve mağlubiyetim ve ağır şerait ile beraber ikiyüz bin hakikî fedakâr şakirdlere vatan ve millet ve asayiş menfaatinde en kuvvetli ve sağlam ve hakikatlı bir rehber olarak kendini gösteren Risale-i Nur'un elinizdeki mecmuaları ve dörtyüz sahife müdafaatımız masumiyetimizi isbat ettikleri halde, hangi kanun ile, hangi vicdan ile, hangi maslahat ile, hangi suç ile bizi ağır ceza ve pek ağır ihanetler ve tecridlerle mahkûm ediyorsunuz? Elbette mahkeme-i kübra-i haşirde sizden sorulacak.

İkincisi: Beni cezalandırmak için gösterdikleri bir sebeb: Benim tesettür, irsiyet, zikrullah, taaddüd-ü zevcat hakkında Kur'anın gayet sarih âyetlerine, medeniyetin itirazlarına karşı onları susturacak tefsirimdir.

Onbeş sene evvel Eskişehir Mahkemesine ve Ankara'ya Mahkeme-i Temyiz'e ve tashihe yazdığım -ve aleyhimdeki kararnamemde yazdıkları- bu gelen fıkrayı: Hem haşirde mahkeme-i kübraya bir şekva hem istikbalde münevver ehl-i maarif heyetine bir ikaz, hem iki defa beraetimizde insaf ve adaletle feryadımızı dinleyen Mahkeme-i Temyiz'e Elhüccetüzzehra ile beraber bir nevi layiha-i temyiz, hem beni konuşturmayan ve seksen hatasını isbat ettiğimiz garazkârane ithamname ile beni iki sene ağır ceza ve tecrid-

i mutlak ve iki sene başka yere nefy ve göz nezareti hapsiyle mahkûm eden heyete aynen o fıkrayı tekrar ediyorum:

İşte ben de adliyenin mahkemesine derim ki: Binüçyüzelli senede ve her asırda üçyüzelli milyon müslümanların hayat-ı içtimaiyesinde kudsî ve hakikî bir düstur-u İlahîyi üçyüzelli bin tefsirin tasdiklerine ve ittifaklarına istinaden ve binüçyüz senede geçmiş ecdadımızın itikadlarına iktidaen tefsir eden bir adamı mahkûm eden haksız bir kararı, elbette rûy-i zeminde adalet varsa, o kararı red ve bu hükmü nakzedecektir diye bağırıyorum. Bu asrın sağır kulakları dahi işitsin! Acaba bu zamanın bazı ilcaatının iktizasıyla muvakkaten kabul edilen bir kısım ecnebi kanunlarını fikren ve ilmen kabul etmeyen ve siyaseti bırakan ve hayat-ı içtimaiyeden çekilen bir adamı, o âyâtın tefsirleriyle suçlu yapmakla, İslâmiyeti inkâr ve dindar ve kahraman bir milyar ecdadımıza ihanet ve milyonlarla tefsirleri itham çıkmaz mı?

Üçüncüsü: Mahkûmiyetime gösterdikleri bir sebeb; emniyeti ihlâl ve asayişi bozmaktır. Pek uzak bir ihtimal ve yüzde belki binde bir imkân ile hattâ uzak imkânatı vukuat yerinde koyup, bazı mahrem risale ve hususî mektublardan Risale-i Nur'un yüzbin kelime ve cümlelerinden kırk-elli kelimesine yanlış mana vererek bir sened gösterip bizi ittiham ve cezalandırdılar.

Ben de bu otuz-kırk senelik hayatımı bilenleri ve Nur'un binler has şakirdlerini işhad ederek derim: İstanbul'u işgal eden İngilizlerin baş kumandanı, İslâm içinde ihtilaf atıp hattâ şeyhülislâm ve bir kısım hocaları kandırıp birbiri aleyhine sevk ederek itilafçı, ittihadcı fırkalarını birbiriyle uğraştırmasıyla Yunan'ın galebesine ve harekât-ı milliyenin mağlubiyetine zemin hazırladığı bir sırada, İngiliz ve Yunan aleyhinde "Hutuvat-ı Sitte" eserimi Eşref Edib'in gayretiyle tab' ve neşretmek ile o kumandanın dehşetli plânını kıran ve onun i'dam tehdidine karşı geri çekilmeyen ve Ankara reisleri o hizmeti için onu çağırdıkları halde Ankara'ya kaçmayan ve esarette Rus'un baş kumandanının i'dam kararına ehemmiyet vermeyen ve 31 Mart hâdisesinde sekiz

taburu bir nutukla itaate getiren ve Divan-ı Harb-i Örfî'de, mahkemedeki paşaların "Sen de mürtecisin, şeriat istemişsin." diye suallerine karşı, i'dama beş para kıymet vermeyip, cevaben: Eğer meşrutiyet bir fırkanın istibdadından ibaret ise, bütün cinn ve ins şahid olsun ki; ben mürteciyim ve şeriatın bir tek mes'elesine ruhumu feda etmeğe hazırım diyen ve o büyük zabitleri hayretle takdire sevkedip, i'damını beklerken beraetine karar verdikleri ve tahliye olup dönerken, onlara teşekkür etmeyerek: "Zalimler için yaşasın Cehennem!" diye yolda bağıran ve Ankara'da divan-ı riyasette Mustafa Kemal hiddetle ona dedi: "Biz seni buraya çağırdık ki, bize yüksek fikirler beyan edesin. Sen geldin namaza dair şeyler yazdın, içimize ihtilaf verdin." Ona karşı: "İmandan sonra en yüksek namazdır. Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduddur." diye kırk-elli meb'usun huzurunda söyleyen ve o dehşetli kumandan ona bir nevi tarziye verip hiddetini geri aldıran ve altı vilayet zabıtasınca ve hükûmetçe asayişin ihlâline dair bir tek maddesi kaydedilmeyen ve yüzbinlerle Nur şakirdlerinin hiçbir vukuatı görülmeyen (yalnız bir küçük talebenin, haklı bir müdafaada küçük bir vukuatından başka) hiçbir şakirdinden bir cinayet işitilmeyen ve hangi hapse girmiş ise o mahpusları ıslah eden ve yüzbinler Risale-i Nur'dan memlekette intişar etmekle beraber, menfaattan başka hiçbir zararı olmadıklarını yirmiüç senelik hayatının ve üç hükûmet ve mahkemelerin beraetler vermelerinin ve Nur'un kıymetini bilen yüzbin şakirdlerinin kavlen ve fiilen tasdiklerinin şehadetiyle isbat eden ve münzevi, mücerred, garib, ihtiyar, fakir ve kendini kabir kapısında gören ve bütün kuvvet ve kanaatıyla fâni şeyleri bırakıp eski kusuratına bir keffaret ve hayat-ı bâkiyesine bir medar arayan ve dünyanın rütbelerine hiç ehemmiyet vermeyen ve şiddet-i şefkatinden masumlara, ihtiyarlara zarar gelmemek için kendisine zulüm ve tazib edenlere beddua etmeyen bir adam hakkında: "Bu ihtiyar münzevi asayişi bozar, emniyeti ihlâl eder ve maksadı dünya entrikalarıdır ve muhabereleri

dünya içindir, öyle ise suçludur.” diyenler ve onu pek ağır şerait altında mahkûm edenler; elbette yerden göğe kadar suçludur. Mahkeme-i kübrada hesabını verecekler!

Acaba bir nutuk ile, isyan eden sekiz taburu itaate getiren ve kırk sene evvel bir makalesiyle binler adamı kendine taraftar yapan ve mezkûr üç dehşetli kumandanlara karşı korkmayan ve dalkavukluk yapmayan ve mahkemelerde, başımdaki saçlarım adedince başlarım bulunsa ve her gün biri kesilse, zındıkaya ve dalalete teslim-i silâh edip vatan ve millet ve İslâmiyete hıyanet etmem, hakikat-ı Kur’ana feda olan bu başımı zalimlere eğmem diyen ve Emirdağı’nda beş-on âhiret kardeşi ve üç-dört hizmetçilerden başka kimse ile alâkadar olmayan bir adam hakkında, ittihamnamede: “Bu Said Emirdağı’nda gizli çalışmış, asayişe zarar vermek fikriyle orada bir kısım halkları zehirlemiş, yirmi adam da etrafında onu medhedip hususî mektublar yazdıkları gösteriyor ki, o adam inkılab ve hükûmet aleyhinde gizli bir siyaset çeviriyor.” diyerek emsalsiz bir adavet ve ihanetlerle iki sene hapse sokmak ve hapiste tecrid-i mutlak ile ve mahkemede konuşturmamakla tazib edenler ne derece haktan ve adaletten ve insaftan uzak düştüklerini vicdanlarına havale ediyorum.

Hiç mümkün müdür ki, böyle haddinden yüz derece ziyade teveccüh-ü âmmeye mazhar ve bir nutuk ile binler adamı itaate getiren ve bir makaleyle binlerle insanları İttihad-ı Muhammedî (A.S.M.) Cem’iyetine iltihak ettiren ve Ayasofya Câmiinde elli bin adama takdir ile nutkunu dinlettiren bir adam, üç sene Emirdağı’nda çalışsın, yalnız beş-on adamı kandırsın ve âhiret işini bırakıp siyaset entrikaları ile uğraşsın. Yakın olduğu kabrine nurlar yerine lüzumsuz zulmetler doldursun. Hiç kabil midir? Elbette şeytan dahi bunu kimseye kabul ettiremez.

Dördüncüsü: Şapka giymediğimi mahkûmiyetime ehemmiyetli bir sebeb göstermeleridir. Beni konuşturmadılar. Yoksa beni cezalandırmağa çalışanlara diyecektim ki: Üç ay Kastamonu’da polisler ve komiser

karakolunda misafir kaldım. Hiçbir vakit bana demediler: “Şapkayı başına koy.” Ve üç mahkemede şapkayı başıma koymadığım ve başımı mahkemede açmadığım halde bana ilişmedikleri ve yirmiüç sene bazı dinsiz zalimlerin o bahane ile bana gayr-ı resmî çok sıkıntılı ve ağır bir nevi ceza çektirdikleri ve çocuklar ve kadınlar ve ekserî köylüler ve dairede memurlar ve bere giyenler şapka giymeğe mecbur olmadıkları ve hiçbir maddî maslahat giymesinde bulunmadığı halde, benim gibi bir münzevi, bütün müçtehidlerin ve umum şeyhülislâmların yasak ettikleri bir serpuşu giymediğim bahanesiyle ve uydurmalar ilâvesiyle yirmi sene cezasını çektiğim ve libasa ait, manasız bir âdetle tekrar beni cezalandırmağa çalışan ve çarşıda, ramazanda, gündüzde rakı içip namaz kılmayanları hürriyet-i şahsiye var diye, kendine kıyas edip ilişmediği halde, bu derece şiddet ve tekrarla ve ısrarla beni kıyafetim için suçlandırmağa çalışan; elbette ölümün i’dam-ı ebedîsini ve kabrin daimî haps-i münferidini gördükten sonra mahkeme-i kübrada ondan bu hatası sorulacak.

Beşincisi: Otuzüç âyât-ı Kur’aniyenin tahsinkârane işaretine mazhariyeti ve İmam-ı Ali (Kerremallahü Vechehü) ve Gavs-ı A’zam (Kuddise Sırruhu) gibi evliyanın takdirlerini ve yüzbin ehl-i imanın tasdiklerini ve yirmi senede millete, vatana zararsız pekçok menfaatli bir mertebeyi kazandıran Risale-i Nur’u, sinek kanadı gibi bahanelerle, bazı risalelerinin müsaderesine hattâ dörtyüz sahife ve yüzbin adamın imanlarını kurtaran ve kuvvetlendiren “Zülfikar Mu’cizat-ı Ahmediye” mecmuasını, eskiden yazılmış ve mürur-u zaman ve af kanunları görmüş iki âyetin tam haklı tefsirine dair iki sahifeyi bahane ederek, o pekçok menfaatli ve kıymetdar mecmuanın müsaderesine sebeb oldukları gibi, şimdi de Nur’un kıymetdar risalelerini, herbirisinden bin kelime içinde bir-iki kelimeye yanlış mana vermekle, o bin menfaatli risalenin müsaderesine çalışıldığını, bu üçüncü iddianameyi işiten ve neşrettiğimiz kararnameyi gören

tasdik eder. Biz dahi: لِكُلِّ مُصِيبَةٍ اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ ❊ حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ deriz.

Altıncısı: Nur'un şakirdlerinden bazılarının Nurlardan fevkalâde iman hüccetlerini ve sarsılmaz, aynelyakîn ulûm-u imaniyeyi görüp istifade ettiklerinden, bu bîçare tercümanına bir nevi teşvik ve tebrik ve takdir ve teşekkür nev'inde, ziyade hüsn-ü zan ile müfritane medhetmeleri ile beni suçlu gösterene derim: Ben âciz, zaîf, gurbette, menfî, yarım ümmi, aleyhimde propaganda ile halkı benden ürkütmek haleti içinde Kur'anın ilâçlarından ve imanî ve kudsî hakikatlarından dertlerime tam derman olarak kendime bulduğum zaman, bu millete ve bu vatan evlâdlarına dahi tam bir ilâç olacağına kanaat getirdiğim için o kıymetdar hakikatları kaleme aldım. Hattım pek noksan olmasından yardımcılara pekçok muhtaç iken, inayet-i İlahiye bana sadık, has, metin yardımcıları verdi.

Elbette ben onların hüsn-ü zanlarını ve samimane medihlerini bütün bütün reddetmek ve hatırlarını tekdir ile kırmak, o hazine-i Kur'aniyeden alınan Nurlara bir ihanet ve adavet hükmüne geçer. Ve o elmas kalemli ve kahraman kalbli muavinleri kaçıracak diye onların âdi, müflis şahsıma karşı medh ü senalarını, asıl mal sahibi ve bir manevî mu'cize-i Kur'aniye olan Risale-i Nur'a ve has şakirdlerinin şahsiyet-i maneviyesine çeviriyordum. Benim haddimden yüz derece ziyade hisse veriyorsunuz diye, bir cihette hatırlarını kırıyordum. Acaba hiçbir kanun, müstenkif ve razı olmayan bir adamı başkaların onu medhetmesiyle suçlu yapar mı ki, kanun namına hareket eden resmî memur beni suçlu yapıyor?

Hem neşrettiğimiz aleyhimizde yazılan kararnamenin ellidördüncü sahifesinde "Âhirzamanın o büyük şahsı neslen Âl-i Beyt'ten olacak. Biz Nur şakirdleri, ancak manevî Âl-i Beyt'ten sayılabiliriz. Hem Nur'un mesleğinde hiçbir cihette benlik, şahsiyet ve şahsî makamları arzu etmek, şan ü şeref kazanmak olmaz. Nur'daki ihlası bozmamak için, uhrevî

makamat dahi bana verilse, bırakmağa kendimi mecbur bilirim.” denmektedir diye kararnamede yazdıkları…

Ve yine kararnamede yirmiikinci ve üçüncü sahifesinde “Kusurunu bilmek, fakr u aczini anlamak, tezellül ile dergâh-ı İlahîye iltica etmek ki; o şahsiyetle kendimi herkesten ziyade bîçare, âciz, kusurlu görüyorum. O halde, bütün halk beni medh ü sena etse, beni inandıramazlar ki iyiyim, sahib-i kemalim. Sizi bütün bütün kaçırmamak için üçüncü hakikî şahsiyetimin gizli çok fenalıklarını ve sû’-i hallerini söylemeyeceğim. Cenab-ı Hak inayetiyle en edna bir nefer gibi, bu şahsımı esrar-ı Kur’aniyede istihdam ediyor. Yüzbin şükür olsun. Nefis cümleden edna, vazife cümleden a’lâ.” fıkrasını, kararname yazdığı halde, beni başka bir zâtların medhiyle ve Risale-i Nur manasıyla büyük bir hidayet edici vasfını vermekle beni suçlu yapanlar, elbette bu hatanın cezasını dehşetli çekmeğe müstehak olurlar.

Yedincisi: Biz ve umum Nur Risaleleri, Denizli ve Ankara Ağır Cezalarının ve Temyiz Mahkemelerinin ittifakıyla beraet ettiğimiz ve umum risale ve mektublarımızı bize iade ettikleri ve Temyiz’in bozma kararında “Denizli beraetinde, farazâ bir hata dahi olsa, o beraet ve hüküm kat’iyyet kesbetmiş, daha tekrar muhakeme edilmez.” dedikleri halde; ben Emirdağı’nda üç sene münzevi ve iki-üç terzi çırağı nöbetle bana hizmet ve pek nâdir olarak beş-on dakika bazı dindar zâtlardan başka zaruret olmadan konuşmayan ve tek bir yere Nurlara teşvik için haftada bir tek mektubdan başka göndermeyen ve kendi müftü kardeşine üç senede üç mektubdan başka yazmayan ve yirmi-otuz seneden beri devam eden te’lifini bırakan, yalnız bütün ehl-i Kur’an ve imana menfaatli yirmi sahifelik iki nükte, biri Kur’andaki tekrarların hikmetini, diğeri melekler hakkında bazı mes’elelerden başka hiçbir risale daha te’lif etmeyen, yalnız mahkemelerin iade ettikleri risalelerin büyük mecmualar yapılmasına ve eski harf ile tab’edilen Âyet-ül Kübra’nın beşyüz nüshası mahkeme tarafından bize teslim edildiğinden ve teksir makinesi resmen yasak olmadığından,

âlem-i İslâm'ın istifadesi fikriyle kardeşlerime neşr için teksirine izin vererek onların tashihleri ile meşgul olan ve kat'iyyen hiçbir siyasetle alâkadar olmayan ve memleketine gitmek için resmen izin verildiği halde, bütün menfîlere muhalif olarak dünyaya ve siyasete karışmamak için sıkıntılı bir gurbeti kabul edip memleketine gitmeyen bir adam hakkında, bu üçüncü ittihamnamedeki asılsız isnadlar ve yalan bahisler ve yanlış manalar ile o adamı suçlu yapmağa çalışanda -şimdilik söylemeyeceğim- dehşetli iki mana hükmettiğini, bu yirmi ayda bana karşı muamelesi isbat ediyor. Ben de derim: Kabir ve sakar yeter, mahkeme-i kübraya havale ediyorum.

Sekizincisi: Beşinci Şua, iki sene Denizli ve Ankara Mahkemelerinin ellerinde kalıp sonra bize iade ettiklerinden, Denizli Mahkemesinde beraetimizi netice veren müdafaatımla beraber Siracünnur'un âhirinde yazılmış. Gerçi evvelce mahrem tutuyorduk, fakat madem mahkemeler onu teşhir edip beraetle bize iade ettiler. Demek bir zararı yoktur diye teksirine izin verdim. Ve o Beşinci Şua'ın aslı, otuz-kırk sene evvel yazılmış müteşabih hadîslerdir, fakat ümmette eskiden beri intişar eden bir kısmına gerçi bazı ehl-i hadîs bir za'fiyet isnad etmişler, fakat zahirî manaları medar-ı itiraz olmasından, sırf ehl-i imanı şübhelerden kurtarmak için yazıldığı halde, bir zaman sonra onun hârika tevillerinin bir kısmı gözlere göründüğü için biz onu mahrem tuttuk; tâ yanlış mana verilmesin. Sonra müteaddid mahkemeler onu tedkik edip teşhirine sebeb olmakla beraber, bize iade ettikleri halde, şimdi beni tekrar onunla suçlu yapmak ne kadar adaletten, haktan, insaftan uzak olduğunu, bizi kanaat-ı vicdaniye ile mahkûm edenlerin vicdanlarına ve onları dahi mahkeme-i kübraya havale ederek حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ deriz.

Dokuzuncusu: Çok mühimdir. Fakat bizi mahkûm edenlerin, Risale-i Nur'u mütalaalarının hatırı için, onları kızdırmamak fikriyle yazmadım.

Onuncusu: Kuvvetli ve ehemmiyetlidir. Fakat yine onları küstürmemek niyetiyle şimdilik yazmadım. [73](Haşiye)

* * *

Bediüzzaman Said Nursî'nin Afyon Hapishanesinde Tecrid-İ Mutlakta İken Talebelerine Yazdığı Mektublardan Bazı Kısımlar

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Sizi ta'ziye değil, belki tebrik ediyorum. Madem kader-i İlahî bizi bu üçüncü Medrese-i Yusufiye'ye bir hikmet için sevketti ve bir kısım rızkımızı bize burada yedirecek ve rızkımız bizi buraya çağırdı ve madem şimdiye kadar kat'î tecrübelerle عَسَى اَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ sırrına inayet-i İlahiye bizi mazhar etmiş ve madem Medrese-i Yusufiye'deki yeni kardeşlerimiz herkesten ziyade Nurlardaki teselliye muhtaçtırlar ve adliyeciler, memurlardan ziyade Nur kaidelerine ve sair kudsî kanunlarına ihtiyaçları var ve madem Nur nüshaları pek kesretle hariçteki vazifenizi görüyorlar ve fütuhatları tevakkuf etmiyor ve madem burada herbir fâni saat, bâki ibadet saatleri hükmüne geçer, elbette biz bu hâdiseden -mezkûr noktalar için- kemal-i sabır ve metanet içinde mesrurane şükretmemiz lâzımdır. Denizli hapsinde teselli için yazdığımız bütün o küçük mektubları size de aynen tekrar ederim. İnşâallah o hakikatlı fıkralar sizi de müteselli ederler.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Benim şahsıma edilen eziyet ve ihanetlerden müteessir olmayınız. Çünki Risale-i Nur'da bir kusur bulamıyorlar, onun bedeline benim ehemmiyetsiz ve çok kusurlu şahsımla uğraşıyorlar. Ben bundan memnunum. Risale-i Nur'un selâmetine ve şerefine binler şahsî elemler, belalar, tahkirler görsem; yine müftehirane şükretmek, Nur'dan aldığım dersin muktezasıdır ve onun için bana bu cihette acımayınız.

Sâniyen: Pek geniş ve şiddetli ve merhametsiz bu taarruz ve hücum, şimdilik yirmiden bire indi. Binler haslar yerinde birkaç zât ve yüzbinler alâkadarlar bedeline mahdud birkaç yeni kardeşleri topladılar. Demek inayet-i İlahiye ile pek hafif bir surete çevrilmiş.

Sâlisen: İnayet-i Rabbaniye ile, iki sene aleyhimizde plân çeviren sâbık vali def'oldu ve aleyhimizde pek ziyade evhamlandırılan Dâhiliye Vekili'nin hemşehriliği ve nesilce cedleri ziyade dindarlık cihetiyle bu dehşetli hücumu pek çok hafifleştirdiğine kuvvetli bir ihtimal var. Onun için me'yus olmayınız ve telaş etmeyiniz.

Râbian: Pek çok tecrübeler ve hâdiselerle kat'î kanaat verecek bir tarzda, Risale-i Nur'un ağlamasıyla ya zemin titriyor veya hava ağlıyor. Gözümüzle çok gördüğümüz ve kısmen mahkemede dahi isbat ettiğimiz gibi; tahminimce, bu kış emsalsiz bir tarzda yaz gibi -bidayette- gülmesi, Risale-i Nur'un perde altında teksir makinesiyle gülmesine ve intişarına tevafuku; her tarafta taharri ve müsadere endişesiyle tevakkufla ağlamasına, birdenbire kış dehşetli hiddeti ve ağlamasıyla tetabuku, kuvvetli bir emaredir ki, hakikat-ı Kur'aniyenin bu asırda parlak bir mu'cize-i kübrasıdır, zemin ve kâinat onun ile alâkadar...

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Garib ve latif bir halimi beyan etmek lâzım geldi.

Bir zaman meşhur bir allâmeyi, harbin müteaddid cephesinde cihada gidenler görmüşler, ona demişler. O da demiş: “Bana sevab kazandırmak ve derslerimden ehl-i imana istifade ettirmek için benim şeklimde bazı evliyalar benim yerimde işler görmüşler.” Aynen bunun gibi, Denizli’de câmilerde beni gördükleri hattâ resmen ihbar edilmiş ve müdür ve gardiyana aksetmiş. Bazılar telaş ederek, “Kim ona hapishane kapısını açıyor?” demişler. Hem burada dahi aynen öyle oluyor. Halbuki benim çok kusurlu, ehemmiyetsiz şahsiyetim pek cüz’î bir hârika isnadına bedel, Risale-i Nur’un hârikalarını isbat edip gösteren Sikke-i Gaybî Mecmuası yüz derece, belki bin derece ziyade Nurlara itimad kazandırır ve makbuliyetine imza basar. Hususan Nur’un kahraman talebeleri, hakikaten hârika halleri ve kalemleri ile imza basıyorlar.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Risale-i Nur benim bedelime sizlerle görüşür, derse müştak yeni kardeşlerimize güzelce ders verir. Nurlar ile ya okumak veya okutmak veya yazmak suretindeki meşguliyet; tecrübelerle kalbe ferah, ruha rahat, rızka bereket, vücuda sıhhat veriyor. Şimdi Hüsrev gibi Nur kahramanı size ihsan edildi. İnşâallah bu medrese-i Yusufiye dahi, Medreset-üz Zehra’nın bir mübarek dershanesi olacak. Ben şimdiye kadar Hüsrev’i ehl-i dünyaya tam göstermiyordum, gizlerdim. Fakat neşredilen mecmualar, onu ehl-i siyasete tamamıyla gösterdi, gizli birşey kalmadı. Onun için ben onun iki-üç hizmetini has kardeşlerime izhar ettim. Hem ben, hem o, daha gizlemek değil, lüzum ise aynı hakikat beyan edilecek. Fakat şimdilik karşımızda hakikatı dinleyecekler içinde dehşetli ve tezahür etmiş iki muannid; hem zındıka, hem komünist hesabına -biri Emirdağı’nda malûm olmuş, biri de burada- gayet dessasane, aleyhimizde iftiralarla memurları ürkütmeğe çalışıyorlar. Onun için biz şimdilik çok ihtiyat

edip telaş etmemek ve inayet-i İlahiyenin imdadımıza gelmesini tevekkül ile beklemek lâzımdır.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ben hem Risale-i Nur'u, hem sizleri, hem kendimi, Hüsrev ve Hıfzı ve Bartın'lı Seyyid'in kıymetdar müjdeleriyle hem tebrik, hem tebşir ediyorum. Evet bu sene hacca gidenler, Mekke-i Mükerreme'de Nur'un kuvvetli mecmualarını büyük âlimlerin hem Arabça, hem Hindçe tercüme ve neşre çalışmaları gibi; Medine-i Münevvere'de dahi o derece makbul olmuş ki, Ravza-i Mutahhara'nın makber-i saadeti üstünde konulmuş. Hacı Seyyid, kendi gözüyle Asâ-yı Musa mecmuasını kabr-i Peygamberî (A.S.M.) üzerinde görmüş. Demek makbul-ü Nebevî olmuş ve rıza-yı Muhammedî (A.S.M.) dairesine girmiş. Hem niyet ettiğimiz ve buradan giden hacılara dediğimiz gibi, Nurlar bizim bedelimize o mübarek makamları ziyaret etmişler. Hadsiz şükür olsun, Nur'un kahramanları bu mecmuaları tashihli olarak neşretmeleriyle pekçok faidelerinden birisi de; beni tashih vazifesinden ve merakından kurtardığı gibi, kalemle yazılan sair nüshalara tam bir me'haz olmak cihetinde yüzer tashihçi hükmüne geçtiler. Cenab-ı Erhamürrâhimîn o mecmuaların herbir harfine mukabil onların defter-i hasenatlarına bin hasene yazdırsın. Âmîn...

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim ve hapis arkadaşlarım!

Evvelâ: Sureten görüşmediğimizden merak etmeyiniz. Bizler manen her zaman görüşüyoruz. Benim ehemmiyetsiz şahsıma bedel, Nurdan elinize geçen hangi risaleyi okusanız veya dinleseniz, benim âdi şahsım yerine Kur'anın bir hâdimi haysiyetiyle benimle o risale içinde sohbet edersiniz. Zâten ben de sizinle bütün dualarımda ve yazılarınızda,

alâkanızda, hayalimde görüşüyorum ve bir dairede beraber bulunmamızdan her vakit görüşüyoruz gibidir.

Sâniyen: Bu yeni Medrese-i Yusufiye'deki Risale-i Nur'un yeni talebelerine deriz: Kuvvetli hüccetlerle hattâ ehl-i vukufu da teslime mecbur eden işaret-i Kur'aniye ile Nur'un sadık şakirdleri iman ile kabre girecekler. Hem şirket-i maneviye-i Nuriyenin feyziyle herbir şakird derecesine göre umum kardeşlerinin manevî kazançlarına ve dualarına hissedar olur. Güya âdeta binler dil ile istiğfar eder, ibadet eder. Bu iki faide ve netice, bu acib zamanda bütün zahmetleri, sıkıntıları hiçe indirir; pek çok ucuz olarak o iki kıymetdar kârları sadık müşterilerine verir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Afyon müdafaanamesinin hem bize, hem bu Nurlara, hem bu memlekete, hem âlem-i İslâm'a alâkadar ehemmiyetli hakikatları var.

Herhalde bunu yeni hurufla beş-on nüsha çıkarmak lâzımdır, tâ Ankara makamatına gönderilsin. Bizi tahliye ve tecziye etseler de hiç ehemmiyeti yok. Şimdi vazifemiz; o müdafaattaki hakikatları hem hükûmete, hem adliyelere, hem millete bildirmektir. Belki de kader-i İlahînin bizi bu dershaneye sevketmesinin bir hikmeti de budur. Mümkün olduğu kadar çabuk makine ile çıksın. Bizi bugün tahliye etseler, biz yine onu bu makamata vermeğe mecburuz. Sizi aldatıp te'hir edilmesin. Artık yeter! Aynı mes'ele için onbeş senede üç defa bu eşedd-i zulüm ve bahaneler ve emsalsiz işkencelere karşı son müdafaamız olsun. Madem kanunen kendimizi müdafaa etmek için sâbık mahkemelerde makineyi bize vermişler, burada o hakkımızı bizden hiçbir kanunla men'edemezler. Eğer resmen çare bulmadınız ise, hariçten bizim avukat herşeyden evvel bunun -makine ile- beş nüshasını çıkarsın, hem sıhhatına çok dikkat edilsin.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bugün benim pencerelerimi mıhlamalarının sebebi, mahpuslarla muarefe ve selâmlaşmamaktır. Zahirde başka bahane gösterdiler. Hiç merak etmeyiniz. Bilakis benim ehemmiyetsiz şahsım ile meşgul olup Nurlara ve talebelerine çok sıkıntı vermediklerinden, benim cidden ve kalben onların şahsımı ihanetler ve işkencelerle tazib etmeleri, Nurların ve sizlerin bedeline olduğu ve bir derece Nurlara ilişmemeleri cihetinde memnunum ve sabır içinde şükrederim, merak etmiyorum. Siz dahi hiç müteessir olmayınız. Gizli düşmanlarımız memurların nazar-ı dikkatini şahsıma çevirmesinden, Nurların ve talebelerinin selâmet ve maslahatları noktasında bir inayet ve bir hayır var diye kanaatım var. Bazı kardeşlerimiz hiddet edip dokunaklı konuşmasınlar, hem ihtiyatla hareket etsinler ve telaş etmesinler, hem herkese bu mes'eleden bahis açmasınlar. Çünki safdil kardeşlerimiz ve ihtiyata daha alışmayan yeni kardeşlerimizin sözlerinden mana çıkaran casuslar bulunur. Habbeyi kubbe yapar, ihbar edebilir. Şimdi vaziyetimiz şaka kaldırmıyor. Bununla beraber hiç endişe etmeyiniz. Biz inayet-i İlahiye altındayız ve bütün meşakkatlere karşı kemal-i sabırla belki şükürle mukabele etmeğe azmetmişiz. Bir dirhem zahmet, bir batman rahmet ve sevabı netice verdiğinden, şükretmeğe mükellefiz.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

İki ehemmiyetli sebeb ve bir kuvvetli ihtara binaen ben bütün vazife-i müdafaatı buraya gelen ve gelecek Nur erkânlarına bırakmağa kalben mecbur oldum. Hususan (H,R,T,F,S)

Birinci Sebeb: Ben hem sorgu dairesinde, hem çok emarelerden kat'î bildim ki, bana karşı ellerinden geldiği

kadar müşkilât yapmağa ve fikren onlara galebe etmemden kaçmağa çalışıyorlar ve resmen de onlara iş'ar var. Güya ben konuşsam, mahkemeleri ilzam edecek derecede ve diplomatları susturacak bir iktidar-ı ilmî ve siyasî göstereceğim diye benim konuşmama bahanelerle mani oluyorlar. Hattâ sorguda bir suale karşı dedim: "Tahattur edemiyorum." O hâkim taaccüb ve hayretle dedi: "Senin gibi fevkalâde acib zekâvet ve ilim sahibi nasıl unutur?" Onlar Risale-i Nur'un hârika yüksekliklerini ve ilmî tahkikatını benim fikrimden zannedip dehşet almışlar. Beni konuşturmak istemiyorlar. Hem güya benim ile kim görüşse birden Nur'un fedakâr bir talebesi olur. Onun için beni görüştürmüyorlar. Hattâ Diyanet Reisi dahi demiş: "Kim onun ile görüşse, ona kapılır.. cazibesi kuvvetlidir."

Demek şimdi işimi de sizlere bırakmağa maslahatımız iktiza ediyor. Ve yanınızdaki yeni ve eski müdafaatlarım benim bedelime sizin meşveretinize iştirak eder, o kâfidir.

....

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bugün manevî bir ihtarla sizin hesabınıza bir telaş, bir hüzün bana geldi. Çabuk çıkmak isteyen ve derd-i maişet için endişe eden kardeşlerimizin hakikaten beni müteellim ve mahzun ettiği aynı dakikada bir mübarek hatıra ile bir hakikat ve bir müjde kalbe geldi ki: Beş günden sonra çok mübarek ve çok sevablı ibadet ayları olan şuhur-u selâse gelecek. Her bir hasenenin sevabı başka vakitte on ise, Receb-i Şerifte yüzden geçer, Şaban-ı Muazzamda üçyüzden ziyade ve Ramazan-ı Mübarekte bine çıkar ve cuma gecelerinde binlere, Leyle-i Kadir'de otuzbine çıkar. Bu pekçok uhrevî faideleri kazandıran ticaret-i uhreviyenin bir kudsî pazarı ve ehl-i hakikat ve ibadet için mümtaz bir meşheri ve üç ayda seksen sene bir ömrü ehl-i imana temin eden şuhur-u selâseyi böyle bire on kâr veren Medrese-i Yusufiye'de geçirmek, elbette büyük bir kârdır. Ne kadar

zahmet çekilse ayn-ı rahmettir. İbadet cihetinde böyle olduğu gibi, Nur hizmeti dahi nisbeten -kemmiyet değilse de keyfiyet itibariyle- bire beştir. Çünki bu misafirhaneye mütemadiyen giren ve çıkanlar, Nur'un derslerinin intişarına bir vasıtadır. Bazan bir adamın ihlası, yirmi adam kadar faide verir. Hem Nur'un sırr-ı ihlası; siyasetkârane kahramanlık damarını taşıyan, Nur'un tesellilerine pekçok muhtaç bulunan mahpus bîçareler içinde intişarı için bir parça zahmet ve sıkıntı olsa da, ehemmiyeti yok. Ve derd-i maişet ciheti ise: Zâten bu üç ay âhiret pazarı olmasından herbiriniz çok şakirdlerin bedeline, hattâ bazınız bin adamın yerinde buraya girdiğinden, elbette sizin haricî işlerinize yardımları olur diye tamamıyla ferahlandım ve bayrama kadar burada bulunmak büyük bir nimettir bildim.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Bazı emarelerle bildim ki, gizli düşmanlarımız Nurların kıymetini düşürmek fikriyle siyaset manasını hatırlatan mehdilik davasını tevehhüm ile güya Nurlar buna bir âlettir diye çok asılsız bahaneleri araştırıyorlar. Belki benim şahsıma karşı bu işkenceler, bu evhamlarından ileri geliyor. Ben o gizli zalim düşmanlara ve onları aleyhimizde dinleyenlere derim: Hâşâ! Sümme hâşâ!.. Hiçbir vakit böyle haddimden tecavüz edip iman hakikatlarını şahsiyetime bir makam-ı şan ü şeref kazandırmağa âlet etmediğimi bu yetmişbeş, hususan otuz senelik hayatım ve yüzotuz Nur Risaleleri ve benim ile tam arkadaşlık eden binler zâtlar şehadet ederler.

Evet Nur şakirdleri biliyorlar ve mahkemelerde hüccetlerini göstermişim ki; şahsıma değil bir makam-ı şan ü şeref ve şöhret vermek ve uhrevî ve manevî bir mertebe kazandırmak, belki bütün kanaat ve kuvvetimle ehl-i imana bir hizmet-i imaniye yapmak için, değil yalnız dünya hayatımı ve fâni makamatını, belki -lüzum olsa- âhiret hayatımı ve herkesin aradığı uhrevî bâki mertebelerini feda

etmeyi; hattâ Cehennem'den bazı bîçareleri kurtarmağa vesile olmak için -lüzum olsa- Cennet'i bırakıp Cehennem'e girmeyi kabul ettiğimi hakikî kardeşlerim bildiği gibi, mahkemelerde dahi bir cihette isbat ettiğim halde, beni bu ittihamla Nur ve iman hizmetime bir ihlassızlık isnad etmek ve Nurların kıymetini tenzil etmektir.

Acaba, bu bedbahtlar dünyayı ebedî ve herkesi kendileri gibi dini ve imanı dünyaya âlet ediyor tevehhümüyle dünyadaki ehl-i dalalete meydan okuyan ve hizmet-i imaniye yolunda hem dünyevî hem -lüzum olsa- uhrevî hayatlarını feda eden ve mahkemelerde dava ettiği gibi, bir tek hakikat-ı imaniyeyi dünya saltanatıyla değiştirmeyen ve siyasetten ve siyaseti işmam eden maddî ve manevî mertebelerden ihlas sırrı ile bütün kuvvetiyle kaçan ve yirmi sene emsalsiz işkencelere tahammül eden ve siyasete -meslek itibariyle- tenezzül etmeyen ve kendini nefsi itibariyle talebelerinden çok aşağı bilen ve onlardan daima himmet ve dua bekleyen ve kendi nefsini çok bîçare ve ehemmiyetsiz itikad eden bir adam hakkında bazı hâlis kardeşleri, Risale-i Nur'dan aldıkları fevkalâde kuvve-i imaniyeyi onun tercümanı olan o bîçareye -tercümanlık münasebetiyle- Nurların bazı faziletlerini ona isnad etmek ve hiçbir siyaset hatırına gelmeyerek yüksek makamlar vermek ve haddinden bin derece ziyade hüsn-ü zan etmek, eskiden beri üstad ve talebeler mabeyninde cari ve itiraz edilmeyen bir makbul âdet ile teşekkür manasında pek fazla medh ü sena etmek hiçbir kanunla suç olabilir mi? Gerçi mübalağa itibariyle hakikata bir cihette muhaliftir; fakat kimsesiz, garib ve düşmanları pekçok ve onun yardımcılarını kaçıracak çok esbab varken, insafsız çok mu'terizlere karşı sırf yardımcılarının kuvve-i maneviyelerini takviye etmek ve kaçmaktan kurtarmak ve mübalağalı medhedenlerin şevklerini kırmamak için onların medihlerini Nura çevirip bütün bütün reddetmediği halde onun bu kabir kapısındaki hizmet-i imaniyesini dünya cihetine çevirmeğe çalışan bazı

resmî memurların ne derece kanundan, insaftan uzak düştükleri anlaşılır.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Hiç telaş ve merak etmeyiniz. Hakkımızdaki her hâdisede; hem perde altında, hem neticeler itibariyle, hem rahmet ve inayetin iltifatları ve tebessümleri, hem kader ve kısmetin ve adalet ve şefkatin terbiyeleri var olduğu kat'î ve mükerrer tecrübelerle tahakkuk ettiğinden, biz en acı vaziyet ve sıkıntılara karşı, kemal-i sabır içinde şükür etmekle mükellefiz. Ve cildleri ve derileri soyulan Cercis Aleyhisselâm gibi binler, milyonlar hakikat mücahidlerinin hakaik-i imaniyenin kudsî hizmetinin bir nümunesine mazhar olan Nur şakirdlerinin çektikleri zahmetler, o eski zâtların zahmetlerine nisbeten binde bir olmaz. Ve ücret ve kazanç cihetinde, inşâallah birdirler ve beraberdirler.

Sâniyen: Onbir defa bana sû'-i kasd eden ve dört defa mahkemeleri aleyhimize sevkedip üç defa hapse sokan gizli düşmanlarımızın Nurlar hakkında plânları akîm kaldığından, bütün desiseleriyle, ehemmiyetsiz şahsıma karşı sıkıntı, tecrid-i mutlak ve kimse ile temas etmemek ve damarıma dokundurmakla işkenceler verdirmeye çalışıyorlar. Ben de, o işkencelerin altında inayetin iltifatını görüp tahammül ederek şükrederim. Zannederim, herbirinizden vücudça on derece zaîf ve on derece ziyade sıkıntılarıma karşı tahammülüm, sizin gibi kuvvetli ve âlîcenab zâtların, küçücük ve geçici ve cüz'î sıkıntılarınızı nazarınızda hiçe indirir diye, daha size teselli vermeye lüzum görmüyorum.

Sâlisen: Şimdi şahsımı çürütmeğe çalıştıklarından ve sıktıklarından ve ihanet ettiklerinden dolayı sıkılmayınız. Çünki Nurlara ve talebelerine ilişilmediğine bir alâmettir ve tam aldandıklarına bir emaredir. Yani: Kıymeti, hüneri şahsımda zannedip beni sıkıyorlar, çürütmek istiyorlar. Bu aldanmalarında pek büyük bir maslahat ve Nurlara çok

faidesi var. Benim tam yapamadığım vazife-i şahsiyemi ve hizmet-i Nuriyemi, bu suretle menfî bir tarzda bana yaptırıyorlar. İnşâallah o nisbette sevab kazandıran kusuratlarıma keffaret olur.

Râbian: Gizli münafıklar, her nasılsa bazı resmî memurları aldatıp “Said ile görüşen, dost ve Nurcu olur. Kimse temas etmesin.” diye onları evhamlandırmışlar. Hattâ heyet-i idare ve gardiyanlar dahi benden kaçıyorlar. Ben de memnun oluyorum ve bu hale şükrediyorum. Sizlerle, sureten görüşmediğimden zararı yok. Çünki bir hanede maddeten ve manen ve ruhen ve kalben ve vazifeten ve fikren ve muaveneten daima beraberiz. Manevî görüşüyoruz, yeter.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim ve hizmet-i Kur’aniye ve imaniyede fedakâr ve metin arkadaşlarım!

Birkaç gündür sizin ile kalemle konuşmadığımdan sıkılmayınız. Şimdi iki noktayı beyan etmek kalbe geldi.

Birincisi: اَلْخَيْرُ فِى مَا اخْتَارَهُ اللّٰهُ sırrıyla, teslim ve tevekkülden sonra teselli hissettim. Şöyle ki:

Bizi, hususan Çalışkanları tahliye etmeyip ve tefrik etmiyerek te’hir etmelerinde, inşâallah maddî bir zarara mukabil manevî yüz menfaat ve kazanç olacak. Meselâ: Ankara’nın altı makamatına gönderilen ilmî ve imanî ve pek kuvvetli müdafaat şimdi yirmi gündür onların nazarlarındadır. Hem onun kıymetdar hakikatları, hem alâkadarların merakla nazar-ı dikkatlerini celbeden mes’elemizin safahatı, o makamatı elbette lâkayd bırakmazlar. Her halde, eğer o hakikatlara mağlub olmasa idiler, şimdiye kadar bize tecavüz ve şiddetli iş’ar ve emirler olacaktı. Eğer olsaydı, hakkımızda habbeyi kubbe yapanlardan tereşşuhatı hissedilecekti. Demek hakikat galebe etmiş. Olsa olsa tedafüî bir vaziyetle bize hafif bir ilişmek olur. Ben kendi hesabıma, o netice için, şimdiye

kadar maddî zarar ve sıkıntılarımın yüz derece fevkinde manevî kazancım var. Sizden her bir kardeşimizi, benden ziyade hissedar biliyorum. Demek, tahliyemizin te'hiri hayırlıdır. Hem, Çalışkanlardan üç kardeş, pek çok Nur şakirdlerini buraya gelmekten kurtardıkları gibi, haklarında edilen iftiralar vasıtasıyla dahi, Risale-i Nur'un bir cihette, şimdiki mahkemenin nazarından kurtulmasına bir vesile oldular. Bu iki kıymetdar kazanç, onların hususî tahliyeleriyle bozulacaktı. Hem onların Nurlara pek ciddî alâkaları, halkın nazarında sönecekti.

İkinci Nokta: Mes'elemiz, Âlem-i İslâm'ı alâkadar eden pek büyük bir vazife-i Kur'aniye ve imaniyedir. Ondan dehşet alan gizli münafıklar, ellerinden geldiği kadar küçültmek isterler. Ve çok ehemmiyet verdiklerinden, zahiren ehemmiyetsiz göstermeye çalışıyorlar; hükûmeti ve adliyeyi aldatıyorlar. Meselâ: Nurlara mensub feriklerden ve miralaylardan sarf-ı nazar edip, Ankara'da Nur talebesi bir nefer askerin elinde, zararsız birkaç risale bulunmasıyla, buradaki mahkeme, mes'eleyi uzattırmaya vesile ediyorlar. Ve benim şahsımın ehemmiyetsizliğini, ihanetler ve tazyiklerle, tecrübelerle gösterip, binler derece şahsımdan ehemmiyetli olan Nurların kuvvetli derslerini ve şakirdlerinin sarsılmaz ve susmaz şahs-ı manevîlerini nazara almayıp güya ehemmiyet vermiyorlar. Halbuki onun ehemmiyetinden titriyorlar ki, o kubbeleri habbe göstermek istiyorlar.

Hem tam aldanmışlar. İçimizde yalnız dört-beş kardeşimiz, ailevî ticaret cihetinde bu te'hirden bir zararları olsa da, inşâallah pek çok manevî kazançları o maddî zararı hiçe indirecek bir inayet altındayız. Hiç merak ve telaş etmeyiniz. Vazifemiz, sabr içinde şükretmek ve mümkün oldukça Nurlarla meşgul olmaktır ve bizden çok ziyade sıkıntıda bulunan mahpuslara teselli vermektir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Mücmel bir manevî ihtar ile bir mes'eleyi, kalbe geldiği gibi beyan edeceğim. Altı makamata giden ve galebe eden müdafaatın cevabı gelmiş ve bize tecavüze çare bulamamışlar. Yalnız bir makamın, gizli bir iş'ar ile, benim fedakâr kardeşlerimi benden soğutmak ve şiddetli alâkalarını gevşetmek plânı var. Zâten çoktan beri –beni ihanetlerle ve iftiralarla ve tecridlerle– bu kudsî ve uhrevî ve imanî alâkayı bozmağa çalıştılar, muvaffak olamadılar. Şimdi Nurcuları ürkütmek, zaîf bir damar bulup nazarlarını başka tarafa çevirmeğe bazı bahaneleri buluyorlar. İnşâallah demir gibi metin Nurcuların kahramanane sebatları ve tahammülleri ve mücahid-i ekber olan Nur'un hakikatları onun elinde birer elmas kılınç bulunan şakirdlerin şahs-ı manevîsinin pek hârika fedakârlığı, onların bu plânını da akîm bırakacak. Evet Cennet ucuz olmadığı gibi, Cehennem dahi lüzumsuz değil. Sizlere tekrar ile beyan edilmiş; eski zamanın kahraman mücahidlerine nisbeten en az zahmet, ağır şerait ve bu zamanın şiddet-i ihtiyaç cihetiyle çok sevab kazanan inşâallah hâlis Nurculardır. Ve boşu boşuna, bâd-i heva, belki günahlı, zararlı giden birkaç sene ömrünü, böyle kudsî bir hizmet-i imaniye ve Kur'aniyeye sarfeden ve onun ile ebedî bir ömrü kazanan Nur talebeleridir. Ben, kendi hisseme düşen bütün bu hücumlarına karşı, pek çok za'fiyetimle beraber tahammüle karar verdim. İnşâallah kuvvetli, fedakâr, genç, kahraman kardeşlerim benden geri kalmaz ve kaçmazlar. Ve kaçanları da geri çevirmeye, şimdiye kadar çalıştıkları gibi çalışacaklar.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Receb-i Şerifinizi ve yarınki "Leyle-i Regaib"inizi ruh-u canımızla tebrik ederiz.

Sâniyen: Me'yus olmayınız, hem merak ve telaş etmeyiniz, inayet-i Rabbaniye inşâallah imdadımıza yetişir. Bu üç aydan beri aleyhimize ihzar edilen bomba patladı.

Benim sobam ve Feyzilerin su bardağı ve Hüsrev'in su bardakları verdikleri haber doğru çıktı. Fakat dehşetli değil, hafif oldu. İnşâallah o ateş tamamen sönecek. Bütün hücumları, şahsımı çürütmek ve Nur'un fütuhatına bulantı vermektir. Emirdağı'ndaki malûm münafıktan daha muzır ve gizli zındıkların elinde bir âlet bir adam bid'atkâr bir yarım hoca ile beraber bütün kuvvetleriyle bize vurmaya çalıştıkları darbe, yirmiden bire inmiş. İnşâallah o bir dahi, bizi mecruh ve yaralı etmeyecek ve düşündükleri ve kasdettikleri, bizi birbirinden ve Nurlardan kaçırmak plânları dahi akîm kalacak. Bu mübarek ayların hürmetine ve pekçok sevab kazandırmalarına itimaden sabır ve tahammül içinde şükür, tevekkül etmek ve مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ اَمِنَ مِنَ الْكَدَرِ düsturuna teslim olmak elzemdir, vazifemizdir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim ve bu dünyada medar-ı tesellilerim ve hakikatın hizmetinde yorulmaz arkadaşlarım!

Bu mübarek aylarda ve sevabı ziyade bu çilehanede mümkün olduğu kadar bir meşgale-i Kur'aniye ve Nuriye ile sıkıntılı vaktiniz sarfedilse, çok faideleri var. Sıkıntı hafifleştiği gibi, kıymetdar kalb ve ruhun ferahlarına medar, sevabı yüksek bir ibadet, o Nurlarla iman cihetinde iştigal, hem tefekkürî bir ibadet, hem İhlas Risalesi'nin âhirinde yazıldığı gibi beş vecihle bir nevi ibadet sayılabilir. Ben bugünlerde, kısmen müdafaatla zihnen meşguliyetimden teessüf ederken kalbe geldi ki: "O iştigal dahi ilmîdir; hakaik-i imaniyenin neşrine ve serbestiyetine bir hizmettir ve bu cihette bir nevi ibadettir." Ben de sıkıldıkça, yüz defa temaşa ettiğim Nur mes'elelerini, yine zevkle tekrar mütalaaya başlıyorum. Hattâ müdafaatları dahi Nur'un ilmî risaleleri gibi görüyorum. Eskiden bir kardeşimiz bana demişti: "Ben, otuz defa Onuncu Söz'ü okuduğum halde, yine tekrar ile okumasına iştiyak ve ihtiyaç hissediyorum." Ve bundan bildim ki; Kur'anın mümtaz bir hâssası olan

usandırmamak, Kur’an hakikatlarının bir ma’kesi, bir âyinesi, bir hakikatlı tefsiri olan Nur Risalelerine de in’ikas etmiş bulunuyor.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu dünyada hususan bu zamanda, hususan musibete düşenlere ve bilhâssa Nur şakirdlerinde dehşetli sıkıntılara ve me’yusiyetlere karşı en tesirli çare, birbirine teselli ve ferah vermek ve kuvve-i maneviyesini takviye etmek ve fedakâr hakikî kardeş gibi birbirinin gam ve hüzün ve sıkıntılarına merhem sürmek ve tam şefkatle kederli kalbini okşamaktır. Mabeynimizdeki hakikî ve uhrevî uhuvvet, gücenmek ve tarafgirlik kaldırmaz. Madem ben size bütün kuvvetimle itimad edip bel bağlamışım ve sizin için, değil yalnız istirahatımı ve haysiyetimi ve şerefimi, belki sevinçle ruhumu da feda etmeğe karar verdiğimi bilirsiniz, belki de görüyorsunuz. Hattâ kasemle temin ederim ki: Sekiz gündür Nur’un iki rüknü zahirî birbirine nazlanmak ve teselli yerine hüzün vermek olan ehemmiyetsiz hâdise bu sırada benim kalbime verdiği azab cihetiyle, “Eyvah, eyvah! El-Eman, el-Eman! Yâ Erhamerrâhimîn meded! Bizi muhafaza eyle, bizi cinn ve insî şeytanların şerrinden kurtar, kardeşlerimin kalblerini birbirine tam sadakat ve muhabbet ve uhuvvet ve şefkatle doldur.” diye hem ruhum, hem kalbim, hem aklım feryad edip ağladılar.

Ey demir gibi sarsılmaz kardeşlerim! Bana yardım ediniz. Mes’elemiz çok naziktir. Ben sizlere çok güveniyordum ki, bütün vazifelerimi şahs-ı manevînize bırakmıştım. Siz de, bütün kuvvetinizle benim imdadıma koşmanız lâzım geliyor. Gerçi hâdiseniz pek cüz’î ve geçici ve küçük idi. Fakat saatimizin zenbereğine ve gözümüzün hadekasına gelen bir saç, bir zerrecik dahi incitir. Ve bu noktada ehemmiyetlidir ki, maddî üç patlak ve manevî üç müşahedeler tam tamına haber verdiler.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Leyle-i Mi'rac, ikinci bir Leyle-i Kadir hükmündedir. Bu gece mümkün oldukça çalışmakla kazanç birden bine çıkar. Şirket-i maneviye sırrıyla, inşâallah herbiriniz kırkbin dil ile tesbih eden bazı melekler gibi, kırkbin lisan ile bu kıymetdar gecede ve sevabı çok bu çilehanede ibadet ve dualar edeceksiniz ve hakkımızda gelen fırtınada binden bir zarar olmamasına mukabil, bu gecedeki ibadet ile şükredersiniz. Hem sizin tam ihtiyatınızı tebrik ile beraber, hakkımızda inayet-i Rabbaniye pek zahir bir surette tecelli ettiğini tebşir ederiz.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık, muhlis kardeşlerim!

Bizler imkân dairesinde bütün kuvvetimizle Lem'a-i İhlas'ın düsturlarını ve hakikî ihlasın sırrını mabeynimizde ve birbirimize karşı istimal etmek, vücub derecesine gelmiş. Kat'î haber aldım ki, üç aydan beri buradaki has kardeşleri birbirine karşı meşreb veya fikir ihtilafıyla bir soğukluk vermek için üç adam tayin edilmiş. Hem metin Nurcuları usandırmakla sarsmak ve nazik ve tahammülsüzleri evhamlandırmak ve hizmet-i Nuriyeden vazgeçirmek için sebebsiz mahkememizi uzatıyorlar. Sakın sakın!. Şimdiye kadar mabeyninizdeki fedakârane uhuvvet ve samimane muhabbet sarsılmasın. Bir zerre kadar olsa bile, bize büyük zarar olur. Bizler birbirimize -lüzum olsa- ruhumuzu feda etmeğe, hizmet-i Kur'aniye ve imaniyemiz iktiza ettiği halde, sıkıntıdan veya başka şeylerden gelen titizlikle hakikî fedakârlar birbirlerine karşı küsmeğe değil, belki kemal-i mahviyet ve tevazu ve teslimiyetle kusuru kendine alır; muhabbetini, samimiyetini ziyadeleştirmeğe çalışır. Yoksa

habbe kubbe olup tamir edilmeyecek bir zarar verebilir. Sizin ferasetinize havale edip kısa kesiyorum.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: اَلْخَيْرُ فِى مَا اخْتَارَهُ اللّٰهُ sırrıyla, inşâallah mahkememizin te'hirinde ve tahliye olan kardeşlerimizin yine mahkeme gününde burada bulunmalarında büyük hayırlar var.

Evet Risale-i Nur'un mes'elesi; âlem-i İslâmda, hususan bu memlekette küllî bir ehemmiyeti bulunduğundan böyle heyecanlı toplamalar ile umumun nazar-ı dikkatini Nur hakikatlarına celbetmek lâzımdır ki, ümidimizin ve ihtiyatımızın ve gizlememizin ve muarızların küçültmelerinin fevkinde ve ihtiyarımızın haricinde böyle şaşaa ile Risale-i Nur kendi derslerini dost ve düşmana aşikâren veriyor. En mahrem sırlarını en nâmahremlere çekinmeyerek gösteriyor. Madem hakikat budur, biz küçücük sıkıntılarımızı kinin gibi bir acı ilâç bilip sabır ve şükretmeliyiz, "Yâhu bu da geçer!" demeliyiz.

Sâniyen: Bu Medrese-i Yusufiye'nin nâzırına yazdım: Ben Rusya'da esir iken, en evvel Bolşevizm'in fırtınası hapishanelerden başladığı gibi, Fransız İhtilâl-i Kebiri dahi en evvel hapishanelerden ve tarihlerde serseri namıyla yâdedilen mahpuslardan çıkmasına binaen; biz Nur şakirdleri, hem Eskişehir, hem Denizli, hem burada mümkün oldukça mahpusların ıslahına çalıştık. Eskişehir ve Denizli'de tam faidesi görüldü. Burada daha ziyade faide olacak ki, bu nazik zaman ve zeminde Nur'un dersleriyle geçen fırtınacık [74](Haşiye) yüzden bire indi. Yoksa ihtilaftan ve böyle hâdiselerden istifade eden ve fırsat bekleyen haricî muzır cereyanlar, o baruta ateş atıp bir yangın çıkacaktı.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık, sarsılmaz, sıkıntıdan usanıp bizlerden çekilmez kardeşlerim!

Şimdi maddî, manevî bir sıkıntıdan nefsim sizin hesabınıza beni mahzun eylerken, birden kalbe geldi ki; hem senin, hem buradaki kardeşlerin tek birisiyle yakında görüşmek için bu zahmet ve meşakkatin başka surette on mislini çekseydiniz yine ucuz olurdu. Hem Nur'un takvadarane ve riyazetkârane meşrebi, hem umuma ve en muhtaçlara hattâ muarızlara ders vermek mesleği, hem dairesindeki şahs-ı manevîyi konuşturmak için eski zamanda ehl-i hakikatın senede hiç olmazsa bir-iki defa içtimaları ve sohbetleri gibi; Nur şakirdlerinin de, birkaç senede en müsaid olan Medrese-i Yusufiye'de bir defa toplanmalarının lüzumu cihetinde bin sıkıntı ve meşakkat dahi olsa ehemmiyeti yoktur. Eski hapislerimizde birkaç zaîf kardeşlerimizin usanıp daire-i Nuriyeden çekinmeleri onlara pek büyük bir hasaret oldu ve Nurlara hiç zarar gelmedi. Onların yerine daha metin, daha muhlis şakirdler meydana çıktılar. Madem dünyanın bu imtihanları geçicidir, çabuk giderler. Sevablarını, meyvelerini bizlere verirler. Biz de inayet-i İlahiyeye itimad edip sabır içinde şükretmeliyiz.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim, bu Medrese-i Yusufiye'de ders arkadaşlarım!

Bu gelen gece olan Leyle-i Berat, bütün senede bir kudsî çekirdek hükmünde ve mukadderat-ı beşeriyenin proğramı nev'inden olması cihetiyle Leyle-i Kadr'in kudsiyetindedir. Herbir hasenenin Leyle-i Kadir'de otuzbin olduğu gibi, bu Leyle-i Berat'ta herbir amel-i sâlihin ve herbir harf-i Kur'anın sevabı yirmibine çıkar. Sair vakitte on ise, şuhur-u selâsede yüze ve bine çıkar. Ve bu kudsî leyal-i meşhurede onbinler, yirmibin veya otuzbinlere çıkar. Bu geceler, elli senelik bir ibadet hükmüne geçebilir. Onun için elden geldiği kadar

Kur'anla ve istiğfar ve salavatla meşgul olmak büyük bir kârdır.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Mübarek ramazan-ı şerifinizi bütün ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Cenab-ı Hak bu ramazan-ı şerifin Leyle-i Kadrini umumunuza bin aydan hayırlı eylesin, âmîn. Ve seksen sene bir ömr-ü makbul hükmünde hakkınızda kabul eylesin, âmîn.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık, sarsılmaz, telaş etmez, âhireti bırakıp fâni dünyaya dönmez kardeşlerim!

Bir parça daha burada kalmaktan, mes'elemizi bir derece genişlendirmek istemelerinden mahzun olmayınız. Bilakis benim gibi memnun olunuz. Madem ömür durmuyor, zevale koşuyor. Böyle çilehanede, uhrevî meyveleriyle bâkileşiyor. Hem Nur'un ders dairesi genişliyor. Meselâ; ehl-i vukufun hocaları, tam dikkatle Siracünnur'u okumağa mecbur oluyorlar. Hem bu sırada çıkmamızın, bir-iki cihetle hizmet-i imaniyemize bir noksanlık vermesi ihtimali var. Ben sizlerden şahsen çok ziyade sıkıntı çektiğim halde çıkmak istemiyorum. Siz de mümkün olduğu kadar sabır ve tahammülle ve bu tarz-ı hayata alışmağa ve Nurları yazmak ve okumaktan teselli ve ferah bulmağa çalışınız.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

....

Sâniyen: "Risale-i Nur Kur'anın çok kuvvetli, hakikî bir tefsiridir." tekrar ile dediğimizden, bazı dikkatsizler tam manasını bilemediğinden bir hakikatı beyan etmeğe bir ihtar aldım. O hakikat şudur:

Tefsir iki kısımdır:

Birisi: Malûm tefsirlerdir ki, Kur'an'ın ibaresini ve kelime ve cümlelerinin manalarını beyan ve izah ve isbat ederler.

İkinci kısım tefsir ise: Kur'anın imanî olan hakikatlarını kuvvetli hüccetlerle beyan ve isbat ve izah etmektir. Bu kısmın pekçok ehemmiyeti var. Zahir malûm tefsirler, bu kısmı bazan mücmel bir tarzda dercediyorlar. Fakat Risale-i Nur; doğrudan doğruya bu ikinci kısmı esas tutmuş, emsalsiz bir tarzda muannid feylesofları susturan bir manevî tefsirdir.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ehemmiyetli bir taraftan, ehemmiyetli ve manidar bir sual edilmiş. Bana sordular ki: "Siz cem'iyet olmadığınıza, üç mahkeme o cihette beraet vermesiyle ve yirmi seneden beri tarassud ve nezaret eden altı vilayetin o noktadan ilişmemeleriyle tahakkuk ettiği halde, Nurcularda öyle hârika bir alâka var ki hiçbir cem'iyette, hiçbir komitede yoktur. Bu müşkili halletmenizi isteriz." dediler.

Ben de cevaben dedim ki: Evet Nurcular cem'iyet memiyet, hususan siyasî ve dünyevî ve menfî ve şahsî ve cemaatî menfaat için teşekkül eden cem'iyet ve komite değiller ve olamazlar. Fakat bu vatanın eski kahramanları kemal-i sevinçle şehadet mertebesini kazanmak için ruhlarını feda eden milyonlar İslâm fedailerinin ahfadları, oğulları ve kızları, o fedailik damarından irsiyet almışlar ki, bu hârika alâkayı gösterip Denizli Mahkemesinde bu âciz bîçare kardeşlerine bu gelen cümleyi onlar hesabına söylettirdiler:

"Milyonlar kahraman başlar feda oldukları bir hakikata başımız dahi feda olsun." diye onlar namına söylemiş, mahkemeyi hayret ve takdirle susturmuş. Demek Nurcularda hakikî, hâlis, sırf rıza-yı İlahî için ve müsbet ve uhrevî fedailer var ki; mason ve komünist ve ifsad ve zındıka ve ilhad ve Taşnak gibi dehşetli komiteler o Nurculara çare

bulamayıp hükûmeti ve adliyeyi aldatarak lastikli kanunlar ile onları kırmak ve dağıtmak istiyorlar. İnşâallah bir halt edemezler. Belki Nur'un ve imanın fedailerini çoğaltmağa sebebiyet verecekler.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Dünkü suale benzer, kırk sene evvel olmuş bir sual ve cevabı size hikâye edeceğim. O eski zamanda, Eski Said'in talebeleri üstadlarıyla şiddet-i alâkaları, fedailik derecesine geldiğinden, Van, Bitlis tarafında Ermeni komitesi, Taşnak fedaileri çok faaliyette bulunmasıyla Eski Said onlara karşı duruyordu, bir derece susturuyordu. Kendi talebelerine mavzer tüfekleri bulup medresesi bir vakit asker kışlası gibi silâhlar, kitablarla beraber bulunduğu vakit, bir asker feriki geldi, gördü dedi: "Bu medrese değil, kışladır." Bitlis hâdisesi münasebetiyle evhama düştü, emretti: "Onun silâhlarını alınız." Bizden ellerine geçen onbeş mavzerimizi aldılar. Bir-iki ay sonra harb-i umumî patladı. Ben tüfeklerimi geri aldım. Her ne ise...

Bu haller münasebetiyle benden sordular ki: "Dehşetli fedaileri bulunan Ermeni komitesi sizden korkuyorlar ki; siz Van'da Erek Dağı'na çıktığınız zaman, fedailer sizden çekinip dağılıyorlar, başka yere gidiyorlar. Acaba sizde ne kuvvet var ki öyle oluyor?"

Ben de cevaben diyordum: Madem fâni dünya hayatı, küçücük ve menfî milliyetin muvakkat menfaati ve selâmeti için bu hârika fedakârlığı yapan Ermeni fedaileri karşımızda görünürler. Elbette hayat-ı bâkiyeye ve pek büyük İslâm milliyet-i kudsiyesinin müsbet menfaatlerine çalışan ve "Ecel birdir." itikad eden talebeler, o fedailerden geri kalmazlar. [75](Haşiye) Lüzum olsa o kat'î ecelini ve zahirî birkaç sene mevhum ömrünü, milyonlar sene bir ömre ve milyarlar

dindaşların selâmetine ve menfaatine tereddüdsüz, müftehirane feda ederler.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık, vefadar ve şefkatli kardeşlerim!

İki gündür hem başımda, hem a'sabımda tesirli bir nezle ağrısı var. Böyle hallerde bir derece dostlarla görüşmekten teselli ve ünsiyet almağa ihtiyacım içinde acib tecrid ve yalnızlık vahşeti beni sıktı. Böyle bir nevi şekva kalbe geldi: "Neden bu tazib oluyor, hizmetimize faidesi nedir?"

Birden bu sabah kalbe ihtar edildi ki: Siz bu şiddetli imtihana girmek ve inceden inceye sizi kaç defa "altın mı, bakır mı" diye mihenge vurmak ve her cihette sizi insafsızca tecrübe etmek ve nefislerinizin hisseleri ve desiseleri var mı yok mu üç-dört eleklerle elenmek; hâlisane, sırf hak ve hakikat namına olan hizmetinize pekçok lüzumu vardı ki; kader-i İlahî ve inayet-i Rabbaniye müsaade ediyor. Çünki böyle meydan-ı imtihanda inadcı ve bahaneci insafsız muarızların karşısında teşhir edilmesinden herkes anladı ki: Hiçbir hile, hiçbir enaniyet, hiçbir garaz, hiçbir dünyevî ve uhrevî ve şahsî menfaat karışmayarak, tam hâlis, hak ve hakikattan geliyor. Eğer perde altında kalsaydı, çok manalar verilebilirdi. Daha avam-ı ehl-i iman itimad etmezdi. "Belki bizi kandırırlar." ve havas kısmı dahi vesvese ederdi. Belki bazı ehl-i makamat gibi kendilerini satmak, itimad kazanmak için böyle yapıyorlar diye daha tam kanaat etmezlerdi. Şimdi imtihandan sonra, en muannid vesveseli dahi teslime mecbur oluyor. Zahmetiniz bir, kârınız bindir inşâallah.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Medar-ı ibret ve hayret iki esaretimde şahsıma karşı bir muameleyi beyan etmek ihtar edildi. Şöyle ki:

Rusya’da Kosturma’da doksan esir zabitlerimizle beraber bir koğuşta idik. Ben o zabitlerimize arasıra ders veriyordum. Bir gün Rus kumandanı geldi, gördü, dedi: “Bu Kürd gönüllü alay kumandanı olup çok askerimizi kesmiş. Şimdi de burada siyasî ders veriyor. Ben yasak ediyorum, ders vermesin.” İki gün sonra geldi, dedi: “Madem dersiniz siyasî değil, belki dinîdir, ahlâkîdir; dersine devam eyle.” izin verdi.

İkinci esaretimde: Bir hapiste iken yirmi sene derslerimi dinlemiş ve benden daha güzel ders veren bir has kardeşimin ve zarurî hizmetimi gören hizmetçilerimin benim yanıma gelmeleri adliye memuru tarafından yasak edildi, tâ benden ders almasınlar. Halbuki Nur Risaleleri başka derslere hiç ihtiyaç bırakmıyor ve hiçbir dersimiz kalmamış ve hiçbir sırrımız gizli kalmamış. Her ne ise bu uzun kıssayı kısa kesmeye bir hal sebeb oldu.

* * *

Sıkıntılı musibetlerimi hiçe indiren bir hakikatlı tesellidir

Birinci: Hakkımızdaki zahmet rahmete dönmesi.
İkinci: Kader adaleti içinde rıza ve teslim ferahı.
Üçüncü: İnayet-i hâssanın Nurcular hakkında hususiyetindeki sevinç.
Dördüncü: Geçici olmasından zevalinde lezzet.
Beşinci: Ehemmiyetli sevablar.
Altıncı: Vazife-i İlahiyeye karışmamak.
Yedinci: En şiddetli hücumdan en az meşakkat ve küçük yaralar.
Sekizinci: Sair musibetzedelere nisbeten çok derece hafif olması.
Dokuzuncu: Nur ve iman hizmetinde şiddetli imtihanından çıkan yüksek ilânatın tesiratındaki sürur.

Dokuz aded manevî sevinçler, öyle teskin edici bir merhem ve tatlı bir ilâçtır ki; tarif edilmez, ağır elemlerimizi teskin ediyor.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Haccı men'eden, zemzemi döktüren, hakkımızda eşedd-i zulme müsaadekâr davranan ve Zülfikar ve Siracünnur'un müsaderesine ehemmiyet vermeyen ve bizi garazkârane, kanunsuz tazib eden memurları terfi ettirip hanemizden çıkan mazlumane lisan-ı hal ile yüksek ağlamamızı ve sesimizi işitmeyen bir müstebid kabinenin zamanında en rahat yer hapistir. Yalnız mümkün olsa başka hapse naklolsak, tam selâmet olur.

Sâniyen: Onlar nasıl zorla en mahrem risaleleri en nâmahreme okuttular.. öyle de, zorla ısrar edip bizi cem'iyet yapmağa mecbur ediyorlar. Halbuki cem'iyet ve komiteciliğe hiç ihtiyacımızı hissetmiyorduk. Çünki ittihad-ı ehl-i iman cemaatindeki uhuvvet-i İslâmiye; Nurcularda pek hâlisane, fedakârane inkişaf ettiği gibi ve eski ecdadlarımızın kemal-i aşkla ruhlarını feda ettikleri bir hakikata Nur şakirdleri o milyonlar kahraman ecdadlarından irsiyet aldıkları kuvvetli bir fedailik ile o hakikata bağlanmaları, şimdiye kadar resmî veya siyasî, gizli ve aşikâr cem'iyetler ve komiteciliğe ihtiyaç bırakmıyordu. Demek şimdi bir ihtiyaç var ki, kader-i İlahî onları bize musallat ediyor. Onlar mevhum bir cem'iyet isnadıyla zulmederler. Kader ise, "Neden tam ihlasla, tam bir tesanüdle, tam bir hizbullah olmadınız?" diye bizi onların elleriyle tokatladı, adalet etti.

Said Nursî

* * *

....

Bu defa taarruz pek geniş dairede.. Reis-i Hükûmet ve hazır kabine, plânlı ve dehşetli bir evham ile hücum etti. Benim aldığım bir habere göre ve çok emarelerle gizli

münafıkların yalan jurnalleri ve desiseleriyle bizi hilafet komitesiyle ve Nakşî tarîkatının gizli cem'iyetiyle tam alâkadar, belki pişdar gösterip hükûmeti büyük bir telaşa sevkederek, Nur'un büyük mecmualarının İstanbul'da cildlenip âlem-i İslâm'da intişarını ve inayet ve makbuliyetlerini bir delil gösterip, hükûmeti korkutup, kıskanç resmî hocaları ve vehham memurları aleyhimize insafsızca çevirdiler. Tahminlerince herhalde çok vesikalar, emareler görülecek.

Hem Eski Said damarıyla tahammül etmeyerek ortalığı karıştıracak diye kanaatları varmış. Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun, o musibeti binden bire indirdi. Bütün taharrilerde hiçbir cem'iyet ve komitelerle bir alâkamızı bulamadılar. Yoktur ki, bulsunlar. Onun için savcı iftiralara ve yanlış manalara, medar-ı mes'uliyet olmayan cüz'î isnadlara mecbur olmuş. Madem hakikat budur, Nurlar ve biz yüzde doksandokuz derece musibetten halas olduk. Öyle ise değil şekva, belki binler şükür etmekle inayet-i İlahiyenin bu cilvesinin tamamını sabır, şükür, istirhamla beklemeliyiz ve Nur dersleriyle bu medresenin mütemadiyen çıkan ve giren muhtaç ve müştaklarına teselli vererek yardım etmeliyiz.

Said Nursî

* * *

Üçüncü Medrese-i Yusufiye olan Afyon Hapishanesinde Üstad Said Nursî, Elhüccetüzzehra adlı bir risale te'lif etti. Tevhid, risalet-i Ahmediye (A.S.M.) ve Fatiha'nın tefsiri hakkında olan bu çok kıymetdar risale, hapiste bulunan Nur Talebeleri ve mahpuslar için ilmî ve imanî dersleri hâvi olmasından hapiste hayırlı ve nurlu bir meşgale oldu. Mahkeme kararından sonra Üstad'la beraber hapiste bulunan talebelerin yazdıkları bir takrizi, aynen aşağıya dercediyoruz.

Her asır başında hadîsçe geleceği tebşir edilen dinin yüksek hâdimleri; emr-i dinde mübtedi’ değil, müttebi’dirler. Yani, kendilerinden ve yeniden bir şey ihdas etmezler, yeni ahkâm getirmezler. Esasat ve ahkâm-ı diniyeye ve sünen-i Muhammediyeye (A.S.M.) harfiyen ittiba’ yoluyla dini takvim ve tahkim ve dinin hakikat ve asliyetini izhar ve ona karıştırılmak istenilen ebâtılı ref’ u ibtal ve dine vaki’ tecavüzleri redd ü imha ve evamir-i Rabbaniyeyi ikame ve ahkâm-ı İlahiyenin şerafet ve ulviyetini izhar u ilân ederler. Ancak tavr-ı esasîyi bozmadan ve ruh-u aslîyi rencide etmeden yeni izah tarzlarıyla, zamanın fehmine uygun yeni ikna’ usûlleriyle ve yeni tevcihat ve tafsilât ile îfa-i vazife ederler.

Bu memurîn-i Rabbaniye, fiiliyatlarıyla ve amelleriyle de memuriyetlerinin musaddıkı olurlar. Salabet-i imaniyelerinin ve ihlaslarının âyinedarlığını bizzât îfa ederler. Mertebe-i imanlarını fiilen izhar ederler. Ve ahlâk-ı Muhammediyenin (A.S.M.) tam âmili ve mişvar-ı Ahmediyenin (A.S.M.) ve hilye-i Nebeviyenin hakikî lâbisi olduklarını gösterirler. Hülâsa: Amel ve ahlâk bakımından ve sünnet-i Nebeviyeye ittiba ve temessük cihetinden ümmet-i Muhammed’e tam bir hüsn-ü misal olurlar ve nümune-i iktida teşkil ederler. Bunların Kitabullah’ın tefsiri ve ahkâm-ı diniyenin izahı ve zamanın fehmine ve mertebe-i ilmine göre tarz-ı tevcihi sadedinde yazdıkları eserler, kendi tilka-yı nefislerinin ve kariha-i ulviyelerinin mahsulü değildir, kendi zekâ ve irfanlarının neticesi değildir. Bunlar, doğrudan doğruya menba-i vahy olan Zât-ı Pâk-i Risalet’in manevî ilham ve telkinatıdır. Celcelutiye ve Mesnevî-i Şerif ve Fütuh-ul Gayb ve emsali âsâr hep bu nevidendir. Bu âsâr-ı kudsiyeye o zevat-ı âlîşan ancak tercüman hükmündedirler. Bu zevat-ı mukaddesenin, o âsâr-ı bergüzidenin tanziminde ve tarz-ı beyanında bir hisseleri vardır; yani bu zevat-ı kudsiye, o mananın mazharı, mir’atı ve ma’kesi hükmündedirler.

Risale-i Nur ve Tercümanına Gelince: Bu eser-i âlîşanda şimdiye kadar emsaline rastlanmamış bir feyz-i ulvî ve bir

kemal-i nâmütenahî mevcud olduğundan ve hiçbir eserin nail olmadığı bir şekilde meş'ale-i İlahiye ve şems-i hidayet ve neyyir-i saadet olan Hazret-i Kur'anın füyuzatına vâris olduğu meşhud olduğundan; onun esası nur-u mahz-ı Kur'an olduğu ve evliyaullahın âsârından ziyade feyz-i envâr-ı Muhammedîyi hâmil bulunduğu ve Zât-ı Pâk-i Risalet'in ondaki hisse ve alâkası ve tasarruf-u kudsîsi evliyaullahın âsârından ziyade olduğu ve onun mazharı ve tercümanı olan manevî zâtın mazhariyeti ve kemalâtı ise o nisbette âlî ve emsalsiz olduğu güneş gibi aşikâr bir hakikattır.

Evet o zât daha hal-i sabavette iken ve hiç tahsil yapmadan zevahiri kurtarmak üzere üç aylık bir tahsil müddeti içinde ulûm-u evvelîn ve âhirîne ve ledünniyat ve hakaik-i eşyaya ve esrar-ı kâinata ve hikmet-i İlahiyeye vâris kılınmıştır ki, şimdiye kadar böyle mazhariyet-i ulyaya kimse nail olmamıştır. Bu hârika-i ilmiyenin eşi aslâ mesbuk değildir. Hiç şübhe edilemez ki; Tercüman-ı Nur, bu haliyle baştan başa iffet-i mücesseme ve şecaat-ı hârika ve istiğna-yı mutlak teşkil eden hârikulâde metanet-i ahlâkiyesi ile bizzât bir mu'cize-i fıtrattır, tecessüm etmiş bir inayettir ve bir mevhibe-i mutlakadır.

O zât-ı zîhavarık daha hadd-i büluğa ermeden bir allâme-i bîadîl halinde bütün cihan-ı ilme meydan okumuş, münazara ettiği erbab-ı ulûmu ilzam ve iskât etmiş, her nerede olursa olsun vaki' olan bütün suallere mutlak bir isabetle ve aslâ tereddüd etmeden cevab vermiş, ondört yaşından itibaren üstadlık pâyesini taşımış ve mütemadiyen etrafına feyz-i ilim ve nur-u hikmet saçmış, izahlarındaki incelik ve derinlik ve beyanlarındaki ulviyet ve metanet ve tevcihlerindeki derin feraset ve basiret ve nur-u hikmet, erbab-ı irfanı şaşırtmış ve hakkıyla "Bedîüzzaman" ünvan-ı celilini bahşettirmiştir. Mezaya-yı âliye ve fezail-i ilmiyesiyle de din-i Muhammedî'nin neşrinde ve isbatında bir kemal-i tam halinde rû-nüma olmuş olan böyle bir zât elbette Seyyid-ül Enbiya Hazretlerinin en yüksek iltifatına mazhar ve en âlî himaye ve himmetine naildir. Ve şübhesiz o Nebiyy-i

Akdes'in emir ve fermanıyla yürüyen ve tasarrufuyla hareket eden ve onun envâr ve hakaikına vâris ve ma'kes olan bir zât-ı kerim-üs sıfâttır.

Envâr-ı Muhammediyeyi ve maarif-i Ahmediyeyi ve füyuzat-ı şem'-i İlahîyi en müşa'şa' bir şekilde parlatması ve Kur'anî ve hadîsî olan işarat-ı riyaziyenin kendisinde müntehî olması ve hitabat-ı Nebeviyeyi ifade eden âyât-ı celilenin riyazî beyanlarının kendi üzerinde toplanması delaletleriyle, o zât hizmet-i imaniye noktasında risaletin bir mir'at-ı mücellası ve şecere-i risaletin bir son meyve-i münevveri ve lisan-ı risaletin irsiyet noktasında son dehan-ı hakikatı ve şem'-i İlahînin hizmet-i imaniye cihetinde bir son hâmil-i zîsaadeti olduğuna şübhe yoktur.

Üçüncü Medrese-i Yusufiye'nin Elhüccetüzzehra ve
Zühretünnur olan tek dersini dinleyen Nur Şakirdleri namına
Ahmed Feyzi, Ahmed Nazif,
Zübeyr, Salahaddin, Ceylan, Sungur

Benim hissemi haddimden yüz derece ziyade vermekle beraber, bu imza sahiblerinin hatırlarını kırmağa cesaret edemedim. Sükût ederek o medhi Risale-i Nur şakirdlerinin şahs-ı manevîsi namına kabul ettim.
Said Nursî

* * *

Sekizinci Kısım

Isparta Hayatı

1950'den sonra

Üstad Said Nursî, Afyon Hapishanesinden 1949'da bir Eylül sabahı tahliye edildi. İki komiser arasında faytonla bir eve geldi. Yanında hizmetine bakan talebeleri de vardı. Üstad'ın Afyon hapsinden sonraki hayatında ve hizmet-i Nuriyesinde şu surette bir inkişaf görünür. Bu tarihe kadar Üstad, evinde geceleri hiç kimseyi bulundurmazdı. Akşamdan tâ kuşluk vaktine kadar kapısı kilitli olarak kalırdı. Afyon hapsinden sonra ise, sadık talebelerinden bazıları hususî hizmetinde kaldı. Üstad'ın odası daima ayrı idi. Ancak bir hizmet olduğu vakit yanına gelinebilirdi.

Afyon hapsinden sonra Üstad -kendi tabirince- bir nevi Üçüncü Said olarak görünüyordu. Çünki bundan sonra hizmet-i Nuriye başka safhalarda tezahür edecekti, küllî bir inkişaf olacaktı. Üstad'ın hizmetine koşan ve Nur hizmeti için yanına gelenler, bilhâssa mektebli gençlerdendi. Rahmet-i İlahiye Afyon hapis musibetini çok cihetlerle rahmete çevirmişti.

Bir vech-i rahmet şu idi: Mahkeme günlerinde muhtelif vilayet ve kazalardan gelen Nur talebeleri birbiriyle tanışarak; hem Üstad, hem Risale-i Nur, hem hizmet-i Nuriye hususunda malûmat sahibi olurlar; ve uhrevî ve imanî olan

ve rıza-yı İlahî uğrundaki Nur'dan kopup gelen samimî bir uhuvvet ile bir kuvve-i maneviye elde ederlerdi. Mahkeme günleri Üstad ve talebelerinin kahramanlar kafilesi olarak saf halinde mahkemeye gelişleri, mü'minlerin kalblerinde Allah için sonsuz bir muhabbet ve yakınlığa vesile oluyordu. Bu mahkemeler, iman ve İslâm davasına hizmet için medar-ı teşvik hükmüne geçiyordu. Din düşmanlarının rağmına olarak bu musibet, Risale-i Nur hizmet-i imaniyesini deruhde edecek ve onunla gaye-i hayat edecek fedakârları, kahramanları netice verdi. Yeni ve münevver Nur talebeleri meydana çıktılar. Hapisten tahliyeden sonra, Üstad'ın evinin kapısı önünde bir-iki polis daimî nöbet bekler ve yanına kimseyi sokmazlardı. Zâten hapis müddetince halka dehşet verecek şekilde yalan-yanlış propagandalarla, Bedîüzzaman'ın imha edileceği gibi haberler etrafa yaydırılmıştı.

Üstad, Afyon'da iki ay kadar ikametten sonra Emirdağı'na geldi. Emirdağı'nda birçok Risale-i Nur talebeleri vardı. Oradaki hizmet-i Nuriyeyi bu talebeler îfa ettiler.

****

Afyon Hapsinden sonra hizmet-i Nuriye nasıl cereyan etti?

Isparta'da teksir makinesiyle Nur Mecmualarının neşrine devam ediliyordu. Üstad, yine âdeti vechile tashihat ile meşguldü. Yalnız hapisten sonra hizmet-i Nuriye birkaç kısma inkısam etmişti; yalnız teksir ile ve el yazısı ile neşre münhasır olmuyordu. Bu zamanlardaki hizmet safhaları şu suretle ifade olunabilir:

1- Muhtelif vilayet, kasaba ve köylerdeki Nur talebeleri, bulundukları muhitlerinde Nurları okumak, yazmak, okutmak ve neşrine çalışmak.

2- Isparta ve İnebolu'da, teksir makinesiyle Nur Risalelerinin mecmualar halinde teksiri ve etrafa neşri.

3- Ankara ve İstanbul'da, muhtelif halk tabakaları arasında, hususan üniversite ve diğer mekteb talebeleri, gençler, memurlar ve hanımlar arasında Nurların yayılması, okunması, Risale-i Nur davasına çokların yakın manevî alâkaları. Bunlardan hâlis fedakârlar ve iman hâdimlerinin çıkması. Nur-u imanın, bu iki büyük merkezde hararetle inkişafı.

4- Kitabların iadesi ve yeniden bazı yerlerde Nurlara ve talebelerine ilişmek dolayısıyla resmî makamlarla münasebet. Risale-i Nur'un, vatan ve milletin nesl-i âtinin saadetine vesilesi cihetinin duyurulması, isbat edilmesi... Yeni Türk Hükûmetinin, Kur'anın bu yeni ve ekmel nuruna takdirle bakması. En modern neşir vasıtasıyla hem Anadolu'ya, hem âlem-i İslâma ve insaniyete duyurulmasının temini.

5- Şark vilayetlerinde Risale-i Nur'un intişarı.

İşte Said Nursî, Afyon hapsinden tahliye edilip Emirdağı'na geldiği zaman, nazarındaki hizmet safhaları bu surette idi ve merkez-i hükûmetle de hizmet itibariyle alâkadardı. Bu zamana kadar Nur hizmeti, ancak risalelerin yazılıp çoğaltılmasına münhasırdı. Üstad, tâ Barla'dan beri daima has talebeleriyle, Nurların neşrine çalışanlarla görüşmüş, onları hizmetlerinden dolayı tebrik ve teşci' etmişti. Bu tarihten sonra mektebliler ve memurlar Nurlara müteveccih oldular. Nur hizmetini hayatlarının gayesi addeden ve bu hizmetle vatan, millet ve İslâmiyete en büyük faydayı temin eden talebeler meydana çıkarak hizmete başladılar.

* * *

Afyon Mahkemesinin Risale-i Nur'u müsadere kararını, Mahkeme-i Temyiz esastan bozdu. Bozma kararında ileri sürdüğü sebeblerden birisi: Kararnamede suç unsuru gösterilen risalelerin, Denizli Ağır Ceza Mahkemesinde beraet eden eserlerden olup olmadığının zikredilmediği;

şayet beraet edip iade edilen eserlerden ise, kararın yanlış olacağı; hem Temyiz'in tasdikinden geçip kaziye-i muhkeme haline gelen bir davanın yeniden taht-ı muhakemeye alınışının kanuna uygunsuz olduğudur.

Temyiz'in bozma kararından sonra Afyon'da tekrar duruşma başladı. Bu şekilde mahkeme devam ederken iktidarı ele alan Demokrat Parti Hükûmeti, umumî af ilân etti. Afyon Mahkemesi de af kanununun daire-i şümulüne girdiği için dosya ortadan kaldırıldı. [76](Haşiye)

* * *

Afyon hâdisesi başlamadan evvel Diyanet İşleri Reisi Ahmed Hamdi, Said Nursî'den iki takım Risale-i Nur eserlerini; bir takımını Diyanet İşleri Kütübhanesine koymak, bir takımını da şahsına alıkoymak için istemişti. Fakat hapis hâdisesi çıktı, gönderilemedi. Üstad, hapisten sonra Emirdağ'a geldiği vakit, evvelce hazırlanan iki takımı tashih ederek Ahmed Hamdi'ye gönderdi ve aşağıdaki mektubu kendisine yazdı:

Muhterem Ahmed Hamdi Efendi!

Bir hâdise-i ruhiyemi size beyan ediyorum: Çok zaman evvel zâtınız ve sizin mesleğinizdeki hocaların zarurete binaen ruhsata tâbi' ve azimet-i şer'iyeyi bırakan fikirlerine, benim fikirlerim muvafık gelmiyordu. Ben hem onlara, hem sana hiddet ederdim. "Neden azimeti terkedip ruhsata tâbi' oluyorlar?" diye Risale-i Nur'u doğrudan doğruya sizlere göndermezdim. Üç-dört sene evvel kalbime size karşı tenkidkârane bir teessüf geldi. Birden ihtar edildi ki:

"Bu senin eski medrese arkadaşların olan başta Ahmed Hamdi gibi zâtlar, dehşetli ve şiddetli bir tahribata karşı "ehven-üş şer" düsturuyla bir kısım vazife-i ilmiyeyi, mukaddesatın muhafazasına sarfedip, tehlikeyi dörtten bire indirmeleri, onların mecburiyetle bazı ruhsatlarına ve kusurlarına inşâallah keffaret olur." diye kalbime şiddetle ihtar edildi. Ben dahi sizleri ve sizin gibilerini, o vakitten beri yine eski medrese kardeşlerim ve ders arkadaşlarım diye

hakikî uhuvvet nazarıyla bakmağa başladım. Onun için benim bu şiddetli tesemmüm hastalığım vefatımla neticelenmesi düşüncesiyle, Nurlara benim bedelime hakikî sahib ve hâmi ve muhafız olacağınızı düşünerek ve üç sene evvel sizin ısrarla bir takım Risale-i Nur'u istemenize binaen vermek niyet etmiştim. Şimdi hem mükemmel değil, hem tamamı değil, Nur şakirdlerinden üç zâtın onbeş sene evvel yazdıkları bir takımı sizin için, şiddetli hastalığım içinde bir derece tashih ettim. Bu üç zâtın kaleminin benim yanımda on takım kadar kıymeti var. Senden başka bu takımı kimseye vermeyecektim. Buna mukabil onun manevî fiatı üç şeydir:

Birincisi: Siz -mümkün olduğu kadar- Diyanet Riyaseti'nin şubelerine, mümkünse eski harf, değilse yeni harf ile ve has arkadaşlarımdan tashihe yardım için birisi başta bulunmak şartıyla, memleketteki Diyanet Riyaseti'nin şubelerine yirmi-otuz tane teksir ederek göndermektir. Çünki haricî dinsizlik cereyanına karşı böyle eserleri neşretmek, Diyanet Riyaseti'nin vazifesidir.

İkincisi: Madem Nur Risaleleri medrese malıdır. Siz de medreselerin hem esası, hem başları, hem şakirdlerisiniz; onlar sizin hakikî malınızdır.

Üçüncüsü: Tevafuklu Kur'anımız mümkünse fotoğraf matbaasıyla tab'edilsin ki, tevafuktaki lem'a-i i'caziye görünsün.

Said Nursî

* * *

Bedîüzzaman Said Nursî'nin ve talebelerinin 1950'den sonra yazdığı mektublardan bazıları

Demokratların Ezan-ı Muhammedîyi Arabca Olarak Okunmasına Müsaade Etmeleri Dolayısiyle Yazılan Bir Hasbihal

Aziz, sıddık kardeşlerim!

Evvelâ: Hem sizin, hem bu memleketin, hem âlem-i İslâm'ın mühim bayramlarının mukaddemesi ve bu memlekette şeair-i İslâmiyenin parlamasının bir müjdecisi olan Ezan-ı Muhammedî'nin kemal-i ferahla onbinler minarelerde okunmasını tebrik ediyoruz. Ve seksen küsur sene bir ibadet ömrünü kazandıran Ramazan-ı Şerif'teki ibadet ve dualarınızın makbuliyetine âmîn diyerek rahmet-i İlahiyeden herbir gece-i Ramazan bir Leyle-i Kadir hükmünde sizlere sevab kazandırmasını niyaz ediyoruz. Bu Ramazan'da şiddetli za'fiyet ve hastalığımdan tam çalışamadığımdan, sizlerden manevî yardım rica ediyorum.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Âlem-i İslâm merkezlerindeki mübarek müslüman kardeşlere!

Sizleri, bütün ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Eserleriyle fuhul-i ülemanın ve fuhul-i müfessirînin en yükseği olan Bedîüzzaman Hazretlerine, kıymetdar ve mübarek bir mücahid âlim tarafından yazılmış olan bir tebriki takdim etmiştik. Bedîüzzaman Hazretlerinin bizlere yazdığı cevabî mektublarında, o kıymetdar, bînazir Üstad Bedîüzzaman Hazretleri, sizleri binlerle tebrik etmiş ve Anadolu'da Kur'an ve iman kahramanlarının halefleri olan Nurcularla, Arabistan'daki hakikat-ı Kur'aniyeye müteveccih İslâmları, iki kardeş olarak hizb-ül Kur'anın dairesi içinde çok saflardan iki mütevafık ve müterafık saf teşkil ettiklerini müjdelemiş ve o mü'min kardeşlerimizin Risale-i Nur'la ciddî alâkalarıyla beraber, bir kısmını Arabçaya tercüme edip neşretmek niyetlerinizden fevkalâde memnun olduklarını ve mübarek İslâm cemaatlerinin Urfa'daki Nur şakirdleriyle ve Nur eczalarıyla himayetkârane alâkadar olmasını yazmaklığımızı bizlere emretmiş bulunuyorlar.

Ey aziz ve necib kavm-i Arab'ın nuranî a'zâları! Tarihin a'makına gömülen ve maziden istikbale atlayan

ecdadlarımıza, bu millet-i İslâmı parçalamak için bin dörtyüz seneden beri hücum eden küffar orduları, en nihayet Birinci Harb-i Umumî'de emellerine muvaffak oldular. Türk ve Arab iki hakikî Müslüman kardeşin bin senelik sarsılmayan muhabbetlerini pek çok desiselerle, yalanlarla söndürdüler. Ehl-i İslâmın ve nev'-i beşerin medar-ı fahri ve bütün mevcudatın sebeb-i hilkati ve bütün füyuzat-ı İlahiyenin mazharı o âlî Peygamber'in Ravza-i Mutahharasına yüzler sürmek için pek büyük bir iştiyakı kalblerinde yaşattıklarına tahammül edemediler. O âlî Peygamber-i Zîşan'ın küçücük bir iltifatına mazhar olmak için, ruhlarına varıncaya kadar her şeylerini feda ettiklerini hazmedemediler. 1400 seneden beri zeminin yüzünde, zamanın sahifeleri üzerinde ve şehidlerin ve gazilerin beyaz kılınç kalemleriyle kırmızı mürekkebleriyle yazıp tarihe emanet bıraktıkları medar-ı iftiharları muhteşem yazılarını, Müslümanlara unutturmak istediler. Bu azimle yürüyen o amansız düşmanlar, pek acı işkenceler altında ezdikleri Türk ve Arab bu iki kardeşi, bir daha ittihad etmemek için en müdhiş muahedelerin zincirleriyle bağladılar. Çelik zincirler altında senelerle inlettirdiler. Her türlü şenaati Müslümanlığa icra ettiler.

Heyhat! İnayet-i İlahiyenin tekrar yâr olacağını, Risale-i Nur gibi pek büyük ve pek hârika bir tefsir-i Kur'anla ve onun âlî müellifi Bedîüzzaman'la, Müslümanlığın büyük zaferini bilemediler ve göremediler. O eserler ki, vahdaniyet-i İlahiye ile Risalet-i Muhammediyeyi (A.S.M.) ve hakikat-ı haşriyeyi o kadar kuvvetli ve hakikatli bürhanlarla o kadar parlak bir surette isbat ediyor ki; şimdiye kadar hiçbir feylesof, hiçbir âlim karşısına çıkıp itiraz edememiş.

Biz Türkler, seyyidleri kesretle içinde bulunan ve necib kavm-i Arab olan sizlere ve sizin ecdadlarınız olan Sahabe-i Güzin'e, Allah namına, Peygamber-i Zîşan hesabına sonsuz bir sevgiyi ve nihayetsiz bir hürmeti daima kalbimizde, ruhumuzda besliyoruz ve yaşatıyoruz. O âlî Peygamber-i zîşan için ve onun âlî dini için, başta ruhumuz ve her şeyimizi fedaya hazırız.

Cenab-ı Hakk'ın lütf u kereminden büyük bir ümid ile yalvarıp istiyoruz ki; sevgili Üstadımız Bedîüzzaman Hazretlerinin verdikleri haber-i beşaretle, Türk ve Arab iki hakikî kardeş millet inşâallah yakın bir âtide ittihad edecek. Ve o ittihad sayesinde, o müdhiş düşmanların Müslümanlar içine saçtıkları fesad tohumları kendi yüzlerine atılacak. Ve zincirler altında inleyen dörtyüz milyon Müslümanlık, yeniden hayat-ı kudsiye-i İslâmiye ile, nev'-i beşerin başına geçip, sulh ve müsalemet-i umumiyeyi temin edecek, inşâallah.

Risale-i Nur'un âciz bir şakirdi
Hüsrev

* * *

Risale-i Nur'un vatana, millete ve İslâmiyet'e büyük hizmetini kabul ve takdir eden Başvekil Adnan Menderes'e Üstad'ın yazdığı bir mektub

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Ben çok hasta olduğum ve siyasetle alâkasız bulunduğum halde, Adnan Menderes gibi bir İslâm kahramanı ile bir sohbet etmek isterdim. Hal ve vaziyetim görüşmeye müsaade etmediği için; o surî konuşmak yerine bu mektub benim bedelime konuşsun diye yazdım.

Gayet kısa birkaç esası, İslâmiyet'in bir kahramanı olan Adnan Menderes gibi dindarlara beyan ediyorum:

Birincisi: **İslâmiyet'in pek çok kanun-u esasîsinden birisi:**

وَ لاَ تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرَى âyet-i kerimesinin hakikatıdır ki; birisinin cinayetiyle başkaları, akraba ve dostları mes'ul olamaz. Halbuki şimdiki siyaset-i hazırada particilik tarafdarlığı ile, bir câninin yüzünden pek çok masumların

zararına rıza gösteriliyor. Bir câninin cinayeti yüzünden, tarafdarları veyahut akrabaları dahi şeni’ gıybetler ve tezyifler edilip, bir tek cinayet yüz cinayete çevrildiğinden, gayet dehşetli bir kin ve adaveti damarlara dokundurup, kin ve garaza ve mukabele-i bil’misile mecbur ediliyor. Bu ise hayat-ı içtimaiyeyi tamamen zîr ü zeber eden bir zehirdir ve hariçteki düşmanların parmak karıştırmalarına tam bir zemin hazırlamaktır. İran ve Mısır’daki hissedilen hâdise ve buhranlar, bu esastan ileri geldiği anlaşılıyor. Fakat onlar burası gibi değil; bize nisbeten pek hafif, yüzde bir nisbetindedir. Allah etmesin, bu hal bizde olsa, pek dehşetli olur.

Bu tehlikeye karşı çare-i yegâne: Uhuvvet-i İslâmiyeyi ve esas İslâmiyet milliyetini o kuvvetin temel taşı yapıp, masumları himaye için, cânilerin cinayetlerini kendilerine münhasır bırakmak lâzımdır.

Hem emniyetin ve asayişin temel taşı, yine bu kanun-u esasîden geliyor:

Meselâ: Bir hanede veya bir gemide bir masum ile on câni bulunsa, hakikî adaletle ve emniyet ve asayiş düstur-u esasîsi ile o masumu kurtarıp tehlikeye atmamak için, gemiye ve haneye ilişmemek lâzım; tâ ki masum çıkıncaya kadar.

İşte bu kanun-u esasî-i Kur’anî hükmünce, asayiş ve emniyet-i dâhiliyeye ilişmek, on câni yüzünden doksan masumu tehlikeye atmak, gazab-ı İlahiyenin celbine vesile olur. Madem Cenab-ı Hak, bu tehlikeli zamanda bir kısım hakikî dindarların başa geçmesine yol açmış. Kur’an-ı Hakîm’in bu kanun-u esasîsini kendilerine bir nokta-i istinad ve onlara garazkârlık edenlere karşı siper yapmak lâzım geldiğini, zaman ihtar ediyor.

İslâmiyet’in ikinci bir kanun-u esasîsi şu hadîs-i şeriftir:

سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ

hakikatıyla, memuriyet bir hizmetkârlıktır; bir hâkimiyet ve benlik için tahakküm âleti değil. Bu zamanda terbiye-i

İslâmiyenin noksaniyetiyle ve ubudiyetin za'fiyetiyle benlik, enaniyet kuvvet bulmuş. Memuriyeti hizmetkârlıktan çıkarıp, bir hâkimiyet ve müstebidane bir tahakküm ve mütekebbirane bir mertebe tarzına getirdiğinden; abdestsiz, kıblesiz namaz kılmak gibi, adalet olmaz, esasiyle de bozulur ve hukuk-u ibad da zîr ü zeber olur. Hukuk-u ibad, hukukullah hükmüne geçemiyor ki, hak olabilsin; belki nefsanî haksızlıklara vesile olur.

Şimdi Adnan Menderes gibi, "İslâmiyet'in ve dinin îcablarını yerine getireceğiz." diye ve mezkûr iki kanun-u esasiyeye karşı muhalefet edip tam zıddına olarak iki dehşetli cereyan, gayet büyük rüşvet ile halkları aldatmak ve ecnebilerin müdahalesine yol açmak vaziyetinde hücum etmek ihtimali kuvvetlidir.

Birisi: Birinci kanun-u esasîye muhalif olarak, bir câni yüzünden kırk masumu kesmiş, bir köyü de yakmış. Bu derecede bir istibdad-ı mutlak, her nefsin zevkine geçecek memuriyete bir hâkimiyet suretinde rüşvet vererek, dindar hürriyetperverlere hücum ediliyor.

İkinci hücum da: İslâmiyet milliyet-i kudsiyesini bırakıp -evvelkisi gibi- bir câni yüzünden yüz masumun hakkını çiğneyebilen, zahiren bir milliyetçilik ve hakikatta ırkçılık damarıyla hem hürriyetperver dindar Demokratlara, hem bütün bu vatandaki yüzde yetmişi sair unsurlardan bulunanlara, hem hükûmet aleyhine, hem bîçare Türkler aleyhine, hem Demokrat'ın takib ettiği siyaset aleyhine çalışarak ve serseri ve enaniyetli nefislere gayet zevkli bir rüşvet olarak bir ırkçılık kardeşliği veriyor. O zevkli kardeşliğin içinde, o zevkli faideden bin defa daha ziyade hakikî kardeşleri düşmanlığa çevirmek gibi acib tehlikeyi, o sarhoşluğu ile hissedemiyor. Meselâ: İslâmiyet milliyeti ile dörtyüz milyon hakikî kardeşin her gün اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ dua-yı umumîsiyle manevî yardım görmek yerine, ırkçılık dörtyüz milyon mübarek kardeşleri, dörtyüz serseriye ve lâübalilere yalnız dünyevî ve pek cüz'î bir menfaati için terk ettiriyor. Bu tehlike hem bu vatana, hem hükûmete,

hem de dindar Demokratlara ve Türkler'e büyük bir tehlikedir ve öyle yapanlar da hakikî Türk değillerdir. Necib Türkler böyle hatadan çekinirler.

Bu iki taife herşeyden istifadeye çalışıp, dindar Demokratları devirmeye çalıştıkları ve çalıştırıldıkları, meydandaki âsâr ile tahakkuk ediyor. Bu acib tahribata ve bu iki kuvvetli muarızlara karşı; kırk sahabe ile dünyanın kırk devletine karşı meydan-ı muarazaya çıkan ve galebe eden ve bin dörtyüz sene zarfında ve her asırda üçyüz-dörtyüz milyon şakirdi bulunan hakikat-ı Kur'aniyenin sarsılmaz kuvvetine dayanmak ve onun içindeki dünyevî ve uhrevî saadet-i ebediyenin zevklerine o cazibedar hakikatla beraber nokta-i istinad yapmak, o mezkûr muarızlarınıza ve hem dâhil ve hariçteki düşmanlarınıza karşı en lâzım ve elzem ve zarurî bir çare-i yegânedir. Yoksa o insafsız dâhilî ve haricî düşmanlarınız sizin bir cinayetinizi binler yapıp ve eskilerin de cinayetlerini ilâve ederek başkaların başına yükledikleri gibi, size de yükleyecekler. Hem size, hem vatana, hem millete telafi edilmeyecek bir tehlike olur.

Cenab-ı Hak sizleri İslâmiyet lehindeki hizmetlerinizde muvaffak ve mezkûr tehlikelerden muhafaza eylesin diye ben ve Nurcu kardeşlerimiz, yapacağınız hizmete ve mezkûr hakikatı kabul etmenize mukabil dua etmeye karar vereceğiz.

Üçüncüsü: İslâmiyet'in hayat-ı içtimaiyeye dair bir kanun-u esasîsi dahi bu hadîs-i şerifin اَلْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ الْمَرْصُوصِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا hakikatıdır. Yani, hariçteki düşmanların tecavüzlerine karşı dâhildeki adaveti unutmak ve tam tesanüd etmektir. Hattâ en bedevi taifeler dahi bu kanun-u esasînin menfaatini anlamışlar ki, hariçte bir düşman çıktığı vakit, o taife birbirinin babasını, kardeşini öldürdükleri halde, o dâhildeki düşmanlığı unutup, hariçteki düşman def' oluncaya kadar tesanüd ettikleri halde; binler teessüflerle deriz ki, benlikten, hodfüruşluktan, gururdan ve gaddar siyasetten gelen dâhildeki tarafgirane fikriyle, kendi tarafına şeytan yardım etse rahmet okutacak, muhalifine

melek yardım etse lanet edecek gibi hâdisatlar görünüyor. Hattâ bir sâlih âlim, fikr-i siyasîsine muhalif bir büyük sâlih âlimi tekfir derecesinde gıybet ettiği ve İslâmiyet aleyhinde bir zındığı, onun fikrine uygun ve tarafdar olduğu için hararetle sena ettiğini gördüm. Ve şeytandan kaçar gibi otuzbeş seneden beri siyaseti terkettim.

Hem şimdi birisi hem Ramazan-ı Şerif'e, hem şeair-i İslâmiyeye, hem bu dindar millete büyük bir cinayeti yaptığı vakit, muhaliflerinin onun o vaziyeti hoşlarına gittiği görüldü. Halbuki küfre rıza küfür olduğu gibi; dalalete, fıska, zulme rıza da fısktır, zulümdür, dalalettir. Bu acib halin sırrını gördüm ki; kendilerini millet nazarında ettikleri cinayetlerinden mazur göstermek damarıyla muhaliflerini kendilerinden daha dinsiz, daha câni görmek ve göstermek istiyorlar. İşte bu çeşit dehşetli haksızlıkların neticeleri pek tehlikeli olduğu gibi, içtimaî ahlâkı da zîr ü zeber edip bu vatan ve millete ve hâkimiyet-i İslâmiyeye büyük bir sû'-i kasd hükmündedir.

Daha yazacaktım; fakat bu üç nokta-i esasiyeyi şimdilik dindar hürriyetperverlere beyan etmekle iktifa ediyorum.

Said Nursî

* * *

Adnan Menderes'e gönderilmek niyetiyle evvelce yazılan içtimaî hayatımıza ait bir hakikatın haşiyesini takdim ediyoruz

Haşiye: Eskilerin lüzumsuz keyfî kanunları ve sû'-i istimalleri neticesiyle, belki de tahrikleriyle zuhur eden Ticanî mes'elesini dindar Demokratlara yüklememek ve âlem-i İslâm'ın nazarında Demokratları düşürmemenin çare-i yegânesi kendimce böyle düşünüyorum: Ezan-ı Muhammedî'nin (A.S.M.) neşriyle Demokratlar on derece kuvvet bulduğu gibi; Ayasofya'yı, beşyüz sene devam eden

vaziyet-i kudsiyesine çevirmek ve halen İslâm'da çok hüsn-ü tesir yapan ve bu vatan ahalisine âlem-i İslâm'ın hüsn-ü teveccühünü kazandıran, yirmisekiz sene mahkemelerin muzır cihetini bulamadıkları ve beş mahkeme de beraetine karar verdikleri Risale-i Nur'un resmen serbestîsini dindar Demokratlar ilân etmeli ve bu yaraya bir nevi merhem vurmalıdırlar. O vakit âlem-i İslâm'ın teveccühünü kazandıkları gibi, başkalarının zalimane kabahatları onlara yüklenmez fikrindeyim. Dindar Demokratlar, hususan Adnan Menderes gibi zâtların hatırları için, otuzbeş seneden beri terkettiğim siyasete bir-iki saat baktım ve bunu yazdım.

Said Nursî

* * *

Ankara'daki Nur Talebelerinin Bir Mektubu

Aziz, sıddık kardeşlerimiz!

Mektubunuzdan, İslâm güneşinin bir ziyasını sezer gibi olduk. Yüzlerce seneden beri insaniyet aleyhine, İslâmiyet zararına mütecaviz fikir neşreden ehl-i küfrün tahriblerini tamir için ortaya atılan Risale-i Nur'un -sizlerin mektubunuzdan- gençlerin arasına yayıldığını sezdik. Ebedî hayat yolunun hakperest yolcuları, hayalî boş lâfları terkedip, Risale-i Nur'la küfür tohumlarını eriteceklerdir. Nur'un talebeleri, ehl-i kalb ve imanın hakikî kardeşleridirler. Siz kardeşlerimizin mektubları, bizlere hız veriyor ve verecek. Kur'anın tefsiri olan Risale-i Nur, bize dalalette kalmanın ve küfürle mücadele etmemenin bu zamanda büyük ahmaklık olduğunu bildiriyor. Komünistliğin, anarşistliğin, masonluğun kuvvet kazandığı bir devirde en mühim bir vazife, Nur'a hizmet etmek ve rıza-yı İlahîyi tahsil için onu isteyene vermektir. Bu en baş ve en ehemmiyetli, en kıymetli ve mübarek vazifemizden bizi döndürmek

isteyen en ağır hücumlar dahi, bizlerin hızını arttıracaktır. Risale-i Nur bize öğretiyor ve isbat ediyor ki: Bu dünya, bir misafirhanedir. Ebedî hayatı isteyenler, misafirhanedeki vazifelerine dikkat gösterdikleri nisbette memnun edilirler. Demek ki şimdi en esaslı vazifemiz; bataklıktan kurtulmak isteyen ehl-i dinin, karanlıktan usanmış, gıdasız kalmış kalblerin yardımına koşmak, kendimizden başlayarak Nur'un dellâllığını yapmaktır. Bilhâssa ve bilhâssa şurası çok ehemmiyetli ve pek mühimdir ki, en başta ve en evvel Risale-i Nur'u dikkat ve tefekkürle devamlı olarak okumak ve o muazzam eser külliyatındaki Kur'an ve iman hakikatleriyle kendimizi teçhiz etmek ve bu esas ve şartlarla, o hârika eser külliyatını bir an evvel ikmal etmektir. İşte bu nimet-i uzmaya nail olan her genç ve herkes; bire yüz, bin kuvvetinde, kendine, vatan ve milletine faideli olur. Vatan, millet, gençlik ve Âlem-i İslâm çapında hizmet edebilecek bir vaziyete gelebilir. Bunun için, başta Hazret-i Üstadımız Bedîüzzaman ve onun hakikî ve ihlaslı talebeleri olmaya lâyık sizlerden dua istirham ediyoruz ki, Risale-i Nur'un mecmualarını bir an evvel temin edelim, arayalım, bulalım, dikkat, tefekkür ve ihlasla okuyalım. Kur'an ve iman hizmetine bu vaziyette koşalım.

Risale-i Nur'un bu asırdaki makbuliyetine işaret eden deliller fazlasıyla mevcud olduğuna göre, insaf sahibi her mü'min kardeşimiz, onun tabiî bir yardımcısıdır.

Hem madem, Risale-i Nur bu asra has hususiyetler taşıyor, hem madem binlerce âlimlerin takdirleriyle karşılanıyor, hem madem Kur'anın dellâllığını yapan kahraman Üstad, eşine rastlanmayacak bir mükemmeliyetle, dürüst adımlarla, hakikî prensiplerle, bütün hayatını iman ve İslâmiyete vakfetmiş, dünyevî hiçbir menfaat aramadan sırf Allah rızası uğruna çalışmıştır; hem madem bütün kuvvetiyle Nur talebeleri de iman ve İslâmiyete Ehl-i Sünnet dairesinde hizmet için hayatlarını dahi çekinmeden veriyor ve süflî menfaat peşinde değildirler ve madem yüz binlerce Nur talebeleri bütün tazyik ve tehdidlere rağmen bu hakikati

fiilen isbat etmişler; hem her talebe, bugün cereyan eden bâtıl felsefenin akidelerine hakikî, mantıkî cevablar vermek üzere yetişmişler ve yetişiyorlar; hem her ihtiyacımıza Kur'an cevab veriyor, onda lâzım olan her hakikat sarih olarak vardır ve madem Kur'an en güzel şekilde ders veren Allah'ın hediyesi, bir nuru ve rahmetidir... Öyle ise, bu hazine-i rahmeti ve menba-ı hakikatı ders veren ve hakikî surette gençliğin ve avamın anlayabileceği bir şekilde bildiren Risale-i Nur'u, dikkat ve tefekkürle ve devamlı olarak müsaid vakitlerimizi boşa gidermeden okumak ve yazmak en büyük ibadet ve zevk kaynağıdır. Hal ve istikbalin ve biz gençlerin, çok leziz ve iştiyakla alacağı gayet nâfi' ve vâfi bir ilâç ve bir tiryaktır, bir manevî kurtarıcıdır. Bu kat'î hakikatlar meydanda iken, ona bütün kuvvetimizle sarılmamak, baştan aşağı Risale-i Nur'u tedkik etmemek, alâkadar olmamak, ancak gafletin eseri olabilir.

Hem kim hakikat peşinde koşuyorsa, Risale-i Nur'dan ders alması lâzımdır. Ve Nur yolunda giden her münevver, hakikî saadete kavuşacak ve yeryüzünün mahiyetini derkedecektir diye, biz Ankara Nur talebeleri dahi ittifak ediyoruz. Ebedî hayat hazinesini gösteren Kur'an-ı Hakîm'in nuru olan Risale-i Nur, elbette bir zaman dünyayı çınlatan nurlu sesini yükseltecektir.

Madem İslâm âlimleri -hadîs-i şerife göre- dünya ikbal ve heveslerinin peşinde koşmadıkça, peygamberlerin en emin vârisleridirler. Biz de Risale-i Nur'u, onun tam vârisi biliyoruz. Risale-i Nur'un şahs-ı manevîsi, hakikî vâris olmanın esasını yaşamış ve yaşıyor. Onun karşısına çıkan körler ve sağırlar ve hissiz gafiller küçüleceklerdir. Böyle muazzam bir olgunluğa sahib olan Risale-i Nur, elbette bütün feylesofları, dünya ilim ve hak erbabını çağıracak ve her akl-ı selim ve kalb-i kerim olan mübarek insanları talebesi yapacak. Bu da inşâallah uzakta değil, yakında tahakkuk edecektir. Dünya, ekserî feylesofların ve âlimlerin dediği gibi, yepyeni bir oluşun eşiğindedir. Dünya, nurunu arıyor. Hakikat şâiri Mehmed Âkif:

O nuru gönder İlahî asırlar oldu yeter!
Bunaldı milletin âfâkı bir sabah ister.

diye, işte bu nura işaret ettiği, bugün bizce bir hakikattır.

Aziz kardeşlerimiz!

Risale-i Nur'a lâyık olacak şekilde çalışmamız için bize de dua ediniz ki, Ankara muhiti, bizi içine alıp eritmesin. Nur, her ne kadar karanlığı gideriyorsa da, yine onu görecek göz, anlayacak kafa lâzım. Böyle bir muhitte, gözlerimize perde inmesin. Biz bîçarelere dua ediniz. Allah hepimizi Risale-i Nur'a sarılmakla aziz din-i mübinimize hizmet edenlerden eylesin, âmîn!

Bir kardeşimiz dedi ki: Bugün sabah namazından sonra şu mısralar mülhem oldu, kardeşlerimize bildirelim.

Dinim İslâm, kitabım Kur'an, imanım haktır.
Bu uğurda can vermek, ebedî yaşamaktır.

Sizleri çok seven

Ankara Üniversitesi Nur Talebeleri

* * *

Tahliller

Uzun bir ayrılıktan sonra,

Belki yirmiyedi, yirmisekiz sene oldu Üstad'ı görmeyeli. Onu görmek, mübarek sîmasını doya doya seyretmek için her zaman gidip ziyaret etmek istediğim halde, meşguliyetten bir türlü vakit bulamadım. Fakat o kalblerde yaşadığı için, manevî varlığı ile daima beraberdik. Bu, gönüllerdeki iştiyakı bir dereceye kadar tatmin etmez miydi? Kendisini görüp kucaklaştığımız zaman, onun nuranî sîmasının verdiği zevk, maddî hasretin de ne kadar büyük olduğunu gösterdi.

Üstadla tanışmamız kırk seneyi geçti. O zamanlar hemen her gün idarehaneye gelir; Âkif'ler, Naim'ler, Ferîd'ler, İzmirli'lerle birlikte saatlerce tatlı tatlı musahabelerde bulunurduk. Üstad, kendine mahsus şivesiyle yüksek ilmî mes'elelerden konuşur; onun konuşmasındaki celadet ve şehamet, bizi de heyecanlandırırdı. Hârikulâde fıtrî bir zekâ, İlahî bir mevhibe. En mu'dil mes'elelerde, zekâsının kudret ve azameti kendisini gösterir. Daima işleyen ve düşünen bir kafa. Nakillerle pek meşgul değil. Onun rehberi yalnız Kur'an. Bütün feyiz ve zekâ kaynağı bu. Bütün o lem'alar, doğrudan doğruya bu kaynaktan nebean ediyor. Bir müçtehid, bir imam kadar re'y sahibi. Kalbi, bir sahabî kadar imanla dolu. Ruhunda, Ömer'in şehameti var. Yirminci asırda devr-i saadeti nefsinde yaşatan bir mü'min, bütün hedefi iman ve Kur'an.

İslâmın gayet-ül gayesi olan "Tevhid" ve "Allah'a İman" esası, onun ve Risale-i Nur'un en büyük umdesidir. Devr-i saadette, Müslümanlığın ilk kuruluş zamanlarında olsaydı, Hazret-i Peygamber, Kâ'be'deki putların parçalanması

vazifesini ona verirdi. Şirk'e ve putperestliğe o derece düşmandır.

Mücahede ile, gönüllerde iman ve Kur'an hakikatlerini yerleştirmek için geçen uzun, bir asra yakın bir ömür. Fazilet ve şehametle geçen bir ömür. Harb meydanlarında, mücahidlerin önünde, kılınç elinde, dimdik ayakta düşmana saldıran bir kahraman. Esarette, düşman kumandanına karşı koyan bir kahraman. İ'dam sehpasında, düşman kumandanını düşündüren, insafa getiren bir kahraman…

Millet ve memleket için canını vermekten zerre kadar çekinmeyen bir fedai. Fitnenin, bozgunculuğun en müdhiş düşmanı. Milletin menfaati için, her türlü zulme, işkenceye tahammül ediyor. Ona zulmedenlere beddua bile etmez. Onu zindanlara atanlara, ancak salah ve iman temenni eder. Gaye uğrunda ölüm, onun için basit bir şeydir.

Kendisi bir çanak çorba, bir bardak su, bir lokma ekmekle tegaddi eder. Elbisesi pek basit ve fakiranedir. Beyaz Amerikan bezinden pamuklu bir hırka. Çamaşırını kirlenmeden değiştirir ve temizletir. Temizliğe fevkalâde itina eder. Kâğıt parayı tutmaz ve üstünde taşımaz. Mâmelek namına dünyada hiçbir şeyi yok. Kendi için yaşamaz, cem'iyet için yaşar.

Yapısı ufak tefektir, fakat heybetlidir, haşmetlidir. Gözleri birer şems-i tâbân gibi nur saçar. Bakışları şâhanedir. Maddeten, belki dünyanın en fakir adamıdır; fakat maneviyat âleminin sultanıdır.

Seksen küsur senenin âlâmı yüzünde bir buruşuk yapamamış, yalnız saçlarını ağartmıştır. Rengi, pembe beyazdır. Sakalı yoktur. Bir delikanlı kadar zindedir. Halîm ve selimdir. Fakat heyecana geldiği zaman bir arslan tavrı alır, iki dizinin üstüne doğrulur, bir şâhenşâh gibi konuşur.

En sevmediği şey siyasettir. Otuzbeş senedir bir gazeteyi eline almış değildir. Dünya şuunu ile alâkasını kesmiştir. Akşam namazından sonra ferdası öğleye kadar kimseyi kabul etmez, ibadetle meşgul olur. Pek az uyur. Talebelerini de siyasetten şiddetle men'eder. Memleketin her tarafında

600 bini mütecaviz, belki bir milyonu bulan talebeleri, memleketin en faziletli evlâdlarıdır. Üniversitenin muhtelif fakültelerinde müsbet ilimler tahsil eden şakirdleri pek çoktur, yüzlercedir, binlercedir. Hiçbir Nur talebesi yoktur ki, sınıfının en faziletlisi, en çalışkanı olmasın. Memleketin her tarafında bulunan bu yüzbinlerce Risale-i Nur talebesinden hiçbirinin, hiçbir yerde asayişi muhill hiçbir hareketi, hiçbir vak'ası yoktur. Her Nur talebesi, hükûmetin, nizam ve intizamın tabiî birer muhafızıdır; asayişin manevî bekçisidir.

İstanbul seyahatinden muzdarib olup olmadığını sordum.

-Bana ızdırab veren, dedi, yalnız İslâm'ın maruz kaldığı tehlikelerdir. Eskiden tehlikeler hariçten gelirdi; onun için mukavemet kolaydı. Şimdi tehlike içeriden geliyor. Kurt, gövdenin içine girdi. Şimdi mukavemet güçleşti. Korkarım ki cem'iyetin bünyesi buna dayanamaz, çünki düşmanı sezmez. Can damarını koparan, kanını içen en büyük hasmını dost zanneder. Cem'iyetin basiret gözü böyle körleşirse, iman kal'ası tehlikededir. İşte benim ızdırabım, yegâne ızdırabım budur. Yoksa şahsımın maruz kaldığı zahmet ve meşakkatleri düşünmeğe bile vaktim yoktur. Keşke bunun bin misli meşakkate maruz kalsam da, iman kal'asının istikbali selâmette olsa!

-Yüzbinlerce imanlı talebeleriniz size âtî için ümid ve teselli vermiyor mu?

-Evet, büsbütün ümidsiz değilim...

Dünya, büyük bir manevî buhran geçiriyor. Manevî temelleri sarsılan garb cem'iyeti içinde doğan bir hastalık, bir veba, bir taun felâketi gittikçe yeryüzüne dağılıyor. Bu müdhiş sâri illete karşı, İslâm cem'iyeti ne gibi çarelerle karşı koyacak? Garbın çürümüş, kokmuş, tefessüh etmiş, bâtıl formülleriyle mi? Yoksa İslâm cem'iyetinin ter ü taze iman esaslarıyla mı? Büyük kafaları gaflet içinde görüyorum. İman kal'asını, küfrün çürük direkleri tutamaz. Onun için, ben yalnız iman üzerine mesaîmi teksif etmiş bulunuyorum.

Risale-i Nur'u anlamıyorlar yahut anlamak istemiyorlar. Beni, skolastik bataklığı içinde saplanmış bir medrese hocası

zannediyorlar. Ben, bütün müsbet ilimlerle, asr-ı hazır fen ve felsefesiyle meşgul oldum. Bu hususta en derin mes'eleleri hallettim. Hattâ bu hususta da bazı eserler te'lif eyledim. Fakat ben, öyle mantık oyunları bilmiyorum. Felsefe düzenbazlıklarına da kulak vermem. Ben, cem'iyetin iç hayatını, manevî varlığını, vicdan ve imanını terennüm ediyorum. Yalnız Kur'anın tesis ettiği tevhid ve iman esası üzerinde işliyorum ki İslâm cem'iyetinin ana direği budur. Bu sarsıldığı gün, cem'iyet yoktur.

Bana "Sen şuna buna niçin sataştın?" diyorlar. Farkında değilim. Karşımda müdhiş bir yangın var. Alevleri göklere yükseliyor. İçinde evlâdım yanıyor, imanım tutuşmuş yanıyor. O yangını söndürmeğe, imanımı kurtarmağa koşuyorum. Yolda biri beni kösteklemek istemiş de, ayağım ona çarpmış. Ne ehemmiyeti var? O müdhiş yangın karşısında bu küçük hâdise bir kıymet ifade eder mi? Dar düşünceler! Dar görüşler!

Beni, nefsini kurtarmayı düşünen hodgâm bir adam mı zannediyorlar? Ben, cem'iyetin imanını kurtarmak yolunda dünyamı da feda ettim, âhiretimi de. Seksen küsur senelik bütün hayatımda dünya zevki namına bir şey bilmiyorum. Bütün ömrüm harb meydanlarında, esaret zindanlarında, yahut memleket hapishanelerinde, memleket mahkemelerinde geçti. Çekmediğim cefa, görmediğim eza kalmadı. Divan-ı Harblerde bir câni gibi muamele gördüm, bir serseri gibi memleket memleket sürgüne yollandım. Memleket zindanlarında aylarca ihtilattan men'edildim. Defalarca zehirlendim. Türlü türlü hakaretlere maruz kaldım. Zaman oldu ki, hayattan bin defa ziyade ölümü tercih ettim. Eğer dinim intihardan beni men'etmeseydi, belki bugün Said topraklar altında çürümüş gitmişti.

Benim fıtratım, zillet ve hakarete tahammül etmez. İzzet ve şehamet-i İslâmiye beni bu halde bulunmaktan şiddetle men' eder. Böyle bir vaziyete düşünce, karşımda kim olursa olsun, isterse en zalim bir cebbar, en hunhar bir düşman kumandanı olsa tezellül etmem. Zulmünü, hunharlığını onun

suratına çarparım. Beni zindana atar, yahut i'dam sehpasına götürür, hiç ehemmiyeti yoktur. -Nitekim öyle oldu.- Bunların hepsini gördüm. Birkaç dakika daha o hunhar kumandanın kalbi, vicdanı zulümkârlığa dayanabilseydi, Said bugün asılmış ve masumlar zümresine iltihak etmiş olacaktı.

İşte benim bütün hayatım böyle zahmet ve meşakkatle, felâket ve musibetle geçti. Cem'iyetin imanı, saadet ve selâmeti yolunda nefsimi, dünyamı feda ettim. Helâl olsun. Onlara beddua bile etmiyorum. Çünki bu sayede Risale-i Nur, hiç olmazsa birkaç yüzbin, yahut birkaç milyon kişinin -adedini de bilmiyorum ya, öyle diyorlar. Afyon Savcısı beşyüz bin demişti. Belki daha ziyade- imanını kurtarmağa vesile oldu. Ölmekle, yalnız kendimi kurtaracaktım, fakat hayatta kalıp da zahmet ve meşakkatlere tahammül ile bu kadar imanın kurtulmasına hizmet ettim. Allah'a bin kerre hamdolsun.

Sonra, ben cem'iyetin iman selâmeti yolunda âhiretimi de feda ettim. Gözümde ne Cennet sevdası var, ne Cehennem korkusu. Cem'iyetin, yirmibeş milyon Türk cem'iyetinin imanı namına bir Said değil, bin Said feda olsun. Kur'anımız yeryüzünde cemaatsiz kalırsa Cennet'i de istemem; orası da bana zindan olur. Milletimizin imanını selâmette görürsem, Cehennem'in alevleri içinde yanmağa razıyım. Çünki vücudum yanarken, gönlüm gül-gülistan olur.

Hazret coşmuştu. Bir yanardağ gibi lavlar saçıyordu. Bir fırtına gibi gönül denizini dalgalandırıyordu. Bir şelale gibi haşmetli zemzemlerle ruhun en derin noktalarına çarpıyordu. Çok heyecanlanmıştı. Millet kürsüsünde coşmuş bir hatib gibi devam ediyor, sözünün kesilmesini istemiyordu. Yorulduğunu hissettim. Bu heyecanlı bahsi değiştireyim, dedim.

-Mahkemede sıkıldınız mı? diye sordum.

Dinî tedrisata, kadınlarımızın, muhterem hemşirelerimizin terbiye-i İslâmiye dairesinde iffet ve şereflerini muhafaza etmelerine taraftar olmanın bir suç olduğuna dair kanunlarda bir madde var mı? "Kalbe gelen hakikat" gibi

tabirleri de şahsî nüfuz temini maksadına delil göstermelerinin manasını da bu ilimle, hukukla meşgul doçentlerden sorarım.

Üstadla görüşmemiz çok uzamıştı. Müsaade alıp ayrıldığım zaman vakit hayli geçmişti.

1952

Eşref Edib

* * *

Said Nur ve Talebeleri

Bahtiyar bir ihtiyar var. Etrafı, sekiz yaşından seksen yaşına kadar bütün nesiller tarafından sarılmış. Yaşlar ayrı, başlar ayrı, işler ayrı… Fakat bu ayrılıkta gayrılık yok! Hepsi bir şeye inanmış… Allah’a!.. Âlemlerin Rabbı olan Allah’a… Onun ulu Peygamberine.. Onun büyük kitabına.. Kur’an henüz yeni nâzil olmuş gibi, herkes aradığını bulmuş gibi bir hal var onlarda. Said Nur ve talebelerini seyrederken, insan kendini âdeta Asr-ı Saadet’te hissediyor. Yüzleri nur, içleri nur, dışları nur… Hepsi huzur içindeler. Temiz, ulvî, sonsuz bir şeye bağlanmak; her yerde hazır, nâzır olana, âlemlerin yaratıcısına bağlanmak, o yolda yürümek, o yolun kara sevdalısı olmak… Evet!.. Ne büyük saadet!

Said Nur, üç devir yaşamış bir ihtiyar. Gün görmüş bir ihtiyar. Üç devir: Meşrutiyet, İttihad ve Terakki, Cumhuriyet. Bu üç devir büyük devrilişler, yıkılışlar, çökülüşlerle doludur. Yıkılmayan kalmamış! Yalnız bir adam var. O ayakta… Şark yaylalarından, Güneş’in doğduğu yerden İstanbul’a kadar gelen bir adam. İmanı, sıradağlar gibi muhkem. Bu adam, üç devrin şerirlerine karşı imanlı bağrını siper etmiş. Allah! demiş, Peygamber demiş, başka bir şey dememiş. Başı Ağrı Dağı kadar dik ve mağrur. Hiçbir zalim onu eğememiş, hiçbir

âlim onu yenememiş… Kayalar gibi çetin, müdhiş bir irade… Şimşekler gibi bir zekâ… İşte Said Nur!.. Divan-ı Harbler, mahkemeler, ihtilaller, inkılablar… Onun için kurulan i'dam sehpaları… Sürgünler… Bu müdhiş adamı, bu maneviyat adamını yolundan çevirememiş! O, bunlara imanından gelen sonsuz bir kuvvet ve cesaretle karşı koymuş. Kur'an-ı Kerim'de "İnanıyorsanız muhakkak üstünsünüz." (Âl-i İmran suresi âyet 139) buyuruluyor. Bu Allah kelâmı, sanki Said Nur'da tecelli etmiş!

Mahkemelerdeki müdafaalarını okuduk. Bu müdafaalar bir nefs müdafaası değildir; büyük bir davanın müdafaasıdır. Celadet, cesaret, zekâ eseri, şaheseri…

Niçin Sokrat bu kadar büyüktür? Bir fikir uğruna hayatı hakir gördüğü için değil mi? Said Nur en az bir Sokrat'tır; fakat İslâm düşmanları tarafından bir mürteci, bir softa diye takdim olundu. Onlara göre büyük olabilmek için ecnebi olmak gerek. O, mahkemelerden mahkemelere sürüklendi. Mahkûmken bile hükmediyordu.

O hapishanelerden hapishanelere atıldı. Hapishaneler, zindanlar onun sayesinde Medrese-i Yusufiye oldu. Said Nur zindanları nur, gönülleri nur eyledi. Nice azılı kātiller, nice nizam ve ırz düşmanları, bu iman abidesinin karşısında eridiler; sanki yeniden yaratıldılar. Hepsi halîm selim mü'minler haline, hayırlı vatandaşlar haline geldiler… Sizin hangi mektebleriniz, hangi terbiye sistemleriniz bunu yapabildi, yapabilir?

Onu diyar diyar sürdüler. Her sürgün yeri, onun öz vatanı oldu. Nereye gitse, nereye sürülse, etrafı sâf, temiz mü'minler tarafından sarılıyordu. Kanunlar, yasaklar, polisler, jandarmalar, kalın hapishane duvarları, onu mü'min kardeşlerinden bir an bile ayıramadı. Büyük mürşidin, talebeleriyle arasına yığılan bu maddî kesafetler; din, aşk, iman sayesinde letafetler haline geldiler. Kör kuvvetin, ölü maddenin bu tahdid ve tehdidleri, ruh âleminin ummanlarında büyük dalgalar meydana getirdi. Bu dalgalar,

köy odalarından başlayarak, yer yer her tarafı sardı; üniversitelerin kapılarına kadar dayandı.

Yıllardır mukaddesatları çiğnenmiş vatan çocukları, mahvedilen nesiller, imana susayanlar; onun yoluna, onun nuruna koştular. Üstad'ın Nur risaleleri elden ele, dilden dile, ilden ile ulaştı, dolaştı. Genç-ihtiyar, cahil-münevver, sekizinden seksenine kadar herkes ondan bir şey aldı, onun nuruyla nurlandı. Her talebe, bir makine, bir matbaa oldu. İman, tekniğe meydan okudu. Nur risaleleri binlerce defa yazıldı, teksir edildi.

Gözlerinin nuru sönmüş, iç âlemlerinin ışığı sönmüş, harabeye dönmüş olan körler; bu nurdan, bu ışıktan korktular. Bu aziz adamı, dillerden hiç eksik etmedikleri "İnkılaba-lâikliğe aykırı hareket ediyor." diye, tekrar tekrar mahkemeye verdiler; tekrar tekrar hapishanelere attılar. Kaç kerre zehirlemek istediler. Ona zehirler, panzehir oldu. Zindanlar dershane... Onun nuru, Kur'anın nuru, Allah'ın nuru vatan sınırlarını da aştı. Bütün Âlem-i İslâmı dolaştı. Şimdi Türkiye'de, her teşekkülün, vatanını seven herkesin, önünde hürmetle durması lâzım gelen bir kuvvet vardır: Said Nur ve Talebeleri. Bunların derneği yoktur, lokali yoktur, yeri yoktur, yurdu yoktur, partisi, patırtısı, nutku, alayişi, nümayişi yoktur. Bu, bilinmezlerin, ermişlerin, kendini büyük bir davaya vermişlerin şuurlu, imanlı, inanlı kalabalığıdır.

O. Yüksel Serdengeçti

* * *

Bedîüzzaman'ı zehirlediler

Bundan yedi sene önce; kanunların çiğnendiği, beşer haklarının çarmıha gerildiği, hürriyetlerin hiçe sayıldığı, şahsî arzu ve ihtirasatın kanunlardan üstün tutulduğu bir devr-i rezilanede, Afyon Vilayetinin Emirdağ kazasına

seksenlik bir ihtiyar, bir din âlimi sürülüyor. Nüfus kütüğüne kaydettirilip burada ikamete mecbur ediliyor. Tek gayesi, Kur'an-ı Kerim'in ahkâmını tebliğ, insanları doğruya, iyiye ve namusluluğa sevketmek olan bir fikir adamı, nefyediliyor... Her cephesinde kan döktüğü kendi öz yurdunda, Engizisyon Mahkemelerinin dahi insanoğluna reva görmeyeceği zulme, işkencelere tâbi' tutuluyor. Sakalına, bıyığına, kılık kıyafetine karışılıyor; jandarma dipçikleri altında ölüme mahkûm ediliyor.

Sürgün olarak gönderildiği yerde dahi rahat bırakılmıyor. Ecdadından misafirperverliği, ihtiyarların, garib ve kimsesizlerin yardımına koşmayı miras alan her Türk gibi, bu kaza halkı da, ilmî eserleriyle, ef'al ve hareketleriyle müsellem olan bu zâtın yardımına koşmayı vicdanî bir vazife telakki ediyor.

İslâmın ve ilmin izzet ü vakarını şerefle muhafaza etmesini bilen ve aslâ dünya zevkleri için mihnet kabul etmeyen bu şahsın, siyasî hiçbir parti ve teşekkülle de kat'iyyen alâkası yoktur.

Türkiye'de iman ve karakter sahibi her fikir adamına yapıldığı gibi, bu kimsenin muhtelif defalar evi aranmış, mahkemelere verilmiş, bütün eserleri, mektubları en ufak teferruatına varıncaya kadar müsadere edilerek suçsuz yere hapishanelerde süründürülmüştür.

Evet, suçsuz yere diyoruz. Çünki vali ve kaymakamından tutunuz da, karakoldaki jandarmasına varıncaya kadar Üstad'a eza ve cefa etmek, hapishanelerde süründürmek bir vesile-i iftihar; şefin gözüne girebilmek, terfi-i makam edebilmek gibi süflî hırslarla yanıp kavrulanlar için ise bulunmaz bir fırsat olmuştur.

Bu zulüm, bu işkencenin sebeblerini, o devrin dine karşı olan temayülünde, vicdan hürriyetine ve İslâmiyete yaptığı baskıda aramak lâzımdır. Bu halin, o devirde hiç de acaib olan bir tarafı yoktur. Zira o devirde memlekette; dinsiz, materyalist, behimî hislerinin zebunu, köle ruhlu bir nesil yetiştirilmek istenirken, bu zâtın kendi hayatını istihkar

derecesinde ortaya atılıp hürriyetle, ahlâkla, imanla meşbu', hayvanî hislerin esiri olmayan bir gençlik istemesi ve bu uğurda çalışması elbette hoş görülmezdi. Millet haklarını çiğneyip, milyonların sırtından ahtapotlar gibi geçinmeyi şiar edinenler için korkulacak bir haldir bu. Takibler, baskılar senelerce devam etti. Onunla konuşanların, mektublaşanların, hizmetine koşanların evleri arandı, kendileri Afyon Hapishanesinde çürütülerek çoluk çocukları sokaklarda sürünmeye mahkûm edildi.

Onun el yazması Kur'an-ı Kerim'i ile bunun tefsiri olan Risale-i Nur parçaları birer hıyanet-i vataniye evrakı imiş gibi müsadere edilip savcılıklara devredildi.

Muhakemesine mevkufen devam edilerek, yirmi ay suçsuz yere hapishanede bırakıldı.

Öyle bir an geldi ki, bu vak'aların cereyan ettiği Afyon Hapishanesi, Allah'a inanmaktan ve onun emirlerini yerine getirmekten gayrı hiçbir suçu olmayan masum vatandaşlarla dolup taştı. Onlara reva görülen zulüm, işkence, şeytanları bile dehşete düşürdü, ayyuka çıktı; vahşet halini aldı. Nasıl Kudüs-ü Şerif Yahudilerin vahşetine ve peygamberlere yapılan zulümlere sahne olmuşsa, Afyon şehri de, insan haklarının çiğnenip vatandaş haklarının çarmıha gerildiği ikinci bir şehir oldu.

14 Mayıs seçimleriyle çeyrek asrın diktatöryası zîr ü zeber edilip çatır çatır yıkılırken, millet kendi mukadderatına hâkim olmaktan duyduğu hududsuz bir sevinç içerisinde bayram ediyor....

14 Mayıs'tan sonra her şeyin değişeceğini beklerken yine görüyoruz ki, vali ve kaymakamlar eski alışkanlıklarına devamdalar.

Taharri memurları yine konuşan iki-üç vatandaşın peşinde ve yine Bedîüzzaman'ın evi tarassud altında. Öyle ki, bir jandarma çavuşu bile elinde arama emri olmadan Türkiye Cumhuriyeti kanunlarıyla müeyyed bulunan mesken masuniyetine tecavüz ediyor. Ve bu cür'etkâr, bir türlü ceza görmüyor. Yine Üstad'ın kılık kıyafetiyle uğraşılıyor, devr-i

sâbıkta olduğu gibi, ziyaretine gelenler yine kaydedilip karakollara çağrılıyor…

Kendisini milletine hasreden seksen yaşındaki ihtiyar bir din âlimi öldürülmek isteniyor; hem de Ramazan Bayramı akşamı, iftar yemeğine zehir konulmak suretiyle.

Bu ne feci', bu ne tahammül edilmez bir haldir. Tecrid edilmiş, daimî bir tarassud altında, kapısında bekçi. O içeride ölümle başbaşa bırakılıyor.

Heyhat! Geliniz ey ehl-i İslâm. Hep beraber ağlaşalım. Hâyır, hâyır! Gözyaşlarıyla, feryad ile tedavisi mümkün değil bu derdin… Allah için uğraşalım.

Nihat Yazar

* * *

Bedîüzzaman Said Nur

Büyük ve dâhî adamların beşiği olan Türkiye şimdiye kadar, ne kadar mebzul mücahidler, müceddidler ve bütün manasıyla büyük insanlar görmüştür. Onların idrak ettikleri hayat şartları ve gördükleri itibar, buldukları ve mazhar oldukları hürmet, kadr ü kıymetlerine aslâ nakîse vermemekle beraber, yürüdükleri hak yolunda muhakkak ki kendilerine büyük kolaylıklar temin etmiştir. Bu şartların ma'kûs tecellisine ve zulmün en ağırına maruz kaldığımız şu geçmiş yirmibeş yıl, bize ağır mücadele ve mücahedeler içinde yoğurulmuş, davasının ve imanının azametinden ilham almış ve büyüklüğünü dünyanın en hücra köşelerine yaymış bir dâhî, bir nur ve fazilet timsali hediye etmiştir.

Nur'u birçok muzlim vicdanları aydınlatmış; kudreti, birçok zayıf imanlı insanlara cesaret vermiş, dehâsı, birçok nasîbsiz insanların ruhuna ilham serpmiş olan bu büyük adam, hiç şübhe yoktur ki, Said Nur Hazretleridir.

Ondan fazilet ve fedakârlık dersi alan birçok yolunu şaşırmış insanlar, kendilerini mes'ud ve aydınlık bir sahranın ortasında bulmuşlardır. Dehâsı ve celadeti kadar imanı da kuvvetli olan bu muhterem insan; yirmibeş yıllık istibdad ve zulme gözlerini kırpmadan göğüs geren ve onun korkunç işkence adaletsizliğine imandan doğan bir cür'etle karşı koyan tek şahsiyettir.

Bütün Müslüman dünyası, bu kutbun cazibesinden kendisini kurtaramamıştır. Türkiye'nin ıssız ve tenha bir köşesinde doğan bu nur, ziyasını Pakistan'lara, Endonezya'lara kadar yaymış ve kendisiyle beraber milletimizin de şan ü şerefine hâleler eklemiştir.

Ne yazıktır ki; bağrımızdan fışkırmış, bize şeref kazandırmış, kararmış gönüllerimizi aydınlatmış, dalalet yoluna sapmış insanları hak yoluna getirmiş olan bu muhteşem ve mübarek insan, bizden hürmet yerine sadece tazyik ve zulüm görmüştür.

Fakat o, bundan ne yılmış, ne de yolunu değiştirmiştir. Bilakis o daha iyi biliyor ki; mücadelesiz, fedakârlıksız, ızdırabsız hiçbir dava kök tutamaz.

Ne de olsa, ne kadar biz bu güneşin ışığını söndürmek istesek de, onun nuru karanlık gönüllerde birer meş'ale gibi yanıyor ve bizi aydınlatıyor. Bu, büyük insanın hakkı ve davasının meyvesidir. Ne mutlu kendisine!

Cevat Rifat Atilhan

* * *

Bedîüzzaman Said Nur

Güzel Türk vatanının yetiştirip bütün beşeriyete örnek insan olarak hediye ettiği büyük dâhî, büyük mürşid ve muhteşem bir insanın ismidir. Doksan yılı dolduran hayatının her günü birer nur hâlesi, birer fazilet ışığı, bir azim ve iman halkası

halinde Türk nesillerinin ruhlarına ve dimağlarına girmiş; ve bu nur, senelerle birçok karanlık ruhları aydınlatarak onları doğru, güzel ve ışıklı yollara sevketmiştir.

İlahî bir zekânın remzi olan büyük Üstad Said Nur Hazretleri, Allah'ın müstesna bir lütf u keremi olan muhteşem dehâsını mü'min bir azim ve celadetle bu aziz milletin hayrı, terakkisi ve yükselişi uğruna harcamış ve onun nuru Türk hududlarından taşarak komşu memleketlere, Pakistan ve Endonezya'ya kadar yayılmıştır.

Bu nurun ışığı ve insanlara bahşettiği ahlâk ve fazilet şu'lelerinin tek bir kıymet ve takdir ölçüsünde toplanması mümkün değildir.

Ondaki azim ve irade, ondaki yüksek kanaat ve üstün insan vasfı, hepimiz için örnek teşkil edecek kadar büyüktür.

Yalnız biz değil, yalnız Müslümanlar değil, bütün insanlık bu büyük insanın şahsiyetinde asalet ve necabetin, ahlâk ve faziletin ve bilhâssa yüksek imanın bütün göz kamaştırıcı enmuzeclerini temaşa edebilir. Bütün Türk çocukları, vatanlarının bu kadar İlahî bir zekâya, bu kadar muhteşem bir şahsiyete, bu kadar temiz bir insana beşik vazifesi gördüğüne iftihar edebilirler.

Evvelki gün onun bir mahkemesi vardı. Bu mahkemeden iki şey öğrendik: Biri, asil ve genç Türk neslinin fazilet ve ulüvv-ü ahlâka, yüksek inanç ve iradeye olan derin saygısı ve yüksek alâkası...

Diğeri de, lükslerini, zenginliklerini, rütbe ve mevkilerini ve bugünkü fâni ve sefil varlıklarını Türk milletinin sefalet ve geriliğinde arayan ve zehirli ilhamlarını ve direktiflerini ve kuvvetlerini milletlerarası gizli, devirici ve bozguncu Türk düşmanlarından alan bir soysuzlar ve nesebleri belirsiz insanların takındığı tavır.

Binlerce münevver Türk gencinin teşkil ettiği büyük topluluktan bir mikdar irkilerek zehirli, mel'un ve müfsid kalemlerini korkak ve titrek dahi olsa sinsi sinsi aleyhte kullanan ve artık modası geçmiş olan palavralarla bu kıymeti küçümsemek isteyen güruh.

Şöyle bir mukayese yapabiliriz: Üstad-ı A'zam'la (hâşâ mason üstadı değil) muasır olan büyük adam ve Hindistan'ın kurtuluş rehberi Mahatma Gandi. Biri, İngiliz ceberutuna, İngiliz emperyalizmine ve onun korkunç istila ve istismarına baş kaldırmış ve yıllarca büyük davasına hizmet ederek İngiltere'nin bütün haşmet ve kudretini, azîm iradesi önünde âciz ve meflûç bir hale getirmiştir. Bizim bu tipte yetiştirdiğimiz büyük insanın mücadele ve mesaî hayatı ve şekli, birincisine çok benzemekle beraber; fazla olarak ona Cenab-ı Hakk'ın bahş buyurduğu Müslümanlık ve iman nuru da kendi ziyasını Güneş gibi İslâm iklimlerine ve diyardan diyara aşırıp götürmüştür.

Arada sadece büyük ve şâyan-ı esef bir fark vardır.

Bu fark birincisine dörtyüz milyona yakın bir insan topluluğunun gösterdiği sarsılmaz inanç, hürmet ve bağlılık... Bizimkine karşı da -mahdud bile olsa- bazı asalet fukarası soysuzların açığa vuran istihfaf ve sinsi hücumları.

Yarabbi! Neden bizi böyle her kıymet ve fazileti paçavraya döndürecek kadar pespâyeleştirdin? Biliyoruz, sana karşı günahımız çok ve büyüktür. Yeter ya İlahî, yeter bu sukut bize!

Cevat Rifat Atilhan

* * *

Bedîüzzaman kimdir?

Bedîüzzaman, mahud ve mühlik uçurumlarla dolu olan içtimaî seyrimizi, manevî değerler bakımından bir nur-u imanî ve ziya-yı irşadî ile taht-ı emniyete almağa çabalayan ve bu hususta bilmenin, kendi kendini idare etmek; bilmemenin, körükörüne idare olunmak hakikatına vücud vereceğini halk kitleleri arasında temessül ettiren insandır.

Bedîüzzaman, ahlâkî kıymetler ve millî hasletlerin pozitif ilimlerle müvazi olarak kat'-ı mesafe edemediğini, bu mana ve şekil müvacehesinde yetişen çöl kadar kuru ve boş ruhlarla bulanmış gençliğin, istikbalde milletimizin rü'yet ufkunda bir kara bela olacağı hakikat-ı kat'iyyesini gözlere sokan ve çare-i halâsı da gösteren kimsedir.

Bedîüzzaman, şark ve garb arasındaki azîm müfarakatın, şahsiyet mefhumunun daralma ve genişlemesinden neş'et ettiğini gören ve asrın maymun taklidçiliğine varan şahsiyetsizliği önünde, şahsiyet mefhumunun İlahî yüksekliğini gönüllerin mihrak noktasında sembolleştirmeğe tevessül eden âlimdir.

Bedîüzzaman, hür adamların, hür memleketinin İlahî kuruluş felsefesini, akıllara ve gönüllere nakşeden din adamıdır.

Bu necib millet, Bedîüzzaman gibi nefsindeki menfaat putunu deviren insanların hizmetine çok, ama çok muhtaçtır.

Hukuk Fakültesi'nden
Ziya Nur

* * *

Demokrat kardeşlere tavsiye

Diktatörler ve şefler idaresinde memleketin dinini, imanını, canını, hayatını kasıp kavuran merhametsiz eski devrin farmason kullarının şu cançekişme devrinde Demokratlara tevcih ettikleri silâhların en tesirlisi, onu kendilerinden daha dinsiz göstermeğe çalışmalarıdır. Bir kısmı dindarlık perdesine bürünerek, Demokratların millete va'dettikleri din hürriyetini temin etmeyeceklerini propaganda ediyorlar. Bir kısmı da, irticaı himaye ediyor ithamıyla Demokratların din hürriyetine taraftarlık etmesini önlemeğe; kendileri gibi

Demokratları da dini, din müesseselerini tahrib etmeğe, din ehline karşı şiddet göstermeğe sevkediyorlar.

Demokrat Parti'nin iktidarı ele alır almaz komünistlere karşı şiddetli davranması, diğer taraftan Ezan-ı Muhammedî'nin serbestîsini temin etmesi, bu sebeble halkın muhabbetini kazanarak kendi kuvvetinden yirmi defa daha bir kuvvet elde etmesi Halkçıları müdhiş endişeye düşürdü.

Eski devrin din ehline ve Kur'an ehli olan Nurculara karşı takib ettiği zalimane siyasetin onları bu hale düşürdüğünü Demokratlar idrak edecek bir seviyede oldukları için, onların pusularına düşmeyeceklerine itimadımız vardır.

Eski devrin belli başlı şiarı malûmdur. Demokratlar, bekalarını temin etmek isterlerse, tamamıyla bu şiara karşı bir siyaset takib etmeleri îcab eder; bir taraftan komünizme karşı şiddet, diğer taraftan dini ve din ehlini himaye. Açıkça ve mertçe bu yolda yürümek mecburiyetindedir. Bu hususta göstereceği en ufak bir za'f, yahut en ufak bir samimiyetsizlik, onu Halkçıların çukuruna düşürür.

Biz Nur Talebeleri, kat'iyyen siyasetle iştigal etmeyiz. Bizim yegâne emelimiz, memlekette din hürriyetinin hakikî surette temini, dine ve din ehline ve Kur'an ehli olan Nurculara karşı çeyrek asırdan beri devam eden zulüm ve tazyikin tamamıyla bertaraf olmasıdır. Demokrat kardeşlere tavsiye ederiz: Devr-i sâbıkın şeytankârane oyunlarına, hilelerine aldanmasınlar; onların düştükleri dalalete düşmesinler. Milletin ruhunu ve iradesini onlar gibi istihfaf etmesinler. Komünizme ve dine karşı tuttukları doğru yolda azimle devam etsinler.

Nur Talebeleri namına
Sadık, Sungur, Ziya

* * *

Bergson "Ahlâkla dinin iki kaynağı" adlı son kitablarından birisinde; bilhâssa ahlâkın, bir insan cem'iyetinde alçalmış vak'a derekesinden ulvî mefkûre seviyesine, ancak dindar ve temiz şahsiyetler sayesinde yükselebileceğini kaydeder.

Bu görüş, insanlık ve müslümanlık tarihinde sayısız örneklerle her zaman tahakkuk eylemiştir. Zâten psikoloji ilmine dayanan terbiye san'atı, -an'anevî yollarında- bu umdeye tutunduğu ve yeni bir istikamet verilecek nesilleri bu kabîl örnek insanları taklide sevkettiği nisbette, bizden evvelki devirlerde, bizden çok mes'ud insanlar yetiştirmiştir.

Bedîüzzaman, hangi cem'iyette ve hangi devirde yaşarsa yaşasın, işte bu işaret ettiğimiz örnek insan vasıflarını muhafaza eden temiz ve müstesna şahsiyetlerden birisidir. Türk Milletini mahvetmek için casus ellerle perde arkasında yetiştirilmiş ve Türk Milletini yalanla, dolanla her sâniye aldatmayı kendine bir geçinme san'atı edinmiş bir sürü vatan haini ve millet düşmanı mahluklar, bu temiz şahsiyetin yıllardan beri hayatını cendereye sokmuştur. Sorarız: (Fakat kime soracağız? Bu sorgudan da ne umacağız?) Bütün tarihimizde, her fırsatta, en korkunç ve amansız düşmanlığını isbat eden Fener Patrikleri muhteşem saraylarında saltanat sürerken; bu aziz toprağın asırlardan beri tapusunu -en az bin senelik bir mülkiyet hakkıyla- etinde ve kalbinde taşıyan Bedîüzzaman, bu fesad ocağının bir kapıcısı kadar da mı yaşamak hakkından mahrum kalsın?

Hangimiz yaprakları arasında fikrî ve ruhî seyahatlere kalktığımız kitablarımızın, ansızın mukaddes bilinen meskenimize tecavüz edilerek, odamızda baskına uğrayarak ellerimizden kapılıp gasbedilmesine tahammül edebiliriz? Böyle bir hareket -güya taklid edilen- çağdaş medenî cem'iyetlerden en geri kalan İspanya'da da vuku' bulamaz. Hele vukuundan sonra nâmütenahî aslâ tekerrür edemez.

Biz, Bedîüzzaman'ın ilim, ahlâk, fazilet ve edeb sıfatlarıyla bezenen temiz ve yüksek şahsiyetine gösterilen ve hele son günlerde bütün bütün şiddetlenen kötü muamelelerden ve bu muameleleri ona reva görenlerden

nefret ediyoruz. Ahlâksızlık çirkefinin bir tufan halinde her istikamete taşıp uzanarak her fazileti boğmaya koyulduğu, Türklerin bu kadar karanlık günlerinde onun feyzini bir sır gibi kalbden kalbe mukavemeti imkânsız bir hamle halinde intikal eder görmekle teselli buluyoruz. Gecelerimiz çok karardı ve çok kararan gecelerin sabahları pek yakın olur.

اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

Cevdet Sezer

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Çok aziz, çok mübarek, çok müşfik, çok sevgili Üstadımız Hazretleri!

Risale-i Nur'u himmet ve dualarınızla, dikkat ve tefekkürle okudukça, bu muazzam eser külliyatının tılsım-ı kâinatın muammasını keşf ve halleden bir keşşaf olduğunu, hal ve istikbalin bir mürşid-i ekberi ve bir rehber-i a'zamı olduğunu, yine dua ve himmetinizle idrak ediyoruz. Evet Üstadımız Hazretleri! Risale-i Nur'u okuyan her idrak sahibi anlıyor ki; Risale-i Nur gerek bu asrın, gerekse önümüzdeki asrın beşeriyetini fikir karanlıklarından kurtarıp, tenvir ve irşad edecektir.

Risale-i Nur yalnız bu vatan ve millet için değil, âlem-i İslâm ve bütün beşeriyetin ihtiyacına cevab verecek bir külliyat olarak te'lif edilmiştir. Bugün tarihte hiç görülmemiş bir fecaat ve felâket içerisinde çırpınan beşeriyet için, halaskâr olarak Risale-i Nur'a sarılmaktan ve ne bahasına olursa olsun, Risale-i Nur'un nuranî ve parlak eczalarını elde edip dikkat ve tefekkürle okumaktan başka bir kurtuluş çaresi yoktur. Risale-i Nur'u okuyan herkes, bu hakikatı idrak etmiş ve etmektedir. Eğer biz muktedir olsak; bu hakikatı, kâinata nâzır bir mahalle çıkıp, bütün kâinata ilân edeceğiz. Fakat madem ki buna muvaffak olamıyoruz ve mademki Risale-i Nur'un cihanşümul kıymetini bu derece Üstadımızın himmetiyle idrak etmişiz; şu halde o nur ve feyiz hazinesi, irfan ve kemalât menbaı olan Risale-i Nur'u, bir dakikamızı bile boş geçirmeden, mütemadi ve devamlı bir şekilde her

gün ve her saat okuyacağız ve bu uğurda geceli gündüzlü çalışacağız inşâallah. Fakat her an bütün işlerimizde olduğu gibi, bunda da büyük Üstadımızın dua ve himmetiyle muvaffak olabileceğiz.

Hem şu hakikat zahir ve bahirdir ki: Bir kimse allâme dahi olsa, Risale-i Nur'un ve müellifinin talebesidir. Risale-i Nur'u okumak zaruret ve ihtiyacındadır. Eğer gaflet ederse, kendisini aldatan enaniyetine boyun eğip, Risale-i Nur Külliyatını okumazsa, büyük bir mahrumiyete dûçar olur. Fakat biz idrak ettiğimiz bu muazzam hakikat karşısında, beşeriyetin halaskârı ve milyarlarca insanların fevkinde olan bir memur-u Rabbanîye nasıl minnetdar ve medyun olduğumuzu tarif edemiyoruz. Yine dua ve himmetinizle idrak etmişiz ki; Kur'an-ı Kerim'in bir mu'cize-i maneviyesi olan hârika Risale-i Nur Külliyatının bir satırından ettiğimiz istifadenin, bir mikdar-ı mukabilini dahi ödemeye gücümüz yetişmez. Bunun için ancak Cenab-ı Hakk'a şöyle yalvarmağa karar verdik:

"Yâ Rab! Bizi ebedî haps-i münferidden kurtarıp bâki ve sermedî bir âlemin saadetine nail edecek bir hakaik hazinesinin anahtarını Risale-i Nur gibi nazîrsiz bir eseriyle bahşeden sevgili ve müşfik Üstadımızı, zalimlerin ve düşmanların sû'-i kasdlarından muhafaza eyle, Kur'an ve iman hizmetinde daima muvaffak eyle. Ona sıhhat ve âfiyetler, uzun ömürler ihsan eyle!" diye dua ediyoruz.

Evet Üstadımız Hazretleri! Risale-i Nur'u dikkat ve tefekkürle okumak nimet-i uzmasına nail olan biz bir kısım üniversite gençliği, bir hüsn-ü zan veya bir tahmin ile değil, tahkikî ve tedkikî bir surette, sarsılmaz ve sarsılmayacak olan ilmelyakîn bir kuvvet-i imaniye ile inanıyoruz ki; zemin yüzünün bu asra kadar görmediği bir vahşet ve dehşetin sebebi olan dinsizlik ve ilhadı, Bedîüzzaman ortadan kaldırmağa inayet-i Hak ile muvaffak olacaktır.

Bizim bu kanaatımız, safdilane veya tahminle değildir; ilmî ve delile müstenid bir tahkik iledir. Bunun için, muarız olan dahi bu hakikatı kalben tasdik edecektir. Dua ve şefkat

buyurun, Kur'an ve iman hizmetinde fedai olalım. Risale-i Nur'u, bir dakikamızı bile kaybetmeden okuyalım, yazalım, ihlas-ı tâmme muvaffak olalım.

Üniversite Nur Talebeleri namına
Abdülmuhsin

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Çok mübarek Üstadımız Hazretleri!

Evvelâ: Geçenlerde alınan Nur eczalarının hepsi dağıldı; Nur'un müştakları sürur içinde kaldılar. Nur'dan kısmeti olanlar, birer birer çıkıp ona koşuyorlar. Nur arayan sineler, مَنْ طَلَبَ وَ جَدَّ وَجَدَ hakikatınca buluyorlar. Bu sefer Ziya kardeşimizin getirdiği otuzdört aded Sözler kapışıldı. Asâ-yı Musa'lar Ankara'ya ve Anadolu'nun muhtelif yerlerine dağılıyor...

Risale-i Nur'un perde arkasındaki parlaklığını görmeyenler dahi ona tarafdardırlar. Risale-i Nur'un Medresetüzzehra'sı Anadolu çapında ve Âlem-i İslâm ölçüsünde genişleyeceğini; Risale-i Nur'daki hakikatın yüksekliğinden ve dikkat ve tefekkürle okuyan mü'minlerin ve ehl-i ilmin arasında vücuda gelen sarsılmaz uhuvvet ve kardeşlikten anlıyoruz. Medresetüzzehra'nın bu muazzam faaliyeti, zemin yüzünde bahar mevsiminde olan İlahî ve muazzam neşir gibi sessiz, gürültüsüz, şaşaasız, gösterişsiz ve mütevazi ve fakat muazzam bir şekilde cereyan etmektedir. Fıtraten acûl olan insanoğlu âlemde hâkim olan kanun-u İlahî'yi düşünmeyerek, her mes'elenin istediği vakitte hallolunmasını istiyor; küçük dairelerdeki vazifelerini atlayıp, büyük dairelere sapıyor.

Tohumları atılmış ve sünbül vaktine gelmiş olan Risale-i Nur'un yetiştirdiği hakikî imanlı zâtlar, inşâallah yakın zamanda Âlem-i İslâm'a birer nümune-i imtisal olup nur-u hidayeti göstereceklerdir.

Ankara Üniversitesi Nur Talebeleri namına
Abdullah

* * *

Ankara'da Nurları neşretmek nimet-i uzmasına nail olmuş büyük bir âlim ve ehl-i kalb bir zâtın Üstad'a yazdığı bir mektubdur

Sahib-ül ihlas vennur velkemal velirşad mücahid-i ekber Bedîüzzaman Hazretleri!

Meydan-ı ibtila ve imtihana Lillah ve Fillah için atıldığınız andan bu ana kadar hukukullah ve hukuk-u ibadın müdafaa ve muhafazasına leyl ü nehar, Hak ve halk huzurunda, zâtınıza has kudret-i ilmiye ve kemaliye ve nuriye ve irşadiyelerinizle fevkalâde ağır şerait dairesinde lâyenkatı' denecek derece sa'y ü gayret ve himmetle çalıştığınıza; Melek, Felek, Arş, Kürsî, Levh, Kalem, Arz, Semavat, Âlem-i Kevn, ins ü cinn ve hariçteki ehl-i insan ve İslâm ve bu abd-i âciz "Eşhedü billah ilâ âhiriddevran" şahid-i daimî ve ebedîyiz.

Sahibünnur olan Bedîüzzamanımız! Zât-ı nuriyelerinizin, abd-i âciz can u gönülden dostunuzum. Bu dostluğum gelip geçici, zevale mahkûm dostluklardan değildir. Âlem-i manada, bezm-i ezel-i elestüdeki fıtrat-ı zâtiyelerimizden müntakil dostluk olduğu gibi, âlem-i şuhudumuzda bir yarım asra takarrüb buyuran etvar u akval ve harekât u sekenatınızdan ve bu müddet zarfında devr-i istibdad ve meşrutiyet ve cumhuriyette birbirinden beter ibtila ve imtihan ve çilelerinizden ve tevarih-i muhtelifede a'zamî ağır şerait dairesinde Divan-ı Harb ve sair muhakemelerinizden ve meydan-ı gazâlarda harb u darbler ve meydan-ı ilimde akran u emsalinize faik mübahasat ve münakaşat-ı ilmiye ve intişar buyuran âsâr-ı celile ve cemilelerinizden, ihlasa makrun a'mal-i sâliha ve efkâr-ı nuriyelerinizden; cihad-ı asgar ve ekberlerinizin seyr ü temaşa ve tilavetinden aldığım ders-i ibret ve hikmetler, zât-ı ekmelinize olan kadîm dostluğumu her an arttırdı, son derece tarsin ve tahkim buyurdu; aşka, vecde getirdi. Bu aşk

u şevk ile, Sultan Hamid zamanından beri zâtınızın ve Nur talebelerinizin hukuk-u umumiye ve hususiyelerinizin hasbeten lillah müdafaa ve muhafaza ve himayesi için, yakından uzaktan, karınca kudretince, dostluk vecibelerini manen-maddeten îfada kusur etmemeğe a'zamî çalıştım, çalışıyorum ve çalışacağım. Bu halime Hak ve halk ve Nur talebelerinizin bir kısm-ı mühimmi âgâhdırlar.

İnşâallah avn-i Hak ve imdad-ı Muhammediye ile ve cihad-ı asgar ve ekberdeki fî zamanina bî-misal aşk-ı ihlasiyelerinizle, kariben hak galib, bâtıl mağlub olur. Âlem-i insaniyet İslâmiyete inkılab ve medeniyet-i Muhammediye bütün şaşaasıyla tulû' buyurur; ins ü cinn, melek ü felek hep birlikte îd-i ekber eyleriz. Hâssaten bu cihanşümul bayramımızı doya doya ve kana kana kemal-i sıhhat ve âfiyetle seyr ü temaşalarınızı, rahmet-i İlahiyeden maa-aile duada berdevamız. Cenab-ı Hak dergâh-ı uluhiyetinde dualarımızı Habib-i Kibriya hürmetine müstecab buyursun, âmîn sümme âmîn!

Pek mübarek kalbî, ruhî, sırrî dostum! Bilmem, abd-i âcizi hatırladınız mı? Her ihtimale karşı hatırlatayım: Yurdun her tarafında mücahede-i milliye devam ederken zât-ı hakîmanelerine, Ankara'da mücahede-i milliyeye birlikte devamı mutazammın, muhtelif eşhastan onsekizi mütecaviz davetnameler geldiği zaman, bu davetlere icabet edip etmemek hususunda İstanbul'da ikametgâhınızda beynimizde takarrur eden günde buluşarak istişare buyurduğunuz alay müftülerinden dost-u kadîminiz Ankara'lı Osman Nuri'yim. Son zamanlarda Millî Müdafaa Vekaleti Müftülüğüne tayin olundum. 25 seneye karib burada müftülük yaptım. Üç sene evvel tekaüd oldum. Şimdi Ankara'da evimde ikamet ediyorum. Zâtınıza ve ehl-i insan ve İslâm'a leyl ü nehar dua ile imrar-ı hayat eyliyorum. En büyük emelim ve arzum, ölmeden evvel, dünya gözüyle zâtınızı görmek ve ziyaret etmek, hasbeten lillah bir sohbetinizde bulunmaktır. Bunu can u gönülden arzu eyliyorum.

Azizlerin azizi azizim! Kemal-i ta'zimat ve tekrimatla zât-ı hakîmanelerinizi ve talebe-i nuriyelerinizi aşk u şevk ile selâmlar ve hatırlar, iki cihanda aziz olmalarını ve olmanızı Hak Teâlâ ve Tekaddes Hazretlerinden tazarru' ve niyaz eyleriz. Pek mübarek ellerinizden hasret ve iştiyakla takbil eyler, dua-yı ihlasiyelerini ve cevab-ı savablarınızı bekler, Allah'a emanet eylerim, bizim bir tane Sahibünnur vel'azm vel'irade vel'irşad Efendimiz Hazretleri.

El-Bâki Hüvallah
Yâr-ı gârınız, münteha-yı zirve-i hiçîde
biricik abd-i gubar
Osman Nuri

* * *

Üstad'ın Emirdağ'a gidişi

Üstad Said Nursî, Afyon Hapsinden tahliye edildikten sonra, yanındaki talebeleriyle beraber Emirdağ'a gitti. İki sene kadar Emirdağ'da kaldı. 1371 yılının Muharrem ayında Eskişehir'e geldi ve bir buçuk ay kadar Yıldız Oteli'nde ikamet etti. Üstad'ın bu gelişi manidar idi. 1950'ye kadar nefyedildiği mahallerden hiçbir yere çıkmamıştı, esasen çıkmasına müsaade edilmemişti. Çok zaman, yakın bir köye dahi gidemiyordu.

Üstad, Eskişehir'de müştak talebeleri ile görüşmüş, Risale-i Nur'un yeni ve taze meyveleri olan genç Nur talebeleri ile konuşmuş, bir derece hayat-ı içtimaiye ile alâkadar olmuştu. Orada her sınıf halktan talebeleri kesretle bulunduğu gibi, askerler içinde bilhâssa havacılardan pek çok Nur talebeleri vardı. Bunların her birisi imanlı ve yüksek ahlâk sahibi olup, şecaat-ı milliye-i İslâmiye ile serefraz, ihlaslı, kalbleri muhabbet-i Nebeviye ve cihandeğer hizmet-i İslâmiye ve vataniye ile meşbu' kimselerdi.

* * *

Bir müddet sonra Üstad, Eskişehir'den Isparta'ya gitti ve yetmiş gün kadar orada kaldı. Bu sırada İstanbul'daki faal talebeleri, Gençlik Rehberi'ni tab'ettirmişler, bu yüzden Üstad aleyhine dava açılmış ve Üstad mahkeme için İstanbul'a çağrılmıştı.

Üstad Isparta ve İstanbul'da iken, "Nur Âleminin Bir Anahtarı" ismiyle neşredilen tevhid hakkındaki bahisleri yazmış ve mektub olarak talebelerine göndermişti ki; bu bahisler çok kıymetdar birer tevhid hazinesi hükmündedir.

* * *

İstanbul Mahkemesi

Bazı üniversiteli gençler, gençliğin iman ve ahlâkına hizmet maksadıyla Gençlik Rehberi'ni İstanbul'da bastırdılar. Bunun üzerine müddeiumumîlik tarafından, 163'üncü maddeye istinaden eser lâikliğe aykırı olarak, devletin temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak maksadıyla yazıldığı, propaganda ve telkin mahiyetinde olduğu iddiasıyla, Üstad İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesine sevkolunmuştu.

22/Ocak/1952 muhakeme günü olmak itibariyle, Bedîüzzaman Said Nursî Isparta'dan İstanbul'a gelerek mahkemede hazır bulunmuştu. Üstad'ın talebeleri genç üniversiteliler, mahkeme salonunu doldurmuşlardı. Koridorlarda büyük bir kalabalık göze çarpıyordu. Evvelâ iddianame ve ehl-i vukuf raporu okunmuş, Üstad'ın isticvabı yapılmıştı. Ehl-i vukuf raporunda: "Müellifin bu eserde din düşüncesini yaymaya çalıştığı, gençlere rehber olacak fikirler serdeylediği, müellifin tesettür tarafdarı olduğu, kadınların yarım çıplak ve açık bacakla dolaşmalarının İslâmiyete aykırı ve kadının fıtratına zıd olduğunu beyan ettiği, kadını güzelleştiren şeyin terbiye-i İslâmiye

dairesinde âdâb-ı Kur'aniye zîneti olduğunu söylediği, dinî tedrisat tarafdarı olduğu, binaenaleyh devletin temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak istediği...” uzun uzadıya izah edilmiştir.

Bedîüzzaman Said Nursî'nin müdafaasını İstanbul Avukatlarından Seniyyüddin Başak, Mihri Helâv ve Abdurrahman Şeref Lâç deruhde etmişlerdir.

Okunan iddianame ve rapor üzerine Üstad Said Nursî cevaben:

Otuzbeş senelik hayatını misal göstererek siyasetle, dünyevî ve menfî cereyanlarla alâkadar olmadığını; kendisini meşgul eden ve nazarını çeken tek şey, hakaik-i imaniye ve hizmet-i Kur'aniye olduğunu, bütün kuvvetiyle imanı kurtarmak davasında gittiğini bildirir; müteaddid mahkemelerin beraet ve iade kararlarını zikreder. Gençlik Rehberi adlı eserinin üniversiteli gençler tarafından bastırılmasının büyük bir memnuniyeti mûcib olması lâzım geldiğini; içinde bulunduğumuz asrın menfî cereyanlarına, bilhâssa içtimaî bünyemizi sarsan ahlâksızlık ve imansızlık salgınına karşı, Gençlik Rehberi gibi Risale-i Nur'un bütün eczalarının külliyetle intişarının, gençliğe ve masum evlâdlara ve kadınlara umumen okutturulmasının, vatan-millet saadeti nokta-i nazarından gayet elzem olduğunu belig bir surette ifade etmiş; mezkûr gayeler için, kendi haberi olmadan genç üniversitelilerin tab'eylediğini beyan etmiştir.

Mahkeme 19/Şubat/1952 gününe ta'lik edilmiştir.

İkinci mahkeme gününde, Risale-i Nur Külliyatından çok istifade eden birçok üniversite talebeleri ve ehl-i irfandan müteşekkil büyük bir kalabalık mahkemeyi dinlemek üzere erkenden koridorları doldurmuşlardı. Üstad alkışlarla, üniversiteli Nur talebelerinin kolları arasında mahkeme salonuna girdi; maznun sandalyesine oturdu. Avukatlar da geldiler, yerlerini aldılar. Mahkeme salonunda müdhiş bir izdiham vardı. Binlerce kişi mahkemeyi dinlemek üzere salona girmek istiyor, kalabalık dalgalar halinde kapılardan

taşıyordu. Bu hâdisenin zahirî heybet ve ihtişamının aksettirdiği mana, daha muazzam ve daha haşmetli idi. İslâmiyet nurunun mücessem bir timsal-i müşahhası olan Said Nursî'ye, dinî kültürden mahrum olarak yetiştirilen gençlik, ta'zim ederek minnetdarlığını ifade ediyordu. Güya lisan-ı halleriyle: "Ey yirminci asrın zulümatını Kur'anın nuruyla yaran, ehl-i İslâma nurlu ve beşaretli ufuklar gösteren, insanlığı fıtratına münasib yüksek ve ebedî saadete davet eden büyük mücahid! İnsanlığa, bahusus bu vatan evlâdlarına yaptığın büyük hizmeti, bizler şükranla karşılıyoruz. Ve istikbal dahi seni takdirle yâdedecektir. Sen manen ölüme yüz tutan bir nesli, maneviyat âb-ı hayatına kavuşturan bir hekim olarak çok kıymetdar ve yüksek bir hizmet îfa ettin. Yokluğa, ebedî şekavete atılmak istenen bir milleti ve gelecek nesillerini, Kur'anın nuruyla ebedî saadete ulaştırmaya ve Allah'a kavuşturmaya çalıştığını ve hayatını bu uğurda feda ettiğini biliyoruz...

İmanlı nesiller seni takib edecektir
Yıllarca, asırlarca peşinden gidecektir...

diyorlar.

Salondaki kalabalığın fazla olmasından, mahkemenin devamına imkân kalmamıştı. İntizamı temine tahsis edilen polisler, halkın tehacümüne mani' olamıyordu. Nihayet mahkeme reisinin halka hitaben:

-Hoca efendiyi seviyorsanız biraz meydan veriniz ki, mahkemeye devam edebilelim; demesi üzerine, halk çekilmeye başladı. Bu suretle, mahkemenin devamına imkân hasıl oldu.

Gençlik Rehberi'ni basan matbaacı ve sonra polisler dinlendi. Daha sonra Üstad, ehl-i vukuf raporuna karşı itiraz eyledi. İkindi namazı vakti geçmek üzere olduğundan, Üstad namaz kılmak üzere müsaade istedi. Mahkeme Reisi, Üstad'ın bu ricasını kabul ederek muhakemeye nihayet verdi.

Üstad, genç üniversitelilerin ve kendisini candan seven talebelerinin kolları arasında koridorlardan geçerken,

binlerce halk tarafından alkışlanıyor, kendisi de iki eliyle sevgili talebelerini selâmlıyordu. Adliye binasının önünde üç-dört bin kişi toplanmış, Üstad'ı görmek üzere bekliyorlardı. Üstad, binlerce halkın alkış tufanı arasında merdivenlerden indi. Bu arada heyecandan ağlayanlar da vardı. Bu izdiham arasında yaya yürümek kabil olmadığı için Nur talebeleri tarafından Üstad bir otomobile bindirilerek Sultanahmed Câmiine gidilmiş ve cemaatle namaz kılınarak ikametgâhına götürülmüştü.

* * *

Üstad 5 Mart 1952 son mahkeme günü, yine genç mekteblilerle halk tabakalarından müteşekkil binlerce kendisini sevenlerin arasında mahkeme salonuna girdi. Mahkeme salonundaki izdihamın geçen defaki gibi mahkemenin devamına mani' olacak dereceye varmaması için, müteaddid polis müfrezeleri Adliye binasının merdivenlerini ve koridorları muhafaza altına almışlar, geçitleri kapamışlardı. Bununla beraber, mahkeme salonu kapılara kadar hıncahınç dolmuştu.

Mahkeme başladı. Şahid olarak Gençlik Rehberi'ni bastıran üniversite talebesi dinlendi. İfadesinde: Şark ve garbın eserlerini okuduğunu, sonra Risale-i Nur eline geçtiğini; bu eserlerden aklı, fikri, ruhu ve kalbi son derece müstefid bulunduğunu, irade ve ahlâkı üzerinde mühim tesirler yaptığını; Gençlik Rehberi'nin, gençlerin iman ve ahlâkını temin ve muhafaza yolunda büyük tesiri olması dolayısıyla, bir hizmet-i vataniye yapmak emeliyle bastırdığını, suç mahiyetini haiz bir şey görmediğini söylemiştir.

Resim (Bedîüzzaman Hazretleri 1952 yılında İstanbul'da Fatih türbesinde, Cuma namazından çıktıktan sonra fatiha okurken.)

Üstadın müdafaası:

Çok uzun süren mazlumane, maceralı hayatıma dair gayet kısa maruzatta bulunacağım. Lütfen dinlemenizi rica ederim.

Mahkeme, Üstad'ın müdafaasını serbest ve rahatça yapmasına meydan verdi. Üstad da geniş ve ferahlı bir müdafaa yaptı.

-Muhterem hâkimler, yirmi sekiz sene emsalsiz ihanetlere, işkencelere, tarassud ve hapislere maruz kaldım. Bütün bu iftira ve isnadların esası birkaç noktaya dayanır:

1- En birinci ithamları, beni rejim aleyhtarı olarak telakki etmeleridir. Malûmdur ki, her hükûmette muhalifler bulunur. Asayişe, emniyete dokunmamak şartıyla, hiç kimse vicdanıyla, kalbiyle kabul ettiği bir fikirden, bir metoddan dolayı mes'ul olmaz. Bu hukukî bir mütearifedir.

Dininde çok mutaassıb ve cebbar bir hükûmet olan İngilizlerin yüz sene hâkimiyetleri altında bulunan yüz milyondan ziyade Müslümanlar, İngilizlerin küfür rejimlerini kabul etmeyip Kur'an ile reddettikleri halde, İngiliz mahkemeleri şimdiye kadar onlara o cihetten ilişmedi.

Burada ve bütün İslâm hükûmetlerinde eskiden beri Yahudiler, Nasraniler tâbi' oldukları memleketin dinine, kudsî rejimine muhalif, zıd ve mu'teriz bulundukları halde; o hükûmetler hiçbir zaman kanunlarla onlara o cihetten ilişmediler.

Hazret-i Ömer, hilafeti zamanında âdi bir hristiyan ile mahkemede birlikte muhakeme olundular. Halbuki o hristiyan, İslâm hükûmetinin mukaddes rejimlerine, dinlerine, kanunlara muhalif iken, mahkemede onun o hali nazara alınmaması açıkça gösterir ki, adalet müessesesi hiçbir cereyana kapılmaz, hiçbir tarafgirliğe kaymaz. Bu, din ve vicdan hürriyetinin bir ana umdesidir ki; komünist olmayan şarkta, garbda, bütün dünya adalet müesseselerinde cari ve hâkimdir.

Ben de din ve vicdan hürriyetinin bu ana umdesine güvenerek, yüzlerce âyât-ı Kur'aniyeye istinaden, medeniyetin bozuk kısmına, hürriyet perdesi altında yürüyen mutlak bir istibdada, lâiklik maskesi altında dine ve dindarlara karşı tatbik edilen en ağır bir baskıya muhalefet etmiş isem kanunlar haricine mi çıkmış oldum?

Bu hilaf-ı hakikat bir hareket sayılabilir mi? Haksızlığa karşı, zulme karşı, kanunsuzluğa karşı muhalefet, hiçbir hükûmette suç sayılmaz; bilakis muhalefet, meşru' ve samimî bir müvazene-i adalet unsurudur.

2- Bana zulüm ve cefayı reva gören devr-i sâbıkın yaptığı isnadların ikincisi, emniyet ve asayişi ihlâldir. Bu vehim ve hayal ile, bu düzme isnad ile yirmisekiz sene bana ceza çektirdiler. Memleket memleket, mahkeme mahkeme süründürdüler. Zindandan zindana attılar. Kimse ile görüştürmediler. Tecrid ettiler, zehirlediler, türlü türlü hakaretlerde bulundular.

Biz ki beşyüz bin fedakâr Nur talebeleri, memleketin her tarafında emniyet ve asayişin fahrî manevî muhafızlarıyız; bize böyle bir isnadda bulunmaları günahların en büyüğüdür. Onlar bize o kadar zalimane ihanetlerde bulundukları halde; biz aslâ hislerimize kapılmayarak,

gönüllerde emniyet ve asayişi temin yolunda, iman ve Kur'ana hizmet yolunda, gafletle anarşiye sapanları, düştükleri fevza gayyasından kurtarmak yolunda çalışmaktan bir an hâlî kalmadık.

Muhterem hâkimler, şunu kat'î olarak arzederim ki; bu delilsiz bir iddia değildir. Bizim zulüm ve menfâ sahamız olan altı vilayetin altı mahkemesi, uzun ve ince tedkikler neticesinde, emniyet ve asayişi ihlâl yolunda hiçbir vukuat kaydetmemiştir. Bu hareketimiz isbat eder ki; Nur mekteb-i irfanının talebeleri, kalbler üzerinde işler, emniyet ve asayişin bekçisini kafalara, kalblere yerleştirir. Bizim iman derslerimiz anarşiye karşıdır, bozgunculuğa karşıdır, farmasonlara ve komünistlere karşıdır. Memleketin bütün zabıta dairelerinden sorulsun, beşyüz bin Nur irfan mektebi talebesinden birinin olsun nizam ve intizama aykırı bir vukuatı var mıdır? Yoktur. Elbette yoktur. Çünki hepsinin kalbinde, nizam ve intizamın en sağlam muhafızı olan iman bekçisi vardır.

Sebilürreşad'ın 116'ncı nüshasında "Hakikat Konuşuyor" başlıklı makalemde bu hakikatleri uzun uzadıya izah ettim. Bütün dünyasını, hattâ îcabederse hayatını, hattâ âhiretini dinine feda ettiği, bütün hayatı şehadet eden, otuzbeş seneden beri siyaseti terkeden, müteaddid mahkemelerin o kadar incelemelerine rağmen bu yolda bir delil bulunamayan, sekseni aşmış, kabir kapısına gelmiş, dünya metaından hiçbir nesneye mâlik olmamış ve ehemmiyet vermemiş bir adam hakkında "Dini, siyasete âlet ediyor." diyen, yerden göğe kadar, gökten yere kadar haksız ve insafsızdır.

Biz Nur mekteb-i irfanı şakirdlerinin Kur'an-ı Hakîm'den aldığımız hakikat dersi şudur ki: Evde yahut bir gemide, bir masum, on câni bulunsa, adalet-i Kur'aniye o masumun hakkına zarar vermemek için o haneyi, o gemiyi yakmayı menettiği halde; on masumu bir tek câni yüzünden mahv için, o hane, o gemi yakılır mı? Yakılırsa en büyük zulüm, en büyük hıyanet ve gadir olmaz mı? Bu sebeble asayişi ihlâl

yolunda yüzde on câni yüzünden, doksan masumun hayatını tehlikeye ve zarara sokmayı adalet-i İlahiye ve hakikat-ı Kur'aniye şiddetle men'ettiği için; biz bütün kuvvetimizle bu ders-i Kur'aniyeye ittibaen asayişi muhafazaya kendimizi dinen mecbur biliriz.

İşte bizi böyle haksız isnadlarla itham eden devr-i sâbıktaki gizli düşmanlarımız şübhe yok ki; ya siyaseti dinsizliğe âlet etmek istediler, yahut bilerek, bilmeyerek bozuk ideolojileri memleketimize yerleştirmek gayretine düştüler. Görülüyor ki, nizam ve intizamı bozan, maddî manevî memleketin emniyet ve asayişini ihlâl eden bizler değil, asıl onlardı. Hakikî bir Müslüman, samimî bir mü'min hiçbir zaman anarşiye ve bozgunculuğa taraftar olmaz. Dinin şiddetle men'ettiği şey, fitne ve anarşidir. Çünki anarşi hiçbir hak tanımaz. İnsanlık seciyelerini ve medeniyet eserlerini canavar hayvanlar seciyesine çevirir ki, bunun âhirzamanda "Ye'cüc ve Me'cüc" komitesi olduğuna Kur'an-ı Hakîm işaret buyurmaktadır.

İşte muhterem hâkimler! Yirmisekiz sene bana ve talebelerime böyle eza ve cefada bulundular. Ve mahkemelerde savcılar bize hakaretlerde bulunmaktan çekinmediler. Biz, bunların hepsine tahammül ettik. İman ve Kur'an'a hizmet yolunda devam ettik. Ve devr-i sâbık ricalinin bütün o zulüm ve cefalarını affettik. Çünki onlar müstehak oldukları akibete uğradılar. Biz de, hak ve hürriyetimize kavuştuk. Sizler gibi âdil ve imanlı hâkimler huzurunda söz söylemek fırsatını Allah bize bahşettiğinden dolayı şükrederiz. هذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّى

Said Nursî

* * *

Avukat Mihri Helâv'ın müdafaasından parçalar:

Risale-i Nur müellifi, bütün müellif ve muharrirlerin en mütevaziidir. Şöhret ve tekebbürün en büyük düşmanıdır. Bütün dünya metaına arka çevirmiştir. Ne mal, ne şöhret, ne nüfuz... Bunların hiçbirisi onun pâyine ulaşamamıştır ve ulaşamaz. Gandi bile onun kadar dünyadan elini çekememiştir. Günde elli gram ekmekle ve bir çanak çorba ile tegaddi eden bu büyük adam, yaşıyorsa ancak Kur'an ve imana hizmet için yaşıyor. Başka hiç, hiçbir şeyin, onun nazarında kıymet ve ehemmiyeti yoktur. Böyle iken, eserinin medh ü sitayişinde bulundu diye onu suçlandırmağa çalışmak, 163'üncü maddenin cürüm ağına sokmağa uğraşmak; hak ve adaletle, insafla, ilimle, insanî düşünce ile, hukuk fikriyle, mantıkla, akıl ve fikirle kabil-i te'lif midir? Burası yüksek mahkemenin takdirine aittir.

....

Hükûmete muhalefet bahsi hakkında da birkaç söz söyleyerek maruzatımı neticelendirmek isterim. Karşınızda kemal-i saffet ve samimiyetle âdilane kararlarınıza intizar eden bu asırdîde zât, ömründe hiçbir defa hilaf-ı hakikat beyanda bulunmağa tenezzül etmiş bir adam değildir. İlk celse-i muhakemede, bugünkü hükûmetten memnun olduğunu ve muvaffakıyetine dua ettiğini, onun beğenmediği ve tenkid ettiği hükûmet, eski hükûmetler olduğunu alenen söylemiştir. Filhakika müvekkilim, bütün milletle beraber istibdada karşı mücadele etmiş, hürriyet ve demokrasinin tesisine çalışmış ve bu hususta husule gelen muvaffakıyetten dolayı da memnun olmuştur. Risale-i Nur'un gayesi de, içtimaî nizam ve intizamı kalblere yerleştirmektir. Siyasî rical, siyasî sahada nizam-ı içtimaîyi, milletin hak ve hürriyetlerini temine çalıştıkları gibi, Risale-i Nur müellifi de manevî sahada, kalblerde bunları yerleştirmeye çalışıyor. Gayeler müşterektir. Bir mekteb-i irfan olan Risale-i Nur'un müellifi ve şakirdleri asayişin, nizam ve intizamın fahrî ve manevî bekçileridir. Manevî sahada, kalblerde ve dimağlarda anarşinin, bozgunculuğun kalkmasına çalışmaktadırlar. Kemal-i samimiyetle, hiçbir ivaz ve garaz olmaksızın, hiçbir

karşılık beklemeksizin, yalnız Allah rızası için, millet ve memleketin menfaati için çalışmaktadırlar. Bunu yapmak bir cürüm ve cinayet değil, millet ve memlekete bir hizmettir. Muahazeye değil, takdire lâyıktır. Beraetini istemek hakkımızdır. Karar yüksek mahkemenindir.

* * *

Avukat Seniyyüddin Başak'ın müdafaası:

Müteakiben, müellifin diğer vekili olan Avukat Seniyyüddin Başak kalkmış, kısa birkaç söz söylemiştir:

Artık mes'ele aydınlanmış, hakikat güneş gibi tezahür etmiştir. Yüksek Mahkeme her şeye vâkıf olmuştur. Benim buna ilâve edecek bir sözüm yoktur. Böyle kıymetli, faziletli, millet ve memleket için cansiperane ve hiçbir ivaz ve bedel mukabili olmayarak fisebilillah çalışan zevatı buralara getiren, cinayet sandalyalarına oturtan zihniyet hakkında bazı mütalaada bulunmak isterdim; fakat onun yeri burası değildir. Bunun için ayrıca bir eser yazmak îcabeder. Çünki bu zihniyetle mücadele, herkes için bir vazifedir. Yüksek mahkemenin yüksek vicdanı beni müdafaadan müstağni kılacak derecede itminanbahştır. Müvekkilimin beraetini istemekle şeref duyarım.

* * *

Avukat Abdurrahman Şeref Lâç'ın müdafaası:

Müteakiben, diğer mümtaz avukat arkadaşları gibi Üstad'ın müdafaasını fahrî olarak deruhde eden imanlı ve kudretli meşhur ve mümtaz avukat Abdurrahman Şeref Lâç müdafaaya başladı. Evvelâ bir mukaddime yaptı. Dedi ki:

Sanık olarak huzurunuza gelen seksen yaşını mütecaviz bu mübarek zâtın suçla hiçbir münasebet ve taalluku

olmadığı tamamıyla tezahür etmiştir. Yüksek mahkemece de buna tam kanaat hasıl olduğunu, beraetine karar verileceğini de kuvvetle ümid ederim. Ancak aleyhimizde bir karar verilmesine binde bir ihtimal olsa da, üzerime aldığım bir masumun müdafaasını ihmal etmeyi bir vazifesizlik sayarım. Yüksek Temyiz Mahkemesinin kanaat ve nokta-i nazarını da hesaba katmak îcabeder. Burada bahsedilmedi diye usûl noktasından bir eksiklikte bulunmuş olmamalıyım. Onun için müdafaamı yapmama yüksek mahkemenin müsaadelerini rica ederim.

-Peki Abdurrahman Bey, son müdafaanızı dinleyeceğiz. Buyurun.

Gençlik Rehberi isimli eser, Kur'an-ı Azîmüşşan'ın emir ve tefsirlerinden ibaret bulunmasına, İslâm dininin ve bu dinin emir ve nasihatlerini ihtiva eylemesine ve Anayasa'nın 70'inci maddesine göre: Şahsî masuniyet, vicdan, tefekkür, söz ve neşir hak ve hürriyeti Türklerin tabiî haklarından olduğu.. Anayasa'nın 75'inci maddesine göre de hiçbir kimse, mensub olduğu din ve mezhebden dolayı muahaze edilemeyeceğinden; müvekkilimin Anayasa ile kendisine bahşedilmiş bulunan bu din ve neşir hürriyetinden mahrum edilerek cezaî takibe maruz bırakılması Anayasa hükümlerine mugayirdir...

Yukarıda izah ettiğimiz kanunî taraflarımız farz-ı muhal nazar-ı dikkate alınmaz, Türk Ceza Kanunu'nun antidemokratik 163'üncü maddesine göre müvekkilimin takibi mümkün farzedilirse, isnad edilen suçun tahliline geçer ve şöyle deriz:

Bir Müslüman, ak saçlı, yaşlı bir Müslüman. Saçını başını ve yaşını bütün ömrü boyunca nurla ağartmış bir Müslüman. Saçı, başı, yaşı ve bütün vücudu Allah'ın nuruyla yıkanmış tertemiz ve bembeyaz bir Müslüman. Bütün ömrü boyunca in'am-ı Hak olan hayatını, Türk Milletinin salah ve hakikî saadeti için vakfetmiş; emr-i İlahî olan ruhunu feleğin hakikî mâliki Allah'a teslim edinceye kadar aynı yolda yürümeğe azmetmiş; bina-yı sübhanî olan bedenini, yalnız Allah

yolunda yıpratmış olan büyük bir Müslüman, bugün “Demokrasi vardır.” denilen bir gün, kalkıyor, yalnız “Allah” diyor, “Kitab” diyor, “Resul” diyor ve gençliğe “Dikkat” diyor. Der demez arkasından savcı (davayı açan savcı) yapışıyor.

–Gel buraya... Suç işledin! diyor.

Ve âfâkı kapkara bir zulmet kaplamıştır.

Fakat, bakın şu asil ve necib ihtiyar Müslümana! Ne kadar sâkin ve ne kadar rahattır. Zira kesrette değil, vahdettedir. Gecenin zulmetinden ve gündüzün rengârenginden bîfüturdur. Bela zindanında safayı seyretmektedir. Cefa sofrasında vefa bulan, mazhar-ı tecelli olandır. Zira eşya hakikatlerinden haberdardır. Kesafeti letafete kalbetmiştir. Kanı çekilmiş, damarlarında kan yerine, feyz-i Hak ve nur cereyan etmektedir ve savcı (davayı açan savcı) bu Müslümanı kolundan yakalamış, hapse sürüklemektedir.

Niçin? Neden? Ne yaptı bu pîr-i fâni? Nedir kabahati bu ihtiyar Müslümanın? Ne mi yaptı? Bakın savcıya (davayı açana) göre neler ve neler yaptı?

“Gençlik Rehberi” adıyla bir kitab çıkardı.

A- Lâikliğe aykırı hareket etti. Allah, din, iman lâikliğe aykırı olur mu? Olur. Peki başka?

B- Devletin içtimaî, iktisadî, siyasî ve hukukî temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak istedi. Nasıl, niçin ve ne maksadla yaptı bunları?

C- Şahsî nüfuz temin ve tesis etmek maksadıyla.

Peki, ya siyasî menfaat kasdı var mı acaba? Hâyır bu yok. Ehl-i vukuf da bu maksadı görmemiş. Savcı da bunu diyemiyor. Peki amma, madem ki siyasî menfaat kasdı yokmuş, bu pîr-i fâninin şahsı, cüssesi, bedeni ne ki, dünyadan ne bekliyor ki nüfuz temin etmek istesin?

Savcı, “Ben orasını bilmem.” diyor. İstiyor işte. Hem bunu böylece bilirkişiler de söylüyorlar.

Peki, nasıl yaptı bu işleri bu Müslüman?

A- Dini, dinî hissiyatı ve dince mukaddes tanılan şeyleri âlet etmek suretiyle.

Nedir bu mukaddes tanılan şeyler? İslâm dini, Müslümanlık hisleri, Allah kelimesinin kalbdeki haşyeti, Kur’an, tefsir… Demek savcı bunları biliyor. Bunların mukaddesat olduğuna inanıyor.

Peki amma, bunları bilmek, inanmak ve sonra söylemek âlet etmek midir? Evet, davayı açan savcıya göre âlet etmektir. Öyle ise savcı da bunları âlet ediyor.. hem de siyasî bir kanuna âlet ediyor.. hem de bir Müslümanı mahkûm ettirmek için âlet ediyor. Şu halde o da 163’üncü maddeye göre suç işlemiyor mu?

“Hâyır” der savcı, ben propaganda yapmıyorum? O propaganda ve telkin yaptı. Ne dedi peki? Şunları söyledi:

“…Bu zamanda, zındıka dalaleti İslâmiyete karşı muharebesinde nefs-i emmarenin plânıyla şeytan kumandasına verilen fırkalardan en dehşetlisi yarım çıplak hanımlardır ki, açık bacağıyla, dehşetli bıçaklarla ehl-i imana taarruz edip saldırıyorlar. Nikâh yolunu kapamağa, fuhuş yolunu genişlettirmeye çalışarak çokların nefislerini birden esir edip, kalb ve ruhlarını kebair ile yaralıyorlar; belki o kalblerden bir kısmını öldürüyorlar.”

Peki yalan mı bunlar? Fuhşu teşvik ve nikâhı imha eden fâhişeler güruhu inkâr mı ediliyor? Gizli ve aşikâr fuhuşla ve devlet eliyle mücadele yok mu? Ceza Kanunu, Fuhuşla Mücadele Nizamnamesi ve ahlâk zabıtası bunlarla geceli gündüzlü mücadele etmiyor mu?

Var, var amma buna biz karışırız, Allah ne karışır? diyor savcı. Peki böyle desin. Desin amma.. kanun, zabıta ve savcı, suç işlendikten sonra işleyeni ve işleteni yakalıyor. Yani iş olup bittikten sonra, namus pâyimal olup adam öldükten sonra. Daha evvel tedbir almağa kanunen imkân yok; fakat dinen buna imkân var: Allah korkusu ve din. Bu korku sayesinde her türlü rezaletin önü alınabileceğini bildiriyor. İslâm dini bunu emrediyor. Tedbiri evvelden alın diyor. Nasıl? Nasihat edin, ikaz edin, Allah’ı tanıtın, insanın kalbinde Allah korkusu, Allah sevgisi, ateş, Cehennem, ebedî azab, ebedî saadet yer etsin, bilsin, anlasın, sevsin ve korksun; korksun

ki fenalıklardan kaçsın, hem kendisi kurtulsun, hem de cem'iyet. Savcı da, devlet de, hükûmet de, millet de rahat etsin. Bunun için Allah korkusunu ve sevgisini insanlara aşılayın.

Nasıl yapalım bu işi? Söyleyin, yazın, okutun. Peki amma o zaman propaganda diyorlar. Ne olur? Bunlar Allah'ın emirleri, Kur'an-ı Azîmüşşan'ın hikmetleri değil mi? Din, sizin en tabiî hakkınız değil mi? Kim men'eder sizi bundan (Allah yolundan)? Suç diyorlar buna. Öyle mi? Allah'ın emrini okuyun:

اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَ صَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّهِ وَ شَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ
لَهُمُ الْهُدَى لَنْ يَضُرُّوا اللّهَ شَيْئًا وَ سَيُحْبِطُ اَعْمَالَهُمْ

Meali: "Haberiniz olsun ki o küfür edip halkı Allah yolundan men'eyleyen ve hak kendilerine tebeyyün ettikten sonra Peygamber'e karşı gelenler, hiçbir zaman Allah'a zerrece bir zarar edecek değiller. O, onların amellerini heder edecektir."

Peki amma, dinlemezlerse? Dinleyenlere, iman edenlere tekrar edin; çünki yaptığınız iş iyidir.. insanlar için, cem'iyet için, millet için, hükûmet için, devlet için hayırlıdır; şerden, beladan koruyucudur. İman edenlere deyin ki:

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اَطِيعُوا اللّهَ وَ اَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلاَ تُبْطِلُوا اَعْمَالَكُمْ

Meali: "Ey bütün iman edenler! Allah'a ve Resulüne itaat edin de amellerinizi ibtal eylemeyin."

Buna da inanmazlarsa, deyin ki: Tehlike.. vatan ve milletiniz için tehlike; dinde, dinin propagandasında değil, dinsizliktedir. Bunu Başvekilimiz de söyledi: "Sağcılığın, memleket için tehlikeli olduğu görülmemiştir. Bugün din propagandasına mâni' bir hal yoktur; tedbir almağa da lüzum kalmamıştır."

Muhterem hâkimler! Siz bilirsiniz, fakat bir kerre de davayı açan savcıya sorunuz, bakalım hâyır diyebilecek mi? Allah'ın emirleri, Kur'an-ı Azîmüşşan'ın hikmetleri gençlere anlatılmaz, bildirilmezse, propaganda suçtur diye men'edilirse; ahlâksızlık, iffetsizlik, köksüzlük, fuhuş, zina, katil suçlarının önüne geçmek yalnız ceza kanunlarıyla kabil

midir? “Komünizm” gibi bütün dünyayı tehdid eden erzel âfetin, gizli ve aşikâr, seri’ ve sinsi tahribatını tamamen ne ile önlemek mümkündür?

Muhterem vatansever, Allah’ına ve mukaddesatına bağlı necib Türk hâkimleri! Şu korkunç küfür propagandasına, körpe Müslüman Türk çocuklarının temiz ve sâf dimağlarını senelerce tahrib ederek felce uğratan korkunç din düşmanlarının akıttığı zehirlere bakın.

Ne korkunç hal ve tezadlar içindeyiz. Savcı bunu görmez, İslâm dinine ve bütün mukaddes dinlere yapılan bu korkunç taarruz ve hakareti takib etmez de, bu taarruzdan gençliğe muhafaza tedbirleri tavsiye edeni mi yakalar?

Pek muhterem Türk Müslüman hâkimler! Siz Kur’an-ı Mübin’in Allah’ın nurunun pırıltıları ile dolu olan ve yalnız o nur-u İlahîyi aksettiren Risale-i Nur Gençlik Rehberi’nden dolayı müvekkilimi mahkûm edemezsiniz!..

Muhterem, asil ve Müslüman Türk hâkimleri! Pek iyi bilirsiniz ki, hakikî irşad âlimleri Enbiyanın vârisleridir. Bu mübarek zâtlar da kendilerine miras kalan va’z u nasihatı, Kur’an-ı Mübin’in emirlerine göre yapmakla mükelleftirler. Vazifesini yaparken hiçbir ücret ve ivazın talibi değildirler. Vazifelerini fisebilillah yaparlar. Ancak, Allah ve Resulünün rızasına talibdirler. Son nefeslerine kadar bu mukaddes vazifeye devam ederler. Çünki bu vazife onlara Allah ve Resulünün emanetidir. Müvekkilim, bu emaneti ehline tevdi’ ediyor diye nasıl takib ve tazib edilir? Nasıl bu ihtiyar yaşında zayıf ve nahif bünyesi, inanamayacağı ağır bir teklif ile mükellef tutulur?

- Gel zindana gir!

Bu, en korkunç bir zulüm olur. Bu zulme mâni’ olmak vazifesi de sizlere emanet edilmiştir.

Bütün fenalıkları, günahları, ahlâksızlığı, rezaleti, fesad ve fitneyi imha edecek nurdur…

يُرِيدُونَ اَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَ يَاْبَى اللّٰهُ اِلاَّ اَنْ يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

Meali: “Onlar Allah’ın nurunu ağızlarıyla söndürmek istiyorlar. Allah ise, -muhakkak- nurunu tamamlamak (tamamen parlatmak) istiyor.. kâfirler hoşlanmasalar da.”

Avukat
Abdurrahman Şeref Lâç

Bu müdafaayı müteakib Üstad Said Nursî’ye başka bir diyeceği olup olmadığı mahkeme reisi tarafından sorulmuş, mumaileyh ayağa kalkarak:

-Yalnız bir kelime söylemek için müsaadenizi rica ederim.

-Buyurunuz.

-Muhterem vekillerim benim şahsım hakkında söylemiş oldukları senakâr sözlere ben lâyık değilim. Ben, Kur’an ve iman hizmetinde çalışan âciz bir adamım. Başka bir diyeceğim yoktur.

Beraet kararının tebliği:

Bunun üzerine muhakeme hitam bulmuş; heyet-i hâkime müşavereden sonra ittifakla beraet kararını tebliğ etmiş ve bu karar mahkemede hazır bulunan üniversiteliler ve halk tarafından şiddetle alkışlanmıştır. Savcılık tarafından temyiz edilmediği için karar kesinleşmiştir.

* * *

Bedîüzzaman’ın İstanbul’a teşrifi münasebetiyle üniversiteli bir Nur talebesinin arkadaşına yazdığı mektub:

Sevgili Üstadımızın teşrifinden dolayı bizi ve İstanbul’u tebrikinize teşekkür ederim. Bu muhteşem, müstesna hâdiseden dolayı, koca şehir kaynadı; için için bayram yapıyor. Âlimi cahili, fakiri zengini, genci ihtiyarı mahkemelerde, otelde her yerde onu görmeye ve dinlemeye koşuyor.

Rü'yalarımız dahi neş'e ve ferahla dolu... Düşmanlarımızın ise yüzleri daha ziyade karardı. Nifaklarının hiçbir şey yapmadığını ve yapamayacağını artık biliyorlar. Üstadımız, İstanbul'un şahsiyet devrinin yâdigârı olan her şeye yeniden can verdiler. Kardeşlerimizin gözünde, şehrin manzarası birdenbire değişti. Ayasofya, Sarayburnu'na kadar uzandı. Minarelerinde yine Ezan-ı Muhammedî (A.S.M.) okunuyor; içinde, hâfızlar yeniden Kur'an-ı Kerim tilavetine başladılar. Fâtih, her gün türbesinden kalkarak, fethettiği şehrin büyük ve mübarek misafirine, "Hoş geldiniz!" diyor ve onu tebrik ediyor. Yeni Câmi'in şerefesinden, Beyoğlu'nun en karanlık ve mülevves izbesine kadar nüfuz edecek ışık tufanını şimdiden görür gibi oluyoruz. Hepsinin Ayasofya'nın, Fâtih'in, Sultan Ahmed'in, Eyyüb'ün ve Süleymaniye'nin ve bütün Müslüman İstanbul'un hicab perdelerini yüzlerinden atışı ve bize daha muhteşem ve daha samimî görünmeleri, bu büyük teşriften ve bu ulvî nurdan.. Üstadımız, artık bu şehrin güneşi. O giderse, ufkundaki güneş de onu takib edecek ve milyonluk şehir kararıverecek. Tesellimiz, Fâtih şehrinin Risale-i Nur'la aydınlanacağı ve parlayacağı ümididir.

Üstadımızın teşrifini telefonla haber verdikleri zaman, cansız vücudumdan birdenbire bir cereyan geçti. Öldürücü ve uyuşturucu değil; dirilten, canlandıran bir cereyan... Maddî ve manevî varlığımın bir anda kuvvet bulup, muazzam bir mıknatısın beni çektiğini hissettim. Ağır Ceza Mahkemesine vâsıl olduğum zaman, biraz evvelki tahassüslerimin bütün cem'iyette hâkim olduğunu farkettim. Mahkemenin içi ve dışı tıklım tıklım dolu idi. Kalabalığı yararak içeri girmek istedim; fakat gözüm iki üniversiteli talebenin arasında yürüyen Üstad'a ilişti. Manasıyla olduğu kadar maddesi ve kıyafeti ile de bambaşka olan ve şu anda milyonlarca gözün onun üzerinde toplandığı müstesna varlık, sanki hiçbir şeyle alâkadar değildi ve hiçbir hâdiseden haberi yoktu...

Mahkemenin içindeyim. Ulvî isim zikredilir edilmez, büyük adam koca bir milletin, dinin ve devrin tarihî mümessili olarak içeri girdi. Ufak bir kaynaşmayı müteakib çıt yok. Herkes, bu muhteşem ve muazzam ânın manasını ve heyecanını duymakta…

Hastayım demelerine rağmen, Üstadımızın yerlerinden yıldırım gibi fırlayarak itiraz ve izahları.. mahkeme heyetinin hayranlıkla büyük adamı seyri… İkinci celsede daha muazzam bir kalabalık… Üstadımızın, vukufsuz ehl-i vukuf raporuna bizzât verdikleri hârikulâde cevablar.. ve mahkemenin 5 Mart'a ta'liki… Titreyerek, günah ve za'flarıma bin teessüf ve tövbe ederek yaklaşıp, mübarek ellerini sonsuz bir iştiyakla öptüğüm ve içimi tertemiz tutmaya çabalayarak gözlerini bulmaya cesaret ettiğim o an, o gün, hâtıralarımın en büyük ve en nâdide yâdigârı olacak. Üniversiteli diğer kardeşlerim, Üstadımızın hizmetinde bulunmakla şeref-i uzmaya kavuşmuşlar. O Üstadımızdan, Cenab-ı Hak ebediyen razı olsun ve bütün talebelerine ve bilhâssa benim gibi bîçare, zavallı ve âcizlere akıl, dirayet, azim ve ihlas ihsan buyursun. Âmîn.

Evet kardeşim, bu asrın manevî şahı olduğu hayatı ve eserleriyle sabit olan bir Üstad'ın eserlerini biz muhtaçlara lütfeden Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükürlerle beraber; şu zamanın yaralarına en münasib bir ilâç, bir merhem ve zulümatın tehacümüne maruz heyet-i İslâmiyeye en nâfi' bir nur ve dalalet vâdilerinde hayrete düşenler için en doğru bir rehber olan Risale-i Nur'u, ölünceye kadar okuyacağız, neşredeceğiz inşâallah.

اَلْبَاقِى هُوَ الْبَاقِى

İstanbul Üniversitesi Nur Talebelerinden

Kâmil

* * *

Üstad'ın Emirdağ'a gidişi

Üstad Bedîüzzaman İstanbul'daki muhakemesinin beraetle neticelenmesini müteakib Emirdağ'a geldi. Emirdağ'da ramazan ayının bir gününde kıra çıktığı zaman, bir başçavuş ve üç silâhlı jandarma yanına gönderilerek, gelecek fıkrada beyan edildiği gibi, kendisine şapka giymesi teklif ediliyor; bu sebeble karakola celbediliyor. Bunun üzerine Üstad bir istida yazarak, Adliye ve Dâhiliye Vekaletine gönderiyor; aynı zamanda Ankara'daki bir talebesine de göndererek alâkadar meb'uslara hâdisenin duyurulmasını bildiriyor. Ankara'daki talebeleri, bu şekvanın bir nüshasını, Samsun'da münteşir Büyük Cihad gazetesine gönderiyorlar. Yazı, Büyük Cihad'da "En Büyük İsbat" başlığı altında ve bir haşiye ilâve edilerek neşrediliyor. Sonra, Ankara ve İstanbul Üniversitesindeki Nur Talebeleri de iki-üç makale yazı, Büyük Cihad gazetesine gönderiyorlar ve neşrediliyor. Bu sıralarda Malatya hâdisesi vukua geliyor; dindarlar aleyhinde bir sürü yalan, iftira, tezvir propagandası başlıyor. Bu tahriklere aldanan bazı şahsiyetler, dinî gazetelerden medar-ı ittiham noktalar bulmak için çalışıyorlar. Samsun'da da mezkûr "En Büyük İsbat" başlıklı yazı ve Üniversite Nur talebelerinin makaleleri dolayısıyla, gazete neşriyat müdürü ile Ankara'dan bu yazıların bazılarını gönderen bir Nur talebesi tevkif edilerek mahkemeye veriliyor. Nurculuğun memlekette inkişafı aleyhinde gazetelerde beyanatlar, kanaatlar ileri sürülüyor. 600 kadar Nur talebesinin mahkûmiyetini istihdaf eder şekilde, Türkiye'de yirmibeş yerde taharri yapılıp, bir kısmında dava açılıyor. Neticede; Risale-i Nur'da ve Nur talebelerinde medar-ı ittiham bir nokta olmayıp, suç bulunmadığı kanaatine varılıyor.

Samsun'da açılan davada evvelâ mahkûmiyete karar verilmişse de, Mahkeme-i Temyiz'in Risale-i Nur eserleri ve müellifi Bedîüzzaman hakkında serdettiği mütalaa ile mahkûmiyet kararını esastan bozması sebebiyle, tekrar yapılan duruşmada, yazılarda suç unsuru bulunmadığı kanaatine varılarak beraet kararı verilmiştir.

“En Büyük İsbat” başlıklı yazıdan dolayı Samsun’da Üstadımız aleyhine de dava açılmıştı. Samsun’a mahkemeye celbi isteniyordu.

Çok rahatsız ve ihtiyar olması sebebiyle kaza tabibliğinden aldığı bir raporu nazar-ı itibara alınmayarak, mutlaka mahkemede bulunması isteniyordu. Nihayet Üstad, Samsun’da mahkemede bulunmağa karar vererek İstanbul’a kadar geldi. Fakat sıhhatinin bozukluğu ve tahammül edememesinden yola devam edemeyip heyet-i sıhhıyeden bir rapor alıp mahkemeye gönderdi. Raporda, Said Nursî’nin yapılan muayene neticesi, ne karadan, ne denizden ve ne de havadan Samsun’a gitmeye vücudu tahammül edemeyeceği yazılı idi. Mahkemede, müddeiumumî şiddetli ısrarlarla Said Nursî’nin mutlaka mahkemede bulunmasını istemişse de, mahkeme heyeti sıhhıye raporuna istinaden, Bedîüzzaman’ın İstanbul mahkemelerinden birinde istinabe suretiyle ifadesinin alınmasına karar verdi. Nihayet devam eden mahkemeler neticesinde, Samsun mahkemesi dava mevzuu yazıda mahkûmiyeti îcabettirecek bir kasıd görmediğinden, Said Nursî’nin beraetine karar verdi.

* * *

Üstadımız Bedîüzzaman Said Nursî bu müdafaayı İstanbul Mahkemesinde okumuş ve mahkemesi beraetle nihayet bulmuştur

Gizli düşmanlarımız, bu Ramazan-ı Şerifte tekrar adliyeyi benim aleyhime sevkettiler. Mes’ele de, bir gizli komünist komitesiyle alâkadardır.

Birisi: Bütün bütün kanun hilafına olarak, beni tek başımla ve yalnız olarak kırda ve dağda otururken, üç silâhlı jandarma ile bir başçavuş yanıma gönderdiler. “Sen başına

şapka giymiyorsun.” diye, zorla beni karakola getirdiler. Ben de, adaleti hedef tutan bütün adliyelere söylüyorum ki:

Böyle beş vecihle kanunsuzluk edip kanun namına beş vecihle İslâm kanunlarını kıran adam, hakikî kanunsuzluk ile ittiham edilmek lâzım gelirken, onların o acib kanunsuzluğu ve bahanesiyle, iki seneden beri vicdanî azab verdiklerinden; elbette mahkeme-i kübra-yı haşirde bunun cezasını çekeceklerdir. Evet otuzbeş senedir münzevi olduğu halde hiç çarşı ve kasabalarda gezmeyen bir adamı, “Sen firenk serpuşunu giymiyorsun.” diye ittiham etmeye, dünyada hangi kanun müsaade eder?

Yirmisekiz seneden beri beş vilayet ve beş mahkeme ve beş vilayetin zabıtaları onun başına ilişmedikleri halde, hususan bu defa İstanbul mahkeme-i âdilesinde yüzden ziyade polislerin gözleri önünde, hem iki ay da yaya olarak her yeri gezdiği halde, hiçbir polis ilişmediği ve hem Mahkeme-i Temyiz bere yasak değil diye karar verdiği, hem bütün kadınlar ve başı açık gezenler ve bütün askerî neferler ve vazifedar memurlar giymeye mecbur olmadıklarından ve giymesinde hiçbir maslahat bulunmadığından ve benim resmî bir vazifem olmadığından -ki resmî bir libastır- bereyi giyenler de mes’ul olmazlar denildiği halde; hususan münzevi ve insanlar arasına girmeyen ve Ramazan-ı Şerifin içinde böyle hilaf-ı kanun en çirkin bir şey ile ruhunu meşgul etmemek ve dünyayı hatırına getirmemek için has dostlarıyla dahi görüşmeyen, hattâ şiddetli hasta olduğu halde, ruhu ve kalbi vücuduyla meşgul olmamak için ilâçları almayan ve hekimleri çağırmayan bir adama şapka giydirmek, ecnebi papazlara benzetmek için ona teklif etmek ve adliye ile tehdid etmek, elbette zerre kadar vicdanı olan bundan nefret eder.

Meselâ ona teklif eden demiş: “Ben emir kuluyum.” Cebr-i keyfî kanun ile emir olur mu ki, emir kuluyum desin. Evet Kur’an-ı Hakîm’de, Yahudi ve Nasranilere başta benzememek için ona dair âyet olduğu gibi, يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اَطِيعُوا اللّٰهَ وَ اَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ اُولِى اْلاَمْرِ مِنْكُمْ âyeti, ulü-l emre itaati emreder.

Allah ve Resulünün itaatine zıd olmamak şartıyla, o itaatin emir kuluyum diye hareket edebilir. Halbuki bu mes'elede, an'ane-i İslâmiye kanunları hastalara şefkatle incitmemek, gariblere şefkat edip incitmemek, Allah için Kur'an ve ilm-i imanîye hizmet edenlere zahmet vermemek ve incitmemek emrettiği halde; hususan münzevi, dünyayı terketmiş bir adama ecnebi papazlarının serpuşunu teklif etmek, on vecihle değil yüz vecihle kanuna muhalif ve İslâm'ın an'anevî kanunlarına karşı bir kanunsuzluktur ve keyfî bir emir hesabına o kudsî kanunları kırmaktır. Benim gibi kabir kapısında, gayet hasta, gayet ihtiyar, garib, fakir, münzevi, Sünnet-i Seniyeye muhalefet etmemek için otuzbeş seneden beri dünyayı terkeden bir adama bu tarz muameleler kat'iyyen şek ve şübhe bırakmadı ki; komünist perdesi altında, anarşilik hesabına, vatan ve millet ve İslâmiyet ve din aleyhinde müdhiş bir sû'-i kasd eseri olduğu gibi, İslâmiyet'e ve vatana hizmete niyet eden ve müdhiş haricî tahribata karşı cephe alan dindar meb'uslar ve Demokratlara dahi büyük bir sû'-i kasddır. Dindar meb'uslar dikkat etsinler, bu dehşetli sû'-i kasda karşı müdafaada beni yalnız bırakmasınlar.

Haşiye: Rus'un Başkumandanı kasden önünden üç defa geçtiği halde ayağa kalkmayan ve tenezzül etmeyen ve onun i'dam tehdidine karşı izzet-i İslâmiyeyi muhafaza için ona başını eğmeyen; İstanbul'u istila eden İngiliz Başkumandanına ve onun vasıtasıyla fetva verenlere karşı, İslâmiyet şerefi için, i'dam tehdidine beş para ehemmiyet vermeyen ve "Tükürün zalimlerin o hayâsız yüzüne!" cümlesiyle ve matbuat lisanıyla karşılayan; ve Mustafa Kemal'in elli meb'us içinde hiddetine ehemmiyet vermeyip "Namaz kılmayan haindir." diyen; ve Divan-ı Harb-i Örfî'nin dehşetli suallerine karşı, "Şeriatın tek bir mes'elesine ruhumu feda etmeye hazırım." deyip, dalkavukluk etmeyen ve yirmisekiz sene, gavurlara benzememek için inzivayı ihtiyar eden bir İslâm fedaisi ve hakikat-ı Kur'aniyenin fedakâr hizmetkârına maslahatsız, kanunsuz denilse ki:

“Sen, Yahudi ve Hristiyan papazlarına benzeyeceksin, onlar gibi başına şapka giyeceksin, bütün İslâm ülemasının icmaına muhalefet edeceksin; yoksa ceza vereceğiz.” denilse, elbette öyle herşeyini hakikat-ı Kur’aniyeye feda eden bir adam, değil dünyevî hapis veya ceza ve işkence, belki parça parça bıçakla kesilse, Cehennem’e de atılsa, kat’iyyen yüz ruhu da olsa, bütün tarihçe-i hayatının şehadetiyle, feda edecek!

Acaba, bu vatan ve dinin gizli düşmanlarının bu eşedd-i zulm-ü nemrudanelerine karşı, manevî pek çok kuvveti bulunan bu fedakârın tahammülü ve maddî kuvvetle ve menfî cihette mukabele etmemesinin hikmeti nedir? İşte bunu, size ve umum ehl-i vicdana ilân ediyorum ki; yüzde on zındık dinsizin yüzünden doksan masuma zarar gelmemek için, bütün kuvvetiyle dâhildeki emniyet ve asayişi muhafaza etmek için Nur dersleriyle herkesin kalbine bir yasakçı bırakmak için, Kur’an-ı Hakîm ona o dersi vermiş. Yoksa bir günde yirmisekiz senelik zalim düşmanlarımdan intikamımı alabilirim. Onun içindir ki; asayişi masumların hatırı için muhafaza yolunda haysiyetini, şerefini tahkir edenlere karşı müdafaa etmiyor ve diyor ki: Ben, değil dünyevî hayatı, lüzum olsa âhiret hayatımı da millet-i İslâmiye hesabına feda edeceğim.

Said Nursî

* * *

Ey mübarek, müşfik ve muazzez Üstadımız Hazretleri!

Bu acib madde ve dinsizlik asrında, nazarlar kısalmış; kalbler, fenalıklar ve kötülüklerle dolmuş; yalnız ve yalnız Kur’an-ı Hakîm’in bu zamandaki en hakikî ve kat’î tereşşuhatı olan Risale-i Nur; o kısalmış nazarları, âdeta maddenin ruhuna nüfuz ettiriyor, o kötü kalblerin zindan gibi karanlık olan içini nurla dolduruyor. Bunun için, bu asra “Nur Asrı” denmesi münasibdir.

....

Risale-i Nur, beşeriyetin bu tamiri imkân olmayan yarasını uhrevî ilâçlarla tedavi ediyor.

Risale-i Nur ve onun hârika müellifi siz mübarek Üstadımız, binlerce münevver gence halaskârlık vazifenizi yapmış ve yapmaktasınız. Bunun böyle olduğuna, imanları kurtarılan bu âcizler canlı şahidleriz. Bu dehşetli asırda, materyalizmi, maddeciliği temelinden yıkan, mason ve komünistlerin bâtıl ideolojilerini bütün ilim ve idrak müvacehesinde zîr ü zeber eden Risale-i Nur, okuyucularına -bu asrın tali'li insanlarına- bu dünya ile, hattâ kâinatla bile değişilmez âb-ı hayatı, ebedîlik suyunu, yani beka âleminin bileti olan imanı bahşediyor.

Ey aziz ve mübarek Üstadımız! Bu kadar kıymetli bir hediyeyi bizlere veren siz Üstadımıza ne kadar hürmet ve muhabbet beslesek azdır. Siz kurtarıcı Üstadımızla Risale-i Nur talebeleri arasındaki bağ, ebedî bir bağlılıktır. Bunu hiçbir kuvvet çözemez. Hürmetle mübarek ellerinizden öper, dualarınızı beklerim.

Üniversite Nur Talebeleri namına
Siyasal Bilgiler Fakültesinden
Ahmed Atak

* * *

Bu mektub Samsun'da münteşir Büyük Cihad Gazetesinde intişar etmiştir. Müfterilerin tahrikatıyla Samsun'da muhakeme açılmasına vesile olmuştur. Muhakeme beraetle neticelenmiştir.

Âlem-i İslâmın halaskârı, ehl-i imanın sertacı, Risale-i Nur'un tercümanı, Üstadımız Bedîüzzaman Said Nursî Hazretlerine!

Bu defa dindar Demokratların delaletiyle Afyon Mahkemesince Risale-i Nur'un serbestiyetine, bütün risale, mektub ve mecmualarının suç mevzuu teşkil etmediğinden

iadelerine karar verilmesini; senelerce evvel ilân ettiğiniz “Risale-i Nur benim değil, Kur’anın malıdır; Kur’anın feyzinden gelmiştir. Hiçbir kuvvet onu Anadolu’nun sinesinden koparıp atamayacaktır. Risale-i Nur, Kur’ana bağlıdır; Kur’an ise, Arş-ı A’zam’la bağlanmıştır; kimin haddi var ki, onu oradan söküp atsın!” diye olan hakikatlı beyanatınızın açık bir tezahürü ve bu ulvî hizmetinizin İlahî ve Kur’anî olduğunun parlak bir delili bilerek, bu beraet kararının âlem-i İslâmın ve bahusus bu millet-i İslâmiyenin saadetlerinin başlangıcı olması itibariyle, başta bütün varlığıyla bu zaferleri bekleyen ve Nur ailesine reis ve hakikatlar deryasına kaptan tayin edilen ve zulmet-i küfürle tuğyan etmiş insanlığa hâdî ihsan olunan aziz, sevgili Üstadımız ve buna vesile olmakla ehl-i imanı kendilerine dost ve taraftar eyleyen dindar Demokratları ve âdil heyet-i hâkimeyi sonsuz minnetlerle tebrik eder ve arzederiz ki:

Uzun senelerden beri terakki ve tealisi için çalıştığınız ve uğrunda feda-yı nefs ü can eylediğiniz hakikat-ı Kur’aniyenin bugün bütün bir memleket, bir millet çapında ehl-i imanın kalblerine sürurlar getirerek fevkalâde inkişafı, hizmetine memur kılındığınız ve bilfiil muvaffak olduğunuz kudsî dava ve hizmetinizin ne kadar yüksek ve parlak olduğunu, güneş gibi isbat ediyor.

Yirmibeş-otuz seneden beri bütün mânilere ve sıkıntılara rağmen bu kadar sabır ve metanetiniz ve Kur’andan kalb-i münevverinize gelen Risale-i Nur’un neşri cihetinde bu hârika hizmet ve mücahedeleriniz, istikbalin nesillerine ve İslâmın kahraman mücahidlerine bir nümune-i iktida ve imtisal oluyor. Kur’an güneşinin sönmeyen nurları ve ebedî lem’aları olan Nur şualarıyla cehl ü dalalet karanlıklarını izale ederek, milyonlar kalbleri o nurla nurlandırıp, ehl-i imanı kendinize minnetdar ettiniz. Bu vatan ve bu millet, bu tarih ve bu toprak, sizin bu hizmetinizi, bu fedakârlığınızı hiçbir zaman unutmayacaktır. Ebediyet âlemine göç eylediğinizde dahi, sizin bu hizmetiniz bir çekirdek olup, ondan fışkıran bir şecere-i âliye her tarafı kaplayacak ve o

Nur ağacının etrafına toplanan büyük cemaatler ve Risale-i Nur'un yükselen ebedî şuaları, o hizmetinizi ilelebed ve daha parlak ve daha şaşaalı idame edecekler.

Siz, Risale-i Nur'un tercümanı haysiyetiyle ve bu iman hizmetinizin İslâm ufuklarında parlaması cihetiyle, bu asrın bir hidayet serdarısınız.

Kur'an-ı Kerim'in Ondördüncü Asr-ı Muhammedîdeki (A.S.M.) aziz dellâlı ve o müdhiş zamanın müdhiş zulümatına karşı Nur-u Kur'anla mukabele eden büyük fedakârı ve Risale-i Nur'un yüzbinler nüshalarını yüzbinler talebelerinin kalemleriyle her tarafta neşredip dinsizliğe ve küfr-ü mutlaka karşı bir sedd-i Kur'anî tesis eden muhteşem kahraman sevgili Üstadımız!

Âlemlere rahmetler ve saadetler getiren ve insanlığa selâmet ve teselliler bahşeden bu mukaddes hizmetinizle ehl-i imana zuhurunu müjde verip isbat ettiğiniz ve emareleri gözükmeye başlayan ve bütün kıt'alara şamil hâkimiyet-i İslâmiyenin nurlu ve büyük bayramını bütün ruhumuzla tebrik eder, Cenab-ı Hak'tan uzun ömürlerinize dualar eder, ellerinizden ta'zimle öperiz.

Ankara Üniversitesi Nur Talebelerinden
İsmail, Sâlih, Âtıf, Ahmed, Ziya, Mehmed, Abdullah

* * *

Üstad Said Nursî'nin Isparta'da ikametleri

1953 senesi yaz aylarında Üstad Emirdağı'ndan Isparta'ya geldi. Isparta'da pek çok sadık talebeleri vardı. Daha evvel gönderdiği mektublarında Isparta'yı taşıyla, toprağıyla mübarek olarak tavsif ediyor ve Risale-i Nur'un zuhuru ve intişarıyla vücud bulan manevî hayatının idamesine en kuvvetli medar, Isparta olduğunu beyan buyuruyordu. Filhakika Isparta, Üstad'ın bu iltifatına lâyık olduğunu uzun

senelerdeki hâdiselerin şehadetiyle isbat etmiş ve göstermiştir. Çünki Risale-i Nur'un birinci medresesi ve te'lif yeri olan Barla, Isparta'nın bir nahiyesidir. Risale-i Nur'un büyük mecmuaları burada te'lif edilmiştir.

Risale-i Nur'u binler kalemlerle en korkulu zamanlarda yazıp neşredenler Isparta ve köylerindeki talebelerdir. Misal olarak Sav Köyü'nü göstermek kâfidir. Üstad Kastamonu'da bulunduğu zaman, Isparta'nın yalnız Sav Köyü'nde bin kadar kalem senelerce Nurları yazmış, çoğaltılmasında çalışmıştır.

Her birisi birer vilayet kadar, belki daha ziyade Risale-i Nur'a alâka gösteren ve Nurların yayılmasında birer santral misillü çalışan Nur merkezleri Isparta'dadır. Gül ve Nur fabrikaları ve bunların etrafında Medrese-i Nuriye şakirdleri, Mübarekler Heyeti, hep Isparta vilayeti dâhilindedir.

Hem her birisi hizmet-i Kur'aniye itibariyle birer kutub hükmünde olan Nur talebelerinin medar-ı iftihar büyük kardeşleri de yine Isparta'lıdırlar.

Hem Isparta adliyesi ve emniyeti daima Nurlara insafla muamele etmiştir. Üstad, Isparta adliyesine çok defa dua etmiş, sair vilayetlere bu noktada da Isparta'yı hüsn-ü misal göstermiştir.

Bu ve bu gibi sebebler tahtında Üstad, âhir ömrünü Isparta'da geçirmek, ölümünü oradaki mübarek sadık kardeşlerinin arasında karşılamak, mezarını Isparta'da, Sav'da veya Barla'da vasiyet etmek üzere Isparta'ya geldi. Kira ile bir eve yerleşti. Yanında dört-beş talebesi vardı. Bu talebeleriyle Üstad, hususî dershane-i Nuriyesini vücuda getirmişti.

* * *

Resim (Üstad Bedîüzzaman Said Nursî'nin Isparta'da kaldığı evin bahçe kısmından görünüşü.)

Resim (Üstad Bedîüzzaman Said Nursî'nin Isparta'da kaldığı evin önden görünüşü.)

Isparta'daki hayatından muhtelif safhalar

Mahkeme safahatı: Afyon Mahkemesi tarafından kitablar serbest bırakılmadan, Malatya hâdisesi münasebetiyle bazı vilayet ve kasabalarda taharriler yapıldı, mahkemeler açıldı. Ezcümle: Mersin'de, Rize'de, Diyarbakır'da Nurlar ve Nurcular aleyhine dava açıldı; neticede mahkemeler beraet verdi. Birçok vilayetlerde yapılan taharriler ve soruşturmalar ile Nurcular aleyhine umumî bir dava açılması için Isparta müddeiumumîliği harekete geçti. Sekseni mütecaviz Nur talebesi hakkında iddianame hazırlandı ve dosya sorgu hâkimliğine tevdi' edildi.

Emniyetin pek çok gizli mensubları, Nur talebeleri arasında dolaşmaya, her hareketlerini kontrola başladılar. Ankara, İstanbul, Adapazarı, Safranbolu, Karabük, Dinar, İnebolu, Van gibi yerlerde araştırmalar, sorgular yapıldı. Yapılan bütün tedkikat ve taharriler neticesi: Vatan, millet aleyhinde zerre kadar bir hareket bulunmayıp, bilakis her vatandaşın göğsünü iftiharla kabartacak ilmî, imanî, vatanî hizmetler, ahlâkî gayret ve faaliyetler ile hareket ettikleri, Risale-i Nur'u okumak, okutmak ve neşrine çalışmaktan

başka bir gaye ve maksadları bulunmadığı anlaşılmasıyla, “Nurcularda suç bulamıyoruz, medar-ı mes’uliyet bir hareket ve faaliyetleri görülmemiştir.” diye umumen kanaat getirildi. Bu soruşturmalar, Risale-i Nur’un hakkaniyetinin anlaşılmasına vesile oldu. Neticede Nurların beraetine karar verildi.

Urfa ve Diyarbakır’daki faal Nur talebeleri birer medrese-i Nuriye kurdular. Risale-i Nur’u her sınıf halktan, bilhâssa talebelerden, gençlerden gelen cemaate okumak suretiyle ilmî derslere başladılar. Bu zamanda pek ehemmiyetli olan talebe-i ulûmun şerefini ihya ettiler. Şark havalisinde büyük hizmet-i imaniye îfa olundu. Bir aralık Diyarbakır’da orada Nurlarla imana ve Kur’ana hizmet eden faal bir Nur talebesi aleyhine dava açıldı, beraetle neticelendi; mü’minlerin sürur ve minnetdarlığına vesile oldu.

Afyon’da da devam eden mahkeme neticelendi. 1956 tarihinde Risale-i Nur’u inceleyen Diyanet İşleri Müşavere Kurulu verdiği bir raporla, Risale-i Nur’un iman ve ahlâkî tekemmülata hizmet hususundaki vasfını ilân etti. Afyon mahkemesi de bu rapora istinaden, Risale-i Nur eserlerinin beraetine ve serbestiyetine karar verdi; hüküm kat’îleşti.

Afyon Mahkemesinin beraet kararından sonra, Isparta Sorgu Hâkimliği de men’-i muhakeme kararı verdi. Böylece Risale-i Nur, birçok adlî süzgeçlerden geçerek umumî ve küllî bir serbestiyet ve hüsn-ü kabule mazhar oldu.

Nurların Neşri: Anadolu’nun birçok yerlerinde Nurlara hizmet devam etmekle beraber; bilhâssa Ankara, İstanbul, Diyarbakır, Urfa Medrese-i Nuriyeleri yalnız bulundukları muhitte değil, çok geniş bir sahada hizmet-i imaniyede bulundular. Bu hizmetleri; yalnız bir kişi değil, bir merkez değil, yalnız malûm şahıslar değil; hizmet-i Kur’aniye olduğu için, pek çok vecihlerde, pek çok zâtlar tarafından îfa edildi. İsmi bilinmeyen nice hâlis talebeler, sadık mü’minler, bu hizmet-i kudsiyede çalıştılar, Nur-u Muhammedî’nin yayılmasına gayret ettiler.

Ankara'da üniversiteli talebeler ve muhterem hamiyetperver zâtlar, Risale-i Nur mecmualarını matbaalarda tab' ile her tarafa neşrine, bilhâssa yeni harfle istifadeye muntazır kitlenin ellerine ulaşmasına çalıştılar. Risale-i Nur'un küllî neşriyatını gençliğin, mekteblilerin deruhde etmeleri, bu hususta büyük fedakârlık göstermeleri ise; bu millet ve vatan için büyük bir saadet oldu. Çünki hiçbir şahsî menfaat taleb etmeden ve yalnız rıza-yı İlahî için hareket etmeleri; onların, bu asil milletin hakikî evlâdları olduğunu gösterdi.

* * *

Üstad'ın Barla'ya Gidişi

Üstad, Barla'dan yirmibeş sene evvel ayrılmış ve o zamana kadar hiç gitmemişti. Barla ile, kendi Nurs köyünden ziyade alâkadardı. Çünki, hayat-ı maneviyesi olan Risale-i Nur burada te'lif edilmeye başlamıştı. Kur'an-ı Hakîm'in hidayet nurlarını temsil eden "Sözler" ve "Mektubat" ve "Lemaat-ı Nuriye" buradan etrafa yayılmıştı. Bu itibarla Barla, Risale-i Nur dershanesinin ilk merkezi idi.

Barla'daki hayatı gerçi nefiy ve inziva içinde ve tarassud altında geçmekle acı idi; fakat Risale-i Nur hakikatlarının te'lif yeri olduğundan Üstad'ın en tatlı ve şirin hayatı da yine Barla hayatıdır denilebilir. Bu defa Barla'ya nefiy ile değil, hapis ile değil, kendi rızası ile ve serbest olarak gidiyordu. Güzel bir bahar günü Barla'ya geldi. Barla'daki talebelerinin mühim bir kısmı Üstad'ı karşıladılar. Üstad, sekiz senelik ikametgâhı olan Medrese-i Nuriyesine yaklaşırken kendini tutamadı, mübarek gözlerinden yaşlar boşandı. Haşmetli çınar ağacı da âdeta kendisini selâmlıyordu. Bir vakitler, yani Barla'da sekiz sene ikametten sonra Isparta'ya celb edilmişti. O zamanki gidişinde mübarek çınar ağacı Üstad'ı

manen teşyi' etmiş, haşmetli kanatları olan dallarının Cenab-ı Hakk'a olan secdevari ubudiyetiyle Üstad'ı uğurlamıştı. Bu defa da yine uzun bir müfarakattan sonra tekrar Üstad'a kavuşmanın süruru içinde Hâlık-ı Rahman'a secde-i şükrana kapanıyordu. Üstad, o mübarek çınar ağacına sarılmış, yanındaki talebelerine ve ahaliye kendisini yalnız bırakmalarını söylemişti; zâten göz yaşlarını tutamıyordu. Sonra, Nur Dershanesi olan odasına girdi ve iki saat kadar kaldı, hazîn ağlayışı dışarıdan işitiliyordu.

Evet, şübhesiz rahmet-i İlahiyenin nihayetsiz tecellilerine mazhardı. Bir zamanlar Şarkî Anadolu'dan Isparta havalisine sürülmüştü... Isparta'dan da, dağlar arasındaki Barla Nahiyesine nefyedilmişti. Burada ölüp gidecekti. Eski tarihçe-i hayatının şehadetiyle çok kahraman ve fedakâr olan bu zât, doğrudan doğruya Kur'an-ı Hakîm'in hakikatlarını benimseyen; ferdî ve millî saadeti, İslâmiyet hakikatlarına sarılmakta gören ve bunu haykıran ve delail-i akliye ile ilim meydanına çıkan bir kimse idi.

Üç devir geçirmiş, cebbar kumandanlara boyun eğmemiş, kudsî davasından dönmemiş; yaralanmış, zehirlenmiş, ölmemiş; dağlar gibi hâdiselerin dalgalarından yılmamıştı...

Milletleri, kavimleri içine alan, zihniyet ve telakkileri değiştiren, asr-ı hazırın cereyanları, bu zâtı Kur'an ve iman davasındaki yolundan çevirememişti. O, ruhundaki şecaat-ı imaniye ile kat'î inanıyordu ki, dava ettiği hakikat bir gün milletçe benimsenecek; bir Said, binler belki yüzbinler Said olacak. İnsanlık câmiasında neşrettiği hakaik-i imaniyenin fütuhatı ve inkişafı başlayacak.. ve âfâk-ı İslâmı saran zulmet bulutları Kur'andan eline verilen bu meş'ale-i hidayetle dağıtılacak.. ölmeye yüz tutmuş zannedilen iman ruhu yeniden canlanacak.. canlara can katacak.. manen ölmeye yüz tutan millet-i İslâmiyeyi ihya edecek.. âleme efendi olan İslâmiyetin -biiznillah- cihana efendiliğinin maddî manevî mübeşşiri olacaktı.

İşte, bu kudsî hakikatın hâmili ve naşiri olan ve hakikatta bugünkü beşeriyetin medar-ı iftiharı bulunan bu aziz zât, din

düşmanlarının plânıyla -vaktiyle- bu beldeye gönderilmiş, Anadolu'da tesis ettirilen rejimin aleyhinde bulunmasına, fiilî müdahalesine mümanaat olunmuştu. Heyhat! Esasen kendisi siyasetten çekilmişti; ehl-i dünyanın dünyasına karışmıyordu. O, istikbali nurlandıracak bir hakikatın te'lif ve neşrine çalışıyordu. Kâinatın sahibi ve hâdiselerin mutasarrıfı olan Allah; onun hâmisi, muini ve yardımcısı idi.

İşte otuz sene sonra tekrar Barla'ya döndüğü zaman, hizmet-i imaniyesinde nail olduğu büyük ikramları, inayetleri düşünerek, müşahede ederek mesrur oldu ve sürurundan ağlıyordu, secde-i şükrana varıyordu.

Hal-i hazırda Üstad Isparta'da ikamet eder. Bazan Emirdağı'na, bazan Barla'ya gider. Buraları, Risale-i Nur'un te'lif ve inkişaf merkezleri olduğu için ruhen çok alâkadardır. Hem kendisi doksan yaşına yaklaştığı ve birçok defalar zehirlendiği için, rahatsızdır. Hastalığı tarif edilmeyecek derecede ağırdır ve şiddetlidir. Ruhen, hissiyatı kuvvetli; ve âlem, bahusus âlem-i İslâm, bilhâssa Risale-i Nur dairesi, vücud-u manevîsi hükmünde olduğundan, her iki vücudundaki ızdırab şediddir. Gerçi talebelerinin duaları ve neşr-i envâr-ı imaniye o ızdırabına bir merhem ve deva ise de, yine de pek vâsi' şefkatı itibariyle zaman zaman ızdırabı şiddetlenmektedir. Bu itibarla, tebdil-i havaya çok muhtaçtır. Bir yerde fazla kalamıyor. Tebdil-i havaya çıktığı zaman hastalığı kısmen azalıyor, rahat nefes alabiliyor.

Üstad, Risale-i Nur kesretle intişar ettiğinden ve her yerde pek çok Nur talebeleri mevcud olduğundan halklarla konuşmayı tamamıyla terk etmiştir. "Risale-i Nur, benimle sohbetten on derece ziyade faidelidir." deyip ziyaretçi de kabul etmemektedir. Hattâ yanındaki talebeleriyle dahi zaruret halinde konuşmaktadır.

Resim (Üstad Bedîüzzaman'ın Barla'da 1950'den sonra kaldığı evin önden görünüşü.)

Artık hayatının son safhasına geldiğini söylemekte, daima içinde yaşadığı ayı çıkarabileceğinden şübhe eder bir vaziyette ecelini beklemektedir. Nurların neşriyatından memnun ve müteşekkirdir. Millet ve devletçe, İslâmiyet ve saadet yolunda atılan her adımı takdir ve tasvible karşılamakta; Hak yolunda yürüyen, İslâmî şeairi ihya edenlere dua etmektedir. Aynı zamanda, âlem-i İslâmın maddeten ve manen selâmet ve saadetini dilemekte ve bu yolda girişilen dâhil ve hariçteki gayretlerden hadsiz derecede sevinç ve memnuniyet duymaktadır.

Risale-i Nur'u Kur'an-ı Hakîm'in bu zamana mahsus bir mu'cizesi bilmekte, bu vatanı komünizm tehlikesinden Risale-i Nur'daki hakikat-ı Kur'aniye muhafaza ettiğini beyan etmekte ve âlem-i İslâmla hakikî kardeşliğe ve uhuvvete ve ittifaka medar olacağını, dünyevî ve uhrevî saadetimizin bu hakikata yapışmamızda bulunduğunu duyurmaktadır.

Risale-i Nur'un Anadolu'dan başka diğer Müslüman memleketlerde yayılmasının elzem olduğu kanaatindedir. Siyasî gayret ve faaliyetlerden evvel, Risale-i Nur'un neşrolmasının daha menfaatdar olacağını ihbar etmektedir.

* * *

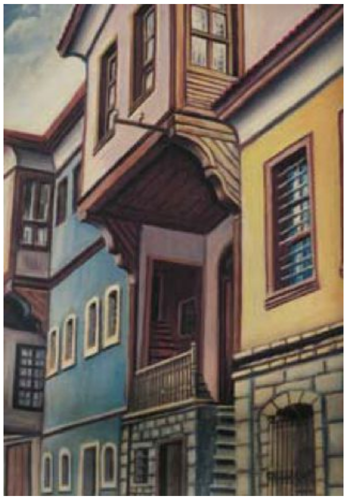

Resim (Üstad Bedîüzzaman Said Nursî son zamanlarda Eskişehir’e teşrif ettiklerinde kaldıkları ev.)

Bedîüzzaman ve Risale-i Nur

Risale-i Nur Nedir ve Nasıl Bir Tefsirdir?

Kur’anın hakikatlarını müsbet ilim anlayışına uygun bir tarzda izah ve isbat eden Risale-i Nur Külliyatı, her insan için en mühim mes’ele olan “Ben neyim? Nereden geliyorum? Nereye gideceğim? Vazifem nedir? Bu mevcudat nereden gelip nereye gidiyorlar? Mahiyet ve hakikatları nedir?” gibi suallerin cevabını vâzıh ve kat’î bir şekilde, çekici bir üslûb ve güzel bir ifade ile beyan edip ruh ve akılları tenvir ve tatmin ediyor.

Yirminci asrın Kur’an Felsefesi olan bu eserler, bir taraftan teknik, fen ve san’at olarak maddiyatı, diğer taraftan iman ve ahlâk olarak maneviyatı câmi’ ve hâvi olacak Türk medeniyetinin, sadece maddiyata dayanan sair medeniyetleri geride bırakacağını da isbat ve ilân etmektedir.

Ecdadımızın bir zamanlar kalblerinde yerleşen iman ve itikad cihetiyle zemin yüzünde yüz mislinden ziyade devletlere, milletlere karşı imanından gelen bir kahramanlıkla mukabele etmesi, İslâmiyet ve kemalât-ı maneviyenin bayrağını Asya, Afrika ve yarı Avrupa'da gezdirmesi ve "Ölsem şehidim, öldürsem gaziyim." deyip ölümü gülerek karşılayarak müteselsil düşman hâdisata karşı dayanması gibi, milletçe medar-ı iftihar âlî seciyemizin bugün biz gençlerde inkişafı, vatan ve millet menfaatı bakımından ve istikbalimizin selâmeti noktasından ne derece elzem olduğu malûmdur. Mutlaka her hareket ve hizmette maddî bir ücret ve şahsî menfaatler mülahaza etmek, Türk'ün millî tarihinin şeref ve haysiyeti ile kabil-i te'lif olamaz. Bizler, ancak rıza-yı İlahî için çalışıyoruz. Bizzât hizmetinde bulunmakla aldığımız telezzüz; kardeş ve vatandaşlarımıza, İslâmiyete ve insaniyete yardımda bulunabilmek mazhariyetinden gelen ebedî hayatımıza ait sürur ve ümid, bizim bu babda aldığımız ve alacağımız yegâne hakikî mukabele ve ücrettir.

Risale-i Nur, nasıl bir tefsirdir?

Tefsir iki kısımdır. Birisi: Malûm tefsirlerdir ki, Kur'anın ibaresini ve kelime ve cümlelerinin manalarını beyan ve izah ve isbat ederler. İkinci kısım tefsir ise: Kur'anın imanî olan hakikatlarını kuvvetli hüccetlerle beyan ve isbat ve izah etmektir. Bu kısmın çok ehemmiyeti var. Zahir malûm tefsirler, bu kısmı bazan mücmel bir tarzda dercediyorlar; fakat Risale-i Nur, doğrudan doğruya bu ikinci kısmı esas tutmuş, emsalsiz bir tarzda muannid feylesofları da susturan bir manevî tefsirdir.

Risale-i Nur sübjektif nazariye ve mütalaalardan uzak bir şekilde, her asırda milyonlarca insana rehberlik yapan mukaddes kitabımız olan Kur'anın hakikatlarını rasyonel ve

objektif bir şekilde izah edip insaniyetin istifadesine arzedilen bir külliyattır.

Risale-i Nur!.. Kur'an âyetlerinin nurlu bir tefsiri… Baştan başa iman ve tevhid hakikatlarıyla müberhen… Her sınıf halkın anlayışına göre hazırlanmış… Müsbet ilimlerle mücehhez… Vesveseli şübhecileri ikna ediyor… En avamdan en havassa kadar herkese hitab edip, en muannid feylesofları dahi teslime mecbur ediyor…

Risale-i Nur!.. Nurlu bir külliyat… Yüzotuz eser… Büyüklü küçüklü risaleler halinde… Asrın ihtiyaçlarına tam cevab verir… Aklı ve kalbi tatmin eder… Kur'an-ı Kerim'in yirminci asırdaki -lafzî değil- manevî tefsiri…

İsbat ediyor!.. Akla gelen bütün istifhamları… Zerreden Güneş'e kadar iman mertebelerini… Vahdaniyet-i İlahiyeyi… Nübüvvetin hakikatını…

İsbat ediyor!.. Arz ve Semavat'ın tabakatından, melaike ve ruh bahsinden, zamanın hakikatından, haşir ve âhiretin vukuundan, Cennet ve Cehennem'in varlığından, ölümün mahiyet-i asliyesinden ebedî saadet ve şekavetin menbaına kadar… Akla gelen ve gelmeyen bütün imanî mes'eleleri en kat'î delillerle aklen, mantıken, ilmen isbat ediyor… Pozitif ilimlerin müşevviki… Riyazî mes'elelerden daha kat'î delillerle aklı ve kalbi ikna' edip, merakları izale eden bir şaheser…

* * *

Az mikdarda bastırılabilen, hiçbir ticarî gaye ve zihniyetle çalışılmayarak bâyilere dahi verilmeyen bu eserlerin geliri, mütebâki eserlerin tab'ına hasredilecektir.

Büyük bir titizlik ve hassasiyetle üzerinde durduğumuz mühim bir husus da; Risale-i Nur'un lâyık ellere geçmesi ve onun hakikî fiatı olarak en az yirmibeş kişinin istifade etmesinin temin edilmesidir.

Bu manevî tefsir; "Sözler", "Mektubat", "Lem'alar", "Şualar" diye dört büyük kısımdan müteşekkil olup, yekûnü 130 risaledir.

Neşrinde Çalışanlar

* * *

Resim (Bedîüzzaman Said Nursî Hazretlerinin Isparta Tugay Kumandanlığı Câmisinin temel atma merasiminde dua etmeleri ve ilk harcı koymaları için davet edildiği zaman, câmi mahallinde çekilen fotoğrafıdır.)

Resim (Üstad Bedîüzzaman Hazretleri Isparta'daki askerî birlikler için inşa olunan câmi-i şerifin temeline ilk harcı koyarken.)

* * *

Konuşan Yalnız Hakikattır

Risale-i Nur'da isbat edilmiştir ki: Bazan zulüm içinde adalet tecelli eder. Yani insan bir sebeble bir haksızlığa, bir zulme maruz kalır; başına bir felâket gelir; hapse de mahkûm olur; zindana da atılır. Bu hüküm bir zulüm olur. Fakat bu vakıa

adaletin tecellisine bir vesile olur. Kader-i İlahî başka bir sebebden dolayı cezaya mahkûmiyete istihkak kesbetmiş olan kimseyi bu defa bir zalim eliyle cezaya çarptırır, felâkete sürer. Bu adalet-i İlahiyenin bir nevi tecellisidir.

Ben şimdi düşünüyorum. Yirmisekiz senedir vilayet vilayet, kasaba kasaba dolaştırılıyor, mahkemeden mahkemeye sevkediliyorum. Bana bu zalimane işkenceleri yapanların atfettikleri suç nedir? Dini siyasete âlet yapmak mı? Fakat niçin bunu tahakkuk ettiremiyorlar. Çünki hakikat-ı halde böyle bir şey yoktur. Bir mahkeme aylarca, senelerce suç bulup da beni mahkûm etmeye uğraşıyor. O bırakıyor; diğer bir mahkeme aynı mes'eleden dolayı beni tekrar muhakeme altına alıyor. Bir müddet de o uğraşıyor; beni tazyik ediyor; türlü türlü işkencelere maruz kılıyor. O da netice elde edemiyor, bırakıyor. Bu defa bir üçüncüsü yakama yapışıyor. Böylece musibetten musibete, felâketten felâkete sürüklenip gidiyorum. Yirmisekiz sene ömrüm böyle geçti. Bana isnad ettikleri suçun aslı esası olmadığını nihayet kendileri de anladılar.

Onlar bu ittihamı kasden mi yaptılar, yoksa bir vehme mi kapıldılar? İster kasıd, ister vehim olsun; benim böyle bir suçla münasebet ve alâkam olmadığını kemal-i kat'iyyetle yakînen ve vicdanen biliyorum ya.. Dini siyasete âlet edecek bir adam olmadığımı bütün insaf dünyası da biliyor ya.. Hattâ beni bu suçla ittiham edenler de biliyor ya.. O halde neden bana bu zulmü yapmakta ısrar edip durdular? Neden ben suçsuz ve masum olduğum halde böyle devamlı bir zulme ve muannid bir işkenceye maruz kaldım? Neden bu musibetlerden kurtulamadım? Bu ahval adalet-i İlahiyeye muhalif düşmez mi?

Bir çeyrek asırdır bu suallerin cevablarını bulamıyordum; üzülüyordum, muzdarib oluyordum. Bana zulüm ve işkence yaptıklarının hakikî sebebini şimdi bildim. Ben kemal-i teessürle söylerim ki:

Benim suçum, hizmet-i Kur'aniyemi maddî manevî terakkiyatıma, kemalâta âlet yapmakmış.

Şimdi bunu anlıyorum, hissediyorum, Allah’a binlerle şükrediyorum ki:

Uzun seneler ihtiyarım haricinde olarak hizmet-i imaniyemi maddî ve manevî kemalât ve terakkiyatıma, azabdan, Cehennem’den kurtulmaklığıma, hattâ saadet-i ebediyeme vesile yapmaklığıma, yahut herhangi bir maksada âlet yapmaklığıma manevî gayet kuvvetli manialar beni men’ ediyordu. Bu derunî hisler ve ilhamlar beni hayretler içinde bıraktı. Herkes hoşlandığı manevî makamatı ve uhrevî saadetleri, a’mal-i sâliha ile kazanmak ve bu yola müteveccih olmak herkesin meşru hakkı olduğu, hem de hiç kimseye hiçbir zararı bulunmadığı halde ben ruhen ve kalben bu ahvalden men’ ediliyordum. Rıza-yı İlahîden başka fıtrî vazife-i ilmiyenin sevkiyle, yalnız ve yalnız imana hizmet hususu bana gösterildi. Çünki bu zamanda hiçbir şeye âlet ve tâbi’ olmayan ve her gayenin fevkinde olan hakaik-i imaniyeyi fıtrî ubudiyetle, bilmeyenlere, bilmek ihtiyacında olanlara tesirli bir surette bildirmek; bu keşmekeş dünyasında, imanı kurtaracak ve muannidlere kat’î kanaat verecek bu tarzda; yani hiçbir şeye âlet olmayacak bir tarzda, bir Kur’an dersi vermek lâzımdır ki; küfr-ü mutlakı ve mütemerrid ve inadcı dalaleti kırsın, herkese kat’î kanaat verebilsin. Bu kanaat da bu zamanda, bu şerait dâhilinde, dinin hiçbir şahsî, uhrevî, dünyevî, maddî ve manevî bir şeye âlet edilmediğini bilmekle husule gelebilir. Yoksa komitecilik ve cem’iyetçilikten tevellüd eden dehşetli dinsizlik şahsiyet-i maneviyesine karşı çıkan bir şahıs en büyük manevî bir mertebede bulunsa, yine vesveseleri bütün bütün izale edemez. Çünki imana girmek isteyen muannidin nefsi ve enesi diyebilir ki: “O şahıs dehâsıyla, hârika makamıyla bizi kandırdı.” Böyle der ve içinde şübhesi kalır.

Allah’a binlerce şükür olsun ki, yirmisekiz senedir dini siyasete âlet ittihamı altında, kader-i İlahî ihtiyarım haricinde, dini hiçbir şahsî şeye âlet etmemek için beşerin zalimane eliyle mahz-ı adalet olarak beni tokatlıyor, ikaz

ediyor. Sakın! diyor, iman hakikatını kendi şahsına âlet yapma; tâ ki, imana muhtaç olanlar anlasınlar ki, yalnız hakikat konuşuyor. Nefsin evhamı, şeytanın desiseleri kalmasın, sussun!

İşte Nur Risaleleri'nin büyük denizlerin büyük dalgaları gibi gönüller üzerinde husule getirdiği heyecanın, kalblerde ve ruhlarda yaptığı tesirin sırrı budur; başka bir şey değil. Risale-i Nur'un bahsettiği hakikatlerin aynını binlerce âlimler, yüz binlerce kitablar daha beligane neşrettikleri halde yine küfr-ü mutlakı durduramıyorlar. Küfr-ü mutlakla mücadelede bu kadar ağır şerait altında Risale-i Nur bir derece muvaffak oluyorsa, bunun sırrı işte budur: Said yoktur, Said'in kudret ve ehliyeti de yoktur. Konuşan yalnız hakikattır, hakikat-ı imaniyedir. Madem ki, nur-u hakikat, imana muhtaç gönüllerde tesirini yapıyor; bir Said değil, bin Said feda olsun. Yirmisekiz sene çektiğim eza ve cefalar, maruz kaldığım işkenceler, katlandığım musibetler helâl olsun. Bana zulmedenlerin, beni kasaba kasaba dolaştıranların, hakaret edenlerin, türlü türlü ithamlarla mahkûm etmek isteyenlerin, zindanlarda bana yer hazırlayanların hepsine hakkımı helâl ettim.

Âdil kadere de derim ki: Ben senin bu şefkatli tokatlarına müstehak idim. Yoksa herkes gibi gayet meşru ve zararsız olan bir yol tutarak şahsımı düşünseydim, maddî manevî füyuzat hislerimi feda etmeseydim, iman hizmetinde bu büyük ve manevî kuvveti kaybedecektim. Ben maddî ve manevî her şeyimi feda ettim, her musibete katlandım, her işkenceye sabrettim. Bu sayede hakikat-ı imaniye her tarafa yayıldı. Bu sayede Nur mekteb-i irfanının yüzbinlerce, belki de milyonlarca talebeleri yetişti. Artık bu yolda, hizmet-i imaniyede onlar devam edeceklerdir ve benim maddî ve manevî her şeyden feragat mesleğimden ayrılmayacaklardır. Yalnız ve yalnız Allah rızası için çalışacaklardır.

Bize işkence edenler bilmeyerek, kader-i İlahînin sırlarına akıl erdiremiyerek hakikat-ı imaniyenin inkişafına hizmet

ettiler. Bizim vazifemiz onlar için yalnız hidayet temennisinden ibarettir.

Ben çok hastayım. Ne yazmaya, ne söylemeye tâkatim kalmadı. Belki de bunlar son sözlerim olur. Medreset-üz Zehra'nın Risale-i Nur Talebeleri bu vasiyetimi unutmasınlar.

Said Nursî

* * *

İslâmiyet düşmanlarının yaptıkları taarruz ve hilaf-ı hakikat menfî propagandalarına mukabil, üniversite Nur Talebelerinin bir açıklamasıdır:

Aziz, sıddık kardeşlerimiz!

İmtihan ve gazânız geçmiş olsun der, sizi tebrik ederiz. Risale-i Nur'un tahkikî iman dersleriyle iman mertebelerinde terakki ve teali edip kuvvetli imanı elde eden Nur talebeleri için öyle taarruzlar, bir cihetten bir imtihandır ve kömürle elması tefrik eden bir mihenktir. Nur talebeleri için Allah'a iman, Peygamber'e ittiba' ve Kur'an-ı Kerim'le amelden dolayı hapisler bir Medrese-i Yusufiye'dir. Zulüm ve işkenceler birer kamçı, birer perçindir. Kader-i İlahî bize o hücumlarla işaret veriyor ki: "Haydi durma çalış!" Kur'an ve iman hizmeti uğrunda mahkemelerde konuşmak, Nur talebelerince bir dostu ile sohbet etmektir. Karakollara götürülüp getirilmek, çarşı pazara gidip gelmekten farksızdır. Kelepçeler, dinî cihad-ı ekberin birer altun bileziğidirler. Beşerin zulmen mahkûm etmesi ise, hakikatte Hakk'ın beraet vereceğine bir delildir. Bütün öyle işkence ve zulümler, Nur talebeleri için birer şeref madalyasıdır. Ne mutlu ki, otuz seneden beri Nur talebeleri ağabeylerimiz bu nimetlere mazhar olmuşlar. Maalesef bizlere ki, bizler bu

şereflere nail olamadık ve olamayacağız da. Zira bunları kazandıran devir kapanmak üzeredir.

Risale-i Nur, bu vatan ve millete emniyet ve asayişi temin eden ve kalblere birer yasakçı bırakan imanî bir eserdir. İslâmiyet düşmanlarının tahrikatıyla olan müteaddid mahkemelerde Risale-i Nur'a beraetler verilmiş, Temyiz Mahkemesi ittifakla beraet kararını tasdik ederek Risale-i Nur davası kaziye-i muhkeme halini almıştır. Yirmibeş mahkeme de "Risale-i Nur'da suç bulamıyoruz." diye karar vermiştir. Otuz seneden beri yüzbinlerle Nur talebelerinin bir tek vukuatı görülmemiştir. Bunun için, Risale-i Nur'un neşrine mâni' olmaya çalışanlar, emniyet ve asayişin düşmanı ve vatan ve millet haini anarşistlerin hesabına bilerek veya bilmeyerek çalışanlardır. Risale-i Nur'a ilişen hükûmet değildir; çünki emniyet ve zabıta anlamış ki, Bedîüzzaman ve Nur talebelerinde siyasî bir gaye yoktur. Bunların meşguliyeti, sadece iman ve İslâmiyettir. İşte o gizli din düşmanlarının taarruzları karşısında Nur talebeleri Risale-i Nur'daki tahkikî iman derslerinin verdiği iman kuvvetiyle metin, salabetli ve mağlub edilmez bir hizb-ül Kur'an ve fethedilmez bir kal'a halindedirler. Din düşmanları tarafından hücumlar oldukça, Nur talebelerinin Risale-i Nur'a ve üstadlarına olan sadakat ve sebat ve faaliyetleri ziyadeleşir, perçinleşir. Bir talebesi Üstadımıza şöyle yazmış:

"Ey benim aziz kahraman Üstadım! Muarızlarımız arttıkça kuvvetimiz çoğalıyor.. Rabb-i Rahîmimize hadsiz şükürler olsun."

Evet o bir zamanlar ki, karanlıklı, zulümatlı ve eşedd-i zulüm ve istibdad-ı mutlak devrinde herkes susturulmuş; fakat tek bir kimse susmamış ve susturulamamış. Bu yekta ve nâdir kimse olan Bedîüzzaman'ın talebeleri de mağlub edilememişlerdir...

Nur talebeleri, evvelâ kendi imanlarını kurtarmak, bununla beraber din kardeşlerinin de imanlarını kurtarmak için Kur'an-ı Hakîm'in yüksek ve parlak bir tefsiri olan Risale-i Nur'u okumuşlar ve okutmuşlardır. İmanlarını kurtarmaya

çalıştıkları ve rıza-yı İlahî için Kur’ana ve imana Risale-i Nur’la hizmet ettikleri sırada maruz kaldıkları hücum ve taarruzlara hiç ehemmiyet vermeyerek o gizli din düşmanlarının tasallutlarını, saldırışlarını kendileri için iman ve Kur’an hesabına bir kamçı ve bir teşvikçi hükmüne geçtiğine kanaat getirmişlerdir. Otuz senelik bu nevi hâdisatın ve bu nevi tesiratın neticeleri, bu millet-i İslâmiye müvacehesinde meydandadır.

İşte Risale-i Nur’un yeni ve müştak talebeleri olan kardeşlerimiz! Sizler de böyle bir Üstad’ın ve böyle bir eserin talebeleri olduğunuzdan sizlerin de bu semerelere ve meyvelere mazhar olup Nurlara daha ziyade sarılarak, hararet ve iştiyakınız daha fazla ziyadeleşmiş olarak Nurları sebat ve sadakatla okumak derecesine nail olacağınızdan, hem sizleri ruh u canımızla tebrik ediyoruz, hem sizlere binler selâm ve dualar edip dualarınızı bekliyoruz.

* * *

Nurlara olan taarruzların bir zararı olsa yirmi faydası vardır. Elbette yirmi kazanca karşı bir zarar hiç hükmündedir. Taarruzlar ancak ve ancak Nur’un neşriyat ve fütuhatının genişlemesine, inkişafına sebebdir ve millet-i İslâmiye nazarında itimad ve emniyet kazanmasına medardır. Risale-i Nur’un Anadolu genişliğinde ve Âlem-i İslâm vüs’atinde ve Avrupa ve Amerika çapındaki maddî ve manevî tesirat ve fütuhatına ve neşriyatına şahid olan İslâmiyet düşmanları yine bazı taarruzlar yapmışlar. Aldığımız haberlere göre bu taarruzlardan sonra, hususan şark vilayetlerinde, eskisine nazaran Nur’un fütuhatı on gün içinde on misli fazlalaşmış. Hem böylelikle halkın nazar-ı dikkati Risale-i Nur’a ve Üstadımıza çevrilmiş; uyuyanlar uyanmış, tenbeller harekete gelmiş, ihtiyatsızlar ihtiyata muvaffak olmuşlardır. Bu acı taarruzlar gelip geçici olmakla beraber, sırf bir korku ve evham yaymak kasdıyla yapılan vesileler ve desiseli manevralardır. Ahmak din düşmanları güya Nur talebelerini korkutmak sevdasıyla resmî kimseleri aldatıp tahrik ve âlet etmeye çalışıyorlar. Acaba o gafiller

bilmiyorlar mı ki, bizler Nur'un talebeleriyiz. Dinsizlerin, masonların, komünistlerin mahiyeti gayet derecede zayıftır. Zahiren kuvvetli gibi görünmeleri, serseri bir çocuğun bir haneyi bir kibritle mahvetmesi gibi tahribatla iş görmelerindendir. Evet onlar son derece zayıftırlar, çünki bir serçe kuşu kadar iktidarı olmayan kendi varlıklarına güvenirler. Hem son derece zillet, meskenet ve aşağılık içindedirler; çünki insanlara kul-köle olup onlara müraîlik, riyakârlık ve dalkavukluk ediyorlar. Ehl-i iman ise, hususan tahkikî iman ile imanı inkişaf edenler kavîdirler, muazzezdirler. Onların her biri bir abd-i aziz ve bir abd-i küllîdirler; çünki onlar, bir Kadîr-i Zülcelal'e ve bir Hakîm-i Zülkemal'e ve bir Hâlık-ı Kâinat'a ve bir Rabb-üs Semavati ve-l Arz'a ve bir "Ve Hüve alâ külli şey'in Kadîr"e ibadet ederler, kulluk ederler... O'na intisab ederler, hem istinad ederler.

Bu gizli din düşmanları ve münafıklar çoktandır anladılar ki, Nur talebelerinin kefenleri boyunlarındadır. Onları Risale-i Nur'dan ve üstadlarından ayırmak kabil değildir. Bunun için şeytanî plânlarını, desiselerini değiştirdiler. Bir zayıf damarlarından veya safiyetlerinden istifade ederiz fikriyle aldatmak yolunu tuttular. O münafıklar veya o münafıkların adamları veya adamlarına aldanmış olanlar dost suretine girerek, bazan da talebe şekline girerek derler ve dedirtirler ki: "Bu da İslâmiyete hizmettir, bu da onlarla mücadeledir. Şu malûmatı elde edersen, Risale-i Nur'a daha iyi hizmet edersin. Bu da büyük eserdir." gibi bir takım kandırışlarla sırf o Nur talebesinin Nurlarla olan meşguliyet ve hizmetini yavaş yavaş azaltmakla ve başka şeylere nazarını çevirip, nihayet Risale-i Nur'a çalışmaya vakit bırakmamak gibi tuzaklara düşürmeye çalışıyorlar. Veyahut da maaş, servet, mevki, şöhret gibi şeylerle aldatmaya veya korkutmakla hizmetten vazgeçirmeye gayret ediyorlar. Risale-i Nur, dikkatle okuyan kimseye öyle bir fikrî, ruhî, kalbî intibah ve uyanıklık veriyor ki; bütün böyle aldatmalar, bizi Risale-i Nur'a şiddetle sevk ve teşvik ve o dessas münafıkların

maksadlarının tam aksine olarak bir tesir ve bir netice hasıl ediyor. Fesübhanallah!.. Hattâ öyle Nur talebeleri meydana gelmektedir ki, asıl hâlis niyet ve kudsî gayeden sonra -bir sebeb olarak da- münafıkların mezkûr plânlarının inadına, rağmına dünyayı terk edip kendini Risale-i Nur'a vakfediyor ve Üstadımızın dediği gibi diyorlar: "Zaman, İslâmiyet fedaisi olmak zamanıdır." اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ هٰذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّى

Bizim hizmet-i imaniyeye nazaran cam parçaları hükmündeki siyasetle alâkamız yoktur. Diyanet Riyaseti ehl-i vukuf raporunda: "Risale-i Nur kitablarında siyaseti alâkadar eden mevzular yoktur." demiştir. Hattâ o zaman, yine Afyon savcısı da iddianamesinde: "Bedîüzzaman ve talebelerinin faaliyeti siyasî değildir." diye hükmetmiştir. Evet Risale-i Nur şakirdlerinin meşgul olduğu vazife, en muazzam olan mesail-i dünyeviyeden daha büyüktür. Siyasetle uğraşmaya vaktimiz yoktur. Yüz elimiz de olsa, ancak Nur'a kâfi gelir. Amerika, İngiliz kadar servetimiz de olsa, yine imanı kurtarmak davasına hasredeceğiz. Hem bir takım siyasî işlerle veya bir takım bâtıl cereyanlarla ve fikirlerle uğraşmaya zamanımız yoktur. Ömrümüz kısadır. Vaktimiz dardır. Üstadımızın dediği gibi, "Fena şeylerle meşguliyet fena tesir eder. Fena iz bırakır." Hususan böyle bir asırda "Bâtılı iyice tasvir etmek, safî zihinleri idlâldir." Evet menfîlikleri öğrenerek mücadele edeceğim gibi sâf bir niyetle başlayıp, menfî şeylerle meşgul ola ola dinî bağları ve dinî salabet ve sadakatı eski haline nazaran gevşemiş olanlar olmuştur.

Risale-i Nur, nuru yerleştirerek zulmeti izale ediyor; yok ediyor. İyiyi öğreterek, fenayı fark ve tefrik ettiriyor ve vazgeçiriyor. Hakikatı ders vermekle, bâtıldan kurtarıyor ve bâtıldan mahfuz kılıyor.

Hülâsa-i kelâm: Biz, ancak Nurlarla meşgulüz. Biz mücevherat-ı Kur'aniye ile iştigal ediyoruz. Bizler, Kur'anın kâinat vüs'atindeki elmas gibi hakikatlarına çalışıyoruz. Bizler, ancak bâkiye hizmet ediyoruz. Bizler, fâni şeylere emek sarf etmeyiz. Bizim Risale-i Nur'la olan hizmet-i

imaniyemiz, başka şeylerle iştigalimize ihtiyaç bırakmıyor.. her şeye kâfi geliyor…

Elhasıl: Üstadımız Bedîüzzaman’la ve Risale-i Nur’la mücadele eden insafsız gizli din düşmanları, acz-i mutlakla ebede kadar mağlubiyettedirler. Bedîüzzaman ve Risale-i Nur ise, ebediyen muzaffer ve muvaffaktır. Şahsı çürütmeye çalışmakla, Risale-i Nur çürütülemez. Zira Risale-i Nur, bizâtihî hüccet ve bürhandır. Onu ve onun müellifini çürütmeye çalışanlar, çürümeye mahkûm olmuşlardır. Nümunesi, tarih müvacehesinde meydandadır ve hem de çürüyeceklerdir. Risale-i Nur’daki yüksek hakikat, Risale-i Nur’u ebede kadar payidar kılacaktır…

Evet Nur talebeleri ağır ceza mahkemelerinde demişler ki: “Bizi Üstadımız Bedîüzzaman’dan ve Risale-i Nur’dan ve bizi bizden ayıracak hiçbir beşerî kuvvet yoktur.” Evet o münafıkların atomları dahi, bu hususta âcizdir. Farz-ı muhal yapabilseler, hattâ cesedimizi öldürseler de, ruhumuz selâmet ve saadetle ebediyete gidecektir. Hem Üstadımızın Mektubat mecmuasında dediği gibi deriz: “Birimiz dünyada, birimiz âhirette, birimiz şarkta birimiz garbda, birimiz şimalde, birimiz cenubda olsak; biz yine birbirimizle beraberiz.”

Üstadımız hiçbir manevî makam iddia etmiyor. Başkaları tarafından kendine verilen büyük ve müstesna payeleri reddediyor. Fakat onun hal ü ahvali, fiiliyat ve harekâtı, onun kim olduğunu anlamaya ve isbata kâfidir. Evet Bedîüzzaman’ın ve Risale-i Nur’un Kur’an, iman ve İslâmiyet hizmetine mani’ olabilmek için, dünyayı elinde tutup çevirecek bir kuvvet lâzımdır.

Hazret-i Üstadımızın i’dam plânlarıyla sevk edildiği mahkemedeki müdafaatlarından, Büyük Müdafaat kitabından bazı cümleler:

“Risale-i Nur talebeleri başkalarına benzemez; onlarla uğraşılmaz; onlar mağlub olmazlar. Risale-i Nur, Kur’anın malıdır. Kur’an-ı Hakîm’den süzülmüştür. Kur’an ise, Arşı Ferşle bağlayan bir zincir-i nuranîdir… Kimin haddi var ki

buna el uzatsın. Risale-i Nur, bu Anadolu'nun sinesine yerleşmiştir; hiçbir kuvvet onu söküp atamayacaktır."

Meşhur ve hârikulâde bir eser olan "Âyet-ül Kübra Risalesi"nden:

"Risale-i Nur, yalnız cüz'î bir tahribatı ve bir küçük haneyi tamir etmiyor; belki küllî bir tahribatı ve İslâmiyeti içine alan ve dağlar büyüklüğünde taşları bulunan bir muhit kal'ayı tamir ediyor. Ve yalnız hususî bir kalbi ve has bir vicdanı ıslaha çalışmıyor; belki bin seneden beri tedarik ve teraküm eden müfsid âletlerle dehşetli rahnelenen kalb-i umumîyi ve efkâr-ı âmmeyi ve umumun ve bahusus avam-ı mü'minînin istinadgâhları olan İslâmî esasların ve cereyanların ve şeairlerin kısmen kırılmasıyla bozulmaya yüz tutan vicdan-ı umumiyeyi, Kur'anın i'cazıyla; ve geniş yaralarını, Kur'anın ve imanın ilâçlarıyla tedavi etmeye çalışıyor. Elbette böyle küllî ve dehşetli rahnelere ve yaralara hakkalyakîn derecesinde dağlar kuvvetinde hüccetler, cihazlar ve binler tiryak hâsiyetinde mücerreb ilâçlar ve hadsiz edviyeler bulunmak gerektir. İşte bu zamanda, Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın i'caz-ı manevîsinden çıkan Risale-i Nur, o vazifeyi görmekle beraber; imanın hadsiz mertebelerinde terakkiyat ve inkişafata medar olmuştur ve olmaktadır!.."

Aziz kardeşlerimiz, yüzlerce ülemanın susturulduğu ve dinî neşriyatın yaptırılmadığı ve Kur'anın hakikatlarını beyan ve tebliğ etmeye dinen muvazzaf oldukları halde cebren yaptırılmadığı ve din adamlarının imha edilmesi gibi dehşetli ve tarihin görmediği bir hengâmda, Kur'an ve iman ve İslâmiyeti yıkmak plânlarının tatbik edildiği en müdhiş bir devirde ve küfr-ü mutlakın ve dinsizliğin en azgın bir zamanında Bedîüzzaman Said Nursî, Kur'an ve iman ve İslâmiyetin fedakâr ve pervasız bir müdafii ve muhafızı olarak cihad-ı diniye meydanında yegâne şahıs olarak görülmüştür. Evet Bedîüzzaman, devletlere milletlere mukabil, değil yalnız bir yerdeki Firavunlara, bütün Avrupa dinsizliğine karşı tek başıyla meydan okumuş ve okuyor. Ve Kur'an hakikatlarını eşedd-i zulüm ve istibdad-ı mutlak

içerisinde neşrediyor. "Vazifemiz çalışmaktır. Bizi galib etmek, mağlub etmek, muvaffak etmek ve Nurları kabul ettirmek Cenab-ı Hakk'a aittir. Biz, vazife-i İlahiyeye karışmayız." demiş ve tarihte misline rastlanmayan zulüm ve işkenceler içerisinde çok zalimane muameleler görmüş ve kapısında jandarma ve polis bekletilmek suretiyle Cuma Namazına dahi gitmekten men' edilmiş ve bütün bu tarihî faciaları kapatmak ve kimseye işittirmemek için de sıkı bir takyidat altına alınmıştır.

İşte böyle ağır şartlar içerisinde Risale-i Nur'u Hazret-i Üstadımız inayet-i İlahiye ile te'lif edip, ekserîsini Kur'an harfleriyle ve el yazısıyla neşretmiştir. Böylelikle -aynı zamanda- Kur'an hattını da muhafaza etmiş ve yüzbinlerle Müslüman Türk Gençleri Risale-i Nur'u okuyabilmek için mukaddes kitabımız olan Kur'anın yazısını öğrenmek nimet ve şerefine nail olmuşlardır. Üstadımız, mâlik olduğu kuvvet-i iman ve ihlas-ı tâmme ile hakaik-i Kur'aniye ve imaniyeyi avam ve havas talebelerinin umumunun istifade edebileceği ve asrın anlayışına uygun yepyeni bir tarz-ı beyanla ifade ve izhar etmiştir. Böylece Risale-i Nur gibi taptaze ve parlak ve yüksek bir tefsir-i Kur'anîyi inayet-i Hak'la meydana getirmiştir.

Bu hârikulâde eserlerdir ki, bu vatan ve milleti dinsizlik ve komünistlikten muhafaza etmiştir. Hem şeair-i İslâmiyenin cebren kaldırıldığı ceberut devrinde, dünya hatırı için kendini mecbur zannederek o kudsî şeairden fedakârlık yapanların ve din zararına hareket edenlerin ve İslâmiyete muhalif fetvalara ve bid'alara mecbur edilenlerin çokluğu zamanında; Bedîüzzaman ne lisan-ı halinde, ne lisan-ı kālinde ve ne de fiiliyatında o kadar zulümler çektiği ve i'damlarla tehdid edildiği halde en küçük bir değişiklik bile yapmamıştır. Bilakis "Ecel birdir, tegayyür etmez... Ölüm, bu âlem-i fenadan âlem-i bekaya ve âlem-i nura gitmek için bir terhistir." deyip mücadeleye atılmış; bid'aları tanıtan ve durduran ve şeair-i İslâmiyeyi muhafaza eden ve Sünnet-i Seniyeyi ihya eden eserleri perde altında otuz seneden beri

neşretmiş ve muhitinde, âdeta Devr-i Saadet'in bir cilvesini yaşatmıştır. Bir Sünnet-i Seniyeye muhalif hareket etmemek için, işkenceli bir inzivayı ihtiyar etmiştir. Otuz seneden beri milyonlara hükmeden dinsiz ve emsalsiz bir istibdad-ı mutlak, Bedîüzzaman'ı hiçbir cihetten hiçbir vakit hükmü altına alamamış, bilakis zalim müstebidler ona mağlub olmuşlardır.

Risale-i Nur, taklidî imanı tahkikî imana çevirip -imanı kuvvetlendirip- iki cihanın saadetini kazandırıp, hüsn-ü hatimeyi netice verir. En büyük dinsiz feylesofları da ilzam etmiştir. Risale-i Nur'un bir hususiyeti de şudur ki: Diğer Mütekellimîne muhalif olarak ehl-i dalaletin menfîliklerini zikretmeden, yalnız müsbeti ders vererek, yara yapmaksızın tedavi etmesidir. Bu itibarla bu zamanda Risale-i Nur, vehim ve vesveseleri mahvediyor, akla gelen sualleri, istifhamları; nefsi ilzam, kalbi ikna ederek cevablandırıyor. Risale-i Nur hem aklı, hem kalbi tenvir eder, nurlandırır; hem nefsi müsahhar eder. Bunun içindir ki; yalnız akılla giden ehl-i mekteb ve ehl-i felsefe ve kalb yoluyla giden ehl-i tasavvuf, Risale-i Nur'a sarılıyorlar. Ve ehl-i mekteb ve felsefe anlıyorlar ki, hakikî münevverlik; akıl ve kalb nurunun mezciyle kabildir. Yalnız akılla gitmek, aklı göze indiriyor. Bu hal ise, bir kanadı kırık olanın mahkûm olduğu sukutu netice veriyor. İhlaslı, hâlis ehl-i tasavvuf idrak ediyor ki, demek zaman eski zaman değildir; böyle bir zamanda, hem kalb ile, hem akıl ile bizi hakikat yolunda götürecek ve hakikata vâsıl edecek Kur'anî bir yol lâzımdır ki, biz zülcenaheyn olabilelim [77](Haşiye). İntibaha gelmiş olan ehl-i medrese vâkıf oluyorlar ki; eski zamanda medrese usûlü ile onbeş senede elde edilebilen imanî ve İslâmî netice, bu zamanda Risale-i Nur'la onbeş haftada elde edilebiliyor. Üstadımız buyuruyorlar ki: "Bir sene Risale-i Nur derslerini anlayarak ve kabul ederek okuyan kimse, bu zamanın mühim ve hakikatlı bir âlimi olabilir."

Risale-i Nur, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimizin nuranî meşrebini ve Sahabe-i Kiram'ın âlî seciyesini beyan eden bir nur ve feyiz hazinesidir. İşte bu mezkûr vaziyet, bugünkü dünyaya taptaze, nuranî bir hayat ve yepyeni bir veche vererek şu hakikati gösteriyor ki; çoktandır birbirine muarız zannedilen ehl-i mekteble ehl-i medreseyi ve ehl-i tekyeyi, Risale-i Nur tevhid ve te'lif ediyor. Hem de, muaraza halinde olan şarkla garbı barıştırıyor.

İttihad-ı İslâmı meydana getirmek için çalışan ehl-i İslâma yegâne çarenin Risale-i Nur olduğu, mütehassıs zâtlar tarafından kabul ve tasdik edilmektedir. Hem bugünkü dünyadaki ihtilafları halledecek olan; aklen, fikren terakki etmiş yirminci asır insanlarına hak ve hakikatı anlatabilecek yepyeni bir ilmî keşfiyatı ve bir teceddüdü Amerika'da, Avrupa'da hususan Almanya'da, taharri eden cereyanlar meydana gelmiş; eğer idrak edebilirler ve görebilirlerse, işte Risale-i Nur Külliyatı... Nitekim bu hakikatın idrak edilmeye başlandığını gösteren emareler, bahtiyar Alman Milleti içinde görülmektedir. [78](Haşiye)

Eski zaman garb feylesoflarının çözemedikleri ve yeni zaman feylesoflarının da "Felsefe henüz bunu halledememiştir." dedikleri düğümler, Risale-i Nur'da Kur'anın feyziyle keşf ve halledilerek aklen ve mantıkan isbat edilmiştir. Şarkın dâhî hükemalarının kırk sahifede anlatmaya çalıştıkları müşkiller, Risale-i Nur'un bir sahifesinde veciz bir şekilde ifade edilmiştir.

Bedîüzzaman'ın 1935 senesinde i'dam edilmek üzere verildiği Ağırceza Mahkemesindeki müdafaatından bir iki cümle: "Risale-i Nur, sönmez, söndürülemez. Risale-i Nur, söndürülmek için üflendikçe parlayan bir nurdur. Risale-i Nur, tılsım-ı kâinatın muammasını keşf ve halleden bir keşşaftır."

Hem haşr-i cismanî mes'elesinde, hükemadan İbn-i Sina gibi meşhur bir dâhînin, "Haşir naklîdir, iman ederiz; akıl bu

yolda gidemez.” dediği bir hakikat, Risale-i Nur’da, hem umumun istifade edebileceği emsalsiz bir tarzda, Kur’anın feyziyle aklen isbat edilmiştir.

Dalalet-âlûd Avrupa feylesoflarının ve sapkın talebelerinin bazı müteşabih âyât-ı kerime ve ehadîs-i şerifenin zahirî manalarını anlamayarak yaptıkları kasıdlı itirazlara, Risale-i Nur’da aklen, mantıkan cevablar verilerek, o âyetlerin ve o hadîslerin birer mu’cize oldukları isbat edilmiştir. Böylelikle de, bu zamanda fen ve felsefeden gelen dalalet ve şübheleri Risale-i Nur kökünden kesmiştir. Risale-i Nur bunu yaparken de müsbet bir usûl takib etmiştir.

Risale-i Nur, fevkalâde müstesna bir edebî üstünlüğe mâliktir.

En meşhur eserlerle bile kabil-i kıyas olmayan ve başlıbaşına bir hususiyeti haiz olan üslûbunda yüksek bir belâgat, fesahat ve selaset ve îcaz vardır. Hattâ Bedîüzzaman’ın eserlerini âlem-i İslâmın ısrarla arzu etmesiyle Arabçaya tercüme ettirmek için büyük İslâm âlimlerine “Asâ-yı Musa Mecmuası” götürüldüğü vakit, okumuşlar ve demişlerdir ki: “Bedîüzzaman’ın eserlerini ancak kendisi tercüme edebilir. Risale-i Nur’daki yüksek belâgatı ve misilsiz olan fesahat ve îcazı tercümede muhafaza etmekten ve onun ilmini ihata etmekten âciziz!” Bu suretle o yüksek âlimler, Üstadımızın faziletini ve Risale-i Nur’un kemalâtını göstermişlerdir.

Bedîüzzaman, eserlerinde hemen bütün büyük müellif ve ediblerden farklı olarak lafızdan ziyade manaya ehemmiyet vermiştir. Manayı lafza feda etmemiş, lafzı manaya feda etmiştir. Üslûbda okuyucunun bir nevi hevesini nazara almamış, hakikatı ve manayı esas tutmuştur. Vücuda elbiseyi yaparken vücuddan kesmemiş, elbiseden kesmiştir. Risale-i Nur’daki aklı, kalbi, ruhu ve vicdanı celbeden ve hakikata râmeden o İlahî cazibedendir ki; çoluğu çocuğu, genci ihtiyarı, avamı havassı o Nur’a koşuyorlar ve o cazibedar Nur’un pervanesi oluyorlar. Bu hakikatın parlak bir misali

olarak geniş bir talebe kitlesi, az zamanda din düşmanlarını titreten bir hale gelmiştir.

Risale-i Nur'un her cihetten olduğu gibi edebî cihetten de kıymet ve ehemmiyetini ifade etmek, ediblerin hususan bizlerin bin derece haddinden uzaktır. Bu husustaki karınca kararınca olan sönük, fakat samimî ve hakikatlı ifadelerimiz, Risale-i Nur'dan gördüğümüz azîm istifadeye mukabil sonsuz bir minnet ve şükranımızın ifadesinden ibarettir. Yoksa bu mevzularda sahib-i salahiyet ve sahib-i ihtisas, ancak ve ancak Risale-i Nur'un kendi müellifi olabilir.

Risale-i Nur, bu asrın ihtiyacına tam cevab veren yegâne tefsir-i Kur'anî olduğu, enaniyetini hakka feda eden faziletperver İslâm üleması tarafından tasdik ve fevkalâde bir şekilde takdir ve tahsin edilmiş ve edilmektedir. Elli sene evvel Bedîüzzaman Said Nursî'nin te'lifatındaki hususiyetler ve bir bahr-i umman gibi onun ilmî dehâsıdır ki; Mısır matbuatında "Bedîüzzaman, fatîn-ül asr'dır." diye yüksek ehl-i ilme hüküm verdirmiştir.

Bedîüzzaman, mukabelesiz hediye kabul etmemeyi düstur-u hayat edindiği düşmanlarınca da tasdik edilerek, İslâmiyet düşmanlarının ehl-i ilme yaptığı ithamı, bu düsturuyla fiilen tekzib ve ilmin hiçbir şeye âlet olmadığını yine fiiliyatı ile isbat etmiştir. Ülema-i İslâmın şeref ve haysiyetini ve izzet-i İslâmiye ve izzet-i diniyeyi, en zalim ve hunhar hükümdarlar karşısında bile muhafaza ve müdafaa etmiştir. Aç kaldığı zamanlarda dahi, hayatı boyunca olan istiğna kaidesini bozmamış ve "İktisad ve kanaat iki büyük hazinedir, bunların bereketi bana kâfidir." diyerek halklardan istiğna etmiş ve etmektedir.

Bedîüzzaman Said Nursî'nin senelerden beri hapisten hapse, zindandan zindana atılması ve menfadan menfaya sürülmesi ve kendisine daima tazyikler ve şiddetli zulüm ve dehşetli işkenceler yapılması ve onyedi defa zehir verilmesi, bir günde bir aylık azablar çektirilmesi, kendisinin ve Risale-i Nur Külliyatının hakkaniyet ve sıdkına birer canlı mühür ve birer parlak delildir. Meselâ: Hindistan'da sormuşlar:

“Bedîüzzaman nasıl bir kimsedir?” Cevaben denilmiş ki: “Hasta, garib, fakir, mazlum, hediye ve sadakaları kabul etmeyen ve hâlen de çekmekte olduğu o kadar zulümlere rağmen altmış senedir davasından vazgeçmeyen bir ihtiyardır.” Onlar da: “Öyleyse o hakikat söylüyor ve küfr-ü mutlaka, dinsizlere, zındıklara boyun eğmiyor, riyakârlık etmiyor, dalkavukluk yapmıyor ve Kur’an ve İslâmiyete tesirli ve küllî bir hizmet yapıyor ki, onlar da ona zulüm etmişler.” demişler.

Üstadımız Bedîüzzaman hakkında, takdirkâr ve faziletperver zâtların takdirleri bir senadan ibaret değildir; bir vakıadır, fiiliyat ve icraatının belki yüzden birisini kısaca âcizane ve noksan bir tarzda nakletmektir. Hem bu mevzuda Risale-i Nur talebelerinin takdirkâr makale, mektub ve fıkraları bir medih değildir; belki Üstadımızın dinî hizmetini hedef tutan, şahsına taarruz eden vicdansız ve insafsız din düşmanlarına karşı müsbet bir müdafaadır. [79](Haşiye)

Böyle olduğu halde Üstadımız öyle zâtların ve Risale-i Nur talebelerinin hakikatlı takdir ve beyanlarına karşı hiddetlenerek, çok defa da hatırlarını kırarak der ki: “Zaman, şahıs zamanı değil, şahs-ı manevî zamanıdır. Risale-i Nur’da şahıs yok, şahs-ı manevî var. Ben bir hiçim; Risale-i Nur, Kur’anın malıdır, Kur’andan süzülmüştür. Şeref ve hüsün Kur’anındır. Şahsımla, Risale-i Nur iltibas edilmiş. Meziyet, Risale-i Nur’a aittir. Risale-i Nur’un neşrindeki hârika muvaffakıyet ise, Risale-i Nur talebelerine aittir. Yalnız şu kadar var ki, şiddetli ihtiyacıma binaen Cenab-ı Hak, Kur’an-ı Hakîm’den bana ilâç ve tiryakları ihsan etti; ben de kaleme aldım. Her nasılsa, bu zamanda birinci tercümanlık vazifesi bana düşmüş. Ben de Risale-i Nur’un talebesiyim. Bir risaleyi şimdiye kadar yüz defa okuduğum halde yine okumaya muhtaç oluyorum. Ben sizlerin ders arkadaşınızım.” der.

Bedîüzzaman Said Nursî’nin cihanşümul Kur’an ve iman ve İslâmiyet hizmetindeki müstesna muvaffakıyet ve zaferinin ve Risale-i Nur’daki kuvvetli tesiratın sırrı:

Kendisinin ihlas-ı etemmi kazanmış olmasıdır. Yani, yalnız ve yalnız rıza-yı İlahîyi esas maksad edinmiştir. Bu hususta: “Mesleğimizin esası, a’zamî ihlas ve terk-i enaniyettir. İhlaslı bir dirhem amel, ihlassız yüz batman amele müreccahtır. İnsanların maddî manevî hediyelerinden, hürmet ve teveccüh-ü âmmeden, şöhretten şiddetle kaçıyorum.” der. Ziyaretçi kabul etmemesinin bir hikmeti de bu sır olsa gerek. Hem ihlasa verdiği gayet fazla ehemmiyet, yüz otuz parça eserinden yalnız İhlas Risalesi’nin başına, “Lâakal her onbeş günde bir defa okunmalıdır.” kaydını koymasından da anlaşılıyor. “Büyük Mahkeme Müdafaatı” kitabında: “Risale-i Nur, değil dünyaya, kâinata da âlet edilemez; gayemiz, rıza-yı İlahîdir.” demiştir.

İşte bu sırr-ı ihlastandır ki, İmam-ı Gazalî (R.A.) gibi en meşhur İslâm hükemalarının eserlerini tetebbu’ eden muhakkik ve müdakkik bir ehl-i ilim diyor ki:

Risale-i Nur’dan okuduğum bir sahifenin bana verdiği istifade, diğer eserlerin on sahifesinden daha fazladır.

Felsefî eserlerle meşgul bir muallim:

Ben bu kadar senedir ilmî ve felsefî eserlerle iştigal ettim. Risale-i Nur kadar beni ikna’ eden ve garb eserlerinden ve felsefeden aldığım yaraları tedavi eden ve bu zamanın ihtiyacına tam cevab veren bir eseri görmedim.

Bir edebiyatçı:

Benim aklım nursuz, kalbim mü’mindi. Risale-i Nur hem aklımı, hem kalbimi tenvir ve nefsimi ilzam etti. Beni Cehennemî bir azabdan kurtardı.

Bir doktor:

Risale-i Nur’dan istifadeye başladığım günü, hayata gözlerimi açtığım gün olarak biliyorum.

Bahtiyar bir üniversiteli:

Üstadımıza ve Risale-i Nur’a ait bir mektubu, İstanbul’un bir yerinden bir yerine götürmek gibi bir hizmeti, meb’usluğa tercih ederim.

Otuz sene evvel, ihlaslı ve faziletli ihtiyar bir ehl-i tasavvuf, Lütfü isminde bir genci göstererek: “Bu Nur

talebesi benden ileridir.” demiştir ki, bunlar binler itiraflardan birer nümunedir.

Yine bu azîm sırr-ı ihlasa binaendir ki; Risale-i Nur talebeleri, iman ve İslâmiyet hizmetinde ağır şartlar ve kayıdlar ve tahdidatlar içinde muvaffak oluyorlar ve hayatlarını Risale-i Nur’a ve Üstadlarına vakfetmişler. Risale-i Nur’u, sermaye-i ömür ve gaye-i hayat edinmişlerdir. Risale-i Nur davası, rıza-yı İlahî davası olduğu içindir ki, hamiyet-i İslâmiyeye mâlik mümtaz avukatlar, Risale-i Nur’un fahrî avukatı olmak ve dindar hakperest mücahid muharrirler, dünyayı istila edecek Nur’un ilânında hissedar olmak şeref ve nimetine mazhar olmuşlardır. Risale-i Nur’un neşriyat ve fütuhatı ve tesiratı; sessiz, büyük bir ihtişamla muhteşem bir bahar mevsiminde intişar eden mevcudat gibidir.

İşte ey Risale-i Nur gibi hadsiz hamd ü senalara şayeste olan bir nimet-i azîmeye nail olan Nur kardeşlerimiz! Böyle bir dâhî-yi a’zamın, böyle bir mütefekkir-i ekberin, böyle bir müellif-i İslâmın ve ulûm-u evvelîn ve-l âhirîne vâkıf böyle bir allâme-i asrın, böyle bir mücahid-i ekberin, böyle bir sahib-i zühd ü takvanın, hakaik-i imaniyenin varlığında âdeta tecessüm eden böyle bir abd-i küllînin, rıza-yı İlahîden başka hiçbir şeye iltifat etmeyen ve a’zamî ihlasın mazharı olan böyle bir tilmiz-i Kur’an ve hâdim-i İslâmın ve “Bir ferdin imanını kurtarmak için Cehennem’e de atılmaya hazırım.” diyen böyle bir halaskâr-ı imanın ve i’dam için sevkedildiği Divan-ı Harb-i Örfî’de “Sen de mürtecisin.” ittihamına karşı “Eğer Meşrutiyet bir fırkanın istibdadından ibaret ise, bütün ins ü cinn şahid olsun ki ben mürteciyim. Bin ruhum da olsa, Kur’anın bir tek mes’elesine hepsini feda etmeye hazırım.” diyen ve beraetinden sonra da teşekkür etmeyerek, Bayezid meydanındaki kalabalıkta “Yaşasın zalimler için Cehennem! Yaşasın zalimler için Cehennem!” diye bağırarak ilerleyen ve imha plânıyla verildiği mahkemelerde yirmidört sene evvel “Ey mülhidler! Ey zındıklar! Said, ellibin nefer kuvvetinde demişsiniz… Yanlışsınız… Kur’ana ve imana hizmetim cihetiyle ellibin değil, elli milyon kuvvetindeyim! Titreyiniz!

Haddiniz varsa ilişiniz!”, “Benim ölümüm sizin başınızda bomba gibi patlayıp, başınızı dağıtacaktır. Toprağa atılan bir tohumun yüzer sünbüller vermesi gibi, bir Said yerine yüzler Said size o yüksek hakikatı haykıracaktır.” Ve onbeş sene evvel “Saçlarım adedince başlarım bulunsa, her gün biri kesilse, bu hizmet-i imaniyeden çekilmem.” Ve “Dünyayı başıma ateş yapsanız, hakikat-ı Kur’aniyeye feda olan bu başı, zındıkaya eğmem!” diyen ve elli sene evvel âlem-i İslâmı sömüren, sömürgeci cebbar ve zalim bir İmparatorluğa karşı “Tükürün o zalimlerin hayâsız yüzüne!” diye matbuat lisanıyla cevab veren ve Büyük Millet Meclisi’nde reise “Kâinatta en yüksek hakikat imandır. İmandan sonra namazdır. Namaz kılmayan haindir. Hainin hükmü merduddur. Cenab-ı Hak, Kur’an-ı Kerim’inde, yüz yerde edasını emrettiği namazdan daha büyük bir hakikat olsa idi, imandan sonra onu emrederdi!” diyen ve yazdığı bir beyannameden sonra Meclis’te cemaatle namaz kılınmasına başlanan ve Birinci Cihan Harbi’nde Gönüllü Alay Kumandanı olarak esir düştüğü Rusya’da Moskof Çarlığına karşı izzet-i İslâmiyeyi muhafaza edip, kurşuna dizileceği hengâmda “Âhirete gitmek için bana bir pasaport lâzımdı.” diye ölümü istihkar eden böyle bir kahraman-ı İslâm Üstadımız Bedîüzzaman’ın eserlerini okumak nimet-i uzmasına mukabil canımızı da feda etsek, ömrümüzü de ona vakfetsek, zulümden zulüme de sürüklensek, ömrümüzün nihayetine kadar şükran secdesinden de kalkmasak, bize yine ucuzdur…

Üstadımız sık sık der ki: Mesleğimiz müsbettir, menfî hareketten Kur’an bizi menediyor.

Ey seyyid-i senedimiz! Ey ruhumuzun ruhu, kalbimizin kalbi, canımızın canı, cananımız, sertâcımız, sevgili Üstadımız Efendimiz! Madem bize menfî harekete izin vermiyorsun. Öyle ise biz de rahmet-i İlahiyeden niyaz ederek ahdediyoruz ki; din düşmanlığı ile Üstadımıza zulmeden o gaddar, insafsız zalimlerden intikamımızı şöylece alacağız: Risale-i Nur’u ölünceye kadar

mütemadiyen okuyacağız ve neşrinde sebat ve sadakatla hizmet edeceğiz. Onu altun mürekkeblerle yazacağız inşâallah…

Üniversite Nur Talebeleri

* * *

Üstadın ziyaretçilere dair bir mektubu

Umum dostlarıma, hususan ziyaretçilere bir özrümü beyan etmeye mecbur oldum:

Ekser hayatım inzivada geçtiği gibi, otuz-kırk senedir tarassud ve taarruza maruz kaldığımdan, zaruretsiz sohbet etmekten çekinip tevahhuş ediyordum. Hem eskiden beri manevî ve maddî hediyeler bana ağır geliyordu. Hem şimdi ziyaretçiler, dostlar çoğalmış; hem manevî mukabele lâzım gelmiş. Şimdi maddî bir lokma hediye beni hasta ettiği gibi, manevî bir hediye olan ziyaret etmek, görüşmek, hususan başka yerlerden musafaha için zahmet edip gelmek ziyareti dahi, ehemmiyetli bir hediye-i maneviyedir. Ona mukabele edemiyorum. Hem de ucuz değil, manen pahalıdır. Ben kendimi o hürmete lâyık görmüyorum. Manen mukabele de edemiyorum. Onun için şimdilik aynen maddî hediye gibi bir ihsan-ı ilahî olarak bana manevî hediye gibi olan sohbetten zaruret olmadan men'edildim. Bazı beni hasta eder. Maddî hediyenin tam mukabilini vermediğim vakit beni hasta ettiği gibi. Onun için hatırınız kırılmasın, gücenmeyiniz.

Risale-i Nur'u okumak, on defa benimle görüşmekten daha kârlıdır. Zâten benimle görüşmek; âhiret, iman, Kur'an hesabınadır. Dünya ile alâkamı kestiğim için, dünya hesabına görüşmek manasızdır. Âhiret, iman, Kur'an için ise; Risale-i Nur daha bana ihtiyaç bırakmamış. Hattâ hizmetimdeki has kardeşlerimle de zaruret olmadan görüşemiyorum. Yalnız bazı Risale-i Nur'un fütuhatına ve

neşriyatına ait bazı hizmetler için bazı zâtlarla görüşmek isterim. Ne vakit bu noktalar için görüşmek istesem, o zaman görüşmek caiz olabilir ve bana sıkıntı vermez. Bu noktayı bilmeyen ziyarete gelenlere haber veriyorum ki; birkaç senedir ceridelerle ilân etmişim ki, benimle görüşmek isteyenleri hususan uzak yerden gelerek görüşemeden gidenleri, hususî dualarıma dâhil ediyorum. Her sabah da dua ediyorum. Onun için gücenmesinler…

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ

Gayet şiddetli hasta Üstadımıza mühim, resmî bir zâttan bir mektub geldi. Diyor ki: Tarihçe-i Hayat'ın neşrolunmaması için eski partinin mühim adamları, büyük bir taviz ile eski partinin bazı memurlarını bu hataya sevketmişler…

Üstadımız da dedi ki: Bu Tarihçe-i Hayat'ın en mühim kısmı üç defa Sebilürreşad tarafından, dört defa da otuz-kırk seneden beri hem eski harf, hem yeni harf ile neşredilmiş ve içindeki müdafaat parçaları da müteaddid mahkemelerin huzurunda okunmuş ve resmen de neşredilmiş. Yeni olarak, Medine-i Münevvere gibi hariç yerlerden bir-iki âlim zâtın, izah ve teşekkür nev'inden birkaç hakikatlı mektubları var. Onun için mahkemelerin resmen bunlara ilişecek hiçbir ciheti yok.

Sâniyen: Risale-i Nur, kırk-elli senede bütün ehl-i siyasetin tazyikatı altında tek başına âlem-i İslâmda hârika bir tarzda neşrolduğu halde, şimdi milyonlar naşirleri varken değil eski bir parti, dünya toplansa ona karşı bir sed çekemez, mümkün değil. Belki bir ilânname hükmüne geçer. Onun için, Nur talebeleri müteessir olmasınlar...

Sâlisen: Hem eski partinin bana karşı zulümlerini helâl ettiğim, hem Kur'anın bir kanun-u esasiyesi olan وَ لاَ تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرَى yani, birisinin hatası ile başkası, partisi, akrabası mes'ul olmaz, olamaz, diye hem Anadolu, hem vilayet-i şarkıyede Risale-i Nur'la neşredildiği sebebiyle, asayişe tam kuvvetli bir tarzda hizmet edilmiş. Demek bir manevî zabıta hükmünde herkesin kalbinde bir yasakçı bırakıyor. Bu noktaya binaen, Risale-i Nur eski partinin dört-beş hatasını yüz derece ziyadeleştirmeye mani'dir. Yüzde beş adamın hatasını, doksanbeşe de verip yirmi-otuz derece ziyadeleştirmemiş. Onun için umum o partinin ekserîsi, iktidar partisi kadar Risale-i Nur'a minnetdar olmak lâzımdır. Çünki bu dersi, bu kanun-u esasiye-i Kur'aniyeyi Risale-i Nur ders vermeseydi, o beş adamın hatası binler adamı da hatakâr yapardı.

Râbian: Kat'iyyen tahakkuk etmiş ki: Risale-i Nur hariçten hücum eden küfr-ü mutlaka karşı bu milleti ve âlem-i İslâmiyeti muhafaza edecek Kur'an-ı Hakîm'in mu'cize-i maneviyesinden bir derstir ki, dinsiz feylesoflardan hiçbirisi ona karşı mukabele çaresi bulamadılar. Kat'iyyen haber aldık ki: Hariçte bazı yerde bir milyon gençler "Müsalemet-i umumiyeyi temin edecek Risale-i Nur'dur." demişler. Sulh-u umumî taraftarı Almanya ve Amerika gibi bazı ecnebilerin de Risale-i Nur'u tercümeye başladığını haber aldık.

Hâmisen: Eğer resmî adamlar bazı yeni kanunlara yanlış manalar verip bir-iki satırına ilişseler, benim bedelime deyiniz ki: "Bir adamın hatası ile yirmi bin komşusu cezalandırılır mı, hapsedilir mi? Dünyada böyle hükmeden hiçbir kanun var mı?" İşte her sahifesi yirmi satır olan beş

yüz sahifelik bir kitabın bir satırında bir adama şiddetli tokat vurmuşsa: Evvelâ, isim muayyen değil, orada mes'uliyet yok… Şayet olsa da, sansür gibi o satır silinir. O kitabı müsadere etmek, onbin adamı hapse sokmak gibi kâinatta işitilmemiş bir kanunsuzluk, bir zulüm olduğu gibi; öteki yirmi bin satırlar şimdiye kadar yirmi bin adamın imanını kuvvetlendirdiği cihetle yirmi bin hasene ve iyilik olduğundan, elbette o hatayı ve seyyieyi affettirir…

Ben şiddetli hasta olmasaydım daha konuşacaktım. Siz hizmetkârlarım tashih ve ıslah edersiniz. Hattâ münasib görseniz, manen polislerin bir vazifesini gören Risale-i Nur'un asayiş hizmetinde polislere büyük bir kuvvet olan derslerine polisler herkesten ziyade taraftar olmak lâzım gelirken, şimdi resmen taharri memuru suretinde polislik aleyhinde olan bu hizmeti polislere vermeye ruhum razı değil. Onlara umumen hakkımı helâl ettiğimi söylersiniz.

Sâdisen: Şiddetli bir teessüfle Leyle-i Mi'rac vaktinde Mi'rac-ı Şerif, Şuhur-u Selâse hürmetine vesile beklerken, Tarihçe-i Hayat hasebiyle taharri hâdisesi şiddetli bir keder verdi. "Sadaka belayı def'eder." mealindeki hadîs-i sahihin hükmüyle, Risale-i Nur Anadolu için belaları def'eder bir sadaka hükmüne geçtiği; ona beraetler ve serbestiyetler verildiği zaman belaların def' edilmesi, ona hücum edildiği zaman belaların gelmesi yüz hâdisesi var ki; bazan zelzele ve fırtınalarla kaydedildiği gibi, bu defa da hayatımda görmediğim tahtessıfır onsekiz dereceye yakın bir soğuk, taarruz ve taharrinin aynı vaktinde geldi.

Resim (Üstad Bedîüzzaman Said Nursî Hazretleri 1959'da İstanbul'a teşrif ettikleri zaman, araba içinde çekilen fotoğrafı.)

Üstadımız şiddetli hastalığından fazla konuşamadı. Hasta halinde hizmetkârına dedi: Merak etmemeleri için bera-yı malûmat bazı dostlara ve bazı resmî zâtlara gönderirsiniz.

Şiddetli hasta Üstadımızın hizmetkârı

Evet, hizmetkârımın yazdığı doğrudur.

Said Nursî

* * *

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ

Muhterem Üstadımız!

Mücahede-i maneviyenize ve sabr-ı cemilinize mükâfaten Cenab-ı Hak tarafından ihsan buyurulan kudsî iman davanızın tahakkukunu Risale-i Nur'un serbest intişarı ile idrak etmiş bulunuyoruz. Senelerden beri devam edegelen bu kudsî dava, bu ideal ve bu çetin mücadele, zaferle neticelenmiş, Hakk'ın istediği olmuş, gönlümüzün emel ve arzusu yerine gelmiş, iman küfre galebe ederek zulmet perdeleri çatır çatır yırtılarak âfâk-ı cihan Nur'un parlak ziyası ile aydınlanmıştır. Bu neticeye ve bu zafere ulaşmak, iman nimetinin sonsuz saadetine kavuşmak ve dolayısıyla da Hakk'a yaklaşmak bahtiyarlığını bizlere, Türk milletine ve belki bütün insanlığa bahşeden Risale-i Nur bu muazzam ve korkunç imansızlık savaşının kurtarıcı atomu olmuş,

ruhlarımızı tamir, kalblerimizi takviye, gönüllerimizi fetheylemiştir. Bu bakımdan minnet ve şükranlarımızı sevgili ve muazzez Üstadımıza arzederken, asırlık ömr-ü mübareklerinizin geçirdiği hayat safhalarının her ânı mücadele, mücahede, işkence, eziyet, zulüm, menfâ dolu korkunç bir devrin çile ve ızdırablarıyla geçmesine rağmen, azminizin, sadakatinizin, feragat ve cesaretinizin ve nihayet o çelikten daha kuvvetli iman ve şuurunuzun, hülâsa İslâmiyeti anlayışta, insaniyeti kavrayışta, içte ve dışta örnek insan oluşunuzun ve bilhâssa Risale-i Nur Külliyatınızın insanlık âlemi üzerine bıraktığı tesir, aksettirdiği mana ile daima izinizden, yolunuzdan gidecek olan, giden, gitmeye azmeden milyonlarca Nur talebeleri size meclub, size müteşekkirdirler.

Muhterem Üstadımız, artık bütün yorgunluğunuza ve ihtiyarlığınıza rağmen çetin imtihanınızın muvaffakıyetle neticelenmesi sayesinde müsterih olunuz. Artık bu kudsî davayı, bu iman ve Kur'an davasını devam ettirecek istikbalin genç Said'leri yetişmiştir. İman nuru ve şuuru ile onlar bu kudsî ve ulvî davayı yürütecekler ve inşâallah kıyamete kadar devam ettirecekler ve nesilden nesile intikal ettirecekler.

Muhterem Efendimiz, yarın tarihin altun sahifelerinde iftihar ve ihtişamla yâdedilecek olan yeni ve mufassal Tarihçe-i Hayatınızın Ankara'da tab'edilip hitama ermesinin sevinci içinde bayram etmekteyiz. Zira bu Tarihçe-i Hayat, ömrünüz boyunca ille-i gaye edindiğiniz imanı kurtarmak davanız uğrundaki mücadele ve mücahede safhalarınızı, bin türlü mahrumiyetler içerisinde yorulmak bilmeyen bir azimle maksada vâsıl oluşunuzu ve âleme rahmet olan Risale-i Nur'ların te'lif, tanzim ve neşri hakkında tatminkâr malûmat vermesi bakımından büyük ehemmiyeti haizdir. Bugün milyonlarca insanı coşturup, selâmete götüren bu Nur deryası daima kükreyecek, küfrü boğacak, zulmeti yırtacak, insanlığa hâmi ve halaskâr olacaktır.

Size medyun-u şükranız. En derin sevgi ve muhabbetlerimizle selâm ve hürmetlerimizi arzeder, dua-i mübareklerinize intizaren ellerinizden öperiz aziz, sevgili Üstadımız.

İstanbul Nur Talebeleri

* * *

Resim (Üstad Bedîüzzaman Said Nursî Hazretleri 1959 yılında Ankara'ya teşrif ettikleri zaman, misafir olarak kaldıkları otelden çıkarken.)

Risale-i Nur ve hariç memleketler

Risale-i Nur'un hariç memleketlerdeki fütuhatına kısa bir bakış

Risale-i Nur, yirminci asrın ilim ve fen seviyesine uygun müsbet bir metodla akla ve kalbe hitab ederek ikna' ve isbat yoluyla gittiği için, yalnız Türkiye'de değil, hariç memleketlerde de hüsn-ü kabule mazhar olmuştur. Eserler, memleketimizde yeni yazı ile matbaalarda basılmadan evvel, başta Pakistan ve Irak olmak üzere diğer İslâm memleketlerinde Arabça, Orduca, İngilizce ve Hindçe tab'edilerek bütün Âlem-i İslâma tanıtılmış ve fevkalâde teveccühe mazhar olarak geniş bir okuyucu kitlesi bulmuştur.

Bedîüzzaman kırk-elli seneden beri, yalnız Âlem-i İslâmda değil, bütün dünyaca tanınmış mümtaz bir şahsiyettir. Kendisi, küçük yaşından beri ilim sahasında ilzam edilmemiş olduğundan; gerek dâhilde ve gerekse hariçte nazarlar üzerine çevrilmiştir. Âlem-i İslâmın ilim merkezi olan Câmi-ül Ezher, onun mertebe-i ilmini ve yüksek zekâsını Üniversite Rektörü Şeyh Bahit gibi müdakkik âlimler vasıtasıyla idrak ederken, müsbet ilimlerdeki derin vukufu da bütün dünyaya yayılıyordu. Mısır matbuatında "Fatîn-ül Asr" diye tavsif edilerek hakkında makaleler neşrediliyordu. Kendisi, bundan kırkbeş-elli sene önce, Şam'da, içinde yüz ehl-i ilim bulunan onbin kişilik muazzam bir cemaata Câmi-ül Emevî'de îrad ettiği mühim bir hutbede, Âlem-i İslâmın geri kalış

sebeblerini ve nasıl ilerleyebileceğini izah ederek, Âlem-i İslâmın ittifakının ne kadar zarurî olduğunu beyan etmişti.

Bu hutbesi bütün Âlem-i İslâmda hayranlıkla karşılanmış ve ilim meclislerinde ismi çok anılmaya başlanmıştır. Onun mücahede ve mücadelelerini işiten ve eserlerini okuyan binlerce kişi, ona karşı büyük bir alâka duymaya başlamışlardır. Câmi-ül Ezher'in hamiyetli talebeleri bir hadîs-i şerifin medar-ı evham olmuş manasını Üstad Bedîüzzaman'dan sormuşlar ve Üstad hasta olması dolayısıyla talebeleri, Risale-i Nur'dan o mes'eleye müteallik mevzuları ve Üstad tarafından daha evvel o hadîs dolayısıyla gelebilecek bir suale verilmiş kat'î bir cevabı bir araya getirerek göndermişler ve bu cevab gayet takdirle karşılanmıştır. Pakistan Maarif Nâzır Vekili Ali Ekber Şah (şimdi Sind Üniversitesinde Rektör), Türkiye'ye geldiği zaman Bedîüzzaman'ı ziyaret etmiş ve memleketimizden ayrılırken Üstad ve eserleri hakkında gençliğe bir hitabede bulunmuş ve memleketine muvasalatında da beraberinde götürdüğü Nur Külliyatının, resmen üniversitede okutturulması ve Orduca'ya tercümesi için teşebbüse geçmiştir. Pakistan'da münteşir Arabça ve İngilizce gazete ve mecmualarda Üstad ve eserleri okuyuculara tanıtılmış; Türkiye'deki İslâmî inkişaf, Risale-i Nur faaliyetinin bir semeresi olarak belirtilmiş, Üstad Bedîüzzaman Âlem-i İslâmın manevî lideri olarak zikredilmiş ve "Hazret-i Bedîüzzaman Said Nursî" diye hakkında birçok makaleler yazılmıştır. Bugün Risale-i Nur, İslâm âlemince, İslâmiyete yöneltilen hücumları kıran bir sedd-i Kur'anî olarak bilinmekte ve kabul edilmektedir.

Risale-i Nur Avrupa, Amerika ve Afrika'da da hüsn-ü teveccühe mazhar olmuş; başta bahtiyar Almanya ve Finlandiya olmak üzere, birçok memleketlerde okunmaya başlanmıştır.

Bu cümleden olmak üzere, Almanya'da Berlin Teknik Üniversite Mescidine Risale-i Nur Külliyatı konulmuş ve Şarkiyat Üniversitesi İlahiyat bölümünde Risale-i Nur

hakkında konferans tertib edilmiştir. Almanya'daki İslâmî fütuhatta, Risale-i Nur'un büyük rolü olmuştur.

Yunanistan'ın Gümülcine şehrinde Hâfız Ali Efendi tarafından açılan dershanede Risale-i Nur dersleri de okutturulmakta ve yüzlerce Risale-i Nur talebesi yetişmektedir.

Finlandiya'da İslâm Cemaati Reisi tarafından Risale-i Nur neşredilmekte ve bu sayede birçok Finli Müslüman olmaktadır. Japonya ve Kore'de de Risale-i Nur'un birçok okuyucuları bulunmaktadır. Kore Harbi münasebetiyle Türkiye'den Kore'ye giden müteaddid Nur talebeleri tarafından bütün külliyat oraya götürülmüş; bu eserlerin bir kısmı Japon üniversitelerine ve bir kısmı da Kore kütübhanelerine hediye edilmiştir. Bu vesile ile Japonya'daki İslâm cemaati de, Risale-i Nur'dan istifade etmeye başlamıştır.

Hindistan ve Endonezya'daki müslümanlar da Risale-i Nur'dan mahrum kalmamışlardır. Hacca giden bir Nur talebesi tanıştığı bir Hindli âlime Risale-i Nur Külliyatını hediye etmiş ve o âlim de eserleri Hindçeye tercüme edeceğini ve bunun kendisi için büyük bir vazife olduğuna inandığını söylemiştir.

Amerika'daki Waşington Câmiine bazı risaleler hediye edilmiş ve buradaki Müslümanların da bu eserlerden istifadeleri sağlanmıştır.

Irak'tan gönderilen Risale-i Nur eserleri münasebetiyle, Waşington İslâm Kültür Merkezi Genel Sekreteri tarafından eserleri gönderen Nur talebesine bir teşekkür mektubu yazılmıştır.

Mezkûr beyanatımız Risale-i Nur'un hariç memleketlerdeki inkişafının malûmatımız çevresindeki birkaç nümunesidir.

Yakında tab'edilecek "Mu'cizeli Kur'an"da Hâfız Osman hattı aynen muhafaza edilmekle beraber; Kur'anın lafzî mu'cizeleri gösterilmiştir. Bu Kur'anın Âlem-i İslâm başta

olmak üzere bütün dünyaca ne büyük bir alâka ile karşılanacağı şübhesizdir.

Bütün bunlar, Risale-i Nur'un dünya çapında muazzam bir boşluğu doldurmakta olduğunun delil ve emareleri değil midir? Bütün beşeriyet, Kur'ana ve dolayısıyla asrımızda onun manevî i'cazını isbat ve beyan eden Risale-i Nur'a muhtaçtır.

İşte bu kısımda, Üstad Bedîüzzaman ve Risale-i Nur hakkında hariç memleketlerde intişar eden makalelerin bir kısmını, Üstad'a ve talebelerine gelen mektublardan bazılarını aşağıya dercediyoruz.

* * *

Sind Üniversitesi'nin kıymetli Dekanı Ali Ekber Şah'ın Ankara'daki bir Nur talebesine yazdığı mektub

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ

Aziz, sıddık kardeşim!

Çok zamandan beri size mektub yazmadığım için özür dilerim. İnşâallah bundan sonra sık sık yazacağım. Ve sizden de, sık sık yazmanızı rica ederim. Muhabbetimde hiçbir azalma yok, belki bu muhabbet daha da artıyor.

Türkçe bilmiyorum, lâkin sizin Risale-i Nur'u görüyorum ve çok beğeniyorum.

Zeban-i yâr-i men Türkî ve men Türkî nemîdânem,
Çe hûşbûde eğer bûde zebaneş der dehanem.

Bu ne kadar iyidir ki, külliyatınızın adı da Nur'dur ve bu, Nur'un dâîsidir. Aramızda ruhanî rabıta var. Allah'tan, bu ruhanî taallukatlarını çok çok payidar etmesini dua ederim. Türkiye'de iken dostlarınızla da görüşmüştüm. Onların hallerini yazın ve hürmet ve selâmlarımı tebliğ ediniz,

meşkûr olurum. Hazret-i Nur nasıldır? Onun hakkında yazın ve selâmlarımı ve huluslarımı, hizmetinde olduğumuzu arzediniz. Sabir İhsanoğlu ile görüştüm ve şimdilik onunla beraber oturup Türkiye'ye ait ve sizler hakkında bahsetmekteyim. Bizler biraz daha çalışacağız ve din hizmetinde olacağız, Allah yardım etsin.

Mektuba son verirken, sıhhat için dua eder, Cenab-ı Hak'tan Müslümanlara emniyet vermesini yalvarırım.

Din Kardeşiniz
Seyyid Ali Ekber Şah
Sind Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı
Haydarabad - Batı Pakistan

* * *

Resim (Pakistan İslâm Talebe Cem'iyeti tarafından gönderilen mektub.)

Pakistan İslâm Talebe Cem'iyeti Reisinden Üstad Bedîüzzaman Hazretlerine gelen bir mektub:

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ

Pakistan Talebe Cem'iyeti yıllık kongresi Pakistan'ın payitahtı olan Karaşi'de Hicri 14-15-16 Rebiülâhir 1377, Miladi 8-9-10 Aralık 1957'de toplanacağını bildirmekle

şerefyâb oluruz. İslâmiyet uğruna çalışan gençleri teşci' etmek gayesiyle, bu kongre münasebetiyle mesajınızı göndermenizi rica ederiz.

Belki semahatlı Efendimiz, Pakistan'daki Müslüman Talebe cem'iyetinin İslâmiyeti şiar edindiğini biliyorlar... Ve cihandaki müşkil mes'eleleri doğruca halledebilecek ancak İslâm dininin olduğuna da inanmaktadır.

Bu cem'iyet, Pakistan'da en kuvvetli bir cem'iyet, en sağlam bir içtimaî nizam olup, on seneden beri cihanşümul İslâmiyet fikrini ve yüksek nizamlarını talebe önünde ve topluluklarında isbat etmeye çalışmaktadır.

Ayrıca müsaadelerinizi.. ve lâyık olduğu şekilde bizim sizde olan ümidlerimizi boşa çıkarmayacağınızdan eminiz. Çok teşekkürler ederiz. Selâmlar...

Din Kardeşiniz
İbsar Alim
Pakistan İslâm Talebe Cem'iyeti Reisi

* * *

Risale-i Nur'un Pakistan'da neşriyatını yaparak pek çok kimselerin bu eserlerden istifadesini sağlayan, Karaşi Üniversitesi Türk Tarih Bölümü asistanı ve dört büyük gazetenin muharriri M. Sabir'in bir mektubu

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ
اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ

Muhterem din kardeşlerimiz!

Kıymetli mektubunuzu aldım, çok çok teşekkürler.

Hazret-i Üstadımız Said Nursî'nin hal ve sıhhati nasıldır? Onu seven talebeler ve halk soruyor. Bana haber göndermenizi rica ederim.

Bu ay içerisinde Hindistan'da, İslâmiyetin ve Türklerin hakikî düşmanı olan siyonist ve kızıl kâfirlere karşı dört makale neşrettim. Türk-Pakistan dostluğunun esas ve tarihi hakkında da, Karaşi'de bir fıkra neşrettim, size de gönderdim. "İmam" adlı aylık bir gazetede, "Rusya'da Mazlum Müslüman" başlıklı bir makale yazdım, bunu da gönderdim ve başka Orduca gazetelere de gönderdim. Maksadım, İslâmiyete hizmet, Türk edebiyatını tanıtmak ve Türk düşmanlarına karşı, yazmak ve çalışmaktır...

Burada mühim bir kitab neşretmek istiyorum, bunun için size yazıyorum. Bu hususta Halkçıları tanıttırıyorum ki; bunlar, Türklere karşı çalışmışlar ve cumhuriyet adına bütün milleti aldatıp dindarları zindanlara atmışlardı. Karaşi'de neşredilen bu makaleleri bir kitab halinde tab'etmek istiyorum. Bize ne kadar materyal verirseniz, hepsi burada neşrolacak.

Bu mektubumdan sonra, size mühim bir mektub yazacağım ve bunda, niçin Üstad'ın İslâm dünyasının en büyük din şahsiyeti olduğu ve bunun gibi hiçbir adam, ne Endonezya, ne Hind-Pak Yarımadası, ne Arab ve ne de Afrika'da çıkmadığı gösterilecek.

Ey Nurcu dostlarım! Türk-Pakistan dostluğu için çalışınız, komünistlerden âgâh olunuz. İftihar ederiz ki, Türkiye ile Pakistan, Bağdad Paktı muahedesinde şeriktir. Yolumuz İslâmîdir, ne Arabcılık, ne İrancılık...

Geçen ay, Seyyid Ali Ekber Şah beni çağırdı. Bu zât 1950'de Üstadımızı görmüş, bana çok iyi malûmat verdi. O, makalelerle de Üstad'ı tanıtmış ve Yahudiler aleyhinde yazmıştır. Bu zât, Üstad'a selâmlar ve talebelere dualar ediyor ve diyor ki: "Ben iki adamın tesiri altında kaldım: Biri Mevlâna, diğeri de Said Nursî."

M. Sabir

* * *

M. Sabir'in diğer bir mektubu

Bir habere göre, Menderes Hükûmeti Âlem-i İslâmın ve dünyanın büyük mütefekkiri olan Hazret-i Üstad Said Nursî'nin çok mühim İslâmî eserleri olan Risale-i Nur'un neşri için emir vermiş. Bu haberden, Pakistanlı din yolunda çalışan adamlar büyük bir sevinç içinde kalmıştır. Bu neşir münasebetiyle, Hazret-i Said Nursî'yi, talebelerini ve Türk din kardeşlerimizi ruh u canımızla tebrik eder, milleti zulüm ve istibdad ve dinsizlikten kurtaran başta Menderes olmak üzere bütün Demokratlara teşekkür ederim.

Bu hareketten dolayı, Türk Milleti aleyhinde yapılan haricî propagandalar kırılacak ve Âlem-i İslâmın, Türkiye'ye olan eski muhabbeti yeniden vücud bulacaktır. Ben bir Pakistanlı müslüman, Türkiye'ye hiç gitmedim, Said Nursî'yi görmedim, lâkin İstanbul Üniversitesi Nur talebelerinin neşrettikleri kitablardan bazı parçaları mütalaa ederek, hakikî, ruhanî bir lezzet hissettim. Ve şimdi, bu uzak diyarda bir Nur şakirdi oldum.

Ana dilim Orduca'da yazılmış bu gibi eserler yok. Ve Nursî gibi bir din kahramanı, Hindistan ve Pakistan'da yok. Bu bir hakikattır. Eğer bu eserler Orduca'ya tercüme edilirse, büyük İslâmî hizmetler olacağını ümid ediyoruz. Filhakika, komünizme karşı neşriyat yoluyla mücadele çok zarurîdir. Ve Demokratlar tüzüklerinde buna yer vermiştir. İnşâallah bu gibi İslâmî faaliyetlerle, Türklere karşı çalışan komünistler, farmasonlar ve başkaları mahvolacak ve istikbalde Türkiye eski makamına terakki edecek… Âmîn!

M. Sabir
Er-Rabadlı
Pakistan'da bir Nur şakirdi

* * *

Karaşi Nur Talebeleri adına yazılan bir mektub

Karaşi Nur Talebeleri: Pakistan

M. Sabir İhsanoğlu, M. A. (Prev)
Department of İslamic History and Culture
University of Karachi
İslamic Republic of Pakistan

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ

Muhterem Efendim!

Aziz ve büyük Üstadımız olan Hazret-i Bedîüzzaman Said Nursî'nin mühim eserlerini aldım. Başka eserlerini görmemiştim. Siz bana ilk defa olarak gönderdiniz. İmtihanım çok yakın. Mayıs'tan sonra Hazret-i Üstad hakkında ve onun imanî ve Kur'anî hizmetlerine ait makaleler yazacağım inşâallah, sizlere burada neşrolunan nüshalardan da göndereceğim. Maddeten sizi tanımıyorsam da, manen tanırım. Kur'an-ı Kerim'e göre bütün Müslümanlar hakikî bir kardeş gibi... Ben size, sizin İslâmî birader ve bahusus Türkiye'li Müslüman ve Nurcu olmanız haysiyetiyle yazıyorum. Ben bir Pakistanlıyım, Türkiye'li değilim. Ana dilim Türkçe değil, fakat Nur talebesiyim. Bedîüzzaman Said Nursî'yi en büyük din ve fikir adamı bilirim ve kendimi bir Nur talebesi ilân ederim. Said Nursî Hazretleri değil sizlerin, bütün İslâm gençliğinin üstadıdır. Maalesef memleketimizde Türkçe bilen yoktur, bunun için Üstad'ın hizmetlerine nâvâkıftırlar.

Pakistan'dan Risale-i Nur hakkında size malûmat veriyorum:

Üstad ve Türkiye hakkında malûmat çok azdır. İki yıldır biraz çalışıyorum. Pakistan, Buhara ve Birma gazetelerinde makaleler yazdım. Çok takdir edilip, benden Türkler ve Risale-i Nur hakkında yazılar rica ettiler. Benim, evvelâ Üstad hakkında malûmatım yoktu. Bu meyanda Sâlih Özcan adlı bir gence, Türkiye'ye dair kitablar göndermesi için

yazdım, bana gönderdiler. Bunlardan birisi Serdengeçti idi. Bunda, Risale-i Nur hakkında bir makale gördüm. Okudum, istifade ettim ve Nur hakkında malûmat toplamaya başladım. Ben onun eserlerini okuyup yazmayı çok isterdim. O zamandan beri onun yazılarını okudum, düşündüm; o nedir? Bana malûm oldu ki: Ona karşı İslâm düşmanları dışarıda propaganda yapmışlar. Onun hakkında bugüne kadar oniki makale yazdım. Davet (Delhi), İstiklal (Rangoon), Tasnim (Lahore), Elmünir (Layelpur), Asia (Lahore), Müslim (Dakka), İnkılab (Karachi), Anjam ve Ceng (Karachi) ve diğer bazı gazetelerde yazmıştım.

Üstad hakkında yazılan bu makaleler, diğer dillere de tercüme edilmiştir. Bugün onu, binlerce belki milyonlarca müslim ve gayr-ı müslim biliyor; benden, onun hakkında malûmat istiyorlar. Her gazete onun hakkında yazmak istiyor. İnşâallah, üç ay sonra bu konuda bütün enerjimle çalışacağım. Düşman-ı İslâm'dan korkmuyorum. Karaşi'de Üstad'ın kitablarını ve başka Türkçe kitabları topladım ve bir küçük kütübhane tesis ettim. Türkiye'den gelen bütün kitablar buradadır.

Bu yıl "Türk-Pakistan Talebeler Birliği" adlı bir cem'iyet kurmak niyetindeyiz. Nur dostlarımızdan rica ederim ki, Türk-Pakistan dostluğunun bağlarını müstahkem eylesinler; Ordu lisanı da okusunlar. Bu yarımadada yüzotuz milyon Müslümanın millî lisanı yalnız Orducadır. Bizler, burada Türkçe için çalışırız. Türkçe bilen, Sibirya'dan Arnavutluğa kadar altmış milyon Müslüman ve Türkiye'deki yirmibeş milyon Türktür.

Nur talebesi kardeşlerime söylüyorum: "Nerede olursa olsun siyonizme karşı mücadele etsinler." Komünizmin icadçıları yalnız Yahudilerdir. Bugüne kadar bu komünistler, İdil-Ural, Kafkasya, Almanya, Kırım, Azerbeycan, Garbî Türkistan ve komşumuz Doğu Türkistan'ı istila ettiler. Altmış milyon kardeşimizin hukuku pâyimal oldu. Hindistan dahi bir emperyalisttir. Nehru ve başka Hindular, İslâmiyetin düşmanıdırlar. Maalesef Müslüman devletler bunu

bilmiyorlar. Nehru, Keşmir'li Müslümanları öldürtüyor. Said Nursî'ye gidip Hind'li Müslümanlar hakkında söyle ki, kendi memleketinde buna karşı yazılsın. Said Nursî Hazretlerine burada çok hürmet vardır. Onu severiz, onun sıhhat ve uzun hayatı için dua ederiz. İslâm dünyasında Said Nursî'nin eşi yoktur. Mısır'da bir Hasan-ül Benna var idi (şehid edilmiştir). Yutmiz'de İkbal var idi (vefat etmiştir). Hâlen bir Mevdudî var. Başka büyük adamlar da vardır, lâkin Üstadımız gibi yoktur. Üstad, İslâm dünyasının cevheridir. Onun hakkında malûmat azdır. Onun eserleri Farsça, İngilizce ve Orduca'ya tercüme edilmemiştir. Lâkin istikbalde olacaktır. [80](Haşiye)

Üstadın kıymetli hayatı hapishanede geçmiştir. Halkçılar ona çok mezalim reva gördü. Elhamdülillah, bunların devr-i istibdadı gitmiş, Demokratlar gelmiştir. Biz Pakistanlılar, bunun için Menderes Hükûmetinin hâmisiyiz. Eğer Demokratlar olmasaydı; ne Türk-Pakistan dostluğu olurdu, ne de Bağdad Paktı ve sizlerle taallukat-ı imaniye...

Kusura bakma, Üstadım Hazretlerine çok çok selâmlar ve hürmetlerimi söyle, Nur dostlarıma da selâm. Üstadın büyük ve iyi fotoğrafını gönder.

Yaşasın İslâm kardeşliği ve Türk-Pakistan dostluğu!

Ev Adresim:
Room No: 8
University Hostel
Mission Rd.
Karachi
Elbâki Hüvelbâki
Pakistan'lı Nur Şakirdi
Er-Rabad'lı
M. Sabir
30.3.1957

* * *

M. Sabir'in Türkiye'de İslâmî inkişaf münasebetiyle memnuniyetini izhar eden bir mektubu

بِاِسْمِهِ سُبْحَانَهُ
اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ

Aziz, sıddık, muhterem kardeşlerimiz!

Dört adet mühim mektubunuzu, fotoğrafları ve Hazret-i Üstad'ın "Sözler" adlı eserini aldım. O kadar memnun oldum ki, beyan edemem. Mektubunuzda okudum ki, Türkiye'de Risale-i Nur ve İslâmiyet inkişaf ediyormuş; buna çok memnun oldum. Maalesef, eski hükûmet Üstad'a karşı muarız idi ve ona çok zulümler etti. Lâkin hakikî Müslüman olan bu Menderes, İslâmiyeti baskıdan kurtardı. Var olsun. İnşâallah Türkiye, yakında eski yüksek makamını alacaktır. Üstad ve Risale-i Nur'u neşredenler gibi mühim din adamları Türkiye'de vardır; hükûmetiniz niçin bunları İslâmî toplantıya göndermiyor. Salahiyetli adamlar Türkiye'de çoktur. Kanaatım şudur ki; Üstad gibi âlim dünyada yoktur. Memleketimizden, Hazret-i Üstad gibi bir âlim çıkmadı. Maalesef ki, Kızıl Rusya ve kâfir Çin'den çok âlimler geliyorlar ve konferanslar vererek, gençleri yavaş yavaş fikren zehirlemektedirler. Eğer Türk Milleti büyük Türk âlimleri gönderirse, Pakistan'da ve bütün İslâm dünyasında büyük tesirleri olacaktır.

Biz Pakistanlılar Türkiye'yi İslâm dünyasının lideri olarak görmekteyiz.

Türkiye, İslâm dünyasının garbî kal'asıdır. Türkiye'siz ittihad-ı İslâm mümkün değildir. Size, Üstad'a dair makalelerimi gönderdim. Üstad'a dair makalemi ve "Şarkî Türkistan'da Çin Emperyalizmi" adlı makalemi neşrettim.

Pakistan'da ne Türkçe okulu, ne kütübhanesi, ne çalışkan adamları ve sefaretinizde de Orduca bilen adam yoktur. Onlar, Pakistan'ın gençleriyle temasta değildirler; Orduca

neşriyatları da yoktur. Eğer bazıları onları davet etseler iştirak etmiyorlar. Pres Ateşeliğinizde dine dair malûmat ve kitab da yoktur.

Geçen günlerde, Lahor'da bir İslâmî müzakere oldu. Türkiye'den meşhur zâtlar gelmedi. Ankara Üniversitesinde öğretim görevlisi olan Dr. Rehber (Pakistanlıdır) İslâmiyetin aleyhinde konuştu. Bütün İslâmî dünya onu lanetlediler... Lâkin avam, gazetelerde okuyup onu Türk bildiler ve çok hayret ettiler. Bu adam, dini ve Türkleri tahkir etti. Sebilürreşad'a yazıyorum.

Hazret-i Üstad'ın müstakil adresi nedir? Hazret-i Üstad'a bir aded Kur'an-ı Kerim ve onun hakkında makaleler neşrolunan mecmuaları takdim etmek istiyorum. Hakkınızda çok makaleler yazdım. Onları toplayıp kitab şeklinde basacağım.

Her zaman Pakistan'ın mühim zâtları, Hazret-i Üstad'a ve sıhhatine dair malûmat sormaktadırlar. Bizler, buradaki Nur talebeleriyle, Hazret-i Üstad'ı buraya davet ederiz.

Elbâki Hüvelbâki
Kardeşiniz
M. Sabir

* * *

Pakistan'ın en büyük mecmuası "Students' Voice"da İslâm Kongresi Reisi "Zafer Afaq Ansar"ın "İslâmın Büyük Rönesansı" adlı makalesinde Risale-i Nur'un muhterem ve muazzez müellifinden şöyle bahsediyor:

....

Bu hareketlerin asıl merkezini, Said Nursî'nin fazla mikdarda talebesi bulunan üniversite ve kültür yerleri teşkil eder. Bu talebeler, Risale-i Nur Talebeleri adını alır. Bu gençler, biz Kur'anı kendimize düstur seçtik. Bizim gayemiz: Zevki, Allah'ın yolunda aramak ve İslâmiyeti bütün dünyaya yaymaktır.

Siyonizm, Komünizm, Allahsızlık gibi İslâmiyete zıd olan cereyanlara karşı mücadele etmektir.

İslâmiyeti, bütün Türk gençliğinin tam manasıyla benimsemesine çalışmaktır.

Türkiye'yi her türlü tehlikeye karşı müdafaa etmektir.

Irkî ve kavmî ayrılıkları bertaraf ederek, İslâm birliğini meydana getirmektir.

Hazret-i Üstad Nursî tarafından yazılan ve 130 kitab ve risaleden ibaret olan Risale-i Nur Külliyatı bu talebeler tarafından yayılmaktadır.

* * *

Pakistan basınında Risale-i Nur ve Üstad Said Nursî Hazretleri hakkındaki neşriyattan örnekler

31 Ocak 1958 tarihli Students' Voice (Talebelerin Sesi) Gazetesi, Pakistan İslâm Talebe Cem'iyeti tarafından 15 günde bir çıkarılan ve talebeleri (istikbalin büyüklerini) yüksek İslâmî esaslara göre hazırlamayı gaye edinmiş bir talebe cem'iyetinin neşir organıdır. Bu gazetenin "Türk Gençliği Uyanıyor" başlıklı makalesinden:

Bütün İslâm memleketlerinde İttihad-ı İslâm için çalışan İslâmî teşkilatlar ta'dad edilip, Türkiye'de de Nur Talebeleri bu meyanda zikrediliyor; ve en sonra İttihad-ı İslâm için çalışan ve Pakistan'ın en iyi dostları olan Nur Talebelerini tanıdık. Nur Talebelerinin Üstadı, seksenbeş yaşında büyük bir âlim olan Üstad Said Nursî'dir. Hakikat-ı İslâmiye için yaptığı mücadele, kendi ana vatanında -yani Türkiye'de- otuz sene işkenceli bir hayat ve sık sık hapiste yatmasına sebeb oldu ve 1952'de serbest bırakıldı. Fakat bu ihtiyarın bakışları hâlâ ateşlidir. Otuz yıllık hapis ve işkenceler onu mağlub edemedi. Bu mücadelesiyle, birbirine çok sıkı bağlı olan Nur Talebeleri kitlesini meydana getirdi. Üstad Said

Nursî, Risale-i Nur eserleri vasıtasıyla Türk gençliğini İslâm ideolojisinin en büyük düşmanları olan siyonist ve komünistlerin hilekâr tuzaklarına düşmekten kurtarmıştır. Türkiye Başvekili Adnan Menderes Risale-i Nur Külliyatının neşrine müsaade ettiği zaman, Türkiye'nin Pakistan elçisi sayın Salahaddin Rifat Erbil vasıtası ile bu büyük adama takdir ve tebriklerimizi bildirmiştik; ve bu vesileyle, Üstad Said Nursî ve Nur Talebelerini de selâmlamıştık; ve bu mektubumuz Türkiye'de binlerle basılarak dağıtılmıştı. Bizim proğramımız Türkçe'ye çevrildi. Biz de, birkaç önemli Risaleleri Orduca'ya çevirdik.

Pakistan İslâmî Talebe Cem'iyeti'nin onuncu yıl dönümünde, Türkiye'deki İslâmî hareketi göstermek için, Türklerin İslâm Edebiyatı sergisi de vardı. Bu sergide İlahiyat Fakültesi, Diyanet İşleri yayınları, bazı Türkçeye çevrilmiş İslâmî eserler ve onbeş aded Risale-i Nur külliyatından eserler vardı. Nur Talebelerinin faaliyeti bu sergide harita ve fotoğraflarla ve grafikle izah edildi.

بحث

في الاقتصاد والقناعة وفي الاسراف والتبذير

كلوا واشربوا ولا تسرفوا

Resim (Pakistan'da, Arabça ve Orduca olarak muhtelif gazete ve mecmualarda intişar eden Risale-i Nur'dan İktisad Risalesi'nin Essıddık Mecmuası'ndaki Arabça tercümesi.)

الصديق ملتان

الخطوات الست

في دسائس وساوس شياطين الانس

للعالم الرباني الشهير بديع الزمان سعيد النورسي

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم

ولا تتبعوا خطوات الشيطان إنه لكم عدو مبين

Resim (Pakistan'da, Arabça ve Orduca olarak muhtelif gazete ve mecmualarda intişar eden Risale-i Nur'dan Hutuvat-ı Sitte Risalesi'nin Essıddık Mecmuası'ndaki Arabça tercümesi.)

30 Nisan 1958 tarihli Students' Voice Gazetesi

"İslâm Dünyasındaki Müsbet Uyanıklık" başlıklı makaleden:

Her İslâm memleketinde, İslâmiyetin hâkimiyeti için yapılan övülmeye lâyık şerefli mücadeleler anlatılıyor... Ve Türkiye'de yapılan mücadelelerin neticesi olarak hükûmet, din hürriyetini sıkan bağları gevşetmiştir. Mehmed Âkif, materyalist milliyetçiliği takbih eden ve halk arasında taze bir heyecan verecek olan "Safahat" isimli eseri yazdı.

Hazret-i Said Nursî yılmadan, hakikat-ı İslâmiye için mücadele etmektedir. Kendisi, Türkiye'de en büyük cinayet telakki edilen Atatürk aleyhtarı olmakla itham ve aleyhinde neşriyat yapılmışsa da, bu zulümler, halkı onun etrafında toplamıştır. 130 parça eserin sahibi olan Üstad, hapiste iken verilmiş olan zehirlerin tesiriyle ihtiyarlığını geçirmekte olup, bu hal -seksen yaşını geçtiği halde- hakikat-ı İslâmiye ve İslâmların saadeti için mücadelesine mani' olamamıştır.

* * *

Medine-i Münevvere'de bulunan ve Nur'un hakikatını tam anlayan ve İslâmiyete hizmet eden bir zâtın mektubudur

Gönüller fâtihi pek muhterem ve mükerrem Üstadımız Hazretleri!

Mübarek ellerinizden öper, bütün aziz ve sadakatli talebelerinizle beraber sıhhat ve selâmette daim olmanızı bârigâh-ı Kibriya'dan niyaz eylerim.

Müslümanlar için en büyük bir bayram diye ancak vasıflandırılabilen beraetiniz, bütün Nurcuları şâd ü handan eylediği gibi, bendenizi de dünyalar kadar memnun ve mesrur eylemiştir. Nasıl memnun etmesin ki, sizin eserlerinizle birlikte beraetiniz demek; ruhun maddiyata, nurun zulmete, imanın küfre, hakkın bâtıla, tevhidin şirke ve irfanın cehle galib gelmesi demektir.

Yıllardan beri önüne sıradağlar gibi engeller, korkunç uçurumlar gibi maniler konulan Nur çağlayanı; en sonunda mu'cizevî bir şekilde bütün sedleri yıkmış, manileri aşmış, nurile bütün zulmetleri târumâr eylemiştir.

"Mu'cizevî hârikalarla doğan İlahî tecellilerin vasfında kalemler kırılır, fikirler gürülder, ilhamlar yanar kül olur." derlerdi. Hakikaten bendeniz, şimdi bu müstesna zaferin karşısında aynı aczi bütün varlığımla hissediyorum. Zira tefekkür ve ilhamıma nihayetsiz bir ufuk açılıyor... Cihan, muhteşem bir Nur mabedini andırıyor... Civarımdaki herşey, heryer derin vecd ve istiğraklarla gaşyolmuş bir halde... Her zerrede وَ اِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ sırr-ı Sübhanîsi tecelli ediyor...

Binaenaleyh bilmiyorum, bu mes'ud hâdiseyi; şanlı bir zafer, şahane bir fetih, İlahî bir kurtuluş, cihanşümul bir bayram diye mi vasıflandırayım? Zira kudsî davanın kazanmış olduğu bu İlahî zafer, bütün İslâm ve insanlık

dünyasındaki mücahidlerin azimlerine kuvvet, ruhlarına can, imanlarına hız ve heyecan vermiştir.

Evet azim ve imanları, aşk ve emelleri henüz kemale ermemiş olan birçok müslümanlar; maalesef acıklı bir yeis içinde idiler. Böyle bir zaferin tahakkukunu, hayal ve muhal görüyorlardı. Fakat bütün feyiz ve nurunu insanlığı tenvir ve irşad için İlahî bir güneş halinde Arş-ı A'zam'ın pür-nur ufuklarından inen Kur'an-ı Kerim'den alan Nur neşriyatı, durgun gölleri andıran gönülleri deryalar gibi coşturmuş, kasvet ve hicran yıllarının ümid ve emellere vurduğu müdhiş zincirleri kırmıştır. O nur kaynağından fışkıran o serapa feyiz ve hikmetler saçan eserler; hislerin, fikirlerin ve bilhâssa alevler içinde yanan ruh ve vicdanların ezelî ve ebedî ihtiyaçlarına cevab verdiği gibi; onları dalga dalga boğucu karanlıklar muhitinden, tertemiz ve pırıl pırıl nur ufuklarına çıkarmıştır.

Yıllarca devam eden uzun bir sükût, derin bir gaflet ve boğucu bir zulmetten sonra İlahî bir güneş halinde parlayan bu kudsî zafer, nur için yol aramakta olan perişan beşeriyetin yakın bir gelecekte uyanacağını müjdelemektedir. Çünki din ihtiyacı; sırf müslümanların değil, bil'umum insanların ezelî ve ebedî ihtiyacıdır.

Bugün bedbaht insanlık, din nimetinden mahrum olmanın sürekli hicran ve felâketlerini bağrı yanarak çekmektedir. Bu acıklı buhranın korkunç neticesidir ki, çeyrek asır zarfında iki büyük harbe girmiş ve üçüncüsünün de kapısını çalmak çılgınlığını göstermektedir.

Artık bütün insanları kardeş yaparak yemyeşil cennetlerin nurlu ufuklarından esen refah ve saadet, huzur ve asayiş rüzgârıyla dalgalanan âlemşümul bir bayrak altında toplayacak olan yegâne kuvvet, İslâmdır. Zira beşeriyetin bugünkü hali, tıpkı İslâmdan evvelki insan cem'iyetlerinin acıklı halidir. Bunun için insanlığı o günkü ebedî felâketten kurtaran İslâm, bugün de kurtarabilir…

Evet milyonların, milyarların kalbinde asırlardan beri kanamakta olan o derin yarayı saracak yegâne müşfik el;

İslâmdır. Her ne kadar ufuklarda zaman zaman bazı uydurma ışıklar görülüyorsa da.. müstakbel, bütün nur ve feyzini güneşlerden değil, bizzât Rabb-ül Âlemîn'den alan ezelî ve ebedî "Yıldız"ındır. O yıldız, dünyalar durdukça duracak ve onu söndürmek isteyenleri yerden yere vuracaktır.

Cihankıymet Üstadım!

Malûm-u fazılaneleridir ki; son günlerde mukaddes davaya hizmet eden bazı tenvir ve irşad hareketleri doğmuş, fakat maalesef hiçbirisi Risale-i Nur Külliyatı'nın gördüğü mühim işi görememiş ve ihraz ettiği İlahî zaferi kazanamamıştır. Zira bu yol; Peygamberlerin, velilerin, âriflerin, sâlihlerin ve bilhâssa canını canana seve seve feda eden ve sayısı milyonlara sığmayan kahraman şehidlerin mukaddes yoludur. Artık bu çetin yolda yürümek isteyenler, her an karşılarına dikilecek olan müdhiş maniaları daima göz önünde tutmaları lâzımdır. Evet bu yolda yürüyecek olanların; sizdeki sarsılmak bilmeyen imanla, yüksek ve İlahî irfanla ve bilhâssa hârikulâde ihlas ve feragatla mücehhez olmaları gerektir. Çünki bu mühim vâdide Nur davasının takib ettiği tebliğ, tenvir ve irşad usûlü, bambaşka hususiyetler taşımaktadır. Artık insanın his ve fikrine, ruh ve vicdanına bambaşka ufuklar açacak olan bu derin bahsi, dua buyurun da müstakil ve mufassal bir eserde aziz din gönüldaşlarımıza arzetmek şerefine nâil olayım. Çünki bu nurlu bahis o kadar derin ve o derece mühimdir ki, böyle birkaç sahifelik mektub ve makalelerle aslâ ifade edilemez.

İman ve Kur'an nuru ile tertemiz gönlünü fethettiğiniz gençlik, İlahî zaferinizin en parlak delilini teşkil eden en mühim varlık ve en kıymetli cevherdir... "Nurdan Sesler"in hemen her mısraında, asil ve şuurlu ruhuna hitab ettiğim tertemiz gençlik, işte bu hak ve hakikatın bağrı yanık âşığı olan gençliktir.

Nurlu davanın kazanmış olduğu bu son zaferin verdiği bütün vecdle dolu bir ilhamla yazdığım şu manzumeyi takdim ediyorum. Kabulünü rica ve istirham eylerim.

Tekrar tekrar ellerinizden öper, kıymetli dualarınızı beklerim, pek muhterem Üstadım Hazretleri.

Manevî evlâdlarınızdan
Ali Ulvî

* * *

Risale-i Nur'dan Gençlik Rehberi'nin İstanbul Mahkemesinde beraeti münasebetiyle Bağdad'dan gelen tebrik telgrafı

Sebilürreşad Mecmuasına, İstanbul.

Büyük İslâm âlimi Bedîüzzaman Hazretlerinin beraet kararı, bizleri sonsuz bir sevinç içerisinde bıraktı. Bu sevincimize vesile olan bu âdil hükme istinaden, Türk mahkemesine ve fahrî avukatlarına teşekkürlerimizi, Üstad ve kardeşlerimize tebriklerimizi mecmuanız vasıtasıyla bildiririz.

Irak
Emced Zuhavî

* * * *

Pakistan'daki Nur Talebelerinin Üstad Said Nursî'den istedikleri mesaj münasebetiyle, Irak'taki bir Nur talebesinin gönderdiği mektub

Bundan birkaç gün evvel, Pakistan'da talebeler konferansı vardı. Hazret-i Üstad'dan bir mesaj istemişlerdi ve bunun tarihî bir tesiri olacaktı. Haber aldık ki; Sâlih, Nur Talebeleri

namına bir mesaj göndermiş. Sizlere de yazmışlar ki, acele Hazret-i Üstad'a bildirirsiniz… Konferansta, Hazret-i Üstad ve Nurlar çok medhedilmiş. Komünistler tarafından itirazlar yapılmış. Fakat reis hepsini reddetmiş. Hazret-i Üstad'ın fotoğrafları teşhir edilmiş. Yakında Nur ve Nur'a ait uzun ve resimli bir yazı ile bir mecmua çıkaracaklarmış. Sonsuz selâm ve dualar.

Ahmed Ramazan

* * *

Bağdad'da çıkan "Eddifa" gazetesinin muharriri İsa Abdülkādir'in Arabî makalesinin tercümesi

Bağdad'da çıkan Arabî "Eddifa" gazetesi Risale-i Nur Talebelerinden bahisle diyor ki:

Türkiye'deki Nur Talebelerinin İhvan-ı Müslimîn Cem'iyeti ile alâkaları nedir, ne münasebeti var? Hem farkları nedir? Türkiye'deki Nur Talebeleri, Mısır'da ve bilâd-ı Arabda İhvan-ı Müslimîn namında ittihad-ı İslâma çalışan cem'iyetler gibi müstakil cem'iyet midirler? Ve onlar da onlardan mıdır? Ben de cevab veriyorum ki:

Nur Talebelerinin ve İhvan-ı Müslimîn cem'iyetinin gerçi maksadları; hakaik-i Kur'aniye ve imaniyeye hizmet ve ittihad-ı İslâm dairesinde Müslümanların saadet-i dünyeviye ve uhreviyelerine hizmet etmektir; fakat Nur Talebelerinin beş-altı cihetle farkları var:

Birinci Fark: Nur Talebeleri siyasetle iştigal etmez, siyasetten kaçıyorlar. Eğer siyasete mecbur olsalar, siyaseti dine âlet yapıyorlar; tâ ki siyaseti dinsizliğe âlet edenlere karşı dinin kudsiyetini göstersinler. Siyasî bir cem'iyetleri aslâ mevcud değil.

İhvan-ı Müslimîn ise: Memleket ve vaziyet sebebiyle siyasetle, din lehinde iştigal ediyorlar ve siyasî cem'iyet de teşkil ediyorlar.

İkinci Fark: Nurcular, üstadlarıyla içtima etmiyorlar ve etmeye de mecbur değiller. Kendilerini üstadlarıyla içtimaa mecburiyet hissetmiyorlar.

Ders almak için beraber bulunmaya lüzum görmüyorlar. Belki koca bir memleket, bir dershane hükmünde. Risale-i Nur kitabları onların eline geçmekle, üstad yerine onlara bir ders verir. Herbir risale, bir Said hükmüne geçer.

Hem ellerinden geldiği kadar ücretsiz istinsah ederler. Muhtaçlara mukabelesiz veriyorlar ki, okusunlar ve dinlesinler. Bu suretle büyük bir memleket bir medrese hükmünde oluyor.

İhvan-ı Müslimîn ise: Umumî merkezlerinde mürşid ve reisleriyle görüşmek ve emirler ve dersler almak için ziyaretine giderler. Ve o umumî cem'iyetin şubelerinde de o büyük üstadla ve naibleriyle ve vekilleri hükmündeki zâtlarla yine görüşürler, ders alırlar, emir alırlar.

Hem umumî merkezlerinde çıkan ceride ve mecellelerin fiatını verip alıp, onlardan ders alıyorlar.

Üçüncü Fark: Nur Talebeleri, aynen âlî bir medresenin ve bir üniversite dârülfünununun talebeleri gibi, ilmî muhabere vasıtasıyla ders alıyorlar. Büyük bir vilayet bir medrese hükmüne geçer. Birbirlerini görmedikleri, tanımadıkları ve uzak oldukları halde birbirine ders veriyorlar ve beraber ders okuyorlar.

Amma İhvan-ı Müslimîn ise: Memleketleri ve vaziyetleri iktizasıyla mecelleleri ve kitabları çıkarıyorlar, aktar-ı âleme neşrediyorlar; onunla birbirini tanıyıp ders alıyorlar.

Dördüncü Fark: Nur Talebeleri, bu zamanda ve bugünde ekser bilâd-ı İslâmiyede intişar etmişler ve çoklukla vardırlar. Bu intişarlarında ayrı ayrı hükûmetlerde bulundukları halde hükûmetlerden izin almaya muhtaç olmuyorlar ki, tecemmu edip toplansınlar ve çalışsınlar. Çünki meslekleri siyaset ve

cem’iyet olmadığından hükûmetlerden izin almaya kendilerini mecbur bilmiyorlar.

Amma İhvan-ı Müslimîn ise: Vaziyetleri itibariyle siyasete temas etmeye ve cem’iyet teşkiline ve şubeler ve merkezler açmaya muhtaç bulunduklarından, bulundukları yerlerdeki hükûmetten icazet ve ruhsat almaya muhtaçtırlar. Ve Nurcular gibi bilinmiyor değiller. Ve bu esas üzerine, kendilerine umumî merkezleri olan Mısır’da, Suriye’de, Lübnan’da, Filistin’de, Ürdün’de, Sudan’da, Mağrib’de ve Bağdad’da çok şubeler açmışlar.

Beşinci Fark: Nur Talebeleri içinde çok muhtelif tabakalar var. Yedi-sekiz yaşındaki, câmilerde Kur’an okumak için elifbayı ders almakta olan çocuklardan tut, tâ seksen-doksan yaşındaki ihtiyarlara varıncaya kadar kadın-erkek; hem bir köylü, hammal adamdan tut, tâ büyük bir vekile kadar ve bir neferden, büyük bir kumandana kadar taifeler Nurcularda var. Bütün Nurcuların bu çok taifelerinin umumen bütün maksadları, Kur’an-ı Mecid’in hidayetinden ve hakaik-i imaniye ile nurlanmaktan ibarettir. Bütün çalışmaları ilim ve irfan ve hakaik-i imaniye neşretmektir. Bundan başka bir şey ile iştigal ettikleri bilinmiyor. Yirmisekiz seneden beri dehşetli mahkemeler dessas ve kıskanç muarızlar, bu kudsî hizmetten başka onlarda bir maksad bulamadıkları için onları mahkûm edemiyorlar ve dağıtamıyorlar. Ve Nurcular, müşterileri ve kendilerine taraftarları aramaya kendilerini mecbur bilmiyorlar. “Vazifemiz hizmettir, müşterileri aramayız, onlar gelsinler bizi arasınlar, bulsunlar.” diyorlar. Kemmiyete ehemmiyet vermiyorlar. Hakikî ihlası taşıyan bir adamı, yüz adama tercih ediyorlar.

Amma İhvan-ı Müslimîn ise: Gerçi onlar da Nurcular gibi ulûm-u İslâmiye ve marifet-i İslâmiye ve hakaik-i imaniyeye temessük etmek için insanları teşvik ve sevkediyorlar; fakat vaziyet memleket ve siyasete temas iktizasıyla, ziyadeleşmeye ve kemmiyete ehemmiyet veriyorlar, taraftarları arıyorlar.

Altıncı Fark: Hakikî ihlaslı Nurcular, menfaat-ı maddiyeye ehemmiyet vermedikleri gibi; bir kısmı, a'zamî iktisad ve kanaatla ve fakir-ül hal olmalarıyla beraber, sabır ve insanlardan istiğna ile ve hizmet-i Kur'aniyede hakikî bir ihlas ve fedakârlıkla ve çok kesretli ve şiddetli ehl-i dalalete karşı mağlub olmamak için ve muhtaçları hakikata ve ihlasa davet etmekte bir şübhe bırakmamak için ve rıza-yı İlahîden başka o hizmet-i kudsiyeyi hiçbir şeye âlet etmemek için, bir cihette hayat-ı içtimaiye faidelerinden çekiniyorlar.

Amma İhvan-ı Müslimîn ise: Onlar da hakikaten maksad itibariyle aynı mahiyette oldukları halde, mekân ve mevzu ve bazı esbab sebebiyle Nur Talebeleri gibi dünyayı terkedemiyorlar. A'zamî fedakârlığa kendilerini mecbur bilmiyorlar.

İsa Abdülkādir

* * *

Bağdad'da çıkan, ehemmiyetli, siyasî bir ceride olan "Eddifa" gazetesinin muharriri İsa Abdülkādir diyor ki:

Nur Talebelerinin mürşidi olan Bedîüzzaman Nursî hakkında "Eddifa" gazetesini okuyanlar benden soruyorlar: "Türkiye'deki Nur Talebelerinden ve Üstadları olan Said Nursî'den bize malûmat ver." diyorlar. Ben de bunlar hakkında kısa bir cevab vereceğim. Çünki Üstadın, Nur'un ve Nur Talebelerinin Arablar'da hakkı olduğu için Arablar onlardan ciddî bahsetsinler. Zira İslâmiyet'in madde-i esasiyesi olan Arablar, Risale-i Nur'dan ziyadesiyle faide görmeye başlamışlar.

Bu Nur Talebeleri Risale-i Nur'la, hem Türkiye'de, hem bilâd-ı Arabda komünistliğe karşı muhkem bir sed tesis

ediyorlar.

....

Bu yazı Demokratlar çıkmadan evvelki zamana bakar; onun için, Nur Talebelerinin adedi hakkında müddeiumumînin dediği gibi, yalnız beşyüz bin değil, belki şimdi Türkiye'de milyonları aşmış bulunuyor.. ve her gün de ziyadeleşiyor.

....

Risale-i Nur ise, öyle geniş bir mikyas ile intişar ediyor ki, değil yalnız Türkiye'de ve bilâd-ı İslâmiyede, hattâ ecnebilerde de iştiyakla istenilir oluyor. Ve Nur'un Talebelerinin şevklerini hiçbirşey kıramıyor. İşte Nur Talebeleriyle Nur Risaleleri ve onların bu büyük hizmet-i Kur'aniyeleri Demokrat Hükûmetinin bir büyük hasenesidir ki, mübarek âlem-i İslâm'daki hareket-i İslâmiye bu hükûmet-i demokrasiyeyi takdir ve tahsinle karşılıyor. Bütün Irak ahali-i müslimesi ki, Arab, Türk, Kürd, İran, bu İslâmî hizmeti ve kudsî mücahedeyi kemal-i ferah ile karşılıyorlar. Ve Türkiye'deki Türk kardeşlerimiz, garbın yanlış tesiratlarına karşı bunlarla mukavemet gösteriyorlar kanaatindedirler.

İsa Abdülkādir

* * *

Gençlik Rehberi'nin beraeti münasebetiyle Câmi-ül Ezher Üniversitesi Türk talebelerinin tebrik mektubu

Mektub: Kahire'den 13/4/1952

Muhterem Üstadımız Bedîüzzaman Said Nursî Hazretlerine!

Kalblerdeki imanı nurlandıran ve umumî nizamın direği, âhiret yolunun hakikî pusulası olan ve ilhamını Kur'an-ı

Kerim'den alan eserlerinizden Gençlik Rehberi adlı risaleniz suç teşkil ettiği iddiasıyla devam eden mahkemenizin beraet kararını ölçülmez sevinçlerimizle öğrendik. Siz mübarek Üstadımızı ve Demokrat Türk adliyesinin âdil hâkimlerini candan tebrik ediyoruz.

Hayatını İslâmiyetin sıhhati için vakfeden, Türk Milletine hizmet etmeyi şeref addeden, asrımızda eşine tesadüf edilmeyen bir din mücahidi bulunan Üstadımız! Size, Âlem-i İslâm ve insaniyet müteşekkirdir. Bizler, ufak bir zerresini ifade için, hürmetlerimizi, teşekkürlerimizi bildiriyor, mübarek dualarınızı taleb ediyoruz. Allah sizden ve sizi sevenlerden razı olsun.

Câmi-ül Ezher Üniversitesi Türk Talebeleri namına
Hacı Ali Kılıncalp

* * *

İranlı bir Nur talebesinin Üstad Bedîüzzaman Hazretlerine bir mektubu

(Türkiye Cumhuriyeti'ne tâbi' Isparta'nın Barla nahiyesinde mukim pek muhterem, faziletmeab Bedîüzzaman Hazretlerine takdim olunur.)

Pek muhterem faziletmeab Üstad-ı muhterem Bedîüzzaman Hazretlerine!

Her şeyden evvel selâm ve hürmet-i mahsusamı takdim, sıhhat ve âfiyette devamınızı Cenab-ı Kādir-i Mutlak Hazretlerinden temenni ve niyaz eylerim. Lütfen ahval-i âcizanem istifsar buyurulursa, lehülhamd velminne, vücud-u fânim, bâki İran'da, Rızaiye vilayetine tâbi' Mergivar mahallinde Dize karyesinde imrar-ı hayat etmekte olduğumu arzeylerim.

Bu geçen kırk yıl zarfındaki inkılab-ı zaman dolayısıyla müstağrak olarak uzaklara düşmüş bulunmaklığım

hasebiyle, sıhhat ve âfiyetinizden bîhaber kalmış, daima vücud-u muhtereminizi soruşturmak, birinci emel ve arzularımdan idi. Cenab-ı Hak Hazretlerine çok şükür, bugünlerde muhterem kardeşimiz Subay Tayyib İranlı vasıtasıyla sıhhat haberlerinizi aldığımdan son derece memnun ve mütehassis oldum. Kādir-i Zülcelal Din-i Mübin-i İslâm'ın hizmet ve saadeti için sizi pek çok zaman lütf u himayesinde masun ve mahfuz buyursun. Âmîn.

Kıymetdar te'lifatınızdan "Nur'un İlk Kapısı", "Asâ-yı Musa", "Rehber-üş Şebab" ve diğer kitablarınızın bir çoğu, muhterem kardeşimiz vasıtasıyla elime geçti ve son derece memnun oldum. İnşâallah, bunlardan behreyab oluruz. Bu ilk mektubum olmak dolayısıyla fazla tasdi'den içtinabla hatime verir, sıhhat ve âfiyetinize mübeşşer, sıhhat ve vücud-u muhtereminizin devamını Hâlık-ı Mutlak'tan niyaz eylerim.

Lütufnamenizi alacağıma ümidvar, Hazretlerinden temenni ve niyaz eylerim efendim.

Merhum Seyyid Abdülkādirzade Muhibbiniz
Seyyid Abdullah

* * *

Suriye'li küçük bir Nur talebesinin, Üstad Bedîüzzaman Hazretlerine gönderdiği mektub

22 Şevval 1373

Fahr-ül İslâm Üstaz-ı A'zam Bedîüzzaman Hazretlerine!

Kemal-i ihtiramla hâk-i pây-i zât-ı âlîlerinize yüzümü ve gözümü sürerek öperim. Altı yaşındayım. Ramazan-ı şerifin yirmi altıncı gününde Kur'an-ı Kerim'i hatmettim. Suriye'de en küçük bir Nur talebesiyim. Arkadaşlarımdan onbir talebe daha Kur'an-ı Kerim'i hatmettiler. Hepimiz namaz kılıyoruz. Bu mektubla fotoğrafımı Urfa Nur talebeleri vasıtasıyla zât-ı

meâl-i sıfât-ı âlîlerinize gönderiyorum. Çok rica ederim, mübarek hatt-ı şerifinizle fotoğrafın arka tarafına bana bir-iki cümle dua yazınız, tekrar fotoğrafımı iade buyurmanızı rica ederim. Pederim Abdülhâdi, hak-i pây-i âlîlerinizden öper, dualarınızı taleb eder.

Suriye Derbasiye nahiyesine tâbi’
Âliye köyünde Nur talebelerinden
Hüseyin Abdülhâdi

* * *

Risale-i Nur, Âlem-i İslâmda olduğu gibi Avrupa’da da hüsn-ü kabule mazhar olmuştur.

Risale-i Nur’un hüsn-ü kabule mazhariyetine nümune olarak Finlandiya’daki “Tampereen İslâmilaisen Sevrakume İmamı” Habiburrahman Şâkir’in iki mektubunu dercediyoruz:

İmam Habibur-Rahman Shakir
(Tampereen İslâmilaisen seurakunuan imaami)
Adress: Tampere. Finland
Vellamonkatu 21

Pek muhterem kardeşim!

وَ عَلَيْكُمُ السَّلاَمُ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ

Hediye olarak gönderdiğiniz pek kıymetli eser, yani “El-Mesneviy-ül Arabî Min Risalet-in Nur” isimli kitabı aldım. Bu münasebetle, cenabınıza teşekkürlerimi bildiriyorum. Allah-ı Kerim, her dileğinizi atâ eylesin diye dua ediyorum.

Benim için bu kıymetli hediyeniz çok müfid olacak ve benim tebliğ işlerimde daha yardım edecektir. İnşâallah. Size de daima ecr ü sevabı erişip duracağında, sadaka-i cariye kabîlinden olacağında elbette şübhe yoktur.

Kitabın müellifi Said Nursî Hazretlerini de bize tanıtmanızı rica ederim. Hürmet ve selâmlarımla…

Habiburrahman Şâkir

* * *

Risale-i Nur'un Avrupa'daki intişarı ve hüsn-ü kabule mazhariyetine nümune olarak Finlandiya'daki Nur talebesi Habiburrahman Şâkir'den gelen diğer bir mektub

Vellamonkatu 21 12/2/1958

Çok muhterem kardeşlerim!

وَ عَلَيْكُمُ السَّلاَمُ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ

Göndermiş olduğunuz inayetnamenizi ve dört tane risale "İhlas" "Zeyl-ül Hubab" "Risale-i Nur hakkında müellifine gönderilen bir mektub" "Risale-i Nur hakkında verilen konferans"ları aldım. Teşekkürlerimi takdim ederim efendim.

Evet büyük Üstad Said Nursî Hazretleri, zamanımızın büyük dâhîlerinden ve Allah'ın en büyük sevgili bendelerinden olduğunda aslâ şübhemiz yoktur. Belki bu zâta 14. asrın müceddidlerinden deyip itikad etsek bile, mübalağa etmiş olmayacağız. Hamdler olsun Allah Hazretlerine ki; Türk milleti hazinelerinden zuhur etmiş bu cevheri, inkılab dolaganlarında gark olup zayi' olmasından zamanımıza kadar sakladı; asrımızı, bu zâtın vücudu ile zînetledi. Musa Peygamber'i Firavun'un eteğinde beslediği gibi; bu zât-ı mübareki de dinsiz zalimler meyanında cefalar içinde besledi. Geleceklerde de selâmetlik ile uzun seneler yaşamasını, bir Allah'tan temenni ederiz. Üstad Bedîüzzaman hakkında bizim akidemiz budur.

Mümkün olursa, bizim tarafımızdan huzurlarına arz-ı ihlasımızı, gaibane muhabbetimizi bildirseniz ve özünden bizim için hayır dualarını vekaleten rica etseniz diye ricada kalıyoruz. Hürmet ve selâmlar ile.

Muhlis dinî, millî kardeşiniz

Habiburrahman Şâkir

* * *

Sorbon Üniversitesi İslâm ve Roma mukayeseli hukuk kürsüsü profesörü ve Paris İslâm Kültür merkezi fahrî başkanının Üstad Bedîüzzaman Hazretlerine yazdığı mektub

21/Cemaziyelahir/1377
İslâmbol

Allah yolunda mücahid muhterem Hazret-i Üstad!

Allah size uzun ömür ihsan eylesin. Göndermiş olduğunuz kıymetli hediyeniz olan kitabınızı ve selâmınızı alarak teşekkür ettim. Allah size selâmet versin. Kıymetli yüksek eserlerinizden istifadeye muvaffak kılsın.

Eskiden beri sizin yüksek vasıflarınızı ve büyük mücahedenizi işitirdim ve daima da işitmekteyim. Allah, birbirinden uzak olanları kavuşturucudur. Bizleri, sevgi ve rızasını kazanmakta muvaffak kılsın. Bu fakir ve zelil kul, yüksek ve aziz olan siz Kur'an hâdimine teşekkürlerini arzeder.

Dr. Muhammed Hamîdullah

* * * *

Washington'daki İslâm Cem'iyetinin ve İslâm Kültür Merkezinin genel sekreteri Dr. Muhammed Habilullah'tan, Irak'taki Nur talebesi Ahmed Ramazan'a gelen mektub

Washington İslâm Kültür Merkezine hediye etmek lütfunda bulunduğunuz Bedîüzzaman Said Nursî'nin "Hutbet-üş Şamiye" ve "Risale-i Nur Mizanları" adlı kitablara mukabil hâlis teşekkürlerimin kabulünü rica ederim.

Tekrar tekrar teşekkürlerimi arzeder, iyi ve saadetli günler dilerim.

İslâm Kültür Merkezi Genel Sekreteri
El-Muhlis
Dr. Muhammed Habilullah

* * *

Yunanistan'da Risale-i Nur neşriyatını yapan ve yüzlerce Nur talebesi yetiştiren bir zâtın, Türkiye'deki Nurcu kardeşlerine yazdığı mektub

Din ve imana hâdim (hizmet edici), şirk ve küfrü hêdim (yıkıcı) pek aziz kardeşlerim!

(Abdullah, Hüsnü, Abdülkādir, Mehmed ve Süleyman Nurdaşlarım)

Evvelâ: Pek samimî ve hâlisane yazılan mektubunuzu alarak derecesiz memnun oldum. Muhlis beyanlarınız ve derunî tebrikleriniz, hep coşkun dinî aşkınızdan ve has nura müstağrak ruhunuzdan doğma olduğundan, o Nur'un elektrizasyonuyla münevver kalbleri tehyic ve temevvüce düşürmemek mümkün değildir. Onun için, selâm ve muhabbetlerinize mukabil selâm ve meveddetlerimiz bîpâyan olduğu gibi, bu rabıta ve iştiyak ile de sizleri kucaklar ve İslâmî hasret ve saffetle gözlerinizden öperim.

Sâniyen: Gönderilmesine lütfettiğiniz "Hutbe-i Şamiye", "Şekva" ve sair mahkeme kararı ile mektublar melfufatını alarak fevkalhad memnun oldum. Bunun cevabını vermek

üzere iken, Kerkük'ten Ahmed Ramazan kardeşimizden gönderilen "Sözler Mecmuası"nı aldım. Onun için de bînihaye tahassüslerle meşhun-u mesâr oldum. Ona da şimdi sizinle beraber teşekkür babında mektub yazıyorum. Bu memnuniyet ve teşekkürlere dahi cemaatimizin bütün efradı iştirak ederek hepinizi selâmlar ve aziz Nurdaşlarıyla kardaşlanırlar...

Gerek ben ve gerekse bütün ihvanımız Üstad Hazretlerine bağlılığı şöyle telakki ediyoruz: Âfâk ve enfüsten müstedlel âyât-ı bînihayeyi en iyi tefsir edecek bir insan-ı kâmile her asır muhtaçtır. Asrımızda, şark ve garbda fâzıl ve muktedir çok ülema yok değildir; fakat fâni menfaatlerden mütecerrid, sırf nur-u Bâki ile mütenevvir ve mütelezziz, gavs-ı ferîd makamında en ziyade bir mutemede ihtiyaç vardır. Bu evsaf-ı mebhuse ile Üstad-ı Kebir muttasıf olduğundan, zamanımızın kutbu mesabesindedir. Ona tebaiyet, tam uyulmağa lâyık bir muktedabih'e iktida manasındadır. Zamanın müceddidi, imam-ı kübrası fetrete uğradığına göre, böyle bir mürşid-i a'zama merbutiyet vâcib derecesine varmıştır. İşte bu saika, bizi ve onları düşünmeğe bile sevketmeden Üstad-ı Kebir'e rabtediyor. Bunu yapan, onlardaki iman bağının, kendisinde mevcud bulunan nur-u aslînin, nur kaynağının merkez sıkletindeki cazibe kuvvetine incizab ve incilabıdır. Bunlar, bu eserleri şimdi mütalaa ve müzakere etmekle, tahsilleri az zamanda bazısının derhal husuliye münkalib olmaktadır... Yani derhal, Nur mevzuunu idrak kabiliyetiyle mütefeyyiz oluyorlar. هذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّى ❊ هذَا رَحْمَةٌ مِنْ رَبِّى Onun için, fazl u rahmetine karşı ne kadar hamd ü sena edilse azdır.

Bu hizmette muvaffak olmak için, sizin binbir müşkilâtla ikazkâr ve irşadkâr hareketleriniz gibi, yıkılmaz ve sarsılmaz azim ve metanetler lâzımdır. İnşâallah her ufukta, her kuturda böyle çalışılması, İslâmiyetin halas-ı umumîsini mûcib ve müntic olacaktır.

Hâfız Ali

* * *

Resim (Risale-i Nur Türkiye’de olduğu gibi, Avrupa’da ve Amerika’da da yayılmış ve birçok okuyucu kitlesi bulmuştur. Türkiye’de neşrolan Risale-i Nur Külliyatı’ndan istifade ederek, Kur’an nuru ile nurlanan Avrupa’daki Nur Talebelerinden bir grup, hocalarıyla bir arada.)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَا اَللّٰهُ يَا رَحْمٰنُ يَا رَحِيمُ يَا فَرْدُ يَا حَىُّ يَا قَيُّومُ يَا حَكَمُ يَا عَدْلُ يَا قُدُّوسُ

İsm-i A’zam’ın hakkına ve Kur’an-ı Mu’ciz-ül Beyan’ın hürmetine ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm’ın şerefine, bu mecmuayı bastıranları ve mübarek yardımcılarını ve Risale-i Nur talebelerini Cennet-ül Firdevs’te saadet-i ebediyeye mazhar eyle, âmîn. Ve hizmet-i imaniye ve Kur’aniyede daima muvaffak eyle, âmîn. Ve defter-i hasenatlarına bu mecmuanın herbir harfine mukabil bin hasene yazdır, âmîn. Ve Nurların neşrinde sebat ve devam ve ihlas ihsan eyle âmîn. Yâ Erhamerrâhimîn! Umum Risale-i Nur Şakirdlerini iki cihanda mes’ud eyle, âmîn. İnsî ve cinnî şeytanların şerlerinden muhafaza eyle, âmîn. Ve bu âciz ve bîçare Said’in kusuratını afveyle, âmîn…

Umum Nur Şakirdleri namına

Said Nursî

1) (Haşiye): Molla Said'de küçük yaşta görülen bu izzet, nefse muhabbetten gelmiyordu. Kader-i İlahî, istikbalde i'lâ-yı Kelimetullah vazifesini inayetiyle vereceği bir abdine, o vazifeyi bihakkın îfası için lâzım olacak hasletlerden biri olan izzet-i ilmiyeyi vermişti. Molla Said, henüz o zaman bunun mahiyet ve hikmetini belki bilemiyordu; fakat zaman gösterdi ki, şimdi muhteşem bir ağaç mahiyetini alan Risale-i Nur'un muazzam ve geniş hizmetinin levazımatından olan izzet-i ilmiyeyi Cenab-ı Hak Molla Said'in ruhunda tâ o zaman küçük bir çekirdek olarak dercetmişti. ↵

2) (Haşiye): Zekat ve sadaka ve mukabilsiz hiç bir şey almadığının sebeb ve hikmeti, Risale-i Nur'dan İkinci Mektub ve sair risalelerde beyan edilmiştir. Evet Molla Said'in istikbalde Risale-i Nur'la göreceği hizmet-i imaniyeyi kemal-i ihlasla îfası ve bu hizmetin meydana gelebilmesi için "Uhrevî hizmetin mukabilinde hiç birşey taleb etmemek" olan kudsî düsturun icmalî bir fihristesi, daha küçük yaşında iken rahmet-i İlahiye tarafından ruhunda yerleştirilmişti. ↵

3) (Haşiye): Tarihçe-i hayatında yazılmamış, o rü'yada mazhar olduğu bir hakikatı sonradan şöyle anladık ki: Molla Said, Hazret-i Peygamber'den ilim talebinde bulunmasına karşılık; Hazret-i Resul-ü Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, ümmetinden sual sormamak şartıyla ilm-i Kur'anın talim edileceğini tebşir etmişler. Aynen bu hakikat hayatında tezahür etmiş. Daha sabavetinde iken bir allâme-i asır olarak tanınmış ve kat'iyyen kimseye sual sormamış, fakat sorulan bütün suallere mutlaka cevab vermiştir. ↵

4) (Haşiye): Yirmiüç senede te'lifi tamamlanan ve yüz otuz kitabdan müteşekkil "Risale-i Nur" adlı eserleriyle, İlm-i Kelâm sahasında bir teceddüd yaptığı görülmüştür. Evet kendisi onbeş sene tahsili lâzım gelen ilmi üç ayda elde etmesi, gaybî bir işarettir ki: "Bir zaman gelecek, onbeş sene değil, bir sene bile ilm-i iman dersini alacak medreseler ele geçmeyecek. İşte o zamanda müştaklara onbeş senelik dersi onbeş haftada ellere verebilecek Kur'anî bir tefsir çıkacak ve Said onun hizmetinde bulunacak." Evet tam zuhur etti ve aynen görüldü. Risale-i Nur, otuz senelik müdhiş bir zamanda gizli dinsiz ve ifsad komitelerinin hücumlarına rağmen iman hakikatları derslerini yüzbinler nüshalarıyla her tarafta neşrettiler ve binler kalemlerin gayretleriyle matbaalara ihtiyaç bırakmadan Kur'anın bu yeni dersleri yayıldı; milyonlarca insanın imanlarının takviyesine vesile oldu. Anadolu'daki Risale-i Nur'un faaliyeti, iman hizmeti ve makul yüksek dersleri, herkesin nazar-ı dikkatini celbetti. Mahkemeler ve tedkikler yoluyla Cenab-ı Hak, Nurları ehl-i siyaset ve hükûmete de okutturdu ve mektebliler arasında yayıldı, genç İslâm ve iman fedakârları çoğaldı; ve bunun büyük bir neticesi olarak, küfr-ü mutlakın ve dalaletin hücumu önlendi, geri çekildi. Yer yer bütün vatanda din lehinde cereyanlar başladı. İzn-i İlahî ile, âlem-i İslâm ve insaniyete doğmaya başlayan İslâmî saadetin fecr-i sadıkını gösterdi, Elhamdülillahi Rabb-il Âlemîn... ↵

5)

(Haşiye): 1935'te Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesinde "Cumhuriyet hakkında fikrin nedir?" sualine cevaben:

-Eskişehir mahkeme reisinden başka daha sizler dünyaya gelmeden benim dindar bir cumhuriyetçi olduğumu elinizdeki tarihçe-i hayatım isbat eder, diyerek yukarıda zikredilen "Karınca hâdisesini" anlatır ve şöyle der:

-Hulefa-yı Raşidîn herbiri hem halife, hem reis-i cumhur idi. Sıddık-ı Ekber, Aşere-i Mübeşşere'ye ve Sahabe-i Kiram'a elbette reis-i cumhur hükmünde idi. Fakat manasız isim ve resim değil, belki hakikat-ı adaleti ve hürriyet-i şer'iyeyi taşıyan mana-yı dindar cumhuriyetin reisleri idiler. ↵

6)

(*): Bir gün Bediüzzaman’a soruldu: Kaydı nasıl açtın?

Dedi: Ben de bilmem. Fakat olsa olsa namazın kerametidir. ↵

7) (Haşiye): Bediüzzaman'ın çok genç yaşındaki bu vukufiyeti, onun istikbaldeki çok muazzam hizmet-i Kur'aniye ve İslâmiyesi için hazırlanmasını temin etmiştir. Bu kanaatını o zaman izhar ettiğinden otuz-kırk sene sonra, İlm-i Kelâm'da bir teceddüd yapan Risale-i Nur külliyatının te'lifine Cenab-ı Hak muvaffak eylemiştir. ↵

8) (Haşiye): Aynı vaziyet, seksen senelik hayatında da devam etmiştir. ↵

9) (Haşiye): Maatteessüf o risale Van'da bir yangında yanmıştır. ↵

10) (Haşiye): Said Nursî altmışbeş sene evvel Van'da Vali Tahir Paşa'nın yanında iken okuduğu bir gazetede, İngiliz Müstemlekât Nâzırı'nın İngiliz Meclis-i Meb'usanında elinde Kur'anı göstererek: "Bu Kur'an, müslümanların elinde kaldıkça biz onlara hakikî hâkim olamayız. Ya Kur'anı ortadan kaldırmalıyız veya onları Kur'andan soğutmalıyız." sözü üzerine, ruhunda bir feveran ve nihayetsiz bir gayret uyanır. Kur'anın bir mu'cize olduğunu isbat ederek her tarafa neşretmek ve kâfirleri tam susturmak ister; buna kat'î karar verir. Van'da bulunduğu onbeş sene müddet içerisinde hıfzına aldığı seksenden ziyade kitabı ezbere devrettiği gibi, âlem-i İslâmın hal-i hazırda durumu hakkında da gerekli her türlü malûmatı elde eder.

Nazîrsiz bir allâme olan Bediüzzaman, daha genç yaşında görünen müstesna zekâ ve ilminden de anlaşıldığı gibi, sair emsalleri fevkinde kendisine ayrıca hikmet-i Kur'aniye talim edilmişti. Kendisi, asr-ı hazırın ihtiyacını karşılayacak, zamanın ilmî ve edebî seviyesinin fevkinde bütün dünyaya Kur'anın mu'cize olduğunu isbat ve herkesi ikna' edebilecek bir kabiliyet, metanet, emel ve fedakârlık taşıyordu.

Bir buğday tanesi kadar çam çekirdeğinden dağ gibi bir ağacın zuhuru, kudret-i İlahiyeyi açıkça gösterdiği gibi; maddî hiçbir kuvvete sahib olmayan, bilakis mazlum ve bir nevi elleri kolları bağlı bir vaziyette Bediüzzaman'ın çekirdek-misal hayatı ve hizmetiyle tarihin en dehşetli bir devrinde hem Anadolu, hem âlem-i İslâm, hem dünyanın ekserisine de maddeten tesir edecek ve zihniyetlerini değiştirecek manevî küllî ve cihanşümul bir inkişafın zuhuru; aynen bir kudret-i mutlaka ve istihdam-ı İlahî ve sevk-i Rabbanî ile olduğu akla ve kalbe görünmektedir.

Filhakika bir eserinde tahdis-i nimet suretinde hizmet-i imaniyeye ait inayet-i İlahiyeden bahsederken şöyle der:

"Eski harb-i umumîde ve daha evvellerinde bir vakıa-i sadıkada görüyorum ki: Ararat Dağı denilen meşhur Ağrı Dağı'nın altındayım.

Birden o dağ, müdhiş infilâk etti. Dağlar gibi parçaları, dünyanın her tarafına dağıttı. O dehşet içinde baktım ki, merhum vâlidem yanımdadır. Dedim:

-Ana korkma, Cenab-ı Hakk’ın emridir. O hem Rahîm’dir, hem Hakîm’dir.

Birden o halette iken, baktım ki mühim bir zât bana âmirane diyor ki:

-İ’caz-ı Kur’anı beyan et.

Uyandım, anladım ki: Bir büyük infilâk olacak. O infilâk ve inkılabdan sonra, Kur’an etrafındaki surlar kırılacak. Doğrudan doğruya Kur’an, kendi kendini müdafaa edecek. Ve Kur’ana hücum edilecek; i’cazı, onun çelik bir zırhı olacak. Ve şu i’cazın bir nev’ini şu zamanda izharına, haddimin fevkinde olarak benim gibi bir adam namzed olacak ve namzed olduğumu anladım.” ↵

11)

(Haşiye): Burada şunu ilâveten beyan etmek îcab eder ki: Said Nursî'nin hayatının son otuz-kırk senesinde, Din-i İslâma ve Kur'ana hizmet cihetinde fevkalâde bir rahmet ve inayetle Risale-i Nur ihsan edildiğinden ve âlemşümul bir manevî cihad-ı diniye ve hizmet-i Kur'aniyede bulunduğundan anlaşılmış ve sonra kendileri de bir manevî ihtarla kaleme almışlardır ki, onun hayatı bir intizam dairesinde geçiyordu. Yani, ileride mühim bir hizmet-i Kur'aniyede bulunacağı için, Cenab-ı Hak o hizmet-i Kur'aniyeye zemin hazırlamak hikmetiyle, Said'i fevkalhad şartlar içerisinde ve fevkalâde inayet altında hârika bir zekâ ve dehâ ile mücehhez olarak istihdam ve istimal ediyordu. Onun için, tarihçe-i hayatın başında beyan edildiği vecihle, onun hayat ve ahvaline bu nokta-i nazarla bakmak lâzımdır. Ve hattâ kendisi hürriyetten evvel birçok talebelerine, dostlarına:

-Bir nur görüyorum, istikbale büyük ümidlerle bakıyorum diye, ehemmiyetli bir Kur'an hizmetinin vuku'bulacağını haber veriyordu. Bir hiss-i kabl-el vuku' ile Risale-i Nur'un şimdiki manevî hizmet-i Kur'aniye ve imaniyesini, o zamanları siyaset âleminde olacak zannedip, bütün kuvvetiyle İstanbul'da siyaseti dine, Kur'ana âlet ederek çalışıyordu. ↵

12)

(*): Nitekim Bediüzzaman’ın dediği gibi; ihbaratın iki kutbu da tahakkuk etmiş, bir iki sene sonra Meşrutiyet devrinde şeair-i İslâmiyeye muhalif çok âdât-ı ecnebiyeyi ahzetmek ve gittikçe Türkiye’de yerleştirmek; ve şimdi Avrupa’da Kur’ana ve İslâmiyete karşı gösterilen hüsn-ü alâka ve bilhâssa bahtiyar Alman milletinde fevc fevc İslâmiyeti kabul etmek gibi hâdiseler, o ihbarı tamamıyla tasdik etmişlerdir. ↵

13)
(Haşiye): Evet daha dehşetli bir istibdad ile, pek acı ve zehirli bir esareti bize içirdiler. ↵

14)

(Haşiye) : Müellifin meslek ve meşrebine ait parçalar alınmış olup, tafsilât arzu edenler mezkûr esere müracaat etsinler. ↵

15)

(*): Bediüzzaman'a zurefadan biri bir gün, irfanıyla mütenasib bir esvab giymesi lüzumundan bahseder. Müşarünileyh de: "Siz, Avusturya'ya güya boykot yapıyorsunuz, hem onun gönderdiği kalpakları giyiyorsunuz. Ben ise, bütün Avrupa'ya boykot yapıyorum, onun için yalnız memleketimin maddî ve manevî mamulâtını giyiyorum." buyurmuştur. ↵

16) (Haşiye): O yarının zamanı; onbeş sene sonra, yirmisekiz senedir müellifin sebeb-i hapsi olan, Siracünnur'un âhirindeki bahse bakınız. Tam o yarı cinayeti bileceksiniz. ↵

17)

(Haşiye): Yani: Bütün dünya, cinn ve ins şahid olsun ki, ben mürteciyim. ↵

---

18)
(Haşiye): Bu sualler, kırk-elli masum mahpusun tahliyesine sebeb oldu. ↵

19)

(Haşiye) : Eski Said, nurun parlak hasiyetinden gelen kuvvetli bir ümid ve tam teselli ile, siyaseti İslâmiyete âlet yaparak hararetle hürriyete çalışırken; diğer bir hiss-i kabl-el vuku' ile dehşetli ve lâdinî bir istibdad-ı mutlakın geleceğini bir Hadîs-i Şerif'in manasından anlayıp, elli sene evvel haber vermiş. Said'in teselli haberlerini, o istibdad-ı mutlak yirmibeş sene bilfiil tekzib edeceğini hissetmiş ve otuz seneden beri اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَ السِّيَاسَةِ deyip siyaseti bırakmış, Yeni Said olmuştur. ↵

20) (Haşiye): Gitme, dikkat et. Âlîhimmet olanlar, o hâdisede sükût ettiler. Garazkâr cerideler, hakikî hürriyetin sadâsını susturdular. Meşrutiyet pek az adamların üstüne münhasır kaldı. Fedakârları da dağıldılar. ↵

21)

(Haşiye-1): Medreset-üz Zehra’nın Van’daki nümunesi olan ve vefat eden Horhor Medresesi’nin mezar taşı hükmünde bulunan Van Kal’ası demektir. ↵

22) (Haşiye-2): İstikbalde te'lif edilecek Risale-i Nur Külliyatını hiss-i kabl-el vuku' ile haber veriyor. ↵

23)
(*): Sonradan ilâve edilmiştir. ↵

24)
(Haşiye-1): Hayal dahi bir simotoğraftır. ↵

25)
(Haşiye-2) : Milliyetimiz bir vücuddur. Ruhu İslâmiyet, aklı Kur’an ve imandır. ↵

26)

(Haşiye): Evet kırkbeş sene evvel söylenen bu sözü Pakistan, Arabistan aşairi dahi hâkimiyet ve istiklaliyetlerini kazandıklarından, Eski Said'i bu dersinde tasdik ediyorlar ve daha da edecekler. ↵

27)
(Haşiye): Eski Said, hiss-i kabl-el vuku’ ile 1371’de -başta Arab Devletleri- Âlem-i İslâm’ın ecnebi esaretinden ve istibdadından kurtulup İslâmî devletler teşkil edeceklerini kırkbeş sene evvel haber vermiş. İki Harb-i Umumî ve 30-40 sene devam eden istibdad-ı mutlakı düşünmemiş. Üçyüz yirmi yedi’de olacak gibi müjde vermiş, te’hirinin sebebini nazara almamış. ↵

---

28)

(Haşiye): Ey kardeşlerim! Kırkbeş sene evvel Said'in bu dersinden anlaşılıyor ki; o Said siyasetle, içtimaiyat-ı İslâmiye ile ziyade alâkadardır. Fakat sakın zannetmeyiniz ki; o, dini siyasete âlet veya vesile yapmak mesleğinde gitmiş. Hâşâ belki o bütün kuvvetiyle siyaseti dine âlet ediyormuş. Ve derdi ki: "Dinin bir hakikatını bin siyasete tercih ederim." Evet o zamanda kırk-elli sene evvel hissetmiş ki, bazı münafık zındıkların siyaseti dinsizliğe âlet etmeğe teşebbüs niyetlerine ve fikirlerine mukabil, o da bütün kuvvetiyle siyaseti İslâmiyetin hakaikına bir hizmetkâr, bir âlet yapmağa çalışmış.

Fakat o zamandan yirmi sene sonra gördü ki: O gizli münafık zındıkların garblılaşmak bahanesiyle, siyaseti dinsizliğe âlet yapmalarına mukabil, bir kısım dindar ehl-i siyaset dini siyaset-i İslâmiyeye âlet etmeğe çalışmışlardı. İslâmiyet güneşi yerdeki ışıklara âlet ve tâbi olamaz. Ve âlet yapmak İslâmiyetin kıymetini tenzil etmektir, büyük bir cinayettir. Hattâ Eski Said o çeşit siyaset tarafgirliğinden gördü ki:

Bir sâlih âlim kendi fikr-i siyasîsine muvafık bir münafığı hararetle sena etti. Siyasetine muhalif bir sâlih hocayı tenkid ve tefsik etti.

Eski Said ona dedi: "Bir şeytan senin fikrine yardım etse, rahmet okutacaksın. Senin fikr-i siyasiyene muhalif bir melek olsa, lanet edeceksin." Bunun için Eski Said:

اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَ السِّيَاسَةِ

dedi, otuzbeş seneden beri (şimdi kırkbeş sene oldu) siyaseti terk etti. (Haşiye 1)

(Haşiye-1): Üstadımızın yüzotuz parça kitabı ve mektubları, üç mahkeme ve hükûmet memurları tarafından tam tedkik edildiği ve aleyhinde çalışan zalim mürted ve münafıklara karşı mecbur da olduğu halde, hattâ i'damı için gizli emir verildiği halde, dini siyasete âlet ettiğine dair en ufak bir emare bulamamaları, dini siyasete âlet etmediğini kat'î isbat ediyor. Ve hayatını yakından tanıyan biz Nur Şakirdleri ise, bu fevkalâde hale karşı hayranlık duymakta ve Risale-i Nur'un dairesindeki hakikî ihlasa bir delil saymaktayız.

Nur Şakirdleri ↵

29)
(Haşiye): Tenbih: Bu "İşarat-ül İ'caz" tefsiri, eski harb-i umumînin birinci senesinde, cephe-i harbde, me'hazsız olarak, kitab mevcud olmadığı halde te'lif edilmiştir. Harb zamanının zaruretinden başka, dört sebebe binaen gayet muhtasar ve îcazlı bir tarzda yazılmış; "Fatiha" ve nısf-ı evvel daha mücmel, daha muhtasar kalmıştır.

Evvelâ: O zaman, izaha müsaade etmiyordu. Eski Said, îcazlı ve kısa tabiratla ifade-i meram ediyordu.

Sâniyen: Gayet zeki olan kendi talebelerinin derece-i fehimlerini düşünüyordu; başkaların anlamalarını düşünmüyordu.

Sâlisen: Eski Said, en dakik ve en ince olan nazm-ı Kur'anda îcazlı olan i'cazı beyan ettiği için, kısa ve ince düşmüştür. Fakat şimdi ise Yeni Said nazarıyla mütalaa ettim. Elhak, Eski Said'in bütün hatiatıyla beraber, şu tefsirdeki tedkikat-ı ilmiyesi, onun bir şaheseridir. Yazıldığı vakit daima şehid olmaya hazırlandığı için, hâlis bir niyet ile ve belâgatın kanunlarına ve ulûm-u Arabiyenin düsturlarına tatbik ederek yazdığı için hiçbirini cerhedemedim. Belki Cenab-ı Hak, bu eseri ona bir keffaret-üz zünub yapacak ve bu tefsiri tam anlayacak adamları da yetiştirecek inşâallah. Eğer Birinci Harb-i Umumî gibi maniler olmasaydı, tefsirin şu birinci cildi, i'caz vücuhundan olan i'caz-ı nazmîyi beyan ettiği gibi, diğer cüzler ve mektublar da müteferrik tefsir hakikatlarını içine alsaydı, Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'a güzel bir tefsir-i câmi' olurdu. Belki inşâallah, şu cüz'-ü tefsir yüzotuz aded "Sözler" ve "Lem'alar" ve "Mektubat" Risaleleriyle beraber me'haz olursa, ileride bahtiyar bir heyet öyle bir tefsir-i Kur'anî yazsın, inşâallah.

Said Nursî

Hem İstanbul'da Fetva Emini Ali Rıza Efendi, çok zaman bu tefsiri mütalaa ile, yanına gelen dostlarına müteaddid defalar: "Bu İşarat-ül İ'caz, bin tefsir kuvvetinde ve kıymetindedir!" diye yemin ederek ilân ediyordu.

Şark üleması, Şam ve Bağdad'da büyük âlimler: "İşarat-ül İ'caz gayet hârika ve emsalsiz bir tefsirdir." diye istihsan etmişlerdir. ↵

---

30)
(Haşiye): Evet Van’da Horhor Medresemizin damında esna-yı derste, büyük bir zelzelenin gelmekte olduğunu söyledi. Hakikaten söylediği gibi, az bir zaman sonra Harb-i Umumî başladı.

Hamza, Mehmed Şefik, Mehmed Mihri ↵

---

31)

(Haşiye): İşte muharebenin şiddetli ânında, hayat-memat mes'elesi vaktinde "Benim zahiren kahramanlık gibi görünen bu vaziyetim hakikî ihlasa aykırı olmasın?" diye düşünmesi kemalât-ı insaniyenin bir misalidir, denilebilir. Meydan-ı harbde, düşman karşısında, gülleler içerisinde; talebelerine cesaret vermek için en elzem bir kahramanlığı fiilen göstermek emeliyle avcı hattında atını sağa sola döndürürken, bu suretle cesaret-i imaniye ve şehamet-i İslâmiyeyi en a'lâ bir derecede bir kumandan manasıyla îfa ederken, ruhunda ve niyetinde en âlî ve safî bir mertebe-i kemal olan sırr-ı ihlası kaçırmamayı ehemmiyetle düşünmesi ve dikkat kesilmesi; onun zahiren takdire şâyan hizmet-i diniyesi, fedakârane mücahedesi kadar, belki daha ziyade, ruhunun kemaline de delalet eder.

İşte Molla Said bütün hayatının şehadetiyle gerçi beyn-el İslâm "Bediüzzaman", "Sahibüzzaman", "Fahrüddeveran", "Fatîn-ül Asr" ünvanlarıyla yâdedilmiş; fakat bu hiçbir zaman hakikatsız ve bir sözden ibaret değildir. Risale-i Nur ile yaptığı muazzam hizmet-i imaniye ve Kur'aniyesi ve teşkil ettiği hamiyet-i diniye ile serfiraz milyonlar fedakâr talebelerin kudsî şahs-ı manevîsi, bir şahid-i sadık ve bir delil-i katı'dır. ↵

32)
(Haşiye): Bu esaretten hayli zaman geçtikten sonra, Barla'ya bir esir gibi gönderilen Üstad, eski macera-yı hayatından bir kısmını da "Yirmialtıncı Lem'anın Onüçüncü Ricası" olarak kaleme almıştır. Merak edenler o risaleye müracaat edebilirler. ↵

33)

(Haşiye): Bu hakikat; iki kerre iki dört eder derecesinde sair risalelerde, hususan Onuncu ve Yirmidokuzuncu Sözlerde isbat edilmiştir. ↵

---

34) (Haşiye): Allah’tan başka bütün çağırdığınız ve ibadet ettiğiniz şeyler toplansalar, bir sineği halkedemezler. ↵

35)

(*): Bizim muradımız, medeniyetin mehasini ve beşere menfaatı bulunan iyilikleridir. Yoksa medeniyetin günahları, seyyiatları değil ki; ahmaklar o seyyiatları, o sefahetleri mehasin zannedip, taklid edip malımızı harab ettiler. Medeniyetin günahları, iyiliklerine galebe edip seyyiatı hasenatına racih gelmekle, beşer iki harb-i umumî ile iki dehşetli tokat yeyip o günahkâr medeniyeti zîr ü zeber edip öyle bir kustu ki, yeryüzünü kanla bulaştırdı. İnşâallah istikbaldeki İslâmiyet'in kuvvetiyle, medeniyetin mehasini galebe edecek, zemin yüzünü pisliklerden temizleyecek, sulh-u umumîyi de temin edecek. ↵

36)
(Haşiye): Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerinin İstanbul'da ve bir kısmını bilâhere Ankara'da tab' ile neşrettiği o zamanki eserleri, kırk sene sonra "Arabî Mesnevî-i Nuriye" ismiyle bir arada bir mecmua halinde neşredildi. İşte bu Mesnevî-i Nuriye'nin mukaddemesinde bu eserler hakkında diyor:

Kırk elli sene evvel Eski Said, ziyade ulûm-u akliye ve felsefiyede hareket ettiği için, hakikat-ül hakaike karşı ehl-i tarîkat ve ehl-i hakikat gibi bir meslek aradı. Ekser ehl-i tarîkat gibi yalnız kalben harekete kanaat edemedi. Çünki aklı, fikri hikmet-i felsefe ile bir derece yaralı idi; tedavi lâzımdı. Sonra hem kalben, hem aklen hakikata giden bazı büyük ehl-i hakikatın arkasında gitmek istedi. Baktı, onların herbirinin ayrı cazibedar bir hâssası var. Hangisinin arkasından gideceğine tahayyürde kaldı. İmam-ı Rabbanî de ona gaybî bir tarzda "Tevhid-i kıble et!" demiş; yani "Yalnız bir üstadın arkasından git!" O çok yaralı Eski Said'in kalbine geldi ki:

"Üstad-ı hakikî Kur'an'dır. Tevhid-i kıble bu üstadla olur." diye, yalnız o üstad-ı kudsînin irşadıyla hem kalbi, hem ruhu gayet garib bir tarzda sülûke başladılar. Nefs-i emmaresi de şükûk ve şübehatıyla onu manevî ve ilmî mücahedeye mecbur etti. Gözü kapalı olarak değil; belki İmam-ı Gazalî, Mevlâna Celaleddin ve İmam-ı Rabbanî gibi kalb, ruh ve akıl gözleri açık olarak, ehl-i istiğrakın akıl gözünü kapadığı yerlerde, o makamlarda gözü açık olarak gezmiş. Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki, Kur'an'ın dersiyle, irşadıyla hakikata bir yol bulmuş. Hattâ وَ فِى كُلِّ شَيْءٍ لَهُ آيَةٌ تَدُلُّ عَلَى اَنَّهُ وَاحِدٌ hakikatına mazhar olduğunu, Yeni Said'in Risale-i Nur'uyla göstermiş. Mevlâna Celaleddin, İmam-ı Rabbanî ve İmam-ı Gazalî gibi, akıl ve kalb ittifakıyla gittiği için, her şeyden evvel kalb ve ruhun yaralarını tedavi ve nefsinin evhamdan kurtulmasını temine çalışıp, felillahilhamd Eski Said Yeni Said'e inkılab etmiş. Aslı Farisî sonra Türkçe olan Mesnevî-i Şerif gibi o da Arabça bir nevi Mesnevî hükmünde Katre, Hubab, Habbe, Zühre, Zerre, Şemme, Şu'le, Lem'alar, Reşhalar, Lâsiyyemalar ve saire dersleri ve Türkçe de Nokta ve Lemaat'ı

gayet kısa bir surette yazmış; fırsat buldukça da tab'etmiş. Yarım asra yakın o mesleği Risale-i Nur suretinde, fakat dâhilî nefs ve şeytanla mücadeleye bedel, hariçte muhtaç mütehayyirlere ve dalalette giden ehl-i felsefeye karşı Risale-i Nur, geniş ve küllî Mesnevîler hükmüne geçti.

....

O fidanlık Mesnevî, turuk-u hafiye gibi enfüsî ve dâhilî cihetinde çalışmış; kalb ve ruh içinde yol açmaya muvaffak olmuş. Bahçesi olan Risale-i Nur, hem enfüsî, hem ekser cihetinde turuk-u cehriye gibi âfâkî ve hariç daireye bakıp marifetullaha geniş ve her yerde yol açmış. Âdeta Musa Aleyhisselâm'ın asâsı gibi nereye vurmuş, su çıkarmış...

Hem Risale-i Nur, hükema ve ülemanın mesleğinde gitmeyip, Kur'an'ın bir i'caz-ı manevîsiyle, her şeyde bir pencere-i marifet açmış; bir senelik işi bir saatte görür gibi Kur'an'a mahsus bir sırrı anlamıştır ki, bu dehşetli zamanda hadsiz ehl-i inadın hücumlarına karşı mağlub olmayıp galebe etmiş. ↵

37)
(Haşiye) : Yazının sonunda diyor: "Nâkıs ve perişan istidadım elbette lâyıkıyla o Mürşid-i Hakikî'nin âb-ı hayat hükmündeki feyzini massedip alamıyor; fakat ehl-i kalb ve sahib-i halin derecatına göre o feyzi, o âb-ı hayatı yine onun feyziyle gösterebiliriz. Demek Kur'andan gelen o Sözler ve o Nurlar, yalnız aklî mesail-i ilmiye değil; belki kalbî, ruhî, hâlî mesail-i imaniyedir ve pek yüksek ve kıymetdar maarif-i İlahiye hükmündedirler." ↵

38)
(Haşiye): Risale-i Nur'a herkesten ziyade iştiyak gösteren, masum gençler ve çocuklardır. Binler nümunesinden bir nümunesi şudur:

Bir zaman, Bolvadin Kazasından geçerken, Üstad'ın geldiğini gören ilk ve orta mekteb talebeleri, bilâ-istisna hepsi mektebin bahçesinden çıkarak arabanın etrafını alıp selâm veriyorlardı; ve lisan-ı halleriyle "Hoş geldiniz" diyerek tebriklerini ve minnetdarlıklarını takdim ediyorlardı. Bunun hikmetini, bir müddet evvel Emirdağı'nda, bindiği faytonun geçtiğini görüp tâ uzaklardan dikenlere basarak "Bediüzzaman Dede! Bediüzzaman Dede!" diye Emirdağ köylerinin yollarında koşuşan masum çocuklar münasebetiyle, üstadımızdan sormuştuk. O zaman: "Bu masumların akılları derketmiyor, fakat ruhları bir hiss-i kabl-el vuku' ile hissediyor ki; Risale-i Nur'la bunlar hem imanlarını kurtaracak; hem vatanlarını, hem kendilerini, hem istikballerini dehşetli tehlikelerden muhafaza edecekleri için bu hakikati kalbleri hissetmiş; ve benim Risale-i Nur'un tercümanı olmam hasebiyle, Risale-i Nur'a ait muhabbet, teşekkürat ve minnetdarlığı bana gösteriyorlar." dedi ve onlara dua ettiğini söyledi. Üstad Bediüzzaman, çocukları pek sever, böyle etrafında toplandıklarında: "Masum olduğunuz için dualarınız makbuldür, bana dua ediniz." diye onlara iltifat ederdi.

İşte, anneleri hep Nur Talebeleri olan Bolvadin masumlarının samimî alâkalarının sebebi bu idi. ↵

39)
(Haşiye): Bütün o dinsizlik icraatını, bugünkü dinî inkişafı hazmedemeyen gizli dinsizler yapıyordu. ↵

40) (Haşiye): Yani Cennet çiçeklerinin fidanlık ve mezraacığı olan zeminin yüzünde hadsiz mu’cizat-ı kudret teşhir edildiğinden semavat âlemindeki melaikeler o mu’cizatı, o hârikaları temaşa ettikleri gibi; ecram-ı semaviyenin gözleri hükmünde olan yıldızlar dahi, güya melaikeler gibi zemin yüzündeki nazenin masnuatı gördükçe Cennet âlemine bakıyorlar ve o muvakkat hârikaları bâki bir surette Cennet’te dahi temaşa ediyorlar gibi bir zemine, bir Cennet’e bakıyorlar. Yani o iki âleme nezaretleri var demektir. ↵

41)

(Haşiye): Yeni Said diyor ki: Şu makamda Eski Said'in iftiharkârane söylediği şu sözlere ben iştirak etmiyorum. Bu risalede sözü ona verdiğim için susturamıyorum. Enaniyetlilere karşı bir parça enaniyetini göstersin diye sükût ediyorum. ↵

42)
(Haşiye): Ondokuzuncu Mektub'un Onsekizinci İşaretinde; bir nüshada, bir sahifede dokuz Kur'an tevafuk suretinde bulunduğu halde birbirine hat çektik, mecmuunda Muhammed lafzı çıktı. O sahifenin mukabilindeki sahifede sekiz Kur'an tevafukla beraber, mecmuunda Lafzullah çıktı. Tevafukatta böyle bedi' şeyler çok var. Bu haşiyenin mealini gözümüzle gördük.

Bekir, Tevfik, Süleyman, Galib, Said ↵

43)
(*) : Şimdi yüz otuza baliğ olmuştur. ↵

44)

(Haşiye): Evet; zulmün sonu, zalimin mahvına olarak öyle tecelli eder ve etmiştir ki; o plânları yapanlar, şimdi ölümün i'dam-ı ebedisine mahkûm bir vaziyette Cehennem'in esfel-i safilînine yuvarlanmakta, tam mağlubiyet ve Cehennem azabından daha şedid azablar içerisinde şevketi sönmüş olarak zelilane bir ömür geçirmektedirler.

Bediüzzaman ise; iman ve İslâmiyetin bahadır ve kahraman bir hâdimi olarak, İslâmî bir izzet ve imanî bir şehametle hâlâ yaşamakta, Kur'an ve iman hizmetini devam ettirmekte ve İslâmî zaferleriyle Müslüman Türk Milletine ve âlem-i İslâma manevî bayramlar idrak ettirmektedir. ↵

---

45)
(Haşiye): Aynen bunun gibi bir vakıa da, Bediüzzaman Denizli hapsinde iken olmuştur. Üstadı, halk iki-üç defa muhtelif câmilerde sabah namazında görür. Savcı işitir. Hapishane müdürüne pürhiddet “Bediüzzaman’ı sabah namazında dışarıya, câmiye çıkarmışsınız.” der. Tahkikat yapar ki, Üstad hapishaneden dışarı kat’iyyen çıkarılmamış.

Eskişehir hapishanesinde iken de bir Cuma günü, hapishane müdürü, kâtib ile otururken bir ses duyuyor: “Müdür bey! Müdür bey!”

Müdür bakıyor. Bediüzzaman yüksek bir sesle: “Benim mutlaka bugün Ak Câmi’de bulunmam lâzım.”

Müdür: “Peki Efendi Hazretleri!” diye cevab veriyor. Kendi kendine: “Herhalde, Hoca Efendi kendisinin hapiste olduğunu ve dışarıya çıkamayacağını bilemiyor.” diye söylenir ve odasına çekilir. Öğle vakti; Bediüzzaman’ın gönlünü alayım, Ak Câmi’ye gidemeyeceğini izah edeyim düşüncesiyle Üstad’ın koğuşuna gider. Koğuş penceresinden bakar ki, Bediüzzaman içeride yok! Hemen jandarmaya sorar, “İçeride idi, hem kapı kilitli!” cevabını alır. Derhal câmiye koşar. Bediüzzaman’ın ileride, birinci safta, sağ tarafta namaz kıldığını görür. Namazın sonlarında Bediüzzaman’ı yerinde göremeyip, hemen hapishaneye döner; Hazret-i Üstad’ın “Allahü Ekber” diyerek secdeye kapandığını hayretler içerisinde görür. (Bu hâdiseyi bizzât o zamanki hapishane müdürü anlatmıştır.) ↵

46)
(Haşiye): O zâtlar, men'-i muhakeme ile, iki aylık sıkıntılı tevkiften sonra tahliye edilmişlerdir. ↵

47)
(Haşiye): Şükrü Kaya'nın ne derece asılsız evhama kapılıp garaz ettiğine delil şudur ki: Benim gibi kimsesiz ve üç-dört bîçare arkadaşlarımı mahkemeye vermek için, kendisi Ankara'dan yüz jandarma ve onbeş-yirmi polis beraber alıp, güya Isparta'daki jandarma kuvveti ve bir fırka asker kâfi gelmiyormuş gibi ortalığa bir dehşet vermesidir. Acaba bir tek polisin ve bir tek jandarmanın eli ile yapılacak bir vazifeyi, millete iki-üç bin lira zarar verdirip, sonra tahliye edilen bîçare masumları; Isparta'dan tâ Eskişehir'e beşyüz lira nakliyata sarfettirmek ve o bîçareleri binlerce zararlara uğratmaktan başka, hayat-ı içtimaî arasındaki mevkilerini sarsıntılara düçar etmek gibi mühim hâdiseleri icad etmekle, ne derece Dâhiliye Vekaleti'nin tedvirine ve asayişi temine ve bu bîçare milletin istirahatla çalışmalarına zarar verdiğini gösteriyor. Demek bil'iltizam, hiçten büyük bir hâdiseyi icad etmek garazıyla o vaziyeti göstermiş; habbeyi yüz kubbe yaparak, dâhiliyenin en ziyade sükûnete muhtaç olduğu bir zamanda böyle her tarafı sarsacak bir vaziyeti icad etmek ve kanunsuz kanun namına amel etmek, kanunca mühim bir cürüm yaptığını iddia edip, Şükrü Kaya'nın şahsını, Dâhiliye Vekili olan Şükrü Kaya Bey'e şekva ediyoruz. ↵

48)

(Haşiye): Yani "Hükûmet bir siyaset takib etmiyor, (hâşâ sümme hâşâ) hükûmetin siyaseti dinsizliktir." diye tevehhüm eden o mülhidlerin nazarında, benim Kur'an-ı Hakîm'in nusus-u kat'iyyesinden tereşşuh eden Risale-i Nur ile takib ettiğim hakaik-i imaniyeye hizmetimi, muhalif bir siyaset demekle, dünyada en şeni' bir iftirayı eder. ↵

49)
(Haşiye): Mahkeme-i Temyiz'den davamızı nakz yerine tasdik geldiği takdirde, Heyet-i Vekile'ye ve hem Meclis-i Meb'usana, hem Dâhiliye Vekaletine ve hem Adliye Nezaretine vermek üzere, davamızı tashih münasebetiyle yazılmış bir layihadır. Eğer bu haklı derdimi ve ehemmiyetli hakkımı bu mercilere dinlettiremezsem, bu hayata veda etmek bana vâcib olur. Çünki sükûtumla şahsî bir hakkımla beraber, binler muhterem hukuk zayi' olur. ↵

---

50)
(Haşiye): Eski Said söz istiyor, diyor ki: “Onüç senedir beni konuşturmadınız. Şimdi, madem beni nazara alıp, sizi ittiham altına alıyorlar ve sizden korkuyorlar; elbette benim onlarla konuşmam lâzım geliyor. Gerçi benlik, enaniyet çirkindir; fakat mağrur ve muannid enaniyetlilere karşı, haklı bir surette ve sırf kendisini müdafaa ve muhafaza etmek için benlik göstermek lâzım geliyor. Onun için, Yeni Said gibi mahviyetle, mülayimane konuşamayacağım.” Ben de ona söz verdim. Fakat enaniyetlerine, temeddühlerine iştirak etmiyorum. ↵

51)
(Haşiye): Bir sene devam etti. ↵

52)
(Haşiye): Bu mademler içindir ki; şahsıma karşı olan zulümlere, sıkıntılara aldırmıyorum ve ehemmiyet vermiyorum. “Meraka değmiyor.” diyorum ve dünyaya karışmıyorum. ↵

53)
(Haşiye): O hanım “Âsiye”dir. ↵

54)
(İhtar): Birinci Makam'da geçen otuzüç mertebe-i tevhidi bir parça izah etmek isterdim. Fakat şimdiki vaziyetim ve halimin müsaadesizliği cihetiyle, yalnız gayet muhtasar bürhanlarına ve mealinin tercümesine iktifaya mecbur oldum. Risale-i Nur'un otuz, belki yüz risalelerinde bu otuzüç mertebe, delilleriyle, ayrı ayrı tarzlarda, herbir risalede bir kısım mertebeler beyan edildiğinden, tafsili onlara havale edilmiş. ↵

55) (Haşiye): Denizli hapsinin yegâne sebebi, Risale-i Nur'un Isparta ve Kastamonu merkez olarak sair vilayetlerde intişarı ve böylece din muhabbetinin gittikçe tezayüd etmesi idi. Hattâ Denizli hapsinden az evvel, Yedinci Şua olan Âyet-ül Kübra Risalesi İstanbul'da gizli tab'edilmişti. İman hakikatlarını hârika bir surette izah ve isbat eden bu eser de, imansızları telaşa düşürmüş ve Denizli hâdisesine bir sebeb gösterilmişti. ↵

56) (Haşiye): “On Mes’ele”den ibaret olan çok ehemmiyetli Meyve Risalesi’nden nümune olmak üzere Altıncı ve Yedinci Mes’eleler, Denizli Hayatı’nın sonuna dercedilmiştir, müracaat edilsin. ↵

57)

(Haşiye) : Bu istida, Kastamonu zelzelesinden yirmi gün evvel yazılmıştı. Risale-i Nur bereketiyle her vilayetten ziyade âfâttan mahfuz kalmıştı. Şimdi âfât başladı ve davamızı tasdik etti. ↵

58)

(Haşiye): Radyo gibi azîm bir nimet-i İlahiyeye karşı azîm bir şükür olmak için: “Radyo Kur’anı okuyup bütün zemin yüzündeki insanlara dinlettirip, küre-i havanın bir hâfız-ı Kur’an olmasıdır.” demiştim. ↵

59)

(Haşiye): Üstadımızın senelerce evvel haber verdiği ve temenni ettiği bir hakikat, memleketimizde de tahakkuk etmiş bulunuyor. Elhamdülillah, şimdi radyomuzda Kur'an okunuyor. İnşâallah öyle bir zaman gelecektir ki; Kur'an hakikatları olan Risale-i Nur radyolarla ders verilecek, beşeriyet büyük istifadelere nail olacaktır. ↵

60)

(*): Sâbık herbir bahar; kıyameti kopmuş, ölmüş ve karşısındaki bahar, onun haşri hükmündedir. ↵

61)

(Haşiye-1): Bugün Emirdağ halkı, umumiyetle Nurlara dost ve tarafdardır. Pek çok talebesi vardır. Emirdağı'nda ve civar köylerde Nur dersleri okunmaktadır. ↵

62)

(Haşiye-2): Üstad Said Nursî, Emirdağı’nı bir Dershane-i Nuriye manasında kabul ettiğini söyler. Sav, Barla, Emirdağ, Eflani gibi Nurların ekseriyetle yayılıp okunduğu kasaba ve köyleri, birer Dershane-i Nuriye ünvanıyla yâdeder. Ve kendi Nurs köyü gibi sağ ve ölü umum ahalisine, masum çocuklar ve mübarek hanımlarına dua eder, manevî kazancına hissedar eder. ↵

63)

(Haşiye): Dinî farzlarını yerine getirmek suretiyle dünyevî çalışmaların da bir ibadet hükmüne geçtiğine dair Üstadımızın yanına gelenlere verdiği derslerden birkaç nümune:

1- Üstadımız Bediüzzaman Hazretleri ile birlikte, bir gün Eskişehir'deki Yıldız Oteli'nde bulunuyorduk. Şeker Fabrikasından yanına gelen birkaç işçi ve ustabaşına kısaca dedi: "Siz farz namazlarınızı kılsanız, o zaman fabrikadaki bütün çalışmalarınız ibadet hükmüne geçer. Çünki milletin zarurî ihtiyacını temin eden mübarek bir hizmette bulunuyorsunuz."

2- Yine bir gün, Eğirdir yolu altında oturmuş Rehber'i okuyorduk. Tren yolunda çalışan birisi geldi. Ve Üstad, ona da aynı şekilde: Feraizi eda edip, kebairden çekilmek şartıyla bütün çalışmalarının ibadet olduğunu, çünki on saatlik bir yolu bir saatte kestirmeğe vesile olan tren yolunda çalıştığından mü'minlere, insanlara olan bu hizmetin boşa gitmeyeceğini, ebedî hayatında sevincine medar olacağını ifade etmiştir.

3- Yine bir gün vaktiyle Eskişehir'de, tayyareciler ve subaylar ve askerlere de aynen şu dersi vermişti: "Bu tayyareler, bir gün İslâmiyete büyük hizmet edecekler. Farz namazlarınızı kılsanız, kılamadığınız zaman kaza etseniz, asker olduğunuz için her bir saatiniz on saat ibadet, hususan hava askeri olanların bir saati otuz saat ibadet sevabını kazandırır. Yeter ki kalbinde iman nuru bulunsun ve imanın lâzımı olan namazı îfa etsin."

4- Hem Barla, hem Isparta, hem Emirdağ'da çobanlara derdi: "Bu hayvanlara bakmak, büyük bir ibadettir. Hattâ bazı Peygamberler de çobanlık yapmışlar. Yalnız siz farz namazınızı kılınız, tâ hizmetiniz Allah için olsun."

5- Yine bir gün, Eğirdir'de elektrik santralının inşasında çalışan amele ve ustaya: "Bu elektriğin umum millete büyük menfaatı var. O umumî menfaattan hissedar olabilmeniz için, farzınızı kılınız. O zaman bütün sa'yiniz, uhrevî bir ticaret ve ibadet hükmüne geçer." demiştir.

Bu neviden onbinler misaller var.

Daimî hizmetinde bulunan talebeleri ↵

64)
(Haşiye-1): İşte bu hakikat, Risale-i Nur’un -bu mektubun yazılışından on sene sonra- Ankara’da matbaalarda tab’edilmesiyle tahakkuk etmiştir. ↵

65)

(Haşiye-2): Bu, dünya çapındaki büyük şerefe ve en muazzam İslâmî hizmete, ancak yeni hükûmet mazhar olabilmiş; ve büyük bir anlayış göstererek, Risale-i Nur'un matbaalarda 1956 senesinde basılmasına sebeb olmakla, millet-i İslâmiyenin büyük bir teveccühünü kazanmakla, kuvvetini çok fazla arttırmak muvaffakıyetini elde etmiştir. ↵

66)
(Haşiye): Ya hiçbir cihetle hiçbir kanun, hattâ onların bazı keyfî kanunları bize ve Risale-i Nur'a ilişmiyorlar veyahut şimdiki bazı kanunlar iliştiği halde; koca adliyeler ve üç büyük mahkemeler, istikbalde gelecek şiddetli nefret ve lanetten çekinmek için Nur'un ve bizim mahkûmiyetimize cesaret edemeyip ittifakla umumumuzun beraetine ve bütün Risale-i Nur'un iadesine karar verdiler. Dağ gibi kuvvetli adliyeler çekindiği halde, muvakkat bir makamda olan gaddar şahsiyetlerin bu zulmü yapmaları, elbette semavatı ve arzı kızdırıyor, daha hiddetime lüzum kalmıyor. ↵

67)

(Haşiye): Evet, buradaki Nur şakirdleri namına tasdik ediyoruz, hâdise aynen vuku’ buldu.

Evet Terzi Mustafa, Evet İsmail, Evet Mustafa, Evet Hizmetkârı Nuri, Evet Hayri, Evet Halil ↵

68)

(Haşiye): Bu hakikat 1950 seçimlerinde tamamen tahakkuk etmiş; Bediüzzaman'ı yirmibeş sene bir istibdad-ı mutlak ve eşedd-i zulüm ve müdhiş işkenceler içinde bırakan din aleyhtarı eski hükûmet, büyük bir ekseriyet tarafından yıkılmış ve dinimizin üzerindeki zulüm ve istibdadı kaldırmakta olan Demokrat Parti iktidara getirilmiştir. ↵

69)

(Haşiye): Bu Afyon Mahkemesi sonra iki defa beraet vermiş ve nihayet 1956'da bütün Risale-i Nur Külliyatını ve umum mektubları bilâistisna Bediüzzaman'a iade etmiştir. ↵

70)
(Haşiye): Nur’un te’lif zamanı üç sene evvel bitmiş olmasından, bu Onbeşinci Rica, ileride bir Nurcu tarafından İhtiyarlar Lem’asının tekmiline -te’lifine- me’haz olmak üzere yazıldı. ↵

71)
(Haşiye): Dört defa mübareze zamanında gelen dehşetli zelzeleler, “Yazık olur” hükmünü isbat ettiler. ↵

72)
(Haşiye) : Yâ Üstad! Değil yirmi milyon, üçyüz elli milyon insanların maddî ve manevî hukukunu, Kur'anın nuruyla lillah için müdafaa etmişsin. Lillah için olduğuna delil, Cenab-ı Hak seni Kur'anın hizmetinde muvaffak eyledi. Musa Aleyhisselâm, Firavun'un zulmünden necat bulduğu gibi; Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm da, münafıkların lâşelerini görüp, hususan münafıkların reisini, mübarek kendi eliyle geberterek Cehennem'e gönderdiği gibi; Risale-i Nur da, Eskişehir'de Risale-i Münacat; Denizli'de Meyve Risalesi ve Hücceti; Afyon'da bu arzuhal ile, zındıkanın küfr-ü mutlakının ve şakilerin canlarını Cehennem'e gönderdi. Prensiplerini, rejimlerini yırtarak dünyanın her köşesinde intişar etti. Elhamdülillah.

Küçük Ali ↵

73)

(Haşiye) : Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm mu'cize-i kübra-yı Mi'racıyla, cinn ve inse ve melaikeye nübüvvetini gösterdiği ve müşrikîne ve münafıklara karşı, erkân-ı imaniyenin kutbu olan Zât-ı Zülcelal'i, Cennet'i ve Cehennem'i bizzât gözüyle müşahede edip, Muhammed-ül Emin ismiyle müsemma olan zât-ı mübarekiyle, Cenab-ı Hakk'ın varlığını ve haşri ve mahkeme-i kübrayı bütün cinn ve inse haber verdiği gibi; Risale-i Nur da, "Haşirdeki Mahkeme-i Kübraya Bir Arzuhal" olan bu risale ile bu asrın imanî, itikadî olan istinad noktaları sarsıldığından, şekk ve şübheye düşen ehl-i imana ve ehl-i vukufa ve ehl-i hâkimlere, Cenab-ı Hakk'ın varlığını ve adaletini, mahkeme-i kübrayı ve haşri, âlem-i gaybı, âlem-i şehadete getirip; kat'iyyen aslâ şekk ve şübhe olmayacak derecede; dalalete, küfr-ü mutlaka düşenlere Cehennem'i ve ehl-i imana da Cennet'i, bu dünyada gözlere göstermiştir. Bütün nev'-i beşere iman-ı tahkikîyi hakkalyakîn isbat etmiştir. Cenab-ı Hak, Risale-i Nur Müellifi Üstadımızdan ebediyen razı olsun, âmîn!

Küçük Ali ↵

74)
(Haşiye): Bu fırtına ise Afyon hapsinde bir isyan çıktı, hiç bir Nur talebesi karışmadı. ↵

75)

(Haşiye): Kardeşlerim namına âcizane diyorum ki: Lüzum olursa, inşâallah çok ileri geçeceğiz. Bizler dinde olduğu gibi, kahramanlıkta da ecdadımızın vârisleri olduğumuzu göstereceğiz. ↵

76)

(Haşiye): Fakat mahkeme heyeti, Risale-i Nur eserlerinin beraetine karar vermedi, müsaderesine karar verdi. Bu karar 1956 tarihine kadar devam etti. Mahkeme iki defa Nur Risalelerine müsadere kararı verdi. Temyiz Mahkemesi bu iki kararı da bozdu. Afyon Mahkemesi Temyiz'in kararına uyarak, Nurların beraetine karar verdi. Bu sefer Temyiz, usûlde noksanlık yüzünden bozdu ve eserlerin Diyanet İşlerince tedkikini istedi. Diyanet İşleri Müşavere Kurulunca bütün eserler tedkik ettirildi. Neticede Nurların hakikatını bir derece belirten bir rapor verildi.

Ehl-i vukufun mezkûr raporuna istinaden Afyon Mahkemesi, Haziran 1956 tarihinde ittifakla Nurların beraetine ve serbestiyetine karar verdi. Karar kat'îleşti. Artık bu tarihten sonra, merkez-i hükûmette Risale-i Nur mecmuaları matbaalarda tab' edilmeye başladı. ↵

77)

(Haşiye): Yetmiş-seksen senelik bir seyr-i sülûkle kutbiyete ve gavsiyete erişen pek ender zâtların bir noktaya kadar gidip “Burası müntehadır, ilerisine gidilmez.” dedikleri mertebeleri, Bediüzzaman Kur’andan bulduğu bir yolla, ilimle daha ilerisine gittiğini, Arabî Mesnevî-i Nuriye mecmuasını mütalaa eden zâtlar söylüyorlar. Büyük bir şaheser olan bu Arabî eseri mütalaa eden o müdakkik ehl-i ilim, “Bu eserdeki çok derin ve pek ince ve gayet derecede yüksek hakikatlardan ne kadar istifade edebilsek bize kârdır.” diyorlar. ↵

78)
(Haşiye): Avrupa'da hristiyanlar içinde bir tek kasabada altmışbeş aded sarıklı genç Nur talebesinin çıkması, bunun bir nümunesidir. ↵

79)

(Haşiye): İns ve cinn şeytanları ve dinsizlerin bir desisesi de budur ki; bazan derler ve dedirtirler: "Üstadınız şahsına kıymet vermiyor; siz ise onun hakkında takdirkâr mektublar yazıp, Üstadınızın rızasına uygun hareket etmiyorsunuz." İşte onlar, Risale-i Nur ve Üstadımızı İslâmiyet düşmanlarına karşı müsbet ve nezih bir tarzda müdafaa etmekten men'etmek için safdillik damarlarından istifade ile böyle bir fikir ve mugalata ile Nur talebelerini aldatmaya, iğfal etmeye çalışırlar. Evet Üstadımız Bediüzzaman, ihlasının iktizası olarak şahsına kıymet vermeyebilir; bu hal, Üstadımızdaki yüksek bir kemalât ve âlî bir seciyenin timsalidir. O, şahsına ne kadar kıymet vermiyorsa, bizim onda milyarlar derece fazla kıymet ve ehemmiyeti görmemiz, basiret ve insaniyetin muktezasıdır, bir lütf-u İlahîdir. Zira Risale-i Nur gibi parlak bir tefsir-i Kur'an olan şaheser, onun varlığından meydana gelmiş ve fışkırmıştır. Öyle bir eserin müellifiyle yalnız bugünkü âlem-i İslâm değil, yalnız asr-ı hazır beşeriyeti değil, nesl-i âtideki milyarlar kimsenin hayat ve memat davası Risale-i Nur'la alâkadardır. ↵

80) (Haşiye): Bu temenni tahakkuk etmiş ve kısa bir zaman sonra eserler tercümeye başlanmıştır. ↵